

Jordbruksstatistisk årsbok 2010

med data om livsmedel

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Jordbruks
verket

Jordbruksstatistisk årsbok 2010

med data om livsmedel

Sveriges officiella statistik
Jordbruksverket
Statistiska centralbyrån

Yearbook of agricultural statistics 2010 including food statistics

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
2010

Tidigare publicering

Jordbruksstatistisk årsbok har tidigare utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Jordbruk med binäringar. Den första årgången av publikationen utkom 1965 och innebar en fortsättning på Jordbruk och Boskapskötsel: 1866–1963.

Previous publication

Yearbook of Agricultural Statistics has previously been published within the series of Official Statistics of Sweden: Agriculture and fisheries. The first yearbook was published in 1965 and was a continuation of agriculture: 1866–1963.

ISSN 1654-4382 (online)
ISSN 0082-0199 (print)

ISBN 978-91-618-1527-2 (print)

URN:NBN:SE:SCB-2010-JO01BR1001_pdf (pdf)

Omslagsfoto: Jan Andersson, Örebro

Printed in Sweden
Elanders AB, 2010

Förord

Jordbruksstatistisk årsbok 2010 är den fyrtio-sjätte sedan starten 1965. Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att ge en bred och översiktlig men samtidigt koncentrerad redovisning av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Från och med 1999 är Jordbruksverket ansvarig för den officiella statistiken inom jordbruksområdet. Denna statistik produceras huvudsakligen av Jordbruksverket (SJV) och Statistiska centralbyrån (SCB). Annan statistik inom jordbruksområdet produceras även av andra statliga myndigheter och av organisationer med anknytning till jordbruk. SCB, Livsmedelsverket och Statens Veterinärmedicinska Anstalt m.fl. är ansvariga för den livsmedelsstatistik som återges i boken. Uppgifterna till de internationella avsnitten hämtas från EU:s statistikbyrå Eurostat och FN:s Food and Agriculture Organization (FAO).

Ytterligare information om statistik över jordbruksområdet och länkar till annan statistik finns på SCB:s webbplats (www.scb.se) och på Jordbruksverkets webbplats (www.jordbruksverket.se).

Boken har tagits fram inom SCB:s enhet för Lantbruksstatistik med Daniel Persson som huvudredaktör. Charlotta Olsson och Lea Wedén har svarat för den tekniska framställningen av boken. Ett flertal personer inom främst SCB och Jordbruksverket har medverkat med underlag till boken. Till alla dessa riktas härmed ett varmt tack.

Statistiska centralbyrån och
Jordbruksverket i maj 2010

Inger Eklund Gabriella Cahlin

Information to English speaking readers

The Yearbook of Agricultural Statistics 2010 is the forty-sixth volume since the beginning in 1965. Since 1999 the Swedish Board of Agriculture (SJV) is responsible for the official statistics within the agricultural area. This statistics is mainly produced by the Swedish Board of Agriculture and Statistics Sweden (SCB).

The Table of Contents is translated into English as well as the headings of all tables.

On page 31 there is a summary in English with brief descriptions of the different surveys and with references to the tables. The last pages have a Swedish-English vocabulary with translations of most words or expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

Innehåll

Contents

Sida

3	Förord
4	Innehåll
5	Teckenförklaring och förkortningar
6	Tabellförteckning
23	Jordbruksåret 2009
31	1 Summary
39	2 Företag och företagare
53	3 Åkerarealens användning
71	4 Skördar
87	5 Trädgårdsodling
95	6 Husdjur
125	7 Arbetskraft inom jordbruket
133	8 Produktionsmedel inom jordbruket
143	9 Stödåtgärder
161	10 Jordbrukets ekonomi
185	11 Ekologisk produktion
197	12 Jordbrukets miljöpåverkan
221	13 Jordbruket i EU
239	14 Internationella uppgifter om jordbruk
251	15 Industriproduktion m.m.
267	16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel
285	17 Konsumtion av livsmedel
299	18 Livsmedelssäkerhet
313	19 Priser på livsmedel
321	20 Internationella uppgifter om livsmedel

Bilagor

335	1 Lantbruksregistret
336	2 Områdesindelningar i lantbruksstatistiken
340	3 Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation
341	4 Avgränsning av livsmedelssektorn
346	5 Varuklassificering enligt SITC/KN
360	Swedish-English Vocabulary
378	Sakregister

Page

3	Preface
4	Contents
5	Symbols and abbreviations
6	List of tables
23	The year of agriculture 2009
31	1 Summary
39	2 Holdings and holders
53	3 Utilization of arable land
71	4 Yields and crop production
87	5 Horticulture
95	6 Livestock
125	7 Labour force in agriculture
133	8 Production means in agriculture
143	9 Support
161	10 Economics
185	11 Organic farming
197	12 Impacts from agriculture on environment
221	13 Agriculture in the European Union
239	14 International data on agriculture
251	15 Manufacturing
267	16 Imports and exports of agricultural products and foodstuffs
285	17 Consumption of foodstuffs
299	18 Food safety
313	19 Prices on food
321	20 International data on food

Appendices

335	1 The Farm Register
336	2 Regional break down of the agriculture statistics
340	3 Quality and the organisation of the agricultural statistics
341	4 Definition of the food sector
346	5 Classification on commodities according to SITC/CN
360	Swedish-English Vocabulary
378	Subject index

Teckenförklaring

–	Noll
0	Mindre än 0,5
0,0	Mindre än 0,05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges
.	Uppgift kan ej förekomma
*	Preliminär uppgift
ha	Hektar
tkr	Tusen kronor
mkr	Miljoner kronor
milj. kr	”

En linje som avskär en tidsserie, markerar att uppgifterna på ömse sidor om linjen inte är fullt jämförbara

Symbols

–	Zero
0	Less than 0.5
0,0	Less than 0.05
..	Data not available
.	Not applicable
*	Provisional figure
ha	Hectares
tkr	Thousands of Swedish kronor (SEK)
mkr	Millions of Swedish kronor (SEK)
milj. kr	”

Substantial breaks in the homogeneity of a series are indicated by a line across the column/row

Lista över vissa förkortningar

<i>A-index</i>	<i>Avräkningsprisindex</i>	<i>PM-index</i>	<i>Produktionsmedelsprisindex</i>
<i>BNP</i>	<i>Bruttonationalprodukt</i>	<i>PPI</i>	<i>Producentprisindex</i>
<i>CN</i>	<i>Combined Nomenclature</i>	<i>PPP</i>	<i>Purchasing Power Parities</i>
<i>EAA</i>	<i>Economic Accounts for Agriculture</i>	<i>PR-index</i>	<i>Prisregleringsprisindex</i>
<i>ENS</i>	<i>Europeiska Nationalräkenskapssystemet</i>	<i>RAMS</i>	<i>Registerbaserad sysselsättningsstatistik</i>
<i>EFTA</i>	<i>European Free Trade Association</i>	<i>SEK</i>	<i>Svenska kronor</i>
<i>EU</i>	<i>Europeiska Unionen</i>	<i>SITC</i>	<i>Standard International Trade Classification</i>
<i>FDB</i>	<i>Företagsdatabasen</i>	<i>SLU</i>	<i>Sveriges Lantbruksuniversitet</i>
<i>FoB</i>	<i>Folk- och bostadsräkningen</i>	<i>SLV</i>	<i>Statens livsmedelsverk</i>
<i>GATT</i>	<i>General Agreement on Tariffs and Trade</i>	<i>SM</i>	<i>SCB:s publikationsserie Statistiska meddelanden</i>
<i>HS</i>	<i>Harmonized Commodity Description and Coding System</i>	<i>SNA</i>	<i>System of National Accounts</i>
<i>ICP</i>	<i>International Comparison Project</i>	<i>SNI</i>	<i>Standard för svensk näringsgrensindelning</i>
<i>KN</i>	<i>Kombinerade nomenklaturen</i>	<i>SNV</i>	<i>Statens naturvårdsverk</i>
<i>KPI</i>	<i>Konsumentprisindex</i>	<i>SOS</i>	<i>Sveriges officiella statistik</i>
<i>KSLA</i>	<i>Kungliga Skogs- och lantbruksakademien</i>	<i>SOU</i>	<i>Statens offentliga utredningar</i>
<i>LBR</i>	<i>Lantbruksregistret</i>	<i>SVA</i>	<i>Statens Veterinärmedicinska Anstalt</i>
<i>LRF</i>	<i>Lantbrukarnas Riksförbund</i>		
<i>NR</i>	<i>Nationalräkenskaperna</i>		

Tabellförteckning

List of tables

Sida/ Page	2. Företag och företagare <i>Holdings and holders</i>
43	Figur 2A Genomsnittlig areal åker per företag länsvis 2009 <i>Average area of arable land per holding by county</i>
44	Figur 2B Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2007 <i>Characteristic type of farming by county</i>
45	Tabell 2.1 Antal företag med odling av olika grödor 2009 <i>Number of holdings with different kinds of crops</i>
46	Tabell 2.2 Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2007 <i>Number of holdings by size group</i>
48	Tabell 2.3 Antal företag och areal åker efter bruksform 2007 <i>Number of holdings and area of arable land by type of holding</i>
49	Tabell 2.4 Antal företag med husdjur av olika slag 2009 <i>Number of holdings with different kinds of livestock</i>
50	Tabell 2.5 Antal företag efter driftsinriktning 2007 <i>Number of holdings by type of farming</i>
51	Tabell 2.6 Andel företag efter driftsinriktning länsvis 2007, procent <i>Percentage of holdings by type of farming and county</i>
52	Tabell 2.7 Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 2007 <i>Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture</i>
	3. Åkerarealens användning <i>Utilization of arable land</i>
56	Figur 3A Total åkerareal länsvis 2009 <i>Total area of arable land by county</i>
57	Figur 3B Åkerarealens användning 2009 <i>Use of arable land</i>
57	Figur 3C Antal företag med odling av vissa grödor 2009 <i>Number of holdings with cultivation of certain crops</i>
58	Figur 3D Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2009 <i>Cultivation of certain crops, areas per holding</i>
58	Figur 3E Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2009 <i>Cultivation of cereals, areas per holding</i>
59	Tabell 3.1 Areal åker-, betes- och skogsmark på jordbruksföretag 2007, hektar <i>Area of agricultural and forest land on holdings</i>
60	Tabell 3.2 Åkerareal efter storleksgrupp 2007 <i>Area of arable land by size group</i>

- 62 **Tabell 3.3** Åkerarealens användning 1990–2009, hektar
Use of arable land
- 63 **Tabell 3.4** Spannmål 2009. Arealer och antal företag med odling
Cereals. Areas and number of holdings with cultivation
- 65 **Tabell 3.5** Baljväxter 2009. Arealer och antal företag med odling
Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation
- 66 **Tabell 3.6** Oljeväxter 2009. Arealer och antal företag med odling
Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation
- 67 **Tabell 3.7** Vall och grönfoder 2009. Arealer och antal företag med odling
Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation
- 68 **Tabell 3.8** Slåttervall och betesvall. Arealfördelning 2009, hektar och procent
Temporary grasses and grazings. Distribution of acreage
- 69 **Tabell 3.9** Potatis och sockerbetor 2009. Arealer och antal företag med odling
Potatoes and sugar beets. Areas and number of holdings with cultivation
- 70 **Tabell 3.10** Träda, outnyttjad mark m.m. 2009. Arealer, hektar
Fallow and untilled land etc. Areas

4. Skördar

Yields and crop production

- 77 **Figur 4A** Totalskördar av spannmål 1990–2009, 1 000-tals ton
Total production of cereals
- 77 **Figur 4B** Totalskördar av oljeväxter 1990–2009, 1 000-tals ton
Total production of oilseed crops
- 78 **Tabell 4.1** Spannmål 2009. Hektarskörd, kg/ha
Cereals. Yield per hectare
- 79 **Tabell 4.2** Spannmål 2009. Totalskördar, ton
Cereals. Total production
- 80 **Tabell 4.3** Majs, ärter och åkerbönor 2009. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Grain maize, peas and field beans. Yield per hectare and total production
- 81 **Tabell 4.4** Oljeväxter 2009. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Oilseed crops. Yield per hectare and total production
- 82 **Tabell 4.5** Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2009.
Areal, hektarskörd och totalskörd
*Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.
Crop area, yield per hectare and total production*
- 83 **Tabell 4.6** Potatis och sockerbetor 2009. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Potatoes and sugar beets. Yield per hectare and total production
- 84 **Tabell 4.7** Stärkelse- och sockerhalt i potatis respektive sockerbetor
1990–2009, procent
Content of starch in potatoes and content of sugar in sugar beets

- 85 **Tabell 4.8** Normskördar 2009, kg/ha
Standard yields per hectare
- 5. Trädgårdsodling**
Horticulture
- 89 **Tabell 5.1** Växthus- och frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling 2008
Areas of greenhouses and outdoor cultivation and number of holdings
- 90 **Tabell 5.2** Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1984–2008
Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoor cultivation and number of holdings
- 91 **Tabell 5.3** Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland
Outdoor cultivation of horticultural plants
- 92 **Tabell 5.4** Frilandsodlingens omfattning 1984–2008
Outdoor cultivation
- 92 **Tabell 5.5** Äppel- och päronsorter. Areal, antal träd och antal företag, 31 december 2007
Apple- and pear varieties. Area, number of trees and number of holdings
- 93 **Tabell 5.6** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames
- 94 **Tabell 5.7** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1987–2008
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames
- 6. Husdjur**
Livestock
- 100 **Figur 6A** Antal nötkreatur 1970–2009
Number of cattle
- 100 **Figur 6B** Antal svin 1970–2009
Number of pigs
- 101 **Figur 6C** Nötkreaturens geografiska fördelning 2009
Geographical distribution of cattle
- 101 **Figur 6D** Svinens geografiska fördelning 2009
Geographical distribution of pigs
- 102 **Figur 6E** Antal höns och kycklingar 1972–2009
Number of fowls and chickens
- 102 **Figur 6F** Antal får 1970–2009
Number of sheep
- 103 **Figur 6G** Hönsens geografiska fördelning 2009
Geographical distribution of fowls
- 103 **Figur 6H** Fårens geografiska fördelning 2009
Geographical distribution of sheep

104	Tabell 6.1	Antal djur av olika slag 1980–2009 <i>Number of livestock</i>
105	Tabell 6.2	Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin, höns m.m. 1980–2009 <i>Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs, fowls and others</i>
105	Tabell 6.3	Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2009 <i>Average size of herd</i>
106	Tabell 6.4	Antal nötkreatur 2009 <i>Number of cattle</i>
107	Tabell 6.5	Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2007 <i>Number of dairy cows by size of herd</i>
108	Tabell 6.6	Antal företag med nötkreatur 2009 <i>Number of holdings with cattle</i>
109	Tabell 6.7	Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2007 <i>Number of holdings with dairy cows by size of herd</i>
110	Tabell 6.8	Antal får 2009 <i>Number of sheep</i>
111	Tabell 6.9	Antal tackor och baggar efter besättningsstorlek 2007 <i>Number of ewes and rams by size of herd</i>
112	Tabell 6.10	Antal företag med tackor och baggar efter besättningsstorlek 2007 <i>Number of holdings with ewes and rams by size of herd</i>
113	Tabell 6.11	Antal svin 2009 <i>Number of pigs</i>
114	Tabell 6.12	Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2007 <i>Number of sows and boars by size of herd</i>
115	Tabell 6.13	Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2007 <i>Number of fattening pigs by size of herd</i>
116	Tabell 6.14	Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2007 <i>Number of holdings with sows and boars by size of herd</i>
117	Tabell 6.15	Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2007 <i>Number of holdings with fattening pigs by size of herd</i>
118	Tabell 6.16	Antal höns och kycklingar 2009 samt kalkoner 2007 <i>Number of fowls, chickens and turkeys</i>
119	Tabell 6.17	Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2007 <i>Number of fowls (chickens not included) by size of herd</i>
120	Tabell 6.18	Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2007 <i>Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd</i>
121	Tabell 6.19	Antal hästar, hästar per 1 000 invånare och antal hästhållare. Oktober 2004 <i>Number of horses, density of horses and number of horse keepers</i>

- 122 **Tabell 6.20** Antal uppfödare av mink och rävar samt antal avelshonor 1990/91–2008/09
Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals
- 122 **Tabell 6.21** Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bioning under perioden 1990–2009
Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey
- 123 **Tabell 6.22** Antal renar och antal renskötsel företag vid samebyar 2008 och 2009
Number of reindeer and number of holdings by sami villages

7. Arbetskraft inom jordbruket

Labour force in agriculture

- 128 **Tabell 7.1** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 2008 efter arbetsplatsens belägenhet
Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work
- 129 **Tabell 7.2** Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2007
Age distribution of holders
- 130 **Tabell 7.3** Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 2007 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU
- 131 **Tabell 7.4** Antal sysselsatta i jordbruket 2007 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU
- 132 **Tabell 7.5** Antal sysselsatta i jordbruket 2007 efter årlig arbetstid för samtliga företagskategorier
Number of occupied persons in agriculture by working hours for all categories of holdings

8. Produktionsmedel inom jordbruket

Production means in agriculture

- 137 **Tabell 8.1** Antal levererade traktorer 1990–2008
Number of delivered tractors
- 137 **Tabell 8.2** Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1990–2008, milj.kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector
- 138 **Tabell 8.3** Antalet förprovade djurstallar under 2009
Number of pre-tested buildings for livestock
- 139 **Tabell 8.4** Total kvantitet certifierat utsäde 2007/08 och 2008/09, ton
Total quantity of state certified seed

- 140 **Tabell 8.5** Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket.
Kvantitet verksam substans 1990–2008, ton
Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance
- 141 **Tabell 8.6** Förbrukning av mineralgödsel inom jord- och trädgårdsbruk
1990/91–2006/07, milj. kg
Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture
- 141 **Tabell 8.7** Råvaror ingående i foderblandningar för samtliga djurslag 2007 och 2008,
ton
Feed materials in compound feeds for all animals
- 142 **Tabell 8.8** Råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga
djurslag 2008, ton
Feed materials in compound feeds produced in Sweden for all animals
- 9. Stödåtgärder**
Support
- 151 **Tabell 9.1** Direktstöd till jordbruket utbetalade för 2000–2009, milj. kr
Disbursed direct support to the agricultural holdings
- 152 **Tabell 9.2** Gårdsstöd för stödåret 2009 utbetalade t.o.m. april 2010 1 000-tals kr
Single farm payment and premiums for male bovines and milk
- 153 **Tabell 9.3** Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2009,
utbetalt t.o.m. april 2010, 1 000-tals kr
Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden
- 154 **Tabell 9.4** Registrerade arealer för vissa miljöersättningar avseende år 2009, hektar
Areas for environmental support
- 155 **Tabell 9.5** Miljöersättning för stödåret 2009 utbetalade t.o.m. april 2010, 1 000-tals kr
Environmental support
- 157 **Tabell 9.6** Beviljade stöd till modernisering av jordbruksföretag och startstöd till
jordbruks-, trädgårds- och renskötsel-företag 2007–2009
Granted investment support to modernisation of agricultural holdings and setting up of young farmers
- 158 **Tabell 9.7** Beviljade stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter 2007–2009,
1 000-tals kr
Granted investment support to adding value to agricultural and forestry products for Sweden
- 159 **Tabell 9.8** Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 2000–2009, 1 000-tals kr
Disbursed support and compensation to reindeer breeding
- 10. Jordbrukets ekonomi**
Economics
- 169 **Figur 10A** Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2008 i löpande priser
Output value in the agricultural sector at current basic prices

- 169 **Figur 10B** Jordbrukets kostnader till baspriser år 2008 i löpande priser
Costs in the agricultural sector at current basic prices
- 170 **Figur 10C** Jordbrukets prisindex 2005–2009 (2005=100)
Agricultural price indices
- 170 **Figur 10D** Försålda lantbruksenheter år 2009, köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr
Sold agricultural units, average market price
- 171 **Tabell 10.1** Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till marknadspris 1993–2007 enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr
Contribution to gross domestic product by agriculture according to ESA95. Current prices
- 172 **Tabell 10.2** Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 2000–2008 i löpande priser, mkr
EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 2000–2008 at current prices
- 174 **Tabell 10.3** Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2007 och 2008. Redovisning för riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours
- 178 **Tabell 10.4** Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 2000–2007. Kronor per hushåll
The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per household, SEK
- 179 **Tabell 10.5** Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettointkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2007. Medeltal i kronor per hushåll
The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK
- 180 **Tabell 10.6** Jordbrukets prisindex 2005–2009 (2005=100)
Agricultural price indices
- 181 **Tabell 10.7** Priser på traktorer, drivmedel, vegetabilier och animalier 1990–2009, kr
Prices of tractors, fuel, vegetables and animal products
- 182 **Tabell 10.8** Indextal för delposter i avräkningsprisindex 2005–2009 (2005=100)
Producer price index. Indices for subtotals
- 182 **Tabell 10.9** Genomsnittliga arrendepreiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2008, kr per hektar
Average rent for agricultural land and for arable land
- 183 **Tabell 10.10** Utvecklingen av arrendepreiser 1994–2008 (1994=100)
Rent for agricultural land, indices
- 183 **Tabell 10.11** Genomsnittliga priser på jordbruksmark 1995–2008, 1 000-tals kr per hektar
Average prices on agricultural land

- 184 **Tabell 10.12** Försålda lantbruksenheter 2009
Sold agricultural units

11. Ekologisk produktion

Organic farming

- 188 **Tabell 11.1** Certifierad ekologisk odlad areal
Fully converted area, area under conversion and total organic area
- 188 **Tabell 11.2** Omställd areal fördelad på olika grödgrupper, hektar
Fully converted organic areas for different groups of crops
- 189 **Tabell 11.3** Antal omställda ekologiskt producerade djur
Number of organic livestock
- 190 **Tabell 11.4** Spannmål 2009. Arealer med ekologisk odling, hektar
Cereals. Areas with cultivation in organic farming
- 190 **Tabell 11.5** Ärtor och åkerbönor 2009. Arealer med ekologisk odling, hektar
Peas and field beans. Areas with cultivation in organic farming
- 191 **Tabell 11.6** Oljeväxter 2009. Arealer med ekologisk odling, hektar
Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming
- 191 **Tabell 11.7** Potatis och sockerbetor 2009. Arealer med ekologisk odling, hektar
Potatoes and sugar beets. Areas with cultivation in organic farming
- 192 **Tabell 11.8** Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2009. Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling
Temporary grasses. First cut, regrowth and total production. Crop area, yield per hectare and total production in organic farming
- 193 **Tabell 11.9** Spannmål 2009. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha
Cereals. Yield per hectare in organic farming
- 193 **Tabell 11.10** Spannmål 2009. Totalskördar vid ekologisk odling, ton
Cereals. Total production in organic farming
- 194 **Tabell 11.11** Ärtor, åkerbönor och matpotatis 2009. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton
Peas, field beans and table potatoes. Yield per hectare and total production in organic farming
- 195 **Tabell 11.12** Areal med ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2008
Areas for organic cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation

12. Jordbrukets miljöpåverkan

Impacts from agriculture on environment

- 204 **Figur 12A** Areal betesmark 1989–2008
Permanent grassland
- 204 **Figur 12B** Försäljning av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket 1985–2008, 1 000-tals ton
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector

205	Figur 12C	Slam som återförts till jordbruket <i>Sludge brought back to agriculture</i>
205	Figur 12D	Kväveläckage från åkermarkens rotzon, riket, 1 000-tals ton <i>Nitrogen leaching from arable land</i>
205	Figur 12E	Nettobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet, 2006 <i>Net pollution load on water by phosphorus from human activities</i>
205	Figur 12F	Nettobelastning på havet av kväve från mänsklig verksamhet, 2006 <i>Net pollution load on marine waters by nitrogen from human activities</i>
206	Figur 12G	Ammoniavgång från jordbruket <i>Emission of ammonia from agriculture</i>
206	Figur 12H	Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam <i>Mean content of cadmium in phosphorus fertilizers and sludge</i>
206	Figur 12I	Kalkning av åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark <i>Liming per hectare utilized arable land</i>
207	Figur 12J	Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1996–2008 <i>Pesticides in agriculture, number of doses per hectare</i>
207	Figur 12K	Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser i relation till åkerarealen 1996–2008 <i>Pesticides in agriculture, number of supplies per hectare in relation to the area of arable land</i>
208	Figur 12L	Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård) <i>Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)</i>
208	Figur 12M	Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård) <i>Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)</i>
208	Figur 12N	Utsläpp av växthusgaser totalt och från jordbruket <i>Emission of greenhouse gases, totally and from agriculture</i>
209	Tabell 12.1	Areal betesmark 2009. Hektar <i>Areas under pasture and meadow</i>
210	Tabell 12.2	Anslutning till och måluppfyllelse i landsbygdsprogrammet, Förbättra miljön och landskapet <i>Connection to and target fulfilment for Swedish environmental support</i>
211	Tabell 12.3	Förbrukning av växtnäringsämnen i mineral- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2007 <i>Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure</i>

- 213 **Tabell 12.4** Förbrukning av kväve, fosfor och kalium från mineral- och stallgödsel i olika grödor 2007
Consumption of nitrogen, phosphorus and potassium in fertilizers and animal manure in different crops
- 214 **Tabell 12.5** Mineral- och stallgödslade arealer 2007
Arable land treated with commercial fertilizers and manure
- 215 **Tabell 12.6** Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark ("soil surface" bruttobalanser) 2007
Nitrogen- and phosphorus balances for arable land
- 216 **Tabell 12.7** Ammoniakavgång i jordbruket 1995–2007
Emissions to air of ammonia in agriculture
- 217 **Tabell 12.8** Sålda växtskyddsmedel, antal hektardoser och genomsnittlig dos 1995–2008
Pesticides sold to farmers, number of doses and average dose in kg/ha
- 218 **Tabell 12.9** Användning 2006 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton
Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance
- 220 **Tabell 12.10** Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 2006. Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha
Use of pesticides in arable crops, treated crop area per cent and active substance

13. Jordbruket i EU

Agriculture in the European Union

- 224 **Tabell 13.1** Sysselsättning fördelad på sektorer 2008, 1 000-tals personer
Civilian employment by sector of activity
- 225 **Tabell 13.2** Sysselsättning fördelad på sektorer 2008, procent
Civilian employment by sector of activity
- 226 **Tabell 13.3** Total areal och jordbruksareal 2008, 1 000-tals hektar
Total and agricultural area
- 227 **Tabell 13.4** Antal företag med fördelning efter storleksklasser 2007
Holdings by size classes of holdings
- 228 **Tabell 13.5** Utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 2007, 1 000-tals hektar
Utilized agricultural area by size classes of holdings
- 229 **Tabell 13.6** Skördad areal av några av de viktigaste grödorna 2008, 1 000-tals hektar
Harvested area of some of the most important crops
- 231 **Tabell 13.7** Totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2008, 1 000-tals ton
Total production of some of the most important crops
- 233 **Tabell 13.8** Skörd av vissa grönsaker 2008, 1 000-tals ton
Harvested production of selected fresh vegetables
- 234 **Tabell 13.9** Antal nötkreatur i maj/juni 2008, 1 000-tal
Number of bovines

- 235 **Tabell 13.10** Antal svin, får och getter i december 2008, 1 000-tal
Number of pigs, sheep and goats
- 236 **Tabell 13.11** Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2007
Number of holdings with dairy cows by size of herd
- 237 **Tabell 13.12** Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2007, 1 000-tal
Number of dairy cows by size of herd
- 238 **Tabell 13.13** Animalieproduktion 2008, 1 000-tals ton
Production of animal products
- 14. Internationella uppgifter om jordbruk**
International data on agriculture
- 240 **Tabell 14.1** Åkerarealens användning i olika länder 2008, 1 000-tals hektar
Use of arable land in different countries
- 242 **Tabell 14.2** Totalskördens storlek i olika länder 2008, 1 000-tals ton
Crop production in different countries
- 244 **Tabell 14.3** Antal husdjur i olika länder 2008, 1 000-tal (höns i miljon-tal)
Number of livestock in different countries
- 246 **Tabell 14.4** Animalieproduktion i olika länder 2008
Livestock production in different countries
- 248 **Tabell 14.5** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen i olika länder 2007
Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries
- 15. Industriproduktion m.m.**
Manufacturing
- 256 **Figur 15A** Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 2008
Number of employees in food manufacturing
- 257 **Figur 15B** Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2008, 1 000-tals ton
Industrial production of certain food products and groups of food products
- 258 **Tabell 15.1** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2009
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle
- 258 **Tabell 15.2** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2009
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs
- 259 **Tabell 15.3** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2009
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs
- 259 **Tabell 15.4** Antal slaktkroppar, 1 000-tal och slaktade kvantiteter av kycklingar 1995–2009, 1 000-tals ton
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of chickens

- 259 **Tabell 15.5** Partihandelns invägning och total produktion av ägg 1990–2009, 1 000-tals ton
Eggs delivered to wholesalers and total production
- 260 **Tabell 15.6** Produktion av kött från ren och vilt 1990–2009, ton
Production of meat from reindeer and wild animals
- 260 **Tabell 15.7** Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör, medelfetthalt samt medelproteinhalt 1990–2009
Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk and average content of fat and protein
- 261 **Tabell 15.8** Användning av vid mejerier invägd mjölk 1990–2009, 1 000-tals ton och procent
Disposition of milk delivered to dairies
- 261 **Tabell 15.9** Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2009, 1 000-tals ton
Dairy production and production of milk powder
- 262 **Tabell 15.10** Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 2002
Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 2002
- 264 **Tabell 15.11** Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 2004–2008, milj. kr
Industrial production of agricultural products and foodstuffs
- 265 **Tabell 15.12** Sysselsatta minst en timme per vecka i november inom olika livsmedelsbranscher 2007 och 2008 enligt SNI 2002
Number of employed persons at least one hour/week in different branches of the food sector according to SNI 2002
- 16. Import och export av jordbruksvaror och livsmedel**
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs
- 271 **Figur 16A** Import och export av livsmedel och drycker 1995–2009, milj. kr
Imports and exports of foodstuffs and beverages
- 273 **Tabell 16.1** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2004–2009, milj. kr. Varugruppering enligt SITC
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC
- 274 **Tabell 16.2** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2004–2009, milj. kr, insamlade värden
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 276 **Tabell 16.3** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2004–2009, 1 000-tals ton, insamlade värden
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 278 **Tabell 16.4** Import och export av husdjur 2004–2009, ton, 1 000-tals kr samt antal djur, insamlade värden
Imports and exports of livestock, collected data

- 279 **Tabell 16.5** Import och export av förädlade livsmedel 2004–2009, milj. kr, insamlade värden
Imports and exports of processed foodstuffs, collected data
- 281 **Tabell 16.6** Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2009, milj. kr, insamlade värden.
Varugruppering enligt SITC
Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data. Specification according to SITC
- 283 **Tabell 16.7** Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2009, milj. kr, insamlade värden.
Varugruppering enligt SITC
Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC

17. Konsumtion av livsmedel

Consumption of foodstuffs

- 289 **Figur 17A** Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1995–2009
Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures
- 289 **Figur 17B** Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2009 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter
Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts, percentages, provisional data
- 290 **Tabell 17.1** Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2008, kilo eller liter per person
Consumption of food. Kilogrammes or litres per person
- 293 **Tabell 17.2** Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen
Nutritive values per capita and day. Means for the whole population
- 293 **Tabell 17.3** Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2005 med fördelning på olika livsmedel
Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs
- 294 **Tabell 17.4** Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2005, milligram. Preliminära uppgifter
Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day, milligrams. Provisional data
- 295 **Tabell 17.5** Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2008 (enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr
Turnover (incl. V.A.T.) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel (by more detailed COICOP)
- 297 **Tabell 17.6** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2009 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices

- 298 **Tabell 17.7** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2009 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers
- 18. Livsmedelssäkerhet**
Food safety
- 303 **Figur 18A** Frekvensen av olika anmärkningar efter provtagning på dricksvatten 2008, procent
Percentage of various remarks in drinking-water
- 303 **Figur 18B** Andel anmärkningar efter provtagning 2008 på dricksvattenanläggningar fördelade efter antal konsumenter på anläggningen, procent
Percentage of remarks at drinking-water structures distributed by numbers of consumers at the structure
- 304 **Figur 18C** Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2008, procent
Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals
- 305 **Figur 18D** Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–2008. Inhemska respektive importerade produkter, procent
Percentage of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively
- 305 **Figur 18E** Fördelning av prov med eller utan halter av bekämpningsmedelsrester i stickprovskontrollen 2000–2008, procent
Distribution of samples with or without residues of pesticides (The Swedish Monitoring of Pesticides Residues in Food of Plant Origin)
- 306 **Figur 18F** Antal besättningar av olika djurslag som infekterats av *Salmonella* 2002–2008
Number of herds of different kind of animals infected by Salmonella
- 306 **Figur 18G** Antal rapporterade fall av human *Salmonella*-infektion i Sverige 1998–2008
Number of reported cases of human infections of Salmonella in Sweden
- 307 **Figur 18H** Andel positiva prov för *Campylobacter* tagna på kycklinggårdar 2003–2008, procent
Frequency of positive samples of Campylobacter from chickenfarms
- 307 **Figur 18I** Antal rapporterade fall av human *Campylobacter*-infektion i Sverige 1998–2008
Number of reported cases of human infection caused by Campylobacter in Sweden
- 308 **Tabell 18.1** Antal dricksvattenanläggningar med anmärkning uppdelat på typ av anmärkning 2008
Number of drinking-water structure with remarks distributed by type of remark

- 308 **Tabell 18.2** Resultat av det svenska kontrollprogrammet för pesticidrester i livsmedel av vegetabiliskt ursprung 2000–2008
Results from the Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food of Plant Origin
- 309 **Tabell 18.3** Antal prov uppdelat på förekomsten av resthalter av pesticider i frukter, grönsaker, spannmål och spannmålsprodukter från olika odlingsformer 2008
Number of samples with or without residues of pesticides in fruits, vegetables, cereals and cerealproducts distributed by type of farming
- 310 **Tabell 18.4** Resultat av det svenska kontrollprogrammet för *Salmonella* efter provtagning i olika led i livsmedelsproduktionen under åren 2000–2008
Results for Salmonella in the Swedish Reporting and Monitoring system in different parts of the foodstuff production
- 311 **Tabell 18.5** Resultat från provtagning och analys efter *Campylobacter* 2000–2008
Results from sampling and analysis of Campylobacter

19. Priser på livsmedel

Prices on food

- 316 **Figur 19A** Konsumentprisindex 1980–2009 (1980=100)
Consumer Price Index
- 317 **Tabell 19.1** Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr
Average yearly retail prices for selected foods
- 318 **Tabell 19.2** Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP, skuggindexantal (1980=100)
Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers
- 320 **Tabell 19.3** Prisindex inom livsmedelsområdet (2005=100)
Price index numbers in the food sector

20. Internationella uppgifter om livsmedel

International data on food

- 324 **Figur 20A** Prisnivåindex för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2008 för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)
Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries
- 326 **Figur 20B** Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2009 för EU-länderna och vissa andra länder (2005=100)
Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countries
- 328 **Tabell 20.1** Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 2007, procent
Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries

-
- 329 **Tabell 20.2** Indextal, baserade på hushållens individuella konsumtionsutgifter, per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2008 (EU-27=100)
Indices of real value per head, of final consumption expenditure by households, for EU-countries and some other countries
- 330 **Tabell 20.3** Prisnivåindex för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2008 för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)
Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries
- 332 **Tabell 20.4** Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna 1990–2008
Comparative price levels for total private consumption
- 333 **Tabell 20.5** Harmoniserat index för konsumentpriser 2008 och 2009 (HIKP) för EU-länderna och vissa andra länder (2005=100). Vissa huvudgrupper
Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countries. Selected categories of foodstuffs
- 334 **Tabell 20.6** Mervärdesskattesatser inom EU den 1 januari 2010, procent
V.A.T. rates in EU-countries at 1st January 2010, per cent

Jordbruksåret 2009

Avsnittet är skrivet av Harald Svensson, chefsekonom vid Jordbruksverket.

De senaste åren har förutsättningarna för jordbruket varierat starkt. De viktigaste händelserna har varit frikopplingen av nästan alla de generella jordbrukarstöden 2005 samt stora prisfluktuationer på både intäkts- och kostnads-sidan. Priserna till jordbrukarna föll från de historiskt höga nivåerna 2008, men låg ändå på en högre nivå än 2006 och några år tidigare. Även priserna för olika insatsvaror föll något under 2009 jämfört med året innan. Lönsamheten, mätt med sektorskalkylen, blev lägre 2009 jämfört med 2006 till 2008. Under loppet av 2009 kom lönsamhetssituationen inom främst mjölkproduktionen i fokus mot bakgrund av de prisfall som noterades jämfört med den bättre situation som gällde ett år tidigare.

Trots dessa negativa tongångar fanns ljusglimtar i form av goda priser på oljefröer och socker samt låga räntor. Under 2009 beslutades hur den reform som inom EU har benämnts Hälsokontrollen ska implementeras i Sverige. De viktiga förändringarna är att revideringar gjordes i landsbygdsprogrammet, att handjursbidraget frikopplas från 2012 och att en ansökan inom gårdsstödet från 2010 måste omfatta minst fyra hektar jordbruksmark.

Arealanvändningen

Frikopplingen av arealstödet från 2005 medförde en minskad spannmålsodling. Till följd av prishöjningar på spannmål under 2007 kom dock odlingen att öka under 2008. Eftersom de höga priserna på spannmål kulminerade redan tidigt under 2008 minskade åter odlingen något under 2009 till 1 050 000 hektar. Samtidigt ökade de höstsådda grödorna på bekostnad av de vårsådda spannmålsgrödorna. Odlingen av oljevaxter fortsatte att öka under inflytande av god lönsamhet och uppgick till 100 000 hektar. Såväl arealen för de höstsådda oljevaxterna som de vårsådda ökade.

Jämfört med 2008 minskade odlingen av spannmål i samtliga län utom i några län där spannmål inte är en betydelsefull gröda. Om jämförelsen sträcks ut bakåt till 2004 kan mera betydande förändringar noteras. Tendenserna till minskning blir särskilt tydliga i skogslänen.

Vallarealen har ökat i stort sett kontinuerligt de senaste åren och uppgick under 2009 till 1 120 000 hektar. Arealen vall har ökat trots att antalet nötkreatur har minskat. Den totala

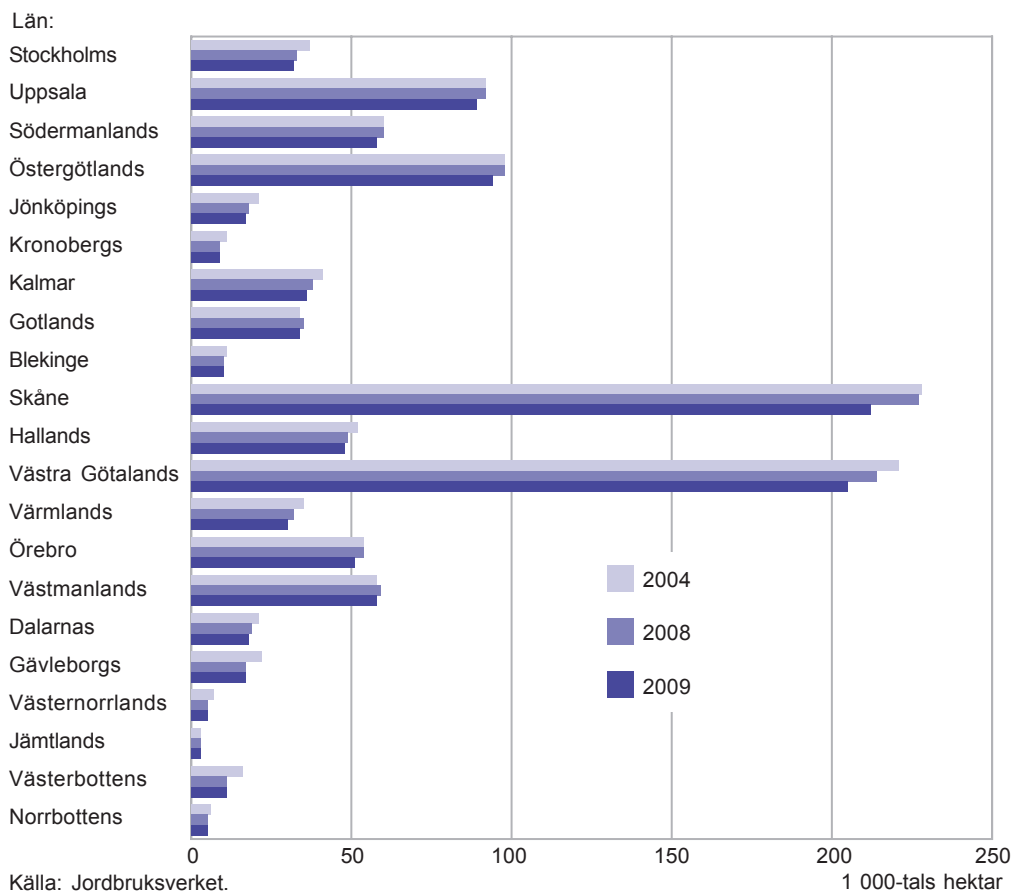
åkerarealen har varit i stort sett oförändrad vid drygt 2,6 miljoner hektar under de senaste åren. Arealen betesmark har visat en avtagande tendens och uppgick under 2009 till 440 000 hektar mot 510 000 hektar under 2005 (när arealstödet och djurbidragen frikopplades).

Odlingen av sockerbetor uppgick under 2009 till 40 000 hektar. Odlingen blev något större än 2008 men i nivå med 2007. Odlingen av såväl matpotatis som stärkelsepotatis har de senaste åren minskat, men mellan 2008 och 2009 bromsades minskningen upp. Odlingen av matpotatis uppgick till nästan 20 000 hektar och odlingen av stärkelsepotatis till drygt 7 000 hektar.

Sett i ett längre perspektiv är åkermarkens omfattning mycket stabil och har minskat bara med några tiotusental hektar sedan år 2000. Jordbrukspolitikens utformning med gårdsstödet är utformat så att det uppmuntrar att bibehålla arealen som jordbruksmark. Sett till olika grödgrupper noteras däremot större förändringar. Arealen oljevaxter har fördubblats från ca 50 000 hektar till ca 100 000 hektar. Area-

Figur 1
Spannmålsarealen 2009 jämfört med 2004 och 2008 fördelat per län

Area of cereals by county

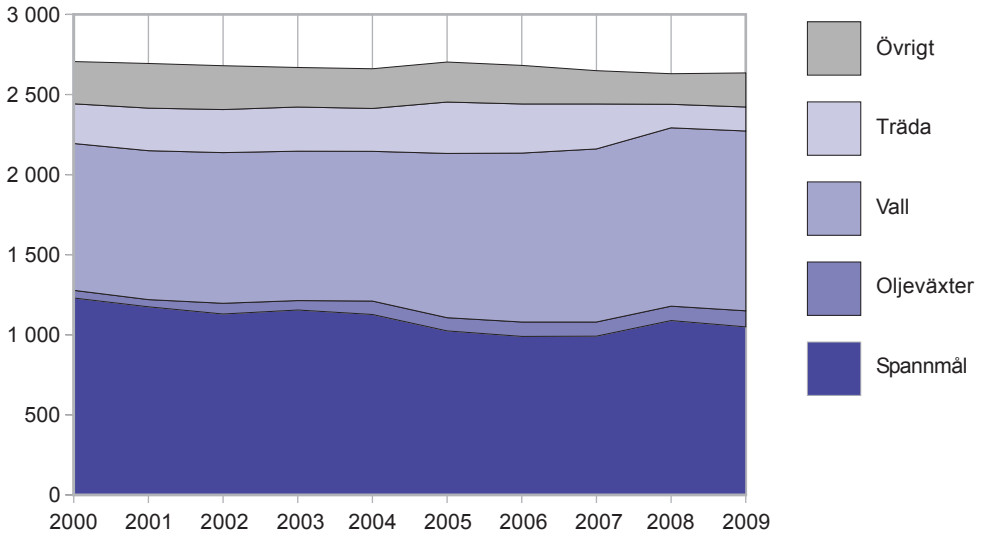
len spannmål har minskat från nästan 1,25 miljoner hektar år 2000 till runt 1,0 miljoner hektar efter införandet av gårdsstödet 2005. Fram tills för ett par år sedan fanns krav på att mark skulle trädas för att hela arealen på ett företag skulle kunna bli stödberättigande. När nu detta krav är borttaget är trädesarealen ca 150 000 hektar jämfört med över 250 000 hektar åren strax efter år 2000. Vallarealen har ökat med ca 200 000 hektar från drygt 900 000 hektar år 2000 till drygt 1,1 miljoner hektar år 2009. Sammanfattningsvis kan denna redovisning ge den slutsatsen att användningen av marken är mindre inten-

siv nu än den var för till exempel tio år sedan. Ett viktigt skäl till denna slutsats är att antalet grovfoderkonsumerande djur har minskat samtidigt som arealen vall har ökat.

En ytterligare intressant jämförelse som kan göras är att arealen höstsådda spannmåls- och oljeväxtgrödor visar en ökande tendens. Särskilt har höstrapsodlingen ökat. Samtidigt med denna tendens är minskningen av vårsådda spannmåls- och oljeväxtgrödor tydlig. Dessa tendenser blir ännu tydligare om uppgifter tas med för ytterligare ett par decennier bakåt.

Figur 2**Åkerarealens användning 2000–2009, 1 000-tals hektar***Arable land by group of crops*

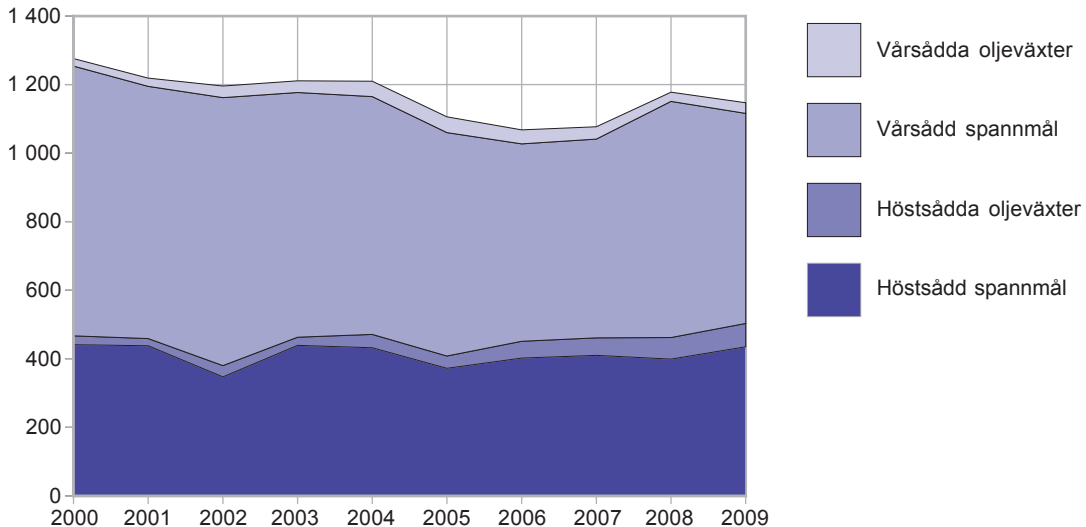
1 000-tals hektar

Källa: Jordbruksverket.

Figur 3**Användning av åkerareal för spannmål och oljevaxter 2000–2009, 1 000-tals hektar***Arable land by group of crops*

1 000-tals hektar

Källa: Jordbruksverket.

Skörden av spannmål m.m. och sådden hösten 2009

Den totala skörden av spannmål (exklusive majs) blev drygt 5,2 miljoner ton under 2009. Totalskörden är i nivå med 2008 års spannmålsskörd men 5 % större än genomsnittet för de fem senaste åren. Den totala skörden av raps och rybs fortsatte att öka och uppgick till 298 000 ton, vilket är 15 % mer än 2008 års totalskörd och 32 % mer än genomsnittet för de fem senaste åren.

Totalskörden av ärtor blev 49 000 ton, vilket är nästan 70 % mer än föregående år. Det innebär en vändning efter att skörden av ärtor stadigt minskat under de senaste fyra åren. Totalskörden av åkerbönor har beräknats till 26 100 ton.

Totalskörden av matpotatis och totalskörden av potatis för stärkelse uppgick till 569 000 ton respektive 289 000 ton. På 10 år har odlingen av färskpotatis ökat från att då uppta 10 % av matpotatisarealen till att nu uppta över 20 %. Utvecklingen beror troligen till stor del på en minskad husbehovs- och trädgårdsodling av färskpotatis.

Den totala bärgade skörden av slåttervall skattas till 4,8 miljoner ton, varav den första skörden till 2,9 miljoner ton och återväxten till 1,9 miljoner ton. Skördenivån totalt blev 17 % högre än föregående år och det innebär en ökning med 23 % jämfört med femårs genomsnittet.

Prisförhållandet mellan spannmål och oljeväxter har ökat odlingsintresset till förmån för oljeväxterna. Höstsådden 2009 för skörd under 2010 fortsatte att öka för höstveten till 350 000 hektar och för höstraps till drygt 70 000 hektar. Sådden av höstraps har inte varit så hög sedan 1992. Däremot har de höstsådda arealerna med råg och rågvete minskat. Arealen råg minskade med drygt 20 % till knappt 30 000 hektar och arealen rågvete minskade med 30 % till 40 000 hektar.

I Upplands, Stockholms och Gotlands län kom det mycket regn under sensommaren vilket medförde svårigheter när marken skulle förberedas för höstsådden. En del av den planerade sådden blev därför inte av. I de södra delarna av landet var det mer gynnsamma förhållanden för höstsådd.

Tabell 1

Produktionen av vissa animalieprodukter 2000–2009, 1 000-tals ton

Animal products

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Mjök	3 297	3 290	3 226	3 206	3 229	3 163	3 130	2 986	2 987	2 926
Kyckling	90	96	101	98	91	96	96	105	107	105
Nötkött	145	139	142	136	137	131	132	129	125	135
Griskött	277	276	284	288	295	275	264	265	271	262

Källa: Jordbruksverket.

Animalieproduktionen

Frikopplingen från produktionskrav av merparten av de djurrelaterade direktstöden 2005 påverkade produktionen av mjök, nötkött samt får- och lammkött. Noterbart är att mjökproduktionen minskat successivt sedan år 2000 när produktionen var precis under kvottaket. Produktionen under 2009 blev drygt 2,9 miljoner ton. Produktionen av nötkött har haft en

liknande utveckling, men för 2009 noteras en anmärkningsvärt stor ökning. Ökningen kan i huvudsak tillskrivas stor ökning av slakten av kor och kvigor. Produktionen av griskött har de senaste åren haft en oregelbunden tendens, och minskade med 9 000 ton under 2009. Produktionen av kyckling har däremot haft en ökande tendens, som dock avstannade under 2009.

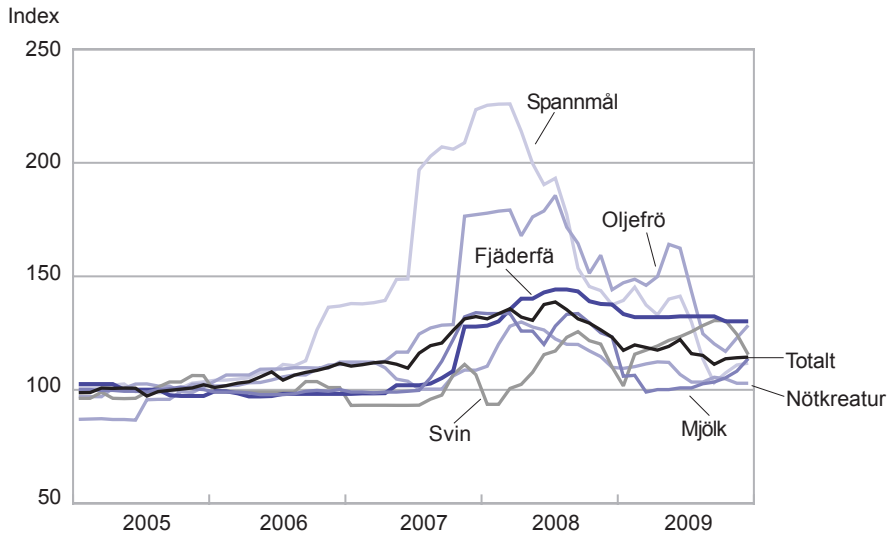
Slakten av svin minskade med 3 % och slakten av nötkreatur ökade med 8 % under 2009 jämfört med 2008.

Produktionen av konsumtionsmjölk, inklusive syrade produkter, minskade med 1 % un-

der 2009 och uppgick till knappt 1,2 miljoner ton. Produktionen av ost minskade med 6 % till 108 000 ton, produktionen av smör ökade med 13 % till 24 000 ton och produktionen av mjölkpulver ökade med 1 % till 58 000 ton.

Figur 4
Utvecklingen av producentpriserna för vissa produktgrupper.
(Index 2005=100)

Price indices for different products

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Prisutvecklingen

De senaste åren har prisrörelserna varit kraftiga för flera produkter. Under 2007 var priserna på spannmål höga, men föll tillbaka under loppet av 2008. Prisutvecklingen för oljefrö var likartad men med en förskjutning på ungefär ett halvår. Under perioden från slutet av 2007 till slutet av 2008 hade även mjölkpriset en topp. Det sammanvägda priset för alla jordbruksprodukter har därmed i slutet av 2009 nästan återvänt till den nivå som uppmättes innan de kraftiga prisuppgångarna satte fart. Priserna har fallit med 12 % mellan 2008 och 2009.

Priserna på vissa insatsvaror har uppvisat en liknande variation, om än inte lika dramatisk. I samband med att priserna på spannmål steg, blev det också en kraftig prisrörelse uppåt för djurfoder. De mest uppmärksammade prisrörelserna skedde emellertid för gödningsmedel som fördubblades under loppet av ett

drygt år, men som senare också har fallit tillbaka. Priserna för insatsvaror i sin helhet har fallit med 3 % mellan 2008 och 2009 jämfört med producentpriserna som föll med 12 %.

Livsmedelsprisernas utveckling (avser konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter) visar ungefär samma mönster som prisutvecklingen i industriledet, men ökningstakten har varit något långsammare. Ökningen sedan 2005 uppgår till ca 14 %. Utvecklingen av KPI totalt (alltså alla varugrupper) stannade dock vid 10 %. Skillnaden beror i hög grad på att livsmedelspriserna tog fart i slutet av 2007 men att ökningstakten stannade av från mitten av 2008. Under 2009 steg konsumentpriserna på jordbruksreglerade produkter med 2 %.

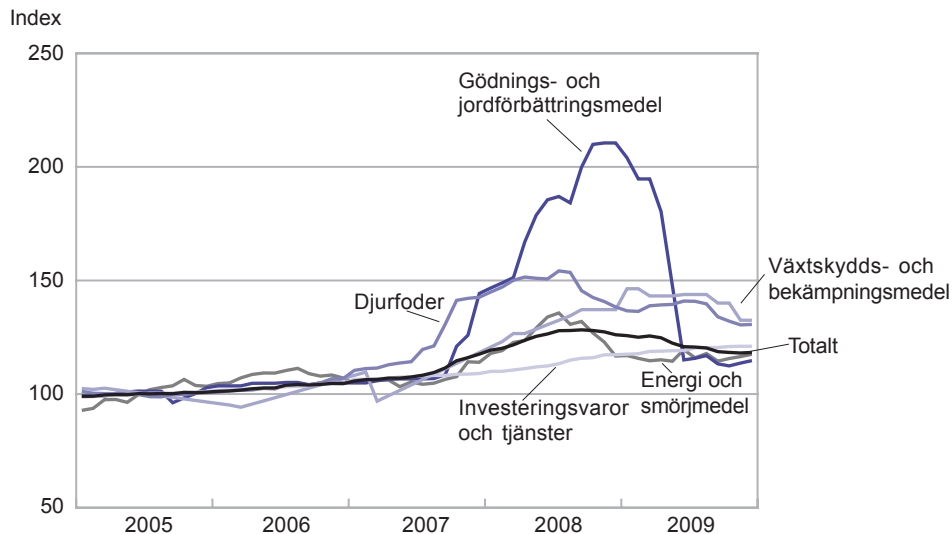
När utvecklingen enligt indexserier av de slag som används här jämförs med varandra får man hålla i minnet att man hanterar sektorsavgränsningar på olika sätt. T.ex. vser index för

industriledet den produktion som sker i Sverige medan konsumentprisindex avser den sammansättning av produkter som konsumeras. Efter-

som utrikeshandeln är betydande är det således inte "samma" varor respektive varusammansättning enligt dessa båda index.

Figur 5
Utvecklingen av priserna för vissa grupper av insatsvaror.
(Index 2005=100)

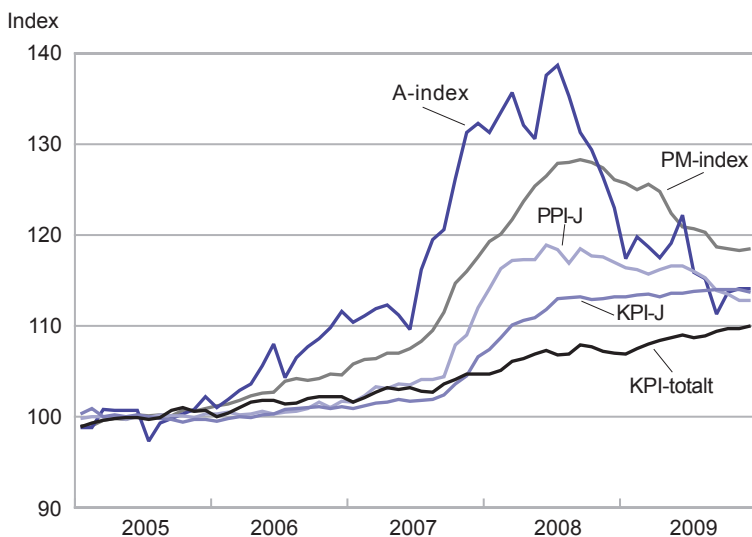
Producer price index

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Figur 6
Utvecklingen av index på jordbruksområdet och konsumentprisindex
(Index 2005=100)

Price indices in the food sector and consumer price index

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Den ekonomiska utvecklingen enligt jordbruksekonomiska undersökningen för 2008

Denna statistiska undersökning genomförs som en urvalsundersökning bland jordbruksföretag. För varje företag i urvalet insamlas en stor mängd uppgifter från olika källor. Uppgiftsinsamlingen har anpassats till kraven för EU:s bokföringsundersökning FADN.

Bruttoresultatet för växtodlingsföretagen försämrades marginellt jämfört med 2007. Intäkterna och kostnaderna för växtodlingen var i princip oförändrade för de mindre företagen och ökade för de större. De största skillnaderna står djurhållning för då växtodlingsföretagen var mer differentierade 2008 än föregående år.

Bland mjölkföretagen ökade intäkterna för djurskötseln på grund av ökat mjölkpris. Detta ledde till bättre resultat 2008 jämfört med 2007. Detta trots att samtliga kostnadsposter ökade för så gott som alla redovisade grupper bland mjölkföretagen. För kötttdjursföretagen minskade driftkostnaderna men det gjorde även intäkterna 2008 jämfört med 2007. Detta resulterade i ett lägre bruttoresultat mycket beroende på skillnader i övriga intäkter. En minskning i

både intäkter och kostnader för svinföretagen skedde 2008 jämfört med föregående år. Nedgången var större för intäkterna så bruttoresultatet försämrades.

Den ekonomiska utvecklingen enligt sektorskalkyl för 2009

Jordbrukets totala produktionsvärde har stigit kraftigt de senaste åren och beräknas ha uppgått till 47,4 miljarder kr för 2009. Produktionsvärdet steg under 2007 till följd av högre priser på vegetabilier och under 2008 genom högre priser på animalierna. Det minskade produktionsvärdet under 2009 beror bland annat på låga priser på mjölk och spannmål. Men samtidigt har priserna på insatsvaror fallit något under året. Förädlingsvärdet beräknas bli knappt 5 miljarder kr 2009. I posten övriga produktionssubventioner ingår bland annat gårdsstödet. Förädlingsvärdet korrigerat för produktionssubventioner och löner, arrenden m.m. ger företagsinkomsten som för 2009 beräknas till drygt 7 miljarder kr. Eftersom underlagen för beräkningarna ännu inte är fullständiga kan man räkna med att siffrorna behöver justeras.

Tabell 2

Ekonomisk kalkyl för hela jordbrukssektorn 2005–2009, miljarder kr

Economic accounts for agriculture

	2005	2006	2007	2008	2009 ¹
Vegetabilieproduktionens värde	15,1	15,9	21,9	20,0	17,9
Animalieproduktionens värde	20,3	20,7	20,3	23,5	22,6
Övriga intäkter	5,5	6,1	6,2	6,6	6,9
= Totalt produktionsvärde	40,8	42,7	48,4	50,0	47,4
- Kostnader inkl. kapitalförslitning	-36,4	-36,6	-41,1	-44,0	-42,7
= Förädlingsvärde	4,4	6,0	7,3	6,1	4,6
+ Övriga produktionssubventioner	8,4	8,5	9,0	9,4	9,7
- Löner, arrenden m.m.	-6,3	-6,5	-7,0	-6,9	-7,0
= Företagsinkomst	6,4	8,1	9,4	8,5	7,3

1) Prognos.

Källa: Jordbruksverket.

Strukturutvecklingen

Preciserade uppgifter om företagsstrukturen finns tillgängliga fram till 2007 och redovisades i detta avsnitt förra året. Under 2010 ge-

nomförs en ny undersökning.

De aktuella uppgifter som finns om strukturen bland jordbruksföretagen är hur antalet företag med odling av olika grödor och med olika

djurhållning har utvecklats sig. Till exempel minskar antalet företag med spannmålsodling och uppgick under 2009 till drygt 31 000. Det är drygt 1 000 färre än 2008 och 7 000 färre än 2005.

Antalet företag med nötkreatur uppgick under 2009 till knappt 22 000, varav nästan exakt 6 000 med mjölkkor. Antalet företag med nötkreatur har minskat med 1 000 företag sedan 2008 och med över 4 000 sedan 2005 vilket motsvarar 17 %. Antalet företag med mjölkkor minskade med nästan 500 jämfört med 2008 och med 2 500 sedan 2005, vilket motsvarar en minskning med 30 %.

Det totala antalet företag uppgick till nästan 71 000 år 2009, vilket är en marginell minskning jämfört med 2008 men 5 000 färre än 2005.

Jordbrukspolitiken

För att hindra pristryckande import används tullar inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Tullar har de senaste åren främst haft verkningskraft inom mejeri- och nötköttområdena. Inom marknadsregleringen tillämpas även system med exportbidrag och offentlig lagring i situationer med låga priser på världsmarknaden. Dessa medel har i huvudsak använts på mejeriområdet under 2008.

Från EU-inträdet betalas omfattande belopp ut direkt till jordbrukare och som är helt eller delvis finansierade av EU. En stödform är generella jordbrukarstöd som sedan 2005 i huvudsak är frikopplade från produktionskrav, det s.k. gårdsstödet. Stödet betalas ut för jordbruksmark (åker- och betesmark). Kravet för att marken ska vara stödberättigande är att vissa s.k. tvärvillkor, bl.a. att marken ska vara i gott jordbruksmässigt skick, ska vara uppfyllda. För stödåret 2009 betalades 7,2 miljarder kr ut. Stödet är helt finansierat av EU.

Varje medlemsland har ett landsbygdsprogram. Nuvarande programperiod löper mellan 2007 och 2013. Inom ramen för landsbygdsprogrammet tillämpas olika slag av miljöersättningar. Sett till utbetalningarnas storlek är ersättningar för att uppnå kollektiva nyttigheter, främst biologisk mångfald, viktigast. Dessutom förekommer regionala stöd riktade mot områden med låg avkastning i växtodlingen och

stödformer med miljöskyddsriktning. Utbetalningarna uppgick under 2009 till 2,9 miljarder kr. Andra stödformer är investeringsstöd och startstöd. De olika stödformerna inom landsbygdsprogrammet är delvis finansierade av EU.

Förändringar av EU:s gemensamma jordbrukspolitik

2003 års jordbruksreform, som bl.a. innebar långtgående frikoppling av de generella jordbrukarstöden, implementerades i Sverige under 2005 och utvärderades under 2008 inom ramen för den så kallade Hälsokontrollen. De förändringar som aktualiserades i samband med utvärderingen beslutades formellt först i början av 2009. Under 2009 beslutades också hur implementeringen skulle bli i Sverige. I anslutning till det beslutet gjordes också förändringar i landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Dessa förändringar var dels en direkt effekt av den ovan nämnda implementeringen, dels en effekt av att det fanns finansiella möjligheter att bland annat besluta om vissa höjningar av stödbelopp.

Huvudpunkter i detta beslut är:

- Fortsatta sänkningar av ambitionsnivåerna inom marknadsregleringen. Redan tidigare har beslutats att mjölkkvoterna ska avvecklas från den 1 april 2015. Nu kompletterades beslutet genom att kvoterna för varje land ska ökas successivt för att underlätta den slutliga avvecklingen.
- 2003 års beslut innehöll möjligheter för medlemsländerna att behålla vissa kopplade stöd. Dessa möjligheter till undantag togs nu bort nästan helt. Detta innebär för Sveriges del att handjursbidraget avvecklas från och med 2012.
- Successivt högre belopp ska föras över till landsbygdsprogrammet för att möta utmaningar om klimat, förnybar energi, vattenkvalitet, biologisk mångfald och strukturförändringar i mjölkproduktionen.
- Den lägsta arealgräns som hittills tillämpats för gårdsstödet uppgår till 0,3 hektar. Denna lägsta gräns höjs för Sveriges del till fyra hektar från 2010.

1 Summary

The objective of the Yearbook of Agricultural Statistics is to compile a manageable portion of the available statistics relating to agriculture and food.

The main part of the yearbook covers agriculture – though there are also sections on horticulture, reindeer keeping and fur farming and also statistics on food.

For detailed information on forestry related to agriculture, please consult the Statistical Yearbook of Forestry, issued by the Swedish Forest Agency.

Until year 1999, information on food stuffs, such as food manufacturing, trade and consumption, were presented in "När mat kommer på tal – en livsmedelsstatistisk översikt" issued by Statistics Sweden (SCB). From year 2001, the food statistics is included in the Yearbook of Agricultural Statistics.

In many tables, the results are presented by Swedish counties and by production areas (a map of these can be found in Appendix 2).

In the beginning of the book, there is a Table of Contents and a List of Tables and Diagrams with translations into English. The translations of subject headings are, however, somewhat shortened. Information regarding units, years etc. should be obvious by the headings in Swedish, i.e.

Kg = kilogram

Milj. kg = million kilograms

Kr = Swedish kronor, SEK

Mkr = million of Swedish kronor (SEK)

Hektar = hectares

Ton = metric tons

Procent = per cent, percentages

1 000-tal = thousands

At the end of the book there is a Swedish-English list of terms translating most words and expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

In most cases, the data published in the Yearbook of Agricultural Statistics 2010 refers

to the year of 2009. Estimates pertaining to the whole country are also frequently given for the three previous years and often for year 1990, 1995 and 2000.

In the following, you will find a summary of some scopes regarding Swedish agriculture and after that a brief description, chapter by chapter, of the different surveys and other statistical material utilized in the presentation.

Scope

Structure, labour etc.

Structural developments in agriculture over the last few decades have led to fewer but larger farms. A change in this pattern was seen 2005 caused by changed rules for the support system. More holdings applied for supports, often a lot of small-sized holdings. This led to an increase in the total number of agricultural holdings of arable land 2005. Year 2007 there were 73 000 agricultural holdings with an average area of 36 hectares of arable land.

The table below shows the number of holdings in different size classes.

Agricultural holdings, by size

	1990 ¹	2000 ¹	2007
All holdings	96 560	76 798	72 609
– 2,0 ha	851
2,1– 5,0 ha	14 957	11 784	14 037
5,1– 10,0 ha	19 020	14 110	13 694
10,1– 20,0 ha	20 832	15 453	13 499
20,1– 30,0 ha	12 177	8 717	7 129
30,1– 50,0 ha	14 223	10 624	8 264
50,1– 100,0 ha	11 348	10 652	8 966
100,1– 200,0 ha	..	4 228	4 482
200,1– 300,0 ha	..	797	1 023
300,1– 400,0 ha	..	234	334
400,1– 500,0 ha	..	75	139
500,1– ha	..	124	191

1) For these years no holdings are included with less than 2,01 hectares arable land or horticultural holdings without arable land.

In densely forested Sweden, farming and forestry often are combined. In the north of Sweden the farms mostly have small areas of arable land.

The number of people engaged in agriculture is steadily decreasing. Less than 2 % of the economically active population is engaged in farming. The farmers' average age is high, 65 % are older than 50 years.

Many Swedish farms are very small if measured by labour requirements. The number of full time enterprises 2007 where more than 1 600 hours of labour are required is about 19 000. Around 55 % of the holdings requires less than 800 hours of labour.

Animal husbandry is the dominant line of production. Only in the central part of Sweden and in the southern county the cropping farms dominates. In the north of Sweden there are mostly small farms.

Crop production

The conditions for crop production display great differences between the north and south of Sweden. About 60 % of the arable land is found on the fertile plains of southern Sweden.

The crop production is strongly dominated by cereals and by leys, the former mainly being wheat. The proportion of leys increases towards the north of Sweden and makes up most of the area of arable land in Norrland. Oil seed production is mainly located on the plains in Götaland and Svealand. Potatoes are grown throughout the entire country. Sugar beets are grown in the counties of Skåne, Halland, Blekinge and Kalmar.

In 2009, the arable land amounted to 2,6 million hectares. The arable land by crop is found in the table to the upper right.

Arable land by crop, 1 000 hectares

	1990	2000	2009
Total arable land	2 845	2 706	2 643
Wheat	350	402	375
Rye	73	35	37
Barley	..	411	370
Oats	388	296	196
Mixed grain	33 ¹	45	17
<i>Triticale</i>	..	41	54
Potatoes	36	33	27
Sugar beet	50	55	40
Leys,			
other fodder	918	921	1 175
Oilseed	..	59	109
Other crops	..	161	90
Fallow, untilled			
arable land	193	..	153

1) Incl. *triticale*.

The total crop production in 2009 is estimated to 5,2 million tonnes of cereals, 75 000 tonnes of peas and field beans, 299 000 tonnes of oilseed crops, 569 000 tonnes of table potatoes and 289 000 tonnes of potatoes for processing.

The average yield varies in different parts of Sweden. For example for spring barley the average yield in Skåne, the most southern county, is 5 960 kg/ha and in Västernorrland, a county in the north part of Sweden, 2 310 kg/ha.

Total production and average yields are shown below with a 14 % moisture content.

Crop production 2009

	Total production, 1 000 tons	Yield, kg/ha
Winterwheat	2 060	6 310
Springwheat	218	4 570
Rye	218	5 960
Winterbarley	101	5 570
Springbarley	1 580	4 600
Oats	744	4 000
<i>Triticale</i>	253	4 750
Mixed grain	68	3 480
Grain maize	..	6 400
Peas	49	3 000
Field beans	26	3 280
Potatoes	858	31 820
Sugar beet	2 406	60 500
Rape and turnip rape

Livestock

The dairy sector is playing a central role in Swedish agriculture. The number of dairy cows has, however, been decreasing over a long period of time. The number of livestock is shown in the table below.

The number of farms with livestock has decreased the last decades whereas those remaining have increased their number of animals.

In 2009, there were dairy cows in 6 000 farms. There is an average of 59 dairy cows/herd.

In 2009 there are roughly 2 000 pig farms in Sweden. Around 98 % of the fattening pigs are found in herds with at least 100 animals.

Livestock, mid-year estimates, 1 000s

	1990	2000	2009
<i>Cattle</i>	1 718	1 684	1 538
Dairy cows	576	428	357
Suckler cows	75	167	192
Heifers, bulls, steers, calves	1 067	1 089	990
Sheep and lambs	405	432	540
Goats
<i>Pigs</i>	2 264	1 918	1 529
Boars, sows	230	206	160
Other pigs	2 034	1 712	1 368
<i>Poultry of</i>			
laying breed	8 568	7 324	7 159
Turkeys

Egg production is dominated by few but large flocks. Over 90 % of the hens of laying breed are found in herds with at least 5 000 hens.

The number of agricultural holdings with different types of animals is found in the table to the upper right.

Number of agricultural holdings with different types of animals

	1990	2000	2009
<i>Cattle</i>	47 292	32 063	21 733
Dairy cows	25 921	12 676	6 020
Suckler cows	10 883	13 861	11 922
Sheep (lambs excl.)	9 688	8 041	8 169
Goats
Pigs	14 301	4 809	2 027
Horses	..	15 325	..
Fowls (chickens excl.)	12 900	5 678	3 306
Turkeys
With none of the above animals	36 695	33 300	41 555

Brief description by chapter

Chapter 2 Holdings and holders

Since 1968 an annual registration of enterprises (holdings) in agriculture and forestry has been carried out. Data have been recorded in the Farm Register. Detailed information on the Farm Register is given in appendix 1.

Some data on the number of holdings with different kinds of crops are given in table 2.1.

Some data on the number of holdings by size groups are given in table 2.2.

In table 2.3, number of holdings and area of arable land by type of holding are shown.

In table 2.4, number of holdings with different kinds of livestock are shown.

Number of holdings by type of farming and percentage of holdings by type of farming and county are shown in tables 2.5 and 2.6.

In table 2.7, information can be found on the number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture.

Chapter 3 Utilization of arable land

In tables 3.1–3.10 information is given on the use of arable land and on the number of holdings with different crops.

Chapter 4 Yields and crop production

The crop yield surveys comprise investigations of cereals, grain maize, peas, field beans,

oilseed crops, temporary grasses and potatoes. The surveys cover a sample of holdings with more than 5 hectares of arable land. The statistics are presented in tables 4.1–4.6.

SCB makes annual estimates of the total production of cereals, peas, oilseed crops and potatoes on the basis of the crop yield surveys and crop areas from the Farm Register. From 2002 SCB also makes estimations of the total production and yield for temporary grasses. Data on the total production of sugar beet are supplied by Nordic Sugar.

Content of starch and sugar in potatoes and sugar beet respectively are supplied by the Swedish Starch Producers and Nordic Sugar respectively.

Standard yields are calculated every year for cereals, potatoes, oilseed crops and sugar beet. The standard yield is an estimate of the yield that can be expected if the weather and other conditions that influence the crops are normal (table 4.8).

Chapter 5 Horticulture

All enterprises with horticultural production were until 1999 included in the Farm Register. The statistics in tables 5.1–5.4 and 5.6–5.7 are entirely based on the horticultural censuses. The data in table 5.5 are taken from the fruit tree survey.

Data on the main structure in the horticultural sector are given in tables 5.1–5.2. Data on outdoor cultivation of different plants are given in tables 5.3–5.4. Data on apple- and pear varieties are given in table 5.5 and data on cultivation in greenhouses and frames in tables 5.6–5.7.

Chapter 6 Livestock

Data from the Farm Register on the number of domestic animals and data on the number of holdings with livestock are given in tables 6.1–6.7 (cattle), 6.1–6.3 and 6.8–6.10 (sheep), 6.1–6.2 and 6.19 (goats and horses), 6.1–6.3 and 6.11–6.15 (pigs), 6.1–6.3 and 6.16–6.18 (fowls) and 6.1 and 6.16 (turkeys). Data on other animals such as minks, foxes, bees and reindeers are presented in tables 6.20–6.22.

Statistics on ecological production and the number of organically bred animals, are presented in chapter 11.

Chapter 7 Labour Force in agriculture

The general censuses of population and housing conducted by SCB include information about agriculture. They give statistics, for instance, on the distribution of the population in rural and urban areas.

Some data on the size of the economically active population in agriculture and related fields are given in table 7.1.

The Farm Register provides data on the age distribution of holders and the number of holders and employees in agriculture (table 7.2).

Data on the number of occupied persons in agriculture for different groups are given in tables 7.3–7.4. In these tables also data on employment in terms of AWU (Annual Work Unit) are given.

In table 7.5 the number of occupied persons are distributed by working hours in agriculture on the holding.

Chapter 8 Production means in agriculture

The Swedish Board of Agriculture provides data on the number of tractors and machinery purchased by the agricultural sector. The statistics are shown in tables 8.1–8.2.

The Swedish Board of Agriculture provides data on the number of pretested buildings for livestock (table 8.3).

Under current regulations, seed for marketing is controlled by the Swedish Board of Agriculture, which annually reports statistics on state certified seed (table 8.4).

Figures of pesticides in agriculture and horticulture in table 8.5, is collected from the Swedish Chemicals Agency.

Information on the consumption of fertilizers in agriculture and horticulture, based on figures supplied by manufacturers and importers, is reported by the Swedish Board of Agriculture (table 8.6).

Information of the Feed materials in compound feeds for animals are annually compiled

by the Swedish Board of Agriculture (tables 8.7–8.8).

Chapter 9 Support

Support relating to the Common Agricultural Policy (CAP) is reported by the Swedish Board of Agriculture. In tables 9.1–9.3, 9.5 and 9.8 the statistics refer to the years for which support have been disbursed and in tables 9.6–9.7 the years when support have been granted. Table 9.4 shows areas registered for environmental support.

Chapter 10 Economics

SCB produces national accounts statistics. Some data regarding the agricultural sector and the gross domestic product are given in table 10.1.

The Economic Accounts for Agriculture (EAA) are shown in table 10.2.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, SCB performs an annual farm economics survey. The 2007 and 2008 studies are based on the accounts of approx. 1 000 farms. Results from those surveys are presented in table 10.3.

Some results from an investigation on farmers' assessed net receipts and income are presented in tables 10.4–10.5.

The development of prices and costs of agricultural products and requisites is reflected by the Swedish Board of Agriculture in the monthly calculations of different indices, i.a. Input and Output Price Indices and – for price regulated agriculture products – Price Index for the Food Industry and Consumer Price Index (tables 10.6 and 10.8).

The Swedish Board of Agriculture compiles average prices of tractors, fuel, fertilizers and vegetable and animal products (table 10.7).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on rent prices for agricultural and arable land and on the development of rent prices (tables 10.9–10.10).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on prices of agricultural land (table 10.11).

Statistics on the number of sold agricultural units are produced by SCB (table 10.12).

Chapter 11 Organic farming

Statistics on fully converted organic area, area under conversion and total organic area are shown in tables 11.1–11.2. Numbers of different organic livestock categories are shown in table 11.3.

Areas, yield per hectare and production for areas with environmental subsidies for organic production are shown in tables 11.4–11.10.

Areas for organic cultivated horticultural products in greenhouses and other outdoor cultivations are shown in table 11.11.

Chapter 12 Impacts from agriculture on environment

The basic data for the information given in this chapter have been collected by SCB, the Swedish Board of Agriculture, the Swedish Environmental Protection Agency, the Environmental Objectives Portal, SMED (Swedish Environmental Emission Data) and the Swedish Chemicals Agency.

Chapter 13 Agriculture in the European Union

Information on the agricultural sector in the European Union is mostly obtained from Eurostat's database, theme "Agriculture and fisheries".

Civilian employment by sector of activity is shown in tables 13.1–13.2.

Total agricultural area, forest area and total area (water incl.) are shown in table 13.3. Utilized agricultural area and number of holdings are shown in tables 13.4–13.5.

Harvested area and production of some of the most important crops are shown in tables 13.6–13.7.

Harvested production of selected fresh vegetables are shown in tables 13.8.

Data on livestock, and the structure of dairy cow holdings are shown in tables 13.9–13.12.

Production of animal products is shown in table 13.13.

Chapter 14 International data on agriculture

Information on the agricultural sector in different countries is obtained from statistics published annually by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). The statistics include information on utilized areas (table 14.1), harvested production of different crops (table 14.2), number of livestock (table 14.3), livestock production (table 14.4) and on active population in agriculture and subsidiary industries (table 14.5).

Chapter 15 Manufacturing

The statistics in the tables 15.1–15.6 and 15.9 on slaughtered animals and on production of eggs and milk products are based on data supplied by the Swedish Board of Agriculture. Information on the number of milk suppliers, the quantity of delivered milk, the uses of dairy milk etc. is found in the statistics on dairy operations published by the Swedish Dairy Association (tables 15.7–15.8).

The statistics in tables 15.10–15.11 on establishments, employees etc. in foodstuffs and beverage manufacturing and on production of different agricultural products and foodstuffs are produced by SCB.

The statistics in table 15.12 on employment in different branches of the food sector are produced by SCB.

Chapter 16 Imports and exports of agricultural products and foodstuffs

Statistics regarding foreign trade are produced by SCB. The system for collecting the basic data for the statistics was totally changed when Sweden entered EU in 1995. From 1995 data on internal EU trade are collected by inquires to importers and exporters (the Intrastat System), which means that the statistics suffer from non response and errors caused by the omission of "small" actors in the statistics.

The basis for identification of agricultural products and foodstuffs has been the codes 0, 11, 12, 22 and 4 according to SITC rev.3.

Further specification on products within these major SITC groups follows CN (Combined Nomenclature). This system for divisions on items is also practiced by the Swedish Board of Agriculture in their presentation of statistics on foreign trade

In table 16.1 imports and exports are given on SITC groups. Compensation has been made for lack of information depending on mostly non response error in the data delivered to the Intrastat System. Tables 16.2–16.7 reflect collected data, which means that compensation for non response has not been made. Such compensation is only possible for data on at most SITC two-digit level. Compensation is further not possible for different countries.

Table 16.5 shows imports and exports of processed foodstuffs.

Chapter 17 Consumption of foodstuffs

The Swedish Board of Agriculture has since the middle of the 1940:ies calculated the consumption of different foodstuffs and produced data both in values and quantities. In table 17.1 figures on consumption of food are presented for 1990–2008.

The Swedish Board of Agriculture has also made calculations on nutritive values in the intake of foodstuffs (table 17.2), mean supply per head and day of energy, protein, fat and carbohydrates (table 17.3) and of vitamins, iron, calcium and fibres (table 17.4). All these calculations are based on consumption calculations and on nutritive data from the National Food Administration in Sweden.

Table 17.5 shows the turnover (incl. V.A.T.) of food and drinks for retail trade and retail sale of automotive fuel 2000–2008.

In the Swedish National Accounts data are available on private final consumption expenditures by purpose. Statistics for different foodstuffs and beverages are presented in tables 17.6–17.7.

Chapter 18 Food safety

In this chapter statistics on food safety are shown. Data is received from the National Food Administration (SLV) and the National

Veterinary Institute (SVA). The National Food Administration is the central administrative authority for matters concerning food. It is also directly in charge of the food control at 600 food establishments. The National Veterinary Institute is a Swedish national authority that strives for good animal and human health, a good environment and sustainable food production.

Table 18.1 shows the number of drinking-water structures with remarks distributed by type of remark.

Table 18.2 shows results from the Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food of Plant Origin.

Number of samples with or without residues of pesticides in fruits, vegetables, cereals and cereal products distributed by type of farming are presented in table 18.3.

Table 18.4 shows the results for *Salmonella* in the Swedish Reporting and Monitoring system in different parts of the foodstuff production.

Table 18.5 shows the results from sampling and analysis of *Campylobacter*.

Chapter 19 Prices on food

SCB calculates every month Consumer Price Index for different foodstuffs according to COICOP. Yearly indices are shown in table 19.2 for the period 1985–2009. In table 19.1 average retail prices are listed for some common food products used as input in the calculation of Consumer Price Index.

In table 19.3 price index numbers in the food sector are shown. These indices are partly calculated by the Swedish Board of Agriculture.

Chapter 20 International data on food

Table 20.1 shows to what extent the individual private consumption goes to food and table 20.2 shows the differences between countries concerning consumed volumes per head of different groups of foodstuff. Table 20.3 shows differences between countries in price levels for different foodstuffs and table 20.5 shows the price development. Table 20.4 shows the

general development of prices in different countries.

In table 20.6 V.A.T rates for food and beverages are shown for different EU countries.

Appendix 1 The Farm Register

The Swedish Farm Register (LBR) contains data on agricultural and forestry enterprises in Sweden and was set up in 1968. The original objectives of the LBR were to achieve a continuous recording of all holdings and their production resources and to provide a basis for statistics.

The Farm Register has included the following types of enterprises:

- a) enterprises with more than 2.0 hectares of arable land
- b) enterprises with less than 2.0 hectares of arable land but with large animal stocks.
- c) enterprises with horticultural production of a certain size.

During 1968–1995 there was an annual data collection for the farm register of items relating to name, address, telephone number, personal identification number of the holder, real estates included in the enterprise, areas of arable and forest land, owner of leased property, tenant of leased land, the acreages under various crops and the number of livestock of different species. A number of other data is collected at intervals. The 1999 data collection was performed similar to the 1968–1995 method, i.e. data were collected for all farms.

In 1996–1998, information on name, address, telephone number, the number of holders on the holding, real estates included in the holding and their area of arable and forest land respectively, was collected for all enterprises. Other data were collected in a sample survey.

From year 2000 the data collection is mainly based on data from the Swedish administrative system for agricultural subsidies, containing data on farmers who have applied for such subsidies. The statistics are also based on in-

formation collected by a simplified mail inquiry to all farmers including those who have not applied for subsidies.

Appendix 2

Regional break down of the agriculture statistics

In the Swedish agricultural statistics, information is presented by administrative areas and by areas defined in accordance with natural farming conditions. For the current surveys, data usually are given for counties and larger areas, although, for some years the Farm Register provides information by individual parishes, municipalities, etc.

The majority of the counties has, on the basis of different climatic conditions, the quality of the soil etc. been divided into "natural farming areas". These areas can be combined into "production areas" and "major regions". See further Appendix 2 where a map of Sweden can be found.

For the crop yield surveys, the country is divided into 106 "yield survey districts", which have been made as homogeneous as possible with regard to annual yield outcome.

Appendix 3

Quality and the organization of the agricultural statistics

Most of the data presented for the agricultural sector in this yearbook are based on surveys carried out at regular intervals by various agencies, the most important ones being Swedish Board of Agriculture (SJV) and Statistics Sweden (SCB).

For further information, contact Daniel Persson or Charlotta Olsson at the Regions and Environment Department at Statistics Sweden. Telephone +4619176000, postal address: SCB, S-701 89 Örebro.

Appendix 4

Definition of the food sector

The food sector has no official definition in Swedish statistics. Appendix 4 informs on how the sector in terms of SNI has been delimited in the book.

Appendix 5

Classification on commodities according to SITC/CN

In the statistics on different food and agricultural products, SITC and CN has been used to identify different commodities. Appendix 5 informs on the codes in terms of these nomenclatures, on which the accounts on food manufacturing and foreign trade are based (chapter 15 and 16).

2 Företag och företagare

I kapitel 2 redovisas grundläggande uppgifter om jordbruksföretagens fördelning efter grödgrupper, storleksgrupper (hektar åker) och efter brukningsform (ägda respektive arrenderade företag). Vidare redovisas, antal företag med olika slags djur samt företagens driftsinriktning (typklassificering).

Samtliga resultat baseras på uppgifter från lantbruksregistret (LBR). Definitioner och begrepp i LBR som senare återkommer i boken redovisas i detta kapitel. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel grundas på uppgifter för 2007 och 2009.

En stor uppgång av antal företag med växtodling har skett mellan 2004 och 2005. Denna ökning speglar inte förändringar av jordbruket utan beror till en betydande del på att stödreglerna ändrats.

Företag och brukningsförhållanden

Det totala antalet företag år 2007 var drygt 72 600. Västra Götalands län har det största antalet företag. Cirka 20 % av rikets jordbruksföretag finns i länet (**tabell 2.2**).

Antalet helt ägda företag utgör drygt hälften av det totala antalet företag. Regionalt hade Värmlands län 2007 den högsta andelen helt ägda företag med 63 % av det totala antalet företag i länet (**tabell 2.3**).

Andelen delvis arrenderade företag 2007 utgjorde 38 % av samtliga företag. Företag med både ägd och arrenderad mark var vanligast på Gotland med 49 % av det totala antalet företag.

Andelen helt ägda företag 2007 var högst i gruppen 2,1–10,0 hektar med 80 % av totalantalet företag i gruppen. Andelen sjunker med

ökad åkerareal och var 23 % i grupperna över 50,0 hektar.

Grödor och arealer hos företag

Slätter- och betesvall är den grödtyp som finns hos flest antal företag följt av spannmål. År 2009 hade totalt 61 100 företag odling av slätter- och betesvall samt 31 500 företag odling av spannmål. För ytterligare redovisning av företag efter grödgrupp se kap. 3 (**tabell 2.1**).

Den totala åkerarealen år 2007 var 2,6 miljoner hektar. År 2007 svarade de helt ägda företagen för 31 % och de delvis arrenderade för 61 % av åkerarealen.

Sedan 1990 fram till 2007 har i stort sett antalet företag varje år minskat i de storleksgrupper där åkerarealen är mindre än 100 hektar och ökat i storleksgruppen över 100 hektar. Mellan åren 2005 och 2007 minskar antalet företag i alla storleksgrupper under 200 hektar.

Andelen företag med högst 10 hektar åkermark är högst i Jämtlands och Västernorrlands län där 57 respektive 56 % av företagen fanns i detta storleksintervall år 2007.

Den högsta andelen företag med mer än 100 hektar åkermark fanns i Götalands södra slättbygder (Gss).

De största genomsnittliga arealerna per företag noterades år 2007 för Södermanlands län

med 58,5 hektar, Västmanlands län med 58,3 hektar, Östergötlands län med 58,2 hektar samt Uppsala län med 54,8 hektar per företag. Lågst låg Kronobergs län med 19,9 hektar, Väster-norrlands län med 20,8 hektar samt Jämtlands län med 21,8 hektar per företag. Genomsnittet för hela riket var 36,5 hektar. Sedan 1990 ser vi en tendens att åkerarealen per företag ökar från år till år, med något undantag (**tabellerna 2.2–2.3**).

Antal företag med husdjur

Antal företag med mjölkkor fortsätter att minska. År 2009 fanns det drygt 6 000 företag med mjölkkor, vilket var en minskning med 7 % sedan 2008. Antal företag med svin har minskat med 15 % sedan föregående år. Sedan 1990 har antalet företag med svin minskat med 86 % och år 2009 fanns det drygt 2 000 företag med svin. Antal företag med får har däremot ökat något. Hönsföretagen har minskat med närmare en tredjedel sedan föregående år och uppgick 2009 till 3 300 (**tabell 2.4**).

Driftsinriktning och arbetsbehov

Det svenska jordbruket är relativt specialiserat. Drygt 19 800 företag var växtodlingsföretag år 2007 (där företag med jordbruksväxter dominerade), 22 600 var husdjursföretag (där nötkreatursföretagen dominerade) och endast 5 400 var blandföretag (med övervikt för husdjursskötsel) (**tabell 2.5**).

Knappt 24 800 jordbruksföretag 2007 klassificerades som småbruk, vilket innebär att de har ett arbetsbehov under 400 standardtimmar. Antalet är i stort sett oförändrat jämfört med 2005, men visar på en ökning med 63 % sedan 2003. Dessa företag – 34 % av samtliga jordbruksföretag – torde spela en mycket liten roll för brukarnas försörjning (**tabell 2.7**).

Skillnaden i driftsinriktning var stor mellan olika delar av landet. I de fyra nordligaste länen var 2007 omkring hälften av jordbruken småbruk. Bland övriga driftsinriktningar i dessa län dominerade husdjursskötsel. En hög andel

småbruk fanns också i Värmland (51 %) (**tabell 2.6**).

I Svealand och norra Götaland finns en tämligen homogen grupp län – Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Västmanlands län – med hög andel växtodlingsföretag och få småbruk. Västra Götalands län representerar i det här avseendet nästan genomsnittet för riket.

I södra Sverige finns å ena sidan skogslän som Jönköpings och Kronobergs län med mycket hög andel husdjursföretag, obetydlig andel växtodlings- och blandföretag och jämfört med grannlänen en hög andel småbruk. Å andra sidan finns Skåne län, som med sin tonvikt på växtodling på många sätt liknar ”Mälarlandskapen” (**tabell 2.6**).

Drygt hälften av de svenska jordbruksföretagen, ungefär 39 900, har ett arbetsbehov under 800 standardtimmar år 2007. Även med hänsyn tagen till att verklig arbetstid inte är detsamma som standardiserat arbetsbehov kan dessa företag endast anses utgöra deltidjordbruk (**tabell 2.7**).

Om man sätter gränsen för heltidsjordbruk vid 1 600 standardtimmar blir antalet heltidsjordbruk ca 18 800. Endast ca 5 400 företag är så stora, över 4 000 standardtimmar, att anställd arbetskraft kan antas spela någon större roll på företagen.

Skillnader i arbetsbehov mellan företag med olika driftsinriktning var stora. Husdjursföretagen har ganska ofta arbetsbehov över 1 600 timmar, vilket är ovanligt för växtodlingsföretagen (som dock har större säsongvariation över året) (**tabell 2.7**).

Om statistiken

Företag, arealer, bruksningsförhållanden

Uppgifter om företagens struktur m.m. insamlas varje år till LBR. Vissa år består denna redovisning i att statistiskt belysa antalet företag efter belägenhet, bruksningsform, företagskategori och storleksgrupp samt antalet företagare.

Uppgifter i LBR avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stor djurbesättning eller med trädgårdsodling. En utförlig beskrivning av systemet för uppgiftsinsamling m.m. i LBR lämnas i bilaga 1.

Företagens driftsinriktning och arbetsbehov

Vissa år beräknas utifrån data från strukturundersökningen jordbruksföretagens driftsinriktning och arbetsbehov – typologidata, se nedan – för att belysa graden av specialisering inom jordbruket. Uppgifterna ger också genom företagets standardiserade arbetsbehov ett mått på företagets storlek. Till skillnad mot det traditionella måttet, åkerarealen, tar detta mått hänsyn också till antalet husdjur på företaget och till vilka grödor som odlas.

Typologidata

Typologidata för det svenska jordbruket har publicerats löpande fr.o.m. 1984. En översyn i slutet av 1980-talet ledde till vissa revideringar av systemet fr.o.m. 1990 års statistik. Bl.a. skedde en anpassning till den reviderade standarden för svensk näringsgrensindelning (dåvarande SNI 92), vilken baseras på den europeiska näringsgrensstandard NACE Rev 1.

Effekterna av omläggningen beskrivs i publikationen J 30 SM 9103.

En översyn av metoderna för beräkning av typologin gjordes år 2000, vilket beskrivs i JO 35 SM 0101. Typologidata är samlingsnamnet för data om jordbruksföretagen avseende

- driftsinriktning i jordbruket
- arbetsbehov i jordbruket
- skogsbrukets betydelse för företaget
- arbetsbehov i skogsbruket.

Typologidata tas fram genom att utnyttja sådana uppgifter om jordbruksföretagen som redan finns i lantbruksregistret, dvs. grödarealer och husdjursantal samt areal skogsmark. På basis av dessa uppgifter och med utnyttjande av normtal som speglar arbetsbehovet för varje hektar av olika grödor respektive varje

husdjur, får man en bild dels av företagets totala arbetsbehov, dels av hur detta arbetsbehov fördelas på olika driftsgrenar. Man skall vid tolkningen av typologidata komma ihåg att användningen av normtal innebär en standardisering som bygger på genomsnittsvärden – för det enskilda företaget kan arbetsbehovet vara större eller mindre beroende på bl.a. mekaniseringsgrad.

För att hänföras till en viss driftsinriktning (typklass) krävs att minst två tredjedelar av företagets arbetsbehov hänför sig till motsvarande driftsgren. Så har t.ex. ett mjölkföretag minst 67 % av arbetsbehovet inom mjölkproduktionen.

Typologidata tas fram med hjälp av en indelning i typklasser, normtider för olika grödor och husdjur, regler för koppling mellan gröda/husdjur och driftsgrenar, m.m. Dessa moment beskrivs i bl.a. JO 35 SM 0101: Rapporter från lantbrukets företagsregister 1999. Jordbruksföretagens driftsinriktning den 10 juni 1999. Typologidata.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Jordbruksföretag

Med jordbruksföretag menas en inom jordbruk, husdjurskötsel eller frukt- och trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Företagare

Med företagare menas den eller de personer som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten på ett jordbruksföretag.

Annan publicering

Uppgifter om jordbruksmarkens användning samt husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 1001 och JO 20 SM 0901.

Publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se resp. www.jordbruksverket.se).

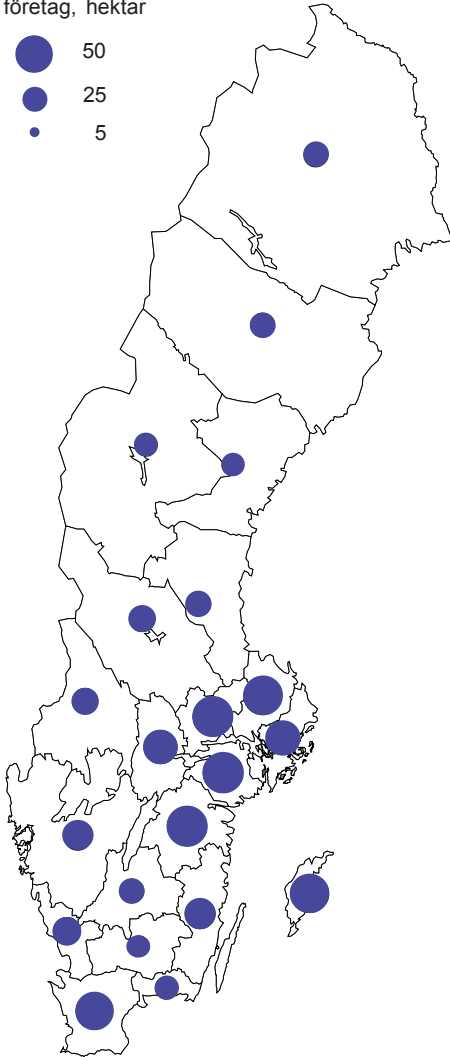
Delar av statistiken publiceras också i Statistikdatabasen (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Uppgifter om jordbruksföretag och företagare samt jordbruksföretagens driftsinriktning (typologidata) publiceras av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 0801 samt JO 35 SM 0801.

Figur 2A Genomsnittlig areal åker per företag länsvis 2009

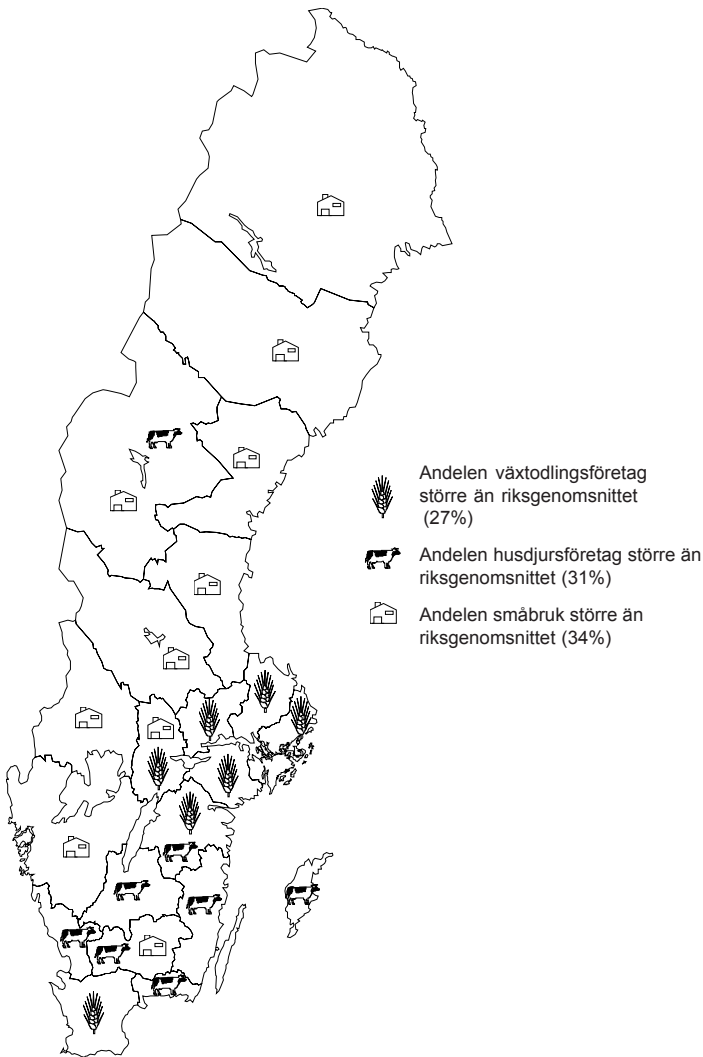
Average area of arable land per holding
by county

Areal åker per
företag, hektar

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 2B
Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2007
Characteristic type of farming by county

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.1

Antal företag¹ med odling av olika grödor 2009*Number of holdings with different kinds of crops*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. *Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.*

Område	Antal företag med					
	Spannmål ²	Ärter, åkerbönor m.m.	Oljeväxter (exkl. oljelin)	Slätter- och betesvall	Matpotatis	Sockerbeter
<i>Län</i>						
Stockholms	792	67	131	1 723	79	..
Uppsala	1 775	178	295	2 511	128	..
Södermanlands	1 163	116	161	1 861	70	..
Östergötlands	2 027	381	620	3 166	178	..
Jönköpings	1 509	15	29	3 566	211	–
Kronobergs	872	10	14	2 419	123	–
Kalmar	1 588	105	240	3 065	141	21
Gotlands	1 059	103	358	1 450	119	5
Blekinge	583	7	82	1 266	97	86
Skåne	4 826	119	1 931	7 872	612	2 037
Hallands	1 845	69	189	3 144	274	136
Västra Götalands	6 836	486	864	11 397	705	3
Värmlands	1 068	34	61	3 174	131	..
Örebro	1 163	86	179	2 080	150	–
Västmanlands	995	94	158	1 405	33	–
Dalarnas	809	21	46	1 972	181	–
Gävleborgs	1 066	25	23	2 357	204	–
Västernorrlands	488	3	3	2 166	236	–
Jämtlands	251	3	3	1 739	144	–
Västerbottens	704	..	7	2 386	136	–
Norrbottnens	300	–	12	1 206	89	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	3 652	109	1 530	4 368	547	1 680
Gmb	4 051	238	1 164	6 239	526	616
Gns	5 329	727	1 312	6 413	408	..
Ss	5 932	554	945	9 495	429	4
Gsk	8 033	197	364	19 729	959	42
Ssk	2 430	78	140	6 445	324	–
Nn	1 715	26	14	6 019	618	–
Nö	1 028	3	19	4 067	255	–
<i>Hela riket</i>						
2009	31 483	1 921	5 398	61 124	4 036	2 293
2008	32 689	1 573	5 337	61 356	4 227	2 399
2007	32 478	1 747	5 278	61 007	4 511	2 657
2005 ₃	38 168	2 832	5 517	62 502	5 168	3 523
2000 ₃	50 679	3 495	4 475	54 673	6 310	4 370
1990 ³	19 348	6 702

- 1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.
- 2) I spannmålsarealen fr.o.m. år 2000 ingår en del arealer av stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.
- 3) För åren 1990 och 2000 ingår enbart företag med minst 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.2
Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2007

Number of holdings by size group

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. *Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.*

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark						
	Under 2,1	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0
<i>Län</i>							
Stockholms	43	240	338	413	226	209	251
Uppsala	16	309	355	514	347	469	575
Södermanlands	23	231	296	407	200	277	346
Östergötlands	58	432	417	495	318	497	673
Jönköpings	24	788	877	719	373	434	377
Kronobergs	21	698	584	472	229	230	184
Kalmar	48	505	563	602	336	436	498
Gotlands	14	177	168	204	160	257	390
Blekinge	28	305	314	256	135	160	130
Skåne	279	1 638	1 473	1 638	936	1 094	1 238
Hallands	62	645	646	766	398	395	411
Västra Götalands	111	2 712	2 995	3 132	1 464	1 649	1 556
Värmlands	15	1 032	971	706	325	342	321
Örebro	16	448	451	431	270	296	355
Västmanlands	16	165	208	282	199	272	340
Dalarnas	19	552	474	426	247	249	237
Gävleborgs	24	554	561	575	276	301	272
Västernorrlands	17	739	610	428	190	175	205
Jämtlands	6	661	435	300	137	156	165
Västerbottens	15	780	646	503	217	236	286
Norrbottnens	19	427	319	224	139	125	147
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	225	723	595	779	513	669	919
Gmb	131	940	911	1 107	692	964	1 139
Gns	99	1 061	1 163	1 505	892	1 158	1 393
Ss	119	1 299	1 563	2 023	1 261	1 538	1 900
Gsk	177	4 862	5 050	4 591	2 135	2 222	1 882
Ssk	47	1 792	1 794	1 453	691	732	646
Nn	40	1 908	1 547	1 251	554	579	616
Nö	36	1 453	1 078	784	384	397	462
<i>Hela riket</i>							
2007	874	14 038	13 701	13 493	7 122	8 259	8 957
2005	945	14 486	14 117	14 147	7 583	8 862	9 569
2003 ¹	..	9 293	11 315	13 159	7 603	9 259	10 112
2000 ¹	..	11 784	14 110	15 453	8 717	10 624	10 652
1995 ¹	..	12 828	16 710	18 458	10 633	12 834	11 339
1990 ¹	..	14 957	19 020	20 832	12 177	14 223	11 348

1) För jämförelseåren ingår inte jordbruksföretag med mindre än 2,01 ha åkermark eller trädgårdsföretag utan åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.2 (forts.)

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark					Summa	Åker per företag, hektar
	100,1– 200,0	200,1– 300,0	300,1– 400,0	400,1– 500,0	Över 500,0		
<i>Län</i>							
Stockholms	139	50	16	7	7	1 939	43,7
Uppsala	344	79	20	7	16	3 051	54,8
Södermanlands	261	64	23	15	14	2 157	58,5
Östergötlands	448	112	36	16	14	3 516	58,2
Jönköpings	98	12	2	3	1	3 708	24,4
<i>Kronobergs</i>	55	7	–	–	–	2 480	19,9
Kalmar	223	42	12	3	5	3 273	37,9
Gotlands	193	32	5	5	2	1 607	53,3
Blekinge	35	5	1	–	1	1 370	23,2
Skåne	708	205	86	35	79	9 409	48,1
<i>Hallands</i>	162	31	11	8	3	3 538	31,4
Västra Götalands	734	163	60	23	22	14 621	32,2
Värmlands	180	48	12	3	5	3 960	27,6
Örebro	185	53	16	4	8	2 533	42,0
Västmanlands	183	53	23	7	13	1 761	58,3
<i>Dalarnas</i>	90	16	4	–	1	2 315	26,5
Gävleborgs	99	11	1	2	–	2 676	25,6
Västernorrlands	74	9	1	–	–	2 448	20,8
Jämtlands	73	8	2	–	–	1 943	21,8
Västerbottens	136	10	3	–	–	2 832	25,3
<i>Norrbottens</i>	61	10	–	1	–	1 472	24,3
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	567	175	65	27	57	5 314	61,7
Gmb	585	110	35	16	30	6 660	46,4
Gns	872	237	81	34	30	8 525	51,8
Ss	1 153	318	103	43	56	11 376	52,9
Gsk	558	77	28	15	7	21 604	23,2
Ssk	302	52	15	1	11	7 536	26,0
Nn	240	31	4	2	–	6 772	23,0
Nö	204	20	3	1	–	4 822	23,8
<i>Hela riket</i>							
2007	4 481	1 020	334	139	191	72 609	36,5
2005	4 518	969	304	140	168	75 808	35,7
2003 ¹	4 561	922	294	114	148	66 780	40,0
2000 ¹	4 228	797	234	75	124	76 798	35,2
1995 ¹	87 305	31,7
1990 ¹	96 560	29,5

Tabell 2.3

Antal företag och areal åker efter bruksform 2007

Number of holdings and area of arable land by type of holding

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.

Område; storleksgrupp	Antal företag			Summa ¹	Areal åker, hektar			Summa
	Helt ägda	Helt arren- derade	Delvis arren- derade		Helt ägd	Helt arren- derad	Delvis arren- derad	
<i>Län</i>								
Stockholms	1 120	183	603	1 939	28 968	13 098	42 736	84 802
Uppsala	1 655	175	1 207	3 051	49 875	15 003	102 439	167 316
Södermanlands	1 250	154	736	2 157	42 688	14 968	68 591	126 247
Östergötlands	1 774	310	1 386	3 516	60 129	24 354	120 266	204 748
Jönköpings	1 838	215	1 641	3 708	23 003	8 295	59 019	90 317
Kronobergs	1 264	135	1 069	2 480	12 840	3 888	32 696	49 423
Kalmar	1 586	225	1 432	3 273	34 003	9 899	80 148	124 050
Gotlands	715	87	795	1 607	21 142	6 083	58 392	85 616
Blekinge	765	67	520	1 370	10 100	1 732	19 892	31 724
Skåne	5 375	559	3 265	9 409	150 084	43 071	259 285	452 440
Hallands	2 055	169	1 269	3 538	37 687	6 103	67 407	111 198
Västra Götalands	8 935	600	5 002	14 621	163 001	29 421	278 859	471 281
Värmlands	2 478	160	1 309	3 960	37 737	7 082	64 459	109 279
Örebro	1 460	124	939	2 533	34 837	7 564	64 099	106 500
Västmanlands	1 027	108	613	1 761	31 933	12 987	57 687	102 607
Dalarnas	1 134	120	1 046	2 315	15 871	3 437	42 099	61 407
Gävleborgs	1 389	94	1 179	2 676	15 525	2 337	50 575	68 438
Västernorrlands	1 434	80	924	2 448	13 383	2 349	35 064	50 796
Jämtlands	1 119	60	761	1 943	9 515	2 221	30 702	42 437
Västerbottens	1 553	91	1 177	2 832	15 935	3 001	52 579	71 515
Norrbottnens	836	59	568	1 472	9 701	1 110	25 014	35 826
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	2 777	357	2 004	5 314	99 175	31 254	197 196	327 625
Gmb	3 576	378	2 623	6 660	96 338	24 529	188 246	309 114
Gns	4 954	402	3 090	8 525	142 648	35 164	264 017	441 830
Ss	6 537	702	4 046	11 376	195 333	61 410	344 965	601 708
Gsk	12 131	1 152	8 201	21 604	160 451	38 335	302 587	501 373
Ssk	4 417	357	2 726	7 536	60 364	14 949	120 752	196 065
Nn	3 680	252	2 815	6 772	36 352	7 772	111 382	155 505
Nö	2 690	175	1 936	4 822	27 295	4 590	82 864	114 748
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
- 2,0	222	18	3	874	251	21	4	276
2,1- 10,0	22 248	1 171	4 320	27 739	115 631	6 419	26 385	148 434
10,1- 20,0	8 358	624	4 511	13 493	118 580	9 099	66 327	194 006
20,1- 50,0	6 494	762	8 125	15 381	202 365	25 036	270 694	498 095
50,1-100,0	2 287	562	6 108	8 957	156 734	40 251	432 914	629 899
Över 100,0	1 153	638	4 374	6 165	224 396	137 176	815 686	1 177 258
<i>Hela riket</i>								
2007	40 762	3 775	27 441	72 609	817 957	218 003	1 612 009	2 647 969
2005	39 154	6 418	29 529	75 808	767 530	342 918	1 592 885	2 703 333
2003 ²	30 020	8 550	28 210	66 780	648 585	477 193	1 542 809	2 668 586
1999 ²	37 402	10 425	32 292	80 119	673 016	553 648	1 520 266	2 746 929
1995 ²	40 557	12 656	34 092	87 305	726 885	580 619	1 459 136	2 766 641
1990 ²	46 363	14 669	35 528	96 560	822 003	587 723	1 434 866	2 844 592

1) I summan ingår även 631 företag 2007 och 707 företag 2005 utan åkermark.

2) För jämförelseåren ingår inte jordbruksföretag med mindre än 2,01 ha åkermark eller trädgårdsföretag utan åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.4**Antal företag med husdjur av olika slag 2009***Number of holdings with different kinds of livestock*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller stora djurbesättningar.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks.

Område	Antal företag med				
	Nöt- kreatur	Varav mjölkkor	Får	Svin	Höns
<i>Län</i>					
Stockholms	415	83	322	25	99
Uppsala	732	216	337	51	165
Södermanlands	594	176	409	40	96
Östergötlands	1 222	372	519	..	173
Jönköpings	1 959	567	392	37	262
Kronobergs	1 131	242	234	26	185
Kalmar	1 517	530	472	82	145
Gotlands	616	277	329	62	56
Blekinge	584	93	229	41	..
Skåne	2 676	547	954	538	501
Hallands	1 167	345	562	262	94
Västra Götalands	3 944	1 098	1 273	412	581
Värmlands	842	158	376	43	143
Örebro	551	119	374	35	61
Västmanlands	311	62	173	..	65
Dalarnas	626	137	249	27	73
Gävleborgs	765	215	386	53	..
Västernorrlands	638	157	171	15	..
Jämtlands	538	186	131	12	57
Västerbottens	627	303	215	32	..
Norrbottnens	278	137	137	7	5
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	1 019	299	362	386	252
Gmb	2 482	866	1 113	387	264
Gns	1 936	665	676	372	235
Ss	2 533	653	1 527	269	505
Gsk	8 988	2 144	2 639	436	1 303
Ssk	1 787	371	815	51	277
Nn	1 941	543	693	84	333
Nö	1 047	479	419	42	..
<i>Hela riket</i>					
2009	21 733	6 020	8 245	2 027	3 306
2008	22 844	6 474	8 186	2 380	4 643
2007	23 878	7 096	8 014	2 277	4 245
2005	26 179	8 548	7 653	2 794	4 916
2000	32 063	12 676	8 089 ¹⁾	4 809 ¹⁾	5 678 ¹⁾
1990	47 292	25 921	..	14 301	12 900

1) Dessa uppgifter avser augusti medan samtliga övriga uppgifter i tabellen avser juni respektive år.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.5
Antal företag efter driftsriktning 2007

Number of holdings by type of farming

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.

Driftsriktning	Antal företag
Jordbruksväxter	17 765
Köks-, prydnads- och plantskoleväxter	868
Frukt och bär	447
Blandad växtodling	769
Summa växtodling	19 849
Nötkreatur	17 234
Får och getter	2 624
Svin	743
Fjäderfä	213
Blandad husdjursskötsel	1 787
Summa husdjursskötsel	22 601
Blandat jordbruk, mest växtodling	2 095
Blandat jordbruk, mest husdjursskötsel	3 283
Summa blandat jordbruk	5 378
Småbruk ¹	24 781
<i>Samtliga</i>	
2007	72 609
2005	75 808
2003	67 888
2000 ²	77 110
1999 ²	80 435
1995 ²	87 682
1990 ²	96 945

1) Företag med arbetsbehov under 400 standardtimmar.

2) För år 2000 och tidigare ingick i den redovisade statistiken inte trädgårdsföretag av viss omfattning, men med högst 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.6

Andel företag efter driftsinriktning länsvis 2007, procent*Percentage of holdings by type of farming and county*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.

Område	Driftsinriktning, procent				Samtliga	
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	%	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	41	18	11	30	100	1 939
Uppsala	45	19	11	25	100	3 051
Södermanlands	37	25	12	26	100	2 157
Östergötlands	34	34	11	21	100	3 516
Jönköpings	9	58	4	29	100	3 708
Kronobergs	9	51	4	36	100	2 480
Kalmar	18	50	8	24	100	3 273
Gotlands	26	42	15	17	100	1 607
Blekinge	21	45	8	26	100	1 370
Skåne	39	28	8	25	100	9 409
Hallands	25	37	8	30	100	3 538
Västra Götalands	27	28	7	38	100	14 621
Värmlands	21	20	8	51	100	3 960
Örebro	34	21	9	36	100	2 533
Västmanlands	49	14	9	28	100	1 761
Dalarnas	23	29	7	41	100	2 315
Gävleborgs	24	31	6	40	100	2 676
Västernorrlands	16	29	4	51	100	2 448
Jämtlands	13	33	3	50	100	1 943
Västerbottens	19	26	4	51	100	2 832
Norrbottens	24	26	4	46	100	1 472
<i>Hela riket</i>						
2007	27	31	8	34	100	72 609
2005	27	32	8	33	100	75 808
2003	30	38	9	22	100	67 888
2000 ^{1,2}	28	39	9	25	100	77 110
1999 ²	18	38	6	38	100	80 435
1995 ²	15	42	8	36	100	87 682
1990 ²	16	42	8	34	100	96 945

1) En översyn av typologin gjordes avseende år 2000, vilket försämrade jämförbarheten bakåt i tiden.

2) För år 2000 och tidigare ingick i den redovisade statistiken inte trädgårdsföretag av viss omfattning, men med högst 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.7**Antal företag efter driftsriktning och arbetsbehov i jordbruket 2007***Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.

Arbetsbehov (standardtimmar)	Driftsriktning			Samtliga	
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	
– 799	9 881	4 004	1 231	24 781	39 897
800– 1 599	5 262	7 174	1 514	–	13 950
1 600– 2 399	2 143	3 316	1 067	–	6 526
2 400– 3 199	968	2 270	664	–	3 902
3 200– 3 999	518	2 098	359	–	2 975
4 000– 5 599	477	2 280	306	–	3 063
5 600–	600	1 459	237	–	2 296
Samtliga 2007	19 849	22 601	5 378	24 781	72 609
2005	20 843	24 322	5 715	24 928	75 808
2003	20 403	26 001	6 254	15 230	67 888
2000 ^{1,2}	21 377	29 710	7 085	18 938	77 110
1999 ²	14 261	30 502	5 193	30 479	80 435
1995 ²	12 887	36 607	6 819	31 369	87 682
1990 ²	12 865	40 549	7 820	33 017	96 945

- 1) En översyn av typologin gjordes avseende år 2000, vilket för-sämrade jämförbarheten bakåt i tiden.
2) För år 2000 och tidigare ingick i den redovisade statistiken inte trädgårdsföretag av viss omfattning, men med högst 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

3 Åkerarealens användning

I kapitel 3 redovisas statistik över åkerarealens användning. Bland annat lämnas uppgifter om arealen av olika ägoslag, olika grödor och antal företag med odling av olika växtslag.

Sammanfattning

Åkerarealens användning

Åkerarealens fördelning på olika grödgrupper och antal företag med odling år 2009 framgår översiktligt av **figurerna 3B och 3C** och **tabell 3.3**. I övriga tabeller lämnas redovisning bl.a. för län.

Arealer (figur 3A, tabell 3.1–3.3)

Den totala jordbruksmarken på jordbruksföretag var 3,1 milj. hektar år 2007. Jordbruksmarken utgörs av 2,6 milj. hektar åkermark och 0,5 milj. hektar betesmark. Skogsmarken vid jordbruksföretagen 2007 var 3,7 milj. hektar.

Förändringarna i åkerarealen inom olika storleksgrupper under de senaste åren följer ungefär samma mönster som förändringarna i antalet företag i motsvarande storleksgrupper. Av den totala åkerarealen 2007, som var 2,6 miljoner hektar, svarade företag med mer än 50 hektar åkermark för 1,8 miljoner hektar eller 68 %. Åkerareal i storleksgruppen ”över 500 hektar” har ökat kraftigt de senaste åren. Mellan år 2005 och 2007 ökade åkermarken inom denna storleksgrupp med 12 % till knappt 144 000 hektar.

Spannmål (tabell 3.4)

Spannmålsarealen, knappt 40 % av den totala åkerarealen, uppgick år 2009 till 1 049 000 hektar. Både spannmålsarealen och antal företag

med spannmålsodling har minskat med 4 % sedan 2008. Arealen *höstkorn*, som är en förhållandevis mycket liten gröda, ökade från 10 400 hektar till 18 300 hektar, dvs. en ökning med 76 %. *Råg* ökade med 33 %. Arealerna för *rågvete* och *höstvet* ökade med 9 respektive 5 %.

Vårkorn och *höstvet* står för de största andelarna av spannmålsarealen, 34 respektive 31 % vardera och med arealerna 351 900 respektive 326 800 hektar. Av övriga spannmålsgrödor svarade *havre* för 19 % (196 000 hektar) av arealen, *rågvete* och *vårvete* för 5 % (53 600 respektive 48 300 hektar), *råg* för 3 % (36 600 hektar) och *höstkorn* och *blandsäd* för 2 % (18 300 respektive 17 000 hektar).

Baljväxter (tabell 3.5)

Den totala *baljväxtarealen* år 2009 var 34 000 hektar, en ökning med 35 % sedan 2008. Merparten av baljväxtarealen består av *ärter* och *åkerbönor* som upptar 24 700 hektar, dvs. 73 % av den totala baljväxtarealen.

Oljeväxter (tabell 3.6)

Arealen *raps* och *rybs* ökade med 11 % jämfört med 2008 och omfattar 2009 cirka 99 500 hektar. År 2009 upptog *höstraps* 67 800 hektar, en ökning med 10 % sedan 2008. Arealen *våraps* var 29 200 hektar, *vårrys* 2 200 hektar och *höstrybs* 300 hektar.

Odlingen av *oljelin* har gått upp och ner de

senaste åren. Sedan 2008 har den odlade arealen nästan tredubblats och uppgick 2009 till 10 000 hektar.

Vall och grönfoderväxter (tabell 3.7) och Slättevall och betesvall (tabell 3.8)

Slätter- och betesvall var den arealmässigt största grödan 2009 och täckte 1 120 800 hektar, vilket var en ökning med knappt 1 % jämfört med 2008. Slätter- och betesvall odlas också av flest antal företag. I de fyra nordligaste länen samt i Gävleborgs, Dalarnas, Värmlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län utgör vall och grönfoderväxter mer än halva totala åkerarealen. I **tabell 3.8** redovisas slätter- och betesvallsarealen separat, uppdelat på län och produktionsområden. Betesvallen uppgick år 2009 till 1 178 200 hektar vilket är en minskning med 3 % sedan år 2008. Slättevallsarealen år 2009 upptog 888 800 hektar, vilket är en ökning med 2 %. Uppgifterna om vallarealerna är hämtade ifrån skördestatistiken, se kap 4, sid 74.

Potatis och sockerbeter (tabell 3.9)

Den totala *potatisarealen* uppgick år 2009 till 27 000 hektar, vilket är i stort sett oförändrat sedan 2008. *Sockerbetsarealen* uppgick till 39 800 hektar, vilket är en ökning med 8 % sedan tidigare år. Odlingen av *matpotatis* är främst förlagd till Skåne- och Västra Götalands län, *stärkelsepotatis* till Skåne och Blekinge län och *sockerbeter* till Skåne län.

Flest företag som odlar matpotatis finns i storleksgruppen 10,1–20,0 hektar (704 st.), och de nyttjar 4 % av matpotatisarealen.

I storleksgrupperna över 100,0 hektar finns 40 % (919 st.) av företagen som odlar sockerbeter.

Träda, outnyttjad åker m.m. (tabell 3.10)

Trädesarealen ökade med 5 % och uppgick år 2009 till 153 300 hektar. Sedan 2005 har dock areal träda mer än halverats.

Energiskogsarealen minskade med 3 % och uppgick år 2009 till 13 700 hektar. Störst energiskogsareal finns i Skåne, Uppsala och Örebro län.

Om statistiken

Ägoslag samt åkerareal efter storleksgrupp

Vid tidigare s.k. lantbruksräkningar har uppgifter erhållits om jordbruksmarkens fördelning på ägoslag för samtliga lantbruksenheter, dvs. även för företag med enbart skog. Omläggningar i metoden för datafångst fr.o.m. år 2000 medförde att en fullständig statistik över ägoslag på jordbruksföretagen bara tas fram intermittent. Statistiken 2007 avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. Detta betyder att vissa trädgårdsföretag med mindre än 2,0 hektar åkermark kommer med i statistiken. Storleksgruppen under 2,0 hektar åkermark är därför inte heltäckande och bör användas med försiktighet. För jämförelseåren ingår inte jordbruksföretag med mindre än 2,01 hektar åkermark alls eller trädgårdsföretag utan åkermark.

Åkerarealens användning

Uppgifter om åkerarealens användning erhålls årligen genom Lantbruksregistret. Fr.o.m. år 2000 används, till övervägande del, Jordbruksverkets register i stället för som tidigare insamling via postenkät. En beskrivning av Lantbruksregistret lämnas i bilaga 1. Där beskrivs också närmare de ändrade förutsättningarna för statistiken fr.o.m. år 2000. Den population som statistiken belyser utgörs av jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. För jämförelseåren ingår inte jordbruksföretag med mindre än 2,01 hektar åkermark alls eller trädgårdsföretag utan åkermark.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Åkermark

Mark som används eller lämpligen kan användas till växtodling eller bete och som är lämplig att plöja.

Betesmark

Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöja.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål samt mark där det bör finnas skog till skydd mot sand- och jordflykt eller mot att fjällgränsen flyttas ned. Mark som ligger helt eller i huvudsak outnyttjad skall dock inte anses som skogsmark, om den på grund av särskilda förhållanden inte bör tas i anspråk för virkesproduktion. Mark skall anses lämplig för virkesproduktion, om den enligt vedertagna bedömningsgrunder kan producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke om året per hektar.

Annan mark

Mark som inte lämpligen kan användas till växtodling, bete eller virkesproduktion.

Ägoslagsdefinitionerna har tillämpats sedan 1981. De fastställdes som svensk standard i januari samma år och ansluter till motsvarande ägoslagsdefinitioner i fastighetstaxeringen.

Annan publicering

Uppgifter från lantbruksregistret om åkerarealens användning publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 1001.

Uppgifter om ägoslag och åkerareal efter storleksgrupp publiceras av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 0801.

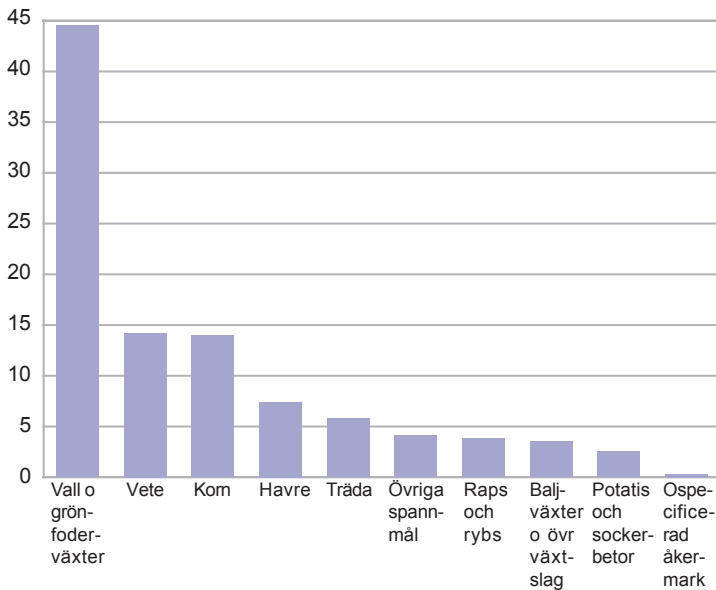
Publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Delar av statistiken publiceras också i Statistikdatabasen (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Figur 3B
Åkerarealens användning 2009

Use of arable land

Procent

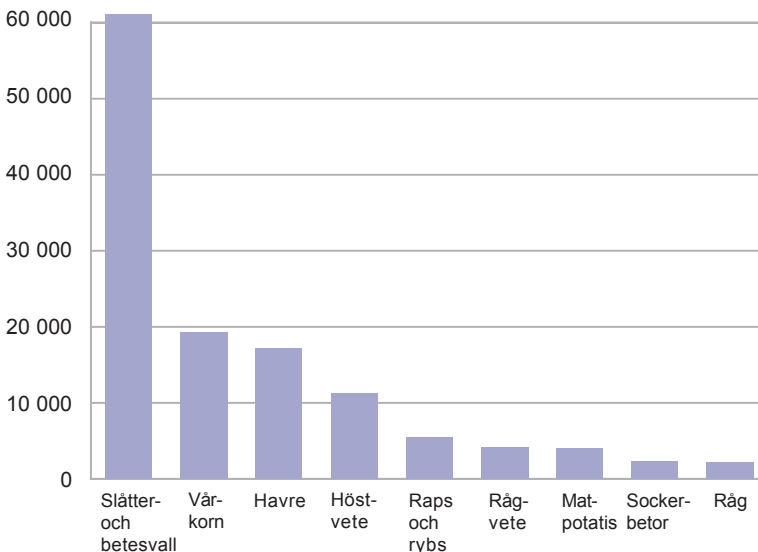

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3C
Antal företag med odling av vissa grödor 2009

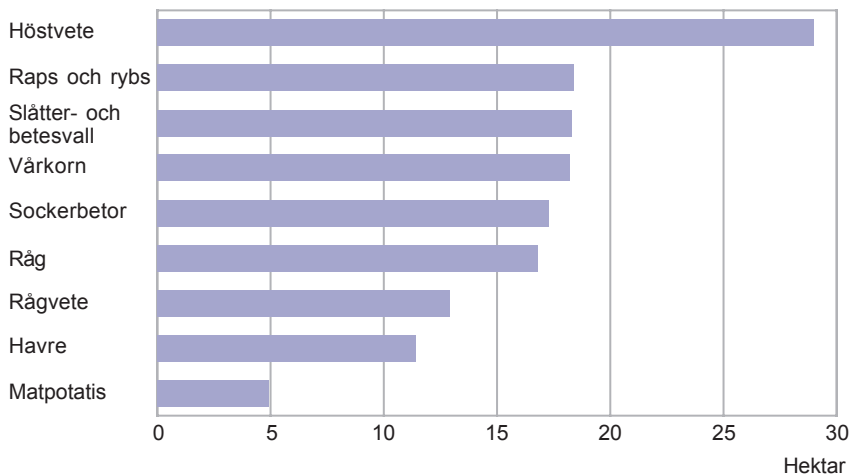
Number of holdings with cultivation of certain crops

Antal

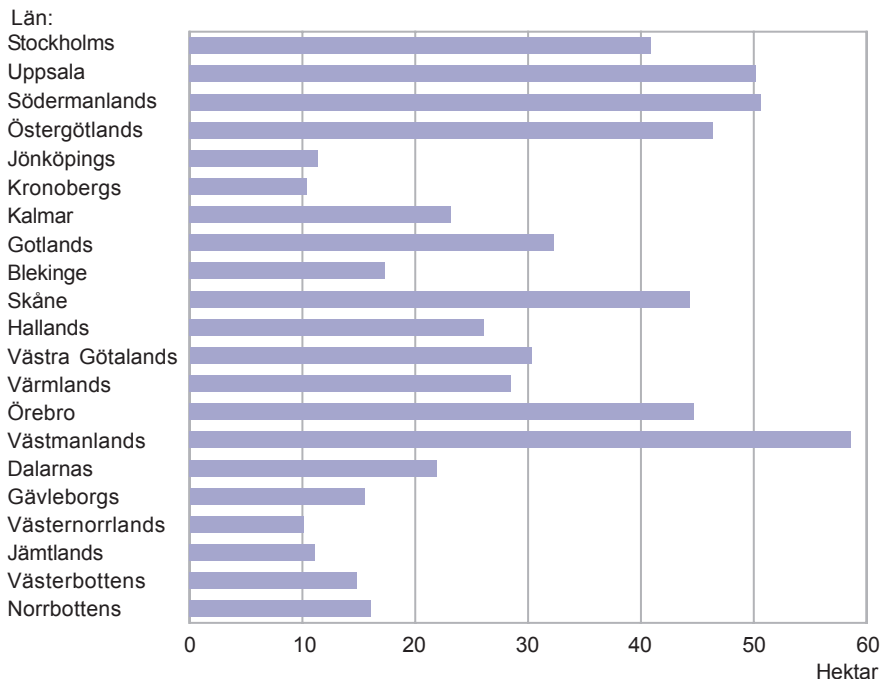
Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3D
Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2009
Cultivation of certain crops, areas per holding

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3E
Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2009
Cultivation of cereals, areas per holding

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.1

Areal åker-, betes- och skogsmark på jordbruksföretag 2007, hektar

Area of agricultural and forest land on holdings

Område; storleksgrupp	Åkermark		Betesmark		Summa jordbruks- mark, hektar	Skogs- mark, hektar
	Totalt, hektar	Varav arren- derad, hektar	Totalt, hektar	Varav arren- derad, hektar		
<i>Län</i>						
Stockholms	84 802	37 202	13 670	5 279	98 472	105 896
Uppsala	167 316	65 912	20 805	7 798	188 121	167 904
Södermanlands	126 247	51 503	18 885	7 690	145 131	139 589
Östergötlands	204 748	84 140	46 464	20 692	251 212	229 627
Jönköpings	90 317	44 707	42 518	20 794	132 835	235 294
Kronobergs	49 423	23 610	22 637	11 104	72 060	140 688
Kalmar	124 050	48 620	76 591	31 529	200 641	197 732
Gotlands	85 616	29 045	28 067	10 496	113 683	58 200
Blekinge	31 724	11 223	12 683	5 346	44 407	60 860
Skåne	452 440	164 633	57 632	26 764	510 072	126 895
Hallands	111 198	38 464	16 859	7 243	128 057	111 407
Västra Götalands	471 281	158 407	63 684	23 559	534 965	431 389
Värmlands	109 279	40 521	8 418	2 792	117 697	216 900
Örebro	106 500	36 565	10 077	2 978	116 577	141 889
Västmanlands	102 607	40 552	8 127	3 398	110 735	83 308
Dalarnas	61 407	25 963	14 097	4 024	75 504	133 471
Gävleborgs	68 438	31 184	6 729	2 627	75 167	210 181
Västernorrlands	50 796	23 947	3 128	1 104	53 924	211 416
Jämtlands	42 437	23 030	14 084	3 694	56 522	229 994
Västerbottens	71 515	35 326	2 639	1 029	74 154	268 959
Norrbottnens	35 826	14 669	1 536	535	37 362	206 911
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	327 625	123 627	18 703	9 087	346 328	50 534
Gmb	309 114	105 599	109 486	46 753	418 600	168 185
Gns	441 830	153 856	44 373	17 020	486 203	192 770
Ss	601 708	232 634	68 357	26 058	670 065	629 096
Gsk	501 373	203 864	187 313	81 805	688 686	1 060 733
Ssk	196 065	78 710	22 431	7 926	218 496	469 309
Nn	155 505	76 458	25 804	7 931	181 309	596 638
Nö	114 748	54 476	12 861	3 896	127 609	541 245
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
- 2,0 ¹	276	23	1 512	623	1 788	12 025
2,1- 5,0	49 162	4 942	24 528	4 895	73 690	501 025
5,1- 10,0	99 272	14 399	34 714	8 128	133 987	477 673
10,1- 20,0	194 006	40 191	55 000	16 702	249 005	667 156
20,1- 30,0	175 331	48 888	46 449	16 625	221 780	391 888
30,1- 50,0	322 764	107 639	73 688	31 770	396 452	472 935
50,1- 100,0	629 899	256 488	119 706	56 076	749 605	560 830
100,1-	1 177 258	556 655	133 731	65 656	1 310 989	624 978
<i>Hela riket</i>						
2007 ²	2 647 969	1 029 225	489 328	200 476	3 137 297	3 708 509
2005 ²	2 703 333	1 089 712	513 505	194 241	3 216 839	3 644 068
2003	2 668 586	1 203 679	494 414	198 873	3 163 001	3 381 382
2000	2 705 984
1995	2 766 641	..	425 219	..	3 191 860	3 843 789
1990	2 844 592	..	331 691	..	3 176 283	4 065 431

1) Innefattar ej all areal, se *Om statistiken* för definition sid 54.

2) Fr.o.m. 2005 ingår även vissa företag med mindre än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.2
Åkerareal efter storleksgrupp 2007
Area of arable land by size group

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark						
	Under 2,1 ¹	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0
<i>Län</i>							
Stockholms	9	848	2 473	6 056	5 574	8 182	17 687
Uppsala	2	1 091	2 634	7 467	8 560	18 579	40 584
Södermanlands	8	816	2 184	5 945	4 989	11 126	24 970
Östergötlands	12	1 486	2 985	7 303	7 834	19 577	47 901
Jönköpings	9	2 794	6 353	10 265	9 237	17 084	25 887
Kronobergs	11	2 430	4 197	6 854	5 515	8 794	12 483
Kalmar	18	1 776	4 061	8 692	8 283	17 070	35 165
Gotlands	6	648	1 216	2 964	4 019	9 985	27 463
Blekinge	10	1 062	2 289	3 626	3 352	6 106	8 538
Skåne	85	5 687	10 749	23 706	23 047	43 031	87 114
Hallands	17	2 234	4 775	10 949	9 839	15 232	28 758
Västra Götalands	30	9 506	21 768	44 681	36 082	64 135	109 655
Värmlands	3	3 643	7 058	10 041	7 979	13 312	22 404
Örebro	8	1 541	3 247	6 248	6 564	11 621	25 526
Västmanlands	3	576	1 556	4 287	4 824	10 634	23 922
Dalarnas	5	1 926	3 415	6 174	6 070	9 654	16 657
Gävleborgs	10	1 955	4 015	8 280	6 814	11 657	19 068
Västernorrlands	8	2 597	4 336	6 030	4 649	6 771	14 046
Jämtlands	5	2 278	3 059	4 182	3 343	6 060	11 327
Västerbottens	6	2 713	4 654	7 074	5 342	9 268	20 785
Norrbottnens	12	1 553	2 249	3 181	3 414	4 886	9 961
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	58	2 484	4 388	11 334	12 768	26 357	65 928
Gmb	55	3 309	6 640	16 124	17 052	37 744	79 339
Gns	24	3 710	8 503	21 982	22 081	45 388	99 634
Ss	31	4 573	11 566	29 689	31 085	60 561	135 037
Gsk	59	17 019	36 592	65 345	52 393	86 051	129 356
Ssk	11	6 291	12 949	20 750	16 946	28 526	45 090
Nn	18	6 683	10 964	17 705	13 582	22 598	42 811
Nö	19	5 093	7 669	11 076	9 423	15 540	32 705
<i>Hela riket</i>							
2007 ²	276	49 162	99 272	194 006	175 331	322 764	629 899
2005 ²	277	50 637	102 723	204 004	186 590	346 159	671 052
2003	..	33 984	83 816	190 616	187 153	361 728	708 726
2000	..	43 780	104 774	224 457	215 019	415 572	742 556
1995	..	48 935	126 649	271 350	263 631	502 960	780 177
1990	..	57 460	145 662	309 428	304 009	558 354	776 427

1) Innefattar ej all areal, se *Om statistiken* för definition sid 54.

2) Fr.o.m. 2005 ingår även vissa företag med mindre än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.2 (forts.)

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark					Summa
	100,1– 200,0	200,1– 300,0	300,1– 400,0	400,1– 500,0	Över 500,0	
<i>Län</i>						
Stockholms	18 865	12 309	5 519	3 055	4 224	84 802
Uppsala	47 622	18 753	6 977	2 998	12 048	167 316
Södermanlands	36 443	15 608	7 830	6 669	9 660	126 247
Östergötlands	62 723	26 634	12 079	6 993	9 220	204 748
Jönköpings	13 052	2 860	641	1 391	743	90 317
Kronobergs	7 513	1 626	–	–	–	49 423
Kalmar	30 212	9 934	4 221	1 306	3 314	124 050
Gotlands	26 425	7 680	1 573	2 262	1 376	85 616
Blekinge	4 489	1 262	374	–	615	31 724
Skåne	98 140	49 422	29 904	15 284	66 273	452 440
Hallands	22 073	7 420	3 920	3 326	2 653	111 198
Västra Götalands	101 158	38 624	20 355	10 133	15 155	471 281
Värmlands	24 750	11 615	4 143	1 270	3 061	109 279
Örebro	25 062	12 857	5 572	1 765	6 489	106 500
Västmanlands	25 070	12 675	7 814	3 014	8 233	102 607
Dalarnas	11 919	3 607	1 346	–	633	61 407
Gävleborgs	12 720	2 683	334	900	–	68 438
Västernorrlands	9 764	2 197	398	–	–	50 796
Jämtlands	9 654	1 901	629	–	–	42 437
Västerbottens	18 264	2 417	993	–	–	71 515
Norrbottnens	7 920	2 212	–	437	–	35 826
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	78 116	42 341	22 413	11 588	49 849	327 625
Gmb	80 671	26 417	12 286	7 187	22 290	309 114
Gns	121 765	56 389	27 320	14 952	20 081	441 830
Ss	159 377	76 817	35 457	18 770	38 745	601 708
Gsk	75 320	17 846	9 704	6 551	5 137	501 373
Ssk	39 927	12 473	5 091	417	7 593	196 065
Nn	31 500	7 384	1 362	900	–	155 505
Nö	27 164	4 629	993	437	–	114 748
<i>Hela riket</i>						
2007 ²	613 839	244 297	114 625	60 802	143 696	2 647 968
2005 ²	615 217	231 678	104 648	61 927	128 422	2 703 333
2003	620 293	220 379	100 391	49 924	111 576	2 668 586
2000	566 977	189 828	79 252	32 696	91 073	2 705 984
1995	2 766 641
1990	2 844 592

Tabell 3.3
Åkerarealens användning 1990–2009, hektar

Use of arable land

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. *Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.*

Gröda	1990 ¹	1995 ¹	2000 ¹	2005	2008	2009
Spannmål ²	1 335 700	1 104 500	1 228 900	1 024 000	1 087 700	1 048 600
därav vete	349 700	261 400	401 600	354 800	361 500	375 100
korn	492 000	453 400	411 200	378 600	405 800	370 200
havre	387 800	278 300	295 500	200 100	227 600	196 000
resterande	106 200	111 400	120 600	90 500	92 800	107 300
Baljväxter	..	21 200	37 300	40 900	25 300	34 000
Vall och grönfoderväxter ²	918 100	1 058 900	920 800	1 065 900	1 158 900	1 175 300
Potatis	36 200	35 000	32 900	30 500	26 900	27 000
Sockerbetor	50 000	57 500	55 500	49 200	36 800	39 800
Raps och rybs	167 900	104 600	48 200	82 200	89 500	99 500
Övriga växtslag ³	..	46 400	55 000	56 000	52 300	58 600
Träda	176 100	278 600	247 700	321 300	146 500	153 300
Ospecificerad åkermark ⁴	79 700	31 700	7 600	7 400
Ej utnyttjad åkermark	46 400	59 800	..	1 800	–	–
Summa åkermark	2 844 600	2 766 600	2 706 000	2 703 300	2 631 500	2 643 400
Summa betesmark och slätteräng	331 700	425 200	..	513 500	457 700	436 300
Summa jordbruksmark	3 176 300	3 191 800	..	3 216 800	3 089 200	3 079 700

1) För åren 1990, 1995 samt 2000 ingår enbart företag med minst 2,0 ha åkermark.

2) I spannmålsarealen fr.o.m. år 2000 ingår vissa arealer stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.

3) Frövall, oljelin, energiskog, trädgårdsväxter samt alla övriga mindre åkergrödor som inte ingår i ovanstående redovisning. I arealen för trädgårdsväxter ingår fr.o.m. år 2005 kryddväxter och utsäde grönsaker.

4) Arealer som ej kunnat fördelas på gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.4
Spannmål 2009. Arealer och antal företag med odling

Cereals. Areas and number of holdings with cultivation

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. *Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.*

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar								Summa spann- måls- areal	Antal företag med odling
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd ¹		
<i>Län</i>										
Stockholms	13 660	1 148	829	176	10 000	5 125	1 119	334	32 391	792
Uppsala	28 655	7 137	2 248	241	39 046	9 534	925	1 265	89 053	1 775
Södermanlands	24 892	3 376	1 152	121	15 600	10 505	2 548	609	58 802	1 163
Östergötlands	48 093	3 389	4 093	1 200	17 458	9 685	8 381	1 783	94 082	2 027
Jönköpings	1 150	239	15	43	6 411	6 756	966	1 608	17 188	1 509
Kronobergs	666	568	53	27	2 409	4 090	825	473	9 112	872
Kalmar	10 744	1 086	790	3 574	10 176	4 257	5 107	1 054	36 788	1 588
Gotlands	6 612	2 349	1 007	3 460	13 169	1 805	5 619	230	34 250	1 059
Blekinge	2 680	1 017	212	385	3 700	865	1 163	90	10 111	583
Skåne	91 457	6 175	17 430	6 651	77 364	9 149	5 346	240	213 811	4 826
Hallands	8 221	2 571	354	337	21 724	8 946	5 023	980	48 156	1 845
V:a Götalands	61 693	5 918	5 110	1 797	41 424	72 340	12 392	6 218	206 891	6 836
Värmlands	2 776	753	451	57	10 980	13 405	1 878	191	30 491	1 068
Örebro	9 261	5 822	1 824	83	17 882	15 304	1 317	468	51 961	1 163
Västmanlands	13 184	4 975	513	126	23 552	15 151	406	407	58 315	995
Dalarnas	2 111	658	515	–	10 945	3 206	230	76	17 741	809
Gävleborgs	821	635	29	–	11 126	3 550	115	214	16 491	1 066
Västernorrlands	..	53	..	–	3 694	556	191	402	4 909	488
Jämtlands	145	40	..	–	2 139	289	..	142	2 775	251
Västerbottens	–	174	1	–	8 963	1 069	..	222	10 434	704
Norrbottens	..	214	–	–	4 118	449	–	46	4 830	300
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	78 072	6 431	8 431	4 283	69 263	10 820	6 178	511	183 989	3 652
Gmb	35 066	5 338	10 351	9 655	42 488	6 139	12 517	586	122 138	4 051
Gns	100 521	7 153	8 373	2 825	45 129	59 332	16 261	4 224	243 818	5 329
Ss	90 927	22 324	6 606	759	109 951	61 168	7 583	2 945	302 262	5 932
Gsk	14 357	3 970	1 586	667	34 291	37 733	8 218	6 577	107 401	8 033
Ssk	7 281	2 129	1 225	88	21 200	15 694	2 556	1 199	51 371	2 430
Nn	611	566	60	–	16 366	3 614	253	731	22 202	1 715
Nö	..	388	1	–	13 188	1 538	..	277	15 401	1 028

1) För åren 2001–2009 avses stråsädesblandningar, tidigare ingick även stråsäd/baljväxtblandningar.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.4 (forts.)

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar								Summa spann- måls- areal	Antal företag med odling	
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd ¹			
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>											
– 2,0	–	–	–	–	–	–	–
2,1– 5,0	193	53	82	30	591	768	79	61	1 857	977	
5,1– 10,0	939	175	187	83	2 568	3 388	266	260	7 866	2 484	
10,1– 20,0	4 880	674	772	388	11 659	11 638	1 289	1 065	32 363	5 297	
20,1– 30,0	7 801	1 094	919	427	15 670	13 276	2 064	872	42 123	3 992	
30,1– 50,0	20 972	3 060	2 037	1 136	34 451	26 221	5 127	2 548	95 553	5 609	
50,1– 100,0	58 203	9 048	6 455	3 856	85 292	51 018	11 606	5 069	230 547	7 119	
100,1– 200,0	91 452	13 886	9 692	5 691	100 705	52 594	16 701	4 809	295 530	4 200	
Över 200,0	142 397	20 308	16 489	6 666	100 942	37 134	16 440	2 367	342 743	1 803	
<i>Hela riket</i>											
2009	326 838	48 297	36 633	18 278	351 878	196 038	53 571	17 050	1 048 582	31 483	
2008	311 632	49 915	27 581	10 396	395 367	227 588	49 287	15 955	1 087 722	32 689	
2007	323 182	38 368	24 717	8 274	318 408	207 913	53 914	15 317	990 092	32 478	
2005	295 325	59 430	21 386	5 356	373 209	200 123	50 292	18 857	1 023 978	38 168	
2000 ^{2,3}	353 201	48 364	34 533	12 997	398 227	295 544	40 728	45 328	1 228 922	50 679	
1990 ²	320 120	29 595	73 460	..	492 027 ⁴	387 823	..	32 628 ⁵	1 335 653	..	

2) För åren 1990 och 2000 ingår enbart företag med minst 2,0 ha åkermark.

3) Fr.o.m. år 2000 ingår vissa arealer avsedda att skördas som grönfoder.

4) Inklusive höstkorn.

5) Inklusive rågvete.

Tabell 3.5

Baljväxter 2009. Arealer och antal företag¹ med odling²*Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Ärter, åkerbönor m.m.		Konservärter		Bruna bönor		Summa balj- växter Areal hektar
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	
<i>Län</i>							
Stockholm	847	67	—	—	—	—	847
Uppsala	2 503	178	—	—	..
Södermanlands	1 978	116	—	—	..
Östergötlands	5 691	381	—	—	—	—	5 691
Jönköpings	85	15	—	—	—	—	85
Kronobergs	23	10	—	—	—	—	23
Kalmar	1 007	105	521	45	..
Gotlands	977	103	—	—	—	—	977
Blekinge	25	7	—	—	—	—	25
Skåne	1 147	119	6 939	451	—	—	8 086
Hallands	405	69	1 246	90	—	—	1 651
Västra Götalands	6 786	486	599	41	—	—	7 385
Värmlands	456	34	—	—	—	—	456
Örebro	1 104	86	—	—	—	—	1 104
Västmanlands	1 294	94	—	—	—	—	1 294
Dalarnas	229	21	—	—	—	—	229
Gävleborgs	136	25	—	—	—	—	136
Västernorrlands	6	3	—	—	—	—	6
Jämtlands	4	3	—	—	—	—	4
Västerbottens	—	—	—	—	..
Norrbottnens	—	—	—	—	—	—	—
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	1 023	109	6 239	420	—	—	7 262
Gmb	2 253	238	1 502	97	521	45	4 276
Gns	10 943	727	599	41	—	—	11 542
Ss	8 010	554	—	—	..
Gsk	1 506	197	450	31	—	—	1 956
Ssk	863	78	—	—	—	—	863
Nn	104	26	—	—	—	—	104
Nö	3	3	—	—	—	—	3
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
— 2,0	—	—	—	—	—	—	—
2,1– 5,0	45	25	—	—	—	—	45
5,1– 10,0	85	30	18	3	—	—	103
10,1– 20,0	346	105	146	17
20,1– 30,0	409	90	229	23	16	4	654
30,1– 50,0	1 394	218	649	60	17	4	2 060
50,1– 100,0	3 847	463	1 700	143	99	14	5 646
100,1– 200,0	7 498	551	2 856	203	189	15	10 543
Över 200,0	11 081	439	3 193	136	198	7	14 472
<i>Hela riket</i>							
2009	24 705	1 921	8 791	585	521	45	34 017
2008	17 414	1 573	7 343	490	498	43	25 255
2007	19 198	1 747	8 824	591	535	45	28 557
2005	31 285	2 832	8 874	576	707	71	40 866
2000	27 892	3 495	8 525	562	835	121	37 252
1990	32 725

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 o. 2000 ingår enbart företag med minst 2,0 ha åkermark, se *Om statistiken* sid 54.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.6

Oljevaxter 2009. Arealer och antal företag¹ med odling²

Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation

Område; Storleksgrupp	Arealer, hektar				Summa areal av raps och rybs	Antal företag med odling	Oljelin	
	Höstraps	Vårrops	Höstrybs	Vårrybs			Areal hektar	Antal företag
<i>Län</i>								
Stockholms	627	1 866	27	98	2 618	131	588	23
Uppsala	462	5 307	56	180	6 006	295	778	35
Södermanlands	996	3 165	87	90	4 338	161	1 380	49
Östergötlands	7 462	3 757	..	123	11 359	620	4 245	223
Jönköpings	204	99	364	29	1	3
Kronobergs	82	37	140	14	–	–
Kalmar	3 205	434	3 650	240
Gotlands	3 640	863	–	99	4 602	358	63	4
Blekinge	595	155	–	..	750	82	–	–
Skåne	39 291	921	40 269	1 931	173	17
Hallands	1 629	608	–	..	2 248	189	41	4
Västra Götalands	8 911	4 912	17	299	14 140	864	1 888	98
Värmlands	163	624	–	368	1 155	61
Örebro	361	3 021	..	62	3 481	179	500	24
Västmanlands	179	3 287	..	29	3 501	158	277	13
Dalarnas	..	132	–	442	576	46	–	–
Gävleborgs	–	49	..	167	220	23
Västernorrlands	–	3	–	–	3	3	–	–
Jämtlands	–	..	34	3	–	–
Västerbottens	–	2	–	7	9	7	–	–
Norrbottnens	–	3	–	51	53	12	–	–
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	30 759	781	–	..	31 568	1 530	168	15
Gmb	16 625	1 381	..	100	18 112	1 164	114	11
Gns	15 556	7 104	23	260	22 942	1 312	5 794	306
Ss	2 725	16 714	214	611	20 264	945	3 475	142
Gsk	1 852	2 014	34	225	4 125	364	74	10
Ssk	293	1 237	..	804	2 339	140	327	16
Nn	..	9	–	64	104	14
Nö	–	5	–	57	62	19	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
– 2,0	–	–	–	–	–	–	–	–
2,1– 5,0	55	16	–	7	78	34	–	–
5,1– 10,0	192	78	–	3	273	72	3	3
10,1– 20,0	978	341	9	62	1 391	253	78	14
20,1– 30,0	1 383	480	..	75	1 942	290	83	12
30,1– 50,0	3 843	1 516	20	303	5 683	686	311	39
50,1– 100,0	10 606	5 405	66	493	16 570	1 474	1 167	91
100,1– 200,0	18 127	9 026	38	716	27 908	1 537	2 955	175
Över 200,0	32 657	12 382	144	489	45 672	1 052	5 358	164
<i>Hela riket</i>								
2009	67 841	29 245	282	2 150	99 516	5 398	9 954	498
2008	61 860	24 359	834	2 453	89 506	5 337	3 534	215
2007	50 341	33 044	1 117	3 341	87 843	5 278	4 333	275
2005	34 997	38 578	1 460	7 116	82 152	5 517	9 854	569
2000	24 870	12 112	1 395	9 791	48 168	4 475	10 660	1 142
1990	84 598	44 203	9 068	30 035	167 904

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 o. 2000 ingår enbart företag med minst 2,0 ha åkermark, se *Om statistiken* sid 54.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.7

Vall och grönfoder 2009. Arealer och antal företag¹ med odling²

Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Grönfoder ³		Slätter- och betesvall		Frövall		Summa vall Areal hektar
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	
<i>Län</i>							
Stockholms	544	81	35 059	1 723	144	14	35 747
Uppsala	1 552	133	48 691	2 511	927	39	51 170
Södermanlands	919	89	44 701	1 861	582	24	46 202
Östergötlands	2 448	259	70 902	3 166	1 994	98	75 344
Jönköpings	3 315	609	66 424	3 566	10	4	69 749
Kronobergs	1 253	243	36 390	2 419	11	7	37 654
Kalmar	5 532	527	69 402	3 065	174	12	75 108
Gotlands	2 492	249	39 158	1 450	94	12	41 744
Blekinge	635	119	15 193	1 266	5	4	15 833
Skåne	8 217	957	108 869	7 872	4 850	231	121 936
Hallands	3 455	376	47 208	3 144	450	36	51 113
Västra Götalands	10 207	1 090	180 161	11 397	2 624	140	192 992
Värmlands	1 756	195	62 457	3 174	736	57	64 949
Örebro	1 505	122	34 658	2 080	527	39	36 690
Västmanlands	670	48	25 064	1 405	624	36	26 358
Dalarnas	889	170	35 641	1 972	90	11	36 620
Gävleborgs	2 114	288	45 165	2 357	59	11	47 338
Västernorrlands	1 925	333	41 585	2 166	30	9	43 540
Jämtlands	2 609	368	35 658	1 739	10	3	38 277
Västerbottens	1 710	243	51 569	2 386	25	5	53 304
Norrbottnens	678	112	26 855	1 206	2	3	27 535
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	4 485	422	52 043	4 368	4 453	210	60 981
Gmb	10 522	1 063	124 026	6 239	855	69	135 403
Gns	7 283	553	110 341	6 413	4 189	200	121 813
Ss	5 288	468	194 876	9 495	3 341	186	203 505
Gsk	14 465	2 353	322 649	19 729	554	72	337 668
Ssk	3 272	396	112 059	6 445	493	45	115 824
Nn	6 334	956	119 912	6 019	53	18	126 299
Nö	2 792	450	84 902	4 067	31	9	87 725
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
– 2,0	–	–	28	31	–	–	28
2,1– 5,0	260	229	37 188	11 360	106	42	37 554
5,1– 10,0	956	509	76 355	11 953	159	43	77 470
10,1– 20,0	2 290	839	127 162	11 422	281	43	129 733
20,1– 30,0	2 362	663	98 886	5 860	153	30	101 401
30,1– 50,0	5 120	1 002	158 871	6 810	434	46	164 425
50,1– 100,0	13 923	1 695	273 955	7 676	1 683	140	289 561
100,1– 200,0	16 597	1 149	218 436	4 232	3 440	226	238 473
Över 200,0	12 934	489	129 926	1 780	7 713	223	150 573
<i>Hela riket</i>							
2009	54 442	6 575	1 120 808	61 124	13 969	793	1 189 219
2008	44 619	5 953	1 114 293	61 356	14 260	823	1 173 172
2007	46 481	6 245	1 081 111	61 007	14 276	859	1 141 868
2005	39 629	6 129	1 026 311	62 502	12 835	866	1 078 775
2000	3 478	918	917 305	54 673	8 465	690	929 248
1990	10 753	1 649	928 846

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 o. 2000 ingår enbart företag med minst 2,0 ha åkermark, se *Om statistiken* sid 54.

3) Inkl.majs. Fr.o.m. år 2000 redovisas stråsäd till grönfoder samt vissa arealer stråsäd/baljväxtblandningar under spannmål.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.8
Slåttervall och betesvall¹. Arealfördelning 2009, hektar och procent
Temporary grasses and grazings. Distribution of acreage

Område	Areal slåttervall, hektar	Andel slåttervall av total vallareal, procent	Areal betesvall, hektar	Andel betesvall av total vallareal, procent
<i>Län</i>				
Stockholms	27 620	78,8	5 020	14,3
Uppsala	33 290	68,4	9 850	20,2
Södermanlands	31 600	70,7	10 000	22,4
Östergötlands	57 080	80,5	10 660	15,0
Jönköpings	56 680	85,3	9 750	14,7
<i>Kronobergs</i>				
Kalmar	59 080	85,1	10 320	14,9
Gotlands	32 120	82,0	3 580	9,1
Blekinge
Skåne	84 950	78,0	19 970	18,3
<i>Hallands</i>				
Västra Götalands	132 460	73,5	41 340	22,9
Värmlands	45 360	72,6	12 750	20,4
Örebro	24 520	70,8	8 400	24,3
Västmanlands	17 340	69,2
<i>Dalarnas</i>				
Gävleborgs	39 810	88,2	4 140	9,2
Västernorrlands	38 060	91,5	3 120	7,5
Jämtlands
Västerbottens	45 320	87,9	4 130	8,0
Norrbottens
<i>Produktionsområden</i>				
Gss	37 330	71,7	11 280	21,7
Gmb	105 600	85,1	14 020	11,3
Gns	79 080	71,7	27 240	24,7
Ss	137 570	70,6	36 550	18,8
Gsk	264 030	81,8	53 560	16,6
Ssk	89 240	79,6	17 660	15,8
Nn	104 450	87,1	10 390	8,7
Nö	73 350	86,4	5 200	6,1
<i>Hela Riket</i>				
2009	888 800	79,3	178 210	15,9
2008	870 740	78,1	183 380	16,5
2007	831 390	76,9	190 400	17,6
2006	816 400	77,4	206 270	19,6
2005	803 920	78,3	192 670	18,8
2004	754 870	80,8	166 330	17,8

1) Arealerna har beräknats genom att i vallundersökningen skatta andelen slåttervall respektive betesvall. Dessa andelar har därefter applicerats på den totala vallarealen enligt Jordbruksverkets slutliga grödarealer enligt JO 10 SM1001.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 3.9

Potatis och sockerbetor 2009. Arealer och antal företag¹ med odling²*Potatoes and sugar beets. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Matpotatis ³		Potatis för stärkelse ³		Sockerbetor	
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	110	79	3	4
Uppsala	269	128	–	–
Södermanlands	93	70	–	–
Östergötlands	1 816	178
Jönköpings	262	211	–	–
Kronobergs	98	123	12	4	–	–
Kalmar	480	141	708	49	271	21
Gotlands	948	119	29	5
Blekinge	162	97	2 123	149	686	86
Skåne	6 598	612	4 256	274	37 882	2 037
Hallands	2 178	274	865	136
Västra Götalands	2 884	705	112	24	7	3
Värmlands	508	131	14	9
Örebro	673	150	–	–
Västmanlands	47	33	–	–
Dalarnas	964	181	–	–	–	–
Gävleborgs	306	204	–	–	–	–
Västernorrlands	174	236	–	–
Jämtlands	166	144	–	–
Västerbottens	388	136	–	–
Norrbottnens	581	89	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	5 441	547	709	84	31 337	1 680
Gmb	4 525	526	5 790	351	8 092	616
Gns	4 094	408	104	17
Ss	1 437	429	18	11	38	4
Gsk	1 241	959	618	72	309	42
Ssk	927	324	1	8	–	–
Nn	1 051	618	–	–
Nö	990	255	12	3	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
– 2,0	2	7	–	–	–	–
2,1– 5,0	126	280	4	4	14	6
5,1– 10,0	293	496	32	18	54	23
10,1– 20,0	799	704	86	30	456	136
20,1– 30,0	979	475	215	50	788	168
30,1– 50,0	1 793	567	622	80	2 513	384
50,1– 100,0	3 901	687	1 525	135	7 058	657
100,1– 200,0	5 902	541	2 178	127	10 102	534
Över 200,0	5 912	279	2 591	79	18 798	385
<i>Hela riket</i>						
2009	19 706	4 036	7 252	523	39 782	2 293
2008	19 590	4 227	7 293	509	36 778	2 399
2007	20 332	4 511	8 032	571	40 682	2 657
2005	22 087	5 168	8 372	645	49 182	3 523
2000	23 610	6 310	9 293	827	55 484	4 370
1990	27 305	19 348	8 866	1 364	49 951	6 702

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 o. 2000 ingår enbart företag med minst 2,0 ha åkermark, se *Om statistiken* sid 54.

3) År 2000 inkluderas vissa arealer matpotatis i potatis för stärkelse.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.10
Träda, outnyttjad mark m.m. 2009. Arealer, hektar¹
Fallow and untilled land etc. Areas

Område; storleksgrupp	Energi- skog	Träd- gårds- växter ²	Andra växtslag	Träda	Ospecifi- cerad åker- mark ³	Outnyttjad åkermark	Ej ut- nyttjad slätter- och betesvall	Hela åker- arealen
<i>Län</i>								
Stockholms	530	213	126	10 660	142	–	..	83 982
Uppsala	2 145	184	808	15 087	152	–	..	168 156
Södermanlands	1 913	475	153	12 599	88	–	..	128 053
Östergötlands	1 159	680	208	9 519	141	–	..	204 250
Jönköpings	15	203	20	1 456	352	–	..	89 696
Kronobergs	55	67	10	1 263	207	–	..	48 642
Kalmar	113	963	46	3 446	146	–	..	123 265
Gotlands	98	1 010	58	1 944	60	–	..	85 784
Blekinge	32	565	19	1 173	155	–	..	31 632
Skåne	2 472	8 188	774	5 412	451	–	..	450 309
Hallands	97	770	53	3 543	177	–	..	110 899
Västra Götalands	919	1 059	1 073	39 878	1 266	–	..	470 496
Värmlands	256	134	367	9 914	873	–	..	109 120
Örebro	1 956	303	178	9 804	198	–	..	106 848
Västmanlands	1 010	55	1 061	11 176	55	–	..	103 149
Dalarnas	331	168	167	4 467	355	–	..	61 618
Gävleborgs	49	63	95	3 156	448	–	..	68 306
Västernorrlands	58	72	104	1 082	633	–	..	50 595
Jämtlands	7	79	14	570	371	–	..	42 297
Västerbottens	492	98	32	5 824	511	–	..	71 093
Norrbottnens	26	203	6	1 340	575	–	..	35 160
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 118	4 805	612	3 915	181	–	..	332 086
Gmb	1 244	5 994	270	6 720	272	–	..	312 949
Gns	1 556	1 390	1 072	30 139	294	–	..	444 565
Ss	7 445	1 286	2 366	60 931	590	–	..	611 628
Gsk	865	1 224	282	23 186	2 016	–	..	480 965
Ssk	900	352	529	17 968	1 294	–	..	192 695
Nn	85	200	201	3 218	1 472	–	..	154 941
Nö	518	302	38	7 234	1 236	–	..	113 522
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
– 2,0	–	170	3	6	45	–	..	255
2,1– 5,0	159	465	114	3 647	5 021	–	..	49 084
5,1– 10,0	409	759	231	9 405	2 289	–	..	99 186
10,1– 20,0	1 161	1 336	482	19 824	–	–	..	188 201
20,1– 30,0	927	775	320	15 416	–	–	..	165 624
30,1– 50,0	1 957	1 439	638	23 530	–	–	..	300 523
50,1– 100,0	2 250	2 502	1 470	32 117	–	–	..	594 312
100,1– 200,0	2 881	3 268	1 098	26 260	–	–	..	627 098
Över 200,0	3 987	4 841	1 015	23 107	–	–	..	619 067
<i>Hela riket</i>								
2009	13 731	15 554	5 370	153 312	7 355	–	..	2 643 350
2008	14 201	14 727	5 595	146 527	7 583	–	..	2 631 482
2007	14 299	15 058	5 936	280 604	8 307	2 023	..	2 647 969
2005	13 700	13 472	5 099	321 320	31 669	1 769	..	2 703 329
2000	15 079	10 389	10 447	247 734	79 696	2 705 984
1990	176 075	..	17 312	29 099	2 844 592

1) För åren 1990 o. 2000 ingår enbart företag med minst 2,0 ha åkermark, se *Om statistiken* sid 54.

2) I arealen för trädgårdsväxter ingår fr.o.m år 2005 kryddväxter och utsäde grönsaker.

3) Arealer som ej kunnat fördelats per gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

4 Skördar

I kapitel 4 redovisas hektar- och totalskördar samt normskördar för olika jordbruksgrödor för de företag som är med i Lantbruksregistret. Skördar inom trädgårdsodlingen redovisas i kapitel 5.

Sammanfattning

Allmänt

Hösten 2008 kom det mycket regn i Mellan-sverige när marken skulle förberedas för höst-sådden. Det medförde att många fält såddes sent och en del av bestånden blev tunna. I de södra delarna av landet var det däremot goda väderförhållanden i samband med höstsådden. April månad blev varm och torr och på vissa håll hämmades de höstsådda grödorna av tor-kan. Vårsådden kunde genomföras under gynnsamma förhållanden. Under den senare delen av maj och i juni kom mera normala nederbörds-mängder och de vårsådda grödorna fick ofta en bra start. Kallt väder i juni kan ha haft god inverkan på rottillväxten. Juli månad var reg-nig och lokalt har det rapporterats om över-svämningsproblem. I slutet av augusti och i september blev vädret torrare och merparten av skörden kunde bärgas under bra väderför-hållanden. En del lantbrukare lämnar kommentarer spontant när det varit särskilda omstän-digheter som påverkat skörderesultatet. Kom-mentarer om skador av vildsvin förekommer allt oftare.

Hektarskördar

Hektarskördarna påverkas av andelen obärgad areal på så vis att det blir lägre hektarskörd ju större den obärgade arealen är.

Spannmål (tabell 4.1)

I södra Sverige var övervintringen av höst-sådden överlag god. I de övriga delarna av landet var förhållandena mer varierande och det har rapporterats om höstsådda arealer som körts upp och såtts om med andra grödor. Höst-vete, höstråg och rågvete avkastade under 2009 betydligt mindre än de närmast föregående åren i flertalet av länen i norra Götaland och i

Svealand. I södra Götaland var skördenivåerna för höstvetete och höstråg istället högre än vad som är normalt.

I Skåne län var avkastningen av *höstvetete* under 2009 den högsta som någonsin upp-mättts. Den uppgick till 8 210 kilo per hektar vilket är 7 % högre än föregående år och 14 % högre än femårsgenomsnittet. Jämfört med ti-digare år var 2009 års skördenivåer för höst-vete relativt höga även i Kalmar och Hallands län.

Under 2009 liksom under 2008 var avkast-ningen av *höstråg* hög i flertalet av länen. På riksnivå blev 2009 års hektarskörd av höstråg den näst högsta som noterats.

Många lantbrukare har angett problem med gulrost som en förklaring till låga skördenivåer av *rågvete*. På riksnivå var 2009 års hektar-skörd av rågvete 9 % lägre än genomsnittet för de fem senaste åren och 15 % lägre än före-gående års avkastning. Under 2008 var det dock en ovanligt hög skörd per hektar av rågvete.

Vårkorn och *havre* gav förhållandevis höga hektarskördar i flertalet av länen. Avkastningen av *vårkorn* är den högsta som noterats på riksnivå samt i Skåne län – i båda fallen dock inom felmarginalen till de näst högsta hektarskör-darna. För *vårkorn* var skördenivån på riksnivå 11 % högre än 2008 och 11 % högre än femårsgenomsnittet. I Skåne län, där 22 % av *vårkorn*arealen odlades, var avkastningen av *vårkorn* 22 % högre än femårsgenomsnittet och 28 % högre än 2008 års hektarskörd. I Västra Götalands län, där 37 % av *havre*arealen odlades, var 2009 års hektarskörd av *havre* i nivå med femårsgenomsnittet och 7 % högre än 2008.

Vårvete visar ett liknande mönster som *vårkorn* och *havre*, det vill säga förhållandevis goda skörderesultat samt skillnader i skörde-nivå jämfört med tidigare år som är störst i södra Götaland.

Majs, ärter och åkerbönor (tabell 4.3)

Majs är en gröda som under senare år börjat odlas alltmer och den totala arealen uppgick under 2009 till 16 210 hektar. Merparten av arealen skördas som grönfoder, men drygt 1 000 hektar tröskades under 2009. Det är från den tröskade arealen som uppgifter om skörden har hämtats in. Majs odlas framförallt i Skåne och där har avkastningen av tröskad majs beräknats till cirka 6 600 kilo per hektar.

Skörden per hektar av *ärter* var 10 % högre än föregående års hektarskörd och 6 % högre än femårsgenomsnittet. De högsta skördenivåerna per hektar fanns under 2009 i Kalmar och Gotlands län.

Avkastningen av *åkerbönor* uppgick till 3 280 kilo per hektar, vilket är den högsta som redovisats under de sex år som grödan ingått i skördestatistiken. Odling av åkerbönor är vanligt förekommande inom den ekologiska odlingen eftersom grödan liksom andra baljväxter bidrar till försörjningen av växtnäringsämnet kväve.

Ärter och åkerbönor är de två vanligaste grödorna som ingår i begreppet trindsäd. Med trindsäd menas baljväxter som odlas för frönas skull till mogen skörd.

Oljeväxter (tabell 4.4)

I Skåne län var avkastningen av *höstraps* den högsta som någonsin redovisats. Även under 2008 var det rekordhög hektarskörd av höstraps i Skåne. 2009 års avkastning uppgick till 4 090 kilo per hektar, vilket är 5 % högre än 2008 och 19 % högre än genomsnittsnivån för de fem senaste åren i länet. Mer än hälften av landets höstrapsareal odlas i Skåne och även för riket totalt var 2009 års avkastning rekordhög. På riksnivå var hektarskörd av höstraps 6 % högre än föregående års hektarskörd och 9 % högre än femårsgenomsnittet. Den näst högsta hektarskörd på länsnivå fanns under 2009 i Kalmar län, följt av Hallands och Gotlands län. Skördenivåerna av *vårrops* och *vårrys* var på riksnivå 5 respektive 8 % lägre än förra året.

För *oljelin* var avkastningen per hektar 18 % högre än genomsnittet för de fem föregående åren.

Slättervall (tabell 4.5)

Jämfört med föregående år uppvisar första skörd av *slättervall* 24 % högre skörd per hektar medan avkastningen för återväxten är i nivå med fjolårets resultat. Under 2008 var det tvärtom så att den första skörden förhållandevis låg medan återväxtskörden var större än normalt. Hektarskörd för återväxten har beräknats för den totala slättervallarealen, dvs. hela arealen och inte enbart den där återväxten tillvaratagits. Det innebär att avkastningsnivån per hektar blir lägre än om beräkningen skett för enbart tillvaratagen återväxtareal. Rena betesvallar samt återväxt som tillvaratagits som bete ingår inte i undersökningen.

Potatis och sockerbetor (tabell 4.6)

Hektarskörd av *matpotatis* var för riket 28 850 kg per hektar. I Hallands och Östergötlands län redovisas de högsta hektarskördarna under 2009 med 38 060 respektive 32 530 kg per hektar, vilket är 12 % högre respektive 2 % lägre skörd på länsnivå jämfört med föregående år. Hallands och även Skåne län har en omfattande odling av färskpotatis, med lägre hektarskördnivå än för vanlig matpotatis. Huvudorsaken till den lägre hektarskörd i Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län jämfört med 2008 är obärgad areal till följd av regn under sommaren som ställde odlingarna under vatten. För riket totalt beräknas 340 hektar, motsvarande 1,7 % av matpotatisarealen vara obärgad.

Hektarskörd för *färskpotatis* beräknas även separat. På riksnivå uppgick den till 20 280 kg per hektar. Hela 22 % av landets matpotatisareal var färskpotatisodlingar, en ökning med 3 procentenheter jämfört med 2008. På 10 år har odlingen av färskpotatis ökat från att då uppta runt 10 % av matpotatisarealen till att nu uppta över 20 %. Utvecklingen beror troligen till stor del på en minskad husbehovs- och trädgårdsodling av färskpotatis.

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörd för riket uppgick till 39 900 kg per hektar.

Enligt uppgifter från Nordic Sugar var 2009 års avkastning för *sockerbetor* 60 500 kg per hektar för riket, vilket är 13 % högre än föregående år.

Stärkelsehalten för potatis levererad som potatis för stärkelse framgår av **tabell 4.7**. År 2009 låg medelstärkelsehalten på 20,6 % enligt uppgifter från Lyckeby Stärkelsen. Det är 1,3 procentenheter högre halt än vad som redovisades föregående år.

Sockethalten för sockerbetor uppgick till 17,9 % vilket är 0,5 procentenheter högre än föregående år.

Normskördar (tabell 4.8)

SCB beräknar årligen normskördar. Med normskörd menas den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser.

Totalskördar

Totalskördarna är beroende av skörden per hektar och av odlingens omfattning.

Spannmål, vete och råg (tabell 4.2)

För riket totalt har spannmålsskörden (med undantag av majs) beräknats till 5 241 900 ton, vilket är i nivå med 2008 års totalskörd. Jämfört med femårs-genomsnittet var det en ökning med 5 %.

Bland spannmålsgrödorna är det *höstvet* som dominerar. Den totala höstveteskörden uppgick till 2 060 100 ton, vilket motsvarar 39 % av den totala spannmålsskörden. En stor andel av höstvetet utgörs av s.k. fodervete som här har inräknats i totalskörden. De spannmålsgrödor som odlas för produktion av etanol ingår också i de redovisade kvantiteterna.

Den totala skörden av *vårvet* var 217 800 ton. Störst total skörd redovisades för Skåne län med 37 700 ton.

Totalskörden av *höstråg* uppgick till 218 400 ton. Odlingen av höstråg har ökat och totalskörden var 29 % större än 2008.

Korn, havre, rågvete och blandsäd (tabell 4.2)

Arealerna med vårkorn och havre minskade under 2009, men minskningen uppvägdes till viss del av höga hektarskördar. Den totala skörden av *vårkorn* uppgick till 1 579 800 ton vilket i stort sett var i nivå med 2008 års skörd. Totalskörden av *havre* uppgick till 744 200 ton. Det var en minskning med 9 % jämfört med föregående år. I **figur 4A** redovisas hur totalskördarna av några olika spannmålsgrödor har varierat under åren 1990–2009.

Totalskörden av *rågvete* har beräknats till 252 700 ton, vilket är 8 % lägre än föregående års skörd. Odlingen av höstkorn har ökat under de senaste åren och totalskörden var under 2009 nästan dubbelt så stor som föregående år. Totalskörden av *blandsäd* uppgick till 67 800 ton. De redovisade blandsädesuppgifterna innefattar stråsådesblandningar och blandningar av stråsåd och baljväxter. Arealer som skördats som grönfoder har frånräknats.

Majs, ärter och åkerbönor (tabell 4.3)

Majs odlas framförallt i Skåne. Uppgift om total skörd av tröskad majs är alltför osäker för att redovisas.

Odlingen av *ärter* ökade med så mycket som 52 % under 2009. Det innebär en vändning efter att odlingen stadigt minskat under de fyra senaste åren. Den totala skörden av ärter uppgick till 48 900 ton, vilket är hela 68 % mer än 2008.

Den totala skörden av *åkerbönor* uppgick till 26 100. Störst omfattning har odlingen i Västra Götalands län.

Oljeväxter (tabell 4.4)

Den totala skörden av raps och rybs har beräknats till 298 500 ton. Det är 15 % mer än föregående års skörd och 32 % mer än de senaste fem årens genomsnitt. Ökningen är en följd av att det odlas mer av framförallt höstraps.

Av *höstraps* bärgades 240 300 ton. Totalskördarna av *vårhaps* och *vårrys* uppgick till 54 900 respektive 2 800 ton. I **figur 4B** redovisas hur totalskördarna av de olika oljeväxtgrödorna har varierat under åren 1990–2009. Odlingen av höstrybs har minskat under de senaste åren. Antalet jordbruksföretag som lämnat information om skörden räcker inte för redovisning av skörderesultat.

Den totala skörden av oljelin har beräknats till 18 900 ton. Det motsvarar mer än en tredubbling jämfört med 2008 och är den högsta totalskörden som redovisats sedan år 1999, då totalskörden var 32 500 ton. Odlingsarealen har pendlat upp och ner under 2000-talet.

Slättervall (tabell 4.5)

Totalskörden av *slättervall* blev 17 % större än föregående års totala bärgade skörd och

23 % större än femårsgenomsnittet. I samband med övergången från arealstöd till gårdsstöd år 2005 ansökte fler jordbrukare om stöd än tidigare. På dessa gårdar var vallodling vanligt förekommande. Den ökning av vallarealen som detta medförde beror på att stödreglerna ändrades men behöver inte betyda att jordbruket i sig ändrat sig. Dessa arealer ingår dock numera i underlaget för beräkning av totalskörden.

Det är den inbärgade skörden av slåttervall som beräknats. Rena betesvallar samt återväxt som tillvaratagits genom bete ingår inte i undersökningen.

Potatis och sockerbeter (tabell 4.6)

Totalskörden av *matpotatis* har beräknats till 568 500 ton, vilket i stort sett är nivå med 2008 års totala skörd.

Till matpotatis räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites m.m. samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter. Skörd från husbehovsodlingar, kolonilotter etc. ingår inte i denna statistik.

Fyra län dominerar matpotatisodlingen: Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Tillsammans står de för drygt 75 % av rikets totala matpotatisskörd. Ändrad insamlingsmetod under 1999 gör det svårt att jämföra resultaten fr.o.m. 1999 med tidigare års resultat.

Totalskörden för *potatis för stärkelse* har beräknats till 289 400 ton, vilket är i nivå med föregående års totalskörd. I totalskörden ingår även potatis för stärkelse som ska bli utsäde.

Enligt Nordic Sugar blev 2009 års totalskörd av *sockerbeter* 2 405 800 ton. Det innebär en ökning med 22 % jämfört med föregående år. Ökningen är främst en följd av höga hektarskördar i alla odlingslänen under 2009. Sockerbetsarealen har med undantag för år 2005 visat en nedåtgående trend under den senaste tioårsperioden. Under 2009 ökade dock arealen med 8 % i Skåne och med 15 % i Hallands län.

Om statistiken

Hektar- och totalskördar

Skördestatistik

Sedan lång tid tillbaka har uppgifter om skördar inom jordbruket redovisats varje år i Sverige. Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet, genomfördes av SCB och utformades främst för skördeskadeskyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Det statliga skördeskadeskyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskador av naturkatastrofkaraktär.

Under andra hälften av 1990-talet förändrades undersökningsmetoderna och den s.k. objektiva metoden med provtagningar i fält används inte längre. För *spannmål, trindsäd och oljevaxter* baseras skördestatistiken fr.o.m. 1998 på intervjuundersökningar med ett urval av jordbrukare. Fr.o.m. 2005 kan jordbrukarna även välja att skicka in uppgifterna via Internet.

Fr.o.m. 1995 ingår även *oljevaxterna* i intervjuundersökningen om skördens storlek. Tidigare erhöles uppgifterna från Jordbruksverkets Oljeväxtkontor.

För *sockerbeter* erhålls uppgifter från Nordic Sugar. Framtagning av skördestatistik för *potatis* med hjälp av provgrävningar ersattes 1999 med en postenkätundersökning. Även andra metodförändringar gjordes vilket gör att jämförelser mellan senare års resultat och uppgifter från åren före 1999, bör göras med försiktighet. De potatisodlare som vill kan fr.o.m. 2006 skicka in uppgifterna via Internet.

SCB:s objektiva skördeuppskattningar utfördes i *slåttervall* i full skala t.o.m. 1992. Av besparingsskäl genomfördes successiva förändringar av undersökningen. Under 1993 gjordes skattningar endast för första skörden. Tidigare hade även vallåterväxten undersökts. För 1995–1997 redovisades endast uppgifter för första skörden och då bara på riksnivå.

Fr.o.m. 1998 och fram t.o.m. 2001 genomfördes inga undersökningar för skörd av slättervall. Ett ökat intresse för skörd av slättervall gjorde att framtagning av statistik återupptogs fr.o.m. 2002, nu baserat på postenkäter och telefonintervjuer. Fr.o.m. 2008 ges lantbrukarna möjlighet att lämna uppgifter via Internet.

Omfattning

För 2009 års undersökning i spannmål, trindsäd och oljevaxter uttogs genom sannolikhetsurval totalt 4 379 jordbruksföretag fördelade på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes för fem fjällbygdsområden där praktiskt taget ingen odling av spannmål, trindsäd eller oljevaxter förekommer. Uppgifter inhämtades om skörden för nio spannmålsgrödor inklusive majs, samt för skörden av trindsäd och oljevaxter. Med trindsäd avses baljväxter som odlas för frönas skull till mogen skörd, främst ärter och åkerbönor.

För 2009 års skördeundersökning i potatis uttogs 1 113 matpotatisodlare och 183 odlare av stärkelsepotatis. I undersökningen om slättervall drogs ett urval om 1 000 lantbruksföretag med en odling på minst 0,5 hektar slätter och betesvall.

Samtliga urvalen drogs bland de jordbruksföretag som år 2009 brukade mer än 5 hektar åkermark.

Bearbetning

Jordbrukarna kan lämna sina skördeuppgifter på en särskild Internetsida eller genom telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare. I undersökningen om skörd av *spannmål, trindsäd och oljevaxter* inhämtas uppgifter om bärgade kvantiteter av varje gröda och vilken vattenhalt uppgiften avser. Dessutom inhämtas uppgifter om obärgade arealer. För spannmål omräknas uppgiven kvantitet till 14,0 % vattenhalt. För trindsäd omräknas vattenhalten till 15,0 % och för oljevaxter till 9,0 %. Hektarskörden erhålls genom att kvantiteten divideras gårdens areal av grödan.

I undersökningen om potatisskörden inhämtas uppgifter om skördad kvantitet och obärgade arealer. Reducering av den skördade kvantiteten för små, gröna och rötskadade knölar görs med hjälp av standardtal. Innan *mat-*

potatisen når konsumenten orsakar t.ex. lagringsförluster ytterligare svinn som dock inte beaktas vid skördeberäkningen.

Undersökningen om skörden av *slättervall* har begränsats till att endast omfatta slättervall, första skörd samt återväxt på slättervallen. Återväxt som tillvaratagits genom bete eller rena betesvallar ingår inte. Det är alltså inbärgad skörd som skattats. Redovisning sker av hektarskörd och total första skörd, hektarskörd och total skörd av återväxt samt hektarskörd och total skörd för hela den inbärgade vallskörden. Vid flera återväxtskördar är dessa sammanslagna och redovisas som en återväxtskörd. Återväxtskörden per hektar beräknas utslagen på den totala slättervallarealen, dvs. hela arealen och inte enbart den där återväxten tillvaratagits. Dessutom redovisas den totala vallarealen med uppdelning på slättervall respektive betesvall.

Uppgifterna om hektarskörd av spannmål, trindsäd, oljevaxter, potatis och slättervall avser företag vilkas totala åkerareal är mer än 5,0 hektar. Uppgifterna om totalskörd avser dock företag som är med i Lantbruksregistret. Skattningen av hektarskörd görs för skördeområden, län, produktionsområden och hela riket. Beräkningarna baseras på skördeuppgifter från ekologiskt och konventionellt odlade arealer utifrån den fördelning av odlingen som finns i landet. Eftersom den ekologiska odlingen normalt ger lägre skörd per hektar än den konventionella bör andelen ekologisk odling för respektive gröda och område tas i beaktande när skördenivåerna analyseras.

För undersökningen om skörd av spannmål, trindsäd och oljevaxter blev bortfallet 6 %. Bortfallet i potatisundersökningarna uppgick till 7 % (matpotatis respektive stärkelsepotatis). Bortfallet i vallundersökningen var 7 %. Bortfallet bedöms inte leda till några systematiska fel.

Totalskördeberäkningarna utgår från erhållna hektarskördar för olika grödor vilka multipliceras med motsvarande arealer. Vid den slutliga skattningen av totalskördar används slutlig statistik om grödarealer publicerad i det Statistiska meddelandet ”Jordbruksmarkens användning 2009” (JO 10 SM 1001). Dessa arealuppgifter är dock uppgivna tidigt på våren och

avviker ibland från de arealer som inför hösten är aktuella för tröskning. Exempelvis har relativt stora arealer som redovisas som vårkorn, havre, blandsäd, majs och ärter skördats som grönfoder. Denna typ av avvikelser mellan uppgivna och skördade arealer har bidragit till att skördestatistikens arealer i större eller mindre utsträckning avviker från de arealer som redovisas i arealstatistiken (se kap 3). En annan skillnad är att blandsäd i arealstatistiken avser stråsådesblandningar medan blandsäd i skördestatistiken avser stråsådesblandningar och stråsåd/baljväxtblandningar för skörd av mogen gröda. Vidare särredovisas ärter och åkerbönor i skördestatistiken medan de samredovisas i arealstatistiken. I nedanstående tablå visas arealstatistikens och skördestatistikens uppgifter för olika grödor samt den procentuella skillnaden dem emellan. Skördestatistikens arealuppgifter är avrundade till jämna tiotal.

Skillnader mellan arealer redovisade i arealstatistiken och skördestatistiken, 2009

Gröda	Areal, hektar, enligt		Skillnad %
	Arealstatistiken	Skördestatistiken	
Höstvete	326 838	326 330	-0,2
Vårvete	48 297	47 710	-1,2
Höstråg	36 633	36 620	0,0
Höstkorn	18 278	18 160	-0,6
Vårkorn	351 878	343 590	-2,4
Havre	196 038	186 110	-5,1
Rågvete	53 571	53 190	-0,7
Blandsäd ¹	17 050	19 450	14,1
Majs ²	16 210	1 290	-92,0
Ärter ³	24 705	16 300	-1,8
Åkerbönor ⁴		7 970	
Höstraps	67 841	67 800	-0,1
Vårrops	29 245	29 220	-0,1
Höstrybs	282	280	-0,7
Vårrys	2 150	2 140	-0,5
Oljelin	9 954	9 910	-0,4
Slättervall ⁵	1 120 808	888 800	0,0
Betesvall		178 210	
Ej utnyttjad vall		53 800	

1) I skördestatistiken ingår även stråsåd/baljväxtblandningar skördade som mogen gröda.

2) Merparten av majsarealen skördas som grönfoder.

3) I arealstatistiken ingår även åkerbönor m.m.

4) I arealstatistiken samredovisas åkerbönor med ärter m.m.

5) I arealstatistiken samredovisas slätter- och betesvall.

Normskördar

Syftet med normskördeberäkningarna är att visa den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Sedan början av 1960-talet har SCB årligen beräknat normskördar för följande grödor: höstvete, vårvete, råg, vårkorn, havre, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrybs, matpotatis och potatis för stärkelse samt sockerbeter. Normskörden i ett område utgörs vanligen av medeltalet av hektarskördarna enligt skördeundersökningarna (leveransuppgifter för sockerbeter) under de senaste 15 åren före det aktuella normskördeåret plus en beräknad skördeförändring från 15-årsperiodens mitt t.o.m. det aktuella skördeåret. Uppgifterna finns redovisade i ”Normskördar för skördeområden, län och riket 2010” (JO 15 SM 1001). Där redovisas även femårsmedelvärden för konventionell skörd per hektar.

Annan publicering

Slutliga resultat från skördeundersökningarna rörande hektar- och totalskördar redovisas i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 16 SM 1001. Redovisning sker här också av obärgade arealer samt av arealer skördade som grönfoder.

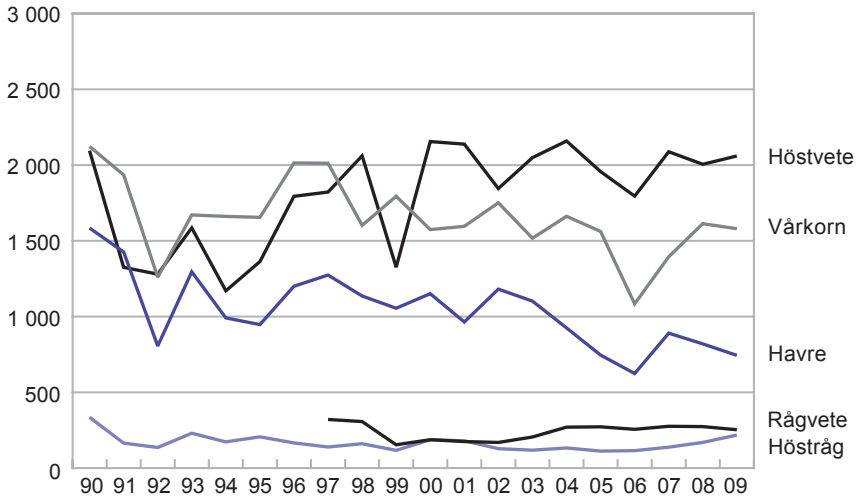
Normskördar publiceras årligen i Statistiska meddelanden serie JO, för år 2010 i JO 15 SM 1001.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplatser (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Delar av statistiken publiceras också i Jordbruksverkets statistikdatabas (www.jordbruksverket.se) och i Statistikdatabasen, i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 4A**Totalskördar av spannmål 1990–2009, 1 000-tals ton***Total production of cereals*

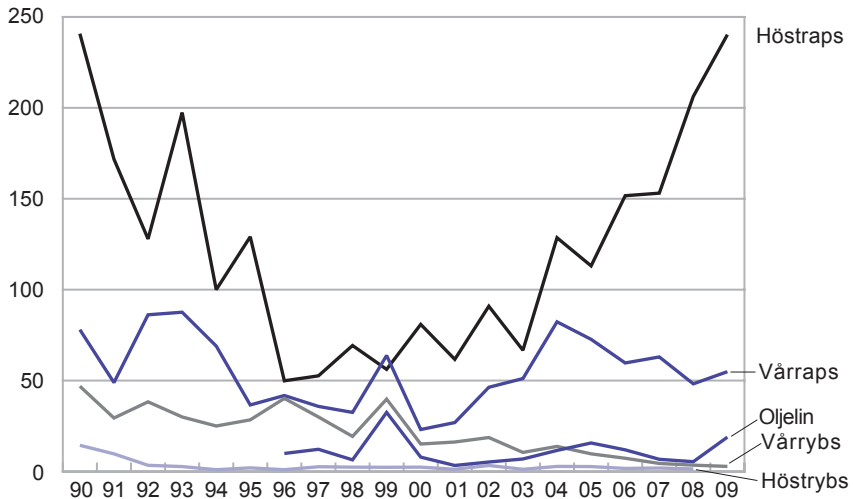
1 000-tals ton

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Figur 4B**Totalskördar av oljev växter 1990–2009, 1 000-tals ton***Total production of oilseed crops*

1 000-tals ton

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.1
Spannmål 2009. Hektarskörd, kg/ha¹
Cereals. Yield per hectare

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	4 690	4 060	4 160	3 470	4 900	..
Uppsala	5 300	4 430	4 820	..	4 300	3 870
Södermanlands	5 070	4 640	4 730	..	4 610	4 230	4 440	..
Östergötlands	6 640	4 890	6 170	5 830	5 160	4 540	4 890	3 130
Jönköpings	–	..	3 500	4 240	3 440	3 610
Kronobergs	4 770	4 410	3 810	4 340	3 670	..
Kalmar	6 480	4 900	5 170	5 550	4 120	4 160	4 860	..
Gotlands	5 360	4 020	4 630	5 150	4 450	3 410	4 500	..
Blekinge	6 490	6 220	4 750	4 090	4 810	..
Skåne	8 210	6 180	7 060	6 320	5 960	5 230	5 790	..
Hallands	6 680	5 350	5 130	4 520	5 980	..
Västra Götalands	5 230	3 690	4 800	3 900	4 620	3 910	4 330	3 320
Värmlands	3 500	3 040	3 000	3 170	..
Örebro	5 280	4 700	4 330	..	4 330	4 310	4 050	..
Västmanlands	4 620	3 630	4 230	4 240
Dalarnas	2 940	2 930	..	–	3 300	3 470
Gävleborgs	..	3 200	–	–	2 840	3 120
Västernorrlands	..	–	–	–	2 310
Jämtlands	..	–	–	–	2 950
Västerbottens	–	..	–	–	2 680
Norrbottens	–	–	–	–	2 490	..	–	..
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	8 310	6 050	7 320	6 580	6 040	5 330	5 990	..
Gmb	6 840	5 330	6 410	5 490	4 890	4 100	4 930	..
Gns	5 910	4 120	5 410	4 570	4 930	4 170	4 790	3 400
Ss	5 010	4 360	4 630	..	4 320	4 010	4 200	3 370
Gsk	5 810	4 300	5 020	5 200	4 170	3 750	4 220	3 500
Ssk	4 310	3 400	3 820	..	3 220	3 160	3 690	..
Nn	–	–	2 780	2 920
Nö	–	..	–	–	2 620	1 930
<i>Hela Riket</i>								
2009	6 310	4 570	5 960	5 570	4 600	4 000	4 750	3 480
2008	6 440	4 030	6 140	5 640	4 150	3 680	5 600	3 080
2007	6 460	4 470	5 580	5 320	4 460	4 370	5 160	3 180
2005	6 630	4 910	5 270	5 800	4 260	3 870	5 420	3 450
2000	6 030	5 040	5 370	5 030	3 920	3 910	4 550	3 430
1990	6 480	5 160	4 700	.. ²	4 490	4 260	.. ²	.. ²

1) Före årgång 2005 av Jordbruksstatistisk årsbok avsåg redovisade uppgifter 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.2
Spannmål 2009. Totalskördar, ton¹
Cereals. Total production

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	64 000	4 700	41 600	16 800	5 500	..
Uppsala	151 800	31 600	10 800	..	167 700	36 600
Södermanlands	126 100	15 600	5 400	..	71 600	43 000	11 300	..
Östergötlands	319 500	16 600	25 200	7 000	88 200	41 300	41 000	5 900
Jönköpings	17 400	25 200	3 300	6 400
Kronobergs	3 200	2 500	7 700	14 800	3 000	..
Kalmar	69 600	5 200	4 000	19 300	40 800	14 800	24 400	..
Gotlands	35 100	9 200	4 700	17 700	57 700	5 600	25 300	..
Blekinge	17 400	6 300	17 600	3 400	5 600	..
Skåne	748 500	37 700	123 000	42 000	457 900	45 400	30 600	..
Hallands	54 900	13 800	109 400	39 400	30 000	..
Västra Götalands	322 500	21 800	24 500	7 000	181 500	268 400	52 600	26 100
Värmlands	9 700	32 700	38 100	6 000	..
Örebro	48 900	27 400	7 900	..	77 400	65 700	5 300	..
Västmanlands	60 700	18 100	99 700	64 300
Dalarnas	6 200	1 900	..	–	35 300	11 000
Gävleborgs	..	2 000	..	–	31 400	11 100
Västernorrlands	–	–	7 700
Jämtlands	–	–	5 800
Västerbottens	–	–	20 900
Norrbottens	–	–	9 200	..	–	..
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	648 900	38 900	61 700	28 200	416 100	56 900	37 000	..
Gmb	237 400	27 800	66 300	52 400	204 500	22 500	61 300	..
Gns	594 000	29 400	45 300	12 900	217 700	239 000	76 900	18 000
Ss	454 700	97 200	30 600	..	473 800	241 100	31 800	13 400
Gsk	83 400	16 400	7 900	3 500	126 500	128 900	34 500	24 600
Ssk	31 400	7 200	4 700	..	67 500	44 900	9 400	..
Nn	–	43 800	8 700
Nö	–	30 400	1 700
<i>Hela Riket</i>								
2009	2 060 100	217 800	218 400	101 100	1 579 800	744 200	252 700	67 800
2008	2 004 600	197 600	168 800	58 400	1 613 200	820 000	274 100	58 300
2007	2 087 800	167 900	137 600	44 000	1 395 000	889 800	276 100	59 400
2005	1 957 000	289 800	112 300	31 000	1 561 900	746 300	271 500	80 800
2000	2 129 400	242 500	185 100	60 000	1 555 400	1 137 700	185 100	109 000
1990	2 070 400	146 400	330 800	.. ²	2 097 900 ³	1 565 800	.. ²	.. ²

1) Före årgång 2005 av Jordbruksstatistisk årsbok avsåg redovisade uppgifter 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

3) Avser höst- och vårkorn.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.3

Majs, ärter och åkerbönor 2009. Hektarskörd, kg/ha¹ och total skörd, ton*Grain maize, peas and field beans. Yield per hectare and total production*

Område	Majs		Ärter		Åkerbönor	
	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd
<i>Län</i>						
Stockholms	–	..	2 560	2 000
Uppsala	–	..	2 990	6 700
Södermanlands	–	..	2 510	3 600
Östergötlands	3 300	11 300	3 780	8 500
Jönköpings	–	–
Kronobergs	–	–	–	–
Kalmar	3 700	3 500
Gotlands	–	–	3 900	3 600	–	..
Blekinge	–	–	–
Skåne	6 560
Hallands
Västra Götalands	2 790	7 600	3 070	12 100
Värmlands	–	–
Örebro	–	–	2 950	3 000
Västmanlands	–	..	1 980	2 200
Dalarnas	–	–	–	–
Gävleborgs	–	–
Västernorrlands	–	–	–	..	–	–
Jämtlands	–	–	–	..
Västerbottens	–	–	–	..	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss
Gmb	3 690	7 800
Gns	–	..	3 250	17 800	3 360	18 100
Ss	–	..	2 650	17 800	3 310	3 900
Gsk	2 270	1 500
Ssk	–	–	2 340	1 500
Nn	–	–
Nö	–	–	–	..	–	–
<i>Hela Riket</i>						
2009	6 400	..	3 000	48 900	3 280	26 100
2008	6 490	..	2 720	29 100	2 190	13 700
2007	5 860	..	2 850	38 000	2 100	11 300
2005	.. ²	.. ²	2 710	65 400	2 320	14 900
2000	.. ²	.. ²	2 660	67 400	.. ³	.. ³
1990	.. ²	.. ²	.. ⁴	.. ⁴	.. ³	.. ³

1) Vid 14,0 % vattenhalt för majs och vid 15,0 % vattenhalt för ärter och åkerbönor.

2) 2007 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

3) 2004 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

4) 1996 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.4
Oljevaxter 2009. Hektarskörd, kg/ha¹ och total skörd, ton
Oilseed crops. Yield per hectare and total production

Område	Höstraps		Våraps		Höstrybs		Vårrybs		Oljelin	
	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd
<i>Län</i>										
Stockholms	2 010	3 700
Uppsala	2 160	11 400
Södermanlands	2 110	2 100	1 880	5 900	1 820	2 500
Östergötlands	2 730	20 300	1 640	6 200	–	2 070	8 800
Jönköpings	–	..
<i>Kronobergs</i>										
Kalmar	3 730	12 000	–	..	–
Gotlands	3 290	12 000	2 170	1 900	–
Blekinge	–	..	–
Skåne	4 090	160 500
Hallands	3 420	5 600	–
V:a Götalands	2 230	19 900	1 750	8 600	–	1 630	3 000
Värmlands	–
Örebro	1 970	5 900
Västmanlands	1 680	5 500	–
<i>Dalarnas</i>										
Gävleborgs	–	–	–	..	1 320	600	–	–
Västernorrlands	–	–	–	..	–	–	..
Jämtlands	–	..	–	..	–	–	..
Västerbottens	–	–	–	..	–	–	..
Norrbottnens	–	–	–	..	–	–	..
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	4 130	126 900	–
Gmb	3 700	61 500	2 100	2 900	–
Gns	2 470	38 300	1 680	12 000	–	1 950	11 200
Ss	1 830	5 000	1 950	32 500	1 830	6 400
Gsk	3 040	5 600	1 900	3 800
Ssk	1 670	2 100	–	..	1 160	900
Nn	–	–	–	..	–	–	..
Nö	–	–	–	..	–	–	..
<i>Hela Riket</i>										
2009	3 540	240 300	1 880	54 900	1 320	2 800	1 900	18 900
2008	3 340	206 300	1 980	48 200	1 720	1 400	1 440	3 500	1 520	5 400
2007	3 040	153 100	1 910	63 000	1 740	1 900	1 330	4 400	1 560	6 700
2005	3 230	113 100	1 890	72 700	1 880	2 700	1 370	9 700	1 600	15 700
2000	3 250	80 900	2 010	23 100	1 750	2 400	1 550	15 100	770	7 900
1990	2 910	240 800	1 820	77 960	1 770	14 440	1 590	46 910	.. ²	.. ²

1) Vid 9,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.5

Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2009.

Areal, hektarskörd och totalskörd

Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.

Crop area, yield per hectare and total production

Område	Antal företag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ¹	Totalt inbärgad skörd, ton ²	Inbärgad skörd, kg/ha ²	Totalt inbärgad skörd, ton ^{2,3}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{2,3}	Totalt inbärgad, ton ²	kg/ha ²
<i>Län</i>								
Stockholms	27	27 620	78 900	2 860
Uppsala	30	33 290	113 300	3 400	69 400	2 080	182 700	5 490
Södermanlands	30	31 600	93 200	2 950	78 100	2 470	171 300	5 420
Östergötlands	43	57 080	186 500	3 270	154 100	2 700	340 600	5 970
Jönköpings	48	56 680	203 600	3 590	140 000	2 470	343 600	6 060
<i>Kronobergs</i>								
Kalmar	42	59 080	212 800	3 600	141 900	2 400	354 700	6 000
Gotlands	32	32 120	126 200	3 930	85 400	2 660	211 600	6 590
Blekinge	19
Skåne	87	84 950	342 800	4 040	238 000	2 800	580 800	6 840
<i>Hallands</i>								
Hallands	40	36 900	120 100	3 250	104 700	2 840	224 800	6 090
Västra Götalands	113	132 460	403 800	3 050	398 900	3 010	802 700	6 060
Värmlands	40	45 360	116 000	2 560	56 000	1 240	172 100	3 790
Örebro	24	24 520	91 800	3 740
Västmanlands	16
<i>Dalarnas</i>								
Dalarnas	21	29 250	76 700	2 620
Gävleborgs	43	39 810	140 000	3 520	66 200	1 660	206 200	5 180
Västernorrlands	30	38 060	116 900	3 070
Jämtlands	13
Västerbottens	40	45 320	130 000	2 870	71 700	1 580	201 600	4 450
Norrbottens	13
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	53	37 330	149 200	4 000	107 700	2 880	256 900	6 880
Gmb	89	105 600	444 600	4 210	276 300	2 620	720 800	6 830
Gns	75	79 080	236 600	2 990	244 400	3 090	481 000	6 080
Ss	135	137 570	442 800	3 220	247 800	1 800	690 600	5 020
Gsk	211	264 030	877 500	3 320	661 400	2 500	1 538 800	5 830
Ssk	64	89 240	269 200	3 020	114 200	1 280	383 400	4 300
Nn	81	104 450	332 500	3 180	118 300	1 130	450 800	4 320
Nö	60	73 350	198 200	2 700	90 500	1 230	288 700	3 940
<i>Hela Riket</i>								
2009	768	888 800	2 946 300	3 320	1 873 700	2 110	4 820 000	5 420
2008	719	870 740	2 326 100	2 670	1 789 600	2 060	4 115 700	4 730
2007	745	831 390	2 720 800	3 270	1 433 500	1 720	4 154 300	5 000
2005	791	803 920	2 674 400	3 330	1 220 900	1 520	3 895 400	4 840
2004	800	754 870	2 481 300	3 290	1 302 900	1 730	3 784 200	5 010
1990 ^{4,5}	2 936	703 700	3 296 200	4 720	1 922 900	2 770	5 219 000	7 490

1) Slåttervallarealerna har beräknats genom att i vallundersökningen skatta andelen slåttervall, betesvall respektive ej utnyttjad vall. Dessa andelar har därefter applicerats på den totala vallarealen enligt Jordbruksverkets slutliga grödarealer JO 10 SM 1001.

2) Vattenhalt 16,5 %.

3) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slåttervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratagits.

4) För återväxt och inbärgad vallskörd inkluderas även återväxt som tillvaratagits genom bete.

5) SCB:s objektiva skördeuppskattning utfördes i slåttervall fram t.o.m. 1992 i full skala.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.6

Potatis och sockerbeter 2009. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton*Potatoes and sugar beets. Yield per hectare and total production*

Område	Matpotatis ¹		Potatis för stärkelse		Sockerbeter ²	
	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>						
Stockholms	—
Uppsala	—
Södermanlands	—
Östergötlands	32 530	59 100	—
Jönköpings	—
Kronobergs	—
Kalmar	28 580	13 700	40 490	28 700	50 200	13 600
Gotlands	29 450	27 900	—
Blekinge	39 330	83 500	58 100	39 900
Skåne	30 620	202 000	40 290	171 500	60 600	2 295 700
Hallands	38 060	82 900	58 600	50 700
Västra Götalands	30 540	88 100
Värmlands	20 560	10 400	—
Örebro	28 390	19 100	—
Västmanlands	—
Dalarnas	21 830	21 000	—
Gävleborgs	14 230	4 400	—
Västernorrlands	—
Jämtlands	—
Västerbottens	17 220	6 700	—
Norrbottnens	17 320	10 100	—
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	34 690	188 800	44 110	31 300
Gmb	28 930	130 900	39 870	230 800
Gns	32 110	131 500
Ss	24 390	35 100	—
Gsk	26 730	33 200
Ssk	18 840	17 500	—
Nn	17 620	18 500	—
Nö	17 240	17 100	—
<i>Hela Riket</i>						
2009	28 850	568 500	39 900	289 400	60 500	2 405 800
2008	28 490	558 200	40 440	295 000	53 700	1 974 900
2007	26 300	534 700	31 660	254 300	52 600	2 137 700
2005	28 200	622 700	38 770	324 600	48 400	2 381 200
2000	26 720	654 400	38 700	325 700	46 900	2 602 200
1990	33 060	834 200	40 090 ³	351 900 ³	55 800	2 775 500

1) Metodförändringar gör att jämförbarheten mellan resultat fr.o.m. 1999 och tidigare års resultat försämrats.

2) Uppgifter fr.o.m. 1995 avser avräknad betmängd. Tidigare år avses bärgad skörd. Detta innebär att jämförbarhet mellan åren försämrats.

3) Uppgifterna för 1990 avser även potatis till råsprit.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken samt Nordic Sugar.

Tabell 4.7**Stärkelse- och sockerhalt i potatis
respektive sockerbetor 1990–2009,
procent***Content of starch in potatoes and content of
sugar in sugar beets*

År	Medel- stärkelse- halt, %	Socker- halt, %
2009	20,6	17,9
2008	19,3	17,4
2007	20,2	17,7
2005	20,0	18,4
2000	19,5	17,6
1990	18,4	17,6

Källa: Lyckeby Stärkelsen och Nordic Sugar.

Tabell 4.8
Normskördar 2009, kg/ha
Standard yields per hectare

Område	Spannmål ¹				
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Vår- korn	Havre
<i>Län</i>					
Stockholms	5 098	3 915	3 960	3 536	3 206
Uppsala	5 504	4 608	4 499	4 194	4 026
Södermanlands	5 077	4 224	4 003	3 908	3 724
Östergötlands	5 884	4 742	5 707	4 618	4 327
Jönköpings	4 694	–	–	3 121	3 461
Kronobergs	4 619	–	–	3 099	3 636
Kalmar	6 196	5 245	3 677	3 982	3 910
Gotlands	5 092	4 612	3 892	4 210	3 915
Blekinge	6 203	5 407	4 076	4 173	4 198
Skåne	7 796	5 938	6 744	5 707	5 597
Hallands	6 094	5 060	4 295	4 889	4 820
Västra Götalands	5 648	3 834	5 174	4 135	4 118
Värmlands	4 527	4 510	4 116	3 601	3 271
Örebro	5 524	5 183	4 580	4 194	4 049
Västmanlands	5 182	4 057	4 021	4 119	3 918
Dalarnas	3 641	–	–	3 025	3 012
Gävleborgs	3 487	–	–	2 449	2 010
Västernorrlands	–	–	–	1 853	1 476
Jämtlands	–	–	–	2 608	2 897
Västerbottens	–	–	–	1 898	2 061
Norrbottnens	–	–	–	2 053	2 338
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	7 910	6 240	6 937	5 830	5 605
Gmb	6 522	4 800	5 958	4 646	4 609
Gns	5 843	4 201	5 460	4 636	4 429
Ss	5 249	4 529	4 297	4 091	3 825
Gsk	5 015	3 976	4 143	3 497	3 537
Ssk	4 870	4 032	4 003	2 955	2 928
Nn	–	–	–	2 377	2 197
Nö	–	–	–	1 944	2 093
<i>Hela riket</i>					
2009	6 210	4 804	5 626	4 266	3 967
2008	6 184	4 966	5 580	4 280	3 997
2007	6 128	5 042	5 561	4 184	3 869
2005	6 196	5 282	5 567	4 248	3 880
2000	6 371	5 000	5 143	4 089	3 615
1990	5 750	4 861	4 146	3 866	3 821

1) Vattenhalt: Spannmål 14,0 %. Även tidigare års rikssiffror, som i tidigare sammanhang redovisats vid 15,0 % avser nu 14,0 %.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.8 (forts.)

Område	Oljeväxter ²		Höst- rybs	Vår- rybs	Mat- potatis ^{3, 4}	Potatis för stjär- kelse ⁴	Socker- betor
	Höst- raps	Vår- raps					
<i>Län</i>							
Stockholms	–	1 874	–	1 369	–	–	–
Uppsala	–	2 303	1 997	1 643	20 741	–	–
Södermanlands	2 792	2 153	1 822	1 512	–	–	–
Östergötlands	3 265	2 160	–	1 529	31 663	–	–
Jönköpings	–	–	–	–	27 307	–	–
Kronobergs	–	–	–	–	27 024	–	–
Kalmar	3 239	2 006	–	–	26 509	36 414	48 241
Gotlands	2 943	1 768	–	1 514	29 616	–	39 845
Blekinge	3 310	2 133	–	–	21 877	35 918	50 016
Skåne	3 474	2 248	–	–	36 460	37 861	51 977
Hallands	3 270	2 277	–	1 765	30 384	–	47 143
Västra Götalands	3 182	2 111	–	1 607	28 551	–	–
Värmlands	–	1 869	–	1 205	23 102	–	–
Örebro	–	2 407	–	1 688	29 144	–	–
Västmanlands	–	2 066	–	1 549	20 651	–	–
Dalarnas	–	–	–	1 465	24 503	–	–
Gävleborgs	–	–	–	1 253	17 900	–	–
Västernorrlands	–	–	–	–	15 576	–	–
Jämtlands	–	–	–	–	17 223	–	–
Västerbottens	–	–	–	–	14 731	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–	18 204	–	–
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	3 555	2 213	–	1 990	32 781	37 545	50 098
Gmb	3 343	2 093	–	1 542	31 823	37 224	47 597
Gns	3 347	2 192	–	1 628	29 935	–	–
Ss	2 891	2 213	1 775	1 449	26 593	–	–
Gsk	3 077	2 090	–	1 439	24 828	34 819	43 227
Ssk	2 968	2 103	–	1 394	22 412	–	–
Nn	–	–	–	–	20 786	–	–
Nö	–	–	–	–	16 701	–	–
<i>Hela riket</i>							
2009	3 300	2 184	1 755	1 479	29 470	36 985	51 703
2008	3 214	2 217	1 709	1 534	29 857	37 315	49 129
2007	3 147	2 214	1 655	1 583	30 493	37 982	47 990
2005	2 887	2 141	1 496	1 596	31 536	38 426	46 389
2000	2 609	1 720	1 471	1 451	35 146	40 401	46 300
1990	3 050	1 972	2 021	1 761	29 194	36 045	44 843

2) Vattenhalt: Oljeväxter 9,0 %.

3) Avser endast den konsumtionsdugliga delen.

4) För åren 2000–2006 finns viss inverkan från ett tidigare metodbyte vilket medfört att normskördenivåerna är något högre än motsvarande hektarskördar från den ordinarie skördestatistiken enligt den nya metoden. Fr.o.m. 2007 har beräkningen av normskörden anpassats till att gälla den nu använda metodens skördenivå.

5 Trädgårdsodling

Kapitel 5 innehåller information om

- *Frilandsarealer*
- *Växthus- och bänkgårdsytor*
- *Skördar av köks- och trädgårdsväxter, frukt och bär*
- *Fruktträd (äpplen och päron)*

Ekologisk odling av trädgårdsväxter redovisas i kapitel 11

Sammanfattning

År 2008 bedrevs trädgårdsodling vid 2 200 företag i landet. Frilandsodling förekom på 75 % av företagen på en sammanlagd areal av 12 000 hektar. Växthusodling förekom på 800 företag med en sammanlagd yta av 2,7 milj. m². Den genomsnittliga frilandsarealen var 7,2 hektar per företag 2008. Sedan 1984 har genomsnittsarealen ökat med 132 %. Under samma period har den genomsnittliga växthusarealen per företag ökat med 70 % och var 3 390 m² år 2008. Det är följderna av att både frilands- och växthusarealen varit relativt konstant samtidigt som antalet företag minskat under åren (**tabellerna 5.1–2**).

Av arealen för enskilda köksväxter på friland var morotsarealen störst (1 700 ha) följt av isbergssallat (1 200 ha) samt matlök (800 ha) år 2008. Frilandsarealen av köksväxter är i stort sett oförändrad mellan 2005 och 2008, men har ökat med 4 % sedan 2002. Palsternacka och purjolök är de köksväxter, vars arealer har ökat mest procentuellt sett mellan 2002 och 2008.

Äpplen och jordgubbar svarade för de största arealerna av frukt respektive bär.

Av den totala frilandsarealen år 2008 upptog morötter och jordgubbar tillsammans en tredjedel. Morötter odlades av 356 och jordgubbar av 423 företag (**tabell 5.3**).

Den odlade arealen för äppelträd uppgår år 2007 till 1 194 ha och består av drygt 1,6 milj. träd. De vanligaste äppelsorterna är Ingrid Marie / Karin Schneider samt Aroma / Röd Aroma som odlas på 25 respektive 17 % av

den totala äppelarealen i Sverige (**tabell 5.5**).

Päronodlingen i Sverige omfattar 137 000 träd på en yta av 119 ha. De vanligaste päronsorterna i Sverige är Clara Frijs samt Conference som odlas på 36 respektive 19 % av päronarealen.

Odlingen av trädgårdsväxter i växthus och bänkgård dominerades på köksväxtsidan av gurka och tomater år 2008. En minskning har dock skett sedan 2005. Bland snittblommorna användes mer än 40 % av arealen för odling av rosor. Bland lökblommorna var tulpaner helt dominerande (**tabell 5.6**).

Både antalet företag och den odlade ytan av snittblommor i växthus/bänkgård fortsätter att minska. År 2008 upptog odlingen av snittblommor i växthus och bänkgård en yta av 40 000 m² vid totalt 31 företag. Ytan för köksväxter har böljat upp och ned de senaste 20 åren och upptar nu 120 ha (**tabell 5.7**).

Om statistiken

Trädgårdsodling

Med trädgårdsodling avses odling av köksväxter, blommor, krukväxter, frukt, bär och plantskolealster.

Med trädgårdsföretag avses företag och andra enheter (institutioner, anstalter m.fl.) med trädgårdsodling omfattande minst 200 m² växthus eller minst 0,25 hektar frilandsareal. Odlingar i hemträdgårdar eller för husbehov medräknas ej.

Frilandsarealer och växthusytor i Lantbruksregistret

Uppgifter om frilandsarealer och växthusytor har i huvudsak erhållits årligen under perioden 1970–1999 via Lantbruksregistret. Undantag har skett främst de år då särskild trädgårdsräkning/-inventering gjorts. LBR-insamlingen syftade enbart till att ge en grov bild av produktionsresurserna inom frilands- och växthusodlingen vad avser antal företag, arealer, växthusytor m.m.

Trädgårdsräkningar och -inventeringar

Intermittent sedan 1977 har med 3–5 års mellanrum uppgifter insamlats i särskilda trädgårdsräkningar/-inventeringar. Räkningarna/inventeringarna syftar till att ge en mer utförlig information om trädgårdsodlingen än vad som är möjligt att erhålla vid juniinsamlingen för LBR. I trädgårdsräkningarna erhålls för frilandsodlingen bl.a. skördeuppgifter och en ökad detaljspecificering av olika växtslag.

Trädgårdsinventeringar som genomförts avseende 1984, 1990, 1996 och 2002 skiljer sig från trädgårdsräkningarna främst genom att uppgiftsinsamlingen inte innefattar uppgifter om teknisk utrustning m.m.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar, som man numera inte skiljer på, avses ske vart tredje år.

Antalet fruktträd 2007 redovisas för äpplen och päron i Sverige. Statistiken baseras på en enkätundersökning till samtliga trädgårdsföretag som enligt Jordbruksverket bedriver fruktodling om minst 2 500 m².

Annan publicering

Uppgifter om trädgårdsodling enligt LBR har publicerats av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0001.

Trädgårdsproduktion 2005 och 2008 har publicerats i JO 33 SM 0601 respektive JO 33 SM 0901.

Antalet fruktträd 2007 har publicerats i JO 33 SM 0801.

Uppgifter från trädgårdsinventeringen 2003 (avseende uppgifter för 2002) har publicerats i JO 33 SM 0301 och från trädgårdsräkningen 2000 (avseende uppgifter för 1999) i JO 36 SM 0001.

Statistiska meddelanden är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Statistik rörande ekologiskt odling redovisas i kapitel 11.

Tabell 5.1**Växthus- och frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling 2008***Areas of greenhouses and outdoor cultivation and number of holdings*

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Område	Växthus		Friland		Totala antalet företag ¹
	Yta, 1 000-tals m ²	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	
<i>Län</i>					
Stockholms	249	60	82	49	92
Uppsala	23	24	117	33	47
Södermanlands	36	17	82	36	54
Östergötlands	111	48	471	88	119
Jönköpings	34	23	171	49	63
Kronobergs	19	14	62	28	38
Kalmar	44	28	809	101	122
Gotlands	31	17	772	96	101
Blekinge	88	20	444	84	96
Skåne	1 327	214	6 862	594	747
Hallands	173	50	559	105	144
Västra Götalands	170	97	754	156	224
Värmlands	28	16	118	28	38
Örebro	58	24	116	38	54
Västmanlands	51	12	32	10	22
Dalarnas	19	19	122	24	37
Gävleborgs	43	26	55	31	47
Västernorrlands	35	24	59	25	43
Jämtlands	12	11	64	21	30
Västerbottens	67	19	43	28	40
Norrbottnens	40	21	184	42	55
<i>Hela riket</i>					
2008	2 657	784	11 976	1 666	2 213
2005	3 013	971	12 557	1 853	2 584
2002	3 373	1 143	12 081	2 044	3 004
1999	3 273	1 264	12 233	2 346	3 199
1996	3 394	1 414	13 412	2 869	3 729
1993	3 357	1 524	12 921	3 300	4 214
1990	3 282	1 460	12 144	3 452	4 326
1987	3 345	1 609	13 456	4 106	5 028
1984	3 370	1 696	13 463	4 388	5 296

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling kan överstiga totala antalet.

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.2**Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1984–2008***Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoor cultivation and number of holdings*Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.*Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.*

	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005	2008
Växthus									
yta, 1 000 m ²	3 370	3 345	3 282	3 357	3 394	3 273	3 373	3 013	2 657
antal företag	1 696	1 609	1 460	1 524	1 414	1 264	1 143	971	784
medelareal, m ²	2 000	2 100	2 200	2 200	2 400	2 600	3 000	3 100	3 390
Bänkgård									
yta, m ²	..	96 835	..	80 607	..	44 424
antal företag	..	287	..	174	..	77
Friland									
yta, ha	13 463	13 456	12 144	12 921	13 412	12 233	12 081	12 557	11 977
antal företag	4 388	4 106	3 452	3 300	2 869	2 346	2 044	1 853	1 666
medelareal, ha	3,1	3,3	3,5	3,9	4,7	5,2	5,9	6,8	7,2
Totalt									
antal företag	5 296	5 028	4 326	4 214	3 729	3 199	3 004	2 584	2 213

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.3
Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland
Outdoor cultivation of horticultural plants

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Växtslag	2002			2005			2008		
	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ¹	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ¹	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ¹
<i>Köksväxter</i>									
Blomkål	316	4 850	98	311	5 450	96	236	3 798	83
Broccoli	246	1 944	117	217	1 485	102
Dill	163	..	88	175	969	122	158	709	140
Gurka	278	12 313	117	226	11 503	102	161	7 247	73
Isbergssallat	1 092	23 350	114	1 211	27 199	84	1 222	28 482	74
Annan sallat	94	865	63
Kålrot	175	4 080	147	163	4 894	124	209	6 807	105
Majs	126	425	91	140	993	93	67	351	93
Matlök	805	23 228	311	902	28 614	274	849	32 793	230
Morot	1 820	84 784	453	1 727	96 228	419	1 734	91 609	356
Palsternacka	115	..	49	180	4 717	80	228	5 494	87
Purjolök	99	2 574	115	127	3 424	92	144	3 534	94
Rödbeta	255	9 330	177	288	12 699	159	276	10 283	170
Salladskål	75	1 782	38
Spenat	154	..	17	243	2 113	30	161	1 567	36
Vitkål	385	13 405	189	370	15 557	156	392	16 962	135
Övriga köksväxter	815	738	..	296	999	..	559
Summa köksväxter	6 767	..	1 045	7 047	..	987	7 053	..	901
<i>Frukt</i>									
Körsbär	188	621	65	139	140	77	101	249	63
Plommon	169	495	135	94	311	104	88	334	98
Päron	172	1 972	111	197	1 687	127	168	1 629	116
Äpple	1 334	18 005	231	1 440	17 683	259	1 432	22 150	276
Summa frukt	1 862	..	350	1 871	..	309	1 789	..	324
<i>Bär</i>									
Hallon	130	191	156	156	250	160	157	448	129
Jordgubbar	2 209	9 845	597	2 401	12 137	525	1 997	11 711	423
Svarta vinbär	471	395	184	511	493	175	378	313	150
Övriga bär	99	..	61	123	..	68	134	..	125
Summa bär	2 909	..	811	3 191	..	767	2 665	..	642
<i>Plantskoleväxter</i>	435	16 781 ²	160	393	17 453 ²	107	419	19 786 ²	106

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

2) Plantskoleväxter redovisas i 1 000 styck.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.4
Frilandsodlingens omfattning 1984–2008

Outdoor cultivation

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005	2008
Köksväxter									
areal, hektar	6 412	6 235	5 791	6 257	6 572	6 150	6 767	7 047	7 053
antal företag	2 448	2 321	1 825	1 693	1 424	1 158	1 045	987	901
Frukt									
areal, hektar	3 108	3 115	2 391	2 334	2 232	2 011	1 862	1 871	1 789
antal företag	623	558	503	460	425	365	350	309	324
Bär									
areal, hektar	2 990	3 239	3 140	3 439	3 733	3 358	2 909	3 191	2 665
antal företag	1 458	1 429	1 236	1 249	1 140	949	811	767	642
Snittblommor									
areal, hektar	87	73	65	89	67	47
antal företag	231	200	156	200	168	97
Plantskoleväxter									
areal, hektar	793	737	706	740	761	616	435	393	419
antal företag	310	303	246	230	194	181	160	107	106

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.5
Äppel- och päronsorter. Areal, antal träd och antal företag, 31 december 2007
Apple- and pear varieties. Area, number of trees and number of holdings

Avser samtliga trädgårdsföretag med minst 2 500 m² fruktodling

Figures refer to horticultural holdings with at least 2 500 square metres of fruit trees

Sort	Areal, hektar	Antal träd	Antal företag
Äpple			
<i>Totalt i riket</i>	1 194,3	1 634 287	
Varav Ingrid Marie / Karin Schneider	296,6	360 415	210
Aroma / Röd Aroma	198,8	306 130	197
Discovery	104,4	218 270	126
Cox Orange	99,1	107 052	138
Gravensteiner / Röd Gravensteiner	86,3	98 343	128
Päron			
<i>Totalt i riket</i>	119,4	137 479	
Varav Clara Frijs	42,7	63 183	76
Conference	22,1	20 043	60
Carola	9,8	11 815	42
Alexander Lukas	9,4	11 616	27
Concorde	3,2	7 756	13

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.6

Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård*Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames*

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Växtslag	2005			2008		
	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ¹	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ¹
<i>Köksväxter</i>						
Gurka	595 754	24 294 ²	206	545 912	20 468 ²	179
Hallon	2 415	4 ²	5	1 928	2 ²	3
Jordgubbar	73 310	363 ²	23	52 480	234 ²	16
Kruksallat	44 380	19 184	14	44 119	13 925	13
Annan sallat	62 087	5 520	19	57 388	6 622	21
Kryddväxter	61 542	19 406	35	90 730	30 534	36
Melon	11 903	77 ²	21	6 198	38 ²	19
Tomat	455 965	17 283 ²	204	370 083	16 223 ²	198
Övriga köksväxter	22 936	..	32	30 121	..	55
Summa köksväxter	1 329 293	..	351	1 198 959	..	309
<i>Snittblommor</i>						
Alstroemeria	2 493	178	4	613
Krysantemum	10 980	318	19	5 485	204	12
Ros	27 880	3 070	10	17 180	3 216	8
Övriga snittblommor	9 378	240	19	16 632	199	16
Summa snittblommor	50 731	3 805	45	39 910	3 636	31
<i>Lökblommor till snitt</i>						
Narciss		787	116		456	83
Tulpan		114 363	174		125 727	122
Övriga lökblommor		634	24		501	13
Summa lökblommor till snitt		115 784	186		126 685	134
<i>Krukväxter</i>						
Azalea		–	–		958	14
Begonia		3 463	142		2 471	102
Cyklamen		1 140	89		1 017	70
Gröna växter		760	61		744	38
Hortensia		–	–		262	11
Impatiens		1 338	173		907	117
Julstjärna		4 592	170		5 669	118
Kalanchoe		5 382	18		6 387	20
Krysantemum		2 089	33		3 749	25
Marguerite		1 587	193		2 730	140
Pelargon		10 547	465		10 573	346
Praktpetunia, stor och småbladig		1 193	302		1 452	220
Primula		919	36		1 008	33
Saintpaula		1 600	24		796	17
Övriga krukväxter		6 314	165		3 170	180
Summa krukväxter		40 923	514		41 892	389
<i>Övrigt</i>						
Lökblommor i kruka		14 425	287		13 201	198
Utplanteringsväxter		60 882	582		44 276	422
Sticklingar eller plantor för vidare kultur		86 282	167		86 249	103

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

2) Gurka, hallon, jordgubbar, melon och tomat redovisas i ton, övriga växtslag i 1 000-tal.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.7**Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1987–2008***Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames*

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005	2008
Köksväxter								
yta, 1 000-tals m ²	1 635	1 774	2 048	1 349	1 453	1 551	1 329	1 199
antal företag	641	566	607	517	462	429	351	309
Snittblommor								
yta, 1 000-tals m ²	399	309	266	185	160	114	51	40
antal företag	341	228	211	134	90	64	45	31
Krukväxter								
kvantitet, 1 000-tal	46 719	46 347	49 835	47 451	48 511	48 361	40 923	41 892
antal företag	812	697	765	630	608	619	514	389
Lökblommor								
kvantitet, 1 000-tal ¹	133 880	122 488	126 919	116 806	116 145	128 700	130 209	139 886
antal företag	587	467	487	383	380	388	300	204
Utplanteringsväxter								
kvantitet, 1 000-tal	60 229	70 410	68 487	64 759	63 101	65 017	60 882	44 276
antal företag	970	846	916	779	705	690	582	422
Sticklingar och småplantor								
kvantitet, 1 000-tal	111 074	117 605	180 675	144 965	176 556	169 711	86 282	86 249
antal företag	586	326	709	216	203	227	167	103

1) Uppgifter för både lökblommor/snitt och i kruka.

Källa: Jordbruksverket och SCB.

6 Husdjur

I kapitel 6 redovisas statistik över antal husdjur och antal företag med husdjur av olika slag samt om besättningsstorlekar. Statistik lämnas rörande nötkreatur, får, getter, svin, höns, kycklingar, kalkoner, hästar samt om pålsdjursuppfödning, biodling och rennäring.

Uppgifter om ekologisk djurhållning redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel grundas på uppgifter för 2007 vad gäller besättningsstorlekar och för 2009 vad gäller antal djur och företag.

Antal djur och antal företag

Tabell 6.1 visar antal husdjur av olika slag inom jordbruket fr.o.m. 1980 och **tabell 6.2** antalet företag med olika djurslag. Statistiken som redovisas för 1980 avser endast djur vid jordbruksföretag med mer än 2 hektar åkermark. För följande redovisade år ingår även djur vid företag med högst 2 hektar åkermark men som är stora djurhållare.

Antalet *nötkreatur* har sedan 1980 minskat med 397 000 djur. Under första hälften av 1990-talet var antalet djur tämligen stabilt men fortsatte därefter återigen att minska. Antalet företag med nötkreatur har minskat fortlöpande sedan 1980.

Antalet *mjölkkor* har sedan 1980 minskat med omkring 300 000 djur eller 46 %.

Antalet *kor för köttproduktion* går mot en tredubbling sedan 1980 och uppgick 2009 till 192 000 djur. Framförallt skedde ökningen under första hälften av 1990-talet och torde ha sammanhängt med den då pågående omställningen inom jordbruket. Tre fjärdedelar av den areal som ställdes om till annat än livsmedelsproduktion ställdes om till extensivt bete och därmed krävdes betande djur. Mellan 2008 och

2009 har dock antalet djur minskat något. Antalet företag med kor för köttproduktion hade en topp under mitten av 90-talet men har minskat på senare år och befinner sig nu på ungefär samma nivå som i början av 1980-talet.

Får fanns år 2009 vid 8 200 företag. Sedan 1980 har antalet företag med får minskat med 19 %.

Antalet *tackor och baggar* uppgick år 2009 till 254 000 och antalet *lamm* till 287 000 djur. Totalt sedan 1980 har fårstammen ökat med 149 000 djur, dvs. 38 %.

Getter redovisades år 2003 och antalet djur och företag uppgick till 5 500 respektive 500.

Antalet *svin*, som år 2009 uppgick till 1,5 milj. djur, har minskat med 44 % sedan 1980. Antalet företag med svin har sedan 1980 minskat med över 90 %.

Antalet *höns* ökade från 1980 fram till 1990-talet, men har därefter minskat. De senaste åren har antalet böljat upp och ned. Mellan 2008 och 2009 har antalet höns (exkl. kycklingar) minskat med 5 % och uppgick 2009 till 5,3 milj. djur.

Antalet *kalkoner* uppgick år 2007 till 101 000 och fanns vid drygt 100 företag. Det betyder att tre av fem företag med kalkoner försvunnit sedan 2005.

Jordbruksföretag utan djur

År 2009 var antalet företag utan nötkreatur, får, svin eller höns 41 600. År 1980 var motsva-

rande siffra, för företag med mer än 2,0 hektar åker 32 300 (**tabell 6.2**).

Nötkreatur

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–7)

Trenden med färre men större brukningsenheter inom mjölkproduktionen tycks fortgå. Antal företag med *mjölkkor* minskade med 7 % jämfört med år 2008, dvs. från 6 500 till 6 000 företag. Samtidigt steg den genomsnittliga besättningsstorleken från 55 till 59 *mjölkkor*.

Den kraftiga minskningen i antalet *mjölkkor* sedan 1980 motsvarades av en minskning av antalet *mjölkko*företag med 86 % t.o.m. år 2009. Nedgången under 1980-talet torde till stor del kunna ses mot bakgrund av tvåprissystemet för mjölk som infördes 1986 och införandet av avgångsansättning till äldre *mjölk*producenter. En del av dessa företag övergick sannolikt till köttproduktion.

Strukturumvandlingen mot allt större besättningar har fortsatt under hela perioden. Alla besättningsstorlekar under 75 *mjölkkor* har minskat under perioden.

Figur 6C ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av nötkreatur.

Flest nötkreatur finns i Västra Götalands län och Skåne län med sammanlagt 31 % av landets nötkreatur.

Den genomsnittliga köttkobsättningen hade 16 djur år 2009 mot 6 djur år 1980.

Får och getter

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 8–10)

Får fanns år 2009 vid 8 200 företag, vilket var oförändrat jämfört med 2008. År 2009 fanns i riket 254 000 tackor och baggar och 287 000 lamm. Totala antalet får har ökat med 3 % sedan 2008.

Fårskötseln som helhet har en småskalig karaktär. Vart tredje företag med får har högst 9 vuxna djur och endast 15 % av företagen har 50 vuxna djur eller fler år 2007.

Kartan i **figur 6H** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av fåren.

De tre län som har flest får är Västra Götalands, Skåne och Gotlands län.

Den genomsnittliga fårbesättningen (exklusive lamm) ligger oförändrad på 31 djur sedan 2008, att jämföra med 16 djur 1980.

Antal *getter* uppgick år 2003 till 5 500.

Svin

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 11–15)

År 2009 fanns svin vid 2 000 företag.

De kraftiga förändringarna i antalet *suggor och galtar* vid företag med högst 2,0 hektar åkermark under första hälften av 90-talet sammanhängde med uppbyggnaden av leasing-system för *suggor*. Leasingssystemen fungerar så att *suggorna* under sinperioderna befinner sig i *suggpooler*, där de även betäcks. I samband med grisningen överförs *suggorna* till leasingföretagen, satellitbesättningarna. Enligt de redovisningsprinciper som gäller skall de vuxna djuren redovisas av *suggpoolerna* och smågrisarna redovisas av leasingföretagen. Då *suggpoolerna* i allmänhet inte har någon åkermark, sker genom uppbyggandet av leasing-system en omfördelning av *suggor* från företag med åkermark, till företag utan åkermark.

Figur 6B visar att det totala antalet *svin* sjönk under 1980-talet, liksom i slutet av 1990-talet, med tendens till fortsatt minskning de senaste åren.

Götalands skogsbygder (Gsk), Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk), Nedre Norrland (Nn) och Övre Norrland (Nö) är de områden där över hälften av företag med slaktsvin har färre än 100 slaktsvin.

Två tredjedelar av *suggorna* och *galtarna* finns vid företag med 200 *suggor* och *galtar* eller fler. Andelen företag av denna storleksordning utgör endast 15 % av de företag som har *suggor* och *galtar*.

Den genomsnittliga besättningen av *suggor* och *galtar* år 2009 bestod av 80 djur. Motsvarande siffra för övriga *svin* var 532 djur. År 1980 var genomsnittet 15 respektive 81.

Kartan i **figur 6D** ger en översiktlig bild av svinens geografiska fördelning. Nästan en tredjedel av *svinen* finns i Skåne. Endast 3 % av

svinen finns i Norrland.

År 2007 har över hälften av företagen med slaktsvin över 50 hektar åkermark.

Av företagen med slaktsvin har 40 % färre än 100 djur. Totalt återfinns 2 % av slaktsvinen hos denna grupp av företag.

Av slaktsvinen finns drygt 70 % i besättningar med minst 750 slaktsvin.

Av företagen med suggor och galtar har 46 % minst 50 hektar åkermark.

Ungefär vart tredje företag har minst 100 suggor och galtar. Hos denna grupp av företag återfinns drygt 86 % av djuren.

Höns, kycklingar och kalkoner

Antal djur, besättning (tabellerna 6.1–3, 16–18)

År 2009 fanns höns vid 3 300 företag och kycklingar av värpras vid 600 företag. Den senare gruppen har minskat med 281 företag eller 33 % sedan 2008.

Totalt fanns 5,3 milj. höns år 2009, vilket var en minskning med 5 % jämfört med 2008. Antal kycklingar av värpras var omkring 1,9 milj., en ökning från 2008 med 15 %.

Företag med mer än 100 hektar åkermark har drygt 29 % av hönsen.

Andelen företag med mer än 5 000 höns är mycket liten, dvs. 5 % av totala antalet företag med höns. Kartan i **figur 6G** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av höns 2009. De län som har flest höns är Skåne, Östergötlands, Västra Götalands och Hallands län. Närmare två tredjedelar av landets höns finns i något av dessa fyra län.

En mycket stor andel av hönsen (94 %) fanns vid företag med mer än 5 000 höns 2007. Motsvarande andel 1995 var 86 %. Sedan dess har antalet höns i besättningar med mindre än 200 höns minskat med 66 %.

Den genomsnittliga besättningsstorleken för höns var 1 591 djur år 2009 mot 250 djur 1980. För kycklingar av värpras var motsvarande siffror 3 312 respektive 500.

Antal kalkoner uppgick år 2007 till 101 000. Flest kalkoner förekom i Skåne län där 63 % av kalkonerna fanns.

Hästar

Antalet hästar i oktober 2004 har skattats till 283 100 (**tabell 6.19**).

Det genomsnittliga antalet hästar per 1 000 invånare uppgår till 31. Endast fyra län har en lägre siffra. Ett av dessa är Stockholms län, som ligger i särklass lägst med 15 hästar per 1 000 invånare. Gotlands län ligger allra högst med 101 följt av Kalmar län med 55 hästar per 1 000 invånare.

Antalet hästhållare redovisas till 56 000. Ett jordbruk respektive en fastighetsägare betraktas här som en hästhållare, även om flera personer hyr stall/stallplats och sköter sina hästar självständigt.

Övrig djurhållning

Antalet *minkar* (avelshonor) redovisades 2008/09 till 180 000. I landet finns 70 aktiva minkfarmare. Både antalet avelshonor och antalet företag har minskat med 10 respektive 30 % sedan 2007/08. Jämfört med 1990/91 har avelshonorna minskat med närmare en tredjedel och antalet företag minskat med drygt två tredjedelar (**tabell 6.20**).

Antalet *biodlare* (medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund) uppgick år 2009 till knappt 9 400, en ökning med 7 % sedan 2008. Från 1990 tills nu har detta antal ständigt sjunkit. Uppräknad skörd av honung låg år 2009 på 2 600 ton (**tabell 6.21**).

Antalet *renar* uppgick år 2009 till 250 000 mot 257 000 året innan. Antalet renägare var 4 700 år 2009, en siffra som varit relativt oförändrad de senaste åren (**tabell 6.22**).

Om statistiken

Husdjur inom jordbruket

Statistiken över antal husdjur har sedan 1968 erhållits från lantbruksregistret. Årligen har insamlats uppgifter från företag med mer än 2 hektar åkermark. Dessutom har inhämtats uppgifter från företag med mindre än 2 hektar åkermark men med stor djurbesättning. De minimigränser som gäller för att djur vid företag

med djurbesättningar och högst 2,0 hektar åkermark skall medräknas är minst 50 kor, minst 250 nötkreatur, minst 50 tackor, minst 50 suggor, minst 250 svin eller minst 1 000 höns inklusive kycklingar.

Åren 1996–1998 baserades husdjursstatistiken på uppgifter från ett urval av lantbruksföretag (25, 35 resp. 18 %). Tidigare år liksom för 1999 har statistiken baserats på totalundersökningar. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1.

År 2000 togs uppgifter in på annat sätt. Till grund för statistiken över får, hästar, svin och höns låg uppgifter från en postenkät i september månad. Redovisningen avsåg förhållandena den 1 augusti. För nötkreatur och svin hade dessförinnan genomförts en urvalsundersökning (djurräkning) i juni. Statistiken över nötkreatur baserades på denna räkning eftersom insamlingen i september inte var heltäckande. Uppgifter om antalet svin i riket hämtades också från djurräkningen, eftersom juniuppgifterna gav bättre jämförbarhet med uppgifterna för tidigare år. För andra djurslag ansågs smärre avvikelser i räkningstidpunkt mellan olika år ha mindre betydelse.

År 2001 liksom 2002 samlades uppgifterna in via en postenkät i början av juni. Dessa båda undersökningar baserades på ett riksomfattande urval av drygt 15 000 lantbruk.

År 2003 baseras statistiken för får, getter, svin, hästar och fjäderfä på en postenkätundersökning i juni till samtliga jordbruksföretag i landet. Fr.o.m. 2003 framställs statistik för nötkreatur genom elektronisk bearbetning av information i Jordbruksverkets centrala djur-databas (CDB), som innehåller aktuella uppgifter för samtliga nötkreatur i landet, och information i Jordbruksverkets mjölkkvotsregister om mjölkleveranser för juni månad.

År 2004, 2006, 2008 samt 2009 baseras statistiken för svin, får, höns samt kycklingar på ett sannolikhetsurval på ca 8 500 jordbruksföretag (7 000 jordbruksföretag år 2009) från lantbruksregistret avseende 2003, 2005, 2007 respektive 2008 kompletterat med företag från administrativa register över svin- och fjäderfä-företag. Uppgiftsinsamlingen har skett via

postutskick samt via webbtjänsten *djurräkning 2004, 2006, 2008 respektive 2009* på Jordbruksverkets webbplats.

År 2005 samt 2007 baseras statistiken för får, getter, svin och fjäderfä på en postenkätundersökning (juni 2005 resp. 2007) till samtliga jordbruksföretag i landet.

Undersökningen om hästar genomfördes hösten 2004. Populationen bestod av fyra delpopulationer:

- Fastighet som ingår i jordbruk. Ramen härrörde från Lantbruksregistret 2003. För företag som i strukturundersökningen 2003 uppgett att hästar förekom, användes denna uppgift. För övriga inhämtades uppgifter via urvalsundersökning.
- Andra fastigheter där hästhållning skulle kunna förekomma. Ramen härrörde från Fastighetstaxeringsregistret och uppgifterna samlades in via urvalsundersökning.
- Ridskolor och professionella trav- och galopptränare totalundersöktes.
- Hästhållare inom ett fåtal kommuner, där information erhöles från det kommunala tillsynsregistret.

Uppgifterna inhämtades via postenkät.

Annan djurskötsel

Statistik rörande pälsdjurskötsel utarbetas fortlöpande av Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

Sveriges Biodlares Riksförbund utarbetar statistik över biodlingen utifrån postenkäter.

Uppgifter om *rennäringen*, vad avser antalet samebyar, antalet företag och antalet renar, är hämtade från Sametinget via bearbetning av de s.k. renlängderna.

Annan publicering

Uppgifter om antal husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 20 SM 0901.

Uppgifter om hästar publiceras i Statistiskt meddelande JO 24 SM 0501.

Publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se resp. www.jordbruksverket.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Uppgifter om pälsdjursskötsel erhålls årligen från Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

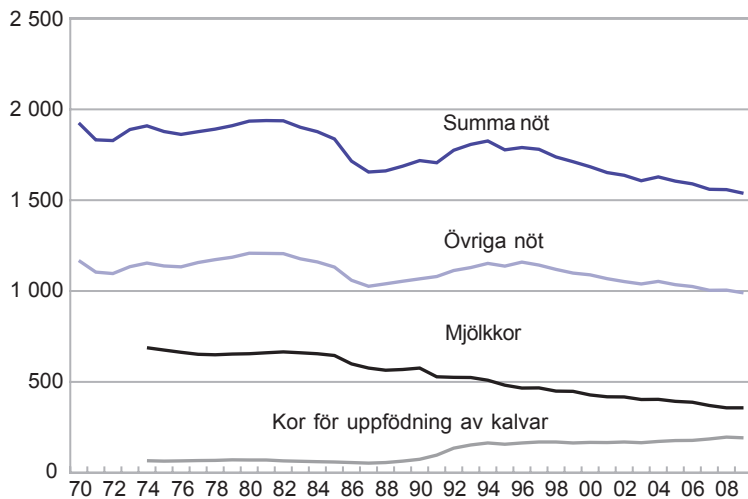
Uppgifter om biodling publiceras regelmässigt i Bitidningen vilken ges ut av Sveriges Biodlare Riksförbund.

Uppgifter om antalet samebyar, antalet företag och antalet renar är hämtade från underlag vid Sametinget.

Figur 6A
Antal nötkreatur 1970–2009

Number of cattle

1 000-tal

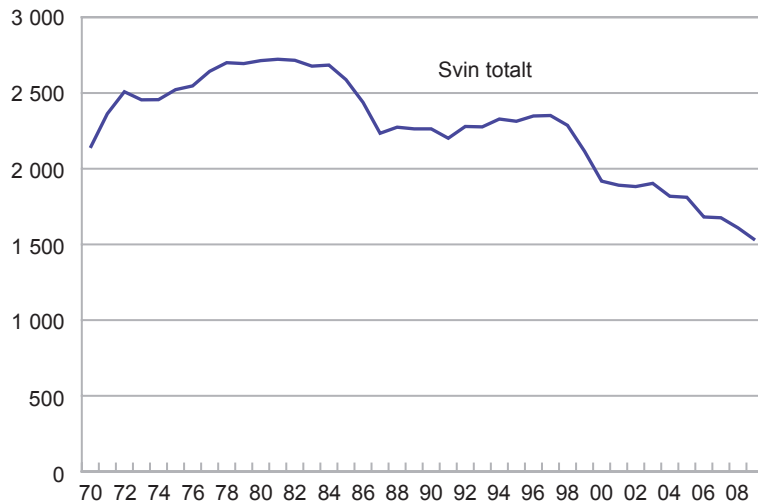

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6B
Antal svin 1970–2009

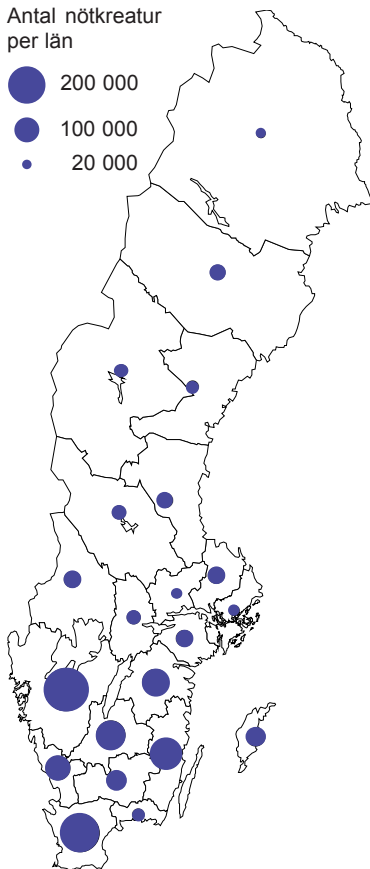
Number of pigs

1 000-tal

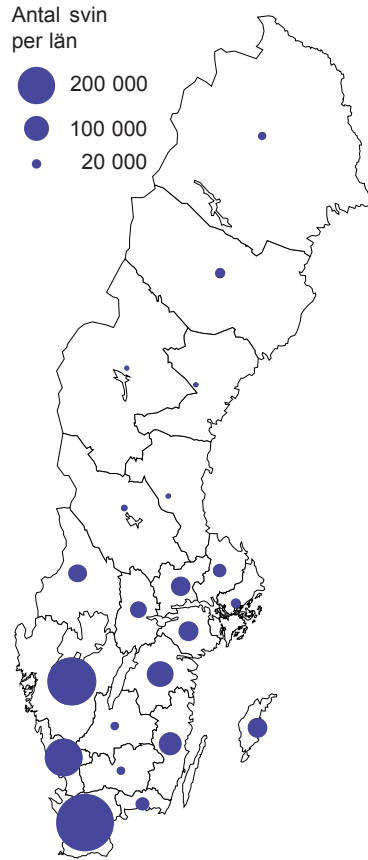
Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6C
Nötkreaturens geografiska fördelning
2009
Geographical distribution of cattle

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6D
Svinens geografiska fördelning 2009
Geographical distribution of pigs

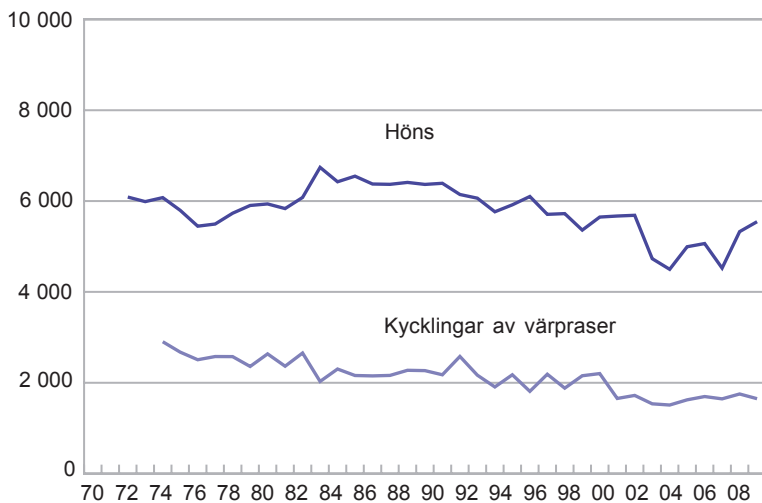

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6E
Antal höns och kycklingar 1972–2009

Number of fowls and chickens

1 000-tal

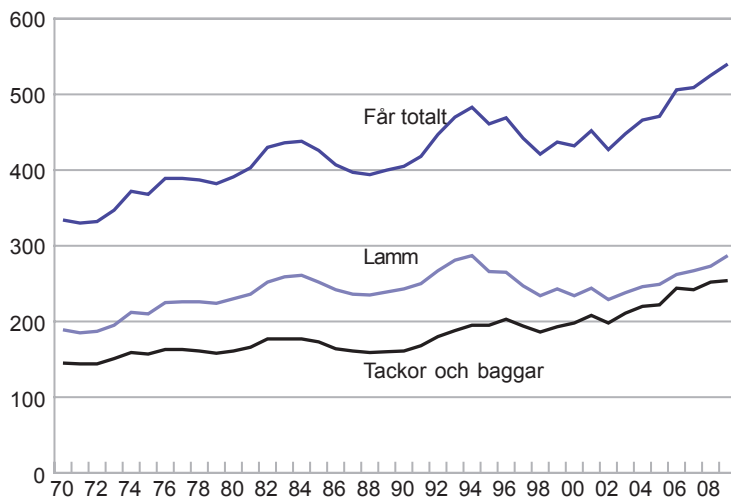

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6F
Antal får 1970–2009

Number of sheep

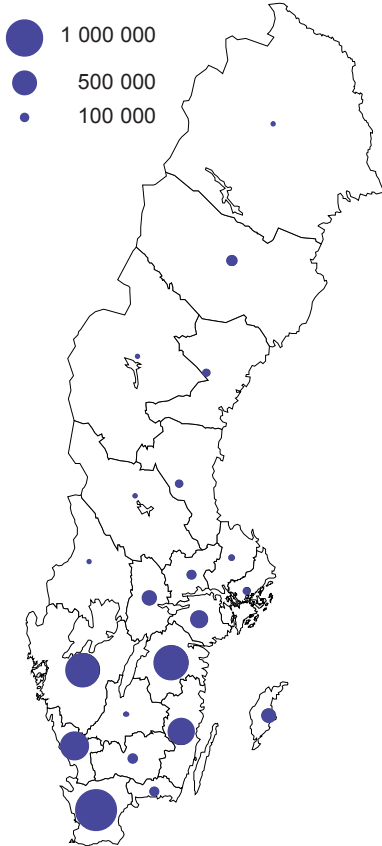
1 000-tal

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6G
Hönsens geografiska fördelning 2009
Geographical distribution of fowls

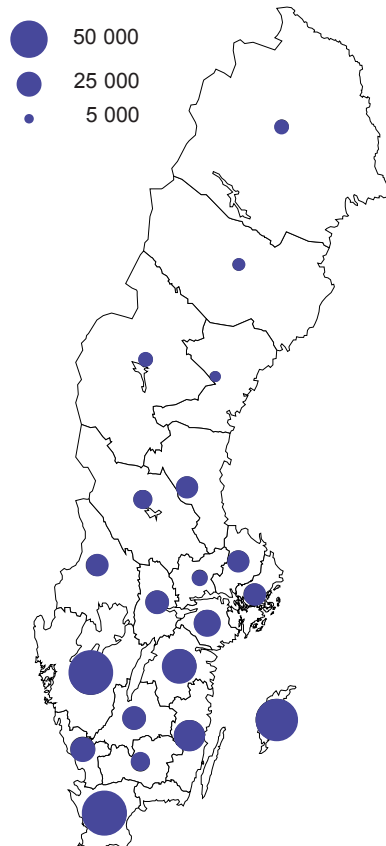
Antal höns per län

Källa: Jordbruksverket och SCB,
 Lantbruksregistret.

Figur 6H
Fårens geografiska fördelning 2009
Geographical distribution of sheep

Antal får (inkl. lamm) per län

Källa: Jordbruksverket och SCB,
 Lantbruksregistret.

Tabell 6.1
Antal djur av olika slag 1980–2009

Number of livestock

Djurslag	1980	1990	2000	2005	2007	2008	2009
Kor för mjölkproduktion	655 738	576 409	427 621	393 263	369 646	357 194	356 776
Kor för uppfödning av kalvar	70 916	74 544	167 277	176 613	185 717	196 254	191 505
Kvigor, tjurar o. stutar	613 818	543 458	588 686	526 562	515 737	512 744	501 930
Kalvar under 1 år	594 550	524 032	500 183	508 495	488 625	492 189	488 070
Summa nötkreatur	1 935 022	1 718 443	1 683 767	1 604 933	1 559 725	1 558 381	1 538 281
Tackor och baggar	161 043	161 178	198 268	222 009	241 686	251 484	253 916
Lamm	230 586	243 621	233 666	249 275	267 235	273 296	286 570
Summa får	391 629	404 799	431 934	471 284	508 921	524 780	540 487
Getter, avelshonor	3 418 ¹
Övriga getter, inkl. killingar	2 091 ¹
Summa getter	5 509 ¹
Galtar för avel, 50 kg och däröver	11 932	8 591	4 161	2 697	2 491	2 438	2 414
Suggor för avel, 50 kg och däröver	278 249	221 092	201 896	185 415	178 953	167 394	157 851
Slaktsvin 20 kg ² och däröver	1 253 804	1 024 820	1 145 856	1 085 304	1 015 365	974 112	942 521
Smågrisar under 20 kg ³	1 170 212	1 009 440	566 004	537 800	479 518	465 345	425 953
Summa svin	2 714 197	2 263 943	1 917 917	1 811 216	1 676 327	1 609 289	1 528 740
Höns 20 veckor eller äldre (exkl. kycklingar)	5 937 152	6 391 943	5 669 655	5 065 258	5 327 507	5 546 125	5 260 612
Kycklingar av värpras avsedda för äggproduktion	2 635 620	2 175 676	1 654 063	1 696 778	1 752 900	1 648 634	1 897 990
Summa höns och kycklingar	8 572 772	8 567 619	7 323 718	6 762 036	7 080 407	7 194 759	7 158 602
Kalkoner	121 549	100 743

1) Avser 2003.

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

3) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin under 3 månader.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.2**Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin, höns m.m. 1980–2009***Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs, fowls and others*

Djurslag	1980	1990	2000	2005	2007	2008	2009
Kor för mjölkproduktion	44 143	25 921	12 676	8 548	7 096	6 474	6 020
Kor för uppfödning av kalvar	12 436	10 883	13 861	12 821	12 494	12 345	11 922
Kvigor, tjuar och stutar	63 179	42 696	30 457	24 808	22 501	21 536	20 330
Kalvar under 1 år	62 314	41 986	27 733	22 888	20 780	19 911	18 965
Totalt med nötkreatur	70 503	47 292	32 063	26 179	23 878	22 844	21 733
Tackor och baggar	10 125	9 688	8 041	7 595	7 984	8 169	8 169
Lamm	9 547	9 101	7 272	6 666	6 918	6 958	7 047
Totalt med får	10 238	9 749	8 089	7 653	8 014	8 186	8 245
Getter, avelshonor	307 ¹
Övriga getter inkl. killingar	413 ¹
Totalt med getter	518 ¹
Hästar	15 325
Galtar för avel, 50 kg och däröver	8 169	5 607	2 122	1 259	1 049	995	885
Suggor för avel, 50 kg och däröver	19 247	10 836	3 218	1 767	1 433	1 350	1 122
Slaktsvin, 20 kg och däröver	15 419	8 591	3 897	2 306	1 937	1 999	1 773
Smågrisar under 20 kg	19 774	10 923	2 814	1 644	1 312	1 182	989
Totalt med svin	26 122	14 301	4 809	2 794	2 277	2 380	2 027
Höns, 20 veckor eller äldre (exkl. kycklingar)	23 603	12 900	5 678	4 916	4 245	4 643	3 306
Kycklingar av värpras avsedda för äggproduktion	5 093	1 875	715	634	496	854	573
Kalkoner	338	130
Utan nötkreatur, får, svin eller höns ²	32 258	36 695	33 300	41 581	40 002	40 476	41 555

1) Avser 2003.

2) Andra djur än nötkreatur, får, svin eller höns kan förekomma.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.3**Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2009***Average size of herd*

Djurslag	1980	1990	2000	2005	2007	2008	2009
Kor för mjölkproduktion	15	22	34	46	52	55	59
Kor för uppfödning av kalvar	6	7	12	14	15	16	16
Nötkreatur totalt	27	36	53	61	65	68	71
Tackor och baggar	16	17	25	29	30	31	31
Suggor och galtar ¹	15	21	64	106	130	121	80
Slaktsvin och smågrisar ^{1,2}	81	119	294	471	524	487	532
Höns exkl. kycklingar	250	500	995	1 030	1 255	1 195	1 591
Kycklingar av värpras	500	1 150	2 363	2 680	3 534	1 931	3 312

1) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med slaktsvin.

Fr.o.m. 1996 samredovisades de med "Suggor och galtar".

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

Fr.o.m. 1994 avser uppgiften svin över 20 kg.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.4
Antal nötkreatur 2009
Number of cattle

Område	Kor		Summa kor	Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Summa nötkreatur
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	4 135	3 447	7 582	6 881	6 216	20 679
Uppsala	11 514	5 876	17 390	15 415	15 748	48 553
Södermanlands	10 763	6 753	17 516	15 542	15 212	48 270
Östergötlands	25 821	15 181	41 002	36 928	37 119	115 049
Jönköpings	30 393	14 722	45 115	41 612	40 708	127 435
Kronobergs	13 278	8 828	22 106	21 501	20 131	63 738
Kalmar	41 134	13 099	54 233	50 075	47 232	151 540
Gotlands	16 710	5 659	22 369	21 700	19 338	63 407
Blekinge	4 429	5 614	10 043	9 275	8 891	28 209
Skåne	40 384	34 864	75 248	68 519	69 939	213 706
Hallands	26 323	8 167	34 490	28 931	29 687	93 108
Västra Götalands	60 281	29 638	89 919	84 358	81 452	255 729
Värmlands	8 246	9 331	17 577	17 612	16 591	51 780
Örebro	7 135	5 276	12 411	12 422	12 155	36 988
Västmanlands	4 464	2 606	7 070	6 051	7 054	20 175
Dalarnas	6 731	5 393	12 124	10 847	10 833	33 804
Gävleborgs	8 892	5 749	14 641	13 933	12 525	41 099
Västernorrlands	7 187	4 789	11 976	10 085	9 172	31 233
Jämtlands	8 257	3 887	12 144	9 977	9 148	31 269
Västerbottens	14 114	1 616	15 730	14 106	12 707	42 543
Norrbottnens	6 585	1 010	7 595	6 160	6 212	19 967
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	26 016	10 102	36 118	30 340	31 667	98 125
Gmb	64 595	27 425	92 020	87 307	83 055	262 382
Gns	42 753	18 036	60 789	54 781	57 172	172 742
Ss	37 978	24 585	62 563	58 438	58 285	179 286
Gsk	119 268	76 539	195 807	182 062	174 460	552 329
Ssk	20 224	16 337	36 561	33 365	31 575	101 501
Nn	24 035	14 676	38 711	33 696	31 206	103 613
Nö	21 907	3 805	25 712	21 941	20 650	68 303
<i>Hela riket</i>						
2009	356 776	191 505	548 281	501 930	488 070	1 538 281
2008	357 194	196 254	553 448	512 744	492 189	1 558 381
2007	369 646	185 717	555 363	515 737	488 625	1 559 725
2005	393 263	176 613	569 876	526 562	508 495	1 604 933
2000	427 621	167 277	594 898	588 686	500 183	1 683 767
1990	576 409	74 544	650 953	543 458	524 032	1 718 443

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.5
Antal mjölkcor efter besättningsstorlek 2007
Number of dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkcor						Summa mjölkcor
	1-9	10-24	25-49	50-74	75-99	Över 99	
<i>Län</i>							
Stockholms	..	435	1 494	1 014	257	1 266	4 475
Uppsala	25	841	4 078	2 343	1 539	2 918	11 744
Södermanlands	..	484	3 045	3 123	1 080	3 502	11 243
Östergötlands	36	916	6 808	6 103	3 673	9 070	26 606
Jönköpings	90	2 266	10 578	7 054	4 137	6 570	30 695
Kronobergs	70	1 132	3 699	3 771	2 010	3 269	13 951
Kalmar	80	1 261	8 385	8 834	4 950	16 260	39 770
Gotlands	..	1 167	4 956	3 422	1 666	5 036	16 263
Blekinge	29	716	1 734	843	570	935	4 827
Skåne	113	1 908	9 118	6 687	4 890	19 868	42 584
Hallands	93	1 468	4 860	4 072	3 793	11 774	26 060
Västra Götalands	314	4 867	18 914	14 642	7 687	17 602	64 026
Värmlands	74	822	2 440	1 644	879	3 356	9 215
Örebro	30	556	2 124	1 765	567	2 777	7 819
Västmanlands	-	218	939	1 242	..	2 004	4 501
Dalarnas	113	852	2 400	1 779	745	1 746	7 635
Gävleborgs	86	1 512	3 452	2 367	352	1 797	9 566
Västernorrlands	116	1 238	2 274	1 610	939	1 976	8 153
Jämtlands	82	1 331	2 864	1 930	1 161	1 500	8 868
Västerbottens	122	1 894	4 747	3 218	1 780	2 600	14 361
Norrbottnens	105	818	2 358	1 773	536	1 694	7 284
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	67	1 148	3 935	3 689	3 073	14 007	25 919
Gmb	106	2 584	14 472	12 401	7 035	27 811	64 409
Gns	131	1 960	11 393	10 664	6 484	14 456	45 088
Ss	67	2 462	11 870	9 344	3 638	12 783	40 164
Gsk	525	9 641	37 553	27 425	16 084	32 083	123 311
Ssk	127	2 183	5 952	4 626	1 872	6 733	21 493
Nn	317	3 680	8 363	5 861	2 807	5 209	26 237
Nö	272	3 044	7 729	5 226	2 316	4 438	23 025
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
0,0- 2,0	-	-	-	357	231	1 092	1 680
2,1- 5,0	24	-	-	..	167
5,1- 10,0	186	292	..	-	-	..	694
10,1- 20,0	729	3 443	1 534	166	..	-	5 949
20,1- 30,0	367	5 808	5 417	929	375	595	13 491
30,1- 50,0	193	10 065	27 069	6 165	1 314	1 236	46 042
50,1- 100,0	106	6 569	54 045	38 745	15 080	16 304	130 849
100,1- 200,0	..	494	12 578	29 434	20 902	48 698	112 113
Över 200,0	-	..	567	3 440	5 330	49 306	58 661
<i>Hela riket</i>							
2007	1 612	26 702	101 267	79 236	43 309	117 520	369 646
2005	2 235	38 301	124 852	88 122	43 052	96 701	393 263
2003	3 123	47 855	145 063	87 283	41 949	77 247	402 520
2000	6 747	75 578	171 934	88 268	85 094 ¹	..	427 621
1995	13 388	126 508	211 870	72 666	23 613	34 073	482 118
1990	27 928	198 372	245 115	62 243	17 820	24 931	576 409

1) Avser besättningsstorlek 74 mjölkcor och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.6
Antal företag med nötkreatur 2009
Number of holdings with cattle

Område	Kor		Samtliga kor	Kvigor, tjurar o. stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Summa företag med nötkreatur
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	83	259	342	386	336	415
Uppsala	216	381	596	686	636	732
Södermanlands	176	314	489	551	499	594
Östergötlands	372	680	1 048	1 148	1 105	1 222
Jönköpings	567	1 071	1 635	1 848	1 774	1 959
Kronobergs	242	695	934	1 063	987	1 131
Kalmar	530	756	1 285	1 440	1 347	1 517
Gotlands	277	237	514	594	555	616
Blekinge	93	426	519	546	519	584
Skåne	547	1 771	2 312	2 510	2 389	2 676
Hallands	345	627	972	1 092	1 036	1 167
Västra Götalands	1 098	2 129	3 220	3 672	3 415	3 944
Värmlands	158	516	672	768	712	842
Örebro	119	328	446	509	482	551
Västmanlands	62	176	238	282	248	311
Dalarnas	137	361	497	581	524	626
Gävleborgs	215	379	594	709	627	765
Västernorrlands	157	331	486	588	519	638
Jämtlands	186	247	433	504	464	538
Västerbottens	303	156	458	595	545	627
Norrbottnens	137	82	218	258	246	278
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	299	571	867	963	906	1 019
Gmb	866	1 254	2 117	2 353	2 231	2 482
Gns	665	931	1 593	1 804	1 693	1 936
Ss	653	1 395	2 046	2 351	2 145	2 533
Gsk	2 144	5 405	7 535	8 425	7 965	8 988
Ssk	371	1 063	1 431	1 648	1 502	1 787
Nn	543	991	1 530	1 798	1 611	1 941
Nö	479	312	789	988	912	1 047
<i>Hela riket</i>						
2009	6 020	11 922	17 908	20 330	18 965	21 733
2008	6 474	12 345	18 784	21 536	19 911	22 844
2007	7 096	12 494	19 549	22 501	20 780	23 878
2005	8 548	12 821	21 254	24 808	22 888	26 179
2000	12 676	13 861	25 500	30 457	27 733	32 063
1990	25 921	10 883	..	42 696	41 986	47 292

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.7

Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2007

Number of holdings with dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkkor						Summa företag med mjölkkor
	1-9	10-24	25-49	50-74	75-99	Över 99	
<i>Län</i>							
Stockholms	..	25	41	17	3	9	97
Uppsala	3	45	116	40	18	20	242
Södermanlands	..	27	82	52	13	22	197
Östergötlands	5	53	184	100	43	45	430
Jönköpings	12	128	292	117	48	41	638
Kronobergs	10	63	107	62	24	22	288
Kalmar	10	70	228	145	58	97	608
Gotlands	..	64	137	58	19	34	314
Blekinge	5	39	49	14	7	7	121
Skåne	14	107	246	110	57	123	657
Hallands	13	85	135	67	45	68	413
Västra Götalands	44	276	528	245	91	110	1 294
Värmlands	11	47	68	28	10	24	188
Örebro	4	31	58	30	7	19	149
Västmanlands	-	13	28	20	..	13	75
Dalarnas	17	48	67	29	9	13	183
Gävleborgs	13	87	97	39	4	11	251
Västernorrlands	15	69	64	26	11	14	199
Jämtlands	11	71	82	32	14	12	222
Västerbottens	18	103	136	53	21	19	350
Norrbottens	15	48	69	29	6	13	180
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	8	63	107	61	36	77	352
Gmb	14	142	392	204	82	179	1 013
Gns	18	110	313	178	76	88	783
Ss	10	137	329	157	43	86	762
Gsk	73	548	1 048	454	190	192	2 505
Ssk	19	123	167	77	22	44	452
Nn	44	205	236	96	33	37	651
Nö	39	171	222	86	27	33	578
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
0,0- 2,0	-	-	-	6	3	6	15
2,1- 5,0	3	-	-	..	6
5,1- 10,0	28	22	..	-	-	..	52
10,1- 20,0	101	229	49	3	..	-	383
20,1- 30,0	48	341	172	17	4	3	585
30,1- 50,0	27	546	794	106	16	8	1 497
50,1- 100,0	17	334	1 463	647	179	130	2 770
100,1- 200,0	..	25	319	480	245	343	1 413
Över 200,0	-	..	15	54	61	244	375
<i>Hela riket</i>							
2007	225	1 499	2 814	1 313	509	736	7 096
2005	309	2 152	3 501	1 463	506	617	8 548
2003	450	2 711	4 101	1 462	492	504	9 720
2000	1 315	4 189	4 936	1 484	751 ¹	..	12 676
1995	2 303	7 395	6 288	1 243	280	234	17 743
1990	5 228	11 811	7 428	1 069	212	173	25 921

1) Avser besättningsstorlek 74 mjölkkor och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.8
Antal får 2009
Number of sheep

Område	Tackor och baggar födda 2008 och tidigare	Lamm	Summa får och lamm
<i>Län</i>			
Stockholms	8 383	10 699	19 082
Uppsala	8 901	10 173	19 073
Södermanlands	13 358	13 544	26 902
Östergötlands	19 791	24 093	43 885
Jönköpings	10 608	12 562	23 170
Kronobergs	7 054	7 744	14 798
Kalmar	16 756	19 117	35 872
Gotlands	27 163	33 645	60 808
Blekinge	10 536
Skåne	31 320	33 944	65 264
Hallands	10 898	12 862	23 760
Västra Götalands	31 412	35 703	67 115
Värmlands	9 021	9 850	18 871
Örebro	10 588	10 923	21 511
Västmanlands	5 565	5 875	11 441
Dalarnas	7 151	6 754	13 906
Gävleborgs	9 642	10 892	20 534
Västernorrlands	3 563	2 748	6 311
Jämtlands	4 243	4 631	8 874
Västerbottens	3 939	3 828	7 767
Norrbottens	4 024	4 226	8 250
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	9 297	9 732	19 029
Gmb	57 625	69 765	127 390
Gns	18 986	22 093	41 079
Ss	43 498	48 507	92 005
Gsk	75 052	85 692	160 744
Ssk	22 109	23 580	45 688
Nn	18 047	17 640	35 687
Nö	9 303	9 561	18 864
<i>Hela riket</i>			
2009	253 916	286 570	540 487
2008	251 484	273 296	524 780
2007	241 686	267 235	508 921
2005	222 009	249 275	471 284
2000	198 268	233 666	431 934
1990	161 974	243 621	404 799

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.9

Antal tackor och baggar efter besättningsstorlek 2007

Number of ewes and rams by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa tackor och baggar
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	536	1 673	1 625	4 586	8 420
Uppsala	630	1 972	2 116	4 128	8 846
Södermanlands	484	1 745	1 856	7 752	11 837
Östergötlands	603	2 886	3 545	13 569	20 603
Jönköpings	810	2 715	2 630	5 301	11 456
Kronobergs	567	1 483	1 557	3 615	7 222
Kalmar	509	2 732	2 812	10 179	16 232
Gotlands	193	1 430	3 472	22 470	27 565
Blekinge	213	1 209	1 352	4 168	6 942
Skåne	1 353	3 610	3 974	13 861	22 798
Hallands	824	2 017	1 686	4 945	9 472
Västra Götalands	2 776	7 941	7 170	16 468	34 355
Värmlands	880	2 448	2 071	3 883	9 282
Örebro	502	1 388	1 576	4 616	8 082
Västmanlands	259	968	897	3 167	5 291
Dalarnas	571	1 939	1 409	2 979	6 898
Gävleborgs	570	1 974	1 626	3 279	7 449
Västernorrlands	449	1 241	1 284	1 557	4 531
Jämtlands	326	1 488	630	2 717	5 161
Västerbottens	510	1 502	981	1 302	4 295
Norrbottnens	317	1 085	930	2 617	4 949
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	710	1 459	1 964	4 442	8 575
Gmb	920	3 975	6 667	35 507	47 069
Gns	1 275	3 610	3 091	12 564	20 540
Ss	2 235	7 319	7 818	22 781	40 153
Gsk	4 579	16 001	15 566	40 077	76 223
Ssk	1 850	5 076	4 102	9 560	20 588
Nn	1 323	4 799	3 855	7 631	17 608
Nö	990	3 207	2 136	4 597	10 930
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	1 766	1 837
2,1- 5,0	4 574	10 723	4 978	2 766	23 041
5,1- 10,0	3 261	11 901	9 668	6 797	31 627
10,1- 20,0	2 307	10 268	11 939	19 458	43 972
20,1- 30,0	1 067	3 598	5 307	21 135	31 107
30,1- 50,0	974	3 658	5 068	29 297	38 997
50,1- 100,0	1 027	3 093	5 004	34 024	43 148
100,1- 200,0	484	1 511	2 425	17 416	21 836
Över 200,0	187	662	772	4 500	6 121
<i>Hela riket</i>					
2007	13 882	45 446	45 199	137 159	241 686
2005	11 833	45 536	45 774	118 866	222 009
2003	11 419	45 885	46 246	106 913	210 463
2000	12 671	49 093	46 400	90 104	198 268
1995	19 770	55 336	46 033	74 300	195 439
1990	23 876	41 740	39 330	57 028	161 974

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.10**Antal företag med tackor och baggar efter besättningsstorlek 2007***Number of holdings with ewes and rams by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa företag tackor och baggar
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	99	112	47	47	305
Uppsala	106	120	62	46	334
Södermanlands	89	109	56	63	317
Östergötlands	111	182	101	110	504
Jönköpings	149	176	78	45	448
Kronobergs	102	99	48	31	280
Kalmar	87	174	81	95	437
Gotlands	33	86	98	169	386
Blekinge	37	74	41	40	192
Skåne	288	238	118	113	757
Hallands	148	125	51	43	367
Västra Götalands	506	519	207	155	1 387
Värmlands	156	163	62	36	417
Örebro	90	92	47	44	273
Västmanlands	47	58	25	19	149
Dalarnas	97	130	40	32	299
Gävleborgs	97	125	48	36	306
Västernorrlands	81	80	38	16	215
Jämtlands	59	91	18	22	190
Västerbottens	93	96	30	17	236
Norrbottens	61	71	27	26	185
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	149	94	57	41	341
Gmb	174	247	195	280	896
Gns	238	235	90	101	664
Ss	403	461	230	202	1 296
Gsk	834	1 032	454	357	2 677
Ssk	322	334	122	96	874
Nn	236	310	111	80	737
Nö	180	207	64	48	499
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	19	23
2,1- 5,0	811	730	155	27	1 723
5,1- 10,0	601	761	294	91	1 747
10,1- 20,0	416	641	339	238	1 634
20,1- 30,0	195	226	151	212	784
30,1- 50,0	187	230	147	249	813
50,1- 100,0	201	192	143	231	767
100,1- 200,0	90	97	71	103	361
Över 200,0	34	41	22	35	132
<i>Hela riket</i>					
2007	2 536	2 920	1 323	1 205	7 984
2005	2 272	2 911	1 336	1 076	7 595
2003	2 284	2 963	1 362	999	7 608
2000	2 556	3 215	1 378	891	8 041
1995	4 183	3 668	1 367	767	9 985
1990	5 094	2 828	1 169	597	9 688

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.11
Antal svin 2009
Number of pigs

Område	Galtar	Suggor	Slaktsvin, 20 kg och däröver	Smågrisar, under 20 kg	Summa svin
<i>Län</i>					
Stockholms	..	989	11 931	2 769	15 727
Uppsala	52	4 721	15 830	10 959	31 562
Södermanlands	41	5 148	36 523	19 111	60 823
Östergötlands	..	9 654	63 338	25 303	98 439
Jönköpings	16	1 874	6 612	4 214	12 717
Kronobergs	24	1 351	8 757	3 349	13 481
Kalmar	88	7 880	47 713	23 916	79 597
Gotlands	44	6 044	37 706	17 600	61 394
Blekinge	28	2 035	19 913	7 619	29 594
Skåne	1 111	46 805	243 862	120 602	412 379
Hallands	239	16 752	126 511	51 466	194 968
Västra Götalands	332	31 903	202 240	80 873	315 347
Värmlands	30	4 017	32 245	15 477	51 769
Örebro	26	3 948	26 662	9 826	40 462
Västmanlands	..	9 725	31 512	17 793	59 140
Dalarnas	..	1 199	3 175	2 719	7 119
Gävleborgs	10	292	4 521	1 424	6 247
Västernorrlands	9	526	3 477	2 185	6 197
Jämtlands	5	54	786	220	1 065
Västerbottens	35	1 806	10 832	5 705	18 377
Norrbottnens	9	1 126	8 375	2 825	12 336
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	968	35 523	207 536	99 753	343 779
Gmb	370	31 599	199 664	86 893	318 526
Gns	256	32 808	234 797	85 058	352 919
Ss	277	26 798	141 788	72 487	241 350
Gsk	416	22 961	113 637	59 018	196 032
Ssk	43	4 257	16 623	10 241	31 165
Nn	38	965	9 251	3 960	14 214
Nö	47	2 940	19 224	8 544	30 754
<i>Hela riket</i>					
2009	2 414	157 851	942 521	425 953	1 528 740
2008	2 438	167 394	974 112	465 345	1 609 289
2007	2 491	178 953	1 015 365	479 518	1 676 327
2005	2 697	185 415	1 085 304	537 800	1 811 216
2000	4 161	201 896	1 145 856	566 004	1 917 917
1990	8 591	221 092 ¹	1 024 820 ¹	1 009 440	2 263 943

1) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med "Slaktsvin 20 kg och däröver". Fr.o.m. 1996 samredovisas de med "Suggor och galtar".

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.12

Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2007

Number of sows and boars by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar				Summa suggor och galtar
	1-49	50-99	100-199	Över 199	
<i>Län</i>					
Stockholms	74	210	954
Uppsala	405	660	1 180	3 188	5 433
Södermanlands	71	..	1 321	5 289	6 803
Östergötlands	201	682	1 398	8 441	10 722
Jönköpings	224	220	..	1 489	2 050
Kronobergs	132	222	561	..	1 879
Kalmar	133	1 031	1 603	5 915	8 682
Gotlands	396	477	997	4 096	5 966
Blekinge	391	..	531	1 240	2 279
Skåne	3 893	5 583	10 353	37 002	56 831
Hallands	2 172	3 142	5 453	9 906	20 673
Västra Götalands	1 436	1 825	5 345	26 896	35 502
Värmlands	65	285	1 073	3 002	4 425
Örebro	156	..	1 220	3 702	5 264
Västmanlands	108	304	891	6 926	8 229
Dalarnas	77	195	1 304
Gävleborgs	108	..	557	-	797
Västernorrlands	37	..	-	..	558
Jämtlands	132	-	-	-	132
Västerbottens	342	214	509	766	1 831
Norrbottnens	..	-	404	..	1 130
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	3 241	5 468	8 629	24 974	42 312
Gmb	2 106	2 823	7 727	25 063	37 719
Gns	937	2 123	6 025	27 504	36 589
Ss	760	1 580	4 978	21 696	29 014
Gsk	2 679	2 885	3 747	17 464	26 775
Ssk	138	382	1 432	2 542	4 494
Nn	339	262	577	..	1 569
Nö	371	214	913	1 474	2 972
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	..	776	2 455	26 240	29 530
2,1- 5,0	223	903	1 499
5,1- 10,0	558	2 495
10,1- 20,0	1 847	826	705	1 997	5 375
20,1- 30,0	1 504	1 659	1 621	3 449	8 233
30,1- 50,0	2 554	2 174	3 545	6 861	15 134
50,1- 100,0	2 680	5 794	9 500	15 107	33 081
100,1- 200,0	918	3 312	10 414	27 614	42 258
Över 200,0	228	1 030	5 286	37 295	43 839
<i>Hela riket</i>					
2007	10 571	15 737	34 028	121 108	181 444
2005	14 158	18 647	36 595	118 712	188 112
2003	21 888	25 308	40 968	120 308	208 472
2000	30 738	32 358	44 395	78 733	186 224
1995	86 863	63 852	39 580	54 655	244 950
1990

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.13
Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2007
Number of fattening pigs by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa slaktsvin
	1–99	100–249	250–499	500–749	Över 749	
<i>Län</i>						
Stockholms	104	..	973	..	11 344	13 639
Uppsala	629	3 420	3 111	..	10 989	19 334
Södermanlands	410	455	3 497	2 799	29 899	37 060
Östergötlands	394	1 107	3 310	4 394	67 594	76 799
Jönköpings	296	501	1 386	..	5 132	7 815
Kronobergs	226	465	..	1 933	6 553	9 865
Kalmar	645	2 723	4 799	6 743	38 871	53 781
Gotlands	671	1 510	2 292	6 921	22 993	34 387
Blekinge	771	560	4 530	3 979	15 526	25 366
Skåne	6 964	11 871	24 412	31 528	223 653	298 428
Hallands	4 968	6 049	19 463	17 994	83 131	131 605
Västra Götalands	3 266	6 463	14 453	27 909	124 867	176 958
Värmlands	161	531	2 995	5 528	24 097	33 312
Örebro	370	513	2 435	3 233	20 143	26 694
Västmanlands	192	854	2 746	..	27 804	32 796
Dalarnas	271	485	5 171
Gävleborgs	254	1 211	967	5 496
Västernorrlands	171	684	4 370
Jämtlands	79	709	–	..	–	1 290
Västerbottens	440	594	2 296	4 094	4 758	12 182
Norrbottens	85	–	8 198	9 017
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	5 688	10 857	30 044	30 590	168 047	245 226
Gmb	4 326	7 236	16 380	27 774	164 220	219 936
Gns	2 448	5 325	13 654	26 542	175 126	223 095
Ss	1 643	5 809	14 457	14 342	117 374	153 625
Gsk	5 717	7 436	15 000	16 995	78 697	123 845
Ssk	297	997	2 505	..	12 182	16 649
Nn	702	2 604	1 424	3 040	3 999	11 769
Nö	546	978	2 646	4 094	12 956	21 220
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	87	1 734	5 467	7 821	95 731	110 840
2,1– 5,0	262	..	1 023	..	5 504	8 508
5,1– 10,0	888	755	4 165
10,1– 20,0	4 324	1 214	1 990	1 875	13 650	23 053
20,1– 30,0	3 310	5 325	3 969	6 908	6 569	26 081
30,1– 50,0	5 548	6 429	10 841	9 184	10 871	42 873
50,1– 100,0	4 556	16 275	34 497	39 169	88 859	183 356
100,1– 200,0	1 790	7 557	24 900	40 071	203 534	277 852
Över 200,0	602	1 692	12 518	16 909	306 916	338 637
<i>Hela riket</i>						
2007	21 367	41 242	96 110	124 045	732 601	1 015 365
2005	27 124	46 458	122 185	128 723	760 814	1 085 304
2003	38 469	68 293	161 875	146 559	712 176	1 127 372
2000	49 730	85 129	162 254	174 976	611 688	1 083 777
1995	1 187 990 ¹
1990

1) Svin 20 kg och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.14**Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2007***Number of holdings with sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar				Summa företag med suggor och galtar
	1-49	50-99	100-199	Över 199	
<i>Län</i>					
Stockholms	11	3	17
Uppsala	27	9	8	9	53
Södermanlands	8	..	9	10	29
Östergötlands	19	9	10	16	54
Jönköpings	22	3	..	3	29
Kronobergs	18	3	4	..	27
Kalmar	12	14	12	16	54
Gotlands	27	7	7	6	47
Blekinge	21	..	4	4	31
Skåne	258	79	75	69	481
Hallands	136	43	37	20	236
Västra Götalands	111	24	37	40	212
Värmlands	9	3	7	3	22
Örebro	14	..	8	6	30
Västmanlands	6	4	6	8	24
Dalarnas	12	3	19
Gävleborgs	10	..	4	-	16
Västernorrlands	8	..	-	..	11
Jämtlands	14	-	-	-	14
Västerbottens	21	3	4	3	31
Norrbottens	..	-	3	..	6
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	168	76	60	49	353
Gmb	152	40	56	48	296
Gns	65	28	41	42	176
Ss	61	21	34	36	152
Gsk	232	40	28	35	335
Ssk	25	5	10	5	45
Nn	39	4	4	..	48
Nö	24	3	7	4	38
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	..	10	17	36	65
2,1- 5,0	54	3	60
5,1- 10,0	92	96
10,1- 20,0	177	13	5	5	200
20,1- 30,0	119	23	13	6	161
30,1- 50,0	135	31	25	13	204
50,1- 100,0	140	78	68	40	326
100,1- 200,0	38	45	73	62	218
Över 200,0	9	14	36	54	113
<i>Hela riket</i>					
2007	766	217	240	220	1 443
2005	1 041	259	261	220	1 781
2003	1 597	360	299	227	2 483
2000	2 282	458	325	156	3 223
1995	6 607	934	301	116	7 958
1990

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.15

Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2007

Number of holdings with fattening pigs by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa företag med slaktsvin
	1-99	100-249	250-499	500-749	Över 749	
<i>Län</i>						
Stockholms	12	..	3	..	6	24
Uppsala	26	20	9	..	7	64
Södermanlands	10	3	9	4	13	39
Östergötlands	16	7	9	7	40	79
Jönköpings	29	4	4	..	3	41
Kronobergs	17	3	..	3	5	30
Kalmar	21	16	14	11	30	92
Gotlands	24	9	6	11	18	68
Blekinge	15	3	12	6	12	48
Skåne	232	72	67	52	124	547
Hallands	135	38	55	31	52	311
Västra Götalands	103	38	39	45	87	312
Värmlands	11	3	8	9	16	47
Örebro	15	3	6	5	14	43
Västmanlands	5	5	7	..	23	42
Dalarnas	14	3	22
Gävleborgs	23	7	3	36
Västernorrlands	11	4	21
Jämtlands	12	4	17
Västerbottens	23	3	7	7	3	43
Norrbottnens	4	4	11
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	158	68	84	52	104	466
Gmb	138	43	45	45	100	371
Gns	63	31	36	43	112	285
Ss	63	34	39	23	73	232
Gsk	228	46	42	27	53	396
Ssk	26	6	7	..	10	50
Nn	53	15	4	5	4	81
Nö	29	5	8	7	7	56
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0- 2,0	4	10	15	14	51	94
2,1- 5,0	43	..	3	..	4	54
5,1- 10,0	72	5	81
10,1- 20,0	175	7	6	3	8	199
20,1- 30,0	110	35	11	11	5	172
30,1- 50,0	161	40	31	15	9	256
50,1- 100,0	137	95	97	64	77	470
100,1- 200,0	45	44	67	66	150	372
Över 200,0	11	10	33	27	158	239
<i>Hela riket</i>						
2007	758	248	265	203	463	1 937
2005	984	284	335	212	491	2 306
2003	1 402	431	439	240	481	2 993
2000	2 218	524	457	289	409	3 897
1995	8 276 ¹
1990

1) Företag med svin 20 kg och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.16
Antal höns och kycklingar 2009 samt kalkoner 2007
Number of fowls, chickens and turkeys

Område	Höns, 20 veckor eller äldre	Kycklingar av värpras avsedda för ägg- produktion	Slakt- kycklingar	Kalkoner
<i>Län</i>				
Stockholms	68 516	11 551	242	17
Uppsala	37 208	33 557	..	220
Södermanlands	237 876	69 392	832 929	..
Östergötlands	846 614	330 365	231 898	215
Jönköpings	31 372	57 977	–	188
Kronobergs	87 843	49 525	226 611	237
Kalmar	548 235	95 959	832 806	23
Gotlands	184 303	133 162	206	104
Blekinge	99 994	65 871	952 512	..
Skåne	1 151 466	289 790	1 204 546	63 565
Hallands	579 357	128 406	336 086	805
Västra Götalands	831 895	305 566	588 852	13 655
Värmlands	11 816	..	–	5 308
Örebro	163 341	154 182	19 333	90
Västmanlands	94 517	..	34 393	..
Dalarnas	29 067	93
Gävleborgs	53 496	..	1 648	74
Västernorrlands	69 373	170 852	–	55
Jämtlands	17 585	..	–	751
Västerbottens	110 654	..	55	87
Norrbottnens	6 084	–	–	39
<i>Produktionsområden</i>				
Gss	1 015 893	140 315	1 100 679	16 426
Gmb	1 006 369	481 353	1 866 699	60 539
Gns	1 216 853	571 732	589 301	731
Ss	491 245	126 322	886 919	2 519
Gsk	1 051 213	227 809	590 815	3 081
Ssk	252 025	179 241	227 634	16 392
Nn	110 064	171 103	..	905
Nö	116 950	..	55	150
<i>Hela riket</i>				
2009	5 260 612	1 897 990	5 262 269	..
2008	5 546 125	1 648 634	6 189 185	..
2007	5 327 507	1 752 900	6 653 298	100 743
2005	5 065 258	1 696 778	7 504 777	121 549
2000	5 669 655	1 654 063	7 431 737	..
1990	6 391 943	2 175 676	2 743 798	..

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.17

Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2007

Number of fowls (chickens not included) by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa höns
	1-49	50-199	200-4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	2 126	1 299	7 700	60 040	71 165
Uppsala	2 137	964	9 370	26 416	38 887
Södermanlands	1 993	903	17 130	178 450	198 476
Östergötlands	2 541	1 004	12 580	848 744	864 869
Jönköpings	4 829	1 396	14 536	34 170	54 931
Kronobergs	2 382	230	17 800	70 000	90 412
Kalmar	3 445	654	11 700	507 680	523 479
Gotlands	1 022	530	11 308	217 010	229 870
Blekinge	818	..	14 073	72 650	87 641
Skåne	6 541	3 251	40 326	1 149 797	1 199 915
Hallands	1 890	405	15 875	549 110	567 280
Västra Götalands	11 116	4 615	45 696	771 458	832 885
Värmlands	2 079	330	12 859
Örebro	1 885	1 045	7 715	176 008	186 653
Västmanlands	876	756	40 432
Dalarnas	1 966	644	30 780
Gävleborgs	1 976	339	..	109 207	116 422
Västernorrlands	1 262	625	2 408	58 400	62 695
Jämtlands	843	206	25 406
Västerbottens	785	84 982	86 067
Norrbottnens	383	-	-	..	6 383
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	3 006	1 375	38 594	954 627	997 602
Gmb	4 670	1 856	27 208	1 092 590	1 126 324
Gns	4 556	2 137	34 521	1 227 145	1 268 359
Ss	8 350	4 657	46 965	353 314	413 286
Gsk	21 096	6 063	76 116	816 965	920 240
Ssk	5 733	1 703	9 325	356 892	373 653
Nn	4 113	1 450	7 808	121 964	135 335
Nö	1 371	155	..	90 982	92 708
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	59 144	2 451 846	2 511 233
2,1- 5,0	11 723	2 174	18 110	58 761	90 768
5,1- 10,0	11 613	3 133	7 358	92 523	114 627
10,1- 20,0	12 094	4 961	16 147	95 690	128 892
20,1- 30,0	6 104	2 059	30 755	102 260	141 178
30,1- 50,0	5 014	2 540	27 249	315 098	349 901
50,1- 100,0	4 663	3 360	39 655	422 761	470 439
100,1- 200,0	1 478	739	36 419	688 895	727 531
Över 200,0	183	210	..	786 645	792 938
<i>Hela riket</i>					
2007	52 895	19 396	240 737	5 014 479	5 327 507
2005	62 535	25 359	286 379	4 690 985	5 065 258
2003	70 846	25 845	283 863	4 117 124	4 497 678
2000	75 621	32 101	385 897	5 176 036	5 669 655
1995	133 368	78 218	643 724	5 244 960	6 100 270
1990	185 804	122 461	897 009	5 186 669	6 391 943

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.18

Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2007

Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa företag med höns
	1– 49	50– 199	200– 4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	152	16	7	6	181
Uppsala	150	13	5	3	171
Södermanlands	128	10	10	10	158
Östergötlands	159	13	6	45	223
Jönköpings	329	19	6	3	357
Kronobergs	169	3	6	6	184
Kalmar	217	10	8	12	247
Gotlands	77	6	6	10	99
Blekinge	57	..	6	4	69
Skåne	481	35	14	31	561
Hallands	156	5	7	21	189
Västra Götalands	715	54	24	32	825
Värmlands	161	5	169
Örebro	115	12	4	9	140
Västmanlands	59	8	71
Dalarnas	134	8	146
Gävleborgs	133	4	..	5	144
Västernorrlands	99	8	3	3	113
Jämtlands	78	3	84
Västerbottens	72	5	80
Norrbottens	33	–	–	..	34
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	211	16	13	31	271
Gmb	323	22	14	28	387
Gns	297	23	17	59	396
Ss	569	55	29	26	679
Gsk	1 447	78	35	41	1 601
Ssk	388	21	7	14	430
Nn	313	18	6	8	345
Nö	126	3	..	6	136
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0– 2,0	20	67	91
2,1– 5,0	909	26	9	5	949
5,1– 10,0	858	40	9	5	912
10,1– 20,0	804	62	20	8	894
20,1– 30,0	400	26	12	9	447
30,1– 50,0	316	31	17	21	385
50,1– 100,0	277	37	17	32	363
100,1– 200,0	97	9	16	34	156
Över 200,0	11	3	..	32	48
<i>Hela riket</i>					
2007	3 674	236	122	213	4 245
2005	4 242	318	146	210	4 916
2003	4 745	317	156	204	5 422
2000	4 819	390	213	256	5 678
1995	7 952	945	410	286	9 593
1990	10 284	1 533	773	310	12 900

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.19**Antal hästar, hästar per 1 000 invånare och antal hästhållare. Oktober 2004***Number of horses, density of horses and number of horse keepers*

Område	Antal hästar	Därav hästar på jordbruk ¹	Antal hästar/1 000 invånare	Antal hästhållare ²
<i>Län</i>				
Stockholms	27 300	6 712	15	2 700
Uppsala	8 700	3 739	29	1 600
Södermanlands	11 200	3 964	43	1 700
Östergötlands	15 400	5 108	37	2 800
Jönköpings	12 300	4 988	37	2 500
Kronobergs	7 700	3 753	43	2 300
Kalmar	12 900	4 654	55	2 600
Gotlands	5 800	2 766	101	1 300
Blekinge	4 700	1 519	31	1 200
Skåne	35 800	13 067	31	6 800
Hallands	11 500	4 708	41	2 400
Västra Götalands	50 200	17 306	33	10 400
Värmlands	12 500	3 605	46	2 900
Örebro	9 800	3 170	36	2 000
Västmanlands	11 800	3 625	45	1 700
Dalarnas	9 500	2 844	34	2 600
Gävleborgs	9 300	3 094	34	2 500
Västernorrlands	7 200	2 507	29	1 800
Jämtlands	5 400	2 093	42	1 100
Västerbottens	8 800	1 562	34	1 800
Norrbottnens	5 300	876	21	1 500
<i>Hela riket</i>	283 100	95 660	31	56 000

1) Enligt Lantbruksregistret, juni 2003.

2) Ett jordbruk respektive fastighetsägare betraktas här som en hästhållare, även om flera personer hyr stall/stallplats och sköter sina hästar självständigt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksstatistiken.

Tabell 6.20
Antal uppfödare av mink och rävar samt antal avelshonor 1990/91–2008/09

Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals

År	Antal uppfödare av			Summa uppfödare	Antal avelshonor av	
	Mink	Mink och rävar	Rävar		Mink	Rävar
2008/09	70	–	–	70	180 000	–
2007/08	100	–	–	100	200 000	–
2006/07	115	–	–	115	250 000	–
2005/06	150	–	–	150	290 000	–
2000/01	183	–	–	183	280 000	–
1995/96	190	8	12	210	260 000	3 500
1990/91	220	25	26	330 ¹	255 000	4 600

1) Summa uppfödare 1990/91 består även av 47 chinchilla-uppfödare och 12 övriga uppfödare.

Källa: Sveriges Pälstdjursuppfödare Riksförbund.

Tabell 6.21
Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bihonung under perioden 1990–2009

Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey

År	Antal medlemmar	Antal bisamhällen		Skörd av honung, 1 000-tals kg	Andel medlemmar med uppgifter om skörd, %	Uppräknad ¹ skörd av honung, 1 000-tals kg
		Invintrade föregående höst	Därav vinterförluster			
2009	9 360	32 052	5 123	972	42	2 571
2008	8 777	33 636	5 561	953	45	2 354
2007	9 661	33 795	3 990	1 106	44	2 793
2005	10 330	36 791	5 567	1 370	45	3 382
2000	11 726	42 586	3 673	1 088	47	2 571
1995	13 316	57 284	4 688	2 184	60	4 044
1990	17 923	88 040	5 665	2 415	65	4 110

1) Skörden uppräknad till en total för medlemmarna, dvs. Skörd av honung dividerat med procentuell andel medlemmar som lämnat uppgifter om skörd. Dessutom har en justering för produktion utanför SBR:s medlemskrets gjorts, dvs. den uppräknade siffran divideras med 0,9.

Källa: Sveriges Biodlares Riksförbund.

Tabell 6.22

Antal renar och antal renskötselföretag vid samebyar 2008 och 2009

Number of reindeer and number of holdings by sami villages

Område; typ av sameby	Antal		Renägare			Renar ¹	Renar per företag	Renar per ren- ägare
	Same- byar	Före- tag	Totalt	Män	Kvinnor			
<i>2009</i>								
Jämtlands län								
Fjällsamebyar	12	104	334	198	136	43 146	415	129
Västerbottens län								
Samebyar	7	95	317	183	134	51 878	546	164
Norrbottnens län								
N:a fjällsamebyar	9	350	1 353	793	560	72 198	404	46
S:a fjällsamebyar	6	255	834	450	384	42 509	55	35
Skogssamebyar	9	110	892	571	321	26 664	49	18
Koncessions- samebyar	8	10	939	726	213	13 386	1 339	14
<i>2008</i>								
Jämtlands län								
Fjällsamebyar	12	103	331	196	135	44 780	435	135
Västerbottens län								
Samebyar	7	97	311	178	133	55 256	570	178
Norrbottnens län								
N:a fjällsamebyar	9	346	1 340	778	562	71 887	208	54
S:a fjällsamebyar	6	260	815	444	371	43 251	166	53
Skogssamebyar	9	113	892	578	314	28 237	250	32
Koncessions- samebyar	8	10	948	731	217	13 642	1 364	14
<i>Hela riket</i>								
2009	51	924	4 669	2 921	1 748	249 781	270	53
2008	51	929	4 637	2 905	1 732	257 053	277	55
2007 ²	51	926	4 653	2 908	1 745	248 965	269	54
2006 ²	51	930	4 546	2 829	1 717	259 590	279	57
2005 ²	51	926	4 618	2 899	1 719	261 077	282	57
2000 ²	51	908	4 514	2 895	1 619	221 089	243	49
1995 ²	51	937	4 721	3 042	1 679	252 759	270	54

1) Renantalet bygger på upprättade renlängder och avser renar i vinterhjorden.

Företag i koncessionssamebyarna avser koncessionshavare.

2) Reviderade siffror mot tidigare redovisade i Jordbruksstatistisk årsbok 2000–2009.

Källa: Sametinget, Företagsregistret för rennäringen.

7 Arbetskraft inom jordbruket

I kapitel 7 redovisas uppgifter om arbetsinsatserna inom framförallt jordbruk och skogsbruk. Från den årliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) har hämtats uppgifter om förvärvsarbete inom jordbruk och skogsbruk och deras andel av samtliga förvärvsarbete. Uppgifter lämnas vidare om jordbrukarnas åldersfördelning.

Sammanfattning

Förvärvsarbete

År 2008 var enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, 78 500 personer sysselsatta inom jordbruk med binäringar, varav knappt 51 000 inom jordbruk. Detta innebär 1,8 respektive 1,2 % av samtliga förvärvsarbete personer. Den största andelen sysselsatta i jordbruk med binäringar noteras, liksom tidigare år, för Gotlands län med 5,9 % medan andelen är lägst i Stockholms län med endast 0,4 % (**tabell 7.1**).

Företagarnas åldersfördelning

Jordbrukarnas medianålder ligger i intervallet 55–59 år. 22 % av brukarna med känd ålder är 65 år eller äldre och 5 % är yngre än 35 år. Förändringarna i de här avseendena har varit små under senare år. Andelen företagare som är 65 år eller äldre är avsevärt högre i små än i stora företag (**tabell 7.2**).

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

Antalet sysselsatta i det svenska jordbruket, beräknade enligt EU:s statistikkrav, uppgick 2007 till totalt till 178 000 personer, vilket framgår av **tabell 7.3**. Vid företag som drivs av fysisk person var antalet sysselsatta företagare och familjemedlemmar 141 000. Stadigvarande sysselsatta, som ej var familjemedlemmar till företagaren eller som var sysselsatta i företag drivna av juridisk person, uppgick till 21 000.

Antalet tillfälligt sysselsatta utan familjeanknytning till företagaren och med i allmänhet mycket låg sysselsättning var 16 000 personer.

Den totala sysselsättningen omräknad till arbetskraftsenheter, Annual Work Unit (AWU) enligt EU:s definition uppgick till 65 000. En AWU motsvarar arbetstiden för en heltidssysselsatt, för Sverige räknat efter 1 800 timmar per år. År sysselsättningen mindre räknas motsvarande andel av en AWU. En redovisad sysselsättning på 1 800 timmar eller mer räknas alltid som en AWU. Företagaren och dennes familjemedlemmar svarar för tre fjärdedelar av det totala antalet arbetskraftsenheter (**tabell 7.4**).

Sysselsättningen i jordbruket domineras av männen både vad gäller antal personer och antal AWU. Av alla företagare och familjemedlemmar (såväl stadigvarande som tillfälligt sysselsatta) samt övriga stadigvarande sysselsatta utgör männen 108 000 (61 %) och kvinnorna 69 000 (39 %) (**tabell 7.4**).

Drygt hälften av de sysselsatta (exkl. tillfälligt sysselsatta) redovisar under 25 % arbetstid i jordbruket. Av företagarna i enskild firma samt driftsledarna bland juridiska personer har en fjärdedel motsvarande heltid eller mer i sysselsättningsgrad. Från tidigare undersökningar och från kommentarer i samband med SCB:s undersökning har det framkommit att en stor andel av dem som redovisat 1 800 timmar eller mer anser sig ha väsentligt högre arbetsinsatser än vad som motsvarar normal heltid (**tabell 7.5**).

Om statistiken

Förvärvsarbetande

I **tabell 7.1** redovisas uppgifter från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, om antal förvärvsarbetande i jordbruk med binärningar. Resultaten avser förvärvsarbetande i åldern 16–84 år vilka bedöms ha utfört i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka under november.

I samband med årgång 2004 av RAMS har SCB gjort en del förändringar i bearbetningarna jämfört med tidigare årgångar. Huvudskälet till förändringarna var att snabba upp statistiken. Detta är möjligt genom att använda en ny källa för att identifiera företagare. Dessutom har metoden för att klassificera anställda setts över. Det som vi i dagligt tal kallar företagare omfattar dels de personer som driver näringsverksamhet i enskild firma eller enkelt bolag, s.k. personliga företagare, dels de personer som i delägarskap driver fåmansägt handels-, kommandit- eller aktiebolag. SCB får del av Skatteverkets insamlade standardiserade räkenskapsutdrag (SRU) från företagarna redan tre månader innan den slutliga taxeringen är färdig. Från detta material kan SCB identifiera företagarna och beräkna deras inkomster för den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken. Tidigare hämtades uppgifter avseende företagare från SCB:s taxeringsstatistik som var tillgänglig drygt ett år efter inkomståret.

Personliga företagare och delägare i bolag klassificerades tidigare som företagare enbart när man redovisade överskott i sin näringsverksamhet. I samband med övergången till att inhämta uppgifter om företagare från SRU inkluderas även verksamheter med underskott.

I samband med den förändrade bearbetningen för företagarpopulationen har, efter en metodöversyn, även vissa mindre justeringar gjorts avseende klassificering av sysselsatta anställda. Den största förändringen gäller den äldsta åldersgruppen (65–84 år) där betydligt fler än tidigare klassificeras som sysselsatta.

Genom att använda en ny datakälla för in-

formation om företagare redovisas en högre och mer rättvisande nivå av antalet företagare samtidigt som den longitudinella kvaliteten förbättras. Förändringarna som beskrivits ovan medför en relativt liten förändring för antalet sysselsatta som helhet. Skillnaderna blir dock mer markanta i vissa redovisningsgrupper. Det gäller t.ex. redovisning efter näringsgren och åldersgrupper. För redovisning på näringsgrenar medför detta framförallt att i de näringsgrenar som domineras av personliga företagare, som t.ex. jordbruk och fiske ökar antalet sysselsatta företagare.

Branschindelningen i RAMS är fr.o.m. 1993 gjord efter standard för svensk näringsgrensindelning 1992 (SNI92) och fr.o.m. 2002 efter standard för svensk näringsgrensindelning 2002 (SNI2002).

RAMS grundas på administrativa dataregister som inhämtas eller sammanställs av SCB. Den viktigaste källan är registret över kontrolluppgifter från arbetsgivare men uppgifter hämtas även från andra källor, t.ex. standardiserade räkenskapsutdrag från Skatteverket och SCB:s företagsregister.

RAMS genomfördes första gången 1985 och har sedan dess tagits fram varje år. Den senast framtagna årgången avser sysselsättningen 2008. RAMS ligger också till grund för sysselsättningsstatistiken i de två senaste folk- och bostadsräkningarna (FoB 85 och FoB 90).

Det är viktigt att påpeka att fördelningen på näringsgren i RAMS grundas på det s.k. mestkriteriet, vilket förklarar varför RAMS redovisar betydligt färre personer inom jordbruk än Lantbruksregistret. I Lantbruksregistrets registrering kommer i princip alla personer med som under året varit sysselsatta på jordbruksföretag, dvs. även personer som är huvudsakligen verksamma i andra näringar.

Företagarnas åldersfördelning

Vid den årliga uppgiftsinsamlingen till Lantbruksregistret erhålls bl.a. uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning. Resultaten avser företagare vid samtliga jordbruksföretag som

- brukade mer än 2,0 ha åkermark eller
- innehade stora djurbesättningar – minst 50 kor eller 250 nötkreatur eller 50 suggor eller 250 svin eller 50 tackor eller 1 000 höns (inklusive kycklingar) eller
- innehade minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal för trädgårdsproduktion eller
- innehade minst 200 kvadratmeter växthusyta för trädgårdsproduktion.

Som företagare i Lantbruksregistret räknas definitionsmässigt den person som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten. Sålunda redovisas endast uppgifter för den förste företagaren även om flera personer gemensamt brukar ett företag. Fram t.o.m. 1995 kunde ytterligare högst två företagare ingå i redovisningen. Ändringen 1996 skedde som anpassning till EU:s riktlinjer på området.

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

Som en del av de s.k. strukturundersökningarna i jordbruket har SCB för åren 1995, 1997, 1999 och Jordbruksverket för 2003, 2005 och 2007 ställt särskilda frågor om sysselsättningen anpassade till EU:s krav. Undersökningens population är densamma som används i strukturundersökningen och nämns under *Företagarnas åldersfördelning*. Resultat från 2007 års undersökning redovisas i **tabellerna 7.3–5**.

Sysselsatta personer redovisas som företagare, familjemedlemmar till företagaren eller som ej familjemedlemmar. Enligt EU:s bestämmelser skall endast en person redovisas som företagare.

Annan publicering

Antalet förvärvsarbetande enligt RAMS med fördelning på näringsgren finns samlade i det årliga statistikpaketet AMPAK vid SCB. Bl.a. sker redovisning på län och kommun och med uppdelning på kön. Redovisning på begränsad näringsgrensnivå sker också i Sveriges Statistiska Databaser, som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning publicerades av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 0801. Sysselsättningen i jordbruket enligt EU:s statistikkrav har likaledes redovisats i Statistiska meddelanden, senast JO 30 SM 0801.

SM-publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Delar av jordbruksstatistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Tabell 7.1

Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 2008 efter arbetsplatsens belägenhet

Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work

Område	Förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m.				Förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m. i procent av samtliga förvärvsarbetande			
	Män	Kvinnor	Summa	Därav jordbruk ¹	Män	Kvinnor	Samtliga	Därav jordbruk ¹
<i>Län</i>								
Stockholms	2 923	1 262	4 185	3 392	0,5	0,2	0,4	0,3
Uppsala	2 288	530	2 818	2 133	3,4	0,8	2,1	1,6
Södermanlands	1 912	567	2 479	1 901	3,3	1,0	2,2	1,7
Östergötlands	3 674	754	4 428	3 307	3,6	0,9	2,3	1,7
Jönköpings	3 046	684	3 730	2 096	3,4	0,9	2,2	1,2
<i>Kronoberg</i>								
Kalmar	2 180	561	2 741	1 164	4,3	1,3	2,9	1,2
Gotlands	3 348	704	4 052	2 632	5,9	1,4	3,8	2,5
Blekinge	1 268	248	1 516	1 383	9,7	1,9	5,9	5,3
Skåne	1 368	243	1 611	1 015	3,7	0,8	2,3	1,5
<i>Hallands</i>								
Hallands	8 429	2 633	11 062	9 742	3,0	1,0	2,1	1,8
<i>Västra Götalands</i>								
Västra Götalands	2 952	781	3 733	2 847	4,6	1,3	3,0	2,3
Värmlands	8 514	2 159	10 673	7 773	2,1	0,6	1,4	1,0
Örebro	2 601	572	3 173	1 539	4,1	1,0	2,6	1,3
Västmanlands	2 030	457	2 487	1 559	3,0	0,7	1,9	1,2
<i>Dalarnas</i>								
Dalarnas	1 425	352	1 777	1 256	2,4	0,7	1,6	1,1
<i>Gävleborgs</i>								
Gävleborgs	2 604	655	3 259	1 230	3,9	1,1	2,6	1,0
<i>Västernorrlands</i>								
Västernorrlands	2 672	572	3 244	1 415	4,0	1,0	2,6	1,1
<i>Jämtlands</i>								
Jämtlands	2 283	602	2 885	1 091	3,8	1,1	2,5	1,0
<i>Västerbottens</i>								
Västerbottens	2 222	396	2 618	953	7,2	1,4	4,4	1,6
<i>Norrbottnens</i>								
Norrbottnens	2 567	582	3 149	1 331	4,0	1,0	2,6	1,1
<i>Hela riket</i>								
2008	2 380	499	2 879	1 166	3,9	0,9	2,5	1,0
2007	62 686	15 813	78 499	50 925	2,7	0,8	1,8	1,2
2006	61 313	15 237	76 550	50 643	2,7	0,7	1,7	1,2
2005	62 688	15 310	77 998	52 737	2,8	0,7	1,8	1,2
2004 ²	63 952	15 178	79 130	53 604	2,9	0,8	1,9	1,3
2000	62 817	14 520	77 337	56 815	2,9	0,7	1,9	1,4
	60 340	17 134	77 474	59 020	2,8	0,9	1,9	1,5

1) Jordbruk, jakt och service i anslutning här till (SNI 01).

2) Ny metod fr.o.m. 2004. Se texten *Om statistiken*.

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Tabell 7.2
Jordbruksföretagarnas¹ åldersfördelning 2007

Age distribution of holders

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. *Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.*

Område; storleksgrupp	Antal företagare i åldern, år								Juridisk person eller uppgift saknas	Summa
	Under 25	25– 34	35– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60– 64	Över 64		
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	13	206	781	592	674	684	642	965	757	5 314
Gmb	21	351	1 132	776	830	867	789	1 280	614	6 660
Gns	24	399	1 287	984	1 080	1 170	1 114	1 827	640	8 525
Ss	41	401	1 631	1 330	1 522	1 565	1 664	2 187	1 035	11 376
Gsk	88	1 087	3 561	2 657	2 787	2 918	2 923	4 667	916	21 604
Ssk	27	376	1 165	873	933	1 064	1 138	1 612	348	7 536
Nn	34	286	1 207	727	880	968	1 079	1 302	289	6 772
Nö	9	205	691	521	668	691	716	988	333	4 822
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
– 2,0	2	17	71	50	78	71	67	104	414	874
2,1– 5,0	34	819	2 313	1 458	1 667	1 807	1 938	3 664	338	14 038
5,1– 10,0	58	628	2 133	1 537	1 654	1 820	1 998	3 474	399	13 701
10,1– 20,0	48	528	1 942	1 496	1 708	1 872	2 053	3 398	448	13 493
20,1– 30,0	33	290	1 061	890	915	1 044	1 063	1 529	297	7 122
30,1– 50,0	38	325	1 287	1 080	1 181	1 264	1 245	1 407	432	8 259
50,1–100,0	31	425	1 672	1 218	1 396	1 320	1 137	930	828	8 957
100,1–	13	279	976	731	775	729	564	322	1 776	6 165
<i>Hela riket</i>										
2007	257	3 311	11 455	8 460	9 374	9 927	10 065	14 828	4 932	72 609
2005	294	3 952	12 814	9 285	9 712	10 679	9 919	14 093	5 060	75 808
2003 ²	287	3 593	12 040	8 339	8 973	9 752	7 822	11 596	4 378	66 780
2002 ²	344	4 029	12 940	8 753	9 671	10 288	7 867	12 645	4 413	70 950
2000 ²	405	5 077	14 769	9 532	10 746	10 449	8 062	13 287	4 471	76 798
1995 ²	..	4 091 ³	16 716 ⁴	26 245 ⁵	13 235	10 948	9 939	18 461	1 421 ⁶	101 056
1990 ²	..	5 737 ³	19 964 ⁴	28 357 ⁵	12 126	12 044	12 413	20 425	1 066 ⁶	112 132

1) Fr.o.m. 1996 redovisas endast huvudbrukaren som företagare i Lantbruksregistret. Tidigare år redovisades brukare 1 (huvudbrukare) och även brukare 2 och 3 som företagare.

2) För jämförelseåren ingår inte jordbruksföretag med mindre än 2,01 ha åkermark eller trädgårdsföretag utan åkermark.

3) Under 30 år.

4) 30–39 år.

5) 40–49 år.

6) Enbart "uppgift saknas".

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.3**Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 2007 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU**

Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. *Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.*

Område	Företagare och familjemedlemmar, stadigvarande och tillfälligt sysselsatta		Ej familjemedlemmar				Totalt	
	Personer	AWU	Stadigvarande sysselsatta Personer	AWU	Tillfälligt sysselsatta Personer	AWU	Personer	AWU
<i>Län</i>								
Stockholms	3 531	1 328	1 103	771	817	125	5 451	2 224
Uppsala	5 959	2 221	940	523	542	53	7 441	2 798
Södermanlands	4 034	1 492	931	632	392	71	5 357	2 195
Östergötlands	6 707	2 678	1 727	1 120	1 121	212	9 555	4 010
Jönköpings	7 767	2 911	749	438	522	51	9 038	3 400
Kronobergs	5 411	1 984	437	296	209	23	6 057	2 303
Kalmar	6 817	2 845	1 234	911	1 070	103	9 121	3 859
Gotlands	3 016	1 473	572	405	326	38	3 913	1 916
Blekinge	2 627	1 006	313	202	909	52	3 849	1 259
Skåne	16 854	6 451	3 925	2 776	4 262	635	25 040	9 862
Hallands	6 520	2 461	1 332	966	791	104	8 642	3 530
Västra Götaland	28 437	9 417	2 949	1 783	1 590	211	32 976	11 410
Värmlands	7 353	2 059	695	386	324	43	8 372	2 488
Örebro	5 092	1 647	598	396	331	38	6 021	2 080
Västmanlands	3 350	1 147	486	301	230	30	4 067	1 479
Dalarnas	4 580	1 446	562	354	254	35	5 397	1 834
Gävleborgs	5 426	1 740	479	276	577	65	6 482	2 080
Västernorrlands	5 149	1 537	420	233	185	18	5 754	1 788
Jämtlands	3 964	1 297	442	272	321	46	4 726	1 615
Västerbotten	5 600	1 572	792	500	603	125	6 996	2 197
Norrbottnens	2 729	869	457	241	176	20	3 361	1 130
<i>Hela riket</i>								
2007	140 919	49 579	21 144	13 782	15 552	2 097	177 615	65 458
2005	132 701	54 305	21 540	14 709	19 643	3 148	173 884	72 162
2003	119 482	52 008	24 771	15 774	23 697	2 880	167 950	70 662
1999	132 824	56 173	24 029	15 473	20 215	2 596	177 068	74 242
1997	143 259	62 786	25 302	16 009	27 343	2 963	195 903	81 758
1995	134 979	65 050	29 245	18 350	32 216	4 274	196 440	87 674

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.4

Antal sysselsatta i jordbruket 2007 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter

Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. *Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.*

Grupper sysselsatta	Personer			Pro-cent	Arbetskraftsenheter			Pro-cent	Antal företag
	Män	Kvinnor	Totalt		Män	Kvinnor	Totalt		
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>									67 915
Företagare	57 690	10 225	67 915	38	28 247	3 610	31 857	49	
Makar/sambor och övriga familjemedlemmar	24 601	48 403	73 004	41	7 259	10 463	17 722	27	
Stadigvarande sysselsatta (ej familjemedlemmar)	5 880	2 083	7 963	4	3 451	1 110	4 561	7	
Tillfälligt sysselsatta (ej familjemedlemmar)	6 598	2 485	9 083	5	770	231	1 001	2	
Totalt	94 769	63 196	157 965	89	39 727	15 414	55 141	84	
<i>Sysselsatta i företag som drivs av juridisk person</i>									4 693
Stadigvarande sysselsatta	9 736	3 438	13 174	7	7 114	2 100	9 214	14	
Tillfälligt sysselsatta	3 814	2 655	6 468	4	662	433	1 095	2	
Totalt	13 550	6 093	19 642	11	7 776	2 533	10 310	16	
<i>Hela riket</i>									
2007	108 319	69 289	177 615	100	47 503	17 947	65 458	100	72 608
2005	113 709	60 174	173 884	100	52 864	19 298	72 162	100	75 808
2003	167 950	100	70 662	100	67 890
1999	177 068	100	74 242	100	81 407
1997	195 903	100	81 758	100	89 577
1995	110 376	53 848	164 225 ¹	100	62 346	21 053	83 400 ²	100	..

1) Tillfälligt sysselsatta som ej är familjemedlemmar 32 216 personer ingår ej.

2) Arbetskraftsenheter avseende tillfälligt sysselsatta som ej är familjemedlemmar 4 274 AWU ingår inte.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.5**Antal sysselsatta i jordbruket 2007 efter årlig arbetstid för samtliga företagskategorier***Number of occupied persons in agriculture by working hours for all categories of holdings*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. *Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.*

Företagskategori	Årlig arbetstid, timmar					Totalt
	1– 449	450– 899	900– 1 349	1 350– 1 799	1 800–	
Enskild firma						
<i>Företagare</i>	28 470	12 135	7 844	4 642	14 825	67 915
Män	22 685	10 455	6 748	4 095	13 706	57 690
Kvinnor	5 784	1 680	1 096	547	1 119	10 225
<i>Makar/sambo</i>	36 246	5 390	2 886	1 577	2 857	48 956
Män	4 698	1 228	650	344	605	7 525
Kvinnor	31 548	4 162	2 236	1 233	2 252	41 431
<i>Övriga familjemedlemmar</i>	17 096	2 907	1 418	777	1 850	24 048
Män	11 761	2 152	960	598	1 605	17 076
Kvinnor	5 335	755	458	179	245	6 973
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	2 377	1 254	1 003	1 292	2 037	7 963
Män	1 747	859	678	863	1 732	5 880
Kvinnor	630	395	325	429	305	2 083
<i>Andra tillfälligt sysselsatta</i>	9 083
Män	6 598
Kvinnor	2 485
Juridiska personer						
<i>Driftsledare</i>	1 005	498	369	382	2 439	4 693
Män	853	447	322	346	2 305	4 273
Kvinnor	152	51	47	37	134	421
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	1 536	992	1 137	1 534	3 282	8 480
Män	885	518	552	1 004	2 504	5 463
Kvinnor	650	474	585	531	778	3 018
<i>Andra tillfälligt sysselsatta</i>	6 468
Män	3 814
Kvinnor	2 655
Totalt	177 615
Män	108 323
Kvinnor	69 292

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

8 Produktionsmedel inom jordbruket

I kapitel 8 redovisas uppgifter om jordbrukarnas inköp av traktorer och andra maskiner och redskap. Vidare redovisas uppgifter om länsstyrelsernas förprovning av djurstallar sammanställda av Jordbruksverket. Dessutom redovisas statistik rörande certifierat utsäde, försäljning till jordbruket av bekämpningsmedel och mineralgödsel samt produktion av jordbrukets fodermedel. Statistik över bekämpningsmedel och mineralgödsel i jordbruket redovisas också i kapitel 12.

Sammanfattning

Traktorer

Totalt levererades ca 4 100 traktorer till det svenska jordbruket under år 2008, vilket var 700 färre än under 2007. Det genomsnittliga effektuttaget uppgick till 123 kilowatt och var därmed mer än dubbelt så högt som år 1990 (**tabell 8.1**).

Värdet av jordbrukets inköp av traktorer uppgick år 2008 till 2 266 milj. kr. I fasta priser har värdet av traktorinköpen ökat med ca 33 % sedan 1990 (**tabell 8.2**).

Övriga maskiner och redskap

Inköp av andra maskiner och redskap än traktorer uppgick till 4 474 milj. kr under 2008. Dominerande var redskap för skörd och tröskning som uppgick till 1 126 milj. kr eller 25 % av jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap exklusive traktorer. I fasta priser har jordbrukets inköp av övriga maskiner och redskap ökat med ca 5 % sedan 1990 (**tabell 8.2**).

Förprovning av djurstallar

Det totala antalet förprovade djurstallar 2009 har minskat med 21 % sedan föregående år. Minskningen har rört djurstallar för alla djurslag. För dikor och övriga nöt har antalet förprovningar minskar med en fjärdedel. Under år 2009 förprovades flest byggnader för hästar i Västra Götalands län (90 st). De flesta förprov-

ningar avser byggnader för hästar, övrig nöt och mjölkkor (**tabell 8.3**).

Utsäde

Officiell statistik saknas beträffande utsädesmängder. Jordbruksverkets uppgifter om certifierade utsädesmängder kan dock ses som en uppskattning av den totala försäljningen av utsäde.

Av **tabell 8.4** framgår att det totalt certifierades 147 900 ton utsäde av fröburna växtslag och 22 100 ton potatis under 2008/2009. Under samma period importerades 10 400 ton fröburna växtslag som införts från annat land inom EES-området. Vad gäller utsädespotatis finns inget krav på införselanmälan vid import från annat EES-land. Därmed finns heller inga tillförlitliga uppgifter om kvantiteten importerat potatisutsäde.

Bekämpningsmedel

Tabell 8.5 visar försäljningen av bekämpningsmedel till jordbruket i ton under perioden 1990–2008.

Under 2008 såldes drygt 1 850 ton bekämpningsmedel, vilket är en ökning med 13 % sedan föregående år. Som synes dominerar försäljningen av ogräsmedel. Sammantaget ökade försäljningen av ogräsmedel med knappt 150 ton eller 11 % sedan 2007.

Försäljningen av insektsmedel till jordbruket minskade detta år med 16 ton från 40 till 24 ton, vilket är en återgång till mer normala ni-

vår efter omfattande angrepp av rapsbaggar under 2007. De kemiska betningsmedlen ökade med 25 ton, vilket hänger samman med en ökad spannmålsareal och ett ökat bekämpningsbehov under 2008. Även det biologiska betningsmedlet *Pseudomonas chlororaphis* fortsätter att öka något. Biologiska medel redovisas på annat sätt i statistiken. Svampmedel ökade med 47 ton sedan föregående år, främst p.g.a. den ökade spannmålsodlingen.

Mineralgödsel

Tabell 8.6 visar total förbrukning mätt som försäljningen av mineralgödsel samt i vilka former som kväve, fosfor och kalium sålts. Redovisningen avser vikten av den sålda varan och inte av respektive näringsämne. Enkla kvävegödselmedel kan t.ex. innehålla mellan 15 och 46 % kväve.

De rena kvävegödselmedlen utgörs främst av kalksalpeter N 15,5 (15,5 % kväve), av kalkammonsalpeter/Axan (26–28 % kväve) samt av ammoniumnitrat N 34 (34 % kväve). Bland de sammansatta gödselmedlen är NP 27-5+S dominerande i gruppen NP-medel, medan PK 11-21, NK 20-15 samt NPK 21-3-10 och 27-3-3 är dominerande i övriga grupper.

Försäljningen av mineralgödsel har sedan 2000/01 minskat med 25 %, men ökat med 3 % i jämförelse med föregående år. Mellan 2005/06 och 2006/07 ökade försäljningen av enkla gödselmedel med 6 % och försäljningen av de sammansatta gödselmedlen minskade med 1 %.

Försäljningen av kväve, uttryckt som ren växtnäring har mellan de senaste åren ökat, men är ändå en av de lägsta noteringarna sedan 1960-talet.

Den ökade försäljningen av kväve bedöms främst bero på att prisnivån på spannmål började stiga under hösten 2006. Inför 2007-års odlingsår fanns den ”nya” prisnivån med i bakgrunden inför beslut om kvävegivans storlek år 2007. Prisrelationen mellan kväve och produkt bedöms ha lett till att kvävegivan ökades något jämfört med tidigare. En annan orsak till ökad användning av kväve kan vara att arealen spannmål ökade något mellan 2006 och 2007, men denna förändring bedöms ha haft

mindre betydelse än de spirande förhoppningarna om bättre produktpriser.

Fodermedel

Råvaruförbrukningen till foderblandningar har under 2008 minskat för de svenska råvarorna med 7 %, medan förbrukningen för importerade råvaror ökat med 14 % jämfört med föregående år (**tabell 8.7**). Spannmål dominerar den inhemska råvaruförbrukningen, medan oljehaltiga frön eller frukter, däribland soja, utgör den största delen av de importerade råvarorna.

I **tabell 8.8** redovisas råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga djurslag. Förbrukningen har minskat för alla djurslag. Minskningen är störst för övriga djur, 34 %, och nöt samt hund och katt, 10 % för båda grupperna. Den svenska råvaruansvändningen till fjäderfä- och hästfoder har dock ökat sedan 2004 med 4 respektive 17 % och till gruppen övriga djurslag har användningen ökat mer än 60 %. Spannmål är den vanligaste råvaran i samtliga foderblandningar. I foder till nötkreatur används även mycket raps, som ingår i redovisningen för oljehaltiga frön eller frukter.

Om statistiken

Maskiner och redskap

Jordbruksverket genomför varje år sedan 1979 en undersökning om försäljningen av lantbruksmaskiner och -redskap. Fram till och med den undersökning som avsåg 1991 var dessa undersökningar totalundersökningar. Därefter har totalundersökningar genomförts intermitterat. Den senast genomförda undersökningen var en urvalsundersökning och avsåg 2008. Även 2004, 2005 och 2007 var urvalsundersökningar, medan undersökningen för 2006 var en totalundersökning.

De redovisade värdena av försålda maskiner och redskap grundas på angivna katalogpriser, vilket medför att hänsyn ej kunnat tas till eventuella rabatter. Mervärdesskatt ingår inte i tabelluppgifterna.

Förprovning av djurstallar

Stallar eller andra förvaringsutrymmen samt hägn för hästar samt för djur som hålls för produktion av livsmedel, skinn, ull eller päls får inte uppföras, byggas till eller byggas om utan att stallen eller förvaringsutrymmet på förhand har godkänts från djurskydds- och djurhälsosynpunkt. Detsamma gäller när ett stall, ett annat förvaringsutrymme eller hägn ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt. Det gäller även när ett stall, ett annat förvaringsutrymme eller hägn, som förut använts för annat ändamål, inreds för ovan nämnda djurhållning eller djuruppfödning.

Kraven på förprovning och besiktning av djurstallar finns i djurskyddsförordningen. Länsstyrelsen förprövar djurstallet utifrån ansökningshandlingar, ritningar och uppgifter som visar den planerade byggnadsåtgärden. När åtgärden är genomförd gör länsstyrelsen en besiktning för att kontrollera att byggnadsåtgärden är utförd enligt tidigare inkomna handlingar samt enligt djurskyddsbestämmelserna.

Förprovning krävs inte om antalet djurplatser på anläggningen för det berörda djurslaget efter den planerade byggnadsåtgärden understiger 5 hästar, 10 vuxna nötkreatur, 20 ungnöt, 10 vuxna svin, 50 slaktsvin, 100 tillväxtgrisar, 20 vuxna får eller getter, 500 fjäderfän utom strutsfåglar eller 3 strutsfåglar.

Statistik rörande förprovning av djurstallar sammanställs årligen av Jordbruksverket.

Utsäde

Officiell statistik om använda utsädesmängder etc. saknas i stort sett. Däremot kan försäljningen av utsäde uppskattas genom statistik över certifierade kvantiteter från den officiella utsädeskontrollen.

Utsädeslagstiftningen omfattar utsäde (fröer) och utsädespotatis av växtarter som används inom jordbruket och trädgårdsodlingen, såväl i den yrkesmässiga produktionen som inom fritidsodlingen. Detta innebär att utsäde av lantbruks-, köks-, prydnads- och

fruktväxter omfattas.

Lagstiftningen handlar om saluföring och produktion av utsäde – vad som får saluföras (vilket inkluderar överlåtelse, lagerhållning och utbudande till försäljning), vilken kvalitet utsädet måste ha samt hur märkning och förpackning ska ske.

Sedan den 1 januari 2006 är verksamheterna vid Statens utsädeskontroll (SUK) och Statens växtskyddsnämnd inordnade i Jordbruksverket.

Certifiering av utsäde är en myndighetsuppgift. Det omfattar i korthet en kvalitetskontroll, att utsädet vid analysering visats uppfylla kraven på kvaliteten och att härstamningen kontrollerats liksom att utsädesodlingen har fältbesiktigats. Dessutom omfattas även förslutningen och märkningen av förpackningen samt utfärdandet av bevis om certifiering av utsädespartiet.

För att utsäde av lantbruksväxter ska kunna certifieras måste arten finnas upptagen i utsädesförordningen (2000:1330) och sorten vara intagen i den svenska sortlistan eller i Europeiska gemenskapens gemensamma sortlista för lantbruksväxter.

För utsäde av köksväxter gäller samma förutsättningar bortsett från att det är fråga om Europeiska gemenskapens gemensamma sortlista för köksväxter. Dessutom räcker det om sorten finns med i en nationell sortlista från något land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Utsäde av köksväxter kan antingen certifieras eller kvalitetskontrolleras som standardutsäde.

För att utsäde ska få certifieras måste det uppfylla de kvalitetskrav som Jordbruksverket fastställer i sina föreskrifter. Dessa krav rör huvudsakligen renhet (art och sort), grobarhet, sundhet och lagringsförmåga. Kvalitetskraven omfattar även produktionsförhållanden som grundutsädet till den odling varifrån utsädet har skördats, utsädesodlingens läge och tillstånd under växttiden samt utsädets sortrenhet.

För utsädespotatis finns även krav som gäller lagringsbetingelser, knolkvalitet samt användning och rengöring av maskiner och

annan utrustning för odling och hantering av utsädet.

Utsäde av fröburna växtslag av lantbruksväxter, utom utsädespotatis, får certifieras av Jordbruksverket och av Frökontrollen Mellansverige AB (juridisk person som Jordbruksverket har förklarat behörig för certifiering). Utsädespotatis får endast certifieras av Jordbruksverket. Även kontrollen av köksväxtutsäde som standardutsäde utförs av Jordbruksverket.

Statistik rörande utsädescertifieringen sammanställs av Jordbruksverket.

Bekämpningsmedel

Sedan 1979, publiceras årligen uppgifter om försålda kvantiteter av bekämpningsmedel (verksamma ämnen) i Sverige. Statistiken baseras på information från innehavare av godkännande för bekämpningsmedel.

Mineralgödsel

Statistiken om försäljning av mineralgödselmedel (handelsgödsel) samlas in genom en enkätundersökning till tillverkare och importörer av mineralgödselmedel. Enligt lag skall mijöavgift erläggas med hänsyn till medlens kväve- och kadmiuminnehåll. Från det register som upprättas över de företag som betalar gödselmedelskatt hämtas underlag för enkätundersökningen.

Undersökningen sker samordnat mellan Jordbruksverket och SCB. Jordbruksverkets statistik inriktar sig på försäljningen i ton vara per produkt medan SCB:s redovisning sker uttryckt i ren växtnäring per län.

Hänsyn har i denna statistik ej kunnat tas till ev. lagerförändringar på enskilda gårdar eller i handelsledet. Uppgifterna som redovisas är baserade på den försäljning som sker till jordbruket och trädgårdsnäringen. Användningen av handelsgödsel i skogsbruket eller de specialgödselmedel som används för golfbanor samt organiska gödselmedel ingår inte i statistiken.

Fodermedel

Jordbruksverket begär in rapporter om råvaruförbrukningen från foderföretagen varje halvår. Företagen skall ange vilka råvaror som använts, till vilket djurslag foderråvaran har använts samt om råvarorna är av svenskt eller utländskt ursprung. Då systemet för inrapportering ändrades inför 2004 kan man inte göra jämförelser med statistik från 2003 eller tidigare. Rapporteringen av råvaruförbrukningen bygger på Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:81) om foder och är relativt detaljerad statistik.

Annan publicering

Jordbrukarnas investeringar i maskiner och redskap har från år 2003 publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubriken Statistik.

Mer information om förprovning och djurskyddsbestämmelser finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

Statistik över certifierat utsäde publiceras på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se, vidare under Odling samt Utsäde och sorter.

Uppgifter om försålda kvantiteter bekämpningsmedel i jordbruket har publicerats på Kemikalieinspektionens webbplats (www.kemi.se) under rubriken Statistik.

Statistik över försäljningen av mineralgödsel i jordbruket har publicerats i rapporten "Försäljning av mineralgödsel 2006/07" på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubriken Statistik.

Foderstatistik för 2008 publiceras i rapporten "Jordbrukets foderkontroll 2008" på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Rapport, broschyrer och blanketter.

Tabell 8.1
Antal levererade traktorer 1990–2008
Number of delivered tractors

År	Antal levererade traktorer	Genomsnittlig effekt på kraftuttaget. Kilowatt
2008	4 100	123,0
2007	4 800	116,7
2006	4 000	115,0
2005	3 800	110,4
2000	4 000	76,0
1990	3 988	60,7

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.2
Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1990–2008, milj. kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector

	1990	2000	2005	2006	2007	2008
<i>Löpande priser</i>						
Traktorer och jeepar						
Egentliga traktorer	999	1 673	1 850	1 996	2 291	2 266
Övriga tillhörande gruppen traktorer	15	21	23	19	29	23
Jordbearbetningsredskap	262	224	126	145	330	435
Redskap för sådd, spridning m.m.	200	234	212	344	640	774
Redskap för skörd och tröskning	516	640	658	800	898	1 126
Vagnar	139	94	217	170	172	267
Torkar, kvarnar, silor m.m.	219	206	201	170	163	174
Potatis och rotfruktsredskap	67	77	120	25	23	16
Transportredskap och lastapparater ¹	179	292	347	420	494	425
Utrustning för mjölkning och mjölkhantering	64	164	134	143	238	255
Stallutrustningar	227	309	469	400	490	539
Bevattningsutrustningar	18	14	25	15	15	15
Diverse ²	73	75	145	99	69	62
Skogs- och trädgårdsredskap för lantbruket ³	317	328	339	386
Summa	2 978	4 023	4 844	5 074	6 190	6 763
<i>2008 års priser</i>						
Traktorer	1 727	2 083	2 058	2 174	2 420	2 289
Övriga maskiner och redskap	4 279	3 201	3 357	3 354	4 098	4 474
Summa	6 006	5 283	5 415	5 527	6 518	6 763

1) Exklusive vagnar.

2) Elmotorer och hydroforer som ingått i posten "Diverse" har utgått fr.o.m. 2003 års undersökning.

3) Ny post fr.o.m. 2003 års undersökning.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.3
Antalet förprovade djurstallar under 2009
Number of pre-tested buildings for livestock

Område	Mjölkkor	Dikor	Övriga nöt	Suggor	Slaktsvin	Övriga svin	Hästar	Övriga djur ¹
<i>Län</i>								
Stockholms	2	1	1	–	1	–	57	6
Uppsala	5	6	10	–	–	–	35	9
Södermanlands	8	10	20	–	–	1	28	5
Östergötlands	10	11	14	2	1	1	40	12
Jönköpings	14	22	30	–	1	–	48	4
Kronobergs	9	17	26	–	1	–	26	10
Kalmar	36	16	42	1	2	–	28	23
Gotlands	8	7	24	–	–	1	5	3
Blekinge	2	4	6	–	–	–	3	25
Skåne	13	23	22	10	8	1	66	21
Hallands	32	10	40	9	1	6	50	12
Västra Götalands	31	23	47	6	7	2	90	28
Värmlands	14	20	22	3	3	3	15	4
Örebro	3	8	12	–	–	–	9	11
Västmanlands	4	5	10	2	3	2	14	5
Dalarnas	8	11	4	–	–	–	11	2
Gävleborgs	11	7	12	–	1	–	15	1
Västernorrlands	8	5	10	1	1	–	3	4
Jämtlands	9	10	10	–	–	–	13	2
Västerbottens	21	2	31	1	–	–	6	4
Norrbottens	6	2	6	–	1	–	8	1
<i>Hela riket</i>								
2009	254	220	399	35	31	17	570	192
2008	330	298	537	37	26	20	722	216
2007	262	295	558	50	50	32	616	191
2005	242	226	545	34	28	24	540	150
2000	466	240	606	78	54	37	190	111
1994/95	926	107	224	240	116	43	.. ²	.. ²

1) Får/getter, fjäderfä och pälsdjur.

2) Sammanlagt 87 förprovade djurstallar för häst, får/getter, fjäderfä och pälsdjur.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.4
Total kvantitet certifierat utsäde 2007/08 och
2008/09, ton

Total quantity of state certified seed

Utsädesslag	Certifierat i Sverige		Importerat certifierat utsäde	
	2007/08	2008/09	2007/08	2008/09
Stråsäd				
Höststråsäd	62 844	56 915	2 812	5 104
Vårstråsäd	98 086	77 708	3 197	1 194
Foderväxter				
Baljväxter	5 601	5 511	459	1 433
Gräs	5 709	6 080	2 549	1 580
Övr. foderväxter	0	0	71	68
Betor	538	305	321	628
Olje- och fiberväxter	1 233	1 221	238	429
Köksväxter	42	176	0	0
S:a fröburna växtslag	174 053	147 916	9 646	10 434
Potatis	22 354	22 118	–	–

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.5**Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket.****Kvantitet verksam substans 1990–2008, ton***Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance*

Bekämpningsmedel	Totalt	Därav				
		Insekts- medel ¹	Svamp- medel	Betnings- medel	Ogräs- medel	Tillväxt- regulatorer
<i>Kvantitet verksam substans, ton</i>						
2008	1 851	24	275	50	1 472	29
2007	1 643	40	228	25	1 323	27
2006	1 696	33	188	44	1 414	17
2005	1 569	18	211	42	1 280	18
2000	1 652	17	186	52	1 364	33
1995	1 224	17	133	67	975	32
1990	2 344	26	546	97	1 631	44

1) Exklusive myggmedel.

Källa: Kemikalieinspektionen.

Tabell 8.6

Förbrukning av mineralgödsel inom jord- och trädgårdsbruk 1990/91–2006/07, milj. kg

Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture

	1990/91	1995/96	2000/01	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
<i>Enkla gödselmedel</i>							
Kvävegödsel	685,4	555,9	579,4	474,7	361,0	360,9	383,2
Fosforgödsel	12,0	4,2	2,6	1,5	1,0	0,8	0,9
Kaliumgödsel	6,0	8,0	9,2	10,3	10,1	9,4	10,4
Svavelgödsel	–	–	0,6	0,5	0,6	0,5	0,4
<i>Sammansatta gödselmedel</i>							
NP-gödsel	42,8	56,4	44,5	46,1	35,1	34,6	22,7
PK-gödsel	74,3	62,6	33,5	23,9	17,3	14,4	13,6
NK-gödsel	18,6	13,0	20,2	9,2	8,2	9,7	11,0
NPK-gödsel	292,3	266,6	284,8	285,0	290,4	281,7	288,9
Totalt	1 130,9	966,7	974,8	851,2	723,8	712,0	731,0

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.7

Råvaror ingående i foderblandningar för samtliga djurslag 2007 och 2008, ton

Feed materials in compound feeds for all animals

Foderråvara	Producerat		Importerat	
	i Sverige			
	2007	2008*	2007	2008*
Spannmål; produkter och biprodukter	1 036 225	986 934	45 277	83 946
Oljehaltiga frön eller frukter; produkter och biprodukter	133 874	125 456	417 355	485 719
Frön från baljväxter; produkter och biprodukter	15 200	8 692	610	1 216
Stamknölar, rotfrukter och rötter; produkter och biprodukter	58 588	34 812	97 419	104 279
Andra frön och frukter; produkter och biprodukter	–	–	5 436	8 235
Vallfoder och grovfoder	5 191	7 772	15 508	11 769
Andra växter; produkter och biprodukter	5	9	5	1
Mjolkprodukter	9 688	3 024	5 191	1 062
Produkter från landdjur ¹	7 725	7 457	5 730	4 903
Fiskar, andra marina djur; produkter och biprodukter ²	2 228	395	3 814	4 724
Mineraler	76 562	81 956	28 535	11 145
Diverse ³	49 091	50 758	4 532	4 644
Övriga produkter ⁴	49 131	40 708	6 842	6 027
Totalt	1 443 508	1 347 972	636 254	727 669

1) Köttmjöl, mjöl av kött med ben, benmjöl, grevar, fjäderfämjöl (äv. hydrolyserat), blodmjöl och animaliskt fett.

2) Fiskmjöl och fiskolja (äv. raffinerad och härdad).

3) Bageri- och pastaprodukter och biprodukter därav, fettsyror och salter av fettsyror.

4) Produkter som innehåller råvaror som inte ingår i ovanstående produktgrupper.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.8
Råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga djurslag 2008*, ton

Feed materials in compound feeds produced in Sweden for all animals

Foderråvara	Svin	Fjäderfä	Nöt	Häst	Hund/ Katt	Övrigt	Totalt
<i>Spannmål; produkter och biprodukter</i>							
Varav havre	26 187	42 457	50 651	10 351	36	2 633	132 314
korn	77 155	17 460	67 139	2 448	537	1 886	166 625
vete	103 300	221 786	53 565	5 305	15 696	1 776	401 427
vetefodermjöl	18 007	2 338	17 092	686	–	297	38 420
vetekli	14 458	8 404	49 062	7 378	677	1 776	81 754
rågavete	9 612	14 538	70 788	–	16	532	95 486
torkad drank	1 528	63	28 153	25	433	468	30 669
Summa	254 622	313 626	357 940	30 384	19 410	10 953	986 934
<i>Oljehaltiga frön eller frukter; produkter och biprodukter</i>							
Varav raps	664	8 453	1 031	–	–	10	10 157
raps, extraherad	2 581	215	96 915	–	–	520	100 230
Summa	5 765	9 294	109 531	77	160	629	125 456
<i>Frön från baljväxter; produkter och biprodukter</i>							
Varav ärter	1 468	2 400	3 324	7	1	75	7 274
Summa	2 271	2 400	3 928	7	1	85	8 692
<i>Stamknölar, rotfrukter och rötter; produkter och biprodukter</i>							
Varav (socker)betmassa	105	–	7 057	192	331	112	7 795
(socker)betmelass	1 004	2	12 891	658	–	217	14 772
Summa	2 529	437	27 221	2 468	458	1 699	34 812
<i>Andra frön och frukter; produkter och biprodukter</i>							
Summa	–	–	–	–	–	–	–
<i>Vallfoder och grovfoder</i>							
Summa	31	187	2 235	2 129	–	3 190	7 772
<i>Andra växter; produkter och biprodukter</i>							
Summa	–	3	–	1	5	–	9
<i>Mjölksprodukter</i>							
Summa	1 001	–	1 970	15	7	31	3 024
<i>Produkter från landdjur¹</i>							
Summa	177	2 814	–	–	4 446	20	7 457
<i>Fiskar, andra marina djur; produkter och biprodukter²</i>							
Summa	323	12	–	–	59	–	395
<i>Mineraler</i>							
Summa	19 421	33 999	21 723	6 406	21	386	81 956
<i>Diverse³</i>							
Summa	8 394	14 774	27 129	295	44	122	50 758
<i>Övriga produkter⁴</i>							
Summa	3 139	5 707	14 971	1 385	11 989	3 517	40 708
<i>Totalt</i>							
2008	297 673	383 251	566 647	43 168	36 601	20 631	1 347 972
2007	300 764	394 938	628 730	47 185	40 529	31 362	1 443 508
2006	305 037	396 180	740 739	52 000	41 506	32 501	1 567 963
2005	315 920	367 876	632 516	27 596	38 803	14 674	1 397 385
2004	367 558	369 099	737 405	36 889	39 011	12 635	1 562 597

1) Köttmjöl, mjöl av kött med ben, benmjöl, grevar, fjäderfämjöl (äv. hydrolyserat), blodmjöl och animaliskt fett.

2) Fiskmjöl och fiskolja (äv. raffinerad och härdad).

3) Bageri- och pastaprodukter och biprodukter därav, fettsyror och salter av fettsyror.

4) Produkter som innehåller råvaror som inte ingår i ovanstående produktgrupper.

Källa: Jordbruksverket.

9 Stödåtgärder

I kapitel 9 redovisas direktstöden till det svenska jordbruket inom ramen för EU:s jordbrukspolitik. Redovisningen omfattar även direktstöden till rennäringen samt till företag verksamma inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter. En beskrivning av den svenska jordbrukspolitiken under åren närmast före Sveriges inträde i EU lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Utöver direktstöd förekommer exempelvis exportbidrag och stöd till lagring av jordbruksprodukter. Dessa stöd omfattas inte av redovisningen.

EU:s jordbrukspolitik

Det svenska EU-medlemskapet från den 1 januari 1995 innebar att de svenska jordbruksstöden ersattes av EU:s stödsystem. En beskrivning av huvuddragen i EU:s jordbrukspolitik och de olika stöden görs i det följande.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) innebär att handeln med jordbruksprodukter är fri inom unionen.

Målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är att:

- Öka produktiviteten i jordbruket
- Ge jordbrukarna en skälig levnadsstandard
- Stabilisera marknaderna
- Trygga livsmedelsförsörjningen
- Ge konsumenterna livsmedel till rimliga priser

För att nå dessa mål används främst olika marknadsregleringar, men i EU:s jordbrukspolitik ingår även struktur- och regionalpolitiska åtgärder. På senare år har EU också fattat beslut om åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön.

Den 1 januari 2005 införde Sverige ett nytt jordbrukarstöd – gårdsstödet. Gårdsstödet är

inte kopplat till jordbrukarens produktion utan är i stort sett oberoende av vad och hur mycket jordbrukaren producerar. Gårdsstödet ersätter flera stöd, bland annat arealersättningen och de flesta tidigare djurbidragen.

Jordbrukaren måste ha stödrätter för att få gårdsstödet.

Stödrätterna motsvarade det antal hektar jordbruksmark (åkermark och betesmark) som jordbrukaren brukade och redovisade 2005.

En stödrätt kan bestå av två delar, ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Ett grundbelopp ingår i de flesta stödrätter. För betesmark är grundbeloppet per hektar lika i hela Sverige. För åkermark varierar grundbeloppet per hektar beroende på var i landet jordbrukaren har sin jordbruksmark.

Marknadsregleringarna finansieras helt av EU:s budget medan strukturstöden, de regionala stöden och miljöstöden medfinansieras av medlemsländerna.

Kommissionen har störst inflytande på de områden där EU i hög grad ansvarar för politiken, som t.ex. pris- och marknadsregleringen inom jordbrukspolitiken. För de åtgärder som medfinansieras av de enskilda medlemsländerna, t.ex. kompensationsbidraget och miljöprogrammet, är friheten större att nationellt utforma reglerna. Nationella stöd kan utformas

av de enskilda medlemsländerna, men måste godkännas av kommissionen.

Jordbrukspolitiken finansieras av tullar, införselavgifter, producentavgifter och bidrag från medlemsstaterna och upptar ungefär hälften av EU:s totala budget.

I **tabell 9.1** ges en sammanfattning av utbetalade direktstöd till jordbruket, dvs. gårdsstöd (tidigare arealersättningar, djurbidrag), regionala stöd samt miljöstöd, och i **tabellerna 9.2–5** mer detaljerad statistik om dessa stöd. Uppgifterna avser de år för vilka utbetalning skett, oavsett när. Utöver dessa stöd ges stöd till investeringar och s.k. startstöd. Dessa redovisas i **tabell 9.6** och **9.7**. Statistiken där avser de år under vilka stöden beviljats för utbetalning under ett antal år framåt i tiden. Stöd till rennärningen redovisas i en särskild tabell (**tabell 9.8**).

Gårdsstöd

De tidigare produktionskopplade jordbrukarstöden (arealersättning och djurbidrag) ersattes år 2005 med ett nytt stöd, gårdsstöd som i stort sett är helt frikopplade från produktionen.

Jordbrukaren kan få gårdsstödet för all jordbruksmark, det vill säga både för åkermark och för betesmark som jordbrukaren brukar och redovisar i SAM-ansökan.

För att få fullt gårdsstöd måste jordbrukaren uppfylla de så kallade tvärvillkoren. Det innebär att:

- jordbrukaren ska sköta all sin jordbruksmark enligt skötselkraven och att
- jordbrukaren ska följa vissa regler inom områdena miljö, folkhälsa, växtskydd, djurskydd och djurhälsa. Dessa regler kallas verksamhetskrav.

För att få gårdsstödet utbetalt måste jordbrukaren ha stödrätter. Gårdsstödet betalas ut för det antal hektar jordbruksmark som jordbrukaren ansöker om. Jordbrukaren kan dock inte få mer gårdsstöd än vad stödrätterna motsvarar. Stödrätterna tillhör jordbrukaren och är inte kopplade till marken.

Varje stödrätt har ett fastställt stödvärde som varierar mellan enskilda jordbrukare. Värdet beror på:

- vilken slags mark som låg till grund för tilldelningen av stödrätterna
- vilken region som stödrätterna tilldelades i
- om stödrätterna förutom grundbeloppet även består av ett tilläggsbelopp.

Jordbrukare kan överföra stödrätter mellan varandra på olika sätt:

- handel med stödrätter och
- hyra av stödrätter i samband med arrende av jordbruksmark.

Det är upp till jordbrukarna att komma överens om villkoren för överföringen. Av **tabell 9.2** framgår att för 2009 utbetalades ca 6 711 milj. kr i gårdsstöd till svenska jordbrukare. De största utbetalningar skedde i Skåne län och i Västra Götalands län.

Stöd för proteingrödor

Från och med stödår 2004 lämnas stöd för odling av proteingrödor. Stödet ingår i den nya jordbruksreformen och kan sökas av jordbrukare som odlar vissa proteingrödor (baljväxter).

Stödet är på maximalt 55,57 euro per hektar (ca 500 kr/ha). Inom hela EU finns en maximal areal på 1,6 milj. hektar, någon nationell nivå finns inte. Om jordbrukarna inom EU söker stöd för en större areal än den arealen kan stödet komma att minskas. Minskningen kommer då att ske proportionellt.

I Sverige är den ansökta arealen 41 792 ha för 2009, jämfört med 2008, då den ansökta arealen var 30 303 ha.

Stöd för energigrödor

Från och med stödår 2004 lämnas ett särskilt stöd för odling av energigrödor.

Jordbrukare som odlar energigrödor kan ansöka om det särskilda stödet för odling av energigrödor. Alla jordbruksgrödor kan berättiga till stöd under förutsättning att de används till godkända energiändamål.

Stödet är maximalt 45 euro (ca 410 kronor) per hektar. Inom hela EU finns en garantiareal

på 2 miljoner hektar. Visar det sig att jordbrukarna inom EU sökt stöd för en större areal än garantiarealen kommer stödet per hektar att minska. 2007 blev ersättningen ca 30 euro (ca 290 kronor) per hektar. För att du ska få stödet för energigrödor krävs att stödet uppgår till minst 100 euro (ca 900 kronor). 2008 blev det full ersättning.

Stödet för energigrödor går inte att söka från och med 1 januari 2010. EU har beslutat att 2009 var det sista året då lantbrukare kan få stöd för produktion av energigrödor.

Den ansökta arealen i Sverige är 20 498 ha för 2009, jämfört med 2008 då den ansökta arealen var 19 414 ha.

Stöd för odling av grödor för industri- och energjämdamål

Den som odlar industri- och energigrödor har möjlighet att söka tre olika stöd:

- Stödet för energigrödor
- Gårdsstödet
- Investeringsstöd för att plantera energiskog

Stöd för kontrakterad stärkelsepotatis

Jordbrukare som odlar stärkelsepotatis kan ansöka om stöd för kontrakterad stärkelsepotatis.

Stödbeloppet är 66,32 euro (ca 600 kr) per potatismängd, som behövs för att tillverka ett ton stärkelse. Beloppet justeras efter stärkelseinnehållet i potatisen.

Stöd för kontrakterad stärkelsepotatis till industrin har för 2009 t.o.m. april utbetalts 38 milj. kr.

Stöd för kvalitetscertifiering

Jordbrukare som har kvalitetscertifierat sin produktion genom att de är anslutna till ett kvalitetssäkringssystem har möjlighet att få stöd för kvalitetscertifiering. Det kvalitetssäkringssystem som jordbrukaren är ansluten till måste ha kontroller som utförs av ett oberoende certifieringsorgan, dvs. det krävs en oberoende tredjepartskontroll av att jordbrukaren uppfyller de krav som kvalitetssäkringssystemet ställer. Certifieringsorgan som utför den oberoende kontrollen ska vara ackrediterat.

Stödet betalas ut till jordbrukare som har växtodling, betesmark, nötkreatur för kött- och mjölkproduktion eller får och getter.

Från och med 2008 är hektarersättningen och den fasta ersättningen ersatt av ett lika stort belopp för alla jordbrukare. Det finns en summa pengar som kommer att fördelas på alla som blir berättigade till stödet. Hur stor ersättningen blir beror alltså på hur många jordbrukare som söker stödet och hur mycket pengar det finns att fördela respektive år. Det är omöjligt att i förväg veta hur stor ersättningen kommer att bli. 2009 betalades 28 miljoner ut. Stödet redovisas inte i följande tabeller.

Stöd till mervärden i jordbruket

Jordbrukare som söker stöd till mervärden i jordbruket måste vara verksam inom minst en av följande produktionsgrenar:

- Spannmål, oljeväxter, proteingrödor, utsäde, stärkelsepotatis, lin, hampa m.m.
- Nötkött
- Mjölkproduktion
- Får och getter

Stödet kan utbetalas för kvalitets- och marknadsföringsåtgärder. Det kan gälla produkt- och kvalitetsarbete till exempel genom studiebesök och specialistutbyte. Andra områden som kan vara aktuella är tekniska undersökningar, genomförbarhets- och designstudier. Det kan även gälla kostnader för utveckling av produktionsmetoder eller produkter samt marknadsundersökningar och testproduktion.

Stödet betalas ut med högst 75 % av kostnaderna för åtgärderna men med högst 50 000 kr per år och åtgärd. Stöd under 100 euro (ca 900 kr) betalas inte ut. Stödet redovisas inte i följande tabeller.

Handjursbidrag

Handjursbidrag kan beviljas för tjurar och stutar som slaktas i Sverige, säljs till annat EU-land eller exporteras till länder utanför EU. Slaktvikten på tjurarna ska vara minst 185 kg och stutarna måste ha uppnått en ålder av 9 månader.

Antal djur som berättigar till handjursbidrag

begränsas av en bidragskvot som är 250 000 djur.

Mjölkbidrag

Mellan åren 2004 och 2006 fanns det ett mjölkbidrag till mjölkproducenter. Från och med 2007 har mjölkbidraget upphört och ingår istället i gårdsstödet.

Modulering

Med modulering, menas att pengar förs över från vissa andra stöd till miljö- och landsbygdsprogrammet.

För 2009 gjordes avdrag för modulering på 7 % av det totala stödbeloppet för bland annat följande stöd; gårdsstödet, handjursbidraget och mjölkbidraget.

Regionala stöd

Kompensationsbidrag

EU:s regionalpolitik syftar till social utjämning mellan olika regioner inom gemenskapen. Jordbruket skall säkras i områden med sämre produktionsförutsättningar så att befolkningen kan bo kvar och landskapet bevaras. Det viktigaste regionalpolitiska bidraget är det s.k. kompensationsbidraget. Detta riktar sig till områden som har sämre förutsättningar för livsmedelsproduktion (Less Favoured Areas) än andra regioner. I Sverige utgår kompensationsbidrag till stödområdena i norra Sverige, delar av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige samt vissa områden på Öland och Gotland.

För att få kompensationsbidrag måste jordbrukaren åta sig att bruka minst tre hektar jordbruksmark inom ett stödområde i minst fem år från och med den första stödutbetalningen. Det krävs också ett visst djurinnehav. Pensionärer kunde t.o.m. 2006 inte få kompensationsbidrag.

Kompensationsbidraget lämnas i första hand för vall och betesmark, men i vissa stödområden i norra Sverige även för spannmål och potatis. Kompensationsbidraget kan utgå med mellan 250 och 2 550 kr per hektar. **Tabell 9.3** visar att Västra Götalands län följt av Jönköp-

ings län är de län där mest kompensationsbidrag har utgått. Totalt utbetalades 678 milj. kr i kompensationsbidrag för år 2009.

Nationellt stöd till norra Sverige

Avtalet med EU ger Sverige rätt att lämna nationellt stöd till vissa områden i norra Sverige. Stödet är helt finansierat av svenska staten och syftet är att behålla traditionell jordbruksproduktion som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i norra Sverige. Avsikten är också att stödet skall förbättra strukturen för produktion, omsättning och förädling av jordbruksprodukter och säkerställa att miljön och naturvärdena skyddas och bevaras.

Det nationella stödet tillsammans med kompensationsbidraget och miljöstödet för bevarande av öppet odlingslandskap ersätter det gamla Norrlandsstödet.

Stöd utgår till mjölk-, slaktsvins- och äggproduktion samt för suggor och getter samt odling av potatis, bär och grönsaker. Det nationella stödet är förknippat med vissa villkor. Jordbruket skall t.ex. omfatta minst 3 hektar jordbruksmark. Pensionärer kunde t.o.m. 2006 inte få nationellt stöd.

Tabell 9.3 visar att t.o.m. april 2010 har 264 milj.kr utbetalats i nationellt stöd till norra Sverige för år 2009. Mest nationellt stöd utgick till Västerbottens län.

Miljöersättningar

Miljöersättningar syftar till åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön. Varje land utformar ett program för miljövänliga produktionsmetoder inom jordbruket och för bevarande av biologisk mångfald i odlingslandskapet. Programmet utformas efter det egna landets förhållanden och miljöproblem. För miljöstöd krävs ett femårigt åtagande av brukaren (20 år när det gäller stödet till våtmarker och småvatten).

Den 1 januari 2007 startade ett nytt landsbygdsprogram, "Landsbygdsprogram för Sverige år 2007–2013". För information om det nya programmet hänvisas till Jordbruksverket, www.jordbruksverket.se. I det följande be-

skrivs de stöd som utbetalades för år 2009.

I **tabell 9.4** visas de arealer för vilka vissa miljöersättningar söks för år 2009.

Tabell 9.5 visar utbetalade medel till miljöersättningar. Totalt utbetalades det år 2009 2 018 milj. kr i ersättningar enligt det nya programmet. Mest stöd utgick till Västra Götalands län följt av Skåne län.

Bevarande av betesmarker och slåtterängar

Från och med 2001 finns två stöd för betesmarker och slåtterängar. Dels ett projektstöd för restaurering av betesmarker och slåtterängar och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med projektstödet är att återställa den biologiska mångfalden och de kulturhistoriska värdena i slåtterängar, betesmarker, skogs- och fåbodbeten som helt eller delvis försvunnit genom att hävden upphört. Syftet med stödet för skötsel av betesmarker och slåtterängar är att bevara och förstärka hävdgynnande natur- och kulturmiljövärden.

Stödnivån för anläggning av våtmarker och småvatten kan högst vara 90 % av stödberättigande kostnader och ersättning kan lämnas med högst 10 000 kr/ha och år. Ersättning lämnas för betesmarker och slåtteräng med allmänna värden samt betesmarker och slåtteräng med särskilda värden. Ersättning lämnas också för fåbodbete, skogsbete och alvarbete på Öland och Gotland. Kompletterande åtgärder såsom lövtäkt, lieslätter och efterbete ger ytterligare ersättning.

Bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer

Ersättning lämnas för skötsel av åkermarkens värdefulla lämningar och miljöer (landskapselement) som vittnar om den äldre markanvändningen. Ersättning utgår för skötsel av vissa landskapselement belägna på eller i anslutning till åkermark. Exempel på sådana landskapselement är renar mellan åkerskiften, stenmurar, trädrader, stentippar, källor och åkerholmar. Ersättningsbeloppet ges per landskapselement och skiljer sig åt mellan elementen. För att man ska få ett åtagande för natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet måste den sammanlagda

ersättning för det första året i åtagandeperioden vara minst 1 000 kronor. Landskapselementen ska till väsentlig del ha tillkommit före den storskaliga mekaniseringen av jordbruket, dvs. före 1940.

Utrotningshotade husdjursraser

Syftet är att bevara den genetiska resursen som våra husdjur utgör och därmed bidra till att uppnå det svenska miljö kvalitetsmålet ”Ett rikt odlingslandskap”. För att uppnå målet ska det senast 2010 finnas ett tillräckligt antal djur för att långsiktigt säkerställa bevarandet av inhemska husdjursraser i Sverige. Ersättning lämnas för att hålla djur av raser som finns med på EU:s lista över utrotningshotade svenska husdjursraser, t.ex. fjällko, gutefår, lantrasget och linderödssvin. Den årliga ersättningsnivån ligger på 1 000 kr per djurenhet för nötkreatur, får och getter och 1 500 kr per djurenhet för linderödssvin.

Öppet och varierat odlingslandskap

Syftet med detta stöd är att bevara odlingslandskapet och förhindra omfattande nedläggning av jordbruksmark. Därigenom bevaras en biologisk mångfald och värdefulla kulturmiljöer. Ersättning lämnas för skötsel av slåttervall och betesvall på åkermark. Detta stöd har från och med år 2007 slagits ihop med stödet för Vallodling.

Ekologiska produktionsformer

Syftet med ersättningen är att jordbruksmarken ska användas på ett hållbart sätt. Ekologisk produktion har positiva effekter för markens långsiktiga produktionsförmåga och för biologisk mångfald. Miljöersättningen har utformats för att bidra till att de nya målen för ekologisk produktion uppfylls. Målen till år 2013 är att – 20 procent av jordbruksmarken ska vara certifierad för ekologisk produktion

Ersättning lämnas till jordbrukare med ekologisk odling med eller utan ekologisk djurhållning. Den årliga ersättningen varierar beroende på grödslag men ligger mellan 650–7 500 kr /ha. Ersättning för ekologisk djur-

hållning lämnas i form av en extra ersättning för ekologisk odlad slättervall, betesvall och grönfodergöröror. Mark i åtagande för betesmarker och slätterängar kan också ligga till grund för djurersättning. Ersättning för ekologisk djurhållning baseras på det antal mjölkkor, am- och dikor, ungnöt, tackor, getter (hondjur), suggor, slaktsvin, värphöns och slaktkycklingar som du har inom företaget. Ett hektar åkermark motsvaras av 1,0 djurenhet och ett hektar betesmark eller slätteräng motsvaras av 0,5 djurenheter. Djurantalet får variera genom åren under åtagandeperioden men måste omfatta minst ett djur under hela åtagandeperioden. Antal djur som motsvarar en djurenhet varierar mellan 1,00 för mjölkkor, am- och dikor till 71,43 för värphöns.

Vallodling

Syftet med ersättningen är att bidra till ett öppet och variationsrikt landskap. Detta gynnar odlingslandskapets natur- och kulturmiljöer. Vallodlingen bidrar också till att minska växt-näringsläckaget och erosionen från åkermark och till att begränsa användningen av växtskyddsmedel. Ersättningen består av en grund-ersättning som du kan få i hela landet om du odlar vall, och en tilläggsersättning för slätter- och betesvall som du kan få i stödområdena 1–5. För att få tilläggsersättningen måste man ha djur.

Grundersättningen är 300 kr per hektar i hela landet. Tilläggsersättningen mellan de olika stödområdena varierar mellan 250–1 800 kr/ha.

Minskat kväveläckage

Ersättning lämnas för insatser med syfte att minska kväveutlakningen under vinterhalvåret. Ersättning kan lämnas för två åtgärder, dels för sådd av fånggröda, dels för vårbearbetning, dvs. att ingen jordbearbetning sker efter skörden på hösten. Syftet är att minska den kvävebelastning i havet som orsakas av mänsklig verksamhet. Åtgärden riktas till områden i södra Sverige där kväveutlakningen är hög. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger för fånggröda på 800

kr/ha och för vårbearbetning på 300 kr/ha. Fånggröda och vårbearbetning på samma mark ger 1 300 kr/ha.

Våtmarker och småvatten

Från och med 2001 finns två stöd för våtmarker och småvatten. Dels ett projektstöd för anläggning av våtmarker och småvatten och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med ersättningarna är att öka arealen våtmarker i odlingslandskapet och att förbättra funktionen i de våtmarker som redan finns. Våtmarkerna minskar de negativa effekterna av växt-näringsläckage och bevarar och förstärker den biologiska mångfalden. De fyller även andra viktiga funktioner, som att upprätthålla grundvattennivån, öka variationen i landskapet och förbättra möjligheten till människors rekreation.

Med våtmark menas ett vegetationstäckt område där vattenytan är nära under, i nivå med eller nära över markytan och där vattennivån får variera med de naturliga säsongsvariationerna. Med våtmark menas här även småvatten och dammar.

Bruna bönor på Öland

Ersättning lämnas till jordbrukare med traditionell odling av lokala sorter av bruna bönor på Öland. Syftet med detta stöd är att främja en odlingsmetod som bidrar till att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växt-näringsutlakning till Östersjön. Dessutom bevaras odlingen av lokala sorter av bruna bönor. Odlingen är en viktig del av öns kulturarv. Ersättningen lämnas enbart på Öland och ett jordbruksskifte måste vara på minst 0,10 ha för att vara berättigad till ersättning.

Socketbetor på Gotland

Ersättning lämnas till jordbrukare på Gotland med miljövänlig odling av socketbetor. Syftet är att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växt-näringsutlakning till Östersjön. Ersättning lämnas endast på Gotland. Detta stöd togs bort från och med år 2007.

Skydds-zoner

Syftet med ersättningen är att minska ytav-

rinningen, erosionen och läckaget av näringsämnen från åkermark. Skyddszonerna minskar även risken för att rester av växtskyddsmedel hamnar i sjöar och vattendrag. Syftet är också att gynna växt- och djurliv. Ersättning lämnas för anläggning av zoner besådda med vall utmed vattendrag i stödområdena 5 och 9. Skyddszonen skall vara minst 6 meter bred och ersättning lämnas för högst 20 meters bredd. Dessutom måste skifteslängden mot vattenområdet vara minst 20 meter och den sammanlagda arealen av alla skyddszonsskiften minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån är 1 000 kr/ha.

Företagsstöd

Syftet med företagsstöden är att öka konkurrenskraften inom jordbruket, skogsbruket, rennäringen, trädgårdsområdet och livsmedelsförädlingen. Syftet är också att öka livskvaliteten och diversifiera ekonomin på landsbygden. Med företagsstöd menas att stödet är knutet till ett befintligt eller nystartat företag.

Stöd till modernisering av jordbruksföretag (tabell 9.6)

Stöd till modernisering av jordbruksföretag ska bidra till att påskynda företagets anpassning till nya marknadsförutsättningar men samtidigt ge positiva effekter för biodiversitet, miljövänlig produktion, djurvälstånd och arbetsmiljö. Under åtgärden ingår även stöd för plantering av energigrödor på åkermark.

Stödet är inriktat på att beviljas som en procentsats av planerade fasta investeringar och betalas ut först då dessa har genomförts och betalats. Landsbygdsprogrammet medger stöd med högst 30 % av stödberättigande investeringskostnader. Till jordbruksföretag inom mindre gynnade områden i norra Sverige kan ytterligare högst 20 procentenheter beviljas.

De flesta länsstyrelser har emellertid tillämpat ett reducerat maxbelopp och i vissa fall även en sänkt stödandel. Prioritering sker av de företag som utifrån sin affärsplan bedöms mest bidra till en ökad konkurrenskraft och entreprenörskap i sektorerna och i landsbygds-

ekonomin. Varje länsstyrelse har tagit fram egna prioriteringar, vilket gett åtgärden en viss lokal prägel. Prioriteringsordningen framgår av länsstyrelsernas genomförandestrategier.

Startstöd (tabell 9.6)

Startstödet ska bidra till att främja en långsiktig lönsam och konkurrenskraftig jordbruksnäring genom att stödja unga personer som för första gången vill etablera sig som ägare till ett jordbruksföretag. Stödet kan också underlätta och påskynda generationsväxlingar i jordbruksföretagen och därmed leda till en förnyring av jordbrukarkåren. Stödet hjälper till genom att ett bidrag av likvida medel underlättar ett övertagande eller en nyetablering, särskilt med tanke på att ett beviljat startstöd sannolikt gör det lättare att banklån beviljas.

Startstöd lämnas med högst 250 000 kr i form av en startpremie till företagare under 40 år som för första gången etablerar sig som företagare i ett jordbruks- eller trädgårdsföretag.

Den största delen av företagen som har fått stöd har haft djur/köttproduktion jämte växtodling som inriktning. Därefter har mjölkproduktion, trädgård, får och hästar varit de vanligaste inriktningarna.

Stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter (tabell 9.7)

Stödet för högre värde, eller förädlingsstödet, är ett investeringsstöd som kan lämnas för förädling och saluföring av produkter från jord- och skogsbruk inklusive rennäring och trädgårdsnäring. Prioritering sker av de företag som utifrån sin affärsplan bedöms mest bidra till en ökad konkurrenskraft och entreprenörskap i sektorerna och i landsbygdsekonomin. Länsstrategierna innehåller ytterligare prioriteringar.

Landsbygdsprogrammet medger stöd med högst 30 % av stödberättigande investeringskostnader. Efter särskild prövning kan ytterligare 10 procentenheter beviljas till företag inom glest befolkade områden i norra Sverige. De flesta länsstyrelser har emellertid tillämpat ett reducerat maxbelopp eller en sänkt stödandel.

Prisstöd m.m. till rennärningen

Utöver de stöd till rennärningen i form av investerings- och startstöd samt kulturmiljöstöd som redovisats ovan utgår ett särskilt prisstöd för kontrollslaktade renar, vilka godkänns som livsmedel. Detta redovisas i **tabell 9.8**.

Efter Tjernobylyolyckan betalades ersättning till rennärningen för att täcka merkostnader och inkomstförluster till följd av det radioaktiva nedfallet. I ersättningen ingår också kostnader för t.ex. försöksverksamhet, slakt av renar med för hög cesiumhalt samt utfordring av cesiumrenar och analyser.

Staten ersatte fram till 1994/95 renägarna för upphittade rovdjursrivna renar. Från och med 1996 ändrades ersättningssystemet till att i huvudsak baseras på rovdjursförekomst.

I **tabell 9.8** redovisas även ersättningar från Banverket för tågdödade och från trafikförsäkringen för vägtrafikdödade renar.

Annan publicering

Uppgifterna i detta kapitel om utbetalda stöd grundas på underlag från Jordbruksverket. Statistiken hänför sig till de år för vilka stöd utgått förutom tabell 9.6 där beviljade stöd redovisas. Jordbruksverket publicerar detaljerad statistik över stöd som utbetalats eller beviljats under olika kalenderår i sin verksamhetsstatistik, senast i Verksamhetsstatistik för 2009.

Tabell 9.1

Direktstöd till jordbruket utbetalade för 2000–2009¹, milj. kr

Disbursed direct support to the agricultural holdings

	2000	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Gårdstöd</i>	.	5 315	5 516	6 088	6 473	6 473
Stöd för proteingrödor ²	.	21	19	16	15	22
Stöd för energigrödor	.	11	19	11	7	5
Kontrakterad stärkelsepotatis	.	37	29	33	36	38
Nationellt kuvertet	.	1	2	1	3	2
Återbetalning modulering	.	61	82	101	107	–
<i>Arealersättning</i>	3 480
<i>Djurbidrag, generella</i>	940	733	1 034	324	309	343
Handjurbidrag	331	263	331	324	309	343
Am- och dikobidrag	198
Tackbidrag	31
Slaktbidrag	130
Extensifieringsbidrag	250
Mjölkbidrag ³	.	471	703	.	.	.
<i>Regionala stöd</i>	864	916	898	989	973	944
Kompensationsbidrag	574	639	627	712	701	680
Nationellt stöd norra Sverige	289	276	271	277	272	264
<i>Miljöstöd, gamla</i>	1 929
Öppet odlingslandskap	582
Ekologisk odling	268
Flerårig vallodling	433
Biologisk mångfald o. kulturmiljövården	520
Betesmarker	333
Slätterängar	14
Kulturmiljö	173
Miljö känsliga områden	24
Våtmarker och småvatten	9
Extensiv vall, skyddszoner	6
Fånggrödor	9
Resurshållande konventionellt jordbruk	94
Återskapande av slätterängar	3
Odling av bruna bönor på Öland	2
Utrotningshotade djurraser	3
Kulturmiljöstöd för renskötselområdet	0
<i>Miljöstöd, nya</i>	128	2 345	2 338	2 190	2 157	2 018
Betesmarker och slätterängar	.	754	745	740	743	670
Natur- och kulturmiljöer	.	168	158	115	111	96
Kulturmiljöer i renskötselområdet	1	11	16	18	22	23
Utrotningshotade husdjurraser	4	6	6	7	7	7
Öppet och varierat odlingslandskap	.	509	513	.	.	.
Ekologisk produktion	126	573	587	512	510	486
Vallodling	.	85	92	617	607	603
Minskat kväveläckage	.	197	178	143	130	112
Våtmarker och småvatten	.	8	11	13	14	14
Bruna bönor på Öland	.	2	2	1	1	1
Sockerbetor på Gotland	.	3	2	.	.	.
Skyddszoner	.	28	29	24	14	5
<i>Stöd för växtodlingsplaner</i>
Summa utbetalade direktstöd	7 340	9 440	9 843	9 652	10 080	9 844

1) För perioden 2000–2008 ingår i tabellen samtliga medel som avser respektive år oavsett när de utbetalats. För år 2009 avser beloppen de medel som utbetalats t.o.m. april år 2010.

2) Stöd för proteingrödor ingår i arealersättning t.o.m. 2004.

3) Ett nytt bidrag, mjölkbidraget, infördes från och med 2004. Fr.o.m. 2007 har mjölkbidraget upphört och ingår istället i gårdsstödet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.2**Gårdsstöd för stödåret 2009 utbetalade t.o.m. april 2010, 1 000-tals kr***Single farm payment and premiums for male bovines and milk*

Område	Gårdsstöd	Protein- grödor ¹	Energi- grödor ²	Kontrakterad stärkelse- potatis	Handjurs- bidrag	Mjolk- bidrag ³
<i>Län</i>						
Stockholms	192 477	607	166	–	3 742	.
Uppsala	340 632	1 722	781	–	8 503	.
Södermanlands	309 507	1 290	697	–	11 365	.
Östergötlands	609 007	3 539	691	–	27 556	.
Jönköpings	272 506	438	–	–	28 765	.
Kronobergs	144 161	193	9	–	14 740	.
Kalmar	370 142	818	45	4 063	33 331	.
Gotlands	225 868	709	21	–	16 125	.
Blekinge	93 218	44	–	11 523	6 191	.
Skåne	1 390 672	1 682	592	22 214	51 603	.
Hallands	302 421	745	15	28	19 594	.
Västra Götalands	1 114 656	6 721	454	–	56 895	.
Värmlands	196 628	765	78	–	11 875	.
Örebro	232 948	1 089	858	–	10 523	.
Västmanlands	261 119	1 075	246	–	3 805	.
Dalarnas	124 760	281	112	–	8 066	.
Gävleborgs	136 457	126	16	–	9 087	.
Västernorrlands	96 375	32	19	–	4 617	.
Jämtlands	87 122	22	–	–	4 444	.
Västerbottens	141 074	17	181	–	8 658	.
Norrbottnens	68 931	–	–	–	3 066	.
<i>Hela riket</i>						
2009	6 710 681	21 913	4 981	37 828	342 551	.
2008	6 472 728	15 130	7 400	36 452	309 197	.
2007	6 088 092	16 445	11 412	33 370	323 941	.
2006	5 515 539	19 291	18 587	28 960	331 328	702 596
2005	5 314 878	21 058	11 681	36 756	262 797	470 651
2000 ⁴	4 088 860	.	.	.	330 836	.

1) Nytt bidrag, stöd för proteingrödor, infördes från och med 2004. År 2004 ingår utbetalningen i areal-ersättning.

2) Nytt bidrag, stöd för energigrödor, infördes från och med 2004.

3) Ett nytt bidrag, mjölkbidraget, infördes från och med 2004. Fr.o.m. 2007 har mjölkbidraget upphört och ingår istället i gårdsstödet.

4) Jämförelsetalen för gårdsstöd t.o.m. 2004 är summan av tidigare arealersättning, am- och dikobidrag, tackbidrag, slaktbidrag och extensifieringsbidrag.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.3

Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige¹ för stödåret 2009 utbetalt t.o.m. april 2010, 1 000-tals kr*Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden*

Område	Kompensationsbidrag	Nationellt stöd			Summa nationellt stöd
		Suggor, getter, potatis, ägg, bär o. grönsaker	Mjök	Slaktsvin	
<i>Län</i>					
Stockholms	1 239	–	199	–	199
Uppsala	7 188	–	–	–	–
Södermanlands	106	–	–	–	–
Östergötlands	9 944	–	–	254	254
Jönköpings	66 169	–	–	–	–
Kronobergs	30 087	–	–	–	–
Kalmar	44 464	–	–	–	–
Gotlands	13 378	–	–	–	–
Blekinge	6 077	–	–	–	–
Skåne	23 393	–	–	–	–
Hallands	12 715	–	–	–	–
Västra Götalands	74 687	13	–	–	13
Värmlands	59 173	360	7 612	779	8 751
Örebro	15 020	–	–	–	–
Västmanlands	3 044	–	–	–	–
Dalarnas	50 355	721	1 895	54	2 670
Gävleborgs	64 356	839	17 430	1 239	19 508
Västernorrlands	46 380	1 017	30 486	1 743	33 245
Jämtlands	53 871	1 485	55 304	247	57 037
Västerbottens	65 920	2 969	90 825	4 162	97 956
Norrbottens	32 160	2 294	40 851	1 647	44 793
<i>Hela riket</i>					
2009	679 725	9 698	244 603	10 125	264 426
2008	701 137	9 932	250 451	11 692	272 075
2007	711 868	9 650	256 085	10 800	276 535
2006	626 857	9 954	249 722	11 131	270 807
2005	639 429	11 248	252 285	12 627	276 161
2000	574 125	9 450	266 751	13 269	289 469

1) Anledningen till att det presenteras siffror för län i södra Sverige, är för att det är där företagen är registrerade. Marken ligger dock i norra Sverige.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.4
Registrerade arealer för vissa miljöersättningar avseende år 2009, hektar
Areas for environmental support

Område	Betesmarker och slätter- ängar	Öppet och varierat odlingslandskap ¹	Ekologisk produktion	Minskat kväve- läckage
<i>Län</i>				
Stockholms	10 100	.	13 006	51
Uppsala	14 867	.	19 199	75
Södermanlands	14 529	.	19 861	–
Östergötlands	36 393	.	32 916	63
Jönköpings	31 536	.	18 474	31
Kronobergs	17 293	.	7 568	2
Kalmar	60 664	.	12 377	4 938
Gotlands	18 780	.	11 381	3 677
Blekinge	9 793	.	2 907	2 725
Skåne	44 514	.	19 611	36 252
Hallands	11 360	.	8 778	15 691
Västra Götalands	50 186	.	93 444	60 449
Värmlands	5 964	.	32 596	35
Örebro	7 312	.	12 517	2
Västmanlands	7 103	.	15 645	12
Dalarnas	11 348	.	14 371	5
Gävleborgs	5 046	.	18 026	–
Västernorrlands	1 899	.	13 514	15
Jämtlands	10 962	.	13 860	–
Västerbottens	1 857	.	8 550	72
Norrbottens	1 446	.	5 431	5
<i>Hela riket</i>				
2009	372 951	.	394 031	124 099
2008	424 754	.	396 967	138 542
2007	456 900	.	448 278	148 609
2006	478 752	688 193	547 606	247 583
2005	461 401	634 268	519 694	266 879
2004	408 656	669 129	462 438	283 945

1) Stödet har från 2007 slagits ihop med stödet för vallodling.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5
Miljöersättning för stödåret 2009 utbetalade t.o.m. april 2010, 1 000-tals kr
Environmental support

Område	Betes- marker och slätter- ängar	Natur- och kultur- miljöer	Kultur- miljöer i ren- skötsel- området	Utrot- nings- hotade hus- djurs- raser	Öppet och varierat odlings- landskap ¹	Ekologisk produk- tion	Vallodling ²
<i>Län</i>							
Stockholms	15 806	1 475	–	176	.	13 377	10 235
Uppsala	24 261	2 857	–	267	.	24 290	12 334
Södermanlands	24 311	497	–	153	.	23 763	13 098
Östergötlands	69 747	4 185	–	362	.	48 676	26 091
Jönköpings	54 609	9 175	–	246	.	25 652	29 554
Kronobergs	28 077	5 226	–	220	.	10 535	15 449
Kalmar	115 294	7 142	–	274	.	14 465	29 990
Gotlands	50 806	569	–	173	.	16 157	17 416
Blekinge	20 261	3 269	–	143	.	4 024	5 021
Skåne	78 445	25 132	–	710	.	31 490	28 837
Hallands	20 947	8 171	–	253	.	12 888	13 842
Västra Götalands	77 719	17 967	–	778	.	116 999	62 213
Värmlands	8 703	685	–	355	.	36 927	50 098
Örebro	17 136	2 364	–	207	.	15 288	12 706
Västmanlands	14 065	1 911	–	129	.	18 952	7 311
Dalarnas	13 544	1 259	–	676	.	17 105	31 546
Gävleborgs	7 932	487	–	542	.	17 970	52 410
Västernorrlands	2 749	362	–	270	.	12 796	46 942
Jämtlands	13 899	1 108	197	469	.	13 129	46 182
Västerbottens	4 180	1 019	21 686	444	.	7 036	62 087
Norrbottnens	7 596	674	1 408	183	.	4 829	29 947
<i>Hela riket</i>							
2009	670 087	95 533	23 291	7 031	.	486 349	603 311
2008	743 280	110 551	21 545	7 011	.	509 618	607 415
2007	739 895	114 847	18 188	6 540	.	511 521	617 393
2006	744 846	157 777	16 244	5 601	513 421	587 219	91 659
2005	754 401	167 511	11 762	5 367	508 983	572 845	85 316
2000	.	.	1 461	.	.	126 484 ³	.

1) Stödet ingår från och med 2007 i stödet för Vallodling.

2) Systemet för vallodling utvecklades i samband med utveckling av gårdsstödsystemet år 2004–05. Första utbetalningen skedde 2005. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

3) Här redovisas endast miljöstöd för ekologisk produktion som ingår i det nya miljöprogrammet. För totalt miljöstöd för ekologisk produktion skall miljöstöd som ingår i det gamla miljöprogrammet läggas till. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

4) Stödet finns inte längre.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5 (forts.)

Område	Minskat kväve-läckage	Våtmarker och småvatten	Bruna bönor på Öland	Socketbetor på Gotland ⁴	Skyddszoner	Summa miljöstöd
<i>Län</i>						
Stockholms	–	508	.	.	249	41 826
Uppsala	–	266	.	.	477	64 751
Södermanlands	–	1 078	.	.	571	63 472
Östergötlands	–	1 816	.	.	494	151 371
Jönköpings	6	180	.	.	31	119 453
Kronobergs	1	332	.	.	18	59 858
Kalmar	4 022	999	741	.	104	173 031
Gotlands	2 758	115	.	.	75	88 068
Blekinge	2 180	362	.	.	22	35 282
Skåne	31 439	4 229	.	.	532	200 814
Hallands	14 859	1 375	.	.	202	72 537
Västra Götalands	56 418	1 795	.	.	1 216	335 105
Värmlands	26	44	.	.	2	96 841
Örebro	–	1 129	.	.	362	49 193
Västmanlands	285	196	.	.	821	43 670
Dalarnas	–	17	.	.	–	64 147
Gävleborgs	–	–	.	.	–	79 343
Västernorrlands	–	8	.	.	–	63 127
Jämtlands	–	–	.	.	–	74 984
Västerbottens	–	–	.	.	–	96 452
Norrbottens	–	–	.	.	–	44 636
<i>Hela riket</i>						
2009	111 994	14 449	741	.	5 176	2 017 961
2008	129 741	13 625	737	.	13 975	2 143 523
2007	142 808	13 001	810	.	24 108	2 189 112
2006	177 627	11 369	1 740	2 100	28 614	2 338 215
2005	197 136	8 378	1 895	2 766	28 344	2 344 704
2000	127 945

Tabell 9.6

Beviljade stöd till modernisering av jordbruksföretag och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel­företag 2007–2009*Granted investment support to modernisation of agricultural holdings and setting up of young farmers*

Område	Modernisering		Startstöd	
	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr
<i>Län</i>				
Stockholms	19	8 261	3	750
Uppsala	47	15 724	12	3 000
Södermanlands	53	15 840	2	300
Östergötlands	72	22 118	10	1 900
Jönköpings	54	16 920	18	2 800
Kronobergs	59	13 433	20	2 300
Kalmar	57	24 120	10	1 800
Gotlands	10	6 778	10	1 800
Blekinge	22	5 890	3	750
Skåne	160	38 244	25	5 000
Hallands	117	46 524	7	1 550
Västra Götalands	222	79 160	53	10 250
Värmlands	51	31 029	10	1 750
Örebro	33	12 634	5	1 250
Västmanlands	30	12 837	6	1 100
Dalarnas	30	8 940	8	1 600
Gävleborgs	33	8 755	15	1 875
Västernorrlands	35	63 927	7	1 250
Jämtlands	39	25 736	15	3 500
Västerbottens	73	37 247	11	2 750
Norrbottens	50	24 245	17	3 875
<i>Hela riket</i>				
2009	1 266	518 362	267	51 150
2008	1 190	433 967	304	59 855
2007	542	201 617	196	37 800

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7
Beviljade stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter 2007–2009, 1 000-tals kr

Granted investment support to adding value to agricultural and forestry products for Sweden

Område	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr
<i>Län</i>		
Stockholms	9	3 903
Uppsala	3	212
Södermanlands	10	2 491
Östergötlands	10	2 528
Jönköpings	3	869
Kronobergs	5	1 312
Kalmar	9	1 692
Gotlands	1	900
Blekinge	2	152
Skåne	38	12 797
Hallands	20	6 852
Västra Götalands	38	11 269
Värmlands	4	2 719
Örebro	3	1 005
Västmanlands	3	1 550
Dalarnas	4	479
Gävleborgs	8	1 065
Västernorrlands	4	1 429
Jämtlands	4	436
Västerbottens	5	834
Norrbottens	9	6 435
<i>Hela riket</i>		
2009	192	60 929
2008	153	59 193
2007	50	20 696

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.8
Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 2000–2009, 1 000-tals kr
Disbursed support and compensation to reindeer breeding

Typ av stöd	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Prisstöd	14 663	17 480	23 370	21 657	22 222	16 580
Ersättning p.g.a. Tjernobylolyckan	9 884	9 763	9 815	5 282	7 607	6 731
Övriga medel för främjande av rennäringen, varav; katastrofskadeskydd projektstöd m.m.	6 779 566 6 213	5 423 2 202 3 221	3 921 – 3 921	19 330 15 023 4 307	14 138 9 924 4 214	21 456 1 225 20 231
Ersättning för renar som skadats eller dödats av rovdjur	35 000	47 000	43 200	44 400	61 572	58 563
Ersättning för tågdödade renar	2 326	2 282	1 829	2 680	2 673	3 142
Ersättning för vägtrafikdödade renar	4 499	4 256	4 699	4 318	5 630	5 860

Källa: Jordbruksverket, Vägverket, Sametinget, Banverket och Trafikförsäkringsföreningen.

10 Jordbrukets ekonomi

I kapitel 10 beskrivs jordbrukets ekonomi i dess helhet och sektorns roll i samhällsekonomin. På företagsnivå redovisas intäkter och kostnader i jordbruket samt olika resultatmått. Per hushåll redovisas även intäkter från andra förvärvskällor. Totalt omfattar redovisningen:

- Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
- EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn
- Intäkter, kostnader m.m. för företagen
- Jordbrukarhushållens inkomster
- Prisindex
- Arrendepriiser
- Markpriser
- Priser på lantbruksenheter

Sammanfattning

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Jordbrukets bidrag till BNP uppgick 2007 till 17,1 miljarder kr, vilket motsvarade 0,5 % av BNP (mätt som jordbrukets förädlingsvärde till baspris i relation till BNP marknadspris). Sedan mycket lång tid tillbaka har jordbrukets andel successivt minskat men det bör påpekas att fullständig jämförbarhet – p.g.a. omläggning av beräkningssystemet – bara föreligger bakåt t.o.m. 1993 (**tabell 10.1**).

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA (Economic Accounts for Agriculture) är en ekonomisk kalkyl för jordbruket som beräknas inom alla EU-länder och som fr.o.m. år 2000 har ersatt den tidigare svenska sektorskalkylen. Jordbrukets ekonomiska resultat enligt EAA redovisas i **tabell 10.2**. Produktionsvärdet redovisas till baspriser vilket innebär att s.k. produktrelaterade direktersättningar (produktsubventioner) enligt den gemensamma jordbrukspolitikens ingår i värdet för respektive produkt. Övriga direktersättningar

(produktionssubventioner) utgörs bl.a. av miljöersättningar och kompensationsbidrag.

Jordbrukssektorns produktionsvärde i löpande baspriser ökade mellan 2006 och 2007, med knappt 6 miljarder kronor, vilket till stor del kan förklaras med att priserna på spannmål och foderväxter ökade. Mellan åren 2007 och 2008 ökade produktionsvärdet med drygt 1 miljard kr, vilket motsvarar en ökning med 3 %.

Värdet av vegetabilieproduktionen till baspris minskade med 9 % 2008 jämfört med 2007.

Produktionsvärdet till baspris för animalier ökade år 2008 med 16 % jämfört med år 2007. Produktionsvärdet till baspris för nötkreatur ökade med 9 % år 2008 jämfört med år 2007, samtidigt som det för svin ökade med 13 %.

Driftöverskott netto minskade med 7 % mellan åren 2007 och 2008. Kostnaderna för insatsvaror och tjänster ökade med 7 %, samtidigt som kapitalförslitning och övriga produktionssubventioner ökar med 7 % respektive 4 %.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

I Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är företagen grupperade efter olika driftsinriktningar med hjälp av jordbruksstatistikens typ-

klassificeringssystem, vilket dock inte innebär att redovisningen av resultatutvecklingen är renodlad till en produktionsgren. Detta hänger samman med att företagen väljs efter deras huvudsakliga driftsriktning. Företag i gruppen Jordbruksväxter kan således även ha vissa animalieinkomster, inkomster från körslor utanför företaget, hyror samt inkomster av övrig verksamhet utanför jordbruket. En resultatförändring i en viss grupp behöver därför inte enbart bero på förändrad lönsamhet inom den huvudsakliga verksamhetsgrenen.

Intäkter i jordbruket redovisas i **tabell 10.3** med uppdelning på vegetabilier, animalier och övrig produktion. I respektive intäkter ingår också inkomster från direktstöd. Kostnader i jordbruket redovisas med uppdelning på förnödenheter, underhåll, arbetskostnader, avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto. I tabellen sker även redovisning för skogsbruket hos de olika grupperna av lantbruksföretag. Intäkterna för skogsbruket avser årets försäljningar och inkluderar inte värdeändring i skogsbeståndet.

En jämförelse av resultaten mellan år 2007 och år 2008 visar att jordbruksresultatet för de mindre växtodlingsföretagen var i princip oförändrade medan det försämrades för de större företagen. De största skillnader mellan åren är att intäkter och kostnader för djurskötsel har ökat 2008, dvs. företagen i gruppen är mer diversifierade än föregående år. Resultatet för mjölkföretag har gått upp framförallt p.g.a. ökade intäkter från mjölkproduktionen. Resultat före kapitalkostnader har försämrats för köttdjursföretaget men räknas kapitalkostnader och skogsintäkter in så förbättrades det istället något. Svinföretagen har försämrat sitt resultat för andra året i rad.

Jordbrukarhushållens inkomster

I **tabell 10.4** redovisas genomsnittliga taxerade nettointäkter i olika storleksgrupper av jordbruksföretag för åren 2000–2007. Av tabellen framgår att den taxerade förvärvsinkomsten för hushållen vid företag med upp till 20 ha åker

till mer än 90 % utgörs av inkomst av tjänst. Med ökande företagsstorlek sjunker denna andel och är vid de största företagen 47 %.

I **tabell 10.5** återfinns med uppdelning på län jordbrukarhushållens genomsnittliga taxerade inkomst för 2007 av näringsverksamhet och tjänst samt nettointkomst av kapital. Genom att därutöver beakta underskott av näringsverksamhet, nettoförändring av expansionsmedel samt allmänna avdrag har hushållsinkomsten före transfereringar erhållits. Vidare redovisas positiva ej skattepliktiga transfereringar, negativa transfereringar samt hushållsinkomsten efter dessa transfereringar.

Av **tabell 10.5** framgår att jordbrukarhushållen i Jönköpings län hade den högsta genomsnittliga hushållsinkomsten efter transfereringar, med 322 800 kr vilket var 10 % över riksgenomsnittet. Därefter följde Kronobergs, Västmanlands och Uppsala län. Lägst inkomst redovisades för Gotlands län med 249 700 kr per hushåll, vilket var 15 % under riksgenomsnittet. Därefter följde Hallands, Jämtlands och Gävleborgs län.

Prisindex

En jämförelse mellan jordbrukets olika prisindex visar att jordbrukets avräkningspriser i genomsnitt stigit med 15 % mellan åren 2005 och 2009. Kostnaderna för att ta fram olika produkter har stigit med 22 % enligt Produktionsmedelsprisindex under samma period (**tabell 10.6**). Prisutvecklingen i detaljledet visar en ökning med 14 % sedan 2005.

I **tabell 10.7** visas några av de prisserier som utnyttjats vid indexberäkningarna. Tabellen visar att priset på dieselolja minskat mellan 2008 och 2009. Jordbrukarnas avräkningspriser för djur har ökat för späd kalv, häst och får sedan föregående år medan priserna för storboskap, mellankalv, slaktsvin och slaktkyckling har minskat. Spannmålspriserna har sjunkit kraftigt mellan 2008 och 2009 medan potatis- och sockerbetspriserna ökat något.

I **tabell 10.8** visas indextal för olika delposter i avräkningsprisindex. Prisutvecklingen sedan 2005 har varit rätt splittrad. Ex-

empelvis steg avräkningspriset på spannmål, oljväxter och matpotatis kraftigt under 2007 varefter de sjönk under 2009. Avräkningspriset på djur har legat relativt stilla.

Arrendepriser

Arrenden inom jordbruket kan vara av skilda slag. Ett arrende kan t.ex. avse en hel gård med tillhörande byggnader och bostadshus eller ett sidoarrende på mindre än ett hektar. Det kan röra sig om några hektar av den bästa åkermarken eller åkermark avsedd för bete. Detta påverkar naturligtvis arrendepriserna liksom om marken arrenderas från nära släkt eller vänner.

Det är också vanligt att arrenden är gratis. Andelen gratisarrenden i olika delar av Sverige redovisas i tabblån nedan.

Andelen gratisarrenden av jordbruksarrendena 2006 och 2008:

Område	Län	2006, %	2008, %
Sydsverige	K,M	7	7
Västsverige	N,O	17	7
Småland med öarna	F,G,H,I	15	10
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	14	5
Norra Mellansverige	S,W,X	40	25
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	43	37
Hela riket		19	14

Sammanställningen avser enbart marknadsmässiga arrenden, dvs. släkhtarrenden och arrenden genom självägda bolag ingår inte. Gratisarrendena är vanligast i norra Sverige där 37 % av arrendena var gratis 2008. Lägst var andelen i Östra Mellansverige (5 %).

I **tabell 10.9** redovisas de genomsnittliga arrendepriserna år 2008 för jordbruksmark, dvs. både åker- och betesmark, samt för enbart åkermarken. För jordbruksmarken var genomsnittspriset 1 301 kr per hektar om gratisarrendena medräknas och 1 401 kr om de inte tas med. För enbart åkermarken var arrendepriserna i genomsnitt 84 kr högre än för jordbruksmarken. De regionala skillnaderna var dock stora. Arrendepriserna i det jordbruksdominerade sydsverige var avsevärt högre än i norra Sverige.

Sedan 1994 har arrendepriserna stigit med 64 %. En kraftig ökning syntes mellan 2006 och 2007 då de steg med omkring 16 % (**tabell 10.10**).

Priset på jordbruksmark

Priser för jordbruksmark har ökat kontinuerligt sedan Sveriges EU-inträde 1995. Mellan 2007 och 2008 har ökningen dock varit något högre än föregående år och ligger på i genomsnitt 10 % (**tabell 10.11**).

Procentuellt sett har ökningen mellan 2007 och 2008 varit störst i Svealands slättbygder samt i Götalands norra slättbygder. Mellan 2006 och 2007 var det priserna i Övre Norrland som steg mest.

Det genomsnittliga priset för jordbruksmark i Sverige beräknades år 2008 till 40 200 kr per hektar, vilket är mer än tre gånger så högt som 1995. Priset var högst i Götalands Södra Slättbygder med 97 600 kr per hektar och lägst i Övre Norrland med 9 500 kr per hektar.

En viktig orsak till att priserna för jordbruksmark stigit de senaste åren är den reform av jordbrukspolitiken som trädde i kraft 1 januari 2005. Reformen innebar att stödet till jordbruket förändrades från att vara kopplat till odlad areal av vissa grödor och viss djurhållning till att ges i förhållande till arealen oavsett vilken gröda som odlas. Det innebar att mark som tidigare inte fått något stöd, främst åkermark som användes för vallodling samt betesmark, blev stödberättigad. Förändringen gynnade främst skogsbygderna och de norra delarna av landet. Även det allmänna ekonomiska läget med låga räntor samt högre spannmålspriser torde ha varit gynnsam för prisutvecklingen.

Det bör understrykas att prisstatistiken bygger på ett relativt litet antal köp. Den kraftiga variationen mellan olika år kan i viss utsträckning bero på detta (se nedan).

Priser på lantbruksenheter

År 2009 redovisades totalt 2 766 marknadsmässiga köp av fastigheter för jord- och skogsbruk-sändamål med en genomsnittlig köpeskilling

av 1 768 000 kr. Ett ovägt medelvärde för köpe-skillingkoefficienten var 1,86 (tabell 10.12).

Om statistiken

Jordbrukssektorn i national-räkenskaperna

Värdet av landets samlade produktion redovisas i nationalräkenskaperna i form av den s.k. bruttonationalprodukten.

Produktionen redovisas på dels näringsliv och hushåll, dels offentliga myndigheter. Nationalräkenskaperna redovisar även uppgifter om försörjningsbalansen och nationalinkomsten och dess användning. SCB svarar för redovisningen av nationalräkenskaperna.

Näringsgrensindelningen ansluter sig till SNI 2002 (standard för svensk näringsgrensindelning 2002). Jordbruk räknas till ekonomisk aktivitet enligt SNI 01, dvs. förutom egentligt jordbruk med husdjurskötsel även trädgårdsbruk, pålsdjurskötsel, hästavel, renskötsel, biodling, jakt m.m. Jordbrukets inkomster av skogsbruk och fiske ingår inte och inte heller veterinärverksamhet och vissa offentliga myndigheters konsulttjänster i jordbruket.

Bruttonationalprodukten (BNP) till marknadspris beräknas som summan av förädlingsvärdena (kostnaderna för arbetskraft samt företagets driftöverskott brutto) från samtliga näringsgrenar. Beräkningarna av produktionen inom jordbruket baseras huvudsakligen på Jordbruksverkets EAA-kalkyl.

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA är ett räkenskapssystem för jordbruket som baseras på European System of Integrated Economic Accounts (ESA), ett redovisningssystem som följer FN:s rekommendationer för nationalräkenskaper.

EAA följer principen att all jordbruksproduktion skall ingå och avsikten med kalkylen är att beräkna värdet av all produktion och alla kostnader för denna produktion för att kunna upprätta en resultaträkning. För detta finns en

förteckning över de produktionsgrenar och andra aktiviteter som anses vara karaktäristiska för jordbruket och som därför skall ingå i beräkningarna, oavsett på vilken typ av företag produktionen sker. EAA är en kalkyl för jordbrukssektorn men innefattar inte jordbrukarhushållens intäker från annan verksamhet, såsom från skogsbruk eller anställning.

Intäkter från och kostnader för försäljning av vidareförädlade produkter skall i princip inte ingå i EAA. För företag som har flera produktionsprocesser vertikalt integrerade, exempelvis djuruppfödning och gårdsslakteri med försäljning, gäller således att enbart intäktsvärdet från och kostnaderna för primärproduktionen av jordbruksprodukter skall ingå i EAA. Inte heller ingår förädlade mjölkprodukter.

I EAA utgörs undersökningspopulationen av alla företag som bedriver växtodling på fri-land (inkl. trädgårdsodling) eller under glas, husdjurskötsel, uppfödning av hästar eller sällskapsdjur (dock ej för eget privat bruk), bi-odling, renskötsel, pålsdjurskötsel, uppfödning av vilt i hägn eller entreprenadtjänster åt andra jordbruksföretag. Utöver detta kan sådana verksamheter ingå som intäkts- eller kostnadsmissigt ur statistiksynpunkt inte kan skiljas från jordbruksverksamheten. Sådana verksamheter benämns ”Sekundära ej särskiljbara icke-jordbruksaktiviteter”. För Sverige ingår här väsentligen maskintjänster utanför sektorn, såsom snöröjning åt kommuner.

EAA bygger till största delen på sammanställningar och bearbetningar av redan befintligt statistikunderlag, såsom lantbruksregistret (LBR), skördestatistik, prisstatistik, slaktstatistik och bokföringsunderlag. Det primärmaterial som särskilt tas fram inom ramen för denna statistik är intäkter för trädgårdsnäringen samt arrendekostnader och avskrivningskostnader för maskiner och redskap.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU), som genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag, redovisar utvecklingen av lantbruks-

företagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Resultaten från JEU används för jordbrukspolitiska ställningstaganden samt för rådgivning, undervisning och forskning.

Sverige skall som medlemsland i EU lämna uppgifter från JEU till EU:s bokföringssystem Farm Accountancy Data Network (FADN). Uppgifterna i FADN används främst som underlag för jordbrukspolitiska beslut och för uppföljning av EU:s jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy).

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial för ett urval av företag. Det består av bokföringsmaterial avseende inkomster och utgifter samt uppgifter om lager, inventarier och anläggningar. Resultaten redovisas nationellt som medeltal per företag efter riksområden, driftsinriktningar och standardiserat arbetsbehov (uttryckt i standardtimmar). Redovisningen på driftsinriktningar sker såväl enligt svensk typologi som enligt EU:s typologi.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av företag. Den urvalsplan som EU antagit för JEU har inneburit en successiv utökning av urvalet t.o.m. JEU 1998, då det var fullt utbyggt. Under uppbyggnaden av antalet företag har företagen i princip behållits utan utbyte, oavsett hur många år de deltagit, för att snabbt komma upp i den av EU angivna urvalstorleken. I de följande undersökningsgångarna har urvalet successivt förnyats.

Fr.o.m. JEU 1996 anpassades undersökningens datainnehåll till kraven för FADN. Denna anpassning innebär att beräkningarna av resultatet i jordbruket i princip enbart omfattar nominellt resultat till nukostnad. Dessutom redovisas ett modifierat nominellt resultat till anskaffningskostnad genom att alternativa beräkningar för avskrivningskostnader görs på anskaffningsvärden. För skogsbruket ändrades redovisningen till kontantredovisning vilket innebär att förändring i skogsförrådet inte beaktas i resultatet.

JEU förändrades i väsentliga delar under perioden 1995–1998, bl.a. som följd av anpassning till EU:s FADN-system. För JEU 2007 ändrades metoden för värdering av byggnader vil-

ket hade stor inverkan på avskrivningskostnaderna. Undersökningsresultaten för 2007 kan på grund av dessa ändringar bara jämföras bakåt t.o.m. JEU 1996 och med försiktighet när det gäller nettoresultat där avskrivningarna är medräknade. Under 2004 utökades urvalet för att även representera trädgårdsnäringen.

Härutöver bör vid jämförelser beaktas den statistiska osäkerheten till följd av urvalets begränsade storlek. Medelfelen för medeltalskattningarna anges i redovisningen i Statistiska meddelanden. Det kan noteras att medelfelen för intäkter och driftskostnader totalt ofta ligger i storleksordningen 2–10 %. För skattningar av bruttoresultat ligger medelfelen för vissa grupper högre.

Jordbrukarhushållens inkomster

Undersökningen Jordbrukarhushållens inkomster genomförs, tillsammans med SCB, på uppdrag av Jordbruksverket. Den bygger på en sambearbetning mellan Lantbrukregistret (LBR) och den totalräknade inkomststatistiken (IoT). Från LBR hämtas uppgifter om vilka som var brukare vid lantbruksföretagen det aktuella året samt de uppgifter som behövs för att fördela brukarna på olika redovisningsgrupper. Från IoT, som innehåller uppgifter om hela Sveriges befolkning, hämtas uppgifter om inkomster, avdrag, skatter och sociala ersättningar.

Medelvärden per hushåll redovisas för ett stort antal ekonomiska variabler med fördelning på riksområden, storlek efter åkerareal, driftsinriktningar samt brukarens ålder. Vidare redovisas antalet hushållsmedlemmar för samma grupper, vilket möjliggör en beräkning av medelvärden per hushållsmedlem. Dessutom redovisas medelvärden för brukare och maka/make med uppdelning på kvinnor och män för några variabler.

I redovisningar avseende inkomstären till och med 1998 ingick endast brukaren och brukarens maka/make. Från och med inkomståret 1999 redovisas uppgifterna per hushåll med i princip samma definition av hushållet

som i registret över totalbefolkningen (RTB). I RTB-hushållet ingår personer som är gifta med varandra (även registrerat partnerskap), sammanboende som har gemensamt barn och barn oavsett ålder som bor på samma fastighet som föräldrarna. RTB-hushållet kan bestå av maximalt två generationer. Denna förändring samt det från och med år 2000 nya sättet att producera Lantbruksregistret, vilket inneburit att andelen äldre brukare minskat, försvårar jämförelser med uppgifter avseende inkomståret 1999 och tidigare.

Prisindex

Jordbruksverket publicerar månatligen indextal över prisutvecklingen på jordbrukets område. Indexsystemet syftar främst till att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Fr.o.m. år 2009 publiceras indexserierna med 2005 som basår.

Följande indexserier ingår i indexsystemet:

- 1 Produktionsmedelsprisindex (PM-index)
- 2 Avräkningsprisindex (A-index)
- 3 Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)
- 4 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)

Härutöver redovisas för jämförelser och analyser index för livsmedel i KPI.

Serierna 1 och 2 utarbetas av Jordbruksverket och 3 och 4 av SCB på uppdrag av Jordbruksverket. Indextalen skall i princip visa prisutvecklingen vid oförändrad kvalitet på de varor som prismäts. Höjda priser till följd av förbättrad varukvalitet skall således ej påverka index.

Basperiod för indextalen är år 2005. EU-medlemskapet 1995 har medfört att indexserierna 1–2 har förändrats såväl innehållsmässigt som metodmässigt. Vikterna i indexserierna 1–2 ändras inte längre årligen utan byts med vissa intervall, fastställda av EU.

Produktionsmedelsprisindex (PM-index) belyser prisutvecklingen för de produktions-

medel som används i jordbruket. Prismätningen sker för förnödenheter, tjänster, underhåll samt investeringar. Vägningstalen i produktionsmedelsprisindex baseras på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. Vid den löpande indexframskrivningen används i möjligaste mån de priser som möter jordbrukaren vid inköp av olika produktionsmedel. Priserna i EAA-kalkylen och produktionsmedelsprisindex redovisas exklusive mervärdesskatt.

Avräkningsprisindex (A-index) visar den genomsnittliga utvecklingen av producentpriserna på jordbruksprodukter i landet. Vägningstalen i A-index grundas på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. De i indexberäkningarna använda priserna skall i princip avse pris vid gård.

Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J) är en delserie av SCB:s producentprisindex (PPI) och mäter prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare jordbruksprisregleringen. I denna prisserie mäts inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J) är en delserie av SCB:s konsumentprisindex (KPI) och följer utvecklingen på priserna till konsument på samma produkter som PPI-J. Liksom för PR-index och PPI-J ingår inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter i KPI-J.

Konsumentprisindex (KPI) utarbetas månadsvis av SCB och mäter prisutvecklingen i detaljhandeln vid oförändrad levnadsnivå. Mervärdesskatten registreras i konsumentprisindex men inte i övriga indexserier (se även kapitel 19).

Arrendepriser

Arrendeprisundersökningar har genomförts intermittent av Jordbruksverket sedan 1994. Syfte och urvalsstorlek har varierat något över åren. I undersökningen för år 2008 var urvalet 1 800 jordbrukare vilka enligt Lantbruksregistret arrenderade åker (**tabell 10.9**).

Priset på jordbruksmark

EU-inträdet innebar bl.a. önskemål om en statistisk redovisning av marknadspriserna på jordbruks- och åkermark. Regelbunden statistik avseende rena markpriser, uttryckt i kronor per hektar, hade tidigare inte framtagits för Sverige. Dock har vissa överslagsmässiga beräkningar gjorts av Jordbruksverket.

Köp av enbart jordbruksmark är så sällan förekommande att statistik baserad på enbart sådana köp skulle bli alltför bristfällig för statistisk redovisning. De flesta köp av jordbruksmark omfattar också andra ägoslag eller byggnader. Till grund för redovisningen i **tabell 10.11** ligger dels det prismaterial (köpeskillingsstatistik) som används av SCB vid beräkning av fastighetsprisutvecklingen, dels uppgifter om det totala fastighetsbeståndet.

Det använda prismaterialet begränsas till vanliga köp, vilka representerar marknadsvärdet enligt fastighetstaxeringslagen. Endast köp med en total areal på minst två hektar och ett taxeringsvärde på minst 1 000 kr ingår. Vidare omfattar statistiken bara köp med köpeskillingskoefficienter i intervallet 0,5 – 6,0, vilket innebär att s.k. extrema köp inte tas med. Inte heller ingår köp med intressegemenskap (såsom mellan nära släktingar) eller köp där lösöre ingår i köpeskillingen.

För att uppskatta hur stor del av priset som kan hänföras till jordbruksmarken på fastigheten används relationen mellan taxeringsvärdet på jordbruksmarken och det totala taxeringsvärdet på fastigheten.

För att statistiken skall ge en rättvisande och representativ bild av markpriserna vid genomförda köp har använts s.k. efterstratifiering. Vid denna har använts uppgifter från det totala fastighetsbeståndet i taxeringsregistret.

Priser på lantbruksenheter

SCB upprättar årligen statistik över antalet lagfartsärenden samt över priserna på jordbruksfastigheter. Lagfartsstatistiken avser att belysa antalet ägarskiften och omsättningen för lagfarna fång av lantbruksenheter.

Den s.k. köpeskillingskoefficienten som re-

dovisas i **tabell 10.12** utgör kvoten mellan köpeskillning och taxeringsvärde, vilket är det taxeringsvärde som sattes vid 2008 års förenklade fastighetstaxering för lantbruk. Den redovisas som ovägt medelvärde. Vid beräkningen av köpeskillingskoefficienten tas inte med s.k. släktköp, dvs. köp från föräldrar, far- eller morföräldrar eller från make/maka.

Annan publicering

Nationalräkenskaperna: Tabellen grundas på beräkningsunderlag från Nationalräkenskaperna vid SCB.

EAA: Statistiska meddelanden JO 45 SM 0902. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se

Jordbruksekonomiska undersökningen: Nationellt publiceras JEU-resultaten i serien Statistiska Meddelanden, senast i JO 40 SM 1001. Redovisning lämnas för företag med kalenderåret som redovisningsperiod. Statistiken presenteras såväl med svensk typologi som EU:s typologi. I samtliga tabeller klassificeras företagen efter region och storleksklass efter standardtimmar.

Jordbruksekonomiska undersökningen publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

Jordbrukarhushållens inkomster: Statistiska meddelanden, Jordbrukarhushållens inkomster 2007, JO 42 SM 0901. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se.

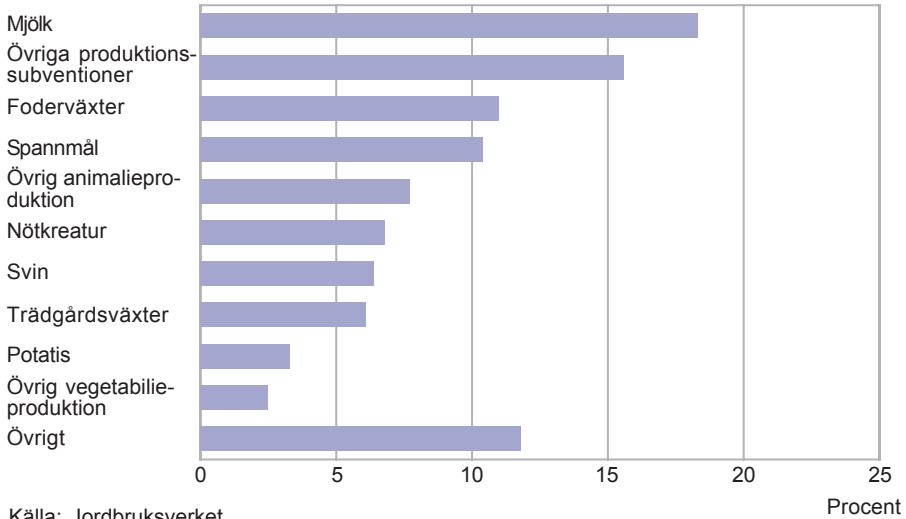
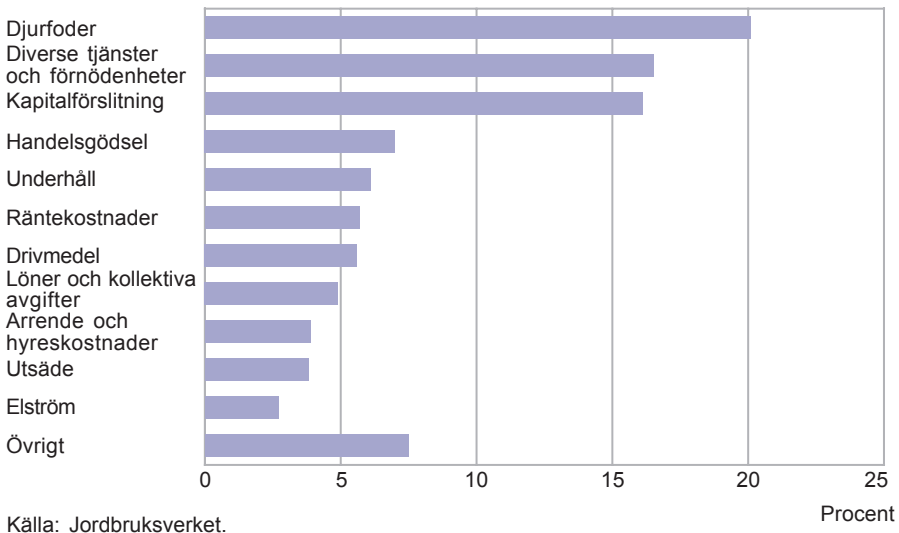
Prisindex: Prisindex och priser inom livsmedelsområdet, JO 49 SM 1002. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se.

Arrendepriiser: Arrendepriiser på jordbruksmark 2008, JO 39 SM 0901. Statistiken är till-

gänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se under rubriken Statistik. Denna statistik publiceras vartannat år.

Markpriser: Priser på jordbruksmark 2008, JO 38 SM 0901. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se under rubriken statistik.

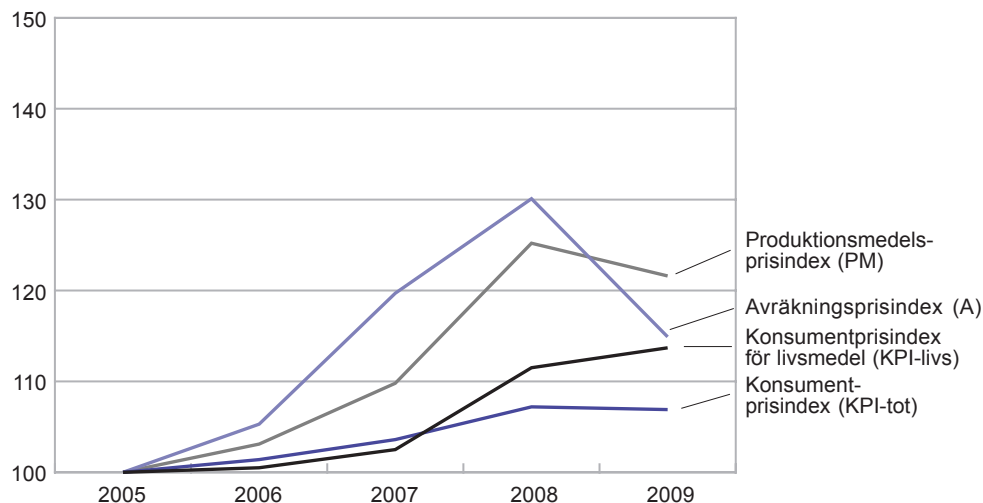
Priser på lantbruksenheter: SCB, Statistiska meddelanden, BO 40 SM 1001.

Figur 10A**Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2008 i löpande priser***Output value in the agricultural sector at current basic prices***Figur 10B****Jordbrukets kostnader till baspriser år 2008 i löpande priser***Costs in the agricultural sector at current basic prices*

Figur 10C**Jordbrukets prisindex 2005–2009 (2005=100)**

Agricultural price indices

Procent

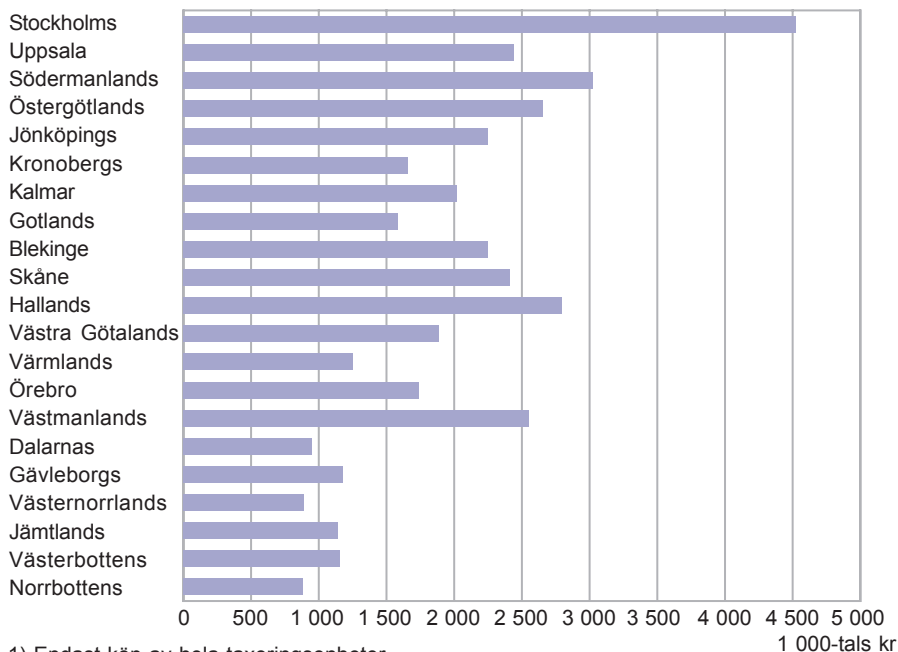

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10D**Försålda lantbruksenheter¹ år 2009, köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr**

Sold agricultural units, average market price

Län:

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

Tabell 10.1
Jordbrukets bidrag till bruttonational-
produkten till marknadspris 1993–2007
enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr
Contribution to gross domestic product by
agriculture according to ESA95. Current
prices

År	Totala brutto- nationalproduk- ten till mark- nadspris, miljoner kr	Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten (jordbrukets förädlings- värde till baspris)	
		Miljoner kr	Procentuell andel
2007	3 126 018	17 103	0,5
2006	2 944 480	14 249	0,5
2005	2 769 375	15 588	0,6
2004	2 660 957	18 130	0,7
2003	2 544 867	17 988	0,7
2002	2 443 630	18 359	0,8
2001	2 348 419	17 562	0,7
2000	2 265 447	16 836	0,7
1999	2 138 421	17 051	0,8
1998	2 025 024	18 375	0,9
1997	1 932 988	18 543	1,0
1996	1 853 915	18 335	1,0
1995	1 809 575	21 051	1,2
1994	1 678 588	20 551	1,2
1993	1 572 541	20 166	1,3

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 10.2**Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 2000–2008 i löpande priser, mkr***EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 2000–2008 at basic prices*

EAA	2000	2005	2006	2007	2008
01 Spannmål (inkl. utsäde)	7 105	4 220	4 183	9 000	6 241
02 Industrigrödor	1 592	1 536	1 328	1 444	1 421
02.1 Oljeväxtfrön och oljehaltiga frukter (inkl. utsäde)	362	425	516	714	812
02.2 Proteingrödor	146	89	82	113	62
02.4 Sockerbeter	1 076	1 005	707	600	535
02.9 Andra industrigrödor	7	17	24	18	12
03 Foderväxter	5 215	4 601	4 947	6 252	6 596
04 Köks- och plantskoleväxter	2 819	2 977	3 195	2 970	3 132
04.1 Färska grönsaker	1 219	1 485	1 753	1 580	1 461
04.2 Blommor och växter	1 600	1 492	1 442	1 389	1 671
05 Potatis (inkl. utsäde)	1 183	1 217	1 697	1 732	2 003
06 Frukt	336	463	484	421	505
09 Andra växter och vegetabiliska produkter	37	42	47	39	69
10 Vegetabilieproduktion (01 till 09)	18 288	15 055	15 881	21 857	19 966
11 Djur	9 203	9 150	9 475	9 436	10 637
11.1 Nötkreatur	3 909	3 638	3 869	3 756	4 094
11.2 Svin	3 335	3 399	3 409	3 397	3 830
11.3 Hästar och åsnor	547	472	469	461	461
11.4 Får och getter	150	155	174	177	190
11.5 Fjäderfä	868	909	930	1 016	1 345
11.9 Andra djur	394	577	625	629	717
12 Animaliska produkter	11 229	11 158	11 226	10 896	12 864
12.1 Mjölk	10 011	9 711	9 721	9 353	10 963
12.2 Ägg	808	878	928	999	1 354
12.9 Andra animaliska produkter	411	568	578	544	547
13 Animalieproduktion (11+12)	20 432	20 308	20 701	20 332	23 501
14 Produktion av jordbruksvaror (10+13)	38 720	35 363	36 583	42 189	43 467
15 Produktion av jordbrukstjänster	938	2 488	2 434	2 500	2 702
16 Jordbrukets produktion (14+15)	39 658	37 851	39 017	44 689	46 169

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.2 (forts.)

EAA		2000	2005	2006	2007	2008
17	Sekundära icke- jordbruksaktiviteter (ej särskiljbara)	1 463	2 992	3 637	3 710	3 860
18	Jordbrukets produktion (16+17)	41 121	40 843	42 654	48 399	50 029
19	Total insatsförbrukning	27 858	29 364	29 331	33 416	35 750
19.01	Utsäde och förökningsmaterial	1 628	1 742	1 557	2 013	1 954
19.021	Elektricitet	947	1 075	1 238	1 224	1 363
19.023	Andra bränslen och drivmedel	2 306	2 570	2 360	2 413	2 870
19.03	Gödnings- och jordförbättringsmedel	1 856	2 095	2 136	2 618	3 555
19.04	Växtskyddsmedel och bekämpningsmedel	865	633	605	746	761
19.05	Veterinärkostnader	237	307	330	331	358
19.06	Djurfoder	9 785	7 586	7 845	10 164	10 259
19.07	Underhåll av utrustning	2 461	2 225	2 158	2 199	2 321
19.08	Underhåll av byggnader	563	796	701	733	776
19.09	Jordbrukstjänster	938	2 488	2 434	2 500	2 702
19.90	Andra varor och tjänster	5 925	7 375	7 657	8 083	8 431
20	Förädlingsvärde brutto till baspriser (18-19)	13 262	11 479	13 323	14 983	14 279
21	Kapitalförslitning	5 881	7 062	7 300	7 665	8 226
21.1	Utrustning	4 536	5 569	5 716	6 043	6 512
21.2	Byggnader	1 344	1 493	1 584	1 623	1 714
22	Förädlingsvärde netto till baspriser (20-21)	7 382	4 417	6 022	7 318	6 053
23	Löner och kollektiva avgifter	1 841	2 459	2 432	2 455	2 478
24	Övriga produktionsskatter	0	0	0	0	0
25	Övriga produktionssubventioner	3 421	8 357	8 545	9 002	9 354
26	Faktorinkomst (22-24+25)	10 802	12 774	14 568	16 320	15 406
27	Driftsöverskott / sammansatt förvärvs-inkomst (22-23-24+25)	8 962	10 315	12 136	13 865	12 928
28	Arrende- och hyreskostnader	1 259	1 815	1 761	1 950	2 003
29	Räntekostnader	2 513	2 503	2 750	3 041	2 927
30	Ränteintäkter	171	438	435	493	480
31	Företagsinkomst (27-28-29+30)	5 360	6 434	8 059	9 367	8 479

Tabell 10.3
Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2007 och 2008. Redovisning för riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag¹

Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours

	JEU 2007				JEU 2008			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Växtodlingsföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Växtodlingsföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag
	800–	1 600–	3 200–	3 200–	800–	1 600–	3 200–	3 200–
	1 599	3 199	5 599	5 599	1 599	3 199	5 599	5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	398 400	1 061 600	160 400	41 200	357 700	1 111 700	152 600	43 500
Animalier	12 800	4 100	1 031 800	1 041 200	92 400	234 900	1 305 100	1 270 400
Övrigt	86 700	203 400	141 700	82 200	112 300	247 300	94 600	99 300
Direktorsättningar	136 400	290 000	304 800	265 900	175 200	381 900	275 300	259 900
Summa intäkter	634 200	1 559 200	1 638 700	1 430 500	737 500	1 975 800	1 827 600	1 673 100
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	158 300	412 200	433 500	411 200	223 100	628 800	504 800	486 400
Underhåll	46 900	91 400	96 200	97 200	60 000	152 600	102 200	90 000
Övrigt	129 200	225 100	370 100	332 200	150 800	314 200	365 000	362 700
Summa kostnader	334 400	728 600	899 900	840 600	433 900	1 095 700	971 900	939 100
Resultat före avskrivningar, arbets- o. arrendekostnader och räntenetto								
	299 800	830 500	738 800	589 900	303 600	880 100	855 700	734 000
Arbetskostnader								
	7 000	24 600	51 700	52 000	12 000	89 200	44 700	47 200
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto								
	292 800	805 900	687 100	537 900	291 700	790 900	810 900	686 800
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader o. byggnadsinvent.	15 000	21 900	48 700	59 200	24 900	50 000	42 400	48 300
Markinvent. och markanläggning	900	1 500	1 600	2 500	1 100	2 700	1 000	2 800
Maskiner och redskap	66 800	148 600	112 600	126 500	53 500	125 500	81 200	82 900
Summa avskrivningar	82 700	172 000	162 900	188 200	79 500	178 200	124 500	133 900

1) Företagen är klassade efter sin huvudsakliga driftsinriktning.

Källa: SCB, Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2007				JEU 2008			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Växtodlingsföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Växtodlingsföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag
	800–	1 600–	3 200–	3 200–	800–	1 600–	3 200–	3 200–
	1 599	3 199	5 599	5 599	1 599	3 199	5 599	5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	23 600	99 000	39 700	25 100	27 300	128 000	44 200	18 800
Resultat före räntenetto	186 400	534 900	484 500	324 600	184 900	484 700	642 200	534 100
Räntenetto	20 500	54 700	51 500	26 300	15 000	58 400	33 200	-30 300
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	165 900	480 100	433 000	298 300	169 900	426 300	609 000	564 400
Skogsbruket								
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	29 700	13 900	34 200	156 100	36 900	22 200	69 700	108 400
Kostnader	3 600	3 000	4 100	17 200	4 300	5 100	4 300	25 200
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och räntenetto	26 100	10 900	30 200	138 900	32 700	17 100	65 400	83 300
Arbetskostnader	4 300	2 600	1 500	3 600	3 900	7 000	2 700	8 100
Avskrivningar på maskiner och redskap	1 600	800	15 600	4 900	1 300	1 700	1 700	3 900
Resultat före räntenetto	20 100	7 600	13 000	130 400	27 400	8 400	61 100	71 300
Räntenetto	–	–	-4 500	-4 700	5 500	8 900	19 600	43 000
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	20 100	7 600	17 500	135 100	22 000	-500	41 500	28 300
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	186 000	487 700	450 500	433 400	191 900	425 800	650 500	592 700

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2007				JEU 2008			
	RO 3	Riket			RO 3	Riket		
	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin
	1 600–	1 600–	800–	1 600–	1 600–	1 600–	800–	1 600–
	3 199	3 199	3 199	5 599	3 199	3 199	3 199	5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	15 300	24 100	65 100	261 100	47 700	35 600	64 000	189 400
Animalier	370 000	393 400	193 300	1 362 100	474 000	497 900	197 100	1 260 100
Övrigt	20 300	34 400	213 300	118 700	23 600	37 800	108 900	87 100
Direktorsättningar	282 500	178 000	266 800	166 000	310 100	195 900	255 900	160 600
Summa intäkter	688 100	629 900	738 400	1 907 900	855 300	767 200	626 000	1 697 200
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	173 800	172 600	136 800	769 100	196 700	200 400	149 700	840 600
Underhåll	47 400	47 800	68 000	81 300	52 600	48 900	52 100	72 000
Övrigt	202 700	180 100	198 200	459 900	212 100	201 000	170 000	390 500
Summa kostnader	424 000	400 500	403 100	1 310 200	461 300	450 300	371 800	1 303 000
Resultat före av- skrivningar, arbets- o. arrendekostnader och räntenetto	264 100	229 400	335 300	597 600	394 000	316 900	254 200	394 200
Arbetskostnader	5 500	6 200	20 000	65 800	1 600	1 200	3 500	30 900
Resultat före av- skrivningar, arren- dekostnader och räntenetto	258 600	223 200	315 300	531 800	392 400	315 700	250 700	363 300
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader o. byggnadsinvent.	15 100	16 600	26 000	119 600	18 800	18 000	26 900	84 500
Markinv. och markanlägggn.	200	800	1 500	1 500	100	500	1 700	1 600
Maskiner och redskap	60 800	52 300	91 400	90 300	43 000	38 800	54 600	50 800
Summa avskriv- ningar	76 100	69 700	118 900	211 300	61 900	57 300	83 300	136 800

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2007				JEU 2008			
	RO 3	Riket	Företag med köttdjur	Företag med svin	RO 3	Riket	Företag med köttdjur	Företag med svin
	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	6 900	8 500	16 800	48 300	3 400	6 400	16 400	57 500
Resultat före räntenetto	175 600	145 100	179 500	272 200	327 100	252 000	151 000	169 000
Räntenetto	0	3 300	30 500	63 400	-16 500	-10 000	-6 500	59 600
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	175 600	141 800	149 000	208 800	343 500	262 000	157 600	109 400
Skogsbruket								
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	113 200	89 900	105 400	67 300	82 400	72 700	153 400	67 200
Kostnader	14 700	9 400	26 700	6 800	9 800	9 700	21 800	5 100
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och räntenetto	98 600	80 400	78 700	60 500	72 600	63 000	131 700	62 200
Arbetskostnader	2 300	1 100	3 700	5 000	–	–	1 500	–
Avskrivningar på maskiner och redskap	5 100	3 200	6 600	1 400	2 600	2 600	5 300	900
Resultat före räntenetto	91 100	76 100	68 300	54 200	70 100	60 400	124 800	61 200
Räntenetto	0	-2 200	-2 700	-5 900	14 700	10 000	21 700	29 800
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	91 100	78 300	71 000	60 100	55 400	50 400	103 100	31 400
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	266 700	220 100	220 000	268 900	398 900	312 400	260 700	140 800

Tabell 10.4**Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 2000–2007. Kronor per hushåll***The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per household, SEK*

Storleksgrupp, hektar åkermark	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>Näringsverksamhet</i>							
2,1– 5,0	13 500	15 500	16 000	17 500	18 100	19 600	21 300
5,1– 10,0	15 000	17 300	18 000	19 300	20 600	23 400	24 300
10,1– 20,0	23 700	27 100	26 900	26 400	29 800	32 900	35 800
20,1– 30,0	44 000	49 000	47 200	47 500	52 100	55 500	57 500
30,1– 50,0	77 000	83 600	79 300	78 500	83 700	84 900	89 500
50,1–100,0	122 800	130 300	126 900	129 300	135 200	134 700	144 600
100,1–200,0	145 600	167 700	164 100	165 800	171 000	168 600	188 300
200,1–	164 400	190 900	188 400	191 700	194 600	183 200	224 800
Samtliga	50 400	57 600	58 600	59 300	58 000	60 300	64 300
<i>Tjänst</i>							
2,1– 5,0	283 200	305 700	324 800	335 300	352 300	359 200	370 900
5,1– 10,0	272 900	294 700	312 100	320 000	333 900	340 200	349 700
10,1– 20,0	246 200	268 900	284 700	292 500	301 700	308 100	318 400
20,1– 30,0	215 400	238 200	251 900	259 200	266 500	275 900	284 600
30,1– 50,0	181 300	200 700	213 900	221 700	229 600	240 000	251 200
50,1–100,0	151 900	170 900	183 100	187 800	195 100	202 300	215 300
100,1–200,0	147 600	163 300	170 000	174 500	180 000	191 300	196 500
200,1–	138 900	161 500	167 200	171 600	176 000	190 700	195 300
Samtliga	226 400	246 100	258 100	265 900	283 300	290 300	301 800
<i>Taxerad förvärvsinkomst¹</i>							
2,1– 5,0	291 900	316 600	335 900	347 600	365 000	373 600	386 900
5,1– 10,0	283 100	307 300	325 300	334 300	349 400	358 700	369 100
10,1– 20,0	265 600	291 600	307 200	314 500	327 000	336 700	349 800
20,1– 30,0	255 300	283 100	295 000	302 800	314 500	327 400	337 800
30,1– 50,0	254 700	280 400	289 300	296 300	309 400	321 100	336 600
50,1–100,0	271 200	297 300	305 900	313 100	326 200	333 000	355 700
100,1–200,0	289 200	326 500	329 400	335 700	346 300	355 400	380 200
200,1–	299 100	347 700	350 700	358 600	365 300	369 000	415 300
Samtliga	272 600	299 300	312 300	320 700	336 700	346 200	361 600
<i>Nettoinkomst av kapital</i>							
2,1– 5,0	11 600	1 900	1 600	6 300	7 700	16 400	19 100
5,1– 10,0	14 700	7 200	4 800	8 200	13 900	21 900	21 200
10,1– 20,0	22 500	14 300	11 800	16 200	21 300	29 300	33 300
20,1– 30,0	31 300	22 600	19 000	25 000	30 100	38 300	40 400
30,1– 50,0	40 700	31 600	29 200	33 700	39 300	45 400	50 800
50,1–100,0	51 300	38 600	34 900	41 000	46 000	50 100	61 800
100,1–200,0	61 900	44 100	43 100	49 400	50 500	60 500	70 600
200,1–	76 700	50 500	54 600	65 500	67 600	68 800	80 500
Samtliga	29 000	19 700	18 200	23 100	25 700	33 300	37 300

1) Taxerad förvärvsinkomst utgörs av summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.5

Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettoinkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2007. Medeltal i kronor per hushåll

The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK

Område	Taxerad inkomst av		Netto- inkomst av kapital	Hushålls- inkomst före skattefria transfe- ringar och skatter m.m.	Positiva ej skatteplik- tiga trans- fereringar	Skatter och övriga negativa transfe- ringar	Hushålls- inkomst efter transfe- ringar
	Närings- verksam- het	Tjänst					
<i>Län</i>							
Stockholms	73 200	291 700	45 000	410 300	11 100	127 900	293 500
Uppsala	81 300	289 700	38 700	413 300	12 500	122 100	303 700
Södermanlands	84 900	281 700	41 500	402 500	12 600	119 300	295 900
Östergötlands	88 000	267 900	47 800	400 700	12 700	115 000	298 400
Jönköpings	75 900	309 400	49 600	432 700	13 300	123 200	322 800
Kronobergs	66 100	306 900	56 300	426 500	11 800	120 400	317 900
Kalmar	85 900	268 700	46 300	396 200	12 100	115 700	292 600
Gotlands	86 200	225 400	30 800	333 200	15 400	98 900	249 700
Blekinge	54 900	290 300	46 400	388 700	12 000	112 400	288 400
Skåne	77 400	285 200	42 900	399 300	12 800	114 400	297 700
Hallands	67 100	289 600	22 300	370 700	12 400	109 200	273 800
Västra Götalands	56 100	312 100	34 600	394 900	12 000	115 400	291 500
Värmlands	37 100	330 600	26 800	386 700	11 200	114 200	283 700
Örebro	63 400	314 200	35 500	405 800	11 300	118 800	298 400
Västmanlands	70 100	305 700	40 200	415 400	11 200	122 600	304 000
Dalarnas	51 100	305 800	34 900	382 300	11 900	113 700	280 500
Gävleborgs	55 200	302 200	26 300	375 300	11 800	109 000	278 100
Västernorrlands	44 200	335 200	30 200	399 900	10 900	118 500	292 200
Jämtlands	58 700	299 400	30 200	377 600	12 000	111 600	278 000
Västerbottens	42 300	346 700	33 000	413 400	11 600	121 900	303 100
Norrbottens	42 100	338 200	23 300	396 800	10 700	113 000	294 600
<i>Hela riket</i>							
2007	64 300	301 800	37 300	397 400	12 100	116 000	293 500
2006	60 300	290 300	33 300	377 200	11 600	116 500	272 300
2005	58 000	283 300	25 700	358 800	11 400	111 900	258 300
2004	59 300	265 900	23 100	337 400	11 600	110 900	238 000
2003	58 600	258 100	18 200	320 800	11 900	105 900	226 800
2002	57 600	246 100	19 700	313 900	11 900	100 300	225 400
2000	50 400	226 400	29 000	298 800	10 700	104 000	205 500

Källa: Jordbruksverket och SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.6
Jordbrukets prisindex 2005–2009 (2005=100)
Agricultural price indices

Index	2005	2006	2007	2008	2009
Produktionsmedelsprisindex					
Total insatsförbrukning	100,0	103,2	110,4	128,3	122,2
Investeringsvaror och -tjänster	100,0	103,1	107,7	113,4	119,6
Totalt	100,0	103,1	109,8	125,2	121,6
Avräkningsprisindex					
Vegetabilier	100,0	108,9	139,3	136,7	117,2
Animalier	100,0	103,0	107,5	125,9	113,4
Totalt	100,0	105,3	119,7	130,1	114,9
Producentprisindex för livs- medelsindustrin, jordbruks- reglerade livsmedel					
Vegetabilier	100,0	101,1	109,7	125,2	121,7
Animalier	100,0	100,5	102,6	113,6	112,0
Totalt	100,0	100,7	104,9	117,3	115,2
Konsumentprisindex för jord- bruksreglerade livsmedel					
Vegetabilier	100,0	100,0	103,7	114,4	116,1
Animalier	100,0	100,7	101,9	110,1	112,5
Totalt	100,0	100,5	102,5	111,5	113,7
Konsumentprisindex					
Livsmedel, totalt	100,0	100,8	102,8	109,9	113,1
Totalt	100,0	101,4	103,6	107,2	106,9

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.7**Priser på traktorer, drivmedel, vegetabilier och animalier 1990–2009, kr***Prices of tractors, fuel, vegetables and animal products*

Varuslag	1990	1995	2000	2005	2007	2008	2009
Traktorer, kr/st	250 000	..	418 000	480 000	480 800	554 800	..
Drivmedel, kr/100 liter							
Dieselolja	277	329	572	772	785	958	836
Vegetabilier, kr/100 kg							
Vete ¹	133	118	97	91	173	179	114
Råg ¹	143	110	91	90	187	140	80
Korn ¹	133	111	89	82	161	127	89
Havre ¹	132	107	88	82	147	114	76
Potatis för stärkelse	57 ²	56	50	46	45	48	50
Sockerbetor	29	42	38	42	28	27	28
Vetekli	179 ³	127	123	150	166	219	168
Melass	169	126	102	135	156	215	230
Animalier, kr/100 kg							
Kött av							
Storboskap	2 545	2 295	1 829	1 831	1 964	2 240	1 967
Mellankalv	2 882	2 502	1 850	1 835	1 998	2 378	2 035
Spädkalv	1 621	1 638	115	150	150	149	150
Häst	1 344	607	702	614	589	467	514
Får (inkl. lamm)	2 205	1 764	1 778	2 043	2 051	2 306	2 325
Slaktsvin	1 487	1 325	1 102	1 080	1 183	1 328	1 321
Slaktkyckling ⁴	975	773	663	650	689	904	859
Mejerimjök, kr/100 kg	297	308	306	283	303	358	284
Ägg, kr/100 kg ⁵	837	1 011	1 247	1 239

1) Vid leveransort för vara av normalkvalitet. Fr.o.m. juli 1995 pris vid 14 % vattenhalt samt för normalvete vid 11 % proteinhalt. Dessförinnan pris vid 15 % vattenhalt. Årsmedelpriser beräknas som sammanvägda månadspriser med avseende på levererade kvantiteter.

2) Uppgifterna för 1990 avser även potatis för råsprit.

3) År 1990 är ej jämförbart med senare år p.g.a av produktbyte.

4) T.o.m. 1996 för djur med vikten 1,3 kg, därefter 1,7 kg.

5) Sammanvägt pris på A-ägg från burhöns och A-ägg från frigående höns.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.8**Indextal för delposter i avräkningsprisindex 2005–2009 (2005=100)***Producer price index. Indices for subtotals*

Varuslag	2005	2006	2007	2008	2009
Spannmål	100,0	114,1	192,1	167,7	112,9
Matpotatis	100,0	152,5	189,9	216,8	170,8
Annan potatis	100,0	97,7	98,6	104,3	109,6
Sockerbetor	100,0	71,3	65,1	63,6	64,9
Oljeväxter	100,0	109,4	152,7	154,8	120,7
Mjök	100,0	98,9	108,3	128,8	103,9
Ägg	100,0	107,3	117,7	144,4	144,6
Storboskap	100,0	108,7	106,6	120,3	107,0
Kalv	100,0	102,8	107,0	127,0	109,1
Får och getter	100,0	100,2	100,9	108,1	106,7
Svin	100,0	100,2	97,5	110,9	121,2
Frukt och grönsaker	100,0	106,0	108,1	114,6	110,9
Blommor och plantskoleväxter	100,0	102,4	101,8	102,7	106,3

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.9**Genomsnittliga arrendepriser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2008, kr per hektar***Average rent for agricultural land and for arable land*

Område	Län	Genomsnittliga arrendepriser för		
		jordbruksmark inkl.gratis- arrenden kr/ha	exkl.gratis- arrenden kr/ha	åkermark inkl.gratis- arrenden kr/ha
Sydsverige	K,M	2 725	2 839	3 130
Västsverige	N,O	1 457	1 490	1 516
Småland med öarna	F,G,H,I	863	932	886
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	1 215	1 224	1 215
Norra Mellansverige	S,W,X	448	558	440
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	206	341	207
<i>Hela riket</i>		1 301	1 401	1 385

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.10
Utvecklingen av arrendepriser 1994–2008 (1994=100)

Rent for agricultural land, indices

Område	Län	1994	1995	2000	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Sydsverige	K,M	100	102	119	154	155	153	153	181	185
Västsverige	N,O	100	100	124	143	145	127	129	164	170
Småland med öarna	F,G,H,I	100	104	133	131	131	130	140	155	160
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	100	103	121	138	138	140	142	164	167
Norra Mellansverige	S,W,X	100	100	139	100	101	130	131	134	135
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	100	98	115	96	100	176	183	111	116
<i>Hela riket</i>		100	102	122	136	136	136	138	160	164

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.11
Genomsnittliga priser på jordbruksmark¹ 1995–2008, 1 000-tals kr per hektar

Average prices on agricultural land

Produk- tions- område	Pris per hektar (vägt medelvärde)								Antal försäljn. 2008	Försåld areal, ha 2008
	1995	2000	2003	2004	2005	2006	2007	2008		
Gss	25,8	40,1	48,9	60,1	67,2	88,5	90,1	97,6	139	1 318
Gmb	13,8	22,8	27,6	30,2	47,9	50,2	58,6	51,7	193	1 786
Gns	13,3	20,1	22,5	25,1	33,2	37,2	44,0	53,6	226	2 088
Ss	8,7	13,9	16,1	19,4	25,2	30,1	32,1	39,7	240	2 149
Gsk	9,1	14,2	15,5	16,1	26,1	27,9	29,8	30,9	712	4 987
Ssk	5,4	6,5	6,5	10,1	14,6	15,4	18,7	19,4	298	1 518
Nn	2,9	3,0	3,4	3,6	8,1	8,4	9,2	10,8	445	1 838
Nö	2,2	3,2	3,4	3,5	6,4	6,6	8,8	9,5	230	1 292
<i>Hela riket</i>	10,8	16,8	19,4	22,4	31,1	34,3	36,6	40,2	2 483	16 976

1) Avser både åker- och betesmark.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.12
Försålda lantbruksenheter¹ 2009
Sold agricultural units

Område	Samtliga lagfarna köp (ej slätkköp)			
	Antal köp	Köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr	Taxeringsvärde ² medelvärde, 1 000-tals kr	Köpeskilling-koefficient ³ , ovägt medelvärde
<i>Län</i>				
Stockholms	56	4 521	2 647	1,96
Uppsala	68	2 443	1 516	1,65
Södermanlands	39	3 028	2 101	1,46
Östergötlands	68	2 657	1 440	2,02
Jönköpings	104	2 252	1 422	1,68
Kronobergs	108	1 657	1 033	1,76
Kalmar	84	2 020	1 333	1,75
Gotlands	46	1 586	780	2,19
Blekinge	51	2 246	1 309	1,77
Skåne	321	2 412	1 427	1,81
Hallands	114	2 795	1 592	1,87
Västra Götalands	461	1 890	1 141	1,83
Värmlands	244	1 256	778	1,77
Örebro	78	1 738	950	1,93
Västmanlands	27	2 553	1 497	1,88
Dalarnas	168	952	543	1,98
Gävleborgs	104	1 175	743	1,91
Västernorrlands	179	893	461	2,08
Jämtlands	147	1 139	577	2,07
Västerbottens	192	1 159	634	1,89
Norrbottens	107	885	521	1,83
Hela riket				
2009	2 766	1 768	1 044	1,86
2008	3 267	1 677	1 021	1,80
2007	3 800	1 657	788	2,24
2006	3 316	1 526	812	1,99
2005	3 465	1 335	797	1,81
2004	3 093	1 167	460	2,61
2003	3 064	1 082	465	2,40
2002	2 944	1 030	458	2,30
2001	2 938	1 010	466	2,22

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Taxeringsvärde enligt allmän fastighetstaxering för lantbruk 2005. För åren 2001–2004 avses basvärdet enligt 1998 års taxering.

3) Se texten sidan 167.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

11 Ekologisk produktion

I kapitel 11 redovisas uppgifter om ekologisk odling inom jordbruk och trädgård samt ekologisk djurhållning. Viss arealstatistik samt ersättningar redovisas även i kapitel 9.

Sammanfattning

Den ekologiska produktionen

Regeringens mål för ekologisk produktion till år 2010 är att andelen certifierad ekologisk odling ska öka till minst 20 % av jordbruksmarken. Regeringen vill även att den certifierade ekologiska produktionen av mjölk, ägg och kött från idisslare ökar markant och att den certifierade produktionen av griskött och matfågel ökar kraftigt. Ett av huvudargumenten för att sätta upp ett mål för ekologisk produktion är att målet i sig utgör en av flera åtgärder för att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen.

Ekologisk odling är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan syntetiskt framställda mineralgödselmedel och kemiska växtskyddsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna med ekologisk odling. Målsättningen är också att producera jordbruksprodukter av bra kvalitet med hjälp av uthålliga produktionsmetoder.

Från konsumentsynpunkt är det nödvändigt med garantier för hur de ekologiska produkterna har producerats. År 2009 fanns tre godkända kontrollorgan med verksamhet inom jordbruksområdet i Sverige: Aranea Certifiering AB, SMAK AB och HS Certifiering AB.

Certifierade ekologiska produkter kan vara märkta med KRAV, Demeter eller EU:s logotyp för ekologiska produkter. KRAV:s och Demeters regler uppfyller EU-reglerna för ekologisk produktion och är i vissa avseenden strängare. Vid biodynamisk odling (Demeter) används biodynamiska preparat för att stimulera jordens och växternas biologiska förhållanden. Produk-

ter som odlats ekologiskt men inte certifierats eller fortfarande är under omställning får inte säljas med ekologisk märkning.

Uppgifterna i detta kapitel finns redovisade med två definitioner. I **tabellerna 11.1–11.3** redovisas uppgifter om certifierade arealer och djur. I de övriga tabellerna avser uppgifterna i stället arealer där lantbrukaren sökt miljöersättning för ekologiska produktionsformer, vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Ekologiskt odlade arealer som certifierats

I **tabell 11.1–11.3** återges vissa delar av den statistik som lämnas från Sverige till EU:s statistikbyrå Eurostat. Här ingår arealer vid jordbruksföretag som inte ingår i Lantbruksregistret.

I **tabell 11.1** redovisas omställd areal, arealer under omställning och den totala certifierade ekologiska arealen. Under 2009 minskade enligt preliminära uppgifter arealen under omställning med drygt 1 500 hektar, Den totala certifierade arealen exklusive arealer under omställning motsvarade år 2009 uppemot 10 % av landets jordbruksmark. Det innebär att det behövs en ökning av arealen med ytterligare 10 procentenheter under år 2010 för att regeringsmålet gällande ekologisk produktion ska nås.

I **tabell 11.2** redovisas certifierade ekologiskt odlade arealer exklusive arealer under omställning på riksnivå. Totalt var denna areal år 2009 uppemot 303 300 hektar, vilket var en ökning med 23 % jämfört med året innan. De arealmässigt största grödgrupperna var i fallande ordning slättervall inklusive majs och andra foderväxter, ängs- och betesmark samt spannmål.

Ekologisk djurhållning

Ekologisk djurhållning bedrivs av samma skäl som ekologisk odling. Ekologisk djurhållning kräver ekologisk växtodling för att förse djuren med ekologiskt foder. En god hälsa hos djuren anses främjas och djuren ges möjlighet till ett naturligt beteende och en värdig tillvaro.

I **tabell 11.3** redovisas antal omställda ekologiskt producerade djur. Samtliga djurslag har ökat i antal på senare år. Antalet nötkreatur totalt var år 2009 drygt 194 000. Antalet får och getter var uppemot 87 000 respektive 1 200 djur. Antalet fjäderfå var uppemot 786 000, av dessa var drygt 607 000 värphöns. Uppgifter avseende slaktsvin och slaktkyckling rapporteras som antal producerade djur under ett år. Antal producerade slaktkycklingar rapporteras uppgå till 179 000. Totaluppgiften för svin, där slaktsvin ingår rapporterades uppgå till 43 000 under 2009.

Ekologisk odling med miljöersättning

I **tabell 11.4–11.10** redovisas grödarealer, skörd per hektar och produktion för arealer med miljöersättning för ekologiska produktionsformer 2009. Ändrat insamlingssätt under år 2007 har medfört att en del av de arealer som odlats enligt reglerna för miljöersättningen för ekologisk odling inte längre finns med i redovisningen. För spannmål och de flesta andra grödorna är skillnaden dock marginell. Uppgifterna avser arealer vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret. Den totala arealen med miljöersättning för ekologiska produktionsformer redovisas i kapitel 9 **tabell 9.4**. Där ingår även arealerna vid de jordbruksföretag som inte ingår i Lantbruksregistret.

I **tabell 11.4** redovisas spannmålsarealer med ersättning för ekologisk odling med uppdelning på produktionsområden och riket. Havre var den gröda som hade den största omfattningen av odlingen med 32 750 hektar, vilket var nästan på samma nivå som 2008. Näst största gröda var blandsäd, inräknat såväl stråsädesblandningar som stråsäd/baljväxtbland-

ningar. Arealen uppgick till 20 980 hektar. Vårkorn med miljöersättning för ekologisk odling odlades på 16 930 hektar. Höstveten odlades på 14 610 hektar, en ökning med 14 % jämfört med 2008. Vårveten arealen uppgick till 9 240 hektar, en minskning av arealen med 6 % jämfört med 2008. De största arealerna med ekologiskt odlad spannmål fanns i Svealands slättbygder, Götalands norra slättbygder och Götalands skogsbygder.

I **tabell 11.5** redovisas arealer med miljöersättning för ärter och åkerbönor. Den ekologiska ärtodlingen ökade med 80 hektar och odlades på 2 680 hektar, men det är samtidigt en minskning av arealen med hela 57 % jämfört med 2004 då odlingsarealen var 6 220 hektar. Odlingsarealen för åkerbönor har de senaste åren pendlat upp och ner. Jämfört med 2008 ökade dock arealen åkerbönor med 400 hektar, dvs. med 9 %, och uppgick år 2008 till 4 800 hektar.

I **tabell 11.6** redovisas den ekologiska oljeväxtarealen med miljöersättning. Höstraps odlades på 1 390 hektar vilket var en minskning av arealen med 32 % jämfört med 2008. Vårrys och vårraps odlades på 320 respektive 260 hektar, vilket var på samma nivå som 2008. Höstrybs- och oljelinarealen minskade kraftigt och odlades under 2008 ekologiskt på 80 respektive 110 hektar.

I **tabell 11.7** redovisas arealer med miljöersättning för matpotatis, potatis för stärkelse och sockerbeter. Matpotatisarealen uppgick år 2008 till drygt 900 hektar, en ökning med 4 % jämfört med 2008. Den ekologiska odlingen av potatis för stärkelse är relativt konstant och grödan odlades på 20 hektar under 2009. Odlingen av sockerbeter uppgick till cirka 300 hektar under 2004 och 2005, men på senare år finns endast enstaka odlingar av grödan.

I **tabell 11.8** redovisas beräknad slättervallareal med miljöersättning för ekologisk odling. Arealen uppgick år 2009 till 203 000 hektar, en minskning med 3 % jämfört med föregående år. P.g.a. ändrat insamlingssätt för den ekologiskt odlade arealen är slättervallarealuppgiften osäker. För slättervall kan det röra sig om runt 5 % av den ekologiskt odlade arealen som sedan år 2007 inte längre syns i statistikunderlaget.

Ekologisk produktion

I **tabell 11.8–11.11** redovisas skörd per hektar och total produktion för arealer med miljöersättning för ekologisk produktion, vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret. All produktion på denna areal är inte certifierad för försäljning som ekologiskt odlade produkter.

I **tabell 11.8** redovisas skörd av slättevall från arealer med miljöersättning för ekologisk produktion vid företag som ingår i Lantbruksregistret. Den totalt inbärgade skörden för 2009 var 0,90 miljoner ton, fördelat på första skörd 0,56 miljoner ton och återväxtskörd 0,34 miljoner ton. P.g.a. ändrad redovisning av den ekologiskt odlade arealen är dessa uppgifter dock osäkra. Skörden per hektar uppgick på riksnivå till 4 430 kg per hektar. Av landets totala bärgade skörd av slättevall var cirka 20 % ekologiskt odlad.

I **tabell 11.9** redovisas skörd *per hektar* för spannmålsgrödorna med uppdelning på produktionsområden och riket. Högst hektarskörd hade höstvetete med 3 130 kg per hektar på riksnivå. Vårvetete avkastade 2 880 kg per hektar. Höstråg, rågvete och blandsäd nådde upp till ca. 2 750 kg per hektar medan vårkorn och havre avkastade 2 690 respektive 2 450 kg per hektar. Avkastningsnivåerna för de ekologiskt odlade spannmålsgrödorna var på riksnivå mellan 31 och 56 % lägre än motsvarande konventionella hektarskördar.

I **tabell 11.10** redovisas *totalskördar* från arealer med miljöersättning för ekologiska produktionsformer. Vid beräkning av total skörd används arealer som skördats som mogen gröda. Arealer som skördats som grönfoder ingår inte.

Totalskördarna ökade för flertalet av spannmålsgrödorna jämfört med 2008, med undantag för höstvetete och rågvete.

Av landets totala produktion av blandsäd var 34 % ekologiskt odlad och av vårvetete var 12 % ekologiskt odlad. För havre var motsvarande andel 10 %, för rågvete 5 % och för höstråg 4 %. Av den totala produktionen av vårkorn och höstvetete var 3 respektive 2 % ekologiskt odlad.

Totalskörderna av åkerbönor och ärter uppgick under 2009 till 14 600 respektive 5 100 ton (**tabell 11.11**). Störst totalskörd uppmättes i Götalands norra slättbygder för åkerbönor och i Svealands slättbygder för ärter. Totalskörderna för matpotatis var 11 200 ton, en minskning med 22 % jämfört med föregående år. För åkerbönor och ärter var 56 % respektive 10 % av den totala produktionen i riket ekologiskt odlad. För matpotatis var bara 2 % ekologiskt odlad.

Ekologisk trädgårdsodling

Den ekologiskt odlade arealen med trädgårdsprodukter för år 2008 redovisas i **tabell 11.12**. Arealen var 1 156 hektar, vilket motsvarade 9 % av trädgårdsodlingen på friland. Den ekologiskt odlade växthusytan var 70 000 m² och motsvarade uppemot 3 % av den totalt odlade växthusytan i Sverige.

Om statistiken

Följande begrepp som används inom ekologisk odling kan behöva förtydligas:

Under omställning, omställningstid, omställd areal

De första åren en åker odlas enligt certifieringsreglerna får produkterna inte säljas som ekologiska. Dessa år kallas ”omställningsår” ibland karensår. På samma sätt är djurhållningen ”under omställning” innan produktionen efter omställningstidens slut får säljas med benämningen ekologisk. Under omställningstiden sker kontroll precis på samma sätt och enligt samma regler som för den omställda produktionen.

Miljöersättning för ekologisk odling

Arealer kan omfattas av miljöersättning för ekologiska produktionsformer utan att odlarna behöver vara certifierade. Statistik rörande ersättningarna för ekologisk odling tas fram av Jordbruksverket och redovisas översiktligt i kapitel 9. Arealer fördelade på grödor och produktion för dessa arealer redovisas i **tabellerna 11.4–11.10**.

Annan publicering

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning publicerar Jordbruksverket och Eurostat på sina webbplatser, www.jordbruksverket.se och www.ec.europa.eu/eurostat.

Slutlig statistik om skörd för ekologisk och konventionell odling redovisas i Statistiska meddelanden, serie JO 16.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar som man numera inte skiljer på, genomförs vart tredje år och publiceras i serie JO 33.

Tabell 11.1

Certifierad ekologisk odlad areal

Fully converted area, area under conversion and total organic area

	Ekologisk certifierad areal, hektar		
	Omställd areal	Arealer under omställning	Summa
<i>Hela riket</i>			
2009*	303 298	88 226	391 524
2008	246 628	89 811	336 439
2007	234 429	73 844	308 273
2006	201 298	24 132	225 431
2005	200 638	22 100	222 738
2004	206 631	15 469	222 100

Källa: Jordbruksverket och Eurostat.

Tabell 11.2

Omställd areal fördelad på olika grödgrupper, hektar

Fully converted organic areas for different groups of crops

	Summa omställd areal	Varav			
		Spannmål	Trindsäd	Potatis	Industri-grödor inkl. oljeväxter
<i>Hela riket</i>					
2009*	303 298	63 374	6 512	903	1 775
2008	246 626	61 864	9 047	830	2 809
2007	215 970	56 839	8 267	774	3 355
2006	201 298	50 059	7 815	727	3 696
2005	200 638	52 799	7 711	694	..
2004	206 631	59 581	8 014	753	2 045

Källa: Jordbruksverket och Eurostat.

Tabell 11.2 (forts.)

	Varav					
	Grönsaker inkl. jord- gubbar	Frukt och bär	Slättervall inkl. majs och andra foderväxter	Ängs- och betesmark	Andra grödor inkl. blommor, fröodlingar m.m.	Träda inkl. grön- gödsling
<i>Hela riket</i>						
2009*	1 031	398	139 513	69 450	13 050	7 292
2008	700	282	106 631	55 142	2 846	6 475
2007	635	310	93 511	40 647	2 486	9 004
2006	565	285	82 347	40 295	5 558	9 176
2005	583	221
2004	..	197	..	38 958

Tabell 11.3
Antal omställda ekologiskt producerade djur¹
Number of organic livestock

Område	Nötkreatur	Varav		Får	Getter
		Mjölkkor	Am- och dikor		
<i>Hela riket</i>					
2009*	194 063	34 115	42 816	86 741	1 178
2008	141 825	57 091	965
2007	110 000	42 986	809
2006	95 936	24 141	13 826	34 038	397
2005	..	22 321	13 433	34 700	377
2004	91 515	21 892	13 542	38 193	664

1) Uppgifterna avser antal djur enligt kontrollorganens rapportering. Definitionsskillnader existerar mellan dessa uppgifter och uppgifterna om antal djur i kapitel 6, vilket gör att uppgifterna är svåra att jämföra.

Källa: Jordbruksverket och Eurostat.

Tabell 11.3 (forts.)

Område	Svin	Varav		Fjäderfä	Varav	
		Suggor			Värphöns	Slakt- kycklingar
<i>Hela riket</i>						
2009*	42 502	1 690	786 430	607 236	179 050	
2008	32 187	..	676 310	
2007	24 483	..	457 770	
2006	26 398	1 048	415 194	360 093	..	
2005	27 299	1 139	410 919	365 332	..	
2004	22 207	964	391 971	345 998	..	

Tabell 11.4**Spannmål 2009. Arealer med ekologisk odling¹, hektar***Cereals. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar								
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Blandsäd Strå- säd	Balj- växter/ stråsäd
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	450	580	320	30	670	490	250	60	380
Gmb	860	330	420	100	1 750	680	660	130	1 020
Gns	5 510	2 780	1 280	20	1 650	10 240	2 190	1 620	3 750
Ss	5 850	3 630	730	30	3 320	11 130	830	1 080	2 470
Gsk	1 290	880	300	10	2 950	5 420	1 030	1 430	3 160
Ssk	610	920	190	..	2 060	3 640	230	530	1 460
Nn	40	90	20	–	3 180	870	30	260	2 650
Nö	–	30	..	–	1 340	280	–	70	900
<i>Hela riket</i>									
2009	14 610	9 240	3 260	210	16 930	32 750	5 220	5 180	15 800
2008	12 850	9 870	2 560	110	17 490	33 230	4 100	4 360	13 290
2007	12 860	7 760	1 940	60	15 810	28 860	4 430	3 780	15 340
2006	12 620	7 290	2 980	50	16 680	31 240	4 710	4 180	14 350
2005	12 600	10 510	2 800	50	21 670	33 520	4 280	4 300	14 640
2004	14 170	9 990	3 380	60	22 160	35 140	4 920	4 200	14 460

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologiska produktionsformer vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.5**Ärter och åkerbönor 2009. Arealer med ekologisk odling¹, hektar***Peas and field beans. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar	
	Ärter	Åkerbönor
<i>Produktionsområden</i>		
Gss	60	90
Gmb	200	60
Gns	610	3 150
Ss	1 260	760
Gsk	270	610
Ssk	260	120
Nn	20	10
Nö	–	–
<i>Hela riket</i>		
2009	2 680	4 800
2008	2 600	4 400
2007	3 310	3 700
2006	4 200	4 150
2005	5 500	4 300
2004	6 220	3 910

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologiska produktionsformer vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.6

Oljevaxter 2009. Arealer med ekologisk odling¹, hektar*Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar				
	Höstraps	Vårtraps	Höstrybs	Vårtrybs	Oljelin
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	170	–	–	..	–
Gmb	320	..	–	–	10
Gns	710	30	–	10	90
Ss	60	20	50	70	..
Gsk	100	100	20	60	..
Ssk	30	20	–	150	–
Nn	–	10	–	..	–
Nö	–	..	–	10	–
<i>Hela riket</i>					
2009	1 390	260	80	320	110
2008	2 040	250	230	320	290
2007	2 000	340	280	700	550
2006	2 450	590	310	980	470
2005	1 670	740	330	1 570	790
2004	1 240	490	170	1 170	440

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologiska produktionsformer vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.7

Potatis och sockerbetor 2009. Arealer med ekologisk odling¹, hektar*Potatoes and sugar beets. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar		
	Matpotatis	Potatis för stärkelse	Sockerbetor
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	80
Gmb	270	20	–
Gns	90	–	–
Ss	70	–	–
Gsk	90	..	–
Ssk	120	0	–
Nn	180	–	–
Nö	40	–	–
<i>Hela riket</i>			
2009	930	20	..
2008	890	30	..
2007	790	50	..
2006	870	70	..
2005	960	70	320
2004	970	70	330

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologiska produktionsformer vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.8

Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2009.**Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling¹***Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.**Crop area, yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Antal företag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ²	Total inbärgad skörd, ton ³	Inbärgad skörd, kg/ha ³	Total inbärgad skörd, ton ^{3,4}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{3,4}	Totalt inbärgad, ton ³	Kg/ha ³
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	26	2 590	7 900	3 050	6 900	2 650	14 800	5 700
Gmb	30	14 450	50 100	3 460	35 700	2 470	85 800	5 940
Gns	47	28 860	72 600	2 520	66 000	2 290	138 600	4 800
Ss	77	38 020	94 600	2 490	65 100	1 710	159 700	4 200
Gsk	90	51 970	140 600	2 700	103 800	2 000	244 400	4 700
Ssk	52	26 500	74 100	2 800	39 900	1 510	114 100	4 300
Nn	55	29 580	89 800	3 030	25 800	870	115 500	3 900
Nö	26	11 210	26 500	2 370
<i>Hela riket</i>								
2009	403	203 480	557 300	2 740	343 800	1 690	901 100	4 430
2008	391	210 580	493 600	2 340	397 380	1 890	890 900	4 230
2007	412	222 820	613 800	2 760	222 600	1 000	836 400	3 750
2006	409	269 640	666 100	2 530	302 300	1 120	968 300	3 650
2005	405	259 130	719 600	2 780	248 600	960	968 200	3 740
2004	413	220 900	601 500	2 720	202 800	920	804 300	3 640

1) Uppgifterna avser arealer och skörd från arealer med miljöersättning för ekologiska produktionsformer vid företag som ingår i Lantbruksregistret.

2) Arealen slåttervall har skattats genom att minska den totala vallarealen med andelen betesvall.

3) Vattenhalt 16,5 %.

4) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slåttervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratas.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.9

Spannmål 2009. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha^{1,2}*Cereals. Yield per hectare in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	3 230	4 140	..	3 930	3 820
Gmb	3 170	3 050	3 420	..	3 070	2 780	2 900	3 180
Gns	3 310	2 920	2 570	–	2 660	2 490	2 740	2 870
Ss	2 910	2 780	2 500	..	2 410	2 440	2 610	2 690
Gsk	3 630	3 140	2 930	–	3 240	2 460	2 860	2 720
Ssk	2 460	2 640	..	–	2 150	2 240	..	2 290
Nn	–	2 570	2 190
Nö	–	..	–	–	2 450	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2009	3 130	2 880	2 750	..	2 690	2 450	2 740	2 740
2008	3 700	2 620	3 050	..	2 660	2 350	3 790	2 480
2007	3 360	2 940	3 020	..	2 610	2 690	3 520	2 700
2006	3 220	2 420	2 480	..	2 060	1 830	2 980	1 850
2005	3 440	2 720	3 060	..	2 300	2 120	3 750	2 630
2004	3 740	3 040	3 100	..	2 540	2 600	3 670	2 820

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöersättning för ekologiska produktionsformer.

2) Före årgång 2005 av Jordbruksstatistisk årsbok avsåg redovisade uppgifter 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.10

Spannmål 2009. Totalskördar vid ekologisk odling, ton^{1,2}*Cereals. Total production in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	1 900	1 300	..	2 600	1 900
Gmb	2 700	1 000	1 300	..	4 700	1 500	1 800	1 500
Gns	18 200	8 100	3 300	..	4 200	24 300	5 500	8 300
Ss	16 700	10 000	1 800	..	7 600	26 200	2 100	5 000
Gsk	4 600	2 600	900	..	8 100	10 900	2 800	5 600
Ssk	1 500	2 400	..	–	4 100	7 400	..	2 200
Nn	–	7 400	1 300
Nö	–	–	2 900	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2009	45 100	26 200	8 800	..	41 500	73 600	13 600	22 900
2008	47 200	25 200	7 800	..	41 300	71 900	15 000	17 000
2007	43 100	22 200	5 700	..	37 400	73 100	15 200	23 100
2006	40 400	17 200	7 300	..	31 500	52 600	12 600	13 300
2005	42 900	28 100	8 370	..	45 200	64 700	15 400	19 700
2004	52 800	30 200	10 400	..	54 800	88 900	17 900	30 000

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöersättning för ekologiska produktionsformer. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Före årgång 2005 av Jordbruksstatistisk årsbok avsåg redovisade uppgifter 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.11**Ärter, åkerbönor och matpotatis 2009. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton¹***Peas, field beans and table potatoes. Yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Ärter ^{2,3}		Åkerbönor ^{2,3}		Matpotatis	
	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton
<i>Produktionsområden</i>						
Gss
Gmb	15 680	4 200
Gns	2 140	1 300	3 200	9 900
Ss	1 610	2 000	2 930	2 200
Gsk	3 150	1 700	8 420	800
Ssk	8 110	1 000
Nn	–	..	–	..	8 660	1 500
Nö	–	–	–	–	8 880	400
<i>Hela riket</i>						
2009	1 960	5 100	3 140	14 600	12 140	11 200
2008	1 920	4 800	2 210	9 600	15 970	14 300
2007	1 690	5 100	1 990	7 300	13 280	10 500
2006	2 100	8 400	1 790	7 300	13 300	11 500
2005	2 120	11 400	1 960	8 100	11 200	10 800
2004	2 360	14 000	2 420	9 400	13 040	12 600

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöersättning för ekologiska produktionsformer.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

3) Areal skördad som grönfoder ingår ej.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.12**Areal med ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2008***Areas for organic cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation*

Avser företag med minst 0,25 hektar frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta

Figures for holdings with at least 0.25 hectares outdoor cultivation or at least 200 square metres greenhouse area

Område	Växthusyta, m ²	Andel ekologisk växthusodling, %	Frilandsareal, hektar	Andel ekologisk frilandsodling, %
<i>Län</i>				
Stockholms	16 055	6,5	13	15,8
Uppsala	2 707	11,6	6	5,3
Södermanlands	283	0,8	12	15,3
Östergötlands	3 647	3,1	15	3,0
Jönköpings	950	1,9	4	1,9
Kronobergs	360	1,9	4	5,3
Kalmar	1 070	2,4	33	3,8
Gotlands	5 600	17,8	333	42,7
Blekinge	15	0,0	16	3,3
Skåne	12 293	0,9	280	3,8
Hallands	420	0,2	13	2,1
Västra Götalands	14 783	8,7	127	14,7
Värmlands	940	3,3	23	10,3
Örebro	665	1,2	22	18,5
Västmanlands	–	–	7	22,9
Dalarnas	2 492	13,4	97	79,8
Gävleborgs	5 358	12,5	11	21,1
Västernorrlands	–	–	12	20,0
Jämtlands	1 900	16,2	31	48,7
Västerbottens	490	0,7	18	40,9
Norrbottens	19	0,0	80	43,3
<i>Hela riket</i>				
2008	70 047	2,6	1 156	9,0
2005	68 934	2,3	1 175	9,4
2002	62 012	1,8	964	7,3
1999	101 749	3,1	640	5,2

Källa: Jordbruksverket.

12 Jordbrukets miljöpåverkan

Jordbruket påverkar miljön på olika sätt. Vissa typer av påverkan upplevs som positiva (t.ex. på kulturlandskapet) medan andra upplevs som negativa eller skadliga. Det negativa är oftast kopplat till användning av olika naturresurser eller olika typer av utsläpp. I kapitel 12 redovisas statistik över kulturlandskapet och miljöpåverkande faktorer som växtskyddsmedels- och gödselmedelsanvändning samt utsläpp till luft och vatten orsakat av jordbruket.

Statistik över jordbrukets produktionsmedel – bl.a. viss statistik rörande förbrukning av mineralgödsel och försäljning av växtskyddsmedel – redovisas i kapitel 8.

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Det öppna, omväxlande odlingslandskapet med skog, betesmark och insprängd åker har formats av jordbruket under århundraden. Ängs- och betesmarker, dikesrenar, småvatten och åkerholmar är livsmiljöer för en stor biologisk mångfald. Under senare decennier har dock jordbruket medfört förändringar i landskapet och i livsmiljöerna för djur och växter. Åker och betesmarker har lagts ned. Utvecklingen har fram till 1990-talet också gått mot ett mer enfarmigt landskap genom att småbiotoper som åkerholmar, dikeskanter och småvatten tagits bort.

Figur 12A visar att den utnyttjade arealen betesmark minskade – framförallt i skogsbygderna – fram till mitten av 1990-talet men att den därefter ökat, vilket hänger samman med de miljöstödd som finns för skötseln av dessa marker. En orsak till minskningen av arealen de senaste åren är att definitionen av betesmark som ger ersättningen skärpts. **Tabell 12.1** visar den regionala fördelningen av olika typer av betesmark. Stora arealer betesmark finns i Kalmar, Västra Götalands och Skåne län.

Tabell 12.2 visar hur miljöersättningarna

fördelas på olika typer av stöd samt i vilken utsträckning miljömålen har uppnåtts. Vissa av åtgärderna har låg måluppfyllelse eller en trend som pekar mot att målet inte kommer att nås till 2013, bland annat miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet, skydds zoner, miljöskyddsåtgärder och minskat kväveläckage.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Försäljningen av mineralgödsel (handelsgödsel) till jord- och trädgårdsbruk har minskat successivt sedan slutet av 1980-talet (**figur 12B**). Jämfört med 2007 ökade kväveförsäljningen 2008 med knappt 12 %. Fosforförsäljningen ökade med 6 % och kaliumförsäljningen ökade med drygt 7 % jämfört med 2007. Svavelförsäljningen ökade med drygt 15 % under samma period.

Tabell 12.5 visar att under 2007 gödslades 41 % av åkerarealen enbart med mineralgödsel och 13 % enbart med stallgödsel (Medan 23 % av åkerarealen gödslades med både mineral- och stallgödsel. Återstående 23 % av arealen gödslades varken med stall- eller mineralgödsel). Andelen mineralgödselad areal var störst i de södra delarna av landet och i slättbygdsområdena medan andelen stallgödselad

areal var störst i djurtäta områden i Götalands skogs- och mellanbygder samt i övre och nedre Norrland. I Norrland var andelen som gödslade enbart med stallgödsel större än de som enbart använde mineralgödsel. 23 % av åkerarealen gödslades med både mineral- och stallgödsel. Återstående 23 % av arealen gödslades varken med stall- eller mineralgödsel.

Den totala tillförseln av mineral- och stallgödsel till grödor som skördades 2007 uppgick enligt **tabell 12.3** till 193 000 ton kväve i växttillgänglig form, 33 000 ton fosfor och 131 000 ton kalium. Detta är för kväve och fosfor en nedgång jämfört med 1997 års undersökning, medan kalium istället har en ökande trend. Drygt 81 % av det växttillgängliga kvävet tillfördes grödorna genom mineralgödselmedel medan huvuddelen av fosfor- och kaliumgödslingen, 65 respektive 81 %, skedde med stallgödsel. Tillförseln av kväve och fosfor per hektar är högst i de sydligaste länen medan kaliumgödslingen är högst i de djurtäta Smålands-länen. Gödslingsnivån hänger samman med vilka grödor som odlas men också med intensiteten i produktionen.

Av **tabell 12.4** framgår att majs, höstraps och höstvetete är de grödor som i medeltal får högst kvävegivor. Majs får även höga givor av fosfor och kalium, följt av potatis.

Organiskt avfall från samhället består bl.a. av avloppsslam från reningsverken samt avfall från livsmedelsindustrin, storkök och hushåll. Enligt **figur 12C** spreds 2006 runt 30 000 ton torrsbstans av slam på jordbruksmark, vilket var en ökning med 20 % jämfört med 2005.

Växtnäringsbalanser

I **tabell 12.6** redovisas näringsbalanser för växtodlingen enligt s.k. soil surface brutto-metod. Tillförsel av kväve till jordbruksmark sker genom mineral-, stall- och betesgödsel, slam, utsäde, luftnedfall samt kvävefixering från baljväxter. Bortförslens består av de skördeprodukter som förs bort från fälten. Skillnaden mellan tillförsel och bortförsl utgör det överskott som riskerar att ge miljöstörande utsläpp till luft och vatten.

Både kväve- och fosforöverskottet har på

riksnivå minskat sedan 1995. Det minskade kväveöverskottet beror bl.a. på att tillförseln sjunkit något. Effektiviteten i kväveutnyttjandet ligger på 65 % och för fosforutnyttjandet på 86 %. Effektiviteten i näringsutnyttjandet har beräknats som bortförsl med skördeprodukter i procent av total näringstillförsel.

Kväve- och fosforläckage

Det övergripande svenska miljö kvalitetsmålet är att ingen övergödning skall ske. Det innebär att en onaturlig ökning av halter av näringsämnen i miljön skall motverkas. Det delmål som antagits av riksdagen är:

- Senast år 2010 ska de svenska vattenburna utsläppen av kväve från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav ha minskat med minst 30 % från 1995 års nivå.

Jordbruket står för 40 % av kväveläckaget till vatten från mänsklig verksamhet (**figur 12F**) och har därför en central betydelse för hur delmålet ska uppnås.

Under vattnets väg genom landskapet renas vattnet från en del kväve genom denitrifikation (omvandling till luftkväve), sedimentering och upptag i växter. Processerna benämns retention. Förlusterna från åkern benämns bruttobelastning och den del som når havet efter retention nettobelastning. Eftersom åkermarken är spridd över stora delar av landet varierar den andel av läckaget som når havet. Beräkningar från SMHI visar att 10–20 % av det kväve som läcker från åkrar på Småländska höglandet når havet medan det för åkermark i kustzonen kan vara 90 %.

Figur 12D visar på en läckageminskning mellan 1985 och 2005 på ca 26 %. Denna minskning har både samband med ökad andel vall och minskad spannmålsodling under perioden (se kapitel 3), men även med bättre kväveutnyttjande, dvs. en större andel av tillförd mängd kväve har tagits upp av grödan.

För övergödningen av sjöar och vattendrag i inlandet anses fosfor ha större betydelse än kväve. **Figur 12E** visar nettobelastningen av fosfor från mänsklig verksamhet till vatten. Det framgår att jordbruket svarar för 40 % av den

totala belastningen.

Nya data presenteras under 2013 när nästa stora nationella belastningsberäkning gjorts.

Ammoniakavgång

Vid hantering och lagring av stallgödsel likasom vid spridning av både mineral- och stallgödsel förloras kväve i form av ammoniak till luften. När djuren går på bete avgår dessutom ammoniak från djurspillningen. Ammoniaknedfallet kan vara både försurande och övergödande. Det delmål för ammoniak som antagits av riksdagen är:

- Senast år 2010 ska utsläppen av ammoniak i Sverige ha minskat med minst 15 % från 1995 års nivå.

Av total kvävemängd i gödseln utgör ammoniakavgången en ca 30-procentig förlust. Gödsellagring och spridning står för de största förlusterna men även i stallet är förlusterna betydande. Av jordbrukets totala ammoniakavgång kommer mer än 95 % från djurgödsel (**figur 12G**).

Enligt SCB:s beräkningar har ammoniakavgången från jordbruket minskat med drygt 4 % mellan 2005 och 2007, främst beroende på minskat djurantal men även pga förbättrad lagrings- och spridningsteknik. Jämfört med 1995 är minskningen 22 %. Eftersom även utsläppen från övriga sektorer, främst från transporter och industri, minskat beräknas den totala minskningen till 19 % mellan 1995 och 2007.

Tabell 12.7 visar den regionala fördelningen av ammoniakutsläppen totalt och per hektar åker. I medeltal för riket betyder avgången ca 19 kg ammoniak per hektar, vilket omräknat till kväve blir 15 kg.

Kadmiumupplagring i åkermark

Kadmium ingår i råfosfat, som används vid tillverkning av fosforgödselmedel. Kadmium finns också i det slam som sprids på åkrarna för att öka avkastningen. En fortsatt upplagring av kadmium i åkermarken utgör ett hot mot åkermarkens långsiktiga användning för produktion av livsmedel. Viktiga processer i naturen kan skadas och upplagring av kadmium i jordbruksväxterna kan påverka människors hälsa.

Av **figur 12H** framgår att kadmiumfosfor-

kvot i fosforgödselmedel minskat med omkring 75 % sedan 1995. Även halterna i slam har minskat, men kadmiumfosforkvoterna för slam var år 2006 ändå avsevärt högre än för fosforgödselmedlen. Den största tillförseln till åkermarken kommer nu från luftnedfallet.

Kalkningens omfattning framgår av **figur 12I**. Kalkning leder till ökat näringsupptag hos växterna genom höjt pH-värde men också till upplagring av tungmetaller som kadmium i åkermarken.

Växtskyddsmedel

Jordbrukets användning av växtskyddsmedel kan bidra till ökade koncentrationer av oönska ämnen i luft, mark och vatten. Miljöriskerna med jordbrukets växtskyddsmedel är beroende av ett flertal olika faktorer. Preparatens egenskaper, brukarens hantering och miljöbetingelserna på fälten är avgörande.

De växtskyddsmedelsrester som påträffas i naturen härstammar oftast från olämplig hantering vid påfyllning och rengöring av sprutan eller från vindavdrift vid spridningen. Vid besprutningen riskerar växtskyddsmedel även att hamna i fältkanter och vattendrag där växt- och djurliv påverkas negativt. Rester av växtskyddsmedel kan även finnas i spannmålsprodukter, frukt och grönsaker.

För jordbrukets växtskyddsmedel finns numera inga specificerade och mätbara miljömål. Det övergripande miljö kvalitetsmålet är: En giftfri miljö och ett delmål är att hälso- och miljöriskerna fortlöpande ska minska.

Den areal som behandlats med växtskyddsmedel minskade i början av 1990-talet men ökade sedan något för att sedan minska igen till 2006 (**tabell 12.9**). 1990-talets nedgång berodde främst på att jordbruksmark togs ur produktion p.g.a. den svenska jordbrukspolitik. Uppgången berodde bl.a. på att delar av denna areal åter togs i produktion i samband med EU-inträdet. År 2006 var andelen behandlad areal knappt 50 %.

Variationerna i behandlad areal mellan olika delar av landet är stora. De sammanhänger med regionala skillnader i grödfördelning och intensitet. Högst andel behandlad areal har

Skåne, Uppsala och Örebro län (**tabell 12.9**).

Betydande skillnader i växtskyddsmedelsanvändningen föreligger också mellan gårdar av olika storlek. Bland jordbruksföretag med mer än 100 hektar åkerareal används ogräsmedel på drygt 64 % av arealen medan motsvarande andel på gårdar med högst 20 hektar var knappt 13 %.

Potatis är den gröda som behandlas mest med *svampmedel*; 90 %. Risk för angrepp av bladmögel gör att potatisgrödorna tillförs störst hektardoser. För matpotatis ligger dosen på 2,75 kg/ha och för potatis för stärkelse på 2,71 kg/ha (**tabell 12.10**).

Användningen av växtskyddsmedel i jordbruket kan mätas på olika sätt. I **tabell 12.8** och **figur 12J** redovisas beräknat antal försålda doser sedan mitten av 1990-talet. För varje preparat har den lämnade kvantitetsuppgiften dividerats med en dos uttryckt i liter eller kg per hektar. Uppgifter om dosens storlek har hämtats från preparatleverantörernas etiketter och informationsblad. Den erhållna kvoten är ett mått på hur många doser den sålda kvantiteten räcker till och därmed också ett mått på hur stor yta som kan besprutas en gång med den sålda mängden.

Av redovisningen framgår att antalet hektardoser ökat inom alla redovisade typer av växtskyddsmedel sedan mitten av 1990-talet. Under 2000-talet har det beräknade antalet doser varit relativt konstant med undantag för 2003 då en ökning redovisades följt av en minskning för 2004. Antal doser med *svampmedel*, (1 833 000) har ökat sedan 2007. Antalet doser med *insektsmedel* (624 000) har minskat jämfört med 2007. Antalet doser fördelade per hektar åker har ökat sedan tidigare år (**figur 12K**).

Energianvändning

För att jordbruket skall kunna producera livsmedel och andra produkter krävs insatser av energi. En stor del av energiinsatserna kommer från fossila bränslen som olja, diesel och bensin. Användningen av fossila bränslen måste begränsas, dels för att den tär på lagerresurserna, dels för att förbränningen ger upphov till föroreningar som bidrar till övergöd-

ning, försurning och klimatförändringar. Föroreningarna består främst av svaveldioxid, kväveoxider och koldioxid (se Växthusgaser nedan).

Svaveldioxid

Utsläppen av svaveldioxid från jordbruket bidrar till försurningen av mark och vatten. De direkta utsläppen från jordbruket har minskat kraftigt sedan slutet av 1980-talet. Minskningen beror till stor del på övergång till mindre svavelhaltiga bränslen. Det bör nämnas att om utsläppen från trädgårdsbruket inräknas skulle den totala utsläppsmängden mer än fördubblas. Utsläpp av svaveldioxid från energianvändning i jordbruket var år 2007 på 184 ton, en minskning med 2 % mot året innan (**figur 12L**).

Kväveoxider

Kväveoxiderna bidrar till övergödning och försurning av mark och vatten. Bl.a. bidrar jordbrukets användning av dieseldriva maskiner och traktorer till näringens andel av de totala utsläppen. Utsläppen av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket har en minskande trend och var år 2007 på 7 134 ton, en minskning med 24 % mot föregående år (**figur 12M**).

Växthusgaser

Utsläpp av s.k. växthusgaser ökar atmosfärens förmåga att bibehålla värme på jordklotet och som följd härav stiger temperaturen. Jordbruket orsakar främst tre typer av växthusgaser nämligen koldioxid från åkermark och från förbränning av diesel och olja, metangas från husdjur samt lustgas (dikväveoxid) från åkermark.

Det övergripande miljö kvalitetsmålet, Begränsad klimatpåverkan, har ett delmål att de svenska utsläppen av växthusgaser som ett medelvärde för 2008–2012 ska vara minst 4 % lägre än utsläppen 1990.

De totala utsläppen i Sverige av växthusgaser uppgår till ca 64 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Av dessa svarar jordbruket (exklusive CO₂ från mark) för 6 % eller ca 4 milj. ton (**figur 12N**).

Det är viktigt att påpeka att den mest domi-

nerande källan av koldioxid från mulljordar inte omfattas av nuvarande statistik.

Gödselhantering

Gödselhantering ger upphov till metan och lustgas. De svenska utsläppen av växthusgaser från gödselhantering uppgick 2008 till ca 1 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Sedan 1990 har utsläppen minskat med ca 13 %, bl a beroende på minskade gödselgivor .

Idisslares tarmgaser

Vid matsmältningen hos idisslare bildas metan. I Sverige härrör utsläppen främst från nötkreatur. Utsläppen har minskat ca 11 % sedan 1990 p.g.a. minskat antal nötkreatur och uppgick 2008 till knappt 3 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Beträffande köttkonsumtionen har dock utsläppen bara flyttat till de länder från vilka Sverige importerar kött (**figur 12N**).

Arbetsmaskiner

Vid förbränning av fossila bränslen i arbetsmaskiner genereras utsläpp av koldioxid, metan och lustgas. 2008 uppgick utsläppen från arbetsmaskiner inom jordbruket, skogsbruket och fisket till knappt 2 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Detta är en ökning med ca 16 % sen 1990 (**figur 12N**).

Jordbruksmark

Jordbruksmark kan både bidra till en ökad respektive minskad växthuseffekt genom att avge, respektive binda, koldioxid och kväve (som ger lustgas i atmosfären). Odlingen av organogena jordar, dvs. mulljordar, bidrar till ökade utsläpp medan odling på jordar med lägre mullhalt, som kan binda kol i marken, minskar utsläppen. Utsläppen har minskat med ca 10 % sen 1990 (**figur 12N**).

Om statistiken

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Uppgifter om arealen utnyttjad betesmark har under perioden 1995–1999 varje år ingått i

lantbruksregistret. Fr.o.m. 2002 hämtas betesmarksarealen från IAKS (Jordbruksverkets administrativa register avseende arealbaserade stöd).

Statistik rörande miljöersättningar sammanställs varje år av Jordbruksverket på basis av gjorda ansökningar om stöd samt utbetalningar.

Landsbygdsprogrammet är ett viktigt instrument för att nå miljökvalitetsmålen och för att uppnå en positiv utveckling av jordbruket och landsbygden. Landsbygdsprogrammet gäller under perioden 2007–2013 och består av stödåtgärder eller ersättningsformer i fyra olika axlar, där axel 2 avser att förbättra miljön och landskapet.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Uppgifter om försäljning av mineralgödsel till jord- och skogsbruk insamlas årligen av SCB i samarbete med Jordbruksverket.

Uppgifter om användningen av mineral- och stallgödsel till olika grödor insamlas vartannat år av SCB genom telefonintervjuer med jordbrukare i den s.k. gödselmedelsundersökningen. Urvalet består av ca 4 000 jordbrukare.

Växtnäringsbalanser

Näringsbalansberäkningarna bygger på uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning, som genomförs vartannat år. I beräkningarna används dessutom skördeuppgifter och olika data från Jordbruksverket, Lantbruksuniversitetet (SLU) och olika forskningsrapporter om t.ex. näringsinnehåll i stallgödsel, kvävenedfall och kvävefixering. Jämfört med tidigare publicerade resultat har beräkningarna anpassats till internationell metod, vilket innebär bruttotillförsel av kväve, dvs. ammoniakförluster från gödsel har inte dragits bort. Dessutom avser balanserna jordbruksmark (åker och betesmark) mot att tidigare avsett enbart åkermark.

Kväveläckage

Kväveläckaget från åkermark skattas med modellberäkningar av SMED (Svenska Miljö-

EmissionsData, ett samarbete mellan IVL, SCB och SMHI) och SLU på uppdrag av Naturvårdsverket utifrån data bl.a. från Jordbruksverket och SCB om grödarealer, skördar, gödselgivor och spridningstidpunkter för gödseln. Även väderuppgifter är viktiga indata i modellerna.

Nettobelastningen på havet, dvs. läckaget efter avdrag för retention, grundas på modellberäkningar, som utförs av SMED.

Ammoniakavgång

Beräkningarna av ammoniakavgången utförs av SMED och bygger på dataunderlag främst insamlat i SCB:s gödselmedelsundersökning. Beräkningsmetoderna har tagits fram av Naturvårdsverket och SCB i samråd med Jordbrukstekniska institutet och Jordbruksverket. I beräkningsmodellerna utnyttjas bl.a. uppgifter om kväveinnehållet i förbrukade gödselmedel samt, för stall- och betesgödsel, uppgifter om antal djur, kväveproduktion per djurslag och lagrings- och spridningssätt för olika typer av gödselmedel. Dessutom används schabloner för ammoniakemissionen från olika gödselslag i stall vid lagring och spridning.

Kadmiumupplagring i åkermark

Uppgifter om kadmiuminnehållet i fosforgödsel har inhämtats av SCB från leverantörerna i samband med uppgifter om försålda mängder av mineralgödsel.

Statistiken rörande jordbrukets användning av slam samt kadmiuminnehållet i slam bygger på en totalundersökning (utförd av SMED) utifrån reningsverkens årsredovisningar, som i sin tur baseras på urvalsbaserade mätningar.

Statistik rörande kalkningen till åkermark baseras på försäljningen till jordbruket enligt en postenkät från SCB till de största tillverkarna, importörerna och återförsäljarna av kalkprodukter.

Växtskyddsmedel

Uppgifter om försäljningen av växtskyddsmedel insamlas årligen av Kemikalieinspektionen. På basis av dessa uppgifter har SCB sedan 1981 gjort beräkningar av det antal doser, mätt

som liter eller kg preparat per hektar, som den till jordbruket sålda mängden räcker till. Jämförbarheten mellan åren är dock beroende av att förbrukarnas lagerhållning inte nämnvärt ändras från ett år till ett annat. Ökningen mellan 2002 och 2003 förklaras av hamstring.

SCB har på uppdrag av KemI intermittert genomfört intervjuundersökningar om jordbrukarnas användning av kemiska växtskyddsmedel till olika grödor, senast 1998. 2006 genomfördes undersökningen på uppdrag av Jordbruksverket.

Energianvändning

Beräkningarna av utsläpp från jordbrukets energianvändning genomförs av SMED och grundar sig på användningen av olika energi- och bränsleslag i jordbruket.

Klimatgaser

Beräkningarna grundas på internationella modeller enligt IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) men med anpassning till svenska emissionsdata och uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning.

Annan publicering

Underlaget till detta kapitel bygger på *Hållbarhet i svenskt jordbruk*, (LRF, Jordbruksverket, Naturvårdsverket och SCB) och på uppgifter från olika Statistiska meddelanden:

Betesmarksarealer:

JO 10 SM, Jordbruksmarkens användning 2009

Utsläpp till vatten:

MI 22 SM, Utsläpp till vatten och slamproduktion 2006

Gödselmedel och kalk i jordbruket:

MI 30 SM, Gödselmedel i jordbruket 2006/07;

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk under 2007/08; Försäljning av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar, vattendrag och skog 2008

Kväve- och fosforbalanser:

MI 40 SM, Kväve- och fosforbalanser för svensk åkermark och jordbrukssektor 2005

Växtskyddsmedel:

MI 31 SM, Växtskyddsmedel i jordbruket 2008,

Växtskyddsmedel i jord- och trädgårdsbruket
2006

Ammoniak:

MI 37 SM, Utsläpp av ammoniak till luft i Sverige 2007

Andra statistikproducenter

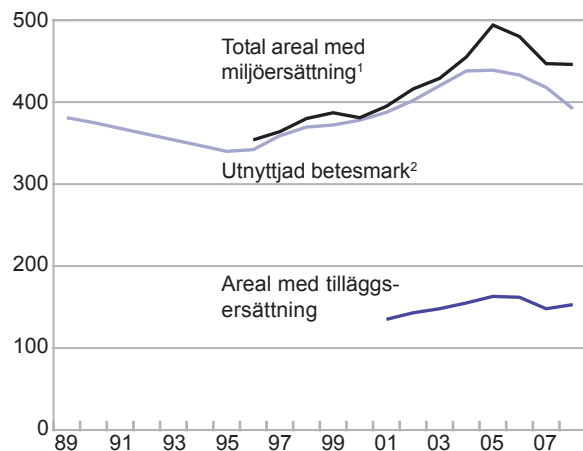
Naturvårdsverket: Rapport 5815, Näringsbelastning på Östersjön och Västerhavet 2006; Rapport 5247, Transport – Retention – Källfördelning; Rapport 5248, Kväveläckage från svensk åkermark; Rapport 5319, Ingen övergödning; Internationell rapportering – slamstatistik 2004.

Jordbruksverkets årsredovisning för räkenskapsåret 2009.

Figur 12A
Areal betesmark 1989–2008

Permanent grassland

1 000-tals hektar

1) Här ingår utnyttjad betesmark samt alvar-, fäbods- och skogsbete.

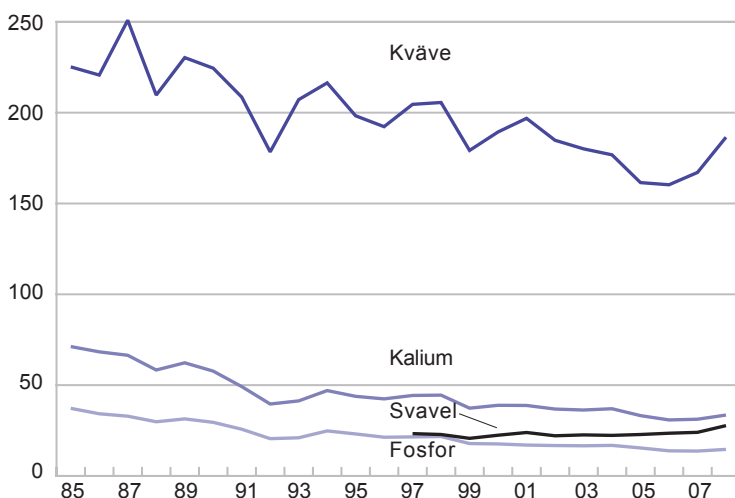
2) Företag med mer än 2 ha åker t.o.m. 2004 och fr.o.m. 2005 även med mindre än 2 ha åker.

Källa: Jordbruksverket, SCB och Miljömålsportalen.

Figur 12B
Försäljning av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket 1985–2008, 1 000-tals ton

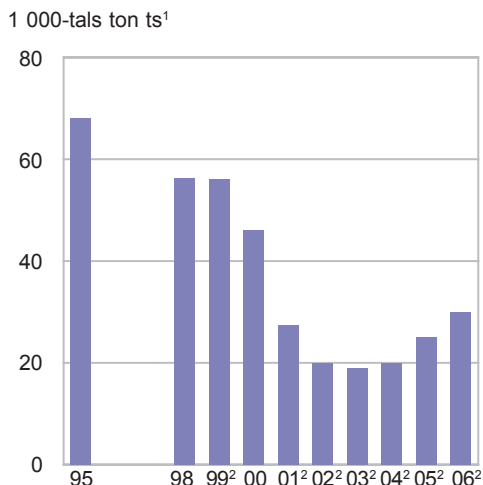
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector

1 000-tals ton

Källa: Jordbruksverket och SCB.

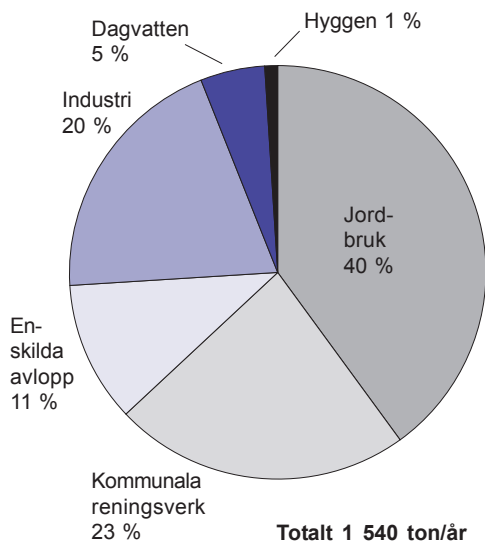
Figur 12C
Slam som återförs till jordbruket
Sludge brought back to agriculture

- 1) Torrsubstans.
- 2) Från Sveriges rapportering enligt Slamdirektivet.

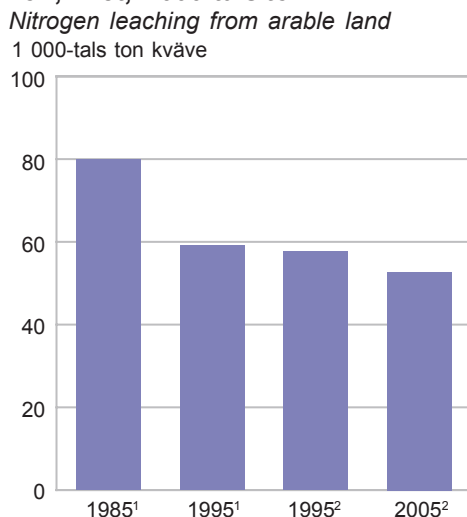
Källa: Naturvårdsverket, Svenska MiljöEmissionsData och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12E
Nettobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet, 2006
Net pollution load on water by phosphorus from human activities

Källa: Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData.

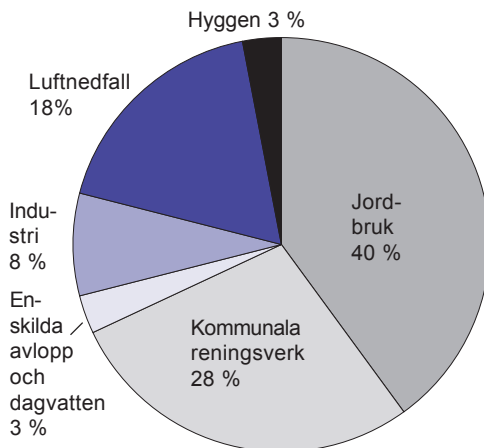
Figur 12D
Kväveläckage från åkermarkens rotzon, riket, 1 000-tals ton
Nitrogen leaching from arable land

- 1) Tidigare beräkningsmodell enligt: Rapport 4735 och Rapport 5248, Naturvårdsverket.
- 2) Enligt Miljömålsuppföljning "Ingen övergödning 1995 och 2005" (SMED på uppdrag av Naturvårdsverket).

Källa: Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData.

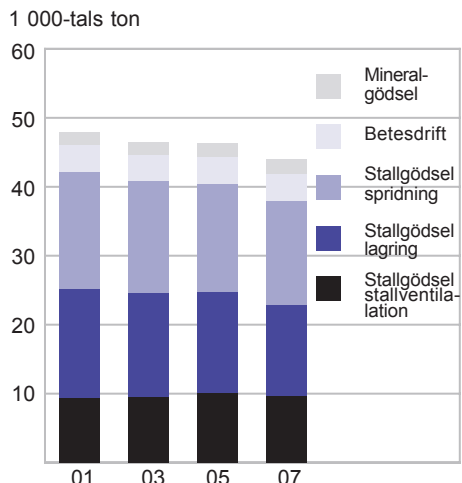
Figur 12F
Nettobelastning¹ på havet av kväve från mänsklig verksamhet, 2006
Net pollution load on marine waters by nitrogen from human activities

- 1) Efter självrening (retention) under vägen till havet.

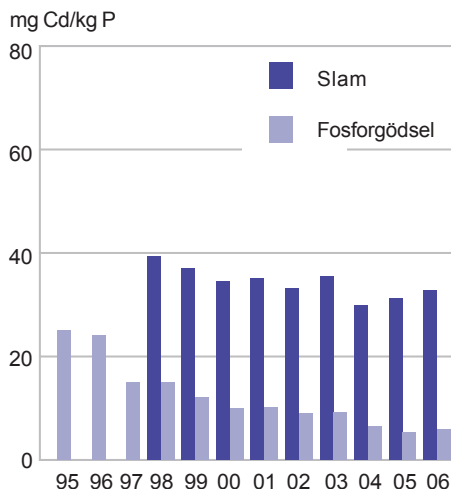
Källa: Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData, Rapport 5815.

Figur 12G
Ammoniakavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture

Källa: Naturvårdsverket, Svenska MiljöEmissions-Data och SCB, Miljöstatistiken.

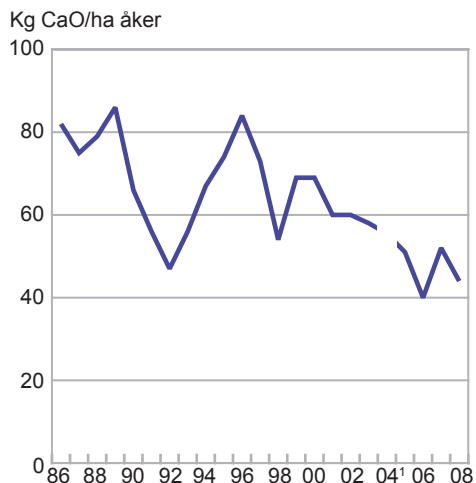
Figur 12H
Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam¹
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge

1) Från Sveriges rapportering enligt slamdirektivet.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12I
Kalkning av åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark
Liming per hectare utilized arable land

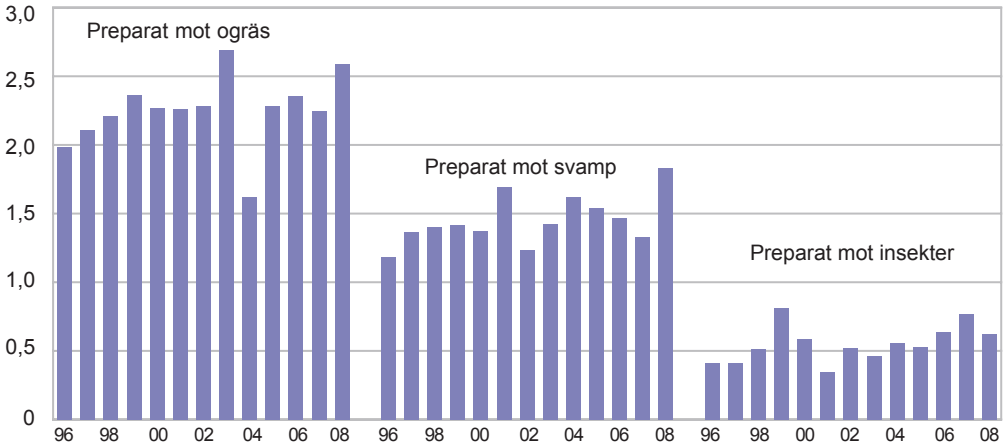

1) Ingen undersökning genomfördes 2004.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12J**Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1996–2008***Pesticides in agriculture, number of doses per hectare*

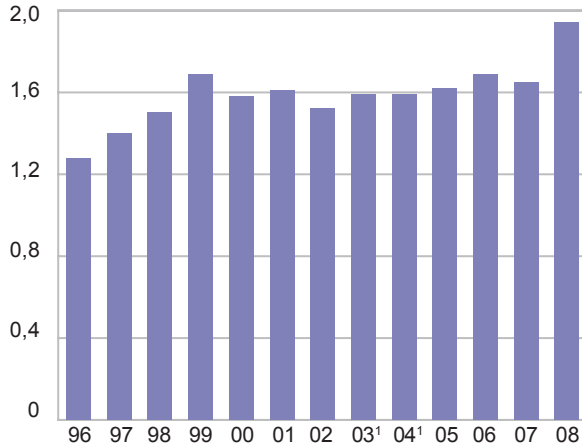
Miljoner doser

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12K**Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser i relation till åkerarealen 1996–2008***Pesticides in agriculture, number of supplies per hectare in relation to the area of arable land*

Doser/ha

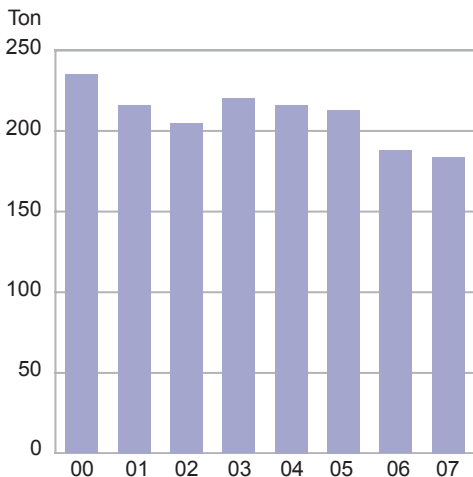

1) För både 2003 och 2004 anges genomsnittet för de två åren.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12L Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård)

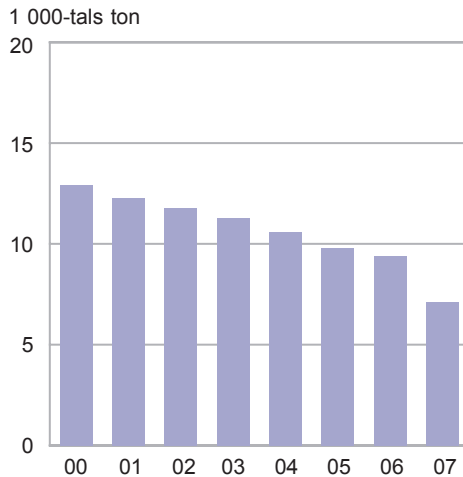
Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12M Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård)

Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)

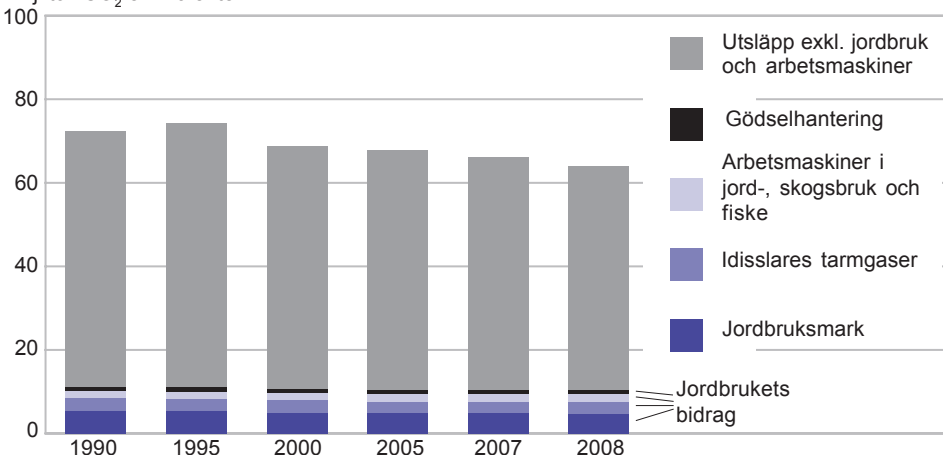

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12N Utsläpp av växthusgaser totalt och från jordbruket

Emission of greenhouse gases, totally and from agriculture

Milj. ton CO₂-ekvivalenter

Källa: SCB, Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData.

Tabell 12.1

Areal betesmark 2009. Hektar

Areas under pasture and meadow

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion. Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks or holdings with at least 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation or at least 200 square metres greenhouse area.

Område; storleksgrupp	Betes- mark	Slätter- äng	Skogs- bete	Fäbod- bete	Alvar- bete	Outnytt- jad betes- mark	Ospec. betes- mark	Summa
<i>Län</i>								
Stockholms	10 386	29	793	–	–	–	46	11 255
Uppsala	15 917	259	1 451	–	–	–	63	17 690
Södermanlands	16 652	303	345	–	–	–	14	17 314
Östergötlands	40 836	150	1 026	–	–	–	39	42 051
Jönköpings	38 777	136	134	–	–	–	151	39 197
Kronobergs	20 241	172	106	–	–	–	111	20 630
Kalmar	47 638	824	1 859	–	19 957	–	38	70 315
Gotlands	15 201	188	3 262	–	3 831	–	35	22 517
Blekinge	10 210	59	191	–	–	–	59	10 519
Skåne	51 902	1 691	136	..	–	–	87	53 825
Hallands	14 746	110	48	–	–	–	49	14 953
Västra Götalands	55 550	533	745	..	–	–	331	57 160
Värmlands	6 253	79	30	369	–	–	140	6 870
Örebro	8 328	147	165	–	–	–	26	8 665
Västmanlands	6 544	396	14	..	–	–	25	6 979
Dalarnas	4 667	98	170	7 035	–	–	87	12 057
Gävleborgs	3 818	118	47	1 728	–	–	70	5 781
Västernorrlands	2 008	60	14	311	–	–	110	2 503
Jämtlands	3 804	80	344	8 393	–	–	90	12 712
Västerbottens	1 338	62	362	323	–	–	67	2 151
Norrbottnens	836	184	55	–	–	–	82	1 157
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	15 435	699	13	–	–	–	13	16 161
Gmb	68 310	1 657	4 193	..	23 759	–	68	97 995
Gns	38 756	421	610	..	–	–	58	39 846
Ss	55 876	1 085	2 700	..	–	–	155	59 817
Gsk	165 939	1 030	2 582	–	29	–	716	170 295
Ssk	18 169	282	242	341	–	–	246	19 280
Nn	9 886	208	150	10 732	–	–	274	21 250
Nö	3 282	294	807	7 085	–	–	189	11 657
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
– 2,0	770	11	..	–	..	–	23	824
2,1– 5,0	17 858	570	535	723	164	–	1 289	21 138
5,1– 10,0	26 657	509	1 196	1 395	459	–	407	30 623
10,1– 20,0	40 478	844	1 713	2 274	981	–	–	46 290
20,1– 30,0	34 561	438	1 416	2 382	1 500	–	–	40 298
30,1– 50,0	55 718	669	1 985	2 514	2 262	–	–	63 148
50,1–100,0	87 446	1 072	2 286	5 686	7 931	–	–	104 421
100,1–200,0	67 518	1 063	1 730	2 733	8 156	–	–	81 200
Över 200,0	44 649	499	425	..	2 326	–	–	48 359
<i>Hela riket</i>								
2009	375 654	5 676	11 297	18 167	23 788	–	1 719	436 301
2008	391 874	5 494	13 228	20 530	24 784	–	1 839	457 748
2007	417 697	5 715	14 862	21 412	25 846	1 654	2 144	489 328
2005	439 304	5 688	14 519	21 938	23 738	2 535	5 783	513 505

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.2

Anslutning till och måluppfyllelse i landsbygdsprogrammet¹, Förbättra miljön och landskapet*Connection to and target fulfilment for Swedish environmental support*

Stödåtgärd	Omfattningsindikator	Prognos 2009	Mål år 2013	Måluppfyllelse 2009, %
Kompensationsbidrag	Antal ha	566 300	530 000	107
	Antal företag	20 300	20 200	100
Vallodling	Antal ha	905 500	900 000	101
	Antal företag	39 100	41 000	95
Betesmarker och slätterängar	Antal ha	443 500	500 000	89
	Antal företag	35 700	38 000	94
Skötsel av våtmarker	Antal ha	6 500	11 300	58
	Antal företag	1 800	2 000 ²	90
Ekologiska produktionsformer	Antal djurenheter (totalt)	165 000 ³	160 000	103
	Antal djurenheter (certifierade eller under omställning)	126 000 ³	150 000	84
	Antal företag	11 300	21 000	54
	Antal företag (certifierade eller under omställning)	4 300	12 000	36
Natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet	Antal ha	570 000	810 000	70
	Antal förvaltare, organisationer och samebyar	12 400	15 000	83
Natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet	Antal ha	2 900	2 500	116
	Antal företag	322	200	162
Minskat kväveläckage	Antal ha	121 000	175 000 ⁴	69
	Antal företag	5 700	7 000	81
Skyddszoner	Antal ha	5 300	9 000 ⁵	59
	Antal företag	1 800	4 500	40
Miljöskyddsåtgärder	Antal ha	263 000	600 000	44
	Antal företag	2 400	10 000	24
Bruna bönor, Öland	Antal brukare	42	70	60
	Antal ha	460	700	66
Traditionella husdjursraser	Antal brukare	1 084	1 000	108
	Antal djurenheter	6 600	5 000	132
	Antal rasföreningar	13	15	87
Utvald miljö, Anläggning och restaurering av våtmarker	Antal ha	1 200	5 300 ⁶	23
Utvald miljö, Restaurering av betesmarker och slätterängar	Antal ha	4 100	18 000 ⁷	23
Skogliga åtgärder	Antal skogsägare	–	10 000	–

1) Landsbygdsprogrammet axel 2, förbättra miljön och landskapet 2007–2013.

2) Indikatorn har justerats från 3 500 till 2 000 företag.

3) Ekologisk certifierad produktion och kretsloppsinriktad produktion: Det saknas uppgifter om all jordbruksareal 2009 eftersom omfattningsindikatorerna inbegriper certifierad ekologisk areal som rapporteras av kontrollorgan. Preliminära uppgifter finns för åkermark med åtagande i miljöersättningen. De visar på en minskning av total åkerareal i åtagande, men en ökning av den ekologiska åkerarealen (certifierad eller under omställning) och ingår i åtagande. Denna areal ökade från ca 233 000 ha 2008 till 280 000 ha 2009. Ekologisk djurhållning: Uppgiften är osäker. När ärendena handlagts klart har antal djurenheter sannolikt ökat.

4) Indikatorn har justerats från 140 000 ha till 175 000 ha samt från 5 500 till 7 000 företag.

5) Indikatorn har justerats från 7 000 till 9 000 ha samt från 3 500 till 4 500 företag.

6) Målet gäller totalt antal hektar som anläggs eller restaureras under programperioden.

7) Målet avser totalt antal hektar som restaureras under programperioden.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.3

Förbrukning av växtnäringsämnen i mineral- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2007

Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure

Område; storleks- grupp	Grödareal totalt, hektar	Areal gödselad med växtnäringsämnen från mineral- o./el stallgödsel						
		Kväve			Fosfor		Kalium	
		Gödselad areal, %	Växttillgäng- ligt kväve, kg/ha	Total kväve, kg/ha	Gödselad areal, %	kg/ha	Gödselad areal, %	kg/ha ¹
<i>Län</i>								
Stockholm	68 500	70	89	100	52	13	48	46
Uppsala	140 700	80	103	116	63	17	50	63
Södermanlands	179 600	78	116	140	59	22	57	90
Jönköpings	85 000	74	99	154	69	28	69	151
Kronobergs	46 300	87	97	146	81	22	81	134
Kalmar	114 600	82	121	165	72	26	72	130
Gotlands	79 200	85	94	122	74	22	74	91
Blekinge	29 300	82	104	136	59	23	61	101
Skåne	421 900	87	128	144	66	22	67	76
Hallands	101 200	89	113	151	79	28	80	107
Västra Götalands	406 900	76	110	137	67	23	65	90
Värmlands	94 800	54	89	117	50	23	49	94
Örebro	89 500	77	103	120	64	22	63	71
Västmanlands	82 300	69	103	113	55	18	44	55
Dalarnas	53 400	65	87	117	59	20	59	100
Gävleborgs	62 400	54	76	107	49	20	49	95
Västernorrlands	47 600	59	65	100	50	18	50	110
Jämtlands	40 700	60	67	..	57	17	57	123
Västerbottens	63 400	70	71	107	63	17	63	81
Norrbottnens	33 000	73	57	..	64	10	64	71
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	310 400	91	135	150	66	23	66	71
Gmb	293 300	85	112	142	72	24	73	101
Gns	379 600	80	121	142	66	23	63	77
Ss	502 400	74	103	116	60	18	52	59
Gsk	439 700	75	99	142	68	25	68	125
Ssk	172 700	60	84	114	54	21	54	98
Nn	145 800	58	72	108	51	21	51	111
Nö	104 500	69	66	95	62	18	62	81
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1 – 20,0	318 100	49	65	91	41	19	41	33
20,1 – 50,0	468 100	69	89	118	58	22	57	46
50,1 – 100,0	569 800	81	108	138	68	23	66	53
Över 100,0	991 500	85	119	140	70	22	67	54
<i>Hela riket</i>								
2007	2 346 300	77	107	133	64	22	62	90
2005	2 359 200	76	107	132	61	24	59	94
2003	2 339 600	83	104	128	65	23	62	89
2001	2 352 900	82	107	129	64	24	61	84
1999	2 410 100	84	100	122	69	25	65	80
1997	2 530 800	84	100	120	66	25	64	75
1995	2 386 900	83	100	119	62	25	60	80

1) Ökningen fr.o.m. 2003 kan till en del bero på ändrad beräkning av näringsinnehållet i stallgödsel, se avsnittet *Jämförbarhet av resultaten* i MI 30 SM 0403.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.3 (forts.)

Område; storleks- grupp	Totalförbrukning, ton						
	Kväve			Fosfor		Kalium	
	Växttill- gängligt kväve	Därav i mineral- gödsel	Total- kväve i stallgödsel	Totalt	Därav i mineral- gödsel	Totalt ¹	Därav i mineral- gödsel
<i>Län</i>							
Stockholm	4 250	3 910	860	470	250	1 520	340
Uppsala	11 580	10 640	2 420	1 500	900	4 410	860
Södermanlands	8 350	7 390	2 200	1 160	530	3 420	740
Östergötlands	16 320	13 750	5 850	2 290	800	9 240	1 560
Jönköpings	6 240	3 680	6 030	1 660	200	8 860	590
Kronobergs	3 910	2 380	3 500	820	..	4 770	..
Kalmar	11 350	7 720	7 740	3 820	260	10 710	730
Gotlands	6 360	4 770	3 440	1 310	430	5 340	1 080
Blekinge	2 500	1 880	1 390	390	..	1 810	210
Skåne	46 960	41 880	11 020	6 240	3 130	21 440	8 370
Hallands	10 220	7 200	6 420	2 250	410	8 660	1 290
Västra Götalands	34 100	27 430	14 920	6 350	2 420	23 750	4 330
Värmlands	4 540	3 380	2 630	1 070	400	4 360	760
Örebro	7 110	6 230	2 020	1 240	710	4 030	1 350
Västmanlands	5 850	5 290	1 150	800	510	2 000	620
Dalarnas	3 020	2 340	1 730	640	220	3 140	660
Gävleborgs	2 570	1 790	1 820	620	160	2 890	350
Västernorrlands	1 820	910	1 910	430	..	2 440	..
Jämtlands	760	..	1 780	400	..	2 650	..
Västerbottens	3 160	2 430	2 300	690	..	2 990	..
Norrbottens	370	..	810	210	..	1 150	..
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	38 220	34 600	7 650	4 800	2 490	14 600	6 400
Gmb	28 040	21 410	13 990	5 050	1 460	21 660	4 220
Gns	36 790	31 580	11 520	5 760	2 590	18 410	4 470
Ss	38 150	34 380	8 760	5 450	3 090	15 530	4 330
Gsk	32 520	21 620	25 240	7 410	1 160	37 420	3 080
Ssk	8 680	6 480	5 360	1 970	620	9 160	1 440
Nn	6 060	3 560	5 580	1 540	250	8 290	670
Nö	4 730	3 510	3 360	1 170	230	5 240	710
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1 – 20,0	10 180	8 550	5 580	2 500	840	4 250	2 180
20,1 – 50,0	28 850	22 500	15 460	6 010	1 970	12 110	4 490
50,1 – 100,0	49 740	38 780	24 860	8 980	2 700	20 030	5 870
Över 100,0	100 380	84 390	33 710	15 290	6 380	36 080	12 720
<i>Hela riket</i>							
2007	193 430	156 920	82 420	33 270	11 800	131 370	25 050
2005	191 410	157 910	78 650	34 460	13 520	129 890	27 770
2003	202 730	169 710	78 190	35 140	14 040	129 220	28 780
2001	207 130	174 300	74 580	35 710	14 720	121 430	30 090
1999	203 780	171 970	74 490	39 960	17 680	124 020	35 400
1997	213 290	181 760	74 220	42 410	19 030	125 470	38 690
1995	197 950	172 830	63 220	40 910	18 870	117 660	35 840

Tabell 12.4**Förbrukning av kväve, fosfor och kalium från mineral- och stallgödsel i olika grödor 2007***Consumption of nitrogen, phosphorus and potassium in fertilizers and animal manure in different crops*

Gröda	Mineral- och/eller stallgödsel							
	Gröd- areal totalt, ha	Kvävegödslad areal			Fosforgödslad areal		Kaliumgödslad areal	
		Göds- lad areal, %	Växtill- gängligt kväve, kg/ha	Total- kväve, kg/ha	Gödslad areal, %	kg/ha	Gödslad areal, %	kg/ha
Höstkorn	8 100	94	118	45	72	23	72	69
Vårkorn	318 400	96	89	34	77	21	73	66
Havre	207 900	89	86	37	78	21	73	69
Höstvete	323 200	96	153	24	70	21	65	52
Vårvete	38 300	82	121	28	61	23	53	74
Rågvete	53 800	95	113	47	75	24	72	81
Råg	24 700	93	104	18	68	20	67	57
Majs	10 600	95	169	185	95	56	95	252
Blandsäd (stråsäd)	15 200	85	64	77	77	25	77	111
Blandsäd (balj/strå)	28 400	78	47	110	77	31	78	152
Höstraps	50 300	95	162	30	75	24	74	58
Vårtraps	32 900	89	118	13	76	19	63	36
Höstrybs	1 000
Vårrybs	2 600
Ärter (ej konservärter)	13 600	..	34	86	33	25	36	65
Konservärter	8 800	24	..	59
Matpotatis	20 300	92	110	24	89	45	91	186
Stärkelsepotatis	8 000	99	129	82	87	46	92	138
Socketbetor	40 700	100	114	28	89	28	89	67
Frövall	13 900	76	96	16	..	44
Energiskog	13 400	-	..
Slättervall ¹	801 100	72	101	69	64	21	64	123
Betesvall	270 100	31	72	36	21	15	21	83
Åkerbönor m.m.	6 000
Trädgårdsväxter	14 900	76	106	25	67	38	70	150
Grönfoderväxter	7 100	75	51	112	73	32	73	157
Andra växtslag	12 700	..	68	..	39	17	29	53

1) Data för stallgödsel är ersatt med motsvarande data för 2005.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.5**Mineral- och stallgödslade arealer 2007***Arable land treated with commercial fertilizers and manure*

Område	Utnyttjad åkerareal enligt LBR, ha	Därav gödslad med			
		Kväve från mineral- och/eller stallgödsel %	Endast mineralgödsel %	Endast stallgödsel %	Både mineral- och stallgödsel %
<i>Produktionsområde</i>					
Gss	310 400	91	67	3	21
Gmb	293 300	85	40	11	34
Gns	379 600	80	49	9	23
Ss	502 400	74	55	8	12
Gsk	439 700	75	19	22	34
Ssk	172 700	60	28	15	16
Nn	145 800	58	18	24	15
Nö	145 800	58	18	24	15
<i>Hela riket</i>					
2007	2 346 300	77	41	13	23
2005	2 359 200	76	43	12	20
2003	2 339 600	83	48	11	24
2001	2 352 900	82	49	11	23
1997	2 530 800	84	50	9	25
1995	2 386 900	84	52	8	24

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.6**Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark ("soil surface" bruttobalanser)¹***Nitrogen- and phosphorus balances for arable land*

	Kväve, kg/ha ²				Fosfor, kg/ha ²			
	1995	2001	2003	2005	1995	2001	2003	2005
<i>Tillförsel</i>								
mineralgödsel	62	57	55	49	6	5	5	5
stallgödsel ³	37	33	34	32	7	6	6	6
betesgödsel ³	12	12	13	13	2	2	2	2
utsäde	2	1	2	1	(0,3)	0,3	0,3	0
deposition	10	10	9	8	(0,3)	(0,3)	(0,3)	(0,3)
slam	1	1	0	0	0,6	0,4	0,2	0
kvävefixering	8	9	10	10	–	–	–	–
Totalt⁴	130	123	123	114	16	14	14	13
<i>Bortförsel</i>								
skörd	71	74	75	72	11	11	11	11
skörderester	2	2	2	2	(0,3)	0,3	0,3	0,3
Summa skördeprodukter	72	76	77	73	11	11	12	11
<i>Överskott, totalt</i>								
därav	58	48	46	40	5,2	2,5	2,1	1,8
ammoniak från mineral-, stall- och betesgödsel	15	12	12	12	–	–	–	–
läckage	24	20	20	16	(0,3)	(0,3)	(0,3)	(0,3)
denitrifikation, fastläggning m.m.	19	16	14	12	5	2	2	2
Effektivitet, %	55	61	62	65	67	82	85	86

1) Ändrad metod jämfört med balanser publicerade i Jordbruksstatistisk årsbok före 2005.

2) Åker och betesmark.

3) Ammoniak i stall, vid lagring och spridning samt på bete har inte räknats bort.

4) P.g.a. avrundningar stämmer inte alltid summorna i tabellen.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.7
Ammoniakavgång i jordbruket 1995–2007
Emissions to air of ammonia in agriculture

Område	Mineral- gödsel NH ₃ ton	Stall- gödsel NH ₃ ton	Därv		Betes- gödsel NH ₃ ton	Totalt	
			Nöt NH ₃ ton	Svin NH ₃ ton		NH ₃ ton	kg/ha åker ¹
<i>Produktionsområde</i>							
Gss	350	3 550	1 450	1 310	280	4 180	13
Gmb	200	6 440	3 880	1 220	660	7 300	25
Gns	490	5 460	3 190	1 340	420	6 370	17
Ss	510	4 990	2 970	960	540	6 040	12
Gsk	470	11 500	8 850	920	1 380	13 350	30
Ssk	120	2 260	1 660	120	260	2 640	15
Nn	20	2 150	1 770	60	250	2 430	17
Nö	0	1 660	1 390	110	140	1 800	17
<i>Hela riket</i>							
2007	2 170	38 000	25 170	6 040	3 930	44 100	19
2005	1 900	40 450	26 850	6 700	3 900	46 250	20
2003	1 800	40 850	27 100	7 050	3 800	46 500	20
2001 ²	1 740	42 200	28 700	6 350	3 850	47 800	20
1999 ²	1 700	45 100	30 500	7 200	3 800	50 550	21
1995 ²	2 200	50 500	34 100	8 900	3 650	56 500	24

1) Utnyttjad åkerareal.

2) Uppgifterna reviderade jämfört med MI37 SM 0201.

Källa: Naturvårdsverket och SMED (SCB, Miljöstatistiken).

Tabell 12.8

Sålda växtskyddsmedel, antal hektardoser och genomsnittlig dos 1995–2008*Pesticides sold to farmers, number of doses and average dose in kg/ha*

År	Försålda mängder		Antal doser 1 000-tal	Genomsnittlig dos	
	Preparat, ton	Verksam substans, ton		Preparat, kg/ha	Verksam substans, kg/ha
Preparat mot ogräs					
2008	3 891	1 472	2 590	1,5	0,57
2007	3 487	1 320	2 245	1,6	0,59
2006	3 571	1 432	2 359	1,5	0,61
2005	3 311	1 280	2 280	1,5	0,56
2004	1 831	690	1 618	1,1	0,43
2003	4 387	1 818	2 691	1,6	0,68
2002	3 618	1 447	2 286	1,6	0,63
2001	3 543	1 432	2 260	1,6	0,63
2000	3 415	1 364	2 271	1,5	0,60
1999	3 277	1 285	2 366	1,4	0,54
1995	2 493	975	1 417	1,8	0,69
Preparat mot svamp					
2008	994	317	1 833	0,54	0,17
2007	687	240	1 328	0,52	0,18
2006	712	222	1 471	0,48	0,15
2005	795	247	1 540	0,52	0,16
2004	850	259	1 621	0,52	0,16
2003	710	227	1 427	0,50	0,16
2002	641	199	1 236	0,52	0,16
2001	946	255	1 691	0,56	0,15
2000	808	233	1 374	0,59	0,17
1999	985	315	1 419	0,69	0,22
1995	537	200	898	0,60	0,22
Preparat mot insekter					
2008	227	25	624	0,36	0,04
2007	246	38	768	0,32	0,05
2006	198	36	634	0,31	0,06
2005	159	22	529	0,30	0,04
2004	156	19	559	0,28	0,03
2003	231	23	461	0,50	0,05
2002	217	31	518	0,42	0,06
2001	144	14	349	0,41	0,04
2000	204	20	585	0,35	0,03
1999	279	61	809	0,34	0,08
1995	99	17	178	0,56	0,10
Totalt inkl. preparat för tillväxtreglering					
2008	5 176	1 843	5 092	1,0	0,36
2007	4 472	1 621	4 376	1,0	0,37
2006	4 519	1 707	4 488	1,0	0,38
2005	4 304	1 566	4 374	1,0	0,36
2004	2 876	984	3 824	0,8	0,26
2003	5 366	2 084	4 605	1,2	0,45
2002	4 545	1 711	4 080	1,1	0,42
2001	4 712	1 736	4 344	1,1	0,40
2000	4 497	1 648	4 272	1,1	0,39
1999	4 610	1 692	4 639	1,0	0,36
1995	3 196	1 224	2 530	1,3	0,48

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB.

Tabell 12.9

Användning 2006 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton

Use of pesticides in arable crops, treated crop area and active substance

Område; storleksgrupp	Gröd- areal totalt, 1 000-tals ha	Ogräsmedel			Svampmedel		
		Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton	Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton
<i>Län</i>							
Stockholms	68	35	0,30	7,1
Uppsala	126	63	0,32	25,0	9	0,16	1,8
Södermanlands	105	51	0,28	14,8	10	0,16	1,6
Östergötlands	176	58	0,35	36,2	17	0,36	10,6
Jönköpings	85	13	0,89	9,7
Kronobergs	47	18	0,44	3,6
Kalmar	114	39	0,60	26,3	10	0,93	10,2
Gotlands	79	44	0,51	17,6	9	0,39	2,8
Blekinge	29	46	1,00	13,5	16	1,45	6,8
Skåne	418	70	1,07	313,6	43	0,43	77,2
Hallands	102	54	0,59	32,5	20	1,13	22,9
Västra Götalands	404	47	0,31	58,2	12	0,30	15,2
Värmlands	94	25	0,53	12,3	7	1,52	9,8
Örebro	88	56	0,32	15,9	21	0,32	5,7
Västmanlands	97	57	0,44	24,1	11	0,16	1,7
Dalarnas	53	29	0,42	6,3
Gävleborgs	62	19	0,33	4,0
Västernorrlands	47
Jämtlands	40
Västerbottens	63
Norrbottens	33
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	308	80	1,06	261,5	48	0,46	67,9
Gmb	297	52	0,78	120,2	22	0,76	48,8
Gns	381	64	0,33	79,5	19	0,32	23,3
Ss	503	54	0,35	95,4	11	0,36	20,3
Gsk	434	22	0,45	43,2	3	0,58	8,0
Ssk	158	24	0,41	16,0	5	0,31	2,3
N¹	249	8	0,39	8,0	1	0,47	1,2
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
5,1 – 20,0	251	13	0,59	19,8	3	0,91	5,7
20,1 – 50,0	434	29	0,63	77,9	6	0,52	13,6
50,1 – 100,0	573	43	0,52	129,0	11	0,65	41,5
Över 100,0	1 034	64	0,60	395,8	26	0,39	106,8
<i>Hela riket</i>							
2006	2 330	46	0,59	625,6	16	0,47	170,4
1998	2 529	47	0,67	798,3	14	0,62	225,5
1996	2 432	47	0,70	788,0	10	0,64	159,5
1994	2 506	45	0,80	878,0	7	1,20	226,8
1992	2 440	42	0,90	897,2	6	2,50	370,9
1990	2 573	48	1,10	1 308,8	8	2,00	430,1

1) Inkl. Nn och Nö (Nedre Norrland och Övre Norrland).

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.9 (forts.)

Område; storleksgrupp	Insektsmedel			Summa		
	Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal		Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal	
		kg/ha	ton		kg/ha	ton
<i>Län</i>						
Stockholms	6	0,04	0,1	36	0,36	8,1
Uppsala	11	0,05	0,7	66	0,35	27,5
Södermanlands	7	0,06	0,5	54	0,30	17,0
Östergötlands	19	0,12	4,1	60	0,51	50,8
Jönköpings	14	0,89	10,4
Kronobergs	18	0,56	4,5
Kalmar	7	0,11	0,3	40	0,84	36,8
Gotlands	5	0,09	0,3	46	0,57	20,8
Blekinge	5	0,06	0,1	47	1,49	20,4
Skåne	31	0,05	7,1	71	1,35	398,0
Hallands	14	0,06	0,9	56	1,02	56,3
Västra Götalands	9	0,08	2,9	49	0,39	76,4
Värmlands	7	0,19	1,3	27	0,93	23,4
Örebro	14	0,04	0,5	61	0,43	22,2
Västmanlands	14	0,09	1,1	59	0,49	27,0
Dalarnas	12	0,09	0,6	31	0,50	8,0
Gävleborgs	20	0,40	4,7
Västernorrlands	–	–	–
Jämtlands	–	–	–
Västerbottens	–	–	–
Norrbottens	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	36	0,05	5,9	82	1,35	335,3
Gmb	13	0,08	2,2	54	1,09	171,3
Gns	16	0,10	6,3	67	0,44	109,3
Ss	11	0,08	4,0	57	0,43	119,8
Gsk	4	0,06	0,9	23	0,54	52,1
Ssk	8	0,09	1,1	26	0,49	19,4
N'	1	0,11	0,4	9	0,47	9,6
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
5,1 – 20,0	14	0,77	26,0
20,1 – 50,0	5	0,08	1,8	30	0,74	93,3
50,1 – 100,0	9	0,08	4,3	45	0,68	175,0
Över 100,0	21	0,07	14,3	66	0,77	517,1
<i>Hela riket</i>						
2006	13	0,07	20,9	48	0,75	817,4
1998	11	0,04	12,2	48	0,85	1 036,0
1996	9	0,04	9,5	48	0,82	957,0
1994	14	0,07	23,8	47	1,00	1 128,6
1992	16	0,09	34,7	46	1,20	1 302,1
1990	11	0,09	24,9	51	1,40	1 763,9

Tabell 12.10
**Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 2006.
 Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans,
 kg/ha**
Use of pesticides in arable crops, treated crop area, per cent and active substance

Gröda	Gröd- areal, 1 000- tals hektar	Ogräsmedel		Svampmedel		Insektsmedel		Summa	
		Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹
Höstvete	317,6	93	0,45	53	0,24	27	0,02	94	0,59
Vårvete	43,3	90	0,42	47	0,20	28	0,04	90	0,54
Råg	23,5	76	0,64	42	0,23	30	0,02	79	0,74
Höstkorn	5,7	81	0,81	60	0,25	83	0,98
Vårkorn	309,4	87	0,46	29	0,20	13	0,07	87	0,53
Havre	206,1	80	0,39	9	0,14	13	0,07	81	0,42
Rågvete	55,4	85	0,33	19	0,17	14	0,02	87	0,36
Blandsäd	17,4	65	0,40	65	0,40
Slätter-/betesvall	1 055,1	2	0,85	–	–	2	0,85
Grönfoder	42,5	20	1,31	–	–	20	1,31
Frövall	15,2	51	0,99	16	0,03	56	0,92
Kok- o. Foderarter	26,2	78	0,86	25	0,11	78	0,90
Konservärter	9,0	92	0,72	75	0,12	94	0,80
Bruna bönor	0,6	–	–	–	–
Matpotatis	20,2	75	0,79	88	2,75	24	0,05	89	3,42
Potatis för stärkelse	8,0	95	0,91	91	2,71	36	0,04	96	3,46
Socketbetor	44,2	95	2,61	10	0,17	18	0,11	95	2,64
Höstraps	47,6	80	0,86	21	0,20	61	0,12	88	0,91
Vårrips	35,1	40	0,43	74	0,12	85	0,31
Höstrybs	1,1	–	–
Vårrysbs	6,3	63	0,05	73	0,17
Oljelin	8,8	98	1,19	98	1,02
Andra växtslag	31,9	33	0,99	11	2,98	14	0,23	37	1,83

1) Aktiv substans på behandlad areal.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

13 Jordbruket i EU

Kapitel 13 innehåller uppgifter för EU-länderna om

- Sysselsättning
- Arealer och företag
- Växtodling och trädgårdsodling
- Husdjur
- Animalieproduktion

Sammanfattning

Företag och växtodling

Sysselsättning (tabell 13.1–13.2)

Det totala antalet sysselsatta i olika länder följer naturligtvis till mycket stor del de olika ländernas invånarantal. Störst var antalet sysselsatta i Storbritannien, Frankrike, Italien och Spanien. Lägst var antalet på Malta och i Luxemburg.

Den största andelen sysselsatta i jordbruk, skog, fiske och jakt hade Rumänien med 29 %, Polen med 15 %, Portugal med 11 %, Slovenien med 10 % samt Lettland och Litauen med 8 %. För de befolkningsmässigt största länderna, Tyskland, Frankrike, Storbritannien och Italien var motsvarande tal 2 %, 3 %, 1 % respektive 4 %. Storbritanniens andel var den lägsta som något land uppvisade. Andra länder med låg andel var Belgien, Luxemburg, Malta och Sverige med 2 % samt Danmark, Frankrike, Nederländerna och Tjeckien med 3 %.

Tjeckien, Slovenien och Slovakien var de länder som hade den högsta andelen sysselsatta i industrin, 31, 29 resp. 29 %.

Arealer och företag (tabell 13.3–5)

Av länderna inom EU har Frankrike och Spanien den största utnyttjade jordbruksarealen följt av Tyskland, Storbritannien och Polen. Åkerarealen är störst i Frankrike, Spanien, Tyskland och Polen. Betesmarksarealen är störst i Frankrike, Storbritannien och Spanien. De fleråriga grödorna upptar mycket betydande arealer hos de sydligaste medlemslän-

derna. De största skogsarealerna redovisar Sverige och Finland.

Totalt fanns 2007 13,4 miljoner jordbruksföretag i EU-länderna. Av dessa hade 70 % mindre än 5 hektar utnyttjad jordbruksareal. Dessa företag svarade totalt för 8 % av arealen.

Företagsstrukturen visar mycket stora skillnader mellan olika länder. Flest företag i den lägsta storleksgruppen hade Rumänien följt av Polen och Italien. I Rumänien utgjorde dessa företag 90 % av antalet företag och svarade för 35 % av arealen.

Frankrike, Spanien, Storbritannien och Tyskland hade flest företag i den högsta storleksgruppen. Danmark är det land där företagen med minst 100 hektar utgjorde den största andelen, drygt 18 %, av det totala antalet företag. I Slovakien och Tjeckien fanns 90 resp. 88 % av den totala utnyttjade jordbruksarealen vid företag med mer än 100 hektar jordbruksareal.

Skördar (tabell 13.6–8)

Av spannmålsgrödorna odlas vete på störst areal följt av korn och majs. Frankrike hade den största vetearealen, 5,5 miljoner hektar och även den största skörden räknat i ton. Spanien hade den största kornarealen medan Frankrike hade den största totalskörden följt av Tyskland och Spanien.

Produktionen av grönsaker varierar mycket mellan olika länder, en skillnad som inte bara förklaras av skillnader i klimat. Italien, Spanien och Grekland hade de största totalskördarna av tomater.

Husdjur

Nötkreatur (tabell 13.9)

I tabellen redovisas antalet nötkreatur med viss uppdelning på djurslag. Det framgår att mjölk-korna i EU utgjorde drygt 26 % av antalet nötkreatur, medan motsvarande andel för övriga kor var knappt 14 %. Inom EU 27 fanns flest mjölkkor i Tyskland och Frankrike. Det klart största antalet övriga kor fanns i Frankrike.

Svin, får och getter (tabell 13.10)

I tabellen redovisas antalet svin med viss uppdelning samt antalet får och getter. Flest svin fanns i Tyskland och Spanien medan Storbritannien och Spanien hade flest får. Grekland hade det största antalet getter.

Företag med mjölkkor (tabell 13.11–12)

I tabellen redovisas strukturen i mjölkproduktionen 2007. Av tabellen framgår att mjölkkor fanns vid 2 486 700 företag. Av dessa hade drygt 81 % färre än 10 mjölkkor. Flest mjölkföretag hade Rumänien och Polen. De flesta mjölkorna återfanns i storleksgrupperna 50–99 mjölkkor.

Animalieproduktion (tabell 13.13)

I tabellen redovisas medlemsländernas produktion av de viktigaste animalieprodukterna. Den största slakten av nötboskap hade Frankrike, Tyskland och Italien medan största andelen slakt av svin hade Tyskland, Spanien och Frankrike. Största slakten av får, lamm och getter hade Storbritannien följd av Spanien, Frankrike och Grekland. Tyskland, Frankrike och Storbritannien hade den största mjölkproduktionen.

Om statistiken

EU:s statistiksystem

Sammanställningen av EU:s jordbruksstatistik sker i huvudsak vid EU:s statistiska kontor Eurostat i Luxemburg. EU:s jordbruksbokföringsundersökning (FADN) handhas emellertid av direktoratet DG-Agri vid EU-kom-

missionen i Bryssel. Produktionen av statistiken sker i respektive medlemsland och regleras genom bestämmelser av olika dignitetsnivåer. Vissa bestämmelser (regulations) är bindande för medlemsländerna och har samma ställning som nationell lagstiftning, medan den lägsta graden har formen av rekommendationer (recommendations).

Resultaten från medlemsländernas undersökningar överlämnas ofta i form av granskade primäruppgifter, som Eurostat sedan granskar ytterligare och därefter sammanställer sin statistik från. I flera fall läggs dessa primäruppgifter vid Eurostat in i en databas som möjliggör flexibla statistikuttag.

Resultaten från undersökningarna publiceras i ett antal skriftserier av vilka de mest frekventa utkommer varje kvartal.

Uppgifterna till detta kapitel har hämtats från Eurostats databaser tema ”Agriculture and fisheries” och ”Population and social conditions” som innehåller uppgifter från en mängd olika områden.

Om uppgifter saknas för det senaste året för något medlemsland har i tabellerna den senast tillgängliga uppgiften tagits med. Denna har då försetts med en not som anger vilket år uppgiften avser. Summorna har dock inte försetts med not.

Växtodling och företag

Strukturundersökningar har sedan länge genomförts av medlemsländerna minst vartannat år (senast 2005 och 2007). Fr.o.m 2010 blir undersökningarna minst vart tredje år (2013, 2016). Dessa kan göras som totalräkningar eller som urvalsundersökningar. Totalräkningar ska dock utföras ungefär vart tionde år. Senast detta krävdes var 1999/2000 och den påföljande ska genomföras 2009/2010.

Strukturundersökningarna omfattar uppgifter om företag och brukare, markanvändning, husdjur, maskiner, arbetskraft m.m. Uppgifter lämnas till Eurostat som avidentifierade individdata. Redovisningen ska kunna ske för hela riket och på regional nivå.

Innehållet i redovisningen av statistikupp-

gifter från EU har stora likheter med den tidigare svenska redovisningen. På ett antal punkter föreligger dock vissa skillnader. Arealredovisningen är t.ex. något annorlunda (se nästa sida). Dessutom har EU ett typologisystem, dvs. ett sätt att beskriva jordbruksföretagens storlek och driftsinriktning, som skiljer sig från det svenska, vilket finns beskrivet under rubriken ”Företagens driftsinriktning och arbetsbehov” i kapitel 2. Den främsta skillnaden är att det svenska systemet använder standardiserat arbetsbehov som storleksmått, medan EU:s system använder standardiserat täckningsbidrag. Indelningen i driftsinriktningar skiljer sig också åt.

En annan skillnad är att trädgårdnärningen är en reglerad näring i EU, vilket tidigare inte var fallet i Sverige. Denna förändring har påverkat behovet av statistiska uppgifter.

EU:s definitioner av ägoslagen skiljer sig i olika avseenden från de svenska definitioner som redovisningen i kapitel 3 baseras på:

Utnyttjad jordbruksareal (Utilized agricultural area – UAA) kan uppdelas i åkermark (Arable land), köksträdgårdar (Kitchen gardens), betesmark (Permanent grassland), fleråriga grödor (Permanent crops), annan mark (Other utilized agricultural areas) samt kombinerad odling.

Åkermarksbegreppet är något snävare än det svenska som också innefattar fleråriga grödor t.ex. fruktodlingar.

Husdjur

Inom EU insamlas uppgifter om husdjur, dels vid strukturräkningarna, dels vid särskilda djurräkningar.

För nötkreatur genomförs räkningar årligen en gång i maj eller juni och en gång i december. Om undersökningarna utförs som urvalsundersökningar finns precisionskrav uppställda.

För svin skall räkningar genomföras tre gånger årligen avseende antalet djur. För Sverige liksom andra länder med mindre än 3 miljoner svin krävs endast att en räkning genomförs.

Bestämmelserna om djurräkningar innefattar också krav på månatlig slaktstatistik och halvårsvisa slaktprognoser för de djurslag som berörs av djurräkningarna.

Annan publicering

Statistik rörande jordbruket i EU-länderna sammanställs av EU:s statistiska kontor Eurostat. Publicering sker i ”Statistics in focus”, vilket är Eurostats motsvarighet till Statistiska meddelanden.

EU:s statistik för jordbruket är också tillgängligt i databasen New Cronos.

Tabell 13.1
Sysselsättning fördelad på sektorer 2008¹, 1 000-tals personer

Civilian employment by sector of activity

Land	Jordbruk, skogsbruk, fiske, jakt	Industri	Övrigt	Totalt
Sverige ²	102	690	3 732	4 541
Belgien	80	774	3 591	4 446
Bulgarien ²	245	862	2 145	3 253
Cypern	17	41	325	383
Danmark	80	451	2 320	2 854
Estland	26	153	477	657
Finland	115	460	1 944	2 531
Frankrike	789	4 137	20 855	26 548
Grekland ²	520	621	3 370	4 510
Irland	119	286	1 686	2 101
Italien	895	4 985	17 524	23 405
Lettland	89	195	840	1 125
Litauen	121	298	1 102	1 520
Luxemburg	4	15	183	202
Malta	3	28	129	160
Nederländerna	230	1 055	6 794	8 593
Polen ²	2 247	3 628	9 362	15 241
Portugal	596	967	3 635	5 198
Rumänien	2 694	2 199	4 477	9 369
Slovakien	98	704	1 632	2 434
Slovenien ²	96	284	594	985
Spanien	879	3 226	16 153	20 258
Storbritannien	416	3 855	24 998	29 367
Tjeckien	166	1 567	3 270	5 003
Tyskland	875	9 017	28 989	38 880
Ungern	173	938	2 768	3 879
Österrike	228	731	3 131	4 090
<i>EU-27</i>				
2008	222 309
2007	12 218	42 540	163 786	219 664
2006	12 504	41 990	159 203	214 719
2005	12 841	41 672	155 249	210 834
2004	12 926	41 885	151 215	207 090
2000	15 651	44 139	141 435	201 906

1) Databasuttag april 2010.

2) Avser 2007.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.2
Sysselsättning fördelad på sektorer 2008¹, procent
Civilian employment by sector of activity

Land	Jordbruk, skogsbruk, fiske, jakt	Industri	Övrigt	Totalt
Sverige ²	2	15	83	100
Belgien ²	2	17	81	100
Bulgarien	7	26	67	100
Cypern	4	11	85	100
Danmark	3	16	81	100
Estland	4	23	73	100
Finland	5	18	77	100
Frankrike	3	16	79	100
Grekland	12	14	74	100
Irland	6	14	80	100
Italien	4	21	75	100
Lettland	8	17	75	100
Litauen	8	20	73	100
Luxemburg	2	7	91	100
Malta	2	18	81	100
Nederländerna	3	12	79	100
Polen ²	15	24	61	100
Portugal	11	19	70	100
Rumänien	29	23	48	100
Slovakien	4	29	67	100
Slovenien ²	10	29	60	100
Spanien	4	16	80	100
Storbritannien	1	13	85	100
Tjeckien	3	31	65	100
Tyskland	2	23	75	100
Ungern	5	24	71	100
Österrike	6	18	76	100
<i>EU-27</i>				
2008	100
2007	6	19	75	100
2006	6	20	74	100
2005	6	20	74	100
2004	6	20	73	100
2000	8	22	70	100

1) Databasuttag april 2010.

2) Avser 2007.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.3**Total areal och jordbruksareal 2008¹, 1 000-tals hektar***Total and agricultural area*

Land	Utnyttjad jordbruksareal	Därav			Skogsmark	Total areal land och vattenareal
		Åkermark	Fleråriga grödor	Betesmark		
Sverige	3 075	2 615	3	457	23 889	41 031
Belgien	1 374	845	21	505	606	3 053
Bulgarien	5 116 ²	3 058 ²	195 ²	1 835 ²	3 695 ³	11 100 ²
Cypern ²	151	116	37	5	..	925
Danmark ²	2 695	2 477	10	233	486	4 310
Estland ⁴	770	517	2	236	2 267	4 523
Finland	2 296	2 257	4	33	22 487	33 842
Frankrike ²	27 541	18 112	1 086	9 963	15 561	54 909
Grekland	3 815 ⁴	2 211 ⁵	1 129 ⁵	151 ³	2 940 ⁶	13 196 ⁵
Irland	4 200	1 101	3	3 096	327 ⁷	7 027
Italien ²	13 117	7 171	2 531	3 410	10 647	30 134
Lettland ⁸	1 855	1 205	13	637	2 918	6 459
Litauen	2 672	1 859	27	782	2 121	6 530
Luxemburg ⁸	129	60	2	68	90	259
Malta ⁸	10	8	1	32
Nederländerna	1 929	1 056	35	828	345	3 737
Polen ²	16 177	11 748	375	3 271	9 229	31 268
Portugal ²	3 679	1 105	774	1 781	3 529	9 191
Rumänien	13 717	8 718	368	4 450	6 750	23 839
Slovakien	1 936	1 349	24	532	2 008	4 904
Slovenien ²	499	175	26	297	1 283	2 027
Spanien ⁸	24 656	12 828	4 858	6 873	17 391	50 537
Storbritannien	16 375 ⁴	6 380 ⁴	48 ⁴	9 946 ⁴	2 410 ⁹	24 382 ⁵
Tjeckien ⁴	3 631	2 727	43	858	2 646	7 887
Tyskland	16 926	11 933	200	4 789	10 531 ¹⁰	35 710
Ungern	5 790	4 488	195	1 010	1 884	9 303
Österrike	3 171	1 368	66	1 731	3 340	8 387
EU-27	177 302	107 487	12 076	57 777 ¹¹	149 380 ¹²	428 502

1) Databasuttag april 2010.

2) Avser 2007.

3) Avser 2003.

4) Avser 2004.

5) Avser 2002.

6) Avser 2000.

7) Avser 1995.

8) Avser 2006.

9) Avser 1991.

10) Avser 2001.

11) Exklusive Malta.

12) Exklusive Cypern och Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.4
Antal företag med fördelning efter storleksklasser 2007¹
Holdings by size classes of holdings

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	-4,9	5,0– 19,9	20,0– 49,9	50,0– 99,9	100,0–	
Sverige	10 440	27 310	16 470	10 050	7 890	72 160
Belgien	11 320	13 680	13 340	6 810	1 980	47 120
Bulgarien	456 630	15 540	3 570	1 970	4 220	481 920
Cypern	34 420	4 250	790	240	140	39 860
Danmark	1 260	17 210	10 470	7 090	8 180	44 200
Estland	8 340	9 300	3 020	1 040	1 550	23 260
Finland	6 270	23 330	24 180	10 940	3 170	67 860
Frankrike	125 050	100 640	99 220	106 650	90 410	521 960
Grekland	649 110	167 650	30 250	5 860	1 250	854 120
Irland	8 190	46 710	50 400	18 220	4 520	128 050
Italien	1 229 020	325 310	83 420	27 010	13 010	1 677 770
Lettland	43 790	47 820	10 780	2 880	2 210	107 490
Litauen	139 270	71 060	12 980	3 910	2 980	230 200
Luxemburg	400	400	390	690	420	2 290
Malta	10 490	280	0	10 780
Nederländerna	19 680	23 120	20 990	9 210	1 950	74 940
Polen	1 626 440	628 670	101 370	15 790	7 850	2 380 120
Portugal	198 690	53 520	12 160	4 390	5 440	274 190
Rumänien	3 451 160	370 130	16 110	4 740	9 660	3 851 790
Slovakien	57 700	4 580	1 350	740	2 160	66 520
Slovenien	44 430	27 690	2 780	290	100	75 300
Spanien	537 440	279 690	111 670	50 100	51 080	1 029 990
Storbritannien	68 420	60 070	46 500	34 920	39 060	248 960
Tjeckien	18 930	8 530	4 460	2 310	4 260	38 490
Tyskland	82 290	119 620	81 940	53 380	31 980	369 210
Ungern	499 830	41 590	12 380	5 660	6 490	565 950
Österrike	54 470	65 460	33 330	8 000	3 280	164 550
<i>EU-27</i>						
2007	9 393 480	2 553 160	804 320	392 890 ²	305 240 ²	13 449 050
2005	10 056 610	2 615 120	825 940	398 870 ²	292 950 ²	14 189 450
2003	10 588 210	2 541 260	835 440	397 550 ²	289 580 ²	14 651 990

1) Databasuttag maj 2009.

2) Exklusive Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.5**Utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 2007¹, 1 000-tals hektar***Utilized agricultural area by size classes of holdings*

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	–4,9	5,0– 19,9	20,0– 49,9	50,0– 99,9	100,0–	
Sverige	35	299	533	713	1 538	3 118
Belgien	24	155	438	466	291	1 374
Bulgarien	307	140	107	139	2 358	3 051
Cypern	42	40	24	17	24	146
Danmark	3	185	337	510	1 628	2 663
Estland	22	95	91	71	627	907
Finland	18	282	783	747	461	2 292
Frankrike	264	1 092	3 375	7 682	15 063	27 477
Grekland	1 079	1 527	893	385	193	4 076
Irland	26	580	1 634	1 218	682	4 139
Italien	2 021	3 109	2 599	1 839	3 177	12 744
Lettland	103	481	320	197	673	1 774
Litauen	381	661	390	269	948	2 649
Luxemburg	1	4	13	51	61	131
Malta	8	2	0	10
Nederländerna	46	255	702	611	301	1 914
Polen	2 724	6 056	2 931	1 058	2 708	15 477
Portugal	349	506	370	306	1 943	3 473
Rumänien	4 829	2 942	481	328	5 172	13 753
Slovakien	52	43	42	52	1 748	1 937
Slovenien	107	251	78	19	34	489
Spanien	1 144	2 825	3 442	3 506	13 975	24 893
Storbritannien	148	654	1 534	2 499	11 296	16 130
Tjeckien	29	88	141	161	3 099	3 518
Tyskland	217	1 396	2 724	3 742	8 852	16 932
Ungern	289	400	381	391	2 769	4 229
Österrike	140	729	1 023	534	764	3 189
<i>EU-27</i>						
2007	14 408	24 797	25 386	27 511 ²	80 385 ²	172 485
2005	14 856	25 456	26 034 ²	27 877 ²	77 772 ²	171 996
2003	15 043	24 910	26 307	27 690	78 845 ²	172 794

1) Databasuttag maj 2009.

2) Exklusive Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.6**Skördad areal av några av de viktigaste grödorna 2008¹, 1 000-tals hektar***Harvested area of some of the most important crops*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mog- nad
Sverige	361	28	399	241	–
Belgien	224	1	55	5	72
Bulgarien	1 112	7	223	25	329
Cypern ²	5	..	33	3	–
Danmark	638	29	717	84 ²	–
Estland	108	21	137	38	–
Finland	220	24	613	394	–
Frankrike	5 493	26	1 799	155	1 759
Grekland	657	20	116	69	240
Irland	105	0	181	23	–
Italien	2 289	5	331	148	992
Lettland	257	59	131	73	–
Litauen	404	74	333	78	8
Luxemburg	15	1	10	1	0
Malta	–	–	–	–	–
Nederländerna	157	2	50	2	22
Polen	2 278	1 397	1 207	1 925	317
Portugal	88	21	43	55	110
Rumänien	2 110	13	394	200	2 424
Slovakien	374	26	213	17	154
Slovenien	35	1	19	2	44
Spanien ²	2 067	110	3 462	513	366
Storbritannien	2 080	5	1 032	138	–
Tjeckien	802	43	482	49	108 ²
Tyskland	3 214	737	1 962	197	521
Ungern	1 130	44	330	61	1 192
Österrike	297	53	186	32	194
<i>EU-27</i>					
2008 ²	26 517	2 746	14 457	4 529	8 850
2007	24 797	2 573 ³	13 736	4 622	8 067
2006	24 857	2 344 ³	13 764	4 618	8 512
2005	26 475	2 481 ³	13 819	4 449	8 954
2004	26 651	2 760 ³	13 747	4 559	10 110
2000	4 724	..

1) Databasuttag april 2010.

2) Preliminära siffror.

3) Exklusive Belgien och Cypern.

4) Uppskattade siffror.

5) Exklusive Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.6 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
Sverige	90	0	27	37
Belgien	9	..	64	64
Bulgarien	88	722	22	0
Cypern	–	..	6 ²	–
Danmark	172	..	41	36
Estland	78	..	9	0
Finland	65	0	27	14
Frankrike	1 421	630	156	349
Grekland	–	15	34	14
Irland	7	..	12	1 ⁴
Italien	13	115	71	62
Lettland	85	..	38	0
Litauen	162	..	48	9
Luxemburg	5	..	1	0 ²
Malta	–
Nederländerna	2	0	152	72
Polen	771	3	530	188
Portugal	–	24	39	2
Rumänien	365	814	255	20
Slovakien	163	75	14	11
Slovenien	4	0	4	..
Spanien	12	711	85	52
Storbritannien	598	..	144	120
Tjeckien	357	25	30	50
Tyskland	1 371	25	260	369
Ungern	247	550	25	10
Österrike	56	27	23	43
<i>EU-27</i>				
2008
2007	6 511 ⁵	..	2 194 ⁵	1 811
2006	5 341	..	2 258	1 867
2005	4 800	3 617	2 296	2 245
2004	4 576	3 768	2 488	2 227
2000	4 268	3 772	2 665	2 460

Tabell 13.7**Totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2008¹, 1 000-tals ton***Total production of some of the most important crops*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mog- nad
Sverige	2 202	169	1 672	878	–
Belgien	1 944	2	429	31	859
Bulgarien	4 632	15	878	55	1 368
Cypern ²	3	..	4	0	–
Danmark	5 019	152	3 396	322 ²	–
Estland	343	66	349	86	–
Finland	788	61	2 129	1 251	–
Frankrike	39 002	124	12 171	683	16 013
Grekland	1 939	36	256	110	2 472
Irland	951	0	1 250	177	–
Italien	8 859	11	1 237	356	9 723
Lettland	990	195	307	156	–
Litauen	1 723	205	970	160	32
Luxemburg	97	9	53	7	2
Malta	–	–	–	–	–
Nederländerna	1 366	8	310	7	252
Polen	9 275	3 449	3 620	4 728	1 844
Portugal	203	22	100	92	700
Rumänien	7 181	31	1 209	382	7 849
Slovakien	1 820	80	891	35	1 261
Slovenien	160	2	77	5	320
Spanien ²	6 714	280	11 261	1 186	3 625
Storbritannien	17 227	81	6 144	799	–
Tjeckien ²	4 691	216	2 297	169	793
Tyskland	25 989	3 744	11 967	864	5 106
Ungern	5 631	113	1 467	182	8 897
Österrike	1 690	219	968	127	2 147
<i>EU-27</i>					
2008 ²	150 437	9 287	65 410	12 848	63 263
2007	120 075	7 626 ³	57 975	13 381	48 551
2006	126 568	6 549 ³	56 018	11 605	55 383
2005	135 178	7 668 ³	54 667	12 311	62 796
2000	132 541	10 254	60 121

1) Databasuttag april 2010.

2) Preliminära siffror.

3) Exklusive Belgien och Cypern.

4) Uppskattade siffror.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.7 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
Sverige	259	0	853	1 975
Belgien	33	..	2 947	4 714
Bulgarien	231	1 301	353	0
Cypern	–	..	132 ²	–
Danmark	637	..	1 417	2 011
Estland	111	..	125	..
Finland	89	0	684	468
Frankrike	4 719	1 608	6 808	30 306
Grekland	–	16	848	902
Irland	23	..	372	45 ⁴
Italien	28	261	1 730	44
Lettland	205	..	673	0
Litauen	330	..	710	339
Luxemburg	16	..	22	0 ²
Malta	–	..	19	..
Nederländerna	10	0	6 993	5 219
Polen	2 106	5	10 462	8 715
Portugal	–	16	567	137
Rumänien	673	1 170	3 649	707
Slovakien	424	192	245	679
Slovenien	11	0	100	..
Spanien	23	899	2 325	3 988
Storbritannien	1 973	..	6 145	7 641
Tjeckien	1 049	61	770	2 885
Tyskland	5 155	49	11 369	23 003
Ungern	655	1 468	684	573
Österrike	175	80	757	3 091
<i>EU-27</i>				
2008	18 936	..	61 760 ²	..
2007	18 444 ²	..	63 619 ²	105 966
2006	16 119	..	56 791	110 410 ⁴
2005	15 646	6 000	62 520	135 699
2004	15 462	6 829	71 013	132 292
2000	11 253	5 375	82 818	136 977

Tabell 13.8
Skörd av vissa grönsaker 2008¹, 1 000-tals ton
Harvested production of selected fresh vegetables

Land	Blomkål och broccoli	Vitkål	Purjolök	Sallat	Tomater	Gurka	Lök	Morötter
Sverige	5 ²	17 ²	4 ²	29 ²	16 ²	21 ²	29 ³	92 ²
Belgien ⁴	92	22	162	78	238	20	55	236
Bulgarien	4	65	2	2	134	53	16	13
Cypern ²	2	4	..	2	29	15	7	2
Danmark ⁴	6	15	6	10	18	17	56	69
Estland	0	13	1	6	0	12
Finland	4	19	0	6	41	31	20	61
Frankrike	417	97	178	317	715	116	326	557
Grekland	62	188	39	90	1 339	124	200	48
Irland ⁵	9	57	1	9	8	5	8	23
Italien	556	103	15	468	5 982	67	390	595
Lettland	1 ⁵	53	0	0	0	1	17	36
Litauen	2	102	1	0	1	6	27	52
Luxemburg	0	0	0	0	0	0	0	0
Malta	7	3	0	4	16	1	8	1
Nederländerna	66	144	95	91	730	425	1 236	496
Polen	275	1 201	88	14	257	191	618	817
Portugal ⁷	53	57	993	..	39	54
Rumänien	24	601	2	1	536	99	253	151
Slovakien	2	18	0	1	31	3	15	9
Slovenien	2	27	1	9	5	3	5	3
Spanien	440 ²	184 ⁶	71 ⁶	948 ⁶	3 848 ²	559 ⁶	1 098 ²	426 ⁶
Storbritannien	186 ⁶	274 ⁸	49 ⁶	117 ⁶	86 ⁶	49 ⁶	376 ⁶	752 ⁶
Tjeckien	6	60	7 ⁹	5 ⁹	10	4	45	28 ⁶
Tyskland	156	483	99	181	65	74	408	547
Ungern	25	79	2	8	206	55	67	75
Österrike	7	53	5	47	42	24	123	81
<i>EU-27</i>								
2008	2 409	3 882 ¹⁰	..	2 493 ¹¹	15 347	1 969 ¹¹	5 442	5 236
2007	2 358	3 841 ¹⁰	..	2 739 ¹¹	15 687	2 173 ⁸	5 354	5 468
2006	2 350	3 868 ¹⁰	..	2 654 ¹¹	15 842	2 219	5 124	5 386
2005	2 404	4 080 ¹⁰	..	2 650 ¹¹	17 624	2 042	5 235	5 445
2004	2 528	4 122 ¹⁰	..	2 737 ¹¹	18 626	2 174	5 803	5 466
2003	2 525	4 480 ¹⁰	..	2 612 ¹¹	17 169	2 283	5 013	5 213

1) Databasuttag april 2010.

2) Preliminära siffror.

3) Avser 2005.

4) Avser 2006.

5) Avser 2000.

6) Avser 2007.

7) Avser 2003.

8) Avser 2002.

9) Avser 2001.

10) Exklusive Portugal.

11) Exklusive Estland.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.9**Antal nötkreatur i maj/juni 2008¹, 1 000-tal***Number of bovines*

Land	Kor		Övriga nöt 1 år och däröver		Kalvar under 1 år	Totalt
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar	Kvigor	Tjurar		
Sverige	357	196	318	195	517	1 558
Belgien	517	534	635	166	753	2 606
Bulgarien ²	315	16	62	18	155	574
Cypern ²	24	..	11	1	21	56
Danmark	557	109	342	50	517	1 576
Estland ²	100	8	54	10	66	238
Finland	289	48	165	109	305	915
Frankrike	3 650	4 205	4 754	1 679	5 344	19 633
Grekland ^{2,3}	154	153	91	83	201	682
Irland	1 114	1 180	1 310	1 500	1 616	6 720
Italien	1 843	466	1 329	746	1 808	6 461
Lettland ²	170	13	74	15	108	380
Litauen ²	395	14	132	48	182	771
Luxemburg	40	37	48	20	52	196
Malta ²	7	0	3	3	4	18
Nederländerna	1 509	88 ^{2,3}	657	89 ^{2,3}	1 561	3 890
Polen	2 733	73	859	590	1 502	5 757
Portugal ²	301	425	238	104	371	1 439
Rumänien	1 579	16	326	140	771	2 869
Slovakien ²	174	38	106	28	144	488
Slovenien ^{2,3}	113	63	77	71	145	470
Spanien	888	2 053	812	312	2 376	6 441
Storbritannien	1 909	1 670	2 244	1 447	2 837	10 107
Tjeckien	404	161	275	146	428	1 414
Tyskland	4 218	745	2 794	1 235	3 979	12 970
Ungern ²	263	61	153	34	190	701
Österrike	528	270	386	187	620	1 991
EU-27	24 151	12 642 ⁴	18 255	9 026	26 573	90 921

1) Databasuttag april 2010.

2) Avser december.

3) Preliminära siffror.

4) Exklusive Cypern.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.10**Antal svin, får och getter i december 2008¹, 1 000-tal***Number of pigs, sheep and goats*

Land	Svin				Totalt	Får		Getter
	Galtar	Suggor	Övriga svin 20 kg och däröver	Under 20 kg		Tackor och dräk- tiga tack- lamm	Totalt	
Sverige	3	168	1 032	500	1 703	247	521	0
Belgien	6	543	4 049	1 609	6 208
Bulgarien	3	77	557	147	784	1 245	1 475	375
Cypern	1	48	256	160	465	184	267	318
Danmark	12	1 289	6 823	4 071	12 195	73	90	..
Estland	1	34	213	117	365	45	62	2
Finland	4	167	845	383	1 400	58	94	6
Frankrike	17	1 200	10 037	3 555	14 810	5 888	7 715	1 267
Grekland ²	16	142	604	299	1 061	6 904	8 994	3 844
Irland	2	155	1 023	426	1 605	2 527	3 423	8
Italien	24	756	6 781	1 691	9 252	7 210	8 175	957
Lettland	1	48	254	81	384	41	67	13
Litauen	1	78	655	163	897	28	48	17
Luxemburg	0	7	60	10	78	5	8	3
Malta	0	7	41	18	66	11	13	5
Nederländerna	15 ²	1 025 ²	6 135 ²	4 555 ²	11 735 ²	1 160	1 545	390
Polen	35	1 279	8 633	4 295	14 242	188	270	136
Portugal	11	303	1 321	705	2 340	2 074	3 145	509 ³
Rumänien	13	376	4 968	816	6 174	7 597	8 882	741
Slovakien	3	64	493	190	749	293	362	37
Slovenien	1 ²	42 ²	267 ²	122 ²	432 ²	95 ²	139 ²	24
Spanien	57 ²	2 542 ²	16 542 ²	7 149 ²	26 290 ²	15 416	19 952	2 265
Storbritannien	17	487	2 918	1 126	4 550	14 013	21 856	0
Tjeckien	4	212	1 358	561	2 135	62	183	17
Tyskland	33	2 296	17 839	6 551	26 719	1 373	1 920	190
Ungern	6	314	2 319	743	3 383	964	1 236	66
Österrike	7	291	2 024	743	3 064	217	333	63
<i>EU-27</i>								
2008	293 ²	13 950 ²	98 045 ²	40 785 ²	153 082 ²	67 918 ⁴	90 775 ⁴	11 253 ⁵
2007	328	14 931	101 546 ²	43 127 ²	160 039 ²	70 340 ⁴	95 703 ⁴	13 184 ⁶
2006	339 ²	15 569 ²	102 716 ²	43 465 ²	161 929 ²	70 655	96 236	13 180
2005	356	15 452	100 038	43 260	159 108	71 019	98 208	12 995
2004	365 ²	15 397 ²	98 869 ²	43 924 ²	158 559 ²	73 117	98 470	13 381

1) Databasuttag april 2010.

2) Preliminära siffror.

3) Avser 2007.

4) Exklusive Belgien.

5) Exklusive Belgien och Danmark.

5) Exklusive Sverige, Belgien, Danmark och Storbritannien.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.11**Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2007¹***Number of holdings with dairy cows by size of herd*

Land	Antal mjölkkor per företag					Summa företag med mjölkkor
	1-9	10-19	20-49	50-99	100-	
Sverige	230	890	3 420	1 820	740	7 100
Belgien	1 520	1 510	6 360	3 510	420	13 320
Bulgarien	115 160	3 070	1 990	430	160	120 820
Cypern	20	10	20	110	80	240
Danmark	350	240	950	1 340	2 500	5 380
Estland	5 080	360	280	130	230	6 080
Finland	2 770	5 510	5 440	600	60	14 390
Frankrike	6 270	7 630	52 180	24 850	2 190	93 120
Grekland	4 350	1 270	1 490	680	230	8 020
Irland	1 150	1 700	9 160	7 960	1 350	21 320
Italien	27 260	11 640	12 500	7 030	4 370	62 790
Lettland	40 710	1 720	860	250	150	43 690
Litauen	117 350	3 670	1 630	340	190	123 170
Luxemburg	180	80	580	240	20	1 090
Malta	70	10	40	40	20	190
Nederländerna	2 680	1 550	6 150	10 880	3 260	24 510
Polen	575 760	51 180	21 840	1 650	620	651 050
Portugal	6 980	2 050	3 100	1 050	330	13 500
Rumänien	1 006 190	4 020	1 610	390	190	1 012 410
Slovakien	10 820	60	70	80	510	11 540
Slovenien	15 280	2 680	1 130	100	10	19 200
Spanien	14 270	7 010	11 050	3 510	1 460	37 290
Storbritannien	9 490	1 440	3 300	6 210	7 690	28 140
Tjeckien	3 320	550	410	310	1 040	5 620
Tyskland	14 290	21 360	41 050	19 200	5 180	101 070
Ungern	9 780	1 210	630	120	420	12 170
Österrike	27 960	14 540	6 570	340	30	49 450
EU-27	2 019 290	146 960	193 810	93 170	33 450	2 486 670

1) Databasuttag maj 2009.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.12**Antal mjölkcor efter besättningsstorlek 2007¹, 1 000-tal***Number of dairy cows by size of herd*

Land	Antal mjölkcor per företag					Summa mjölkcor
	1-9	10-19	20-49	50-99	100-	
Sverige	2	13	115	123	118	370
Belgien	6	22	213	229	53	524
Bulgarien	195	38	57	28	31	350
Cypern	0	0	1	7	14	23
Danmark	1	3	33	98	410	545
Estland	10	5	9	8	76	108
Finland	15	80	156	37	8	296
Frankrike	25	114	1 799	1 613	264	3 815
Grekland	15	17	45	45	35	157
Irland	5	25	318	526	185	1 058
Italien	109	156	381	475	770	1 891
Lettland	82	23	25	17	35	182
Litauen	226	48	47	23	55	398
Luxemburg	1	1	20	15	3	40
Malta	0	0	2	3	3	8
Nederländerna	11	22	221	770	444	1 468
Polen	1 225	690	589	105	159	2 768
Portugal	21	29	95	69	59	273
Rumänien	1 427	53	45	26	36	1 587
Slovakien	14	1	2	6	154	177
Slovenien	47	36	31	6	3	124
Spanien	49	100	345	228	253	975
Storbritannien	25	20	117	459	1 333	1 953
Tjeckien	7	7	13	22	368	417
Tyskland	76	310	1 295	1 278	1 118	4 076
Ungern	33	16	20	8	189	265
Österrike	119	200	178	22	3	522
EU-27	3 746	2 029	6 172	6 246	6 179	24 370

1) Databasuttag maj 2009.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.13
Animalieproduktion 2008¹, 1 000-tals ton
Production of animal products

Land	Slakt av			Mjök totalt	Varav				Ägg
	Nöt- boskap	Svin	Får, lamm, getter		Konsum- tions- mjök	Grädde	Smör	Ost	
Sverige	129	271	5	2 987	915	97	21	114	108 ²
Belgien	267	1 056	1	2 849	664	137	23	68	146
Bulgarien	20	73	21	705	56	1	1	64	96
Cypern	4	59	7	152	78	4	0	1	9
Danmark	128	1 707	2	4 581	510	58	39	319	81
Estland	15	40	0	606	82	27	6	36	9
Finland	83	217	1	2 254	738	53	47	107	58 ²
Frankrike	1 518	2 277	118	23 817	3 825	367	352	1 719	947
Grekland	57	119	110	706	455	17	2	17	112
Irland	537	202	59	5 106	536	27	124	..	41
Italien	1 059	1 606	60	10 489	2 760	147	106	1 047	743 ³
Lettland	21	41	1	634	99	28	4	34	41 ⁴
Litauen	48	76	1	1 376	87	17	9	106	55
Luxemburg	10	10	0	265	1
Malta	1	9	0	40	29	0	0	0	7
Nederländerna	378	1 318	15	11 295	718	36	124	724	463 ^{4,5}
Polen	381	1 888	2	8 893	1 343	231	111	594	590
Portugal	109	381	12	1 886	882	..	30	57	124
Rumänien	190	455	65	1 051	197	48	9	66	335
Slovakien	20	102	1	946	239	38	8	34	73
Slovenien	37	31	0	524	156	16	..	19	21 ⁶
Spanien	658	3 484	166	5 834	3 596	121	31	127	924 ⁷
Storbritannien	862	740	326	13 350	6 800	256	..	343	634 ³
Tjeckien	80	336	2	2 433	644	39	..	115	148 ⁸
Tyskland	1 210	5 114	39	27 466	5 132	554	419	..	787 ⁴
Ungern	32	460	1	1 425	415	6	4	73	169
Österrike	221	526	8	2 717	711	62	..	139	96
EU-27	8 077	22 599	1 023	134 387	31 667 ⁹	2 387 ¹⁰	..	5 923 ¹¹	6 818

1) Databasuttag april 2010.

2) Avser 2005.

3) Avser 2006.

4) Preliminära siffror.

5) Avser 2003.

6) Avser 2001.

7) Avser 2004.

8) Avser 2007.

9) Exklusive Luxemburg.

10) Exklusive Luxemburg och Portugal.

11) Exklusive Irland, Luxemburg och Tyskland.

Källa: Eurostat.

14 Internationella uppgifter om jordbruk

Kapitel 14 innehåller internationella uppgifter om

- Åkerarealens användning
- Totalskördar
- Antal husdjur
- Animalieproduktion
- Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, med uppdelning på kvinnor och män

Sammanfattning

Statistik över jordbruket i skilda länder redovisas i **tabellerna 14.1–14.4**. Uppgifterna avser ett urval länder och hänför sig till år 2008.

I **tabell 14.5** lämnas uppgifter om antalet förvärvsarbetande personer i jordbruk med binärningar i olika länder och deras andel av samtliga förvärvsarbetande fördelat på kön. Det framgår att de lägsta andelarna redovisas för flertalet västeuropeiska länder samt USA, Kanada, Japan och Australien. Här ligger andelarna under 5 %. I mindre ekonomiskt utvecklade länder som t.ex. Etiopien, Tanzania och Kenya ligger andelarna på 70–80 %. Uppgifterna hänför sig till år 2007.

Om statistiken

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO (Food and Agriculture Organization, FN:s speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Statistiken baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos respektive länder eller hämtats från olika publikationer, rappor-

ter etc. Ibland kan uppgifterna vara inofficiella. I vissa fall har uppskattningar gjorts av FAO.

Eftersom statistiska metoder, definitioner och klassificeringar kan skilja sig mellan länderna, bör jämförelser göras med försiktighet. I detta kapitel kan tecknet ”–” både visa att uppgiften inte finns tillgänglig eller att intet finns att redovisa.

De redovisade siffrorna är en produkt av databasuttag vid ett tillfälle i februari 2010 och kan därför skilja sig ifrån senare uttag.

Uppgifterna för Sverige har hämtats från samma källa som övriga länder och kan avvika från uppgifter redovisade i andra kapitel i årsboken.

Annan publicering

Internationella uppgifter om jordbruket publiceras fortlöpande på FAO:s webbplats www.fao.org. Under rubriken Statistics når man statistikdatabasen FAOSTAT med dess undergrupper.

Uppgifterna i detta kapitel är hämtade från ProdSTAT och ResourceSTAT. Publicering har också skett i Statistical Yearbook, senast i FAO Statistical Yearbook 2005/2006.

Tabell 14.1**Åkerarealens användning i olika länder 2008¹, 1 000-tals hektar***Use of arable land in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	361	26	408	223	–	–	–	27	37
Danmark	638	29	717	84	–	–	–	41	36
Finland	216	24	586	355	–	–	–	26	14
Island	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Norge	93	82	128	77	–	–	–	14	–
Albanien	73	1	1	13	48	–	–	8	2
Belgien	224	1	55	5	72	–	–	64	64
Bosnien, Herzegovina	61	4	23	15	199	–	–	40	–
Bulgarien	1 112	7	223	25	329	2	8	22	–
Estland	112	21	141	37	1 767	–	–	11	–
Frankrike	5 492	26	1 799	100	1 702	37	16	156	349
Grekland	657	24	150	84	240	–	31	34	14
Irland	105	–	181	23	–	–	–	12	9
Italien	2 289	5	330	147	1 053	39	224	71	71
Kroatien	157	1	61	25	314	–	–	15	22
Lettland	257	59	131	66	–	–	–	38	–
Litauen	404	74	333	68	8	–	–	48	9
Luxemburg	15	1	10	1	–	–	–	1	–
Makedonien (FYROM)	86	4	47	3	31	–	3	14	1
Moldavien	412	1	130	3	428	–	–	31	25
Montenegro	1	–	1	–	3	–	–	10	–
Nederländerna	157	2	50	2	22	–	–	152	72
Polen	2 278	1 397	1 207	551	317	–	–	549	187
Portugal	88	21	43	55	110	–	25	39	1
Rumänien	2 098	13	387	200	2 432	8	10	260	20
Ryssland	26 070	2 131	9 421	3 410	1 732	65	160	2 098	800
Schweiz	92	2	33	2	18	–	–	11	21
Serbien	487	5	92	40	1 274	2	–	81	48
Slovakien	374	26	213	17	154	–	–	14	11
Slovenien	35	1	19	2	44	–	–	4	7
Spanien	2 067	110	3 462	499	366	6	96	85	52
Storbritannien	2 080	5	1 032	135	–	–	–	144	120
Tjeckien	802	43	482	49	114	–	–	30	50
Tyskland	3 214	737	1 962	180	521	–	–	260	369
Ukraina	7 054	459	4 167	445	2 440	112	20	1 409	377
Ungern	1 126	43	332	62	1 200	4	3	25	9
Vitryssland	514	542	613	181	113	–	–	396	92
Österrike	297	53	186	27	194	–	–	23	43

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag februari 2010.

Tabell 14.1 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Algeriet	1 800	–	980	70	–	–	–	90	–
Egypten	1 227	22	75	–	820	149	745	327	108
Etiopien	1 425	–	985	36	–	1 534	13	50	–
Kenya	127	–	15	4	1 700	104	17	120	–
Marocko	2 858	2	2 181	23	219	14	6	63	57
Nigeria	32	–	–	–	3 845	7 617	2 382	263	–
Sydafrika	753	4	70	29	2 799	90	1	60	–
Tanzania	92	–	2	–	3 100	900	710	125	–
Kanada	10 032	132	3 502	1 448	1 169	–	–	151	7
Mexico	802	–	317	100	7 354	1 838	50	60	–
USA	22 542	109	1 526	534	31 826	2 942	1 204	423	407
Argentina	4 284	34	576	212	3 412	619	182	68	–
Brasilien	2 374	5	79	111	14 445	812	2 862	145	–
Chile	271	1	21	98	135	–	21	56	15
Peru	150	–	143	10	481	–	380	268	–
Indien	28 039	–	603	–	8 300	7 764	44 000	1 786	–
Irak	2 203	–	1 094	1	155	3	124	33	2
Iran	4 750	–	1 700	–	215	–	630	230	160
Japan	215	–	54	1	–	–	1 700	90	67
Kazakstan	12 906	54	1 997	147	76	–	76	163	6
Kina	23 617	215	1 000	230	29 883	581	29 493	4 453	232
Pakistan	8 550	–	91	–	1 118	263	2 963	133	2
Syrien	1 668	–	1 363	–	50	4	–	31	27
Turkiet	7 583	124	2 732	90	594	–	99	149	321
Australien	13 552	35	4 484	915	68	845	2	34	–
Nya Zeeland	42	–	67	5	18	–	–	10	–
Hela världen	223 564	6 769	56 774	11 333	161 017	44 912	158 955	18 192	4 386

Tabell 14.2**Totalskördens storlek i olika länder 2008¹, 1 000-tals ton***Crop production in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	2 202	169	1 801	820	–	–	–	853	1 975
Danmark	5 019	152	3 396	322	–	–	–	1 705	2 187
Finland	788	61	2 129	1 213	–	–	–	684	468
Island	–	–	–	–	–	–	–	13	–
Norge	460	47	530	310	–	–	–	400	–
Albanien	260	3	4	22	230	–	–	165	40
Belgien	1 869	2	424	30	743	–	–	2 804	4 372
Bosnien, Herzegovina	226	11	76	40	976	–	–	425	–
Bulgarien	4 632	15	878	54	1 368	3	39	353	–
Estland	343	66	349	78	–	–	–	125	–
Frankrike	39 002	124	12 171	472	15 819	231	89	6 808	30 306
Grekland	1 939	62	380	170	2 472	–	209	848	903
Irland	951	–	1 250	177	–	–	–	372	380
Italien	8 855	11	1 237	356	9 491	226	1 400	1 604	3 800
Kroatien	852	4	272	81	2 505	1	–	256	1 060
Lettland	990	195	307	142	–	–	–	673	–
Litauen	1 723	205	970	141	32	–	–	716	339
Luxemburg	98	9	53	6	2	–	–	22	–
Makedonien (FYROM)	292	10	163	5	127	–	16	191	8
Moldavien	1 286	1	353	4	1 479	–	–	271	961
Montenegro	2	–	1	–	7	–	–	110	–
Nederländerna	1 366	8	310	7	252	–	–	6 923	5 219
Polen	9 275	3 449	3 619	1 262	1 844	–	–	10 462	8 715
Portugal	203	22	100	92	700	–	155	567	137
Rumänien	7 181	31	1 209	382	7 849	21	49	3 649	707
Ryssland	63 765	4 505	23 148	5 835	6 682	76	738	28 874	28 995
Schweiz	557	12	203	10	177	–	–	408	1 625
Serbien	2 095	14	344	96	6 158	7	–	844	2 300
Slovakien	1 819	80	891	35	1 261	1	–	245	679
Slovenien	160	2	77	5	320	–	–	100	260
Spanien	6 714	280	11 261	1 149	3 625	21	665	2 365	4 074
Storbritannien	17 227	32	6 144	784	–	–	–	5 999	7 500
Tjeckien	4 632	210	2 244	156	858	–	–	770	2 885
Tyskland	25 989	3 744	11 967	793	5 106	–	–	11 369	23 003
Ukraina	25 885	1 051	12 612	944	11 447	232	101	19 545	13 438
Ungern	5 654	114	1 478	183	8 963	14	13	658	496
Vitryssland	2 045	1 492	2 212	605	495	–	–	8 749	4 030
Österrike	1 690	219	968	108	2 147	–	–	757	3 091

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag februari 2010.

Tabell 14.2 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Algeriet	2 300	–	1 200	80	2	2	–	1 800	–
Egypten	7 977	44	149	–	6 544	844	7 253	3 567	5 133
Etiopien	2 463	–	1 352	31	3 776	2 316	24	403	–
Kenya	289	–	45	4	2 367	54	63	850	–
Marocko	3 769	2	1 353	16	121	12	45	1 537	2 926
Nigeria	53	–	–	–	7 525	9 318	4 179	1 105	–
Sydafrika	2 300	3	215	45	11 597	269	3	2 099	–
Tanzania	86	–	5	–	3 659	900	1 342	650	–
Kanada	28 611	316	11 781	4 273	10 592	–	–	4 724	345
Mexico	4 019	–	811	148	24 320	6 611	224	1 670	–
USA	68 026	203	5 214	1 287	307 384	11 998	9 240	18 722	26 837
Argentina	8 428	34	1 690	291	22 017	2 937	1 246	1 950	–
Brasilien	5 886	6	237	232	59 018	1 966	12 100	3 676	–
Chile	1 238	5	96	384	1 365	–	121	966	1 208
Peru	207	–	177	10	1 362	–	2 794	3 383	–
Indien	78 570	–	1 196	–	19 290	7 926	148 260	34 463	–
Irak	2 228	–	748	–	384	1	393	598	19
Iran	10 000	–	3 000	–	1 600	–	3 500	5 500	5 300
Japan	882	–	195	2	–	–	11 029	2 800	4 297
Kazakstan	12 538	40	2 059	138	420	–	255	2 354	130
Kina	112 463	350	3 550	400	166 035	2 503	193 354	57 060	10 044
Pakistan	20 959	–	87	–	4 036	165	10 428	2 539	64
Syrien	4 041	–	784	–	177	4	–	570	1 150
Turkiet	17 782	247	5 923	196	4 274	–	753	4 225	15 488
Australien	21 397	20	6 820	1 267	387	3 072	19	1 212	–
Nya Zeeland	343	–	409	25	206	–	–	505	–
Hela världen	689 946	17 751	157 645	25 785	822 713	65 534	685 013	314 140	227 585

Tabell 14.3**Antal husdjur i olika länder 2008¹, 1 000-tal (höns i miljon-tal)***Number of livestock in different countries*

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Sverige	95	1 547	1 651	521	–	7
Danmark	60	1 564	12 738	136	–	15
Finland	69	915	1 483	122	6	6
Island	77	71	42	455	1	–
Norge	34	891	826	2 250	70	4
Albanien	46	577	147	1 853	876	5
Belgien	36	2 613	6 269	132	27	33
Bosnien, Herzegovina	23	459	502	1 031	70	14
Bulgarien	120	602	889	1 526	495	16
Estland	5	242	379	72	4	1
Frankrike	420	19 887	14 806	8 187	1 224	175
Grekland	27	628	922	8 904	5 455	31
Irland	96	6 720	1 467	5 061	9	13
Italien	300	6 283	9 273	8 237	920	100
Kroatien	14	467	1 348	646	92	7
Lettland	13	399	414	54	13	4
Litauen	56	788	923	43	20	10
Luxemburg	5	196	81	9	3	81
Makedonien (FYROM)	57	254	255	818	126	2
Moldavien	58	232	299	754	99	17
Montenegro	6	109	10	222	–	1
Nederländerna	130	3 890	12 026	1 213	390	97
Polen	325	5 757	15 425	324	136	129
Portugal	19	1 443	2 374	3 145	496	37
Rumänien	862	2 819	6 565	8 469	865	82
Ryssland	1 323	21 473	16 128	18 740	2 182	369
Schweiz	59	1 608	1 552	447	82	5
Serbien	17	1 057	3 594	1 605	155	17
Slovakien	8	488	749	362	37	11
Slovenien	20	480	543	131	28	4
Spanien	250	6 020	26 290	19 952	2 959	137
Storbritannien	384	10 107	4 714	33 131	95	154
Tjeckien	28	1 363	1 917	183	17	25
Tyskland	542	12 970	26 687	2 437	190	115
Ukraina	498	5 491	7 020	1 034	645	149
Ungern	60	705	3 860	1 231	67	30
Vitryssland	147	4 007	3 598	53	72	28
Österrike	85	2 000	3 286	351	60	15

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag februari 2010.

Tabell 14.3 (forts.)

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Algeriet	45	1 650	6	20 000	3 800	125
Egypten	66	5 023	31	5 023	4 237	96
Etiopien	1 787	49 298	29	25 017	21 884	35
Kenya	2	13 523	330	9 907	14 478	30
Marocko	162	2 814	8	17 078	5 118	140
Nigeria	208	16 293	6 908	33 874	53 800	175
Sydafrika	270	14 398	1 683	25 233	6 741	126
Tanzania	–	18 000	455	3 550	12 550	30
Kanada	385	13 895	13 810	825	30	165
Mexico	6 350	32 565	15 528	7 825	8 831	504
USA	9 500	96 669	65 909	6 055	3 015	2 059
Argentina	3 680	50 750	2 270	12 450	4 250	96
Brasilien	5 650	175 437	40 000	16 500	9 500	1 200
Chile	320	3 800	2 960	3 950	740	99
Peru	730	5 421	3 116	14 580	1 926	120
Indien	751	174 510	14 000	64 989	125 732	621
Irak	48	1 500	–	6 200	1 650	33
Iran	140	7 610	–	53 800	25 300	420
Japan	25	4 423	9 745	10	32	285
Kazakstan	1 291	5 841	1 353	13 470	2 610	29
Kina	6 823	82 624	446 423	136 436	149 377	4 602
Pakistan	348	31 830	–	27 111	56 742	273
Syrien	16	1 168	–	22 865	1 561	25
Turkiet	189	11 037	2	23 975	5 594	269
Australien	270	28 000	2 605	79 000	518	97
Nya Zeeland	63	9 715	325	34 088	96	20
Hela världen	58 770	1 347 473	941 282	1 078 179	861 902	18 398

Tabell 14.4
Animalieproduktion i olika länder 2008¹
Livestock production in different countries

Land	Köttproduktion (1 000-tals ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkkavkastning		Äggproduktion ² 1 000-tals ton
	Nötkött	Får- och getkött	Gris-kött		kg per djur	1 000-tals ton	
Sverige	136	5	271	366	8 332	3 046	95
Danmark	129	2	1 707	558	8 459	4 720	81
Finland	82	1	217	289	7 988	2 311	58
Island	4	9	6	26	4 851	126	3
Norge	85	24	118	253	6 302	1 596	53
Albanien	50	22	13	400	2 225	890	27
Belgien	267	3	1 056	500	5 610	2 805	175
Bosnien, Herzegovina	26	2	9	297	2 485	737	26
Bulgarien	20	21	72	336	3 404	1 143	94
Estland	15	–	46	104	6 669	694	9
Frankrike	1 479	97	2 029	3 880	6 319	24 516	879
Grekland	68	146	105	220	3 636	800	97
Irland	537	59	202	1 114	4 823	5 373	33
Italien	1 057	60	1 606	1 839	6 137	11 286	700
Kroatien	36	3	66	234	3 530	826	47
Lettland	21	1	41	180	4 612	832	40
Litauen	48	1	76	405	4 822	1 950	55
Luxemburg	16	–	10	40	6 936	278	1
Makedonien (FYROM)	7	6	9	130	2 308	300	18
Moldavien	11	2	35	169	3 025	511	30
Montenegro	3	1	2	73	2 305	169	4
Nederländerna	378	14	1 318	1 466	7 698	11 286	627
Polen	363	1	1 797	2 733	4 546	12 425	582
Portugal	109	26	381	306	6 415	1 961	124
Rumänien	150	51	439	1 596	3 467	5 533	334
Ryssland	1 769	174	2 042	9 221	3 483	32 117	2 119
Schweiz	135	6	231	716	5 751	4 116	39
Serbien	99	23	266	566	2 794	1 580	60
Slovakien	20	1	102	174	6 081	1 057	71
Slovenien	37	2	54	116	5 726	666	22
Spanien	658	166	3 484	888	7 137	6 340	705
Storbritannien	862	326	740	1 909	7 186	13 719	600
Tjeckien	80	2	336	406	6 908	2 801	99
Tyskland	1 210	25	5 111	4 218	6 794	28 656	787
Ukraina	480	17	590	3 037	3 795	11 524	855
Ungern	32	1	460	267	6 893	1 840	159
Vitryssland	269	1	376	1 459	4 246	6 196	184
Österrike	224	8	533	527	6 059	3 196	96

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Hönsägg.

Källa: FAO. Databasuttag februari 2010.

Tabell 14.4 (forts.)

Land	Köttproduktion (1 000-tals ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkkavkastning		Äggproduktion ² 1 000-tals ton
	Nötkött	Får- och getkött	Gris-kött		kg per djur	1 000-tals ton	
Algeriet	123	201	–	850	1 765	1 500	190
Egypten	320	61	2	1 858	1 728	3 211	240
Etiopien	380	146	2	6 400	211	1 350	38
Kenya	365	79	17	7 200	554	3 990	69
Marocko	172	142	1	1 500	1 133	1 700	195
Nigeria	287	416	218	1 955	240	469	553
Sydafrika	805	155	150	980	3 122	3 060	485
Tanzania	247	41	13	4 900	173	850	35
Kanada	1 288	16	1 941	984	8 277	8 140	400
Mexico	1 667	94	1 161	2 153	5 000	10 766	2 337
USA	12 236	106	10 462	9 224	9 343	86 179	5 339
Argentina	2 830	62	230	2 200	4 773	10 500	480
Brasilien	9 024	109	3 015	21 198	1 309	27 752	1 825
Chile	240	17	522	1 725	1 478	2 550	140
Peru	163	41	115	753	2 098	1 580	258
Indien	1 258	781	497	38 500	1 145	44 100	2 740
Irak	50	28	–	600	667	400	50
Iran	360	496	–	3 500	1 843	6 450	711
Japan	520	–	1 249	1 081	7 384	7 982	2 554
Kazakstan	400	131	206	2 295	2 250	5 163	166
Kina	5 845	3 806	47 208	12 653	2 834	35 854	22 749
Pakistan	680	415	–	9 390	1 230	11 550	503
Syrien	66	213	–	630	2 710	1 706	172
Turkiet	371	317	–	4 080	2 758	11 255	824
Australien	2 300	714	384	1 728	5 337	9 223	162
Nya Zeeland	635	599	51	4 348	3 500	15 217	69
Hela världen	62 363	13 174	103 190	246 862	2 343	578 450	60 678

Tabell 14.5**Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen i olika länder 2007¹***Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries*

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tals personer			Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, procent av samtliga förvärvsarbetande		
	Män	Kvinnor	Samtliga	Män	Kvinnor	Samtliga
Sverige	80	43	123	3,1	1,8	2,5
Danmark	63	20	83	4,1	1,5	2,9
Finland	70	39	109	5,0	3,0	4,1
Island	10	2	12	10,3	2,4	6,6
Norge	58	36	93	4,4	3,0	3,7
Albanien	350	270	620	42,9	44,9	43,8
Belgien	44	20	64	1,7	1,0	1,4
Bosnien, Herzegovina	23	34	57	2,3	3,9	3,1
Bulgarien	102	49	151	5,7	3,1	4,5
Estland	47	18	65	13,9	5,3	9,6
Frankrike	436	224	660	2,9	1,7	2,4
Grekland	331	356	687	10,8	17,0	13,3
Irland	147	12	159	11,8	1,3	7,3
Italien	534	417	950	3,6	4,0	3,8
Kroatien	72	33	104	6,7	3,8	5,3
Lettland	86	32	118	14,1	5,6	10,0
Litauen	107	35	142	13,6	4,5	9,0
Luxemburg	2	1	3	1,6	1,1	1,4
Makedonien (FYROM)	52	26	78	9,6	7,4	8,8
Moldavien	161	74	235	24,1	10,3	16,9
Montenegro	26	18	44	15,8	13,2	14,6
Nederländerna	148	82	231	3,2	2,1	2,7
Polen	1 983	1 197	3 180	21,0	15,1	18,3
Portugal	215	355	569	7,2	13,5	10,1
Rumänien	571	459	1 030	10,9	10,5	10,7
Ryssland	4 867	1 722	6 590	12,8	4,6	8,7
Schweiz	84	62	146	3,7	3,2	3,5
Serbien	422	279	702	16,0	13,1	14,7
Slovakien	159	49	208	10,6	4,0	7,6
Slovenien	5	4	9	0,9	0,9	0,9
Spanien	704	411	1 115	5,6	4,5	5,2
Storbritannien	370	119	490	2,2	0,8	1,6
Tjeckien	265	87	353	9,2	3,8	6,8
Tyskland	467	283	750	2,1	1,5	1,8
Ukraina	1 876	772	2 648	16,1	6,7	11,4
Ungern	273	86	359	11,6	4,4	8,3
Vitryssland	387	101	488	15,6	4,2	10,0
Österrike	86	74	160	3,8	3,9	3,8

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag april 2010.

Tabell 14.5 (forts.)

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tals personer			Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, procent av samtliga förvärvs- arbetande		
	Män	Kvinnor	Samtliga	Män	Kvinnor	Samtliga
Algeriet	1 476	1 616	3 092	15,6	36,3	22,2
Egypten	4 165	2 735	6 900	21,8	42,4	27,0
Etiopien	16 229	13 503	29 732	81,8	75,7	78,9
Kenya	6 447	6 155	12 603	68,8	75,9	72,1
Marocko	1 693	1 443	3 135	19,8	51,3	27,6
Nigeria	7 607	4 706	12 312	26,2	29,1	27,2
Sydafrika	905	388	1 293	9,2	4,8	7,2
Tanzania	7 116	8 640	15 756	69,5	85,3	77,4
Kanada	175	171	346	1,8	2,0	1,9
Mexico	7 070	984	8 055	24,0	6,1	17,7
USA	2 038	690	2 728	2,4	0,9	1,7
Argentina	1 284	152	1 436	12,0	2,0	7,9
Brasilien	9 014	2 910	11 925	16,4	6,9	12,3
Chile	841	131	972	18,9	5,2	13,9
Peru	2 540	1 126	3 666	31,4	17,7	25,4
Indien	174 972	83 670	258 642	52,7	63,8	55,8
Irak	243	225	468	4,0	18,3	6,4
Iran	3 654	2 871	6 526	18,2	34,6	23,0
Japan	1 030	715	1 745	2,7	2,6	2,7
Kazakstan	897	313	1 210	21,8	7,7	14,8
Kina	259 487	239 531	499 018	59,9	65,9	62,6
Pakistan	17 538	6 672	24 210	36,0	59,4	40,4
Syrien	588	801	1 389	11,3	58,1	21,1
Turkiet	4 286	4 460	8 746	22,9	69,1	34,8
Australien	256	188	443	4,3	3,8	4,1
Nya Zeeland	120	63	184	10,0	6,1	8,2
Hela världen	739 708	547 487	1 287 200	39,5	43,2	41,0

15 Industriproduktion m.m.

I kapitel 15 redovisas vissa uppgifter om jordbrukets leveranser av viktigare animalieprodukter samt vissa uppgifter om förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Vidare redovisas kvantitets- och värdeuppgifter för jordbruksvaror och livsmedel enligt SCB:s statistik över industrins varuproduktion. Dessutom presenteras uppgifter om antalet sysselsatta inom livsmedelsindustrin och andra livsmedelsbranscher.

Sammanfattning

Kött och ägg

Nötkött (tabell 15.1)

Produktionen av nötkött (exklusive kalv) uppgick 2009 till 135 200 ton, vilket var 9 % högre än 2008. Slaktade kvantiteter från tjur stod för den största delen av produktionen, dvs. 45 %. Slakten av stut, som representerar 10 % av den totala slakten, har femdubblats sedan 1995, från 8 400 till 43 300 slaktkroppar. Generellt kan man säga att produktionen av storboskap i ton har varit relativt konstant de senaste åren med bara små variationer mellan åren.

Får och lamm (tabell 15.2)

Produktionen av får- och lammkött uppgick 2009 till totalt 5 100 ton, vilket var en ökning med 9 % mot föregående år. Av den totala produktionen utgjorde lammkött 81 %. Sedan 1995 har produktionen av lammkött ökat med 54 % och produktionen av fårkött ökat med 15 %.

Griskött (tabell 15.3)

Produktionen av griskött uppgick år 2009 till 260 800 ton vilket var en minskning med 4 % mot året innan. Antal slaktkroppar av svin uppgår till 3,0 milj. Det är en minskning med 21 % jämfört med år 1995.

Fjäderfä (tabell 15.4)

Produktionen av fjäderfäkött uppgick år 2009 till 105 200 ton, vilket var en minskning med

knappt 2 % jämfört med 2008. Jämför man däremot med år 1995 finner man en ökning med 43 %. Slakten uppgick 2009 till 73,5 milj. djur, vilket var 20 % fler än 1995.

Ägg (tabell 15.5)

Partihandelns invägning av ägg uppgick år 2009 till 79 800 ton vilket var en ökning med 2 % sedan 2008. Den totala produktionen, där den produktion som inte passerar partihandeln ingår, har ökat med 3 % sedan föregående år.

Kött av ren och vilt (tabell 15.6)

Produktionen av kött av vilt uppgick år 2009 till 15 600 ton. Detta var lika stor produktion som året innan och bara något lägre än 1995. Under samma period minskade produktionen av renkött med 30 %. Denna uppgick år 2009 till 1 600 ton. Produktionen av renkött motsvarar 1 % av produktionen av nötkött. Motsvarande tal för viltkötet är 12 %.

Mjölk och mejeriprodukter

Antal mejerier och mjölkleverantörer (tabell 15.7)

Redovisningen i tabellen avser antal mejerier, antal mjölkleverantörer och kvantiteten invägd mjölk. Strukturutvecklingen gör att antalet mjölkleverantörer minskar för varje år och uppgick år 2009 till omkring 6 100. Minskningen av antalet leverantörer mellan 2008 och 2009 var 6 %. Samtidigt ökar mjölkavkastningen per ko och därmed blir den invägda genomsnittliga

leveransen per leverantör och dag större och uppgick till 1 300 kg per dag. Totalt invägdes 2 926 milj. kg mjölk år 2009. Mjölkens medelfetthalt och medelproteinhalt är relativt stabil från år till år.

Mjölkens användning (tabell 15.8)

Av den totala invägningen 2009 användes 44 % för tillverkning av konsumtionsmjölk, syrade produkter och gräddor samt 34 % till osttillverkning. Andelen mjölk som går till konsumtionsmjölk och ostframställning har varit ganska konstant under de senaste tio åren.

Produktion av mejerivaror (tabell 15.9)

Den totala mjölkproduktionen har minskat med 2 % sedan 2008 och med 10 % sedan 1995. Produktionen av konsumtionsmjölk har minskat stadigt sedan 1995 och utgör 31 % av den totala mjölkproduktionen på 3,0 milj. ton. Produktionen av syrad mjölk m.m. och mjölkpulver är i stort sett oförändrad sedan föregående år. Ostproduktionen har minskat med 5 %, medan produktionen av smör och gräddor ökat med 15 respektive 8 % sedan 2008.

Allmänt

Anställda m.m. inom livsmedelsindustrin (tabell 15.10)

Under perioden 1998 till och med år 2001 var antalet anställda inom tillverkningsindustrin drygt 720 000 personer, men minskade därefter med cirka 68 000 personer fram till och med år 2006. Trenden bröts år 2007, då antalet anställda (beräknat i helårspersoner) ökade med nästan 10 000 och var drygt 664 000. Förädlingsvärdet hade inom tillverkningsindustrin för perioden 1998–2007 ökat med nästan 150 miljarder kr och hade år 2007 ett värde på 530 miljarder kr.

Livsmedelsindustrin inklusive tobaksindustrin minskade under perioden 1998–2007 antalet anställda med drygt 10 000 personer. Antalet anställda år 2007 var strax under 53 000 personer. Förädlingsvärdet hade dock under samma period ökat med 5,1 miljarder kr i löpande priser, för att år 2007 ha ett värde på 35,4 miljarder kr.

Variationen var relativt stor mellan delbranscherna inom livsmedelsindustrin inklusive tobaksindustrin år 2007 vad gäller ökning resp minskning av antalet anställda. Den största ökningen fanns sammantaget för övrig livsmedelsindustri och tobaksvaruindustri med 750 helårspersoner. Den största minskningen fanns inom slakteri- och köttvaruindustri med 800 färre anställda.

Slakteri- och köttvaruindustri samt dryckesvaruindustri har haft de största ökningarna av förädlingsvärdet uttryckt i löpande priser under perioden 1998–2007. Dryckesvaruindustrin hade det högsta förädlingsvärdet per anställd inom livsmedelsindustrin år 2007 liksom år 2006 med ett värde på 1 miljon kronor, vilket också är högre än hela tillverkningsindustrin som år 2007 hade ett förädlingsvärde per anställd på 0,8 miljoner kronor.

Livsmedelsindustrins varuproduktion (tabell 15.11)

De värdemässigt viktigaste av industrins produkter på livsmedelsområdet tillhör segmenten kött- och köttvaror, mejerivaror och drycker. Av enskilda produktgrupper kan särskilt nämnas mjölk och gräddor (inklusive yoghurt), griskött, beredda köttprodukter samt bakverk och bröd.

Förändringarna i produktionen sedan 2004 pekar på en ökning i de flesta segmenten. Produktionen av oljor och fetter samt tobak har ökat mest sedan 2004. Produktionen av fisk-, kraft- och blötdjur samt spannmål och varor därav fortsätter däremot att minska. Sedan 2004 har produktionen gått ned med en tredjedel respektive en fjärdedel.

Livsmedelssektorns sysselsättning (tabell 15.12)

I tabellen redovisas antalet sysselsatta inom livsmedelssektorn enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS. Statistik för livsmedelsindustrin som baseras på individdata (RAMS) ger i allmänhet högre tal än statistik som redovisas i Företagens ekonomi. Detta beror bl.a. på att statistiken i Företagens ekonomi är begränsad till företag av viss stor-

lek, se nedan. Avgränsningen av livsmedelssektorn baseras inte på några officiellt vedertagna kriterier utan kan ses som tillfällig eller provisorisk.

Det framgår att de flesta av sektorns drygt 344 000 sysselsatta återfinns inom restauranger (drygt 118 000 personer) och detaljhandel (knappt 87 000 personer). Livsmedelsindustrin sysselsätter totalt drygt 57 000 personer, de flesta inom bagerier och slakterier.

Kvinnorna dominerar i detaljhandel medan de flesta sysselsatta inom jordbruk, fiske, industri och partihandel är män.

Om statistiken

Kött och ägg

Jordbruksverket redovisar varje år siffror avseende marknadsförd slakt i landet. Som underlag använder verket egna siffror avseende antalet slaktdjur och uppgifter om medelslaktvikter från Swedish Meats.

Vidare utför Jordbruksverket årligen beräkningar av den totala äggproduktionen. Beräkningarna baseras på uppgifter från partihandeln om invägningen av svenska ägg. Beräkningarna genomförs varje månad. Beräkningarna av äggproduktionen bygger på förutsättningen att 76 % av den totala äggproduktionen passerar partihandeln.

Jordbruksverkets beräkningar av produktionen av kött av ren och vilt bygger huvudsakligen på verkets slaktstatistik respektive avskjutningsstatistik från Sametinget och Jägareförbundet.

Mjölk och mejeriprodukter

Uppgifter om mejerihanteringen lämnas i Svensk Mjölks statistik. I denna statistik ingår också uppgifter för mejerier som inte är anslutna till Svensk Mjölk. Med Svensk Mjölks uppgifter som grund beräknar Jordbruksverket den totala produktionen av mejerivaror och mjölkpulver.

Allmänt

Livsmedelsindustrin

Statistiska uppgifter om livsmedelsindustrin inhämtades för perioden 1998–2002 från företagsstatistiken vid SCB. Företagsstatistiken var en årlig totalundersökning till vilken samtliga företag med minst 50 anställda enligt SCB:s Företagsregister var skyldiga att lämna uppgifter. För företag med färre än 50 anställda inhämtades uppgifter via administrativt material från Skatteverket. Från och med år 2003 hämtas uppgifterna från undersökningen Företagens ekonomi, vilken i grunden bygger på administrativt material från Skatteverket, som kompletteras med enkätuppgifter från ett urval på cirka 17 000 företag.

Företagens ekonomi och Företagsstatistikens uppdelning av livsmedelsindustrin på olika delbranscher sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 92/2002). Denna standard baseras på de vid företagets olika verksamhetsenheter producerade varornas branschtilhörighet enligt ett mest kriterium.

SCB:s statistik för livsmedelssektorn innehåller bland annat uppgifter om rörelseintäkter och rörelsekostnader, förädlingsvärde och antal anställda. Dessutom redovisas uppgifter ifrån balansräkningen samt över gjorda investeringar.

Livsmedelsindustrins varuproduktion

Fr.o.m. 1996 produceras varudata som följd av EU-krav i en egen undersökning, Industrins varuproduktion, frikopplad från företagsstatistiken. Statistiken ingår i en inom EU samordnad undersökning, PRODCOM (Produktionsstatistik inom Gemenskapen).

Produktionsstatistiken avser företag med minst 20 anställda. Dessa undersöks via enkät. Industrieföretag med en omsättning föregående år, enligt momsuppgifter, på minst 50 miljoner kronor, oavsett antal anställda, blankettundersöks också sedan 2006. Uppgifter avseende mindre företag inhämtas från administrativa källor.

Produktionen i saluvärden av olika varor och varugrupper av livsmedel redovisas i **ta-**

bell 15.11. Tabellen är ett aggregat för 2004–2008 avseende den produktion av drygt 600 varor i termer av åttasiffriga KN-koder. För närmare information om hur de olika varugrupperna avgränsats med KN-nummer hänvisas till bilaga 5 eller SCB:s webbplats www.scb.se. Under ”Hitta statistik”, ”Statistik efter ämne”, ”Handel med varor och tjänster” samt ”Utrikeshandel med varor” finns hänvisningar till och information om produktindelningar enligt KN. Under fliken ”Se även” finner man detaljerade uppgifter från Intrastat vad gäller varukoder (KN). I huvudsak samma aggregering på varugrupper har använts som för utrikeshandelsstatistiken i kapitel 16, vilket förklarar varför någon produktion ej redovisas för vissa grupper. Antingen saknas produktion i Sverige eller också ligger den utanför industrin.

Eftersom statistiken på varunivå avser saluvärden och inte förädlingsvärden anses det inte meningsfullt att redovisa totaler i varustatistiken. Varor som produceras inom en viss industri kan vara insatsvaror inom andra industrier och skulle vid en totalredovisning komma att räknas dubbelt. Detta ”problem” är dock mindre för livsmedelsindustrin än för övrig tillverkningsindustri där slutprodukten i större utsträckning än inom livsmedelsindustrin utgörs av halvfabrikat. Viss uppmärksamhet krävs dock vid tolkningen av statistiken och vid bedömningar av den relativa betydelsen av produktionen av olika varor.

I **figur 15B** lämnas en redovisning av livsmedelsproduktionen i kvantiteter. Dock har inte sådana varugrupper tagits med där heterogeniteten bedömts vara för stor för att göra en summering till kvantiteter någorlunda meningsfull. Varugrupper för vilka kvantitetsredovisningen i statistiken för hela eller delar av varusortimentet varit ofullständig har tagits med till en del.

Sysselsättningen i livsmedelssektorn

I praktiskt taget all statistik som beskriver produktion och distribution av livsmedel inhämtas också uppgifter om sysselsättningen, t.ex.

antal sysselsatta. Ett viktigt syfte med uppgifterna är att möjliggöra beräkningar av olika slags relationstal, t.ex. produktion per sysselsatt och mervärde per sysselsatt. Eftersom olika statistikmaterial inte alltid tas fram på samma sätt och inte alltid med sammanfallande definitioner och avgränsningar är det svårt att ”summera” statistiken till sammanfattande beskrivningar av sysselsättningen inom hela ”livsmedelssektorn”. För sådana beskrivningar måste man därför utgå från ett övergripande material. Ett sådant material är SCB:s årliga registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS. Uppgifterna i **tabell 15.12** har hämtats från RAMS i vilket landets samtliga förvärvsarbetande personer fördelats på näringsgren. Klassificering av de sysselsatta på näringsgren sker utifrån förhållandena under november månad räkningsåret. Information om bransch för det arbetsställe där personen är sysselsatt hämtas från Företagsdatabasen (FDB) vid SCB och redovisning sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI.

I tabell 15.12 redovisas antal sysselsatta i ”livsmedelssektorn” år 2007 och 2008 med näringsgrensgruppering enligt SNI2002. Som sysselsatta räknas de som under november bedöms ha förvärvsarbetat under minst fyra timmar (i genomsnitt en timme per vecka). Som förvärvsarbete räknas inte normalt hushålls- och hemarbete eller arbete i den egna köks-trädgården. Vidare har som förvärvsarbetande inte räknat medhjälpare familjemedlemmar i familjens rörelse.

I samband med årgång 2004 av RAMS har SCB gjort en del förändringar i bearbetningarna jämfört med tidigare årgångar. Huvudskälet till förändringarna var att snabba upp statistiken. Detta är möjligt genom att använda en ny källa för att identifiera företagare. Dessutom har metoden för att klassificera anställda setts över. Läs mer om detta i kapitel 7, *Om statistiken*.

Till ”livsmedelssektorn” har i tabell 15.12 hänförs branscher som enligt beskrivningen i SNI yrkesmässigt hanterar livsmedel eller livsmedelsråvaror. SNI är emellertid utformad på

ett sådant sätt att en entydig avgränsning av den tvärsektor vi vill kalla "livsmedelssektorn" inte är möjlig. Exempelvis får vi inte med personer som arbetar med

- lejda livsmedelstransporter
- förpackningar till livsmedelsindustrin och handeln
- produktion av insatsvaror till jordbruket
- produktion av insatsvaror till livsmedelsindustrin
- livsmedelsförsäljning i t.ex. varuhus
- statlig administration av jordbruk och fiske
- branschens intresseorganisationer
- jordbruk som har sin huvudsakliga verksamhet i annan näringsgren.

Förutsättningarna för undersökningen har under senare år ändrats i en del avseenden vilket påverkar möjligheterna till tidsmässiga jämförelser. Detta beror på att ett förhållandevis stort antal personer inte kan hänföras till näringsgren genom att företaget eller arbetsstället inte återfunnits i FDB. År 1985 var antalet sådana personer totalt 172 315 (4,0 % av samtliga sysselsatta). År 2008 uppgick antalet till knappt 50 800 (1,1 % av samtliga sysselsatta). Fram t.o.m. 1990 kunde en viss del av dessa personer hänföras till näringsgrenen jordbruk m.m. (21 000 personer år 1990), eftersom de konstaterats ha haft inkomst av jordbruksfastighet (varav en del verksamma enbart inom skogsbruk). Efter skatteomläggningen 1991 finns inte längre denna möjlighet.

Ändringar har också under årens lopp skett i reglerna för vilka företag som skall ingå i FDB. Bl.a. har tidigare inte ingått företag som inte varit redovisningsskyldiga för mervärdesskatt. Fr.o.m. 1997 år dock alla företag mervärdesskatteskyldiga från första kronan, dvs. registret omfattar numera samtliga juridiska och fysiska personer som bedriver något slag av affärsässig verksamhet. Denna ändring har dock haft obetydlig effekt på antalet sysselsatta enligt RAMS.

Den underskattning av sysselsättningen som blir resultatet av att företag inte kunnat återfinnas i FDB bedöms vara störst för jord-

bruket. Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) 2008 är antalet sysselsatta inom jordbruket drygt 71 200 personer (i åldern 15–74 år) mot knappt 48 000 i RAMS. År 2007 arbetade enligt Lantbruksregistret (LBR) 75 000 personer (exklusive tillfälligt sysselsatta) mer än 450 timmar per år med jordbruk på företag med mer än 2,0 hektar åker eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion.

Annan publicering

Jordbruksverket publicerar fortlöpande uppgifter om animalieproduktion och jordbruksproduktionen vad gäller prisindex och priser inom livsmedelsområdet. Publicering sker i Statistiska meddelanden, JO 48 respektive JO 49. Denna statistik finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubrikerna "Statistik" och vidare under "Animalieproduktion" respektive "Priser och prisindex". Delar av statistiken publiceras också i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Uppgifter om antal mejerier, invägd mjölk, mjölkens användning m.m. publiceras av Svensk Mjölk på www.svenskmjolk.se.

Uppgifter om sysselsatta, produktionsvärde, förädlingsvärde, rörelseintäkter, rörelsekostnader m.m. för olika näringsgrenar finns publicerade i databaser i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel grupperade enligt KN-nomenklaturen, finns publicerade i Statistikdatabasen i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

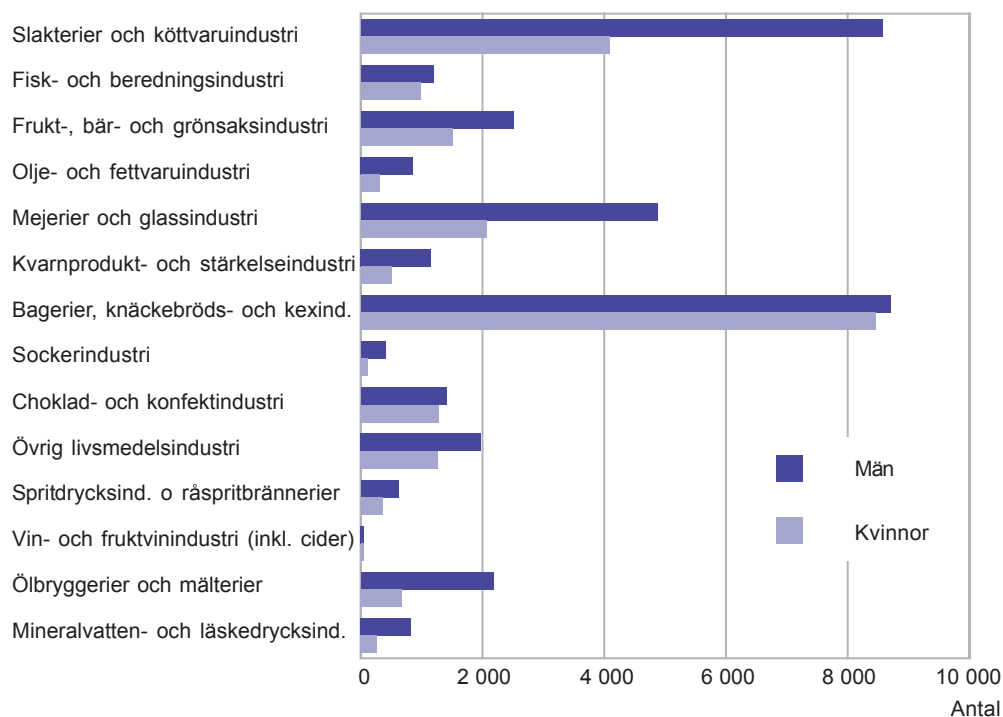
I den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken vid SCB, RAMS, finns branschfördelad statistik enligt SNI69, SNI92, SNI2002 och SNI2007 för landets samtliga förvärvsarbete. Grundtabellerna i RAMS finns samlade i det årliga sysselsättningspaketet AMPAK där uppgifter för län och kommun är tillgängliga. Statistik från RAMS finns också i Statistikdatabasen, som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Sysselsättningsuppgifter enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU) redovisas varje månad, kvartal och helår i SCB:s Statistiska meddelanden. Senaste årsmedeltal återfinns i AM 12 SM 1001.

Statistik över jordbrukets sysselsättningsförhållanden 2007 har redovisats i Statistiska meddelanden JO 30 SM 0801.

SM-publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Publikationerna för jordbruket kan också nås via Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

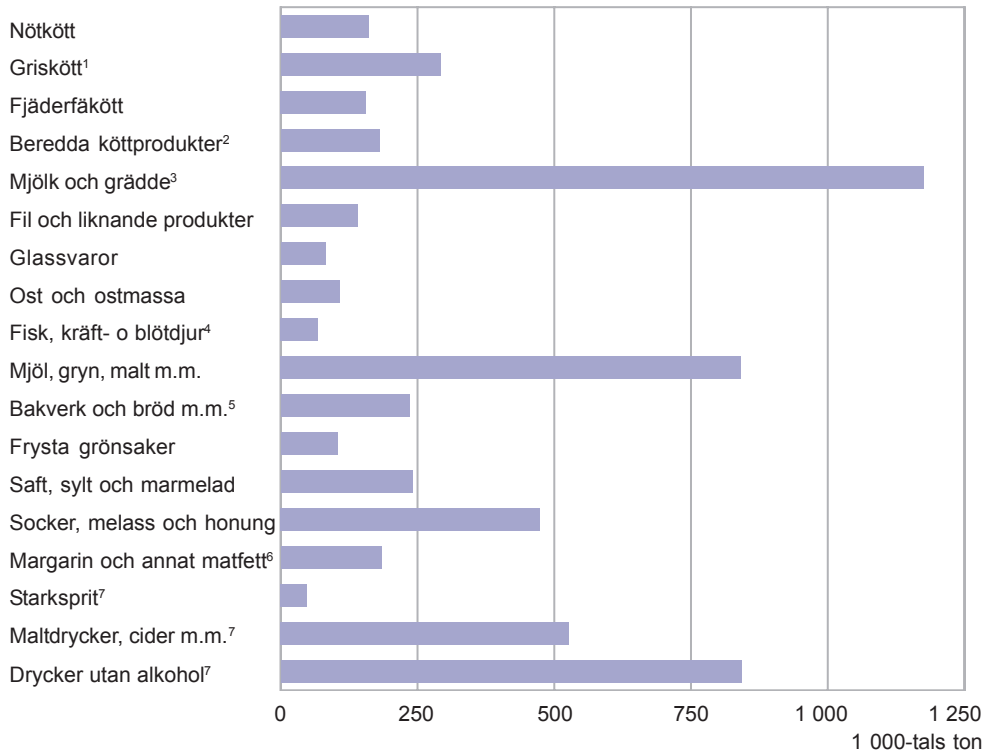
Figur 15A
Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 2008
Number of employees in food manufacturing

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Figur 15B
Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2008,
1 000-tals ton

Industrial production of certain food products and groups of food products

1) Exkl. KN **02.03.1110**, KN **02.10.1119** och KN **02.10.1920**. KN-koder, se bilaga 5. För vissa 8-siffriga koder, se hänvisning till SCB:s webbplats i texten på sidan **254**.

2) Exkl. KN **16.01.0099e**, KN **16.02.5095**, KN **16.02.9099b**, KN **16.02.9099c**, KN **16.02.9099d** och KN **16.03.0010**.

3) Exkl. KN **04.01.3099**.

4) Exkl. KN **03.03.7998x**, KN **03.03.8090**, KN **03.04.1210**, KN **03.04.1933**, KN **03.04.2917**, KN **03.04.2971**, KN **03.06.1110**, KN **03.06.1310**, KN **16.04.1291** och KN **16.04.1910**.

5) Exkl. KN **19.05.9030a**.

6) Exkl. KN **15.17.9091**.

7) Mijl. liter.

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Tabell 15.1**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2009¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Kalv	Stut	Tjur	Kviga	Ko	Summa storboskap
<i>Antal slaktkroppar</i>						
Godkänd slakt						
2009	29 428	43 257	181 735	52 881	152 174	430 047
2008	28 660	44 285	174 551	43 259	139 362	401 457
2007	30 127	47 462	174 411	45 541	152 170	419 584
2005	33 037	49 422	179 703	44 582	159 335	433 042
2000	38 975	31 824	217 287	56 116	184 762	489 989
1995	29 930	8 419	234 308	52 179	206 779	501 685
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>						
2009	4,64	13,70	60,43	14,81	46,27	135,20
2008	4,26	13,74	57,20	11,86	41,74	124,53
2007	4,33	14,68	56,85	12,47	45,21	129,21
2005	4,54	14,82	57,44	11,98	47,17	131,40
2000	4,38	9,42	69,63	14,40	51,99	145,43
1995	3,15	2,39	70,35	12,19	55,16	140,09

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.2**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2009¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Tackor och baggar	Lamm
<i>Antal slaktkroppar</i>		
Godkänd slakt		
2009	33 793	221 274
2008	31 928	202 846
2007	33 466	197 542
2005	28 046	177 934
2000	28 301	173 849
1995	32 727	155 903
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>		
2009	0,97	4,09
2008	0,90	3,73
2007	0,94	3,66
2005	0,78	3,29
2000	0,73	3,18
1995	0,84	2,65

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.3
Antal slaktkroppar och slaktade
kvantiteter av svin 1995–2009¹

Number of slaughtered animals and
slaughtered quantities of pigs

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Svin inkl. spädgris
<i>Antal slaktkroppar</i>	
Godkänd slakt	
2009	2 956 433
2008	3 072 396
2007	3 004 115
2005	3 159 930
2000	3 251 100
1995	3 742 660
<i>Slaktade kvantiteter</i> <i>(1 000-tals ton)</i>	
2009	260,75
2008	270,72
2007	264,87
2005	275,13
2000	276,98
1995	308,81

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.5
Partihandelns invägning och total
produktion av ägg 1990–2009,
1 000-tals ton

Eggs delivered to wholesalers and total
production

År	Invägning ¹	Total produktion ²
2009	79,8	105
2008	78,3	102
2007	71,0	95
2005	73,7	102
2000	65,1	100
1995	68,5	108
1990	79,4	122

1) Uppgiftsinsamlingen utökades i januari 2001, vilket från denna månad torde ha påverkat siffrorna med 10–12 % i höjande riktning.

2) Den totala äggproduktionen har beräknats under antagandet att ca 35 % t.o.m. år 2000, ca 27 % år 2001–2007 samt ca 24 % fr.o.m. år 2008 inte passerar partihandeln.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.4
Antal slaktkroppar, 1 000-tal och
slaktade kvantiteter av kycklingar
1995–2009¹, 1 000-tals ton

Number of slaughtered animals and
slaughtered quantities of chickens

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Kycklingar
<i>Antal slaktkroppar</i>	
Godkänd slakt	
2009	73 504
2008	75 087
2007	73 663
2005 ²	71 886
2000	68 617
1995	61 313
<i>Slaktade kvantiteter</i> <i>(1 000-tals ton)</i>	
2009	105,18
2008	107,22
2007	105,41
2005 ²	96,45
2000	89,89
1995	73,58

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

2) Kasserade kycklingar ingår ej från år 2005.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.6
Produktion av kött från ren och vilt¹
1990–2009, ton

Production of meat from reindeer and wild animals

År	Ren	Vilt
2009*	1 600	15 600
2008*	1 600	15 600
2007	1 800	14 500
2005	1 700	15 700
2000	1 400	17 700
1995	2 300	16 000
1990	2 600	22 000

1) Kött av hare, älg och annat vilt.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.7
Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier
invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör,
medelfetthalt samt medelproteinhalt 1990–2009

Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk, and average content of fat and protein

År	Antal mejerier ¹	Antal mjölkleverantörer ²	Invägd mjölk, 1 000-tals ton	Medelinvägning per leverantör och dag, kg	Medelfetthalt, %	Medelproteinhalt, %
2009	36	6 137	2 926	1 306	4,24	3,40
2008	35	6 562	2 980	1 244	4,21	3,38
2007	35	7 174	2 986	1 140	4,23	3,40
2005	37	8 634	3 163	1 004	4,25	3,38
2000	50	12 168	3 297	742	4,18	3,28
1995	57	17 176	3 243	517	4,33	3,34
1990	71	24 786	3 432	379	4,31	3,36

1) Antal mejerier den 31 december respektive år.

2) Årsmedeltal av antal leverantörer per månad.

Källa: Svensk Mjölk.

Tabell 15.8**Användning av vid mejerier invägd mjölk 1990–2009, 1 000-tals ton och procent**
Disposition of milk delivered to dairies

År	Invägning, 1 000-tals ton	Procent av invägning				
		Konsumtions- mjölk och grädde ¹ , %	Ystmjolk till ost, %	Mjolk till mjölkpulver, %	Skum- och kärmjolk till foder, %	Övrigt, %
2009	2 926	44	34	20	0	2
2008	2 980	43	35	19	0	3
2007	2 986	43	34	18	0	5
2005	3 163	43	36	15	1	5
2000	3 297	42	37	16	1	4
1995	3 243	43	37	11	1	8
1990	3 432	42	31	19	1	8

1) Inkl. syrade produkter.

Källa: Svensk Mjolk.

Tabell 15.9**Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2009, 1 000-tals ton***Dairy production and production of milk powder*

År	Produktion av mejerivaror						Total mjölk- produk- tion
	Konsum- tions- mjölk	Syrad mjölk m.m.	Grädde	Smör ¹	Ost	Mjolk- pul- ver ²	
2009	905	267	104	45	108	62	2 964
2008	915	272	96	39	114	61	3 019
2007	926	266	94	38	109	55	3 025
2005	992	265	89	45	118	53	3 208
2000	1 024	261	96	49	127	49	3 348
1995	1 057	252	89	53	129	36	3 304

1) Inkl. smördel i annat matfett.

2) Inkl. kärmjölkspulver.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.10

Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 2002

Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 2002

SNI 2002	Tillverk- nings- industri	Varav Livsme- dels- och dryckes- varu- industri	Varav Slakterier och köttvaru- industri	Fisk- och fiskbered- nings- industri	Frukt-, bär- och grönsaks- industri	Olje- och fettvaru- industri	Mejerier och glass- industri	Kvarn- produkt- och stärkelse- industri
	15-37	151-160	151	152	153	154	155	156
Antal arbetsställen								
2007	64 547	3 684	573	229	251 ¹	.. ¹	180	136
2006	64 971	3 704	586	217	240 ¹	.. ¹	178	137
2005	64 042	3 714	585	221	198	49	193	134
2004	62 743	3 688	608	218	202	49	185	141
2003	61 442	3 653	606	202	195	73	186	147
2002	58 858	3 476	558	181	185	52	194	147
2001	58 156	3 478	562	191	179	53	188	156
2000	56 999	3 464	563	193	175	47	197	157
1999	55 054	3 416	558	192	171	44	188	163
1998	54 594	3 444	541	185	175	45	191	166
Antal anställda								
2007	664 104	52 771	11 822	1 867	4 066 ¹	.. ¹	6 286	1 627
2006	654 540	53 985	12 606	1 725	4 679 ¹	.. ¹	6 719	1 795
2005	660 108	55 370	12 691	1 746	3 839	1 220	7 629	1 590
2004	669 503	57 920	13 821	1 767	4 295	1 268	8 567	1 371
2003	683 158	58 724	13 940	1 690	4 590	1 204	8 783	1 429
2002	701 259	60 737	14 284	1 801	4 792	1 561	8 554	1 385
2001	722 546	60 985	14 177	1 935	5 043	1 462	8 641	1 416
2000	720 845	60 591	13 529	1 859	3 805	1 562	8 694	1 325
1999	720 696	62 389	14 130	1 865	3 664	1 465	8 812	1 414
1998	722 742	63 226	14 358	1 904	3 460	1 529	9 109	1 487
Förädlingsvärde, mkr								
2007	529 478	35 393	6 332	1 062	2 969 ¹	.. ¹	4 579	1 260
2006	500 139	34 592	5 936	984	2 708 ¹	.. ¹	4 983	1 505
2005	470 581	33 688	5 553	870	2 105	1 256	4 643	1 244
2004	448 586	33 369	6 028	935	2 174	1 026	4 733	1 231
2003	414 018	34 839	5 956	819	2 738	1 362	4 340	1 325
2002	401 408	34 234	5 994	920	2 772	639	4 567	1 276
2001	389 365	32 481	5 788	904	2 793	1 043	4 056	1 180
2000	400 615	32 069	5 234	750	1 886	1 282	4 492	985
1999	398 239	31 120	5 081	808	1 793	911	3 920	933
1998	379 837	30 270	5 120	861	1 657	1 006	3 703	957
Förädlingsvärde per anställd, tkr								
2007	797	671	536	569	730 ¹	.. ¹	728	774
2006	764	641	471	570	579 ¹	.. ¹	742	838
2005	713	608	438	498	548	1 029	609	783
2004	670	576	436	529	506	809	552	898
2003	606	593	427	485	597	1 131	494	927
2002	572	564	420	511	578	409	534	921
2001	539	533	408	467	554	713	469	833
2000	556	529	387	403	496	821	517	743
1999	553	499	360	433	489	622	445	660
1998	526	479	357	452	479	658	407	644

1) Sekretessregler gör att SNI 153 resp. 154 ej kan redovisas var för sig år 2006-2007. Det som redovisas under SNI 153 avser SNI 153+154.

Källa: SCB, Företagsstatistiken 1998-2002, Företagens ekonomi 2003-2007.

Tabell 15.10 (forts.)

	Foder- medels- industri	Övrig livsme- dels- och tobaks- varu- industri	Varav Bagerier, knäcke- bröds- och kexindustri	Choklad- och kon- fekt- industri samt socker- tillverkning	Dryckes- varu- industri	Varav Ölbryg- gerier	Mineral- vatten och läske- drycks- industri
SNI 2002	157	158+160	1581–82	1583–1584	159	1596	1598
Antal arbetsställen							
2007	120	2 015	1 563	223	180
2006	118	2 041	1 592	228	187
2005	119	2 022	1 589	215	193
2004	113	1 986	1 569	209	186
2003	110	1 953	1 552	196	181
2002	108	1 889	1 517	184	162
2001	111	1 859	1 505	189	179
2000	108	1 865	1 511	188	159
1999	103	1 825	1 489	174	172	71	70
1998	108	1 865	1 535	174	168	76	65
Antal anställda							
2007	824	21 237	13 772	3 160	5 042
2006	801	20 483	13 249	3 397	5 177
2005	856	20 385	13 638	3 433	5 414
2004	787	20 229	13 115	3 616	5 815
2003	783	20 218	13 316	3 820	6 087
2002	888	21 143	14 193	3 998	6 329
2001	806	21 421	14 152	4 153	6 084
2000	747	23 109	14 133	4 427	5 961
1999	801	24 280	14 381	4 614	5 958	2 292	2 793
1998	1 003	24 192	14 354	5 079	6 184	2 304	2 922
Förädlingsvärde, mkr							
2007	736	13 308	6 553	2 917	5 148
2006	537	12 750	5 983	2 801	5 189
2005	467	12 544	6 173	2 377	5 007
2004	133	12 282	6 057	2 529	4 827
2003	623	11 824	5 805	2 574	5 852
2002	839	11 631	5 764	2 652	5 596
2001	557	11 197	5 435	2 788	4 963
2000	445	12 302	5 403	2 752	4 693
1999	614	13 032	5 178	2 932	4 028	1 092	1 470
1998	670	12 305	5 107	3 226	3 991	1 537	1 150
Förädlingsvärde per anställd, tkr							
2007	893	627	476	923	1 021
2006	670	622	452	825	1 002
2005	546	615	453	693	925
2004	169	607	462	699	830
2003	796	585	436	674	961
2002	945	550	406	663	884
2001	691	523	384	671	816
2000	596	532	382	622	787
1999	767	537	360	635	676	476	526
1998	668	509	356	635	645	667	394

Tabell 15.11

Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 2004–2008, milj. kr

Industrial production of agricultural products and foodstuffs

SITC		2004	2005	2006	2007	2008
01	Kött och köttvaror					
	Nötkött	5 286	5 768	6 200	6 378	7 251
	Griskött	9 914	10 041	9 831	8 981	10 193
	Får-, lamm- och getkött	178	167	192	221	267
	Fjäderfäkött	1 800	2 051	2 085	2 501	2 794
	Övrigt kött inkl. vilt	149	176	184	177	263
	Beredda köttprodukter ¹	7 868	5 734	8 750	6 744	8 939
02	Mejeriprodukter och ägg					
	Mjök, grädde, yoghurt m.m.	12 070	10 434	12 017	12 053	13 109
	Smör o. andra smörfettsprodukter	2 163	1 886	1 475	1 582	1 895
	Glassvaror	1 793	1 650	1 484	1 108	1 252
	Ost och ostmassa	4 253	4 171	4 141	3 747	4 566
	Ägg och äggalbuminer	158	118	129	152	189
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.					
	Fisk, kräft- o. blötdjur ²	630	617	494	510	1 097
	Beredningar av fisk, kräft o. blötdjur ³	2 762	3 013	394	506	1 299
04	Spannmål o. varor därav					
	Spannmål (exkl. ris)	1	2	0	0	1
	Mjöl, gryn, malt m.m.	2 268	2 264	2 390	2 658	3 406
	Ris	2	7	13	11	18
	Bakverk o. bröd m.m. ⁴	13 667	14 478	6 971	7 247	7 715
	Okokt pasta ⁵	194	238	254	0	204
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	1 559	1 533	1 562	1 732	2 088
05	Frukt och grönsaker					
	Färska o. kylda grönsaker	30	28	23	27	0
	Fryska grönsaker	804	658	601	578	605
	Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker samt rötter, stam- el. rotknölar	131	124	172	176	191
	Beredda potatisprodukter ⁶	1 130	1 095	492	1 076	1 160
	Övriga beredningar av grönsaker ⁷	352	372	376	450	982
	Färsk, kylad, torkad frukt, bär o. nötter	7	8	0	0	0
	Frost frukt o. bär	116	146	158	145	557
	Saft, sylt o. marmelad	2 270	2 098	2 531	2 434	2 478
	Övriga beredningar av frukt o. bär	113	108	116	115	53
06	Socker, sockervaror m.m.					
	Socker melass o. honung	2 604	2 945	2 429	2 152	2 413
	Sockerkonfektyrer	1 644	1 748	1 839	1 792	1 915
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.					
	Kaffe o. kaffeesättningar	2 756	3 106	3 693	3 441	3 628
	Choklad o. kakaoberedningar	2 704	3 079	2 911	3 209	3 489
	Te, kakao o. kryddor	125	140	372	304	266
08	Djurfoder⁸	5 447	4 889	5 003	5 803	7 316
09	Diverse livsmedelsprodukter					
	Soppor, såser och buljonger	2 381	2 401	2 199	2 967	3 146
	Margarin o. annat matfett	1 712	1 838	1 770	1 802	2 081
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m. ⁹	761	540	722	726	1 150
	Övriga livsmedel ¹⁰	1 232	2 523	2 711	1 709	1 670
11	Drycker					
	Starksprit	4 594	4 875	4 835	5 119	4 926
	Vin	161	147	220	201	79
	Övriga drycker med alkohol	3 520	3 557	3 962	4 187	4 316
	Drycker utan alkohol	5 002	4 794	5 218	5 375	5 435
12	Tobak	2 134	2 290	2 828	2 591	3 078
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	10	0	0	0	0
4	Oljor och fetter	1 933	2 163	2 238	2 864	3 464

1) Exkl. KN 16.01.0099d, 0099e år 2007, 16.02.4919, 4950, 9098a år 2005, 5080a år 2004–2007, 5095a år 2008.

2) Exkl. KN 03.05.4100, 4980 år 2006–2007.

3) Exkl. KN 16.04.1291, 3090 år 2006–2008, 1299, 1390,

1995, 2090 år 2006–2007, 1991 år 2007, 16.05.2099 år 2006.

4) Exkl. KN 19.05.9030a år 2006–2008

5) Exkl. KN 19.02.1910, 1990 år 2007.

6) Exkl. KN 20.05.2020 år 2006

7) Exkl. KN 20.04.9098x år 2004–2007.

8) Exkl. KN 23.06.4100 år 2006–2008, 9090 år 2004 o. 2006.

9) Exkl. KN 19.01.1000 år 2005, 19.02.2091, 2099, 3090 år 2007.

10) Exkl. KN 21.04.2000 år 2004–2006.

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Tabell 15.12

Sysselsatta minst en timme per vecka i november inom olika livsmedelsbranscher 2007 och 2008 enligt SNI 2002

Number of employed persons at least one hour/week in different branches of the food sector according to SNI 2002

SNI 2002		2007	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill	47 724	19,7
01.1-3, 9 (exkl. 01.122, 124, 228, 251, 253)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk, småbruk) ¹	39 606	18,3
01.4	Service till jordbruk utom veterinärverksamhet	7 395	29,2
01.251, 253	Renskötsel och biodling	664	16,4
01.5	Jakt och viltvård (inkl. service)	59	18,6
05	Fiske m.m.¹	1 395	8,6
05.01	Fiske	1 112	5,1
05.02 (exkl. 05.025)	Vattenbruk	283	22,3
15	Livsmedels- och dryckesvaruindustri	58 304	38,0
15.1	Slakterier och köttvaruindustri	13 824	32,4
15.2	Fisk- och fiskberedningsindustri	2 174	45,2
15.3	Frukt-, bär- och grönsaksindustri	3 299	34,8
15.4	Olje- och fettvaruindustri	1 096	26,6
15.5	Mejerier och glassindustri	7 337	29,4
15.6	Kvarnprodukt- och stärkelseindustri	1 671	30,6
15.81, 82	Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	17 366	49,4
15.83	Socketindustri	537	24,6
15.84	Choklad- och konfektindustri	2 794	48,8
15.85-89	Övrig livsmedelsindustri	3 014	38,6
15.91-92	Spritdrycksindustri och råspritsbrännerier	1 009	35,6
15.93-95	Vin- och fruktvinindustri (inkl. cidertillverkning)	89	43,8
15.96, 97	Ölbryggerier och mälterier	2 976	22,9
15.98	Mineralvatten- och läskedrycksindustri	1 118	23,6
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	32 073	29,7
51.11, 17	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel m.m.	763	36,4
51.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	2 652	34,7
51.3 exkl. 51.35	Partihandel med livsmedel och drycker	28 658	29,1
52	Detaljhandel utom med fordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	85 546	68,3
52.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	73 514	68,7
52.2 exkl. 52.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	12 032	65,4
55	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	114 947	54,2
55.101, 3, 4	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	107 109	53,1
55.5	Drift av personalmatsalar, catering och centralköksverksamhet	7 838	68,9
	Summa livsmedelssektor	339 989	47,7
	Ej specificerad verksamhet	51 589	57,4
	Samtliga näringsgrenar	4 401 126	47,8

1) Medhjälpande familjemedlemmar ingår inte. Personliga företagare som också har en anställning klassificeras på näringsgren efter störst inkomst.

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Tabell 15.12 (forts.)

SNI 2002		2008	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill	47 945	20,2
01.1-3, 9 (exkl. 01.122, 124, 228, 251, 253)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk, småbruk) ¹	39 540	18,6
01.4	Service till jordbruk utom veterinärverksamhet	7 644	28,6
01.251, 253	Renskötsel och biodling	697	16,5
01.5	Jakt och viltvård (inkl. service)	64	9,4
05	Fiske m.m.¹	1 368	8,5
05.01	Fiske	1 060	4,8
05.02 (exkl. 05.025)	Vattenbruk	308	21,1
15	Livsmedels- och dryckesvaruindustri	57 281	38,3
15.1	Slakterier och köttvaruindustri	12 661	32,3
15.2	Fisk- och fiskberedningsindustri	2 176	45,1
15.3	Frukt-, bär- och grönsaksindustri	4 023	37,7
15.4	Olje- och fettvaruindustri	1 166	26,5
15.5	Mejerier och glassindustri	6 943	29,8
15.6	Kvarnprodukt- och stärkelseindustri	1 654	30,4
15.81, 82	Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	17 168	49,3
15.83	Socketindustri	530	22,6
15.84	Choklad- och konfektindustri	2 692	47,7
15.85-89	Övrig livsmedelsindustri	3 248	39,1
15.91-92	Spritdrycksindustri och råspritsbrännerier	980	36,4
15.93-95	Vin- och fruktvinindustri (inkl. cidertillverkning)	96	47,9
15.96, 97	Ölbryggerier och mälterier	2 855	23,7
15.98	Mineralvatten- och läskedrycksindustri	1 089	24,5
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	32 388	30,6
51.11, 17	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel m.m.	803	37,2
51.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	2 769	35,7
51.3 exkl. 51.35	Partihandel med livsmedel och drycker	28 816	29,9
52	Detaljhandel utom med fordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	86 954	68,0
52.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	74 632	68,4
52.2 exkl. 52.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	12 322	65,7
55	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	118 207	54,0
55.101, 3, 4	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	110 080	52,9
55.5	Drift av personalmatsalar, catering och centralköksverksamhet	8 127	68,4
	Summa livsmedelssektor	344 143	47,8
	Ej specificerad verksamhet	50 761	56,2
	Samtliga näringsgrenar	4 417 583	47,8

16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Kapitel 16 innehåller statistik om import och export av jordbruksvaror och livsmedel. Uppgifter lämnas i enlighet med den avgränsning av varuområdet som Jordbruksverket tillämpat i sin redovisning av utrikeshandeln. Statistik lämnas i värden men i vissa redovisningar även i kvantiteter. Uppgifter lämnas också om viktigaste handelspartner.

Flertalet tabeller grundas på uttag från Statistikdatabasen i mars 2010. Detta förklarar smärre avvikelser från Jordbruksverkets motsvarande redovisningar, vilka baseras på uttag senare under året.

Sammanfattning

Import

Jordbruksvaror och livsmedel

Sverige importerade jordbruksvaror och livsmedel för omkring 93 miljarder kr. under 2009. Värdet i löpande priser ökade därmed med 6 % sedan föregående år. Totalt minskade värdet av den totala importen med 17 % 2009 jämfört med föregående år. Av den totala importen utgjorde jordbruksvaror och livsmedel 10 % år 2009 (**tabell 16.1**).

Importen av jordbruksvaror och livsmedel kom under 2009 till 62 % från övriga EU-länder. De viktigaste avsändningsländerna i den svenska importen av jordbruksvaror och livsmedel under 2009 var Norge, Danmark, Tyskland och Nederländerna (**tabell 16.1 och 16.6**).

Till betydande del består importen av produkter som antingen inte produceras alls i Sverige eller som Sverige har liten produktion av. Sålunda var produktgruppen frukt och köksväxter den värdemässigt näst största under 2009 då den representerade 18 % av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel. Fisk, kräft- och blötdjur stod för den största produktgruppen och motsvarade 22 % av importen. Kött och köttvaror samt drycker svarade för 10 %.

Förändringarna för olika varugrupper visar

på både ökning och minskningar jämfört med 2008. Importen av levande djur ökade med 19 % och fisk, kräft- och blötdjur samt djurfoder med 12 % sedan 2008. Importen har däremot minskat av oljeväxtfrön samt oljor, med 31 respektive 11 %. Om man jämför med 2004 närmar sig värdet på importen av levande djur en tredubbling. En fördubbling av importvärdet har skett för fisk, kräft- och blötdjur samt mejeriprodukter och ägg. Däremot har värdet på importen av tobak och tobaksvaror minskat med 35 % (**tabell 16.2 och 16.6**).

Levande djur

Den svenska importen av husdjur har värdemässigt liten omfattning (28 milj. kr år 2009). Importen bestod till allra största delen, 96 %, av fjäderfä. Det totala importvärdet för husdjur minskade med 22 % mellan 2008 och 2009 (**tabell 16.4**).

Förädlade livsmedel

Av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel utgjorde förädlade livsmedel 61 %. De värdemässigt största produktgrupperna i denna import var beredda produkter av kött, vilt och fågel, drycker samt beredda fisk- och skaldjursprodukter. Importen av förädlade livsmedel ökade med omkring 3 % jämfört med 2008 (**tabell 16.5**).

Export

Jordbruksvaror och livsmedel

Under 2009 exporterade Sverige jordbruksvaror och livsmedel för knappt 50 miljarder kr, vilket innebar att exportvärdet i löpande priser ökade med 5 % sedan föregående år.

Jordbruksvaror och livsmedel utgjorde år 2009 knappt 5 % av den totala varuexporten. Andelen har legat på 3–4 % de senaste fem åren.

Exporten till länder inom EU uppgick till 62 %. EU-ländernas andel har varit ungefär densamma alla år sedan 1995, första året för Sveriges medlemskap i unionen. Åren närmast före EU-inträdet var EU-ländernas andel i exporten mellan 40 och 50 % (tabell 16.1).

De viktigaste exportmarknaderna bland EU-länderna var Danmark, Finland, Tyskland, Frankrike samt Polen. Dessa länder tog tillsammans emot 47 % av Sveriges export av jordbruksvaror och livsmedel. De mest betydande produktgrupperna i exporten var fisk, kraft- o. blötdjur m.m. (32 %) samt drycker (13 %).

De i särklass viktigaste landsmarknaderna utanför EU var Norge och USA. Tillsammans tog dessa länder emot 18 % av den svenska exporten av jordbruksvaror och livsmedel. Tre fjärdedelar av exporten till USA utgjordes av drycker (tabell 16.7).

Levande djur

Exporten av husdjur uppgick år 2009 till ca 81 milj. kr, en minskning med 21 % sedan år 2008. Husdjursexporten utgörs till 53 % av fjäderfå och till 34 % av svin. Värdet av exporten av nötkreatur har minskat betydligt, 72 %, sedan 2008 (tabell 16.4).

Förädlade livsmedel

Exporten av förädlade livsmedel är i värde-termer i stort sett oförändrad sedan 2008. Drycker är den livsmedelsgrupp som stod för den värdemässigt största andelen av exporten av förädlade livsmedel, en femtedel. Vodkan representerade år 2009 14 % av den totala exporten av förädlade livsmedel. Export av beredda fisk- och skaldjursprodukter motsvarar

15 % av värdet av exporten av förädlade livsmedel (tabell 16.5).

Om statistiken

Allmänt

Underlaget till utrikeshandelsstatistiken var fram t.o.m. 1994 i sin helhet de uppgifter, som företagen lämnade till Tullverket om import och export av varor. Uppgifterna lagrades fortlöpande inom Tulldatasystemet, ur vilket SCB vid givna tidpunkter kunde göra uttag för framställning av statistik. Fr.o.m. 1995, då Sverige blev medlem i EU, tillämpas ett nytt system för utrikeshandelsstatistiken, det s.k. Intrastatsystemet (se nedan).

Statistiken avser bl.a. varukod, nettovikt, värde och ursprungs- respektive bestämmelse-land. Statistikens utformning och innehåll är sedan länge uppbyggda av internationella rekommendationer för att ge internationell handelsstatistik, som är jämförbar mellan länder.

Tidsmässig jämförbarhet

Genom Sveriges inträde i EU ändrades på ett genomgripande sätt förutsättningarna för utrikeshandelsstatistiken. Från år 1995 inhämtas för EU-länderna uppgifter på blankett direkt från exportörer och importörer (det s.k. Intrastatsystemet). Samtidigt med denna ändring måste inskränkningar göras i det bestånd av företag som lämnar statistikuppgifter. Mindre företag, vars varuhandel med EU understiger fastställda belopp, behöver sålunda inte lämna uppgifter. Uppgiftsskyldigheten för införsel gäller för företag som mottagit varor från EU till ett löpande 12-månadersvärde motsvarande minst 4 500 000 kr. Om ett företag har levererat varor till EU till ett löpande 12-månadersvärde motsvarande minst 4 500 000 kr, blir företaget uppgiftsskyldigt för utförsel. Vidare uppträder bortfall av uppgiftslämnare, vilket betyder att särskild bortfallskorrigerering måste göras. Sådan korrigerering, som även innefattar korrigerering för att de minsta företagen inte ingår, är enbart möjlig på viss aggregerad nivå, dvs. den kan inte göras för enskilda varor och länder.

En annan konsekvens av EU-medlemskapet är att uppgiften om ursprungsland för importen påverkats. För den del av importen, som fr.o.m. 1995 införs från ett annat EU-land, finns endast uppgift om avsändande medlemsland. Det här betyder att Sveriges import från EU inte kan redovisas efter om varan har sitt ursprung inom eller utom EU. För import från land utanför EU, som slutligt tullbehandlats i Sverige, finns liksom tidigare uppgift om ursprungsland för varan. Importens fördelning på länder kan alltså inte jämföras bakåt till tiden före EU-medlemskapet. Uppgiften om varuexporten per land är däremot, i det här avseendet, oförändrad jämfört med tidigare.

Sedan 1988 har i den svenska statistiken skett gruppering på varor enligt den internationellt överenskomna varunomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). Genom EU-medlemskapet följer Sverige från 1995 det inom EU tillämpade KN-systemet (Kombinerade Nomenklaturen). Detta system bygger på HS men saknar den i Sverige använda sjunde HS-siffran. Även varuredovisningen påverkas således av EU-medlemskapet.

Varje år sker av olika anledningar revideringar av tulltaxan, dvs. av KN-systemet, på det sättet att en vara som år t redovisats under kod a redovisas år t+1 under kod b. Som regel sker dessa revideringar på 8-siffrig KN-nivå vilket betyder att varor som redovisas på 4- eller 6-siffernivå inte påverkas. I de fall en varugrupp i respektive tabell omfattat specifieringar på koder som ändrats, har målsättningen varit att, för att få tidsmässig jämförbarhet, hålla samman grupperna så att samma vara i tidsserierna inte återfinns i olika varugrupper under perioden. Utgångspunkten för grupperingen har alltid varit grupptillhörigheten det senaste året.

I utrikeshandelsstatistiken sker också gruppering av varor enligt SITC (Standard International Trade Classification), en varuklassificering utarbetad av FN. I SITC-redovisningen på tvåsiffernivå (**tabell 16.1**) har korrigerings för bortfall m.m. gjorts för att ge jämförbarhet med statistiken för tidigare år. I bilaga 5 lämnas

mer detaljerad information om de olika varuindelningssystemen.

Värdeuppgifterna avser löpande priser i svenska kronor. Importvärdet hänför sig till det värde till vilket godset är köpt (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller cif importhamn. Exportvärdet anges fob, dvs. till det värde till vilket godset är köpt av importören (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller fob utförselhamn.

Det bör understrykas att övergången till uppgiftsinsamling enligt Intrastat lett till ökad osäkerhet i utrikeshandelsstatistiken. Främst sammanhänger detta med att insamlade uppgifter inte avser den totala importen respektive exporten av varor. Det bör också nämnas att 2009 års statistik, som redovisas i detta kapitel, är preliminär.

Beträffande sambandet mellan insamlade värden i tabellerna **16.2–16.7** och totala värden i **tabell 16.1** hänvisas till faktarutan och tablan på sid. **272**.

Eftersom bortfallet i statistiken enbart hänför sig till handeln med länder inom EU blir uppgifterna för EU-länderna i **tabellerna 16.6** och **16.7** något underskattade.

Förädlade livsmedel

Med förädlade livsmedel i **tabell 16.5** avses livsmedel som kräver ingen eller endast liten ytterligare förädling före försäljning till konsument eller storhushåll. Avgränsningen av varuområdet är baserad i stora delar på den definition som utformats av *Food from Sweden*. *Food from Sweden* är en styrgrupp i vilken ingår representanter för staten, Exportrådet, LRF och livsmedelsindustrin. Styrgruppens uppgift är att med hjälp av statlig finansiering främja svensk export av livsmedel. Jordbruksverket har för styrgruppens räkning vissa år producerat statistik över exporten av förädlade livsmedel enligt den avgränsning av varuområdet som skett i tabellen.

Annan publicering

Utrikeshandelsstatistiken publiceras i Statistikdatabasen (SSD) som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Redovisningen består till

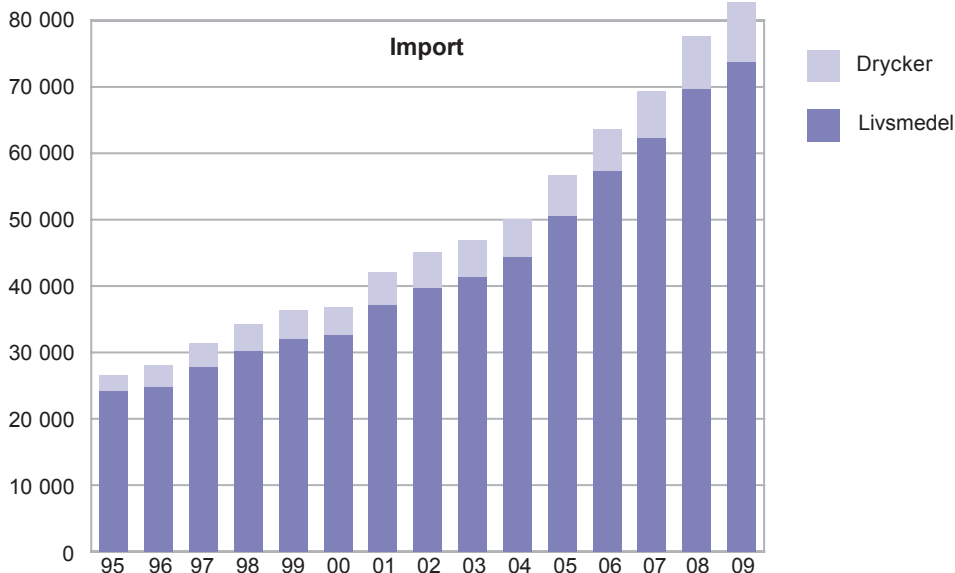
största delen av insamlade värden, dvs. utan korrigerings för svartsbortfall och för att de minsta företagen inte är representerade i statistiken.

SCB sammanställer i serien Statistiska meddelanden serie HA såväl insamlade som för svartsbortfall m.m. korrigerade uppgifter för utrikeshandeln, senast i HA 22 SM 1001 "Utrikeshandel, export och import av varor. Januari–december 2009, i löpande priser". Bortfallskorrigerings görs dock bara för varugrupper på 2-siffrig SITC-nivå och ej för olika länder.

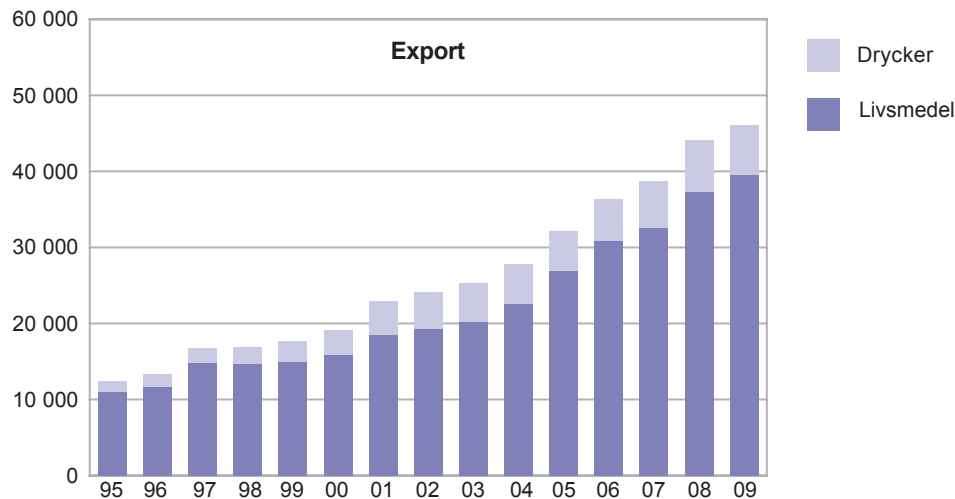
Jordbruksverket sammanställer varje år en särskild publikation över utrikeshandeln med jordbruksvaror och livsmedel, senast i "Sveriges utrikeshandel med jordbruksvaror och livsmedel 2006–2008", Rapport 2009:18. Uppgifterna i detta kapitel följer, vad gäller varuavgränsning m.m., mönstret i denna publicering.

Figur 16A**Import och export av livsmedel och drycker 1995–2009, milj. kr***Imports and exports of foodstuffs and beverages*

Milj. kr

Milj. kr

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Uppgifterna i tabell 16.1 baseras på *totala värden*, dvs. korrigerig har skett för bortfall av uppgiftslämnare och för att de minsta företagen ej lämnar uppgifter till statistiken. Övriga tabeller visar *insamlade värden* dvs. någon korrigerig enligt ovan har ej skett. Det här betyder att lägre värden redovisas för olika varugrupper och totalt i dessa tabeller än i tabell 16.1. I sammanställningen nedan visas med hur mycket insamlade värden i tabellerna 16.2–16.7 i *genomsnitt* skulle behöva räknas upp för att kompensera för bortfallet och förbättra jämförbarheten mellan år.

Korrigeringsfaktorer för att kompensera för bortfallet i insamlade värden. Faktorerna är enbart beräknade på uppgifter som redovisats i kronor och är bara direkt tillämpliga på 2-siffernivån i SITC

SITC	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
Import							
00	Levande djur	1,11	1,09	1,14	1,14	1,11	1,04
01	Kött och köttvaror	1,04	1,03	1,03	1,03	1,04	1,04
02	Mejeriprodukter och ägg	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,09
03	Fisk, kräft- o. blötdjur m.m.	1,01	1,01	1,01	1,01	1,01	1,02
04	Spannmål o. varor därav	1,02	1,02	1,03	1,03	1,03	1,04
05	Frukt och köksväxter	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03
06	Socket, sockervaror m.m.	1,03	1,05	1,05	1,03	1,03	1,04
07	Kaffe, te, kakao m.m.	1,03	1,02	1,03	1,03	1,07	1,08
08	Djurfoder	1,03	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03
09	Diverse livsmedel	1,02	1,02	1,02	1,03	1,04	1,04
11	Drycker	1,02	1,02	1,02	1,02	1,01	1,04
12	Tobak och tobaksvaror	1,00	1,00	1,01	1,01	1,01	1,07
22	Oljevåxtfrön, oljehaltiga nötter	1,01	1,05	1,03	1,02	1,01	1,02
4	Oljor och fetter	1,18	1,20	1,19	1,01	1,01	1,02
	Summa import	1,03	1,03	1,03	1,02	1,02	1,04
Export							
00	Levande djur	1,11	1,33	1,21	1,15	1,06	1,18
01	Kött och köttvaror	1,03	1,04	1,08	1,06	1,09	1,05
02	Mejeriprodukter och ägg	1,03	1,04	1,01	1,01	1,01	1,02
03	Fisk, kräft- o. blötdjur m.m.	1,01	1,01	1,01	1,01	1,01	1,01
04	Spannmål o. varor därav	1,01	1,02	1,02	1,03	1,02	1,01
05	Frukt och köksväxter	1,03	1,04	1,10	1,09	1,04	1,11
06	Socket, sockervaror m.m.	1,03	1,02	1,03	1,04	1,06	1,02
07	Kaffe, te, kakao m.m.	1,01	1,01	1,01	1,02	1,01	1,01
08	Djurfoder	1,07	1,01	1,06	1,08	1,05	1,06
09	Diverse livsmedel	1,01	1,01	1,01	1,01	1,02	1,02
11	Drycker	1,01	1,02	1,01	1,01	1,02	1,03
12	Tobak och tobaksvaror	1,03	1,00	1,01	1,05	1,03	1,07
22	Oljevåxtfrön, oljehaltiga nötter	1,10	1,01	1,16	1,01	1,01	1,04
4	Oljor och fetter	1,47	1,71	1,64	1,00	1,00	1,01
	Summa export	1,04	1,04	1,04	1,02	1,02	1,02

Tabell 16.1

**Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2004–2009, milj. kr.
Varugruppering enligt SITC**
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC

SITC	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Import						
00 Levande djur ¹	143	133	217	213	342	385
01 Kött och köttvaror	5 881	6 807	7 631	8 298	9 748	9 760
02 Mejeriprodukter och ägg	3 274	3 786	4 470	4 940	6 245	6 982
03 Fisk, kraft- o. blötdjur m.m.	9 564	12 023	14 916	16 792	17 783	19 970
04 Spannmål o. varor därav	3 437	3 604	3 724	4 125	4 795	4 857
05 Frukt och köksväxter	12 448	13 499	14 996	15 699	16 708	16 822
06 Socker, sockervaror m.m.	1 761	1 789	1 851	1 876	2 126	2 298
07 Kaffe, te, kakao m.m.	4 084	4 929	5 055	5 502	6 411	6 800
08 Djurfoder	2 102	2 030	2 165	2 250	3 064	3 444
09 Diverse livsmedel	3 979	4 133	4 718	5 071	5 977	6 360
11 Drycker	5 687	6 027	6 316	7 078	7 917	8 914
12 Tobak och tobaksvaror	1 948	1 273	1 261	1 162	1 192	1 345
22 Oljeväxtfrön, oljehaltiga nötter	589	384	433	557	772	535
4 Oljor och fetter	2 246	2 375	3 476	3 182	4 506	4 044
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	57 143	62 791	71 229	76 744	87 586	92 515
Därav EU-länder, %	70,3	66,7	64,4	64,4	64,3	62,2
All varuimport	739 203	833 757	939 730	1 034 450	1 097 903	910 897
Därav EU-länder, %	66,0	63,9	62,6	63,8	61,1	59,7
Export						
00 Levande djur ¹	220	217	181	177	225	188
01 Kött och köttvaror	1 276	1 500	1 595	1 837	2 353	1 947
02 Mejeriprodukter och ägg	2 207	2 522	2 619	3 038	3 520	3 148
03 Fisk, kraft- o. blötdjur m.m.	6 681	8 752	11 442	11 040	12 283	15 408
04 Spannmål o. varor därav	4 084	4 160	4 489	5 492	6 620	5 857
05 Frukt och köksväxter	1 901	2 071	2 404	2 451	2 464	2 817
06 Socker, sockervaror m.m.	897	838	1 113	886	1 328	1 415
07 Kaffe, te, kakao m.m.	2 091	2 572	2 673	2 850	3 043	3 309
08 Djurfoder	362	367	398	525	755	1 046
09 Diverse livsmedel	3 467	4 489	4 528	4 989	5 679	5 686
11 Drycker	5 225	5 236	5 503	6 087	6 805	6 543
12 Tobak och tobaksvaror	250	272	321	330	446	532
22 Oljeväxtfrön, oljehaltiga nötter	44	54	116	77	83	121
4 Oljor och fetter	2 027	1 556	1 455	1 200	1 614	1 597
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	30 731	34 606	38 838	40 978	47 218	49 615
Därav EU-länder, %	60,0	59,1	61,5	62,2	60,0	61,7
All varuexport	904 532	977 280	1 089 095	1 139 674	1 194 411	997 894
Därav EU-länder, %	53,5	52,9	53,5	54,1	53,3	52,1

1) Inklusive andra djur än husdjur inom jordbruket.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2004–2009, milj. kr, insamlade värden¹

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

SITC	Import	2004	2005	2006	2007	2008	2009*2
00	Levande djur	130	122	191	186	309	369
01	Kött och köttvaror	5 679	6 624	7 426	8 091	9 391	9 341
	Nötkött	1 669	2 056	2 256	2 407	2 784	2 676
	Griskött	1 673	1 958	2 253	2 531	2 811	2 898
	Får-, lamm- o. getkött	173	245	288	271	319	349
	Fjäderfäkött	898	952	1 054	1 052	1 299	1 288
	Övrigt kött inkl. vilt	88	114	150	194	225	175
	Beredda köttprodukter	1 177	1 299	1 424	1 636	1 952	1 955
02	Mejeriprodukter och ägg	3 219	3 730	4 380	4 865	6 140	6 420
	Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	771	976	1 149	1 289	1 636	1 798
	Smör o. andra smörfettsprodukter	30	153	211	205	231	242
	Glassvaror	383	425	550	594	669	693
	Ost och ostmassa	1 882	2 040	2 296	2 550	3 345	3 405
	Ägg och äggalbuminer	153	136	175	226	258	282
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	9 438	11 869	14 759	16 601	17 574	19 597
	Fisk, kräft- o. blötdjur	7 825	10 200	13 013	14 640	15 495	17 420
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	1 613	1 669	1 747	1 960	2 079	2 177
04	Spannmål o. varor därav	3 370	3 533	3 623	4 023	4 672	4 663
	Spannmål (exkl. ris)	213	234	260	424	536	405
	Mjöl, gryn, malt m.m.	112	127	147	157	221	221
	Ris	335	307	325	362	514	507
	Bakverk o. bröd m.m.	1 653	1 820	1 795	1 867	2 037	2 082
	Okokt pasta	307	310	334	379	461	482
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	749	735	762	834	902	966
05	Frukt och köksväxter³	12 238	13 255	14 680	15 463	16 433	16 374
	Färska o. kylda grönsaker ³	2 963	3 317	3 706	3 935	3 799	3 716
	Frysta grönsaker	397	416	450	507	601	633
	Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker, samt rotter, stam- el. rotknölar	137	154	172	175	198	213
	Beredda potatisprodukter	644	691	686	824	817	901
	Övriga beredningar av grönsaker	950	1 034	1 233	1 277	1 570	1 734
	Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	5 214	5 593	5 956	6 057	6 294	6 064
	Frost frukt o. bär	342	333	433	445	615	719
	Saft, sylt o. marmelad	916	910	1 163	1 368	1 658	1 423
	Övriga beredningar av frukt o. bär	675	806	881	875	881	970
06	socker, sockervaror m.m.	1 703	1 704	1 757	1 817	2 066	2 213
	Socker, melass o. honung	442	503	561	600	787	799
	Sockerkonfektyrer	1 260	1 201	1 195	1 217	1 279	1 415
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.⁴	3 981	4 824	4 919	5 335	5 966	6 286
	Kaffe o. kaffeersättningar ⁴	1 567	2 361	2 415	2 515	2 693	2 819
	Choklad o. kakaoberedningar	1 594	1 682	1 707	1 949	2 261	2 285
	Te, kakao o. kryddor	819	782	797	871	1 012	1 182
08	Djurfoder	2 041	1 987	2 123	2 209	2 994	3 339
09	Diverse livsmedelsprodukter	3 899	4 034	4 614	4 936	5 731	6 095
	Soppor, såser o. buljonger	1 049	1 155	1 163	1 284	1 570	1 753
	Margarin o. annat matfett	361	390	420	448	554	513
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	516	595	635	693	813	848
	Övriga livsmedel, bl a. homogeniserade	1 973	1 894	2 395	2 511	2 795	2 982
11	Drycker	5 600	5 904	6 164	6 967	7 809	8 599
	Starksprit	1 103	1 083	1 015	1 237	1 490	1 594
	Vin	2 980	3 270	3 528	4 036	4 419	4 975
	Övriga drycker med alkohol	628	599	620	683	797	925
	Drycker utan alkohol	889	953	1 001	1 011	1 102	1 105
12	Tobak o. tobaksvaror	1 942	1 269	1 247	1 154	1 182	1 261
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	582	366	422	547	764	527
4	Oljor och fetter	1 899	1 978	2 918	3 155	4 458	3 961
	Totalt	55 719	61 200	69 223	75 349	85 488	89 045

1) Se faktaruta på sid. 272.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2 (forts.)

SITC	Export	2004	2005	2006	2007	2008	2009*2
00	Levande djur	198	163	150	154	212	159
01	Kött och köttvaror	1 236	1 442	1 471	1 734	2 156	1 860
	Nötkött	116	119	74	77	174	97
	Griskött	560	573	557	591	778	522
	Får-, lamm- o. getkött	8	12	10	9	8	8
	Fjäderfäkött	89	154	199	236	148	117
	Övrigt kött inkl. vilt	73	72	87	108	109	87
	Beredda köttprodukter	389	511	543	711	939	1 029
02	Mejeriprodukter och ägg	2 152	2 427	2 589	2 998	3 477	3 098
	Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	730	890	974	1 451	1 659	1 421
	Smör o. andra smörfettsprodukter	473	534	602	500	534	476
	Glassvaror	313	326	292	303	346	399
	Ost och ostmassa	507	570	621	643	810	685
	Ägg och äggalbuminer	129	108	101	101	128	117
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	6 602	8 666	11 336	10 942	12 139	15 305
	Fisk, kräft- o. blötdjur	5 851	7 949	10 627	10 161	11 184	14 260
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	750	717	709	781	954	1 045
04	Spannmål o. varor därav	4 043	4 062	4 413	5 328	6 520	5 776
	Spannmål (exkl. ris)	1 213	1 015	1 144	1 536	2 249	1 397
	Mjöl, gryn, malt m.m.	436	521	426	621	726	436
	Ris	9	20	78	63	23	14
	Bakverk o. bröd m.m.	2 078	2 187	2 375	2 649	2 984	3 357
	Okokt pasta	20	21	26	32	36	36
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	287	298	362	427	503	534
05	Frukt och köksväxter³	1 839	1 992	2 188	2 239	2 380	2 540
	Färska o. kyllda grönsaker ³	175	207	270	221	262	286
	Frysta grönsaker	248	260	239	247	260	304
	Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- el. rotknölar	34	36	25	28	26	44
	Beredda potatisprodukter	130	165	203	229	292	273
	Övriga beredningar av grönsaker	197	219	248	273	267	280
	Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	565	569	553	522	510	702
	Frost frukt o. bär	250	274	302	344	362	266
	Saft, sylt o. marmelad	165	156	224	268	313	297
	Övriga beredningar av frukt o. bär	74	105	124	109	89	89
06	Socker, sockervaror m.m.	869	822	1 080	850	1 251	1 388
	Socker, melass o. honung	473	423	659	415	771	902
	Sockerkonfektyrer	395	399	421	434	480	486
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	2 064	2 548	2 639	2 805	2 998	3 273
	Kaffe o. kaffeersättningar	448	847	828	878	955	1 035
	Choklad o. kakaoberedningar	1 464	1 555	1 639	1 763	1 861	1 978
	Te, kakao o. kryddor	152	146	172	164	182	260
08	Djurfoder	339	365	377	487	718	982
09	Diverse livsmedelsprodukter	3 425	4 447	4 504	4 926	5 576	5 577
	Soppor, såser o. buljonger	591	644	679	817	907	1 017
	Margarin o. annat matfett	532	1 119	1 099	1 307	1 770	1 624
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	416	469	462	435	503	462
	Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	1 887	2 216	2 263	2 366	2 396	2 475
11	Drycker	5 190	5 154	5 435	6 029	6 653	6 368
	Starksprit	4 461	4 401	4 641	5 088	5 394	5 001
	Vin	274	197	150	102	146	152
	Övriga drycker med alkohol	172	273	375	543	737	865
	Drycker utan alkohol	283	283	269	297	375	349
12	Tobak o. tobaksvaror	243	271	319	315	431	498
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	40	53	101	76	82	117
4	Oljor och fetter	1 377	909	889	1 197	1 608	1 586
	Totalt	29 617	33 320	37 488	40 080	46 200	48 528

2) Databasuttag mars 2010.

3) Varuinnehållet i KN 12.12.99 har i viss grad ändrats fr.o.m. 2007 trots oförändrat kodnummer.

4) Exkl. KN 21.01.1100 och KN 21.01.1119 "Extrakter, essenser o. koncentrat av kaffe" 2008–2009 respektive 2004–2007.

Tabell 16.3**Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2004–2009, 1 000-tals ton, insamlade värden¹***Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data*

SITC	Import	2004	2005	2006	2007	2008	2009*2
00	Levande djur	0,5	0,4	0,8	0,7	0,7	0,6
01	Kött och köttvaror	177,3	203,6	220,0	238,5	258,0	244,1
	Nötkött	57,5	64,0	65,7	70,0	73,5	66,9
	Griskött	48,3	59,0	64,7	74,6	82,8	80,1
	Får-, lamm- o. getkött	4,4	5,7	6,5	6,3	7,1	8,0
	Fjäderfäkött	29,7	32,9	38,5	35,2	37,5	38,0
	Övrigt kött inkl. vilt	2,7	3,6	4,0	5,1	4,8	3,8
	Beredda köttprodukter	34,7	38,5	40,6	47,3	52,2	47,3
02	Mejeriprodukter och ägg	180,1	207,1	238,9	252,1	297,8	375,6
	Mjök, grädde, yoghurt m.m.	88,5	108,1	119,2	125,9	166,4	240,1
	Smör o. andra smörfettsprodukter	1,1	5,4	7,6	7,9	7,5	8,9
	Glassvaror	22,0	24,0	32,3	31,7	29,7	29,0
	Ost och ostmassa	55,8	58,4	65,8	70,2	79,4	82,7
	Ägg och äggalbuminer	12,8	11,3	14,1	16,4	14,8	14,9
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	317,3	354,8	389,6	453,0	482,0	511,3
	Fisk, kräft- o. blötdjur	266,8	304,0	337,7	396,4	426,5	455,8
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	50,5	50,9	51,9	56,6	55,4	55,6
04	Spannmål o. varor därav	400,7	444,6	453,2	495,8	523,4	465,4
	Spannmål (exkl. ris)	141,1	171,1	151,2	195,4	226,1	176,5
	Mjöl, gryn, malt m.m.	28,1	32,1	39,6	35,5	41,7	39,1
	Ris	55,4	57,6	76,1	72,4	62,9	54,4
	Bakverk o. bröd m.m.	93,4	103,5	101,6	102,3	104,8	100,4
	Okokt pasta	44,6	44,4	47,6	48,3	42,7	46,5
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	38,2	36,0	37,1	41,8	45,2	48,4
05	Frukt och köksväxter³	1 450,0	1 445,9	1 521,2	1 566,5	1 631,2	1 503,9
	Färska o. kyllda grönsaker ³	367,2	348,5	370,6	392,4	393,3	365,1
	Frysta grönsaker	51,0	51,2	53,8	58,8	67,8	62,7
	Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- el. rotknölar	11,1	10,6	12,4	12,0	14,3	13,0
	Beredda potatisprodukter	76,4	86,4	86,1	92,6	92,2	94,5
	Övriga beredningar av grönsaker	113,0	119,0	131,8	131,2	149,0	141,1
	Färsk, kylld, torkad frukt, bär o. nötter	650,2	642,7	666,7	672,5	664,4	618,4
	Fryst frukt o. bär	23,3	23,1	25,2	22,9	27,7	29,0
	Soft, sylt o. marmelad	108,6	113,6	118,8	127,2	171,6	132,6
	Övriga beredningar av frukt o. bär	49,2	50,7	55,7	57,0	51,0	47,4
06	Socker, sockervaror m.m.	157,1	156,9	158,9	165,2	189,1	164,8
	Socker, melass o. honung	99,0	102,9	105,7	106,5	133,5	111,5
	Sockerkonfektyrer	58,1	53,9	53,2	58,6	55,7	53,3
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.⁴	180,0	191,7	194,5	207,5	209,4	203,6
	Kaffe o. kaffeersättningar ⁴	104,9	116,7	121,8	122,8	119,1	116,8
	Choklad o. kakaoberedningar	47,8	49,6	47,4	57,8	62,0	59,3
	Te, kakao o. kryddor	27,4	25,3	25,3	27,0	28,3	27,6
08	Djurfoder	708,2	690,0	672,9	643,8	792,4	781,0
09	Diverse livsmedelsprodukter	192,8	206,8	214,1	223,3	239,1	243,9
	Soppor, såser o. buljonger	65,5	71,9	71,6	78,2	85,9	88,1
	Margarin o. annat matfett	41,0	42,3	40,9	40,2	42,6	39,1
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	36,3	37,9	39,6	39,8	43,2	44,6
	Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	50,0	54,7	62,0	65,1	67,4	72,1
11	Drycker	1 076,6	1 005,4	1 446,7	1 409,5	1 674,6	1 910,4
	Starksprit	25,4	23,8	21,0	24,8	31,8	30,7
	Vin	124,6	130,3	127,8	139,6	139,8	150,4
	Övriga drycker med alkohol	103,0	62,3	62,7	62,9	73,8	51,5
	Drycker utan alkohol	823,7	789,0	1 235,1	1 182,2	1 429,3	1 677,9
12	Tobak o. tobaksvaror	16,8	13,3	12,7	10,9	13,4	12,3
22	Oljeväxtrön o. oljehaltiga nötter	254,6	174,8	196,1	204,6	163,8	85,5
4	Oljor och fetter	396,5	409,0	571,3	481,6	498,6	518,9

1) Se faktaruta sid. 272.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.3 (forts.)

SITC	Export	2004	2005	2006	2007	2008	2009*2
00	Levande djur	3,4	3,0	2,6	3,0	3,8	3,2
01	Kött och köttvaror	66,0	67,9	89,4	100,1	106,2	97,2
	Nötkött	4,0	4,0	2,8	3,2	4,9	3,0
	Griskött	34,9	34,8	30,5	33,4	43,5	31,7
	Får-, lamm- o. getkött	0,1	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1
	Fjäderfäkött	13,4	13,3	38,4	36,3	28,9	30,5
	Övrigt kött inkl. vilt	1,1	1,0	1,4	2,9	1,8	2,0
	Beredda köttprodukter	12,4	14,7	16,1	24,1	26,9	29,7
02	Mejeriprodukter och ägg	124,3	129,6	126,3	583,3	600,3	594,8
	Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	62,7	68,1	61,1	523,3	542,0	538,0
	Smör o. andra smörfettsprodukter	23,5	23,9	27,2	21,3	19,2	20,3
	Glassvaror	16,7	16,7	15,8	16,3	16,2	17,0
	Ost och ostmassa	16,3	16,2	19,1	19,6	19,6	16,6
	Ägg och äggalbuminer	5,0	4,7	3,0	2,8	3,2	3,0
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	322,5	361,6	433,8	431,8	466,3	523,0
	Fisk, kräft- o. blötdjur	299,4	341,1	414,2	410,3	442,6	498,0
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	23,1	20,6	19,6	21,4	23,7	25,0
04	Spannmål o. varor därav	1 348,5	1 324,4	1 293,2	1 247,5	1 333,1	1 155,8
	Spannmål (exkl. ris)	1 055,3	964,8	943,6	871,7	1 002,8	895,2
	Mjöl, gryn, malt m.m.	185,5	244,1	204,8	224,8	191,5	115,9
	Ris	1,1	3,7	23,5	18,0	4,0	1,2
	Bakverk o. bröd m.m.	92,0	96,9	102,0	111,4	113,8	122,4
	Okokt pasta	1,3	1,1	1,5	1,9	2,0	1,7
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	13,3	13,8	17,7	19,6	19,0	19,5
05	Frukt och köksväxter³	172,1	171,4	195,6	182,2	159,2	167,3
	Färska o. kyllda grönsaker ³	23,7	20,7	37,0	29,7	19,5	19,7
	Frysta grönsaker	31,4	33,1	29,8	29,5	28,9	30,1
	Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- el. rotknölar	10,0	13,4	4,6	7,5	3,0	5,9
	Beredda potatisprodukter	7,5	10,6	12,3	11,4	12,6	9,3
	Övriga beredningar av grönsaker	10,0	11,5	14,0	14,6	13,4	13,0
	Färsk, kylld, torkad frukt, bär o. nötter	60,8	51,8	57,6	51,1	45,5	58,1
	Frost frukt o. bär	13,9	14,0	12,9	12,9	13,8	10,9
	Saft, sylt o. marmelad	10,2	11,3	20,4	18,6	17,4	16,5
	Övriga beredningar av frukt o. bär	4,5	5,2	7,1	6,9	5,2	3,7
06	Socket, sockervaror m.m.	154,1	145,0	175,8	101,8	181,9	184,4
	Socket, melass o. honung	139,1	130,0	160,2	85,1	164,2	167,0
	Socketkonfektyrer	15,1	15,0	15,6	16,6	17,7	17,3
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	62,8	75,9	77,5	83,9	84,5	84,0
	Kaffe o. kaffeersättningar	13,7	26,1	25,2	26,1	26,6	26,5
	Choklad o. kakaoberedningar	46,7	47,6	49,6	55,0	55,0	54,3
	Te, kakao o. kryddor	2,4	2,2	2,7	2,8	2,9	3,2
08	Djurfoder	109,6	106,5	108,7	132,1	151,2	217,1
09	Diverse livsmedelsprodukter	139,3	222,5	224,5	232,8	242,1	233,6
	Soppor, såser o. buljonger	19,4	25,8	29,4	35,9	38,1	36,3
	Margarin o. annat matfett	65,5	128,0	122,8	124,8	127,9	122,0
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	23,1	23,9	23,5	22,8	23,7	22,6
	Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	31,3	44,8	48,8	49,4	52,3	52,7
11	Drycker	139,9	154,9	165,6	188,6	224,0	222,4
	Starksprit	76,8	84,3	90,0	103,8	107,4	97,4
	Vin	8,3	6,2	4,9	2,9	3,4	4,5
	Övriga drycker med alkohol	16,2	25,5	29,2	40,6	64,2	77,5
	Drycker utan alkohol	38,6	38,9	41,4	41,4	49,0	42,9
12	Tobak o. tobaksvaror	1,2	1,4	1,4	1,6	2,0	2,2
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	7,3	10,4	26,7	16,3	12,1	25,6
4	Oljor och fetter	183,0	138,7	143,0	160,4	156,8	156,0

2) Databasuttag mars 2010.

3) Varuinnehållet i KN 12.12.99 har i viss grad ändrats fr.o.m. 2007 trots oförändrat kodnummer.

4) Exkl. KN 21.01.1100 och KN 21.01.1119 "Extrakter, essenser o. koncentrat av kaffe" 2008–2009 respektive 2004–2007.

Tabell 16.4**Import och export av husdjur 2004–2009, ton, 1 000-tals kr samt antal djur, insamlade värden¹***Imports and exports of livestock, collected data*

KN-kod		2004	2005	2006	2007	2008	2009* ²
	Import	Ton					
01.02	Nötkreatur	0	0	0	0	0	0
01.03	Svin	0	9	267	131	16	26
01.04	Får och getter	0	0	3	0	4	0
01.05	Fjäderfä	11	13	9	28	21	10
		Tkr					
01.02	Nötkreatur	122	0	184	0	3	4
01.03	Svin	0	361	6 097	3 411	868	1 220
01.04	Får och getter	0	0	23	108	79	0
01.05	Fjäderfä	18 243	24 447	19 809	29 500	34 612	26 456
	Summa import, tkr	18 365	24 808	26 113	33 019	35 562	27 680
		Antal djur					
01.02	Nötkreatur	16	0	24	0	2	1
01.03	Svin	0	118	8 706	4 277	158	219
01.04	Får och getter	0	0	70	422	328	0
01.05	Fjäderfä	111 426	199 951	166 305	772 368	374 484	355 841
	Export	Ton					
01.02	Nötkreatur	353	920	210	689	960	400
01.03	Svin	2 475	1 536	1 740	1 853	2 245	2 382
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	240	187	231	47	53	50
		Tkr					
01.02	Nötkreatur	9 858	34 933	5 986	18 654	36 702	10 412
01.03	Svin	23 035	14 682	18 069	15 290	26 765	27 818
01.04	Får och getter	0	0	14	0	0	1
01.05	Fjäderfä	59 992	38 731	39 987	29 378	39 147	42 684
	Summa export, tkr	92 885	88 346	64 056	63 322	102 614	80 915
		Antal djur					
01.02	Nötkreatur	698	1 954	412	1 348	1 871	723
01.03	Svin	19 894	10 182	11 022	11 552	13 295	13 720
01.04	Får och getter	0	0	10	0	0	2
01.05	Fjäderfä	5 338 907	3 116 679	5 340 697	1 870 654	2 615 772	2 945 891

1) Se faktaruta sid. 272.

2) Databasuttag mars 2010.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5

Import och export av förädlade livsmedel 2004–2009, milj. kr, insamlade värden¹

Imports and exports of processed foodstuffs, collected data

Import	2004	2005	2006	2007	2008	2009*2
Beredda produkter av kött, vilt och fågel³	5 541	6 472	7 250	7 903	9 106	9 020
Styckat nötkött	1 643	2 016	2 199	2 325	2 646	2 497
Styckat griskött	1 507	1 776	2 004	2 221	2 546	2 595
Styckat får- lamm- och getkött	126	196	228	216	259	277
Styckat fjäderfakött	866	914	1 011	1 011	1 220	1 220
Övrigt styckat kött ³	74	95	127	149	173	125
Torkat, saltat eller rökt kött m.m.	151	182	259	352	317	356
Beredningar av kött	1 174	1 294	1 422	1 629	1 945	1 949
Mejeri- och äggprodukter	2 939	3 226	3 772	4 136	5 192	5 327
Mjök- och gräddpulver m.m., konsumentförp.	158	206	276	224	240	203
Yoghurt	273	351	422	495	637	654
Fil, gräddfyl m.m.	110	88	71	82	78	78
Smör, konsumentförpackat	17	13	12	5	10	47
Ost och ostmassa	1 882	2 040	2 296	2 550	3 345	3 405
Glassvaror	383	425	550	594	669	693
Äggprodukter	116	104	145	186	213	248
Beredda fisk- och skaldjursprodukter	5 000	5 692	6 651	7 969	7 728	7 743
Fiskfiléer och fiskkött, färskt eller fryst	1 957	2 328	2 853	3 168	3 011	3 562
Torkad, saltad eller rökt fisk	1 431	1 694	2 051	2 840	2 638	2 005
Beredda sillprodukter	98	123	116	164	147	192
Övr. beredda fisk- och skaldjursprodukter	1 515	1 546	1 630	1 796	1 932	1 984
Beredningar av spannmål	2 726	2 890	2 922	3 124	3 448	3 571
Mixer och deg för beredn. av bakverk	100	106	113	130	160	180
Knäckebröd	86	115	133	120	133	140
Skorpor	23	27	32	31	34	32
Kakor och kex	312	312	273	278	283	301
Övriga bakverk, bröd, pizzor, piroger m.m.	1 232	1 366	1 357	1 438	1 586	1 608
Övr. beredningar av spannmål och mjöl	973	963	1 014	1 127	1 251	1 308
Beredda frukter och grönsaker	4 011	4 308	4 999	5 461	6 356	6 618
Frysta grönsaker	397	416	450	507	601	633
Beredda potatisprodukter	600	651	647	776	761	849
Andra beredningar av grönsaker	994	1 066	1 266	1 322	1 582	1 749
Frysta blåbär	71	92	153	107	152	210
Övr. frysta, torkade m.m. frukter och bär	370	369	436	494	658	732
Saft	756	748	984	1 176	1 438	1 206
Sylt och marmelad	190	193	218	240	287	273
Andra beredningar av frukt och bär (inkl. nötter)	633	773	844	837	876	967
Sockerkonfektyrer	1 255	1 197	1 191	1 206	1 271	1 406
Kaffe, te, kakao m.m.⁴	2 696	2 826	2 790	3 089	3 312	3 489
Rostat kaffe	256	277	263	299	324	389
Essenser och koncentrat av kaffe m.m. ⁴	219	280	243	239	38	37
Te samt essenser och koncentrat av te	247	249	273	290	327	367
Kakaomassa, kakaosmör och kakaopulver	380	339	303	312	362	411
Chokladprodukter och chokladpulver	1 594	1 682	1 707	1 949	2 261	2 285
Diverse livsmedel	3 412	3 477	4 006	4 296	5 040	5 341
Såser och beredningar för såser	809	916	902	985	1 200	1 344
Soppor och buljonger	240	239	262	299	370	409
Fast margarin	235	226	206	213	242	246
Flytande margarin och annat matfett	126	164	214	235	311	267
Välling m.m.	117	122	136	172	226	244
Övriga produkter (bl.a. smörfettsblandn.)	1 885	1 810	2 287	2 392	2 691	2 831
Drycker	5 590	5 888	6 158	6 948	7 740	8 573
Vodka	81	92	72	74	104	118
Annan starksprit	1 012	975	937	1 144	1 317	1 450
Vin	2 926	3 215	3 484	3 979	4 370	4 829
Öl och cider m.m.	628	599	620	683	797	925
Övriga drycker med alkohol	54	54	44	57	49	146
Mineralvatten, läsk m.m.	889	953	1 001	1 011	1 102	1 105
Oljor och fetter	1 899	1 978	2 918	3 155	4 458	3 961
Summa import av förädlade livsmedel	35 070	37 954	42 657	47 287	53 651	55 049

1) Se faktaruta på sid. 272.

2) Databasuttag mars 2010.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.5 (forts.)

Export	2004	2005	2006	2007	2008	2009*2
Beredda produkter av kött, vilt och fågel³	1 135	1 337	1 348	1 530	1 987	1 741
Styckat nötkött	81	91	53	46	120	63
Styckat griskött	507	494	464	377	587	441
Styckat får- lamm- och getkött	7	10	9	8	7	8
Styckat fjäderfakött	60	126	134	135	98	93
Övrigt styckat kött ³	64	59	69	89	88	63
Torkat, saltat eller rökt kött m.m.	27	48	77	166	137	45
Beredningar av kött	389	509	541	708	953	1 028
Mejeri- och äggprodukter	1 530	1 893	2 125	2 533	2 710	2 305
Mjölk- och gräddpulver m.m., konsumentförp.	515	654	721	1 054	1 288	1 011
Yoghurt	11	21	32	56	65	62
Fil, gräddfil m.m.	31	52	59	60	55	55
Smör, konsumentförpackat	82	204	339	361	69	15
Ost och ostmassa	507	570	621	643	810	685
Glassvaror	313	326	292	303	346	399
Äggprodukter	71	65	61	56	77	78
Beredda fisk- och skaldjursprodukter	2 877	3 231	3 890	4 184	4 305	4 668
Fiskfiléer och fiskkött, färskt eller fryst	862	1 034	1 317	1 204	1 201	1 689
Torkad, saltad eller rökt fisk	1 265	1 480	1 864	2 199	2 150	1 935
Beredda sillprodukter	192	167	174	165	164	200
Övr. beredda fisk- och skaldjursprodukter	558	550	535	616	790	845
Beredningar av spannmål	2 388	2 509	2 769	3 115	3 531	3 932
Mixer och deg för beredn. av bakverk	121	139	190	181	189	207
Knäckebröd	237	219	214	260	354	373
Skorpor	211	213	226	233	224	240
Kakor och kex	372	396	467	549	626	639
Övriga bakverk, bröd, pizzor, piroger m.m.	1 258	1 358	1 468	1 606	1 780	2 105
Övr. beredningar av spannmål och mjöl	188	184	204	286	359	368
Beredda frukter och grönsaker	1 092	1 216	1 392	1 523	1 640	1 564
Frysta grönsaker	248	260	239	247	260	304
Beredda potatisprodukter	117	154	194	223	283	267
Andra beredningar av grönsaker	212	235	274	302	288	300
Frysta blåbär (ingår i övriga frysta bär)	143	198	215	251	222	101
Övr. frysta, torkade m.m. frukter och bär	117	90	107	106	156	178
Saft	79	87	137	164	162	141
Sylt och marmelad	108	90	108	130	182	188
Andra beredningar av frukt och bär (inkl. nötter)	68	103	119	100	87	86
Sockerkonfektyrer	395	397	421	434	480	486
Kaffe, te, kakao m.m.	1 986	2 461	2 554	2 710	2 876	3 077
Rostat kaffe	370	745	747	774	831	882
Essenser och koncentrat av kaffe m.m.	75	90	75	92	104	97
Te samt essenser och koncentrat av te	73	65	87	75	72	103
Kakaomassa, kakaosmör och kakaopulver	4	6	6	6	7	17
Chokladprodukter och chokladpulver	1 464	1 555	1 639	1 763	1 861	1 978
Diverse livsmedel⁵	2 903	3 987	4 025	4 480	5 376	5 325
Såser och beredningar för såser	469	531	572	696	768	860
Soppor och buljonger	122	112	107	122	139	157
Fast margarin	219	236	237	259	377	341
Flytande margarin och annat matfett ⁵	144	836	810	1 001	1 314	1 198
Välling m.m.	130	160	167	182	211	147
Övriga produkter (bl.a. smörfettsblandn.)	1 819	2 111	2 132	2 221	2 567	2 622
Drycker	5 190	5 154	5 435	6 029	6 643	6 345
Vodka	4 194	4 183	4 381	4 735	4 823	4 449
Annan starksprit	266	218	260	353	562	529
Vin	265	189	141	89	121	137
Öl och cider m.m.	172	273	375	543	737	865
Övriga drycker med alkohol	9	8	9	12	26	15
Mineralvatten, läsk m.m.	283	283	269	297	375	349
Oljor och fettter	1 377	909	889	1 197	1 608	1 586
Summa export av förädlade livsmedel	20 873	23 093	24 848	27 735	31 157	31 030

3) Varuinnehållet i KN 02.08.90 har i viss grad ändrats fr.o.m. 2007 trots oförändrat kodnummer.

4) Exkl. KN 21.01.1100 år 2008–2009 och KN 21.01.1119 år 2004–2007 "Extrakter, essenser o. koncentrat av kaffe".

5) Exkl. KN 15.17.9091 "Blandningar av flytande feta vegetabiliska fetter, ätbara med en mjölkfetthalt av <= 10 viktprocent" 2004–2009.

Tabell 16.6

Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2009, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC
Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data. Specification according to SITC

SITC	2004	2005	2006	2007	2008	2009*2
00 Levande djur	130	122	191	186	309	369
USA	42	29	72	54	120	215
Tyskland	19	13	18	17	21	40
Danmark	14	13	21	16	32	31
Island	18	15	19	20	33	24
Norge	8	8	13	18	17	19
Storbritannien och Nordirland	14	19	17	24	28	18
01 Kött o köttvaror	5 679	6 624	7 426	8 091	9 391	9 341
Danmark	2 326	2 561	2 698	2 860	3 220	3 155
Tyskland	1 064	1 365	1 493	1 637	1 933	1 997
Irland	545	725	810	824	1 135	989
Nederländerna	331	373	447	552	776	738
Polen	83	102	255	271	433	541
Finland	257	173	242	254	243	327
02 Mjök, mejeriprodukter samt ägg	3 219	3 730	4 380	4 865	6 140	6 420
Danmark	920	1 254	1 624	1 741	2 300	2 404
Tyskland	557	690	795	866	1 107	1 046
Nederländerna	449	413	454	553	730	779
Finland	344	323	374	457	542	585
Frankrike	318	338	347	372	438	537
Italien	214	222	243	267	309	309
03 Fisk, kräft- o blötdjur, varor därav	9 438	11 869	14 759	16 601	17 574	19 597
Norge	6 659	8 870	11 406	12 721	13 640	15 567
Danmark	1 209	1 325	1 413	1 505	1 589	1 578
Kina	224	304	352	466	432	543
Nederländerna	210	219	292	290	241	226
Thailand	79	113	176	230	245	202
Tyskland	168	186	180	175	181	192
04 Spannmål o varor därav	3 370	3 533	3 623	4 023	4 672	4 663
Tyskland	584	687	743	824	1 116	1 103
Danmark	705	847	763	783	736	688
Italien	338	318	341	398	523	561
Belgien	382	437	491	467	472	550
Nederländerna	263	225	233	263	310	355
Storbritannien och Nordirland	360	252	227	241	282	259
05 Frukt o köksväxter	12 238	13 255	14 680	15 463	16 433	16 374
Nederländerna	3 288	3 548	4 034	4 462	4 345	4 376
Spanien	1 530	1 670	1 898	1 853	1 843	1 875
Tyskland	1 149	1 402	1 421	1 587	1 779	1 728
Danmark	841	827	902	1 002	1 453	1 301
Italien	865	941	1 077	1 152	1 243	1 162
Belgien	695	771	783	838	940	1 058
06 Socker, sockervaror o honung	1 703	1 704	1 757	1 817	2 066	2 213
Danmark	847	724	712	667	824	783
Nederländerna	148	171	165	229	241	278
Tyskland	206	217	175	171	166	194
Finland	78	101	124	186	142	169
Polen	15	50	40	49	110	131
Storbritannien och Nordirland	94	95	133	130	122	114
07 Kaffé, te, kakao, kryddor o varor därav	4 003	4 842	4 942	5 378	6 275	6 645
Tyskland	502	584	562	632	711	896
Brasilien	439	756	777	747	850	802
Nederländerna	581	561	571	622	693	790
Danmark	459	437	438	461	476	439
Belgien	278	286	291	377	439	434
Colombia	206	330	349	349	361	312

1) Se faktaruta på sid. 272.

2) Databasuttag mars 2010.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.6 (forts.)

SITC	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ^{*2}
08 Djurfoder	2 041	1 987	2 123	2 209	2 994	3 339
Danmark	543	540	640	594	543	513
Nederländerna	288	302	297	319	553	510
Norge	198	230	274	326	437	477
Tyskland	270	278	257	240	378	448
Brasilien	299	208	172	182	440	383
Frankrike	134	140	156	172	212	375
09 Diverse livsmedel	3 899	4 034	4 614	4 955	5 800	6 122
Danmark	766	824	937	1 035	1 308	1 098
Nederländerna	444	539	566	578	641	804
Irland	709	522	756	702	771	782
Tyskland	413	416	436	466	552	617
Storbritannien och Nordirland	287	268	287	317	321	355
Frankrike	99	132	165	163	230	294
11 Drycker	5 600	5 904	6 164	6 948	7 740	8 573
Frankrike	672	719	733	868	999	1 145
Italien	604	631	663	774	813	986
Tyskland	658	705	739	819	918	983
Storbritannien och Nordirland	433	488	554	726	818	851
Danmark	775	745	733	760	889	826
Sydafrika	268	352	406	504	555	694
12 Tobak och tobaksvaror	1 942	1 269	1 247	1 154	1 182	1 261
Danmark	393	364	357	327	311	377
Tjeckien	0	0	0	0	72	340
Österrike	197	184	118	102	147	183
Nederländerna	1 089	447	422	35	25	80
Tyskland	113	100	197	572	475	70
Polen	0	8	20	22	9	48
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	582	366	422	547	764	527
Tyskland	360	159	184	299	286	147
Danmark	33	31	57	73	71	75
Frankrike	37	2	1	7	107	61
Nederländerna	20	29	43	61	70	54
Italien	3	3	6	5	53	54
Argentina	4	3	2	3	14	24
4 Animaliska o. vegetabiliska fetter	2 218	2 352	3 429	3 155	4 458	3 961
Danmark	276	214	380	741	1 141	919
Norge	260	299	316	351	540	568
Malaysia	399	428	781	620	833	443
Belgien	81	88	122	123	297	429
Tyskland	353	300	432	301	495	360
Nederländerna	387	519	770	532	376	328
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	56 060	61 592	69 756	75 392	85 796	89 404
Norge	7 921	10 280	12 962	14 301	15 553	17 470
Danmark	10 108	10 707	11 674	12 564	14 894	14 187
Tyskland	6 415	7 104	7 631	8 606	10 119	9 821
Nederländerna	7 779	7 564	8 468	8 700	9 261	9 635
Italien	2 531	2 661	2 945	3 282	3 680	3 877
Frankrike	2 293	2 477	2 658	3 004	3 520	3 794
Belgien	1 957	2 113	2 283	2 380	2 885	3 226
Spanien	2 275	2 470	2 683	2 711	2 724	2 835
Storbritannien och Nordirland	1 770	1 803	1 964	2 314	2 489	2 497
Finland	1 740	1 532	1 638	1 950	2 066	2 157
Irland	1 438	1 517	1 850	1 837	2 134	2 041
Polen	672	830	1 072	1 246	1 741	1 924
Brasilien	1 096	1 363	1 326	1 419	1 571	1 412
USA	765	955	987	985	1 115	1 291
Kina	375	473	547	705	729	852

Tabell 16.7

Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2009, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC*Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC*

SITC	2004	2005	2006	2007	2008	2009*2
00 Levande djur	198	163	150	154	212	159
Norge	32	37	47	46	45	45
Danmark	41	30	30	32	59	43
Tyskland	23	16	17	17	28	28
Finland	7	10	13	8	15	14
Litauen	3	4	4	7	3	7
Storbritannien och Nordirland	6	1	0	0	0	6
01 Kött o köttvaror	1 236	1 442	1 471	1 734	2 156	1 860
Finland	255	281	309	372	486	439
Danmark	233	283	378	339	255	297
Polen	7	3	41	129	178	174
Tyskland	89	110	118	110	145	146
Storbritannien och Nordirland	115	153	139	132	212	136
Belgien	23	12	16	40	107	121
02 Mjök, mejeriprodukter samt ägg	2 152	2 427	2 589	2 998	3 477	3 098
Finland	293	331	310	355	485	545
Danmark	434	648	679	581	591	501
Storbritannien och Nordirland	64	115	160	432	481	404
Egypten	140	112	75	104	129	212
Tyskland	264	185	247	335	207	206
Oman	0	97	208	150	527	192
03 Fisk, kraft- o blötdjur, varor därav	6 602	8 666	11 336	10 942	12 139	15 305
Frankrike	1 302	1 671	2 273	1 878	2 199	2 991
Polen	403	1 152	1 555	1 350	2 156	2 866
Portugal	567	807	1 040	1 520	1 493	1 493
Storbritannien och Nordirland	343	753	1 062	1 055	825	1 241
Tyskland	597	645	714	658	740	1 098
Spanien	509	552	871	837	865	1 068
04 Spannmål o varor därav	4 043	4 062	4 413	5 328	6 520	5 776
Norge	698	761	860	1 029	1 234	1 274
Danmark	656	559	672	775	1 056	914
Tyskland	506	483	556	768	979	810
Finland	417	390	421	476	495	623
Spanien	235	288	237	339	255	468
Nederländerna	133	69	202	146	140	226
05 Frukt o köksväxter	1 839	1 992	2 188	2 239	2 380	2 540
Finland	629	650	599	612	675	871
Danmark	191	244	382	397	389	369
Norge	255	303	410	385	384	343
Italien	180	177	180	177	187	225
Tyskland	172	158	119	125	176	189
Belgien	24	17	18	39	45	71
06 Socker, sockervaror o honung	869	822	1 080	850	1 251	1 388
Finland	113	124	239	169	203	339
Danmark	272	258	317	295	395	325
Polen	4	1	2	5	22	248
Norge	177	175	185	188	258	207
Tyskland	13	15	29	83	120	129
Portugal	12	10	11	14	2	16
07 Kaffe, te, kakao, kryddor o varor därav	2 064	2 548	2 639	2 805	2 998	3 273
Danmark	342	577	585	642	680	829
Norge	462	465	482	471	482	546
Finland	285	314	299	311	365	348
USA	245	294	316	307	271	303
Tyskland	199	213	219	217	250	265
Storbritannien och Nordirland	48	151	186	222	214	203

1) Se faktaruta på sid. 272.

2) Databasuttag mars 2010.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.7 (forts.)

SITC	2004	2005	2006	2007	2008	2009*2
08 Djurfoder	339	365	377	487	718	982
Norge	104	86	102	137	227	370
Tyskland	84	88	103	110	138	159
Nederländerna	3	7	2	2	3	74
Danmark	62	70	37	44	64	73
Finland	26	27	25	28	35	70
Litauen	2	6	8	25	31	33
09 Diverse livsmedel	3 425	4 447	4 504	4 926	5 586	5 601
Finland	791	884	943	995	1 176	1 150
Norge	477	537	538	665	680	770
Danmark	463	549	697	662	773	709
USA	457	519	385	295	338	347
Storbritannien och Nordirland	212	204	228	302	302	333
Ukraina	11	84	102	173	297	305
11 Drycker	5 190	5 154	5 435	6 029	6 643	6 345
USA	3 045	2 795	2 861	2 832	2 648	2 605
Tyskland	178	252	289	395	501	572
Danmark	195	240	211	331	645	544
Norge	515	343	320	213	253	258
Finland	159	195	184	214	202	211
Storbritannien och Nordirland	116	127	225	298	299	206
12 Tobak och tobaksvaror	243	271	319	315	431	498
Norge	180	190	250	222	301	387
Tyskland	2	0	1	6	54	47
Danmark	26	44	30	37	39	31
USA	0	1	3	3	13	8
Ryssland	1	2	3	2	4	4
Finland	18	23	17	26	2	4
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	40	53	101	76	82	117
Belgien	6	5	12	2	0	35
Tyskland	2	8	2	20	6	26
Norge	6	7	11	24	25	18
Danmark	8	17	25	11	16	15
Lettland	6	4	11	11	9	9
Finland	4	5	3	4	6	8
4 Animaliska o. vegetabiliska fetter	2 019	1 540	1 441	1 197	1 608	1 586
Norge	232	291	248	217	297	354
Danmark	156	107	126	185	363	216
Tyskland	291	275	260	192	133	195
Nederländerna	66	56	47	50	78	106
Polen	152	138	174	107	99	93
Frankrike	75	65	76	36	60	90
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	30 259	33 951	38 040	40 080	46 200	48 528
Danmark	3 888	4 506	5 179	5 496	6 330	5 792
Finland	3 473	3 749	3 889	4 046	4 691	5 311
Norge	3 388	3 565	3 801	4 018	4 762	5 177
Tyskland	2 508	2 569	2 778	3 168	3 636	4 090
Frankrike	1 879	2 257	2 928	2 787	3 030	3 927
Polen	688	1 449	1 994	1 959	2 939	3 708
USA	4 229	3 973	3 783	3 636	3 498	3 484
Storbritannien och Nordirland	1 248	1 874	2 380	2 720	2 706	2 902
Spanien	1 092	1 182	1 381	1 619	1 640	1 970
Portugal	620	861	1 152	1 610	1 590	1 588
Italien	1 296	1 130	1 366	1 070	1 142	1 377
Nederländerna	913	796	1 119	1 021	1 195	1 195
Belgien	590	493	499	539	740	829
Ryssland	500	648	429	570	710	572
Litauen	142	169	227	257	423	532

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privathushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive liter.

Enligt **tabell 17.1** har konsumtionen av *bröd och konditorivaror* i kilo per person och år ökat något, 6 %, mellan år 2007 och 2008. Sedan 1990 däremot har konsumtionen ökat med 47 %.

Konsumtionen per capita av färskt och fryst *kött* har ökat kraftigt (73 %) sedan 1990, framförallt av fjäderfäkött. När det gäller blandade *charkuterivaror* är konsumtionen av korv och pastejer m.m. i stort sett oförändrad sedan 2007, men har ökat över 20 % sedan 1990.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt mönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

Direktkonsumtionen av *mjölk och syrade produkter* har sedan 1990 minskat med 17 %. Lätt- och minimjölken har minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som konsumtionen av standardmjölk halverats.

Konsumtionen av *ost* har ökat med 9 % sedan 1990. *Äggkonsumtionen* har ökat något mellan de två senaste åren, men minskat med 14 % sedan 1990.

Konsumtionen av *smör och margarin* minskade med närmare 40 % mellan 1990 och 2008

I fråga om *köksväxter* har konsumtionen minskat något sedan 2007, men ökat med 47 %

sedan 1990. Det är framför allt konsumtionen av tomater som ökat kraftigt.

Konsumtionsmönstret vad gäller *frukt och bär* är förhållandevis konstant jämfört med 2007.

Konsumtionen av färsk potatis är år 2008 på samma nivå som föregående år, 45 kilo per person. Sedan 1990 har konsumtionen minskat med 26 % (då var den 60 kilo per person).

Konsumtionen av choklad och konfektyrvaror har ökat sedan 1990, från 11 kilo per person till 16 kilo per person år 2008.

Sedan 1990 har konsumtionen av glass minskat med 24 % till 11 liter per person.

Vad gäller drycker så har konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* ökat från 60 liter 1990 till 96 liter år 2008, dvs. med 61 % medan konsumtionen av lättöl och öl 2,25–3,5 % minskat från 41 till 21 liter (50 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* så har konsumtionen ökat något. År 2008 konsumerades 32 liter starköl, 22 liter vin samt knappt 3 liter spritdrycker per person och år.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2005 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett oförändrad, dvs. ca. 12–13 mJ. (**tabell 17.2**).

Tillförseln av *protein* har ökat med drygt 17 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 102 g år 2005. Våra viktigaste proteinkällor är kött och köttvaror, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost.

Fettkonsumtionen har minskat sedan 1980-talet och år 2005 konsumerades 123 g per per-

son och dag. År 2005 bidrog fett med drygt 35 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av matfett samt kött och köttvaror.

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och det uppgick år 2005 till 367 g per person, vilket är en ökning med drygt 7 %. Intaget av kolhydrater har 2005 minskat jämfört med de senaste tre åren. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**tabellerna 17.2–3**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, köksväxter och matfett. Köksväxter, frukt och bär samt potatis och potatisprodukter svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av bröd och spannmålsprodukter samt kött och köttvaror. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B1) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött och köttvaror är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**tabell 17.4**).

Försäljning av livsmedel

Försäljningen av livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker minskade i fasta priser med knappt 1 % mellan 2007 och 2008 till drygt 152 miljarder kronor. Noteras kan försäljningsminskningarna för kaffe, te och chokladdryck med 5 % samt för frukt med 4 % (**tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2009 13 % av hushållens totala utgifter. Alkoholhaltiga drycker svarade för 2 % av den totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 20 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker i restaurang och storkök till området livsmedel utan klas-sas som utgifter för tjänst (**tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2009 ökat med 21 % sedan 2000 medan motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion var 18 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 27 % sedan 2000 medan de alkoholhaltiga dryckerna ökat med 25 %. Minskningen för starkspriten är 9 %. Indextalen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket (tidigare Statens jordbruksnämnd) redovisar sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet och kostens näringsinnehåll. Beräkningarna tillkom för att man under krigsåren skulle kunna följa utvecklingen av livsmedelsförsörjningen och förändringar i näringsstandarden. Användningsområdet utökades successivt och beräkningarna ingick under flera år som en integrerad del i SCB:s nationalräkenskaper vid beräkningar av den totala konsumtionen i landet.

Fram t.o.m. redovisningsår 1999 innefattade beräkningarna av den s.k. direktkonsumtionen både konsumerade kvantiteter av livsmedel och ett till detaljhandelspris uppskattat värde av konsumtionen. Fr.o.m. redovisningsår 2000 innefattas enbart beräkningar över de konsumerade kvantiteterna.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt producenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakonsumtionen. Så långt det är möjligt sker redovisning i den form varorna når konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysta varor, färdiglagad mat etc.

Med *totalkonsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar

därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion.

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är främst verkets statistik över t.ex. slakt och egna undersökningar av exempelvis kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Förändringar i samband med och strax efter EU-inträdet av SCB:s statistikområden Utrikeshandelsstatistik och Industrins varuproduktion är två av anledningarna till nedläggningen av värdeberäkningen i direktkonsumtionsberäkningarna fr.o.m. år 2000.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 800 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser.

Försäljning av livsmedel

Från och med år 2000 producerar SCB livsmedelsförsäljningsstatistik som uppfyller nationalräkenskapernas och konsumentprisindex behov.

För att samla in statistiken har datakasseregister använts för de största dagligvarublocken samt servicehandelskedjorna, vilket kompletterats med en enkätundersökning till mindre butiker. Momsregister och register över vilka företag som ingår i respektive livsmedelsblock har också använts för genomförandet av undersökningen.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och

överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionssidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på hushållens konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsutgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen t.o.m. år 1999 är i första hand Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i NR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika. Från och med år 2000 är NR:s källa den Livsmedelsförsäljningsstatistik som tas fram inom SCB.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

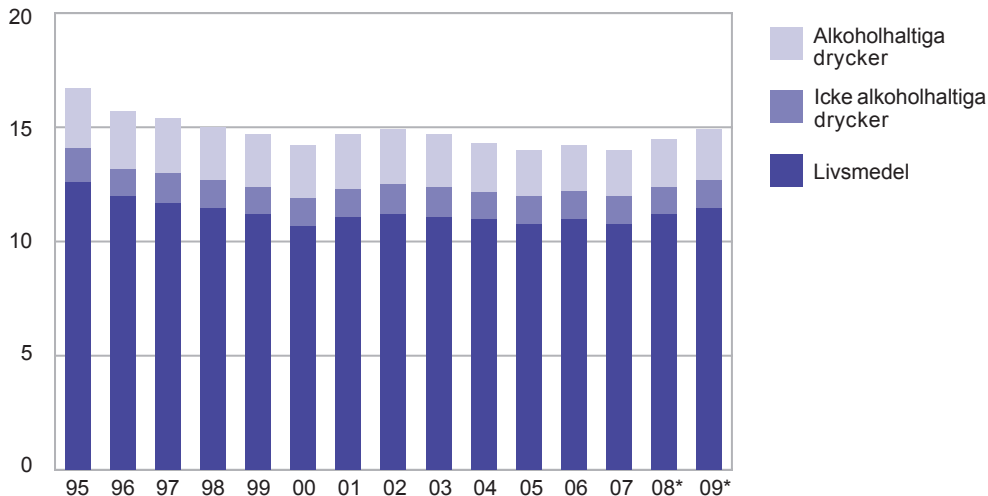
Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive vissa uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i ”Konsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll. Uppgifter t.o.m. 2008”, Jordbruksverket, Statistikrapport 2010:3. Denna rapport finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Statistik, Livsmedel. I denna rapport redovisas även beräkningar av totalkonsumtionen. Delar av statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till webbplatsen.

Statistik över livsmedelsförsäljning finns på SCB:s webbplats www.scb.se.

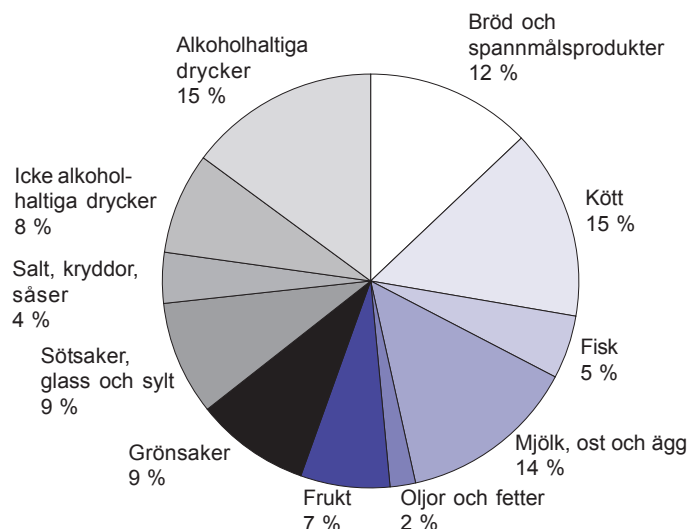
Hushållens konsumtionsutgifter enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras av SCB i Statistiska meddelanden serie NR. Nationalräkenskapssystemet redovisas enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet finns tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1995–2009***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures*

Procent

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B**Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2009 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts, percentages, provisional data*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2008, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilograms or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2007	2008*
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8 559	8 872	9 030	9 148	9 220
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	22,0	18,5	18,8	16,4	18,9
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	15,3	12,1	10,4	7,4	10,1
Risgryn	kg	4	3,9	4,0	5,5	5,6	5,8
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,8	2,4	3,0	3,4	3,0
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	9,5	12,7	14,3	14,0	14,1
Mixer m.m. av mjöl el. stärkelse, vällingpulver	kg	7–8	1,8	1,4	1,3	1,3	1,3
Makaroner, spagetti och liknande produkter	kg	9	4,3	7,1	8,7	9,0	9,2
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, pop corn	kg	10	3,3	4,2	4,4	3,7	3,7
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	52,1	66,7	72,2	72,3	76,5
Knäckebröd ¹ , flatbröd ^{2,3}	kg	12	5,6	3,6	3,8	3,5	3,5
Skorpor och skorpmjöl ³	kg	13	1,0	0,6
Mjukt matbröd (inkl. tunnbröd) ²	kg	14	30,9	45,1	47,6	50,3	55,4
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,2	4,9	5,1	5,0	4,6
Bullar, vetelängder och annat mjukt kaffebröd	kg	16	3,8	6,3	4,1	3,9	4,6
Bakelser, tårter, sockerkakor o.övr. bakverk	kg	17	4,6	6,2	11,5	9,6	8,4
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och fryst</i>	kg	20–27	26,8	40,8	42,4	43,6	46,3
Hemslakt av kalv, gris och får ^{4,5}	kg	20	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4
Kalv- och nötkött, färskt och fryst ^{6,7,8}	kg	21–22	7,1	10,7	9,9	10,2	10,9
Griskött, färskt och fryst ^{7,8}	kg	23	10,3	15,1	15,2	15,2	15,6
Färkött, färskt och fryst ⁸	kg	24	0,7	0,7	0,9	1,0	1,1
Fjäderfäkött, färskt och fryst ^{8,9}	kg	25	5,4	11,8	14,1	14,9	16,4
Renkött, färskt och fryst ¹⁰	kg	26	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Kött av hare, älg och annat vilt ^{10,11}	kg	27	2,6	2,0	1,9	1,7	1,8
<i>Charkuterivaror o. konserver (inkl. innanmat)</i>	kg	29–32	21,6	22,4	22,6	23,4	23,5
Lever, njure och tunga ^{8,10}	kg	29	0,5	0,7	0,7	0,6	0,6
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ⁸	kg	30	4,6	5,6	4,5	4,5	4,8
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ⁸	kg	31	14,7	15,1	16,8	17,7	17,8
Köttkonserver (exkl. köttsoopor) ⁸	kg	32	1,8	1,0	0,7	0,5	0,3
Frysta köttprodukter och fryst färdiglagad mat innehållande kött ⁸	kg	36	5,2	8,8	17,6	16,5	12,9

1) Inklusive ströbröd framställt av knäckebröd.

2) Fr.o.m. år 1995 redovisas tunnbröd tillsammans med mjukt matbröd.

3) Fr.o.m. år 2003 redovisas skorpor och skorpmjöl tillsammans med knäckebröd och flatbröd.

4) Uppgifterna avser vara med ben.

5) Fr.o.m. år 2000 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

6) Fr.o.m. 1995 redovisas Kalv- och Nötkött tillsammans.

7) Inkl. köttinnehållet i viss färdiglagad mat.

8) Fr.o.m. år 1996 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

9) Fr.o.m. år 2005 ingår ej kasserade slaktkycklingar.

10) Uppgifterna baseras på bristfälligt underlag och är därför osäkra.

11) Inkl. vissa kvantiteter fryst kött.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2007	2008*
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Hel, styckad eller filéad, färsk fisk ^{12,13}	kg	38–43	6,5
Filéad fryst fisk	kg	45–48	2,7	1,9	3,1	3,7	3,8
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,7	7,4	9,6	10,9	9,5
Kräftdjur och blötdjur, även konserver ¹³	kg	58–59	2,7	1,6	2,1	2,0	2,0
Mjök							
<i>Mjök</i>	<i>liter</i>	<i>60–68</i>	<i>154,8</i>	<i>141,2</i>	<i>137,7</i>	<i>129,9</i>	<i>129,2</i>
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	60	2,8	1,4	0,9	0,8	0,7
Lätt- och minimjök < 1,0 %	liter	61	36,3	23,7	24,4	21,3	20,4
Mellanmjök m.m. 1,0 % – 2,0 %	liter	62	34,2	49,8	51,1	49,4	48,6
Standardmjök > 2,0 %	liter	63	54,3	36,8	29,4	25,9	25,8
Syrade produkter < 1,0 %	liter	64, 66	7,0	7,1	9,7	8,7	8,3
Syrade produkter 1,0 % – 2,0 %	liter	67	1,1	4,1	4,5	5,1	5,7
Syrade produkter > 2,0 %	liter	65, 68	19,2	18,3	17,6	18,6	19,7
Grädde, ost och ägg							
<i>Grädde</i>	<i>liter</i>	<i>70–72</i>	<i>8,5</i>	<i>9,9</i>	<i>9,0</i>	<i>9,2</i>	<i>9,6</i>
Tunn grädde < 29 % ¹⁴	liter	70	1,3	2,0	2,2	2,1	2,1
Gräddfil 12 %	liter	71	1,1	1,6	1,6	1,6	1,6
Tjock grädde ≥ 29 % ¹⁴	liter	72	6,2	6,3	5,2	5,5	5,9
Mjökpulver	kg	74	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Ost</i>	<i>kg</i>	<i>75–78</i>	<i>16,3</i>	<i>16,5</i>	<i>17,6</i>	<i>17,7</i>	<i>17,8</i>
Härdost	kg	75	13,1	12,6	12,8	12,6	12,6
Smältost, mesvaror, ost av andra slag	kg	76–78	3,2	3,9	4,8	5,1	5,2
Ägg ¹⁰	kg	80	11,7	10,4	9,8	9,6	10,0
Matfett							
<i>Smör och margarin</i>	<i>kg</i>	<i>82–84</i>	<i>18,2</i>	<i>14,9</i>	<i>11,9</i>	<i>11,6</i>	<i>11,2</i>
Smör	kg	82	2,2	1,3	1,5	1,8	1,8
Hushållsmargarin (inkl. Bregott) exkl. lättmargarin	kg	83	11,6	8,7	5,6	5,8	5,4
Lättmargarin	kg	84	4,3	4,9	4,8	4,0	3,9
Matolja ¹⁵	kg	87	0,8	0,9	1,7	1,8	1,5
Köksväxter							
<i>Rotfrukter</i>	<i>kg</i>	<i>89–90</i>	<i>9,0</i>	<i>9,4</i>	<i>9,4</i>	<i>9,1</i>	<i>10,5</i>
Morötter	kg	89	7,4	8,0	8,0	7,8	9,0
Övriga rotfrukter	kg	90	1,5	1,4	1,4	1,4	1,5
<i>Färska köksväxter</i>	<i>kg</i>	<i>92–99</i>	<i>28,9</i>	<i>38,8</i>	<i>42,0</i>	<i>43,8</i>	<i>42,5</i>
Gurkor	kg	92	3,8	4,3	4,4	5,1	5,0
Lök, purjolök	kg	93–94	5,5	8,7	7,8	8,7	7,4
Blom-, vit-, röd-, bryssel-, grön- o. salladskål ¹⁶ samt broccoli	kg	95–96	5,9	6,3	6,2	5,8	5,7
Sallad, salladskål ¹⁶	kg	97	5,0	5,5	5,7	5,7	6,1
Tomater	kg	98	6,3	8,6	10,0	10,1	10,2
Övriga köksväxter, färska ¹⁶	kg	99	2,3	5,4	7,9	8,4	8,1
<i>Frysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade rotfrukter o. köksväxter</i>	<i>kg</i>	<i>101–104</i>	<i>16,9</i>	<i>17,6</i>	<i>19,8</i>	<i>21,6</i>	<i>21,8</i>

12) Produktion inom vattenbruket ingår här.

13) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av varorna 38–44 samt 58 p.g.a. att resultaten anses alltför osäkra.

14) Fr.o.m. år 2000 används fetthaltsgränsen 29 %, tidigare år gällde 27 %. Detta innebär att redovisade siffror före år 2000 inte är helt jämförbara med de som redovisats senare år.

15) Uppgifter fr.o.m. år 2005 är inte helt jämförbara med tidigare år.

16) Fr.o.m. år 2005 ingår salladskål i vara 99. Åren 1995–2004 ingick salladskål i vara 96 och dessförinnan i vara 97.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2007	2008*
Frukt och bär							
Citrusfrukter och vindruvor, färska	kg	106–107	16,9	17,0	17,1	21,3	20,8
Mandel och nötter, färska eller beredda	kg	108	1,5	1,2	1,9	2,5	2,6
Äpplen och päron, färska ^{10,17}	kg	109	15,0	14,0	17,1	16,0	14,9
Körsbär, persikor, plommon o. likn. stenfrukter, bananer, meloner och övriga färska frukter ^{10,17}	kg	110–111	21,5	27,6	26,3	25,5	26,2
Jordgubbar, hallon, sv. vinbär, blåbär, lingon o. andra bär, färska eller frysta ^{10,17}	kg	112–113	1,7	2,2	3,0	3,4	2,9
Frukt och bär, hela i stycken el. mosade, torkade el. konserverade	kg	114–115	6,1	4,9	5,3	5,5	5,6
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer, beredda genom kokning	kg	116	5,5	6,4	6,8	7,4	7,5
Soppor och buljonger innehåll. köksväxter, bär, frukter, fisk och kött ¹⁸	kg	117–118	3,4	3,8	4,6	4,6	4,5
Safter och juicer av köksväxter, frukter och bär, naturlig, även konc.	liter	119–120	18,9	18,5	19,2	23,6	22,0
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk ^{10,19}	kg	122	60,4	47,1	46,5	44,9	44,5
Potatisprodukter	kg	123–127	6,8	10,4	10,6	11,3	11,4
Socker	kg	129–130	13,9	10,1	7,4	6,4	6,3
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	9,0	7,0	7,7	8,0	8,0
Te	kg	134	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4
Kaffe- och teextrakt, kakaopulver, drick-choklad o. chokladsåser	kg	135–137	1,7	2,6	2,5	2,8	2,8
Honung ¹⁰	kg	139	0,8	0,6	0,6	0,7	0,6
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,1	14,8	15,2	15,2	15,7
Såser inkl. majonnäs o. andra för smaksättning avsedda preparat	kg	141	5,4	9,1	12,8	14,7	15,9
Glass	liter	142–143	13,9	12,5	12,6	11,8	10,6
Kryddor inkl. senap och salt ¹⁰	kg	145–146	2,7	2,8	2,7	3,0	2,8
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker							
Läskedrycker och mineralvatten	liter	148–149	59,5	90,6	94,3	98,6	95,6
Läskedrycker, cider m.m. ²⁰	liter	148	49,8	82,2	84,5	87,7	84,7
Mineralvatten och kolsyrat vatten, utan tillsatser av socker eller aromämne	liter	149	9,7	8,3	9,8	10,8	10,9
Maltdrycker	liter	151–152	41,2	31,7	22,1	22,0	20,7
Lättöl < 2,25% (inkl. svagdricka)	liter	151	12,6	7,4	5,0	4,5	4,2
Öl 2,25 – 3,5 %	liter	152	28,6	24,2	17,1	17,5	16,5
Alkoholhaltiga drycker							
Starköl ²¹	liter	156	19,0	25,3	28,9	31,6	32,0
Vin ²¹	liter	157	12,2	16,3	19,5	21,8	21,8
Spritdrycker ²¹	liter	158	4,4	2,8	2,7	2,7	2,8

17) Naturakonsumtion ingår inte.

18) Uppgifterna avser såväl torkade som färdiga soppor, varför de bör tolkas med viss försiktighet.

19) Inkl. konsumtion av skalad potatis.

20) Inkl. mineralvatten och kolsyrat vatten med tillsats av socker eller aromämne.

21) Uppgifterna avser försäljning av spritdrycker i detaljhandel och servering.

Tabell 17.2

Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen¹*Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln				
	Energi, mJ ²	Pro- tein, g	Fett, g	Kolhyd- rater, g	Alko- hol, g	Pro- tein, %	Fett, %	Kolhyd- rater, %	Alko- hol, %	Summa %
2005*	12,9	102	123	367	13,4	13,4	35,2	48,3	3,0	100
2004	12,9	102	120	371	13,5	13,4	34,6	49,0	3,0	100
2003	13,0	101	121	375	14,0	13,2	34,4	49,2	3,2	100
2000	12,5	97	120	357	12,8	13,1	35,5	48,4	3,0	100
1995 ³	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100

1) Ändringar i underlaget för konsumtionsberäkningarna har medfört att uppgifterna fr.o.m. 1997 inte är helt jämförbara med uppgifterna för tidigare år.

2) 1 mJ (megajoule) = 239 kcal (kilokalorier) fr.o.m. 1980 men inte dessförinnan.

3) Fr.o.m. 1995 ingår ej kostfibrer i kolhydrat- och energivärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.3

Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2005 med fördelning på olika livsmedel*Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2005*	1980	2005*	1980	2005*	1980	2005* ¹
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	3 846	17	23	12	18	134	164
Kött och köttvaror	1 321	1 628	23	30	23	28	5	6
Fisk, kräft- och blötdjur ²	220	295	6	8	3	4	1	2
Mjök	1 129	821	17	13	11	7	25	21
Grädde och mjölkpulver	247	283	1	1	6	7	1	1
Ost	544	618	10	11	10	11	1	1
Ägg	166	145	4	3	3	2	0	0
Matfett ³	1 747	1 017	0	1	47	27	0	0
Köksväxter	205	311	2	3	1	1	9	12
Frukt och bär	692	792	1	2	1	2	36	40
Potatis och potatisprodukter	625	608	3	3	1	3	31	26
Socker och sirap	919	356	0	0	0	0	54	21
Andra livsmedel ⁴	891	1 344	3	4	8	13	32	47
Malt och läskedrycker ⁵	259	436	0	0	0	0	11	22
Totalt livsmedel	11 993	12 500	87	102	126	123	340	363
Alkoholhaltiga drycker	326	408	0	1	0	0	2	4
Totalt	12 319	12 908	87	102	126	123	342	367

1) Fr.o.m. 1995 ingår inte kostfibrer i kolhydratvärdet.

2) Inkl. konserver och andra beredningar.

3) Smör, Bregott och övrigt matfett.

4) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

5) Exkl. starköl.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4

Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2005, milligram. Preliminära uppgifter

Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day milligrams.
Provisional data

	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Kost-fibrer
Bröd och spannmålsprodukter	114	1	0,9	4,5	112	12
Kött och köttvaror	619	1	0,5	4,2	35	0
Fisk, kräft- och blötdjur ³	36	0	0,0	0,5	19	0
Mjölk	135	4	0,1	0,2	439	0
Grädde och mjölkpulver	63	0	0,0	0,0	21	0
Ost	101	0	0,0	0,1	292	0
Ägg	50	0	0,0	0,4	12	0
Matfett ⁴	309	0	0,0	0,0	7	0
Köksväxter	424	52	0,1	1,3	62	4
Frukt och bär	22	47	0,1	0,7	31	4
Potatis och potatisprodukter	3	14	0,1	0,8	9	3
Socker och sirap	0	0	0,0	0,0	1	0
Andra livsmedel ⁵	30	4	0,0	1,3	83	1
Malt- och läskedrycker (exkl. starköl)	0	0	0,0	0,3	12	0
Totalt livsmedel	1 907	124	2,0	14,5	1 135	23
Alkoholhaltiga drycker	0	0	0,0	0,7	13	0
Totalt	1 907	124	2,0	15,2	1 148	23

1) Redovisning i RE (=retinolekvivalenter). RE=summan av färdigblandad retinol i kosten och vitamin A aktivitet från beta-karoten.

2) B1-vitamin.

3) Inkl. konserver och andra beredningar.

4) Smör, Bregott och övrigt matfett.

5) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5

**Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2008
(enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr**
Turnover (incl. V.A.T.) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel (by more detailed COICOP)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2007	2008	2000	2007	2008
01.1.1	Bröd och övriga spannmåls- produkter	19 138	24 660	26 203	19 138	23 290	22 511
01.1.1.1	Ris	619	705	855	619	719	825
01.1.1.2	Bröd	10 997	14 397	15 003	10 997	13 395	12 752
01.1.1.3	Pastaproducter	1 186	1 967	2 188	1 186	1 861	1 694
01.1.1.4	Bakverk	3 188	3 984	4 258	3 188	3 673	3 561
01.1.1.5	Andra spannmålsprodukter	3 148	3 607	3 900	3 148	3 641	3 680
01.1.2	Kött	19 862	29 954	31 035	19 862	27 404	26 752
01.1.2.1-	Nöt-, gris-, får-, lamm- och viltkött	8 556	12 438	12 533	8 556	10 713	9 831
01.1.2.4,							
01.1.2.7							
01.1.2.5	Torkat, saltat eller rökt kött och ätliga slaktbiprodukter (chark)	8 438	13 852	14 551	8 438	13 199	13 306
01.1.2.6	Annat konserverat eller bearbetat kött samt beredningar av kött	2 868	3 664	3 951	2 868	3 493	3 615
01.1.3	Fisk	7 352	9 879	9 931	7 352	7 858	7 774
01.1.3.1-	Fisk och skaldjur (färsk, kyld, fryst,	2 580	4 681	4 514	2 580	3 294	3 182
01.1.3.3	torkad, rökt eller saltad)						
01.1.3.4	Annan konserverad eller beredd fisk och skaldjur samt beredningar av fisk och skaldjur	4 772	5 198	5 417	4 772	4 564	4 592
01.1.4	Mjölk, ost och ägg	19 839	25 975	28 651	19 839	23 579	23 695
01.1.4.1-	Mjölk	5 135	5 702	5 889	5 135	4 950	4 715
01.1.4.3							
01.1.4.4	Yoghurt och fil	3 727	4 992	5 236	3 727	4 424	4 356
01.1.4.5-	Ost och andra mjölkprodukter	9 539	13 376	15 144	9 539	12 528	12 762
01.1.4.6							
01.1.4.7	Ägg	1 438	1 905	2 382	1 438	1 677	1 862
01.1.5	Oljor och fetter	3 662	4 130	4 587	3 662	3 978	4 020
01.1.5.1	Smör	468	594	741	468	571	617
01.1.5.2,	Margarin och annat fett	2 685	2 743	2 990	2 685	2 663	2 596
01.1.5.5							
01.1.5.3-	Matolja	509	793	857	509	744	807
01.1.5.4							

1) Fastprisberäkningar bygger på uppgifter ifrån KPI utförda på Nationalräkenskapernas varugruppsnivå. Fastprisberäkning är gjord i 2000 års priser.

Källa: SCB, Handel med varor och tjänster.

Tabell 17.5 (forts.)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2007	2008	2000	2007	2008
01.1.6	Frukt	8 157	12 667	13 411	8 157	9 973	9 532
01.1.6.1- 01.1.6.7	Frukt (färsk, kyld eller fryst)	7 300	10 766	11 171	7 300	8 281	7 697
01.1.6.8	Torkad frukt	697	1 539	1 807	697	1 371	1 480
01.1.6.9	Konserverad frukt och fruktbasera- de produkter	160	361	432	160	321	354
01.1.7	Grönsaker	13 218	17 170	18 195	13 218	15 338	15 527
01.1.7.1- 01.1.7.4, 01.1.7.7	Grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst)	8 852	11 639	12 506	8 852	9 841	10 116
01.1.7.5	Torkade grönsaker	96	197	226	96	191	204
01.1.7.6	Andra konserverade eller behand- lade grönsaker	1 959	2 540	2 557	1 959	2 437	2 314
01.1.7.8	Potatisprodukter	2 312	2 795	2 906	2 312	2 870	2 894
01.1.8	Socket, sylt, honung, choklad och konfektyr	15 224	18 265	19 429	15 224	17 741	18 230
01.1.8.1	Socket	937	815	793	937	777	749
01.1.8.2	Sylter och marmelader	987	1 274	1 338	987	1 249	1 176
01.1.8.3- 01.1.8.6	Konfektyr, choklad och glass	13 299	16 176	17 299	13 299	15 716	16 305
01.1.9	Övriga livsmedel	5 965	7 317	8 191	5 965	7 349	7 931
01.1.9.1	Såser och smaksättningsmedel	2 338	4 645	5 045	2 338	4 724	4 978
01.1.9.2	Salt, kryddor och kryddväxter	124	162	170	124	178	180
01.1.9.3- 01.1.9.4	Jäst, dessertberedningar och sop- por samt övrigt	3 503	2 510	2 976	3 503	2 448	2 773
01.2.1	Kaffe te och chokladdryck	4 501	5 050	5 053	4 501	5 695	5 424
01.2.1.1	Kaffe	3 685	4 017	4 054	3 685	4 618	4 402
01.2.1.2	Te	541	696	727	541	720	728
01.2.1.3	Kakao och chokladpulver	275	337	272	275	357	294
01.2.2	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuicer	8 195	11 507	11 524	8 195	11 326	10 970
01.2.2.1- 01.2.2.2	Läskedrycker samt mineral- och källvatten	4 381	6 536	6 395	4 381	6 380	6 141
01.2.2.3- 01.2.2.4	Juice och saft	3 814	4 972	5 129	3 814	4 946	4 829
02.1	Alkoholhaltiga drycker	24 709	28 298	29 750	24 709	28 553	29 145
02.1.1	Spritdrycker	7 285	6 593	6 484	7 285	6 492	6 338
02.1.2	Vin inkl. cider	10 113	13 886	14 605	10 113	14 080	14 599
02.1.3	Öl	7 312	7 819	8 661	7 312	7 981	8 208
<i>Därav</i>	<i>Öl klass I och II</i>	<i>3 370</i>	<i>2 511</i>	<i>2 755</i>	<i>3 370</i>	<i>2 427</i>	<i>2 486</i>
	<i>Öl klass III</i>	<i>3 939</i>	<i>5 308</i>	<i>5 906</i>	<i>3 939</i>	<i>5 554</i>	<i>5 722</i>

Tabell 17.6**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2009 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2007	2008*	2009*
<i>Livsmedel o. icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	122 994	128 239	153 945	170 190	179 771	186 500
<i>Livsmedel</i>	011	110 193	114 877	138 831	153 026	162 658	168 826
Bröd och spannmålsprodukter	0111	18 783	19 313	22 439	24 806	26 356	27 396
Kött	0112	20 681	21 114	28 572	31 412	32 547	33 873
Fisk	0113	6 278	7 656	8 992	10 320	10 273	10 686
Mjök, ost och ägg	0114	19 426	20 293	23 867	26 188	28 878	29 986
Oljor och fetter	0115	3 979	3 647	3 900	4 130	4 587	4 721
Frukt	0116	7 784	8 460	11 386	12 985	13 748	14 271
Grönsaker	0117	12 347	13 494	15 476	17 474	18 516	19 217
Sötsaker, glass, sylt	0118	15 441	15 339	17 946	18 404	19 580	20 219
Salt, kryddor, såser	0119	5 474	5 561	6 253	7 307	8 173	8 457
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	12 801	13 362	15 114	17 164	17 113	17 674
Kaffe, te, choklad	0121	5 221	4 538	4 666	5 090	5 094	5 255
Läsk, juice, saft	0122	7 580	8 824	10 448	12 074	12 019	12 419
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	23 327	24 872	26 326	28 532	29 885	32 576
Sprit	0211	8 627	7 803	6 781	6 873	6 720	7 318
Vin	0212	7 399	9 543	11 729	13 362	14 098	15 527
Öl	0213	7 301	7 526	7 816	8 297	9 067	9 731
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		871 244	1 077 693	1 289 918	1 413 637	1 450 925	1 467 049

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2009 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2007	2008*	2009*
<i>Livsmedel o. icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	92,5	100,0	113,6	121,9	120,3	121,0
<i>Livsmedel</i>	011	92,8	100,0	113,0	120,7	119,6	120,4
Bröd och spannmåls- produkter	0111	95,1	100,0	112,7	121,3	116,9	118,7
Kött	0112	90,9	100,0	127,4	136,6	132,8	133,7
Fisk	0113	88,4	100,0	98,6	106,1	101,2	101,1
Mjök, ost och ägg	0114	96,1	100,0	108,2	117,0	117,4	120,0
Oljor och fetter	0115	108,6	100,0	104,6	108,9	110,3	112,9
Frukt	0116	86,3	100,0	114,6	119,5	113,7	111,1
Grönsaker	0117	79,9	100,0	107,9	114,7	116,2	118,2
Sötsaker, glass, sylt	0118	100,8	100,0	114,4	116,5	119,6	118,9
Salt, kryddor, såser	0119	97,1	100,0	108,5	127,3	137,4	135,0
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	89,6	100,0	118,1	132,4	127,3	126,6
Kaffe, te, choklad	0121	93,9	100,0	120,1	127,2	121,2	114,7
Läsk, juice, saft	0122	87,2	100,0	117,3	134,7	130,1	132,1
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	102,9	100,0	105,8	115,3	117,2	125,1
Sprit	0211	125,0	100,0	84,9	86,8	84,2	90,6
Vin	0212	89,5	100,0	124,5	142,1	147,7	159,2
Öl	0213	96,8	100,0	104,6	112,0	114,0	119,2
Hushållens konsumtions- utgifter totalt		84,7	100,0	111,7	119,4	119,2	118,0

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

18 Livsmedelssäkerhet

Livsmedelssäkerhet är ett begrepp som får allt större uppmärksamhet. Alla delar i livsmedelskedjan har betydelse för livsmedelssäkerheten och helhetsperspektivet "från jord till bord" är viktigt. I detta kapitel redovisas uppgifter om vattenkvalitet, bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och exempel på hur man kan visa förekomsten av bakterier (Salmonella och Campylobacter) i olika led av livsmedelskedjan, från djurfoder till antal rapporterade humana sjukdomsfall.

Sammanfattning

Allmänt

Livsmedelssäkerhet och livsmedelskvalitet är två begrepp som fått mycket uppmärksamhet bl.a. till följd av de stora livsmedelsskandalerna i Europa. EU-kommissionen lägger stor vikt vid att konsumenterna ska tillförsäkras livsmedel av hög säkerhet och har nylanserat termen "från jord till bord" som inkluderar hela livsmedelskedjan från primärproduktionen på gården till livsmedelsbutiken. Målsättningen är att garantera konsumenterna livsmedel av hög säkerhet och kvalitet.

Begreppet säkra livsmedel kan definieras med att "livsmedlen inte ska utsätta konsumenten för någon hälsorisk varken på lång eller kort sikt". Hälsorisken kan orsakas av att livsmedlet innehåller, ur riskvärderingssynpunkt, höga halter av icke önskvärda substanser och organismer. Med den definitionen är det i Sverige flera myndigheter som delar på ansvaret att sörja för livsmedlens säkerhet beroende på att olika myndigheter ansvarar för olika delar av produktionskedjan.

Tillgång på statistik

Den statistik som finns om livsmedelssäkerhet har främst tonvikt på icke önskvärda ämnen i livsmedel. Statistiken på området produceras i huvudsak av Livsmedelsverket. Uppgifterna

har dock inte karaktär av reguljär statistik och följer inte fortlöpande utvecklingen av kvaliteten hos t.ex. livsmedel eller det hygieniska tillståndet i livsmedelsbutiker och restauranger.

Undersökningsresultat

Dricksvatten

Det blir mer och mer vanligt att två eller flera kommuner bildar gemensamma kontrollmyndigheter. 290 kommuner utgjorde 2008 270 kontrollmyndigheter. Enligt Livsmedelsverkets sammanställning rapporterades resultat från totalt 4 183 anläggningar. Totalt utfördes drygt 39 500 mikrobiologiska och drygt 30 200 kemiska analyser. Under året rapporterades 43 % av kontrollmyndigheterna anläggningar med anmärkningar på dricksvattnet. Av alla dricksvattenanläggningar hade 9 % någon typ av anmärkning 2008. Av **figur 18A** och **tabell 18.1** framgår att den mest förekommande typen av anmärkning var kemiska problem av estetisk/teknisk karaktär (42 %), därefter kom mikrobiologiska anmärkningar av hälsomässig karaktär (34 %) följt av anmärkningar om hälsomässiga kemiska problem (24 %). Enligt **figur 18B** förekommer anmärkningar av mikrobiologisk hälsomässig karaktär och kemiska problem av estetisk/teknisk karaktär i större utsträckning på de större anläggningarna än på de mindre.

Under 2008 rapporterades två dricksvattenburna sjukdomsutbrott.

Bekämpningsmedelsrester

I Livsmedelsverkets kontrollprogram för bekämpningsmedelsrester i livsmedel av vegetabiliskt ursprung uttogs 1 536 prover under 2008. Av dessa överskred 82 (5 %) gällande gränsvärden (**tabell 18.2**). Majoriteten av proverna togs på färska och frusna frukter och grönsaker. I provtagningen kom 72 % av proverna från importerade varor och 93 % av överskridanden härrörde sig från de importerade varorna.

I **figur 18C** sammanfattas resultaten av genomförda provtagningar under 2008. Endast produkter för vilka minst 10 prov har tagits ingår i redovisningen.

Diagrammet visar att det i första hand var mandariner, papaya och apelsiner som konstaterades innehålla bekämpningsmedelsrester. Andelen prov med överskridna gränsvärden var dock genomgående liten för mandarinerna och apelsinerna. Överskridna gränsvärden noterades främst för passionsfrukt, granatäpple och rödpeppar.

Figur 18D visar att andelen överskridanden av tillåtna gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker sedan mitten av 1980-talet genomgående varit betydligt högre i importerade produkter än i inhemska.

Resthalter under gränsvärdet har minskat sedan föregående år, men ökade tidigare (**figur 18E**). Tre orsaker kan antas bidra till denna trend. Den första är att provtagningen varierar år från år. Den andra är att analysmetoderna förbättras, att man över tiden letar efter fler substanser och man förmår detektera dem i allt lägre halter. En tredje orsak är förändringar i gränsvärdesbestämmelser vilket då gränserna sänks leder till fler överskridanden. Den ökande andelen prov över gränsvärdet behöver därför inte tyda på att förekomsten av bekämpningsmedelsrester i våra livsmedel ökar utan kan bero på att man har blivit bättre på att hitta dem.

Under 2008 gjordes en jämförelse mellan olika odlingsformer, konventionell odling, integrerad produktion och ekologisk odling, i fråga om fynd av resthalter (**tabell 18.3**). Av 82

prover med halter över gränsvärdet härrörde alla från konventionellt odlade importerade varor och inget från konventionellt odlade inhemska varor. Av de konventionellt odlade varorna innehöll 56 % resthalter varav de importerade varorna stod för 92 %. Bland de varor som odlats ekologiskt återfanns inga prov med resthalter bland importerade varor och inhemska producerade varor. I den integrerade produktionen var andelen prov med fynd av resthalter lägre än i den konventionella odlingen.

Den riktade kontrollen omfattade 64 partier av färska frukter och grönsaker. Kontrollverksamheten 2008 resulterade i att totalt 11,5 ton av importerad frukt och grönsaker stoppades för försäljning.

Salmonella

Vid provtagning på gårdar (**figur 18F**) upptäcktes *Salmonella* i 21 nötbosättningar, 14 fjäderfäbosättningar (slaktkyckling, kalkon och värphöns) och 8 grisbosättningar.

Även provtagningar vid slakteri, styckningsanläggningar och provtagning i kommuner visar samma nivå då mycket få fynd av *Salmonella* påträffas. *Salmonella* påvisades inte alls från de 4 953 prover av nöt, svin och fjäderfäkött tagna på styckningsanläggningar under 2008. Från landets kommuner rapporterades det in 1 141 analyser i handeln varav 0,4 % var positiva. År 2004 var 1 % av alla kycklingprover rapporterade från kommuner positiva avseende *Salmonella*. Motsvarande siffra för 2005 var 4 %. År 2006 och 2007 förekom inga positiva prover.

Under 2008 var det totala antalet rapporterade fall med *Salmonella* i Sverige 4 182 personer. Andelen som fått smittan i Sverige var, 16 % av alla rapporterade fall (**figur 18G**). De vanligaste misstänkta smittkällorna är mat och vatten, personkontakter och djur.

Campylobacter

Under 2008 undersöktes 2 398 svenska fjäderfäfloccar för förekomst av *Campylobacter* i samband med slakt och av dessa var 298 (12 %) positiva (**tabell 18.5**). I **figur 18H** kan man se

en tendens till att andelen positiva prov för *Campylobacter* tagna på kycklinggårdar minskat varje år sedan 2000. Då låg andelen positiva prov på 16 %.

Under 2007 redovisades totalt 58 prover av olika livsmedel företrädesvis tagna i handeln. Två positiva prov redovisas för 2007 (**tabell 18.5**).

Under 2008 rapporterades totalt 7 692 fall av human *Campylobacter*smitta. Av dessa hade 29 % ådragit sig smittan i Sverige (**figur 18I**). Det totala antalet fall av smitta har ökat med 8 % sedan 2007. Även andelen som har smittats i Sverige visar en ökning med 3 % sedan 2007.

Om statistiken

Dricksvatten

Landets producenter av dricksvatten har ansvaret att tillhandahålla en produkt av hög kvalitet och för att uppnå detta sker regelbundna kontroller i enlighet med Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrift. Kvalitetskontroller görs dels i egenkontrollprogram dels av kommunens tillsynsmyndighet. Resultaten rapporteras sedan till Livsmedelsverket som sammanställer data för hela landet. Den 25 december 2003 trädde nya dricksvattenföreskrifter i kraft vilket medför svårigheter att göra jämförelser bakåt i tiden på vissa parametrar.

Bekämpningsmedelsrester

Livsmedelsverket har ett löpande kontrollprogram för bekämpningsmedelsrester i livsmedel av vegetabiliskt ursprung (färska och frusna frukter och grönsaker, processade, konserverade och torkade livsmedel av frukt och grönt, spannmål, baljväxter, oljeväxter och nötter). I vilken mängd varje varugrupp och enskild vara ska undersökas bestäms med hänsyn tagen bl.a. till konsumtionsmängd, om produkten äts med eller utan skal och kännedom från tidigare år om höga halter. Analyserna förmår detektera 300 pesticider (aktiva substanser).

I det nationella programmet ingår EU:s koordinerade program som omfattar bönor, morötter, mandariner, apelsiner, päron, potatis,

spenat och ris. Totalt uttogs för denna undersökning 380 prov och EU:s gränsvärden överstreds i 13 fall (3 %). Kommissionen sammanställer och publicerar resultaten för medlemsländerna på sin webb-plats.

Resultatredovisningen har anpassats till de av EU fastställda tillåtna högsta gränsvärdena för olika pesticider (Maximum Residue Limits, EC-MRLs).

Salmonella

Sedan 1961 finns kontrollprogram för att förhindra spridning samt övervaka förekomsten av *Salmonella* i Sverige. Kontrollprogrammet övervakas av Jordbruksverket och Livsmedelsverket. Programmen kontrollerar hela livsmedelskedjan från djurfoder till slakteri (och styckning).

I foderproduktionen sker provtagningen enligt speciella regler och frekvenser beroende på vad för djurslag fodret är ämnat för. Utöver obligatoriska prover tas ofta frivilliga prover.

I ägg- och köttproducerande fjäderfäbesättningar tas prover en gång per år av veterinärer, annars av djurägarna. För nöt och svin genomförs provtagning inom det frivilliga *Salmonella* programmet. Skulle man upptäcka smitta spärras gården av och restriktioner införs för att hindra smittospridning. Är det en fjäderfäflock som drabbats avlivs dessutom hela flocken samt att gården spärras och desinficeras. För samtliga djurslag undersöks fodret som ett led i att spåra smittokällan.

Provtagning av livsmedel sker på slakterier och styckningsanläggningar där provtagningens omfattning beror på slakteriets kapacitet och utförs av en besiktningsveterinär. På slaktkroppar tas dels prover på lymfknotor som visar om djuret bär på en infektion, dels svabbprover som vid fynd av *Salmonella* kan indikera på kontaminering vid slakt. Om *Salmonella* påvisas i ett lymfknoteprov, identifieras djuret och ursprungsgården provtas. Vid positiva prover vidtas åtgärder för att förbättra hygienrutinerna.

I handeln är det kommunerna som ansvarar för provtagningen och det tas prov av ej tillredda köttvaror såväl som beredda produkter,

färdiglagad mat, ost och mejeriprodukter, glass, ägg, fisk och skaldjur.

Samtliga livsmedel där *Salmonella* påträffas bedöms som otjänliga för konsumtion och destrueras alternativt skickas tillbaka till ursprungsland om det rör sig om importerade eller införda varor. Det inleds också en undersökning för att försöka spåra smittkällan och åtgärder tas för att hindra vidare spridning.

Infektion av *Salmonella* hos människor är anmälningspliktiga. Vid samtliga anmälda fall sker undersökningar för att spåra smittan samt provtagning på även personer i den insjuknades närhet.

Campylobacter

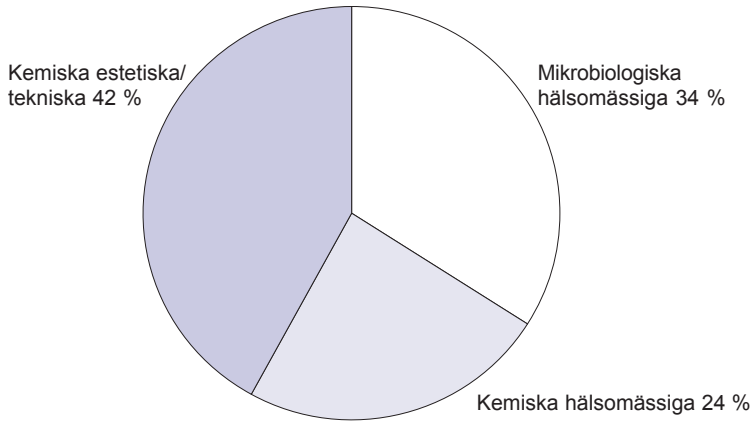
Undersökningar över förekomst av *Campylobacter* i slaktkycklingfloccar har pågått sedan 1991. Programmet har ändrats 2001 och 2005. För *Campylobacter* i livsmedel finns inget officiellt kontrollprogram utan information samlas in via olika projekt Livsmedelsverket driver tillsammans med kommuner och andra parter. *Campylobacter*smitta är den vanligaste orsaken till inhemsk mag-/tarmsjukdom och de vanligaste smittvägarna antas vara livsmedel och vatten.

Annan publicering

En fördjupning av resultaten från provtagningarna av dricksvatten och bekämpningsmedelsrester i livsmedel finns i respektive årsrapport som finns tillgängliga på Livsmedelsverkets webbplats (www.slv.se). Rapporten om dricksvatten heter ”Rapportering av dricksvattenkontrollen 2008, rapport nr 8/2009”. I rapporten om bekämpningsmedelsrester (”The Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food of Plant Origin; 2008”) finns bl.a. uppgifter om vilka kemikalier som spårats samt ursprungsland för de importerade produkter som undersökts.

Rapporten om *Salmonella*, *Campylobacter* och andra zoonoser (”Zoonoses in Sweden 2008”) som kommer ut en gång per år finns på Statens Veterinärmedicinska Anstalts webbplats (www.sva.se)

SVA, SMI (Smittskyddsinstitutet) och SLV ger ut en nationell zoonosrapport som finns på de respektive institutens hemsida (www.sva.se, www.smi.se och www.slv.se).

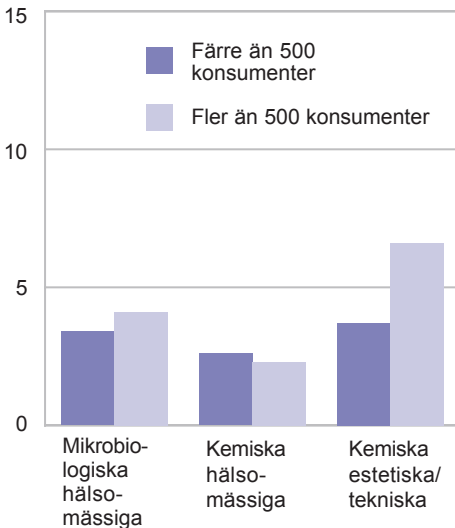
Figur 18A**Frekvensen av olika anmärkningar¹ efter provtagning på dricksvatten 2008, procent***Percentage of various remarks in drinking-water*

1) Inga anmärkningar för gruppen Mikrobiologiska estetiska/tekniska.

Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18B**Andel anmärkningar efter provtagning 2008 på dricksvattenanläggningar fördelade efter antal konsumenter på anläggningen, procent***Percentage of remarks at drinking-water structures distributed by numbers of consumers at the structure*

Procent

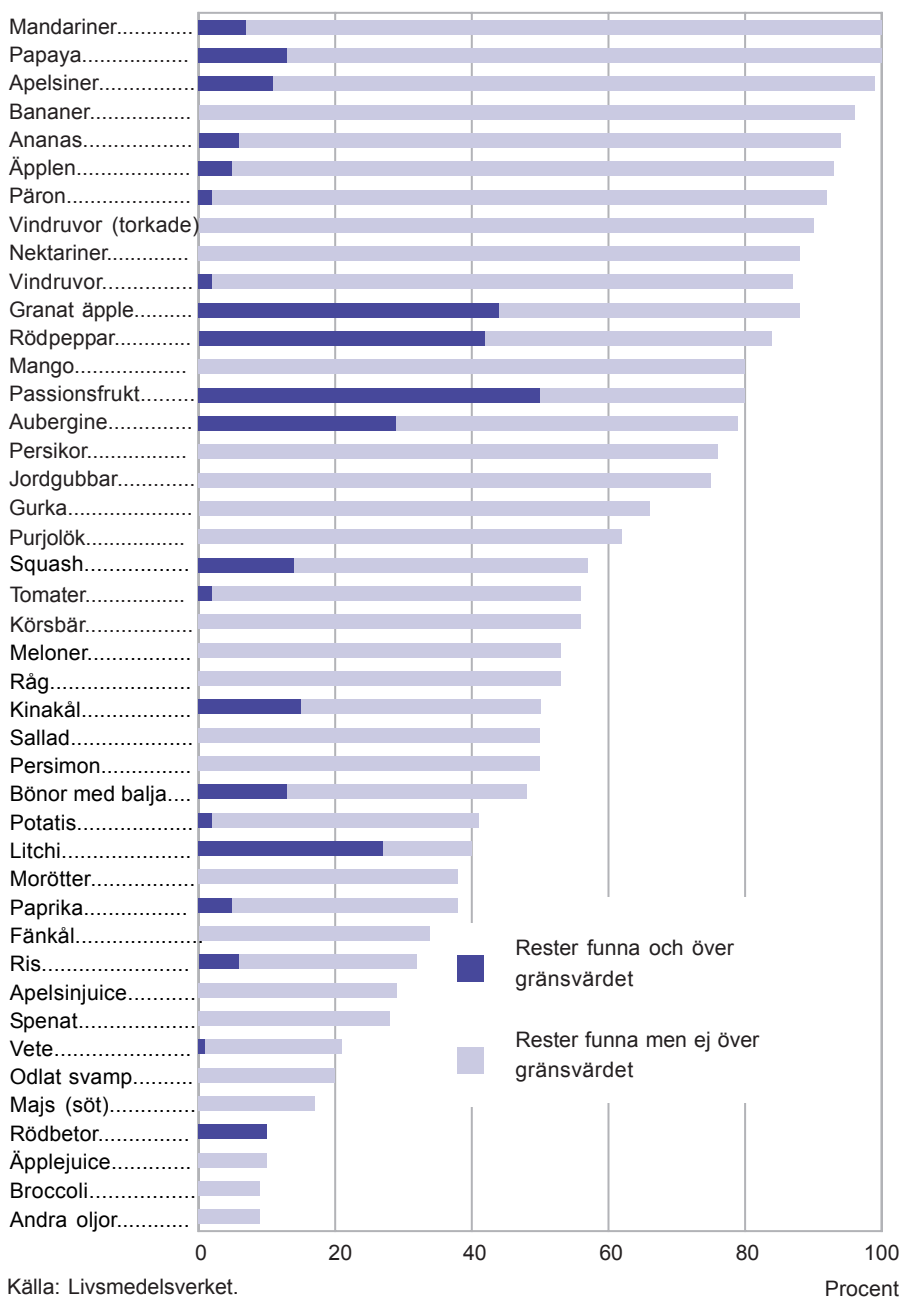

Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18C

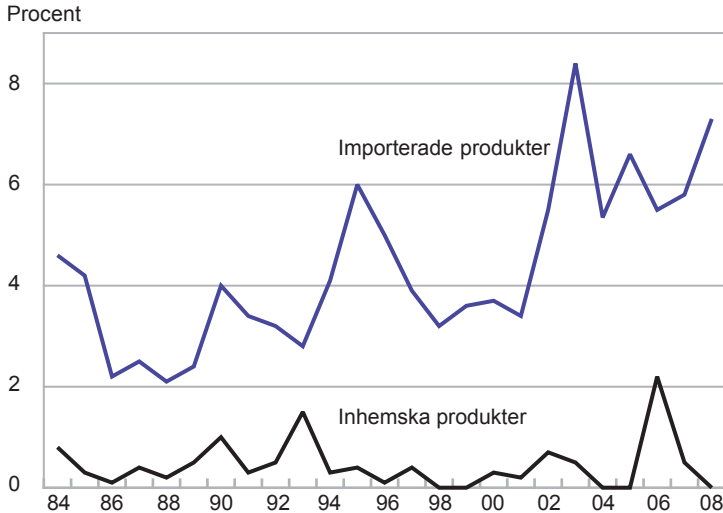
Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2008, procent

Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals

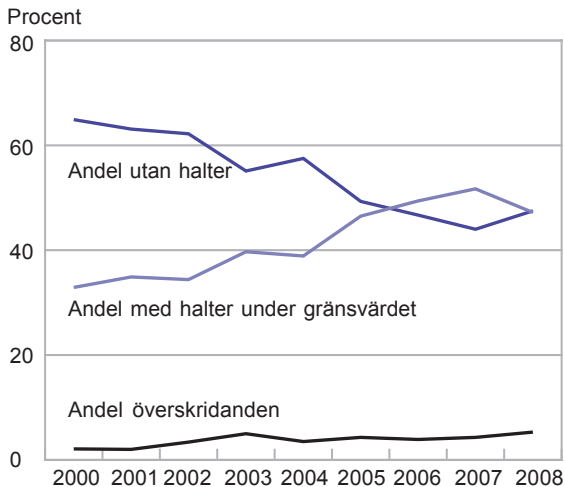

Källa: Livsmedelsverket.

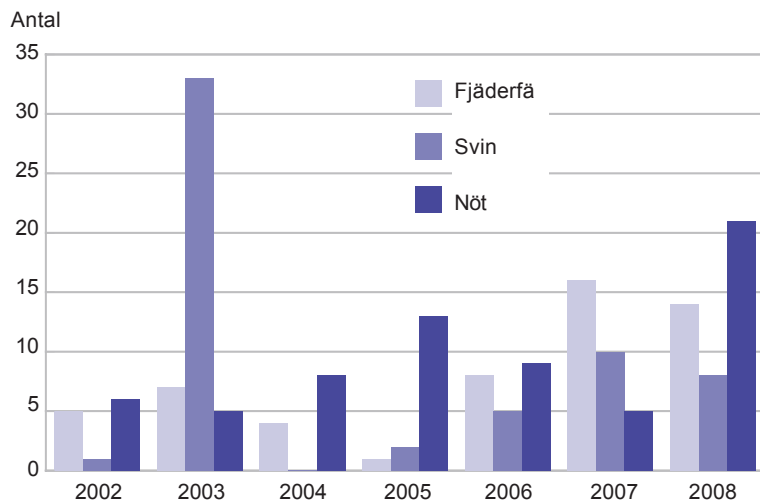
Procent

Figur 18D**Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–2008. Inhemska respektive importerade produkter, procent***Percentage of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively*

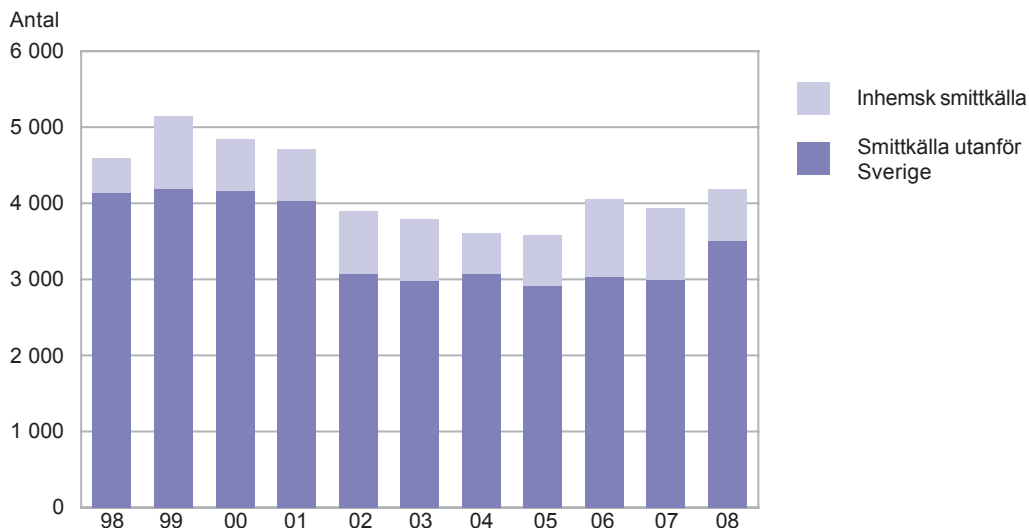
Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18E**Fördelning av prov med eller utan halter av bekämpningsmedelsrester i stickprovskontrollen 2000–2008, procent***Distribution of samples with or without residues of pesticides (The Swedish Monitoring of Pesticides Residues in Food of Plant Origin)*

Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18F**Antal besättningar av olika djurslag som infekterats av *Salmonella* 2002–2008**Number of herds of different kind of animals infected by *Salmonella*

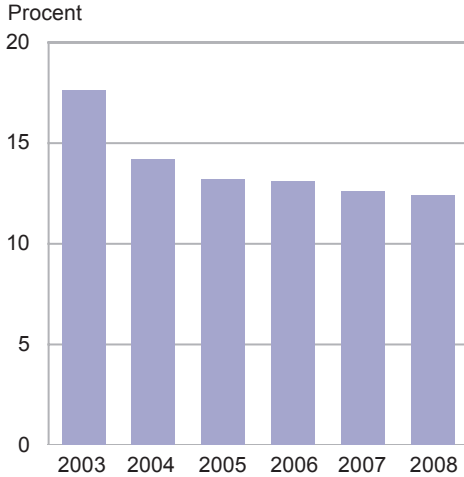
Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Figur 18G**Antal rapporterade fall av human *Salmonella*-infektion i Sverige 1998–2008**Number of reported cases of human infections of *Salmonella* in Sweden

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Figur 18H
Andel positiva prov för
***Campylobacter* tagna på kyckling-**
gårdar 2003–2008, procent

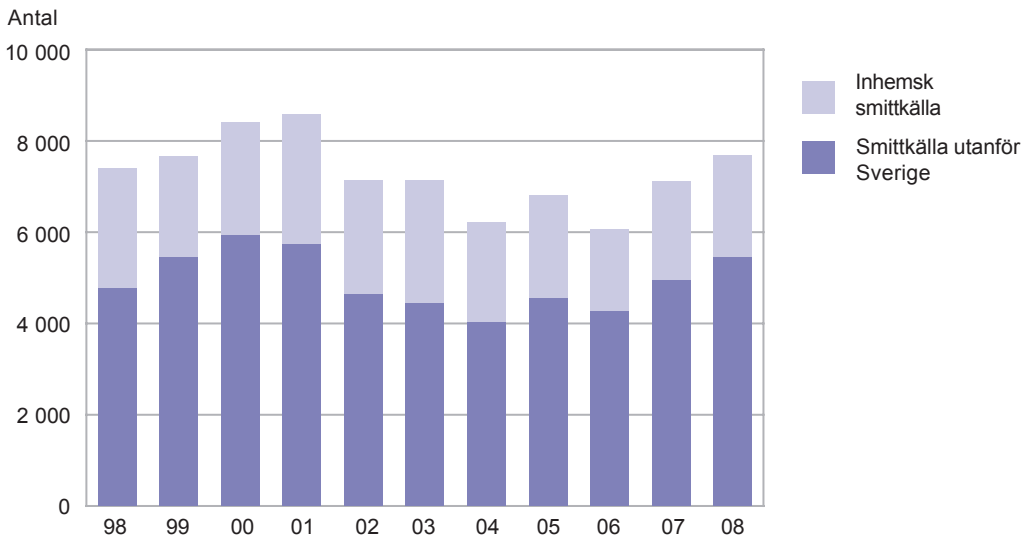
Frequency of positive samples of
Campylobacter from chickenfarms

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Figur 18I
Antal rapporterade fall av human *Campylobacter*-infektion i Sverige
1998–2008

Number of reported cases of human infection caused by Campylobacter in Sweden

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Tabell 18.1**Antal dricksvattenanläggningar med anmärkning uppdelat på typ av anmärkning 2008***Number of drinking-water structure with remarks distributed by type of remark*

Typ av anmärkning	Konsumenter per anläggning									
	<50		50–499		500–5 000		>5 000		Totalt	
	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent
Mikrobiologiska (hälsomässiga)	40	1,9	74	6,0	27	4,8	6	2,3	147	3,5
Mikrobiologiska (estetiska, tekniska)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kemiska (hälsomässiga)	34	1,6	52	4,2	14	2,5	5	2,0	105	2,5
Kemiska (estetiska, tekniska)	45	2,1	79	6,4	38	6,8	16	6,3	178	4,3
Antal anläggningar med anmärkning ¹	101	4,7	179	14,4	62	11,1	23	9,0	365	8,7
Antal anläggningar, totalt	2 130		1 239		558		256		4 183	

1) Samtliga anläggningar som haft anmärkning, en del anläggningar har haft flera anmärkningar.

Källa: Livsmedelsverket.

Tabell 18.2**Resultat av det svenska kontrollprogrammet för pesticidrester i livsmedel av vegetabiliskt ursprung 2000–2008***Results from the Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food of Plant Origin*

	2000	2004	2005	2006	2007	2008
Antal prov	3 301	2 280	2 096	1 511	1 525	1 536
Inhemskt produkter	1 100	635	561	390	432	430
Importerade produkter	2 201	1 645	1 535	1 121	1 092	1 106
Prov utan halter	2 145	1 313	1 033	706	671	729
Prov med halter	1 087	887	974	746	789	725
Prov med halter >MRL ¹	69	80	89	59	65	82
Inhemskt produkter	2	0	1	5	1	–
Importerade produkter	67	80	88	54	64	82

1) MRL=Maximum Residue Limit.

Källa: Livsmedelsverket.

Tabell 18.3**Antal prov uppdelat på förekomsten av resthalter av pesticider i frukter, grönsaker, spannmål och spannmålsprodukter från olika odlingsformer 2008***Number of samples with or without residues of pesticides in fruits, vegetables, cereals and cereal products distributed by type of farming*

Produktionsform	Antal prov	Inga halter	Halter<MRL ¹	Halter>MRL ¹
Ekologisk				
Inhemskt producerade produkter	13	13	–	–
Importerade produkter	22	22	–	–
Integrerad				
Inhemskt producerade produkter	105	75	30	–
Importerade produkter	4	4	–	–
Konventionell				
Inhemskt producerade produkter	312	253	59	–
Importerade produkter	1 080	362	636	82

1) MRL=Maximum Residue Limit.

Källa: Livsmedelsverket.

Tabell 18.4

Resultat av det svenska kontrollprogrammet för *Salmonella* efter provtagning i olika led i livsmedelsproduktionen under åren 2000–2008
Results for Salmonella in the Swedish Reporting and Monitoring system in different parts of the foodstuff production

	Antal prov (Antal positiva prov)					
	2000	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Foder</i>						
Kvarnar och blandningar (HACP ¹)	8 336 (59)	8 456 (21)	8 409 (25)	8 679 (40)	8 944 (51)	8 870 (36)
Animaliskt ursprung (inkl. miljöprover)	9 004 (140)	3 521 (41)	1 939 (1)	3 085 ¹ (13)	2 784 ² (6)	2 571 ² (7)
Vegetabiliskt ursprung (inkl. miljöprover)	1 843 (44)	2 656 (59)	3 052 (67)	4 827 (88)	5 564 (34)	2 197 (17)
<i>Provtagning på slakteri</i>						
Nöt (slaktkroppar)	3 400 (1,3)	3 475 (0)	3 297 (1)	3 510 (1)	3 782 (2)	3 280 (0)
Nöt (lymfknytar)	3 411 (4)	3 470 (3)	3 297 (2)	3 518 (3)	3 853 (5)	3 320 (4)
Svin (slaktkroppar)	6 733 (0,6)	5 941 (0)	5 764 (3)	5 918 (0)	6 239 (5)	5 833 (1)
Svin (lymfknytar)	6 706 (13)	5 973 (5)	5 747 (8)	5 947 (10)	6 244 (21)	5 812 (15)
Fjäderfä (halsskinn)	3 882 (0)	3 649 (2)	3 643 (0)	3 369 (4)	3 907 (1)	4 640 (0)
<i>Provtagning på styckningsanläggning</i>						
Nöt och svin	4 454 (1)	4 474 (0)	4 119 (0)	3 898 (1)	3 571 (0)	3 512 (0)
Fjäderfä	1 074 (0)	1 025 (0)	1 014 (0)	1 047 (0)	1 334 (0)	1 441 (0)
<i>Rapportering från kommuner</i>						
Nöt och fläsk	2 834 (1)	2 386 (0)	1 820 (5)	771 (0)	1 238 (0)	– (0)
Fjäderfä	374 (1)	286 (4)	196 (8)	74 (0)	40 (0)	– (0)
Övriga djurslag	28 (0)	26 (0)	– (0)	– (0)	– (0)	– (0)
Ägg	50 (0)	– (0)	34 (0)	28 (0)	13 (0)	– (0)
Ost och mejeriprodukter	298 (0)	239 (0)	63 (3)	– (0)	31 (0)	27 (1)
Fisk och skaldjursprodukter	688 (0)	515 (2)	379 (0)	168 (1)	140 (0)	52 (2)
Frukt och grönsaker	655 (0)	1 022 (2)	619 (7)	256 (1)	342 (8)	403 (1)
Glass och efterrätter	868 (0)	1 083 (0)	596 (0)	– (0)	– (0)	91 (0)
Preparerad mat, övrigt	3 744 (1)	4 454 (3)	4 008 (0)	1 774 (1)	– (0)	568 (1)
<i>Summa butik</i>	9 539 (3)	10 011 (11)	7 715 (23)	3 071 ³ (3)	1 804 ⁴ (8)	1 141 ⁵ (5)

1) Hazard Analysis of Critical Control Points.

2) Benmjöl och grevar.

3) Exklusive Övriga djurslag, Ost och mejeriprodukter och Glass och efterrätter.

4) Exklusive Övriga djurslag, Glass och efterrätter och Preparerad mat, övrigt.

5) Exklusive Nöt och fläsk, Fjäderfä, Övriga djurslag, Ägg.

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Tabell 18.5**Resultat från provtagning och analys efter *Campylobacter* 2000–2008***Results from sampling and analysis of Campylobacter*

	Antal prov (Antal positiva prov)					
	2000	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Provtagning på gård</i>						
Fjäderfä	4 222 (682) ¹	3 019 (429)	2 974 (393)	2 486 (328)	2 603 (329)	2 398 (298)
<i>Provtagning i butik</i>						
Nöt	1 543 (0)	–	–	55 ² ..	–	.. ³ .. ³
Fjäderfä	858 (80)	55 (15)	57 (1)	23 ..	14 (1)	.. ³ .. ³
Preparerad mat	39 (0)	271 (0)	271 (0)	157 ..	24 (1)	.. ³ .. ³
Övrigt	328 (0)	209 (2)	209 (2)	19 ..	20 (0)	.. ³ .. ³

1) Ej jämförbar med 2003 års värden eller senare p.g.a. förändrad provtagning.

2) Inklusivt fläsk.

3) För få prover. Redovisas ej.

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

19 Priser på livsmedel

Kapitel 19 innehåller information om

- *Detaljhandelspriser för vissa livsmedel*
- *Konsumentprisindex för livsmedel*
- *Jordbrukets prisindex*

Sammanfattning

Detaljhandelspriser

I **tabell 19.1** visas genomsnittliga priser för ett antal olika livsmedelsprodukter. Redovisningen har som syfte att visa den allmänna prisnivån för dessa produkter under senare år.

Urvalet av prisnoteringsställen förnyas årligen, vilket inverkar på jämförbarheten av genomsnittliga priser mellan olika år. Den prisstatistik som SCB publicerar avser huvudsakligen indextal. Vid indexberäkningarna elimineras effekterna av urvalsbyten. Index – och inte priser – bör därför användas vid studier av prisutvecklingen (se nedan).

Konsumentprisindex

Enligt **tabell 19.2** har livsmedelspriserna sedan 1980 ökat med 181 %, medan den allmänna prisnivån (totalindex) stigit med 200 % under samma period. Prisutvecklingen för livsmedel har under senare år varit långsammare än utvecklingen av den allmänna prisnivån. Däremot noteras en förändring mellan 2008 och 2009 där livsmedelspriserna ökat och den allmänna prisnivån har minskat.

I **figur 19A** visas utvecklingen mellan 1980 och 2009 för några livsmedelsgrupper. Fram till början av 1990-talet var prisutvecklingen för livsmedel snabbare än utvecklingen av den allmänna prisnivån. Detta byttes mot en långsammare utveckling fram till det senaste året då prisnivån för livsmedel åter accelererat.

Justeringar av momsatsen för livsmedel

under 1990-talet har bidrog till den långsammare utvecklingen av livsmedelspriserna:

- Den 1 januari 1992 sänktes momsen på livsmedel från 25 till 18 %, vilket motsvarade en prissänkning med 5,6 %. Den höjdes till 21 % den 1 januari 1993, vilket motsvarade en prishöjning med 2,5 %.

- Den 1 januari 1996 sänktes momsen på livsmedel från 21 till 12 %, vilket motsvarar en prissänkning med 7,4 %.

Jämfört med 1980 har prisutvecklingen på livsmedel varit långsammare än genomsnittet för kaffe, te och kakao, för alkoholfria drycker för grönsaker, för mineralvatten, läskedrycker, juicer, för oljor och fetter samt kött. Till de varugrupper där priserna har ökat snabbare än priserna generellt hör bl.a. fisk samt sötsaker och glass (**tabell 19.2**).

Den allra snabbaste prisutvecklingen kan noteras för restaurangpriserna som ökat med 347 % sedan basåret 1980. Till denna höjning bidrar momsbeläggningen av serveringstjänster med 21 % den 1 januari 1993 och höjningen av restaurangmomsen till 25 % den 1 januari 1995.

Jordbrukets prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex redovisas utförligt i kapitel 10. I **tabell 19.3** lämnas ett sammandrag av utvecklingen för några av de olika indexserierna. Kostnaderna för att ta fram produkter (PM-index) inom jordbruket har stigit med 21,6 % sedan basåret 2005. Avräkningspriserna (A-index) har under samma

period ökat med 14,9 %. Konsumentpriserna för sådana jordbruksprodukter som odlas i Sverige, jordbruksreglerade livsmedel, har ökat 13,7 % sedan basåret 2005 (KPI-J inklusive moms). Index för ”ej jordbruksreglerade livsmedel inklusive moms” har under samma period stigit med 6,9 %. Konsumentprisindex totalt (KPI) steg under samma tidsperiod med 6,9 % och om jordbruksreglerade grödor inte tas med (KPI exklusive jordbruksreglerade livsmedel) blir ökningen av index istället 12,4 %.

Om statistiken

Detaljhandelspriser

Den statistik som publiceras om genomsnittliga livsmedelspriser i konsumentledet baseras på det underlag som samlas in för konsumentprisindex. Denna prisinsamling kan av praktiska skäl inte omfatta alla livsmedelsvaror som konsumeras. För de tre stora dagligvarublocken – ICA, KF och Axfood – dras slumpmässiga urval om vardera drygt 400 varuvarianter, exklusive vissa färskvaror. För färskvarorna färskt bröd, färsk fisk, färsk frukt och färska grönsaker insamlas priser på ett urval av s.k. representantvaror. Detta urval görs selektivt med målsättningen att erhålla bästa möjliga representativitet.

Prisuppgifter samlas in varje månad av SCB:s intervjuare vid besök i ett slumpmässigt urval av ca 45 butiker.

Konsumentprisindex

Konsumentprisindex (KPI) avser att mäta hur konsumentpriserna i genomsnitt utvecklar sig för hela den privata inhemska konsumtionen. Indexberäkningarna skall avse den genomsnittliga prisutvecklingen för en konsumtion med över tiden lika standard. De priser som mäts är de som konsumenten faktiskt betalar och som påverkas av bl.a. ändringar i indirekta skatter (moms) och subventioner.

Förekommande s.k. extrapriser noteras i index, men däremot ej värdet av rabattkuponger och prestationsberoende rabatter. Selektivt lämnade rabatter, exempelvis mot uppvisande

av medlemskort samt återbäring, beaktas inte.

Den relativa betydelsen av de i indexen ingående representantvarorna beaktas genom vägningstal. Dessa vägningstal visar hur stor värdemässig andel som olika varor och varugrupper representerar av den totala privata inhemska konsumtionen enligt SCB:s nationalräkenskaper. Beräkningarna baseras på ett butiksurval och ett urval av varor/varuvarianter med under året fasta vikter. Inför varje ny årslänk uppdateras dessa urval och vägningstal. Därigenom mäts prisutvecklingen hela tiden i butiker och på varor som är representativa för det aktuella konsumtionsmönstret. Den direkta effekten på hushållens kostnader för livsmedel av exempelvis under året etablerade lågprisalternativ påverkar dock inte index.

Konsumentprisindex är ett kedjeindex med årslänkar. Fram till och med 2004 gällde att varje årslänk beräknades med december föregående år som bas. Från och med 2005 har en ny indexkonstruktion införts i KPI som innebär att index kedjas från år till år istället för december–december. Beräkningarna är upplagda för att möjliggöra prisjämförelser såväl på kort som lång sikt.

Fr.o.m. år 2000 infördes en ny indelning av varuklasserna. Klassificeringen, COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose), är en internationell klassificering av hushållens privata konsumtion. Indextal enligt COICOP finns framtagna bakåt till 1980.

Efter att KPI för en viss månad offentliggjorts, sker ett formellt fastställande av totalindextalet. Det omprövas därefter inte och gäller således i alla sammanhang där man i lagar, förordningar och avtal hänvisar till konsumentprisindex. Vid några tillfällen har det skett misstag vid upprättandet av beräkningsunderlaget, som inneburit att indextalen gett en i någon mån missvisande bild av prisförändringen. I SCB:s publicering redovisas dels de oreviderade fastställda totalindextalen och dels reviderade s.k. *skuggindextal* för KPI totalt samt reviderade indextal för produktgrupper, konsistenta med skuggindextalen. I tabell 19.2 sker för KPI totalt enbart redovisning av skuggindextal.

Jordbrukets prisindex

Innan livsmedelsråvaran blivit en konsumtionsduglig produkt skall den passera de olika leden i livsmedelskedjan, där den undergår olika slag av prishöjande bearbetningar och förändringar. Härtill kommer kostnaden för distributionen av varan. Det pris som primärproducenten får ut för sin produkt är alltså betydligt lägre än priset för den slutlige konsumenten.

På jordbruksområdet administrerar Jordbruksverket ett indexsystem med syfte att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Även indextal avseende prisutvecklingen på jordbrukets produktionsmedel ingår i systemet. Beräkningarna har fr.o.m. 2006 år 2005 som basår (tidigare 2000). Indextalen beräknas per månad. Indexsystemet beskrivs utförligt i kapitel 10.

Annan publicering

Konsumentprisindex redovisas månatligen och publiceras av SCB i Statistiska meddelanden i serie PR 14, "Konsumentprisindex". Publicering sker också i databas som kan nås från SCB:s webbplats www.scb.se.

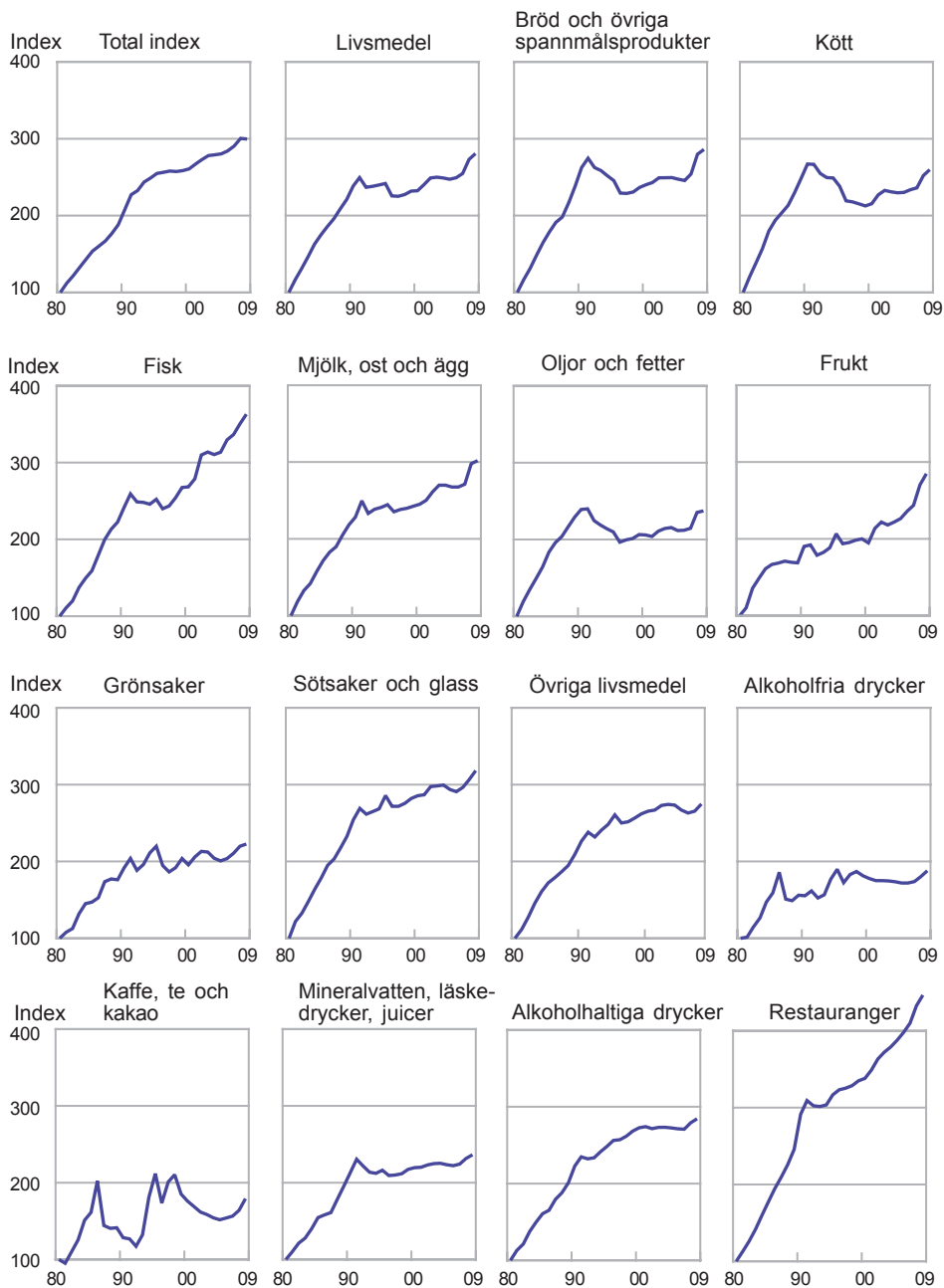
I serie JO 46 publiceras "Prisindex på livsmedelsområdet, årsstatistik". Fr.o.m. 2002 publiceras månadsstatistik i Statistiska meddelanden serie JO 49 "Prisindex och priser på livsmedelsområdet". Fram t.o.m. 2001 publicerades indexberäkningar i publikationsserien "Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet – Månadsstatistik". Publicering sker på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubriken Statistik och på SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om priser och prisindex publiceras också i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Diagram 19A

Konsumentprisindex 1980–2009 (1980 = 100)

Consumer Price Index

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.1

Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr

Average yearly retail prices for selected foods

	Kvantitet	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vetemjöl	2 kg	9,30	9,90	9,50	9,40	9,10	11,60	11,00
Knäckebröd	400 g	13,40	14,90	15,40	15,10	14,20 ¹	9,30 ²	9,50 ²
Vetelängd	350 g	17,40	..	19,60	19,90	21,00	23,10	23,30
Nötkött, stek	1 kg	77,20	80,00	82,10	84,00	86,70	96,60	99,20
Nötkött, högrev	1 kg	58,10	62,30	67,30	69,80	70,50	80,00	82,60
Köttfärs, enbart av nöt	1 kg	43,90	50,60	54,10	57,50	61,60	66,50	70,30
Mellankalvstek	1 kg	118,90	109,90	111,80	122,30	138,80
Fläskkotlett	1 kg	56,60	53,70	55,50	57,70	60,60	70,20	74,70
Skinka, rökt, i skivor	1 kg	130,60	123,50	129,90	131,50	137,00	163,90	162,30
Blodpudding	1 kg	22,10	22,70	21,00	20,20	20,10	20,90	19,80
Falukorv	1 kg	40,60	33,40	32,50	29,90	39,50	40,60	44,20
Kyckling, djupfryst	1 kg	24,50	22,10	22,40	22,70	65,40 ³	25,20 ⁴	29,60 ⁴
Sill/strömming, färsk	1 kg	33,60	41,60	44,10	44,10	48,80	55,00	59,50
Torskfilé, färsk	1 kg	89,60	109,00	114,50	117,00	136,50	153,70	135,80
Torskfilé, djupfryst	400 g	33,90	33,20	28,30	29,20	36,40	38,30	35,90
Mjök, 3 % fetthalt	1 l	6,40	7,20	7,20	7,20	7,40	7,90	8,00
Filmjök	1 l	7,60	8,50	8,50	8,50	9,20	10,90	10,30
Ägg, lösvikt	1 kg	18,80	23,10	21,50	21,40	23,70 ⁵	26,60 ⁵	27,90 ⁵
Ost, herrgårds-	1 kg	62,60	66,40	66,40	65,50	66,80	79,50	76,40
Smör	500 g	21,70	22,80	22,50	21,90	25,80
Hushållsmargarin	500 g	11,80	12,60	11,90	10,20	12,80	13,70	13,30
Potatis	2 kg	14,20	17,10	15,60	16,60	19,90	22,40	21,80
Morötter, tvättade	500 g	5,60	6,50	6,50	6,30	6,60	7,00	6,80
Lök, gul	1 kg	5,80	8,50	7,80	8,30	11,50	8,40	7,70
Tomater	1 kg	22,10	21,70	24,00	23,30	26,30	24,10	25,00
Gurka	1 kg	20,60	19,00	21,00	22,50	21,50	21,00	25,90
Salladskål	1 kg	12,30	16,80	18,20	21,60	22,80	21,70	19,90
Apelsiner	1 kg	10,70	14,40	13,80	14,80	15,50	16,80	17,00
Päron	1 kg	13,70	16,80	16,00	17,90	18,00	22,90	23,70
Kaffe	500 g	30,50	25,00	24,60	25,60	26,20	27,10	29,80
Strösocker	1 kg	9,45	10,05	9,85	9,85	9,85	9,90	9,84
Läskedryck	1/3 l	3,50	3,40	3,30	3,20	10,10 ⁶	5,40	6,10
Renat brännvin	1/1 but.	201,70	205,00	205,00	200,10	195,00	199,00	199,00
Öl, klass II, 3,5 %	1/2 l	9,80	10,50	10,30	9,50	11,10	10,10	10,30

1) 470 g.

2) Avser 200 g.

3) Kycklingfilé.

4) Avser djupfryst hel.

5) Medelstora frigående 15-pack.

6) Returflaska 50 cl.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2**Konsumentprisindex (KPI)¹, vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP, skuggindex² (1980=100)***Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers*

	Total- index	Varav								
		Livs- medel	Varav							
		Bröd och övriga spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost och ägg	Oljor och fetter	Frukt	Grön- saker	Söt- saker och glass	
2009	299,66	280,68	286,05	259,65	362,92	301,81	237,22	284,82	222,56	318,17
2008	300,50	273,16	279,80	252,13	350,41	297,88	235,30	270,23	219,81	306,61
2007	290,51	254,66	254,06	236,08	336,42	271,10	214,62	243,60	210,59	296,43
2006	284,22	249,34	245,60	233,69	329,47	267,49	212,00	235,77	203,65	290,83
2005	280,41	247,27	247,38	230,16	313,48	267,51	211,62	226,43	200,67	293,61
2004	279,14	248,89	249,54	229,61	310,39	269,83	215,63	221,83	204,22	299,38
2003	278,11	249,96	249,30	230,90	313,68	269,91	214,30	218,02	212,18	298,32
2002	272,85	248,99	249,16	232,81	309,82	261,08	210,93	221,90	213,07	297,52
2001	267,09	240,16	243,04	227,01	278,85	250,11	204,05	213,69	205,76	286,80
2000	260,81	232,36	240,13	215,45	268,37	245,10	205,91	194,67	195,52	285,54
1999	258,49	231,80	236,64	212,59	267,56	242,55	206,42	200,03	203,84	282,01
1998	257,30	227,37	230,67	215,20	254,22	239,80	201,34	198,16	191,80	275,66
1997	257,99	225,13	228,76	217,80	243,52	238,21	199,57	195,15	186,26	271,70
1996	256,30	225,60	229,23	219,15	239,92	235,22	196,54	193,56	194,68	271,67
1995	254,94	241,83	245,47	238,19	252,22	244,41	209,90	206,64	219,80	285,84
1990	207,58	238,52	262,50	267,10	241,59	228,18	239,08	190,11	191,57	254,25
1985	153,75	174,97	178,74	193,95	159,15	171,72	183,63	166,73	147,05	178,34

1) KPI fastställs och publiceras med två decimaler från januari 2006. Decimalerna är osäkra.

2) Benämningen "skuggindex" indikerar att indextalen kan revideras i efterhand.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2 (forts.)

	Övriga livsmedel	Alkohol-fria drycker	Kaffe, te och kakao	Mineralvat-ten, läskedrycker, juicer	Alkohol-hal-tiga drycker	Varav Sprit-drycker	Vin	Öl	Res-tau-ranger
2009	288,61	187,92	179,17	236,39	284,42	294,80	293,80	262,47	446,50
2008	274,75	180,30	164,00	231,59	279,07	291,01	288,72	255,54	432,63
2007	265,41	173,83	156,49	224,15	270,83	288,96	284,77	237,28	409,92
2006	263,04	171,89	153,97	222,15	271,26	290,06	284,77	237,96	397,87
2005	266,89	171,87	151,79	223,43	272,36	291,00	285,54	239,78	387,82
2004	273,27	173,64	154,39	225,33	273,33	291,40	283,61	245,07	379,05
2003	274,19	174,64	158,63	224,75	273,25	290,86	279,13	250,80	372,22
2002	272,86	175,04	161,85	223,12	271,45	290,10	276,88	248,94	363,30
2001	266,86	175,00	168,97	220,10	274,08	288,04	288,19	245,42	348,94
2000	265,40	177,75	176,01	219,57	272,70	284,44	290,11	242,29	338,06
1999	262,02	181,33	185,22	217,37	268,26	279,04	283,02	241,68	334,99
1998	256,51	186,91	210,42	211,73	261,73	273,89	271,12	239,67	328,66
1997	251,60	182,86	200,99	209,95	257,07	267,21	263,44	240,01	325,38
1996	250,11	172,32	173,45	209,29	256,24	260,62	259,94	248,00	323,33
1995	260,72	189,66	211,77	216,21	248,39	251,68	250,88	242,49	316,60
1990	226,50	155,30	128,42	212,81	222,81	216,96	217,51	236,00	291,19
1985	172,11	158,93	161,27	154,45	160,85	159,23	164,18	157,51	177,47

Tabell 19.3**Prisindex inom livsmedelsområdet (2005=100)***Price index numbers in the food sector*

		2005	2006	2007	2008	2009
Produktionsmedelsprisindex	PM-index	100,0	103,1	109,8	125,2	121,6
Avräkningsprisindex	A-index	100,0	105,3	119,7	130,1	114,9
Producentprisindex för livsmedels- industrin, jordbruksreglerade livsmedel	PPI-J	100,0	100,7	104,9	117,3	115,2
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel, inkl. moms	KPI-J inkl. moms	100,0	100,5	102,5	111,5	113,7
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel, exkl. moms	KPI-J exkl. moms	100,0	100,5	102,5	111,5	113,7
Konsumentprisindex för ej jordbruksreglerade livsmedel, inkl. moms		100,0	101,4	103,6	107,2	106,9
Konsumentprisindex för livsmedel, inkl. moms		100,0	100,8	102,8	109,9	113,1
Konsumentprisindex totalt, exkl. jordbruks- reglerade livsmedel		100,0	101,1	103,2	108,0	112,4
Konsumentprisindex totalt	KPI	100,0	101,4	103,7	107,2	106,9

Källa: Jordbruksverket.

20 Internationella uppgifter om livsmedel

I kapitel 20 redovisas uppgifter från Eurostats paritetstalsberäkningar, vilket möjliggör jämförelser mellan länder vad avser konsumtionsvolym, prisnivåer, prisutveckling m.m. Dessutom redovisas uppgifter om mervärdesskatter i olika länder.

Sammanfattning

Konsumtion

Priser och prisutveckling på livsmedel är en fråga av hög rang i den livsmedelspolitiska debatten i olika länder. I **tabell 20.1** visas livsmedelsutgifternas andel av den samlade privata konsumtionen i olika länder inom EU och en del andra länder år 2007. Tabellen visar att länder som t.ex. Turkiet, Litauen, Polen och Lettland har betydligt högre livsmedelandelar än övriga EU-länder. För Storbritannien, Luxemburg och Irland var livsmedelsutgifternas andel av den samlade privata konsumtionen lägst inom EU. För Sverige redovisas 12,2 % av den individuella privata konsumtionen bestå av livsmedelskonsumtion, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet, 12,6 %.

Bulgarien, Ungern och Turkiet har – i kvantitativa termer – den lägsta konsumtionen av livsmedel inom EU räknat per invånare. Grekland, Cypern, Frankrike och Luxemburg har den högsta konsumtionsutgiften per invånare. Sverige har 5 % lägre konsumtion av livsmedel per invånare än genomsnittet för EU (**tabell 20.2 och figur 20A**).

Prisnivåer

Livsmedelspriserna 2008 var 17 % högre i Sverige än inom EU. Sverige hade genomgående högre priser än EU. Största skillnaderna mellan de svenska priserna och EU:s var för alkoholhaltiga drycker, 40 %. Av de nordiska länderna var det lägst priser i Danmark och Sverige (**tabell 20.3**).

Prisnivån för total privatkonsumtion i Sverige var 27 % högre än genomsnittet för OECD-länderna. Prisskillnaden var betydligt större år 1990, då skillnaden var 42 %. I början av 2000-talet var skillnaden däremot under 10 % men sedan 2003 har skillnaden legat på drygt 20 % (**tabell 20.4**).

Prisutveckling

Mellan 2008 och 2009 har livsmedelspriserna i Sverige stigit med 3,3 %. I genomsnitt för EU har livsmedelspriserna stigit med 1,1 % under samma period. Bland de redovisade länderna har Island och Turkiet haft den kraftigaste ökningen av livsmedelspriserna, 21,6 % respektive 11,0 %.

Prisutvecklingen totalt enligt HIKP (harmoniserat index för konsumentpriser) har i Sverige varit högre än inom EU som helhet, med ökning på 2,1 % jämfört med 1,1 % för EU mellan 2008 och 2009 (**tabell 20.5 och figur 20B**).

Mervärdesskatter

Sverige har tillsammans med Danmark den högsta basskattesatsen för moms inom EU. Sverige, Danmark och Ungern har den högsta momsen på livsmedel på 25 %. Lägst basskattesats har Cypern och Luxemburg med 15 %.

Många länder inom EU har högre moms på alkoholhaltiga drycker än på övriga livsmedel. Nästan genomgående ligger den på basskattesatsens nivå, dvs. för Sveriges del på 25 % (**tabell 20.6**).

Om statistiken

Allmänt

Paritetstal för köpkraft

För att jämföra den ekonomiska aktivitetsnivån i olika länder används vanligen något mått som baseras på bruttonationalprodukten per capita. Detta mått räknas sedan om till en gemensam valuta för att möjliggöra reella jämförelser. De kraftiga svängningarna i valutakurser under senare år har dock gjort att en direkt omräkning utifrån kurserna på olika valutor inte speglar faktiska förändringar i köpkraft och ekonomisk aktivitetsnivå inom enskilda länder.

I syfte att åstadkomma ett mer rättvisande mått på köpkraften i olika länder genomför bl.a. OECD och Eurostat beräkningar av paritetstal för köpkraft (Purchasing Power Parities, PPP). En köpkraftsparitet mellan två valutor definieras som kvoten mellan de belopp som i respektive land behövs för att köpa samma mängd varor och tjänster i de båda länderna. PPP kan beräknas för enskilda varor, varugrupper och större aggregat av poster, t.ex. BNP.

Två olika metoder

Köpkraftspariteterna redovisas genomgående enligt två olika grupperingar. Den ena är den som tillämpas i FN:s system för nationalräkenskaper (SNA, System of National Accounts). Den andra tillämpas i FN:s projekt för internationella jämförelser (ICP, International Comparison Project). Metoderna skiljer sig åt främst vad beträffar behandlingen av offentlig konsumtion. I ICP-klassifikationen har den offentliga sektorns utgifter för sådana tjänster som hushållen konsumerar individuellt dragits av från offentlig konsumtion och lagts till hushållens individuella konsumtion. I det följande sker redovisning både utifrån ICP- och SNA-klassifikationen. Den förra lämpar sig bäst vid jämförelser av hushållens totala förbrukning medan den senare skall användas då man vill jämföra vad hushållen köpt.

Köpkraftsparitetsundersökningar

Köpkraftsparitetsundersökningarnas kvalitet bestäms till stor del av de internationella speci-

fikationerna och metodlösningarna. Av stor vikt är att uppnå och vidmakthålla en enhetlig tillämpning av de lösningar som valts. Undersökningarna anses i de här avseendena numera vara tämligen väl etablerade.

För volymindexberäkningarna anses den allvarligaste felkällan vara brister i jämförbarhet mellan nationalräkenskapernas klassificeringar i olika länder. För prisjämförelser är huvudproblemet att jämförbarheten påverkas av olikheter i varusortiment, t.ex. kvalitetsolikheter. Skillnader i de jämförda produkternas representativitet för konsumtionen i respektive land kan likaså verka snedvridande på resultaten. Vid jämförelser för små produktgrupper kan också urvalsfelen vara besvärande.

Sammanfattningsvis ger beräkningar av köpkraftspariteter möjligheter att jämföra olika länder i första hand vad avser konsumtion och prisnivåer.

Konsumtion

I **tabell 20.2** visas konsumtionsvolymen per invånare i olika länder där genomsnittet för EU-27 är jämförelsegrunden (EU27=100). Eftersom jämförelsen baseras på reala värden där prisskillnader mellan länder eliminerats uttrycker indextalen enbart skillnader i konsumerade kvantiteter. Avvikelse från 100 anger hur mycket mindre eller större i procent som konsumtionen av en viss livsmedelsprodukt är i ett visst land jämfört med EU-27.

Prisnivåer

Prisnivåindex definieras som kvoten mellan paritetstalet och växelkursen. Relationen köpkraftsparitet/växelkurs ger uttryck för hur dyrt/billigt ett land är i förhållande till ett annat land.

Om t.ex. en chokladkaka i Norge kostar 10 norska kronor och motsvarande kaka i Sverige 15 svenska kronor blir köpkraftspariteten $15/10=1,5$. Om vi på ett växlingskontor får betala säg 130 svenska kronor för 100 norska kan växelpariteten uttryckas som $130/100=1,3$. Vi får alltså betala mer för chokladkakan i Sverige än vad som är motiverat med tanke på växelkursen. Prisnivåindex blir $1,5/1,3 * 100=115$, dvs.

chokladkakan är 15 % dyrare i Sverige än i Norge.

I **tabell 20.3** anges med indextal hur mycket priserna på olika livsmedel avvek från EU-27:s i olika länder år 2008.

Som komplement till redovisningen av prisnivåerna i **tabell 20.3** visas i **tabell 20.4** prisnivåindex för olika länder inom OECD från 1990 till 2008.

Prisutveckling

Med 2005 som basår beräknas i Sverige, liksom i övriga europeiska länder, ett Harmoniserat Index för Konsumentpriser (HIKP). Detta index beräknas enligt gemensamma regler och är därför jämförbart mellan länder. Konsumentprisindex (KPI) beräknas och publiceras parallellt med HIKP. HIKP utgör målvariabel för Europeiska centralbankens (ECB:s) penningpolitik avseende euro-valor. HIKP ligger även till grund för utvärdering enligt det s.k. konvergenskravet på prisstabilitet vid inträde i den europeiska monetära unionen (EMU).

I **tabell 20.5** jämförs den allmänna konsumentprisutvecklingen och prisutvecklingen för livsmedel enligt HIKP för EU-länderna vissa andra länder.

Annan publicering

Eurostat redovisade varje år partitetstalsberäkningarna i en särskild rapport, senast i ”Purchasing power parities and related economic indicators – Results for 1998” Eurostat, 2000 Edition. Resultat har sedan dess endast publicerats elektroniskt. Tabellerna 20.1–20.3 baseras därför på uppgifter hämtade från Eurostats databas.

Uppgifterna i tabell 20.3 kan även hämtas från SCB:s databas som är tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se under Priser och konsumtion.

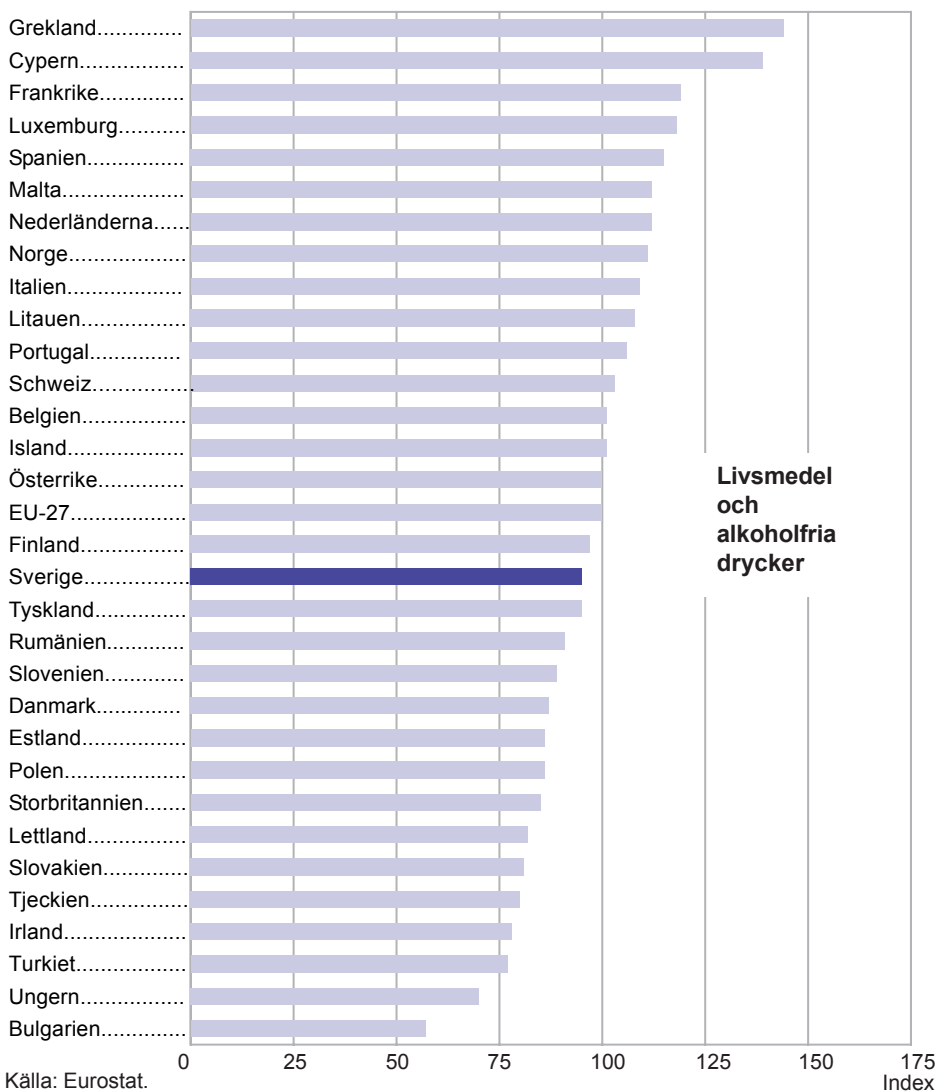
Uppgifterna i tabell 20.4 har hämtats via personligt meddelande från OECD.

Uppgifterna i tabell 20.5 hämtas från Eurostats databas.

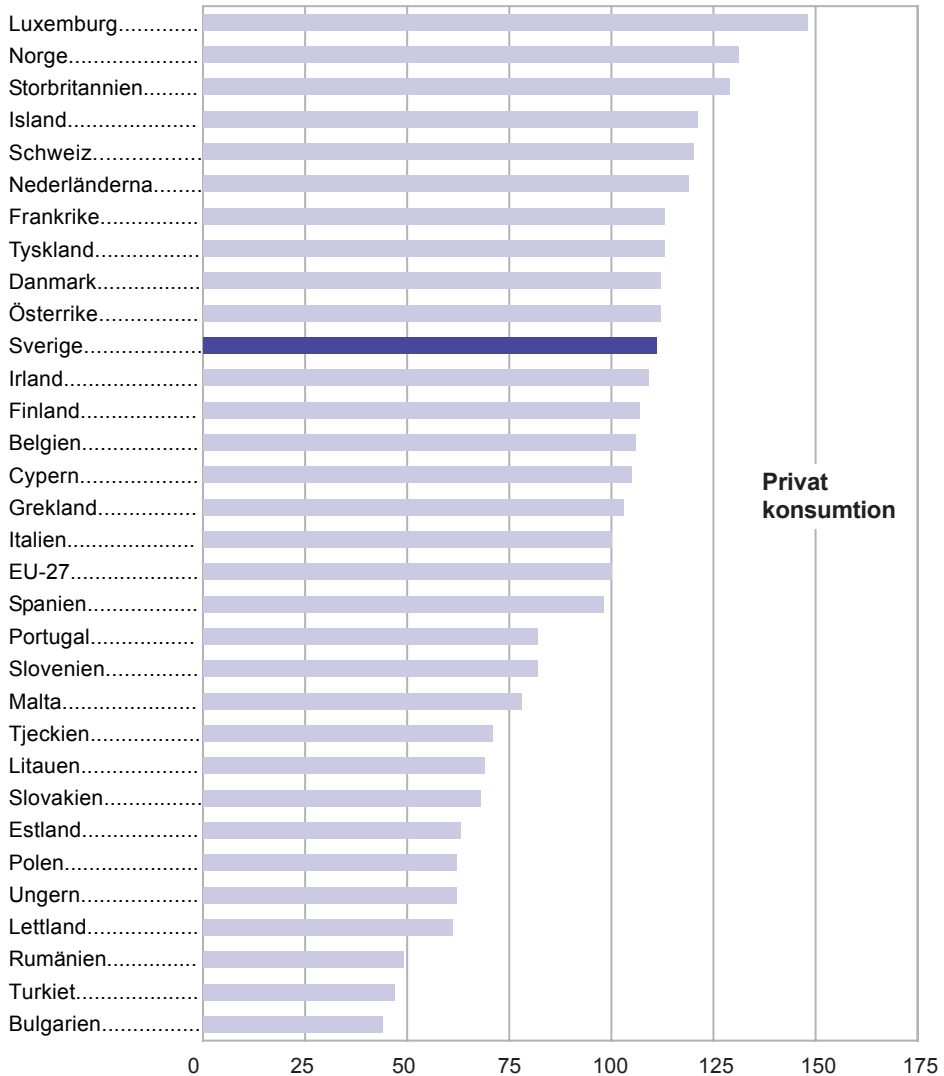
Uppgifter om mervärdesskatter i olika länder (tabell 20.6) redovisas varje år av EU-kommissionen i en särskild promemoria, senast i ”VAT-rates Applied in the Member States of the European union. Situation at 1st January 2010”. Det påpekas att den är baserad på uppgifter som lämnats av medlemsländerna och att kommissionen inte kan garantera för riktigheten i uppgifterna.

Figur 20A**Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2008 för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)**

Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries (EU-27=100)

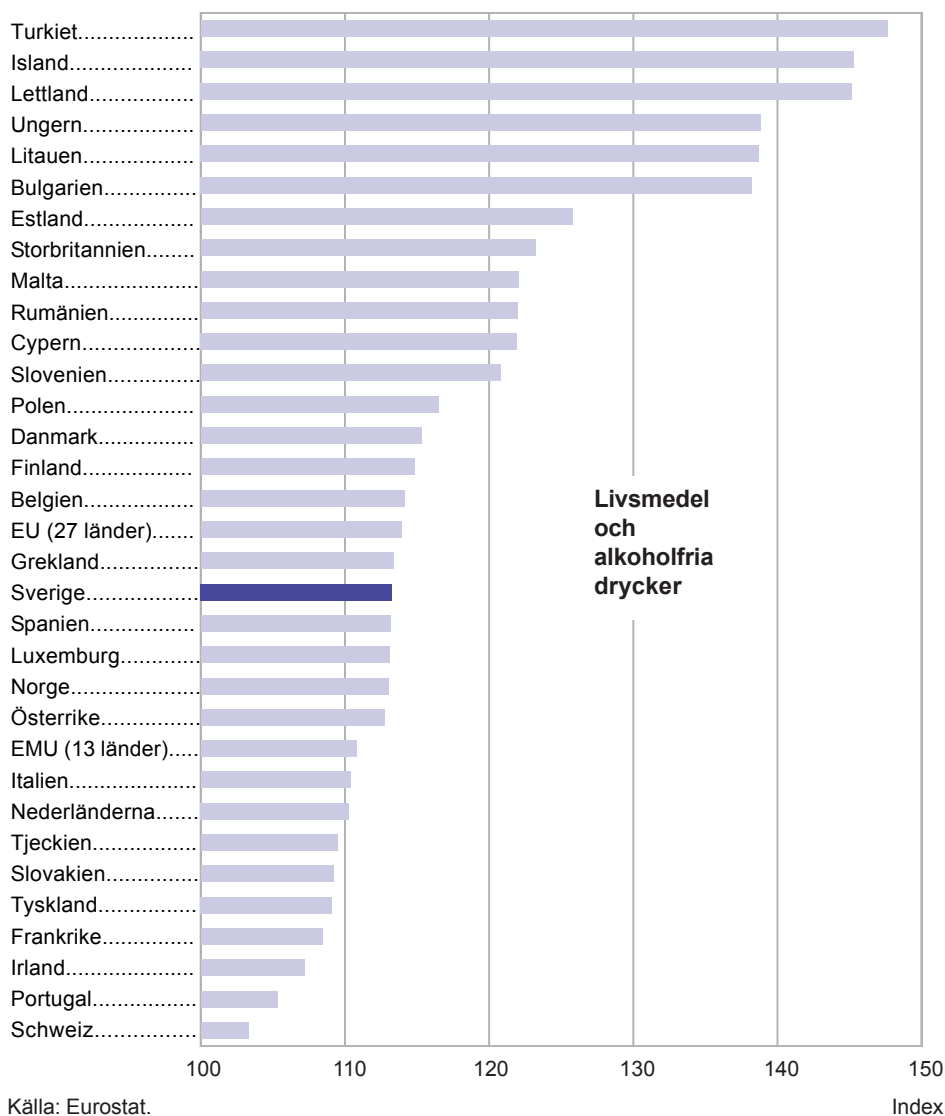

Figur 20A (forts.)

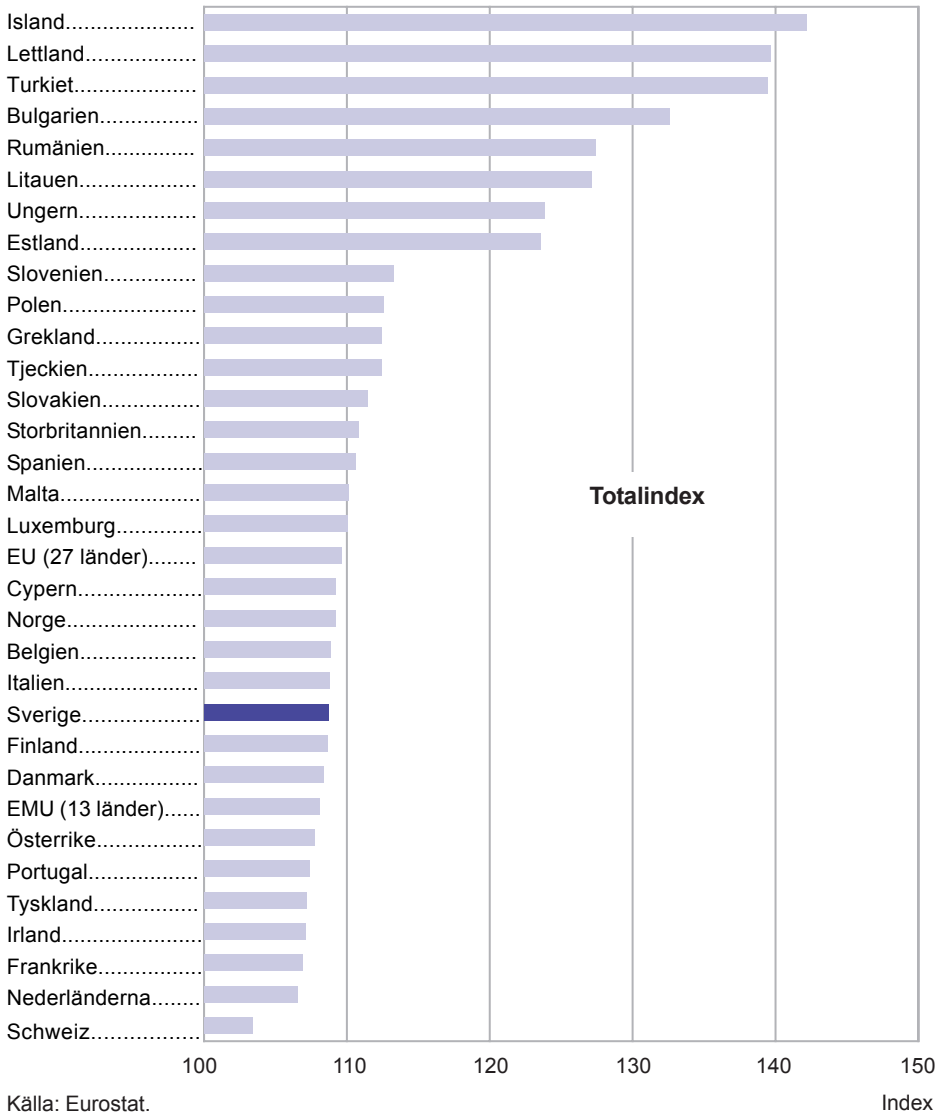

Källa: Eurostat.

Index

Figur 20B**Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2009 för EU-länderna och för vissa andra länder (2005=100)***Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countrys*

Figur 20B (forts)

Tabell 20.1**Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 2007¹, procent***Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries***ICP-klassificering**

	Livs- medel och alkoholfria drycker	Bekläd- nads- artiklar och skor	Bostad, vatten, bränsle, elström	Övrigt	Total indi- viduell pri- vat kon- sumtion	Andel av BNP, %
Sverige	12,2	5,1	26,3	56,4	100,0	65,6
Belgien	12,8	5,0	23,0	59,2	100,0	64,8
Bulgarien	100,0	76,3
Cypern	15,5	6,2	12,7	65,6	100,0	72,8
Danmark	11,0	4,8	26,8	57,4	100,0	66,7
Estland	17,0	7,3	19,3	56,4	100,0	64,5
Finland	12,0	4,9	24,7	58,4	100,0	64,7
Frankrike	13,2	4,6	24,6	57,6	100,0	71,7
Grekland ²	16,3	6,7	16,1	60,9	100,0	79,0
Irland	9,0	4,8	20,6	65,6	100,0	57,1
Island	11,8	4,7	22,5	61,0	100,0	73,8
Italien	14,5	7,8	20,5	57,2	100,0	70,3
Kroatien
Lettland	18,1	8,9	21,7	51,3	100,0	69,9
Litauen	25,0	8,2	13,6	53,2	100,0	74,3
Luxemburg	8,6	3,5	22,8	65,1	100,0	40,7
Makedonien	32,8	6,2	17,5	43,5	100,0	84,3
Malta	17,0	4,5	11,5	67,0	100,0	70,2
Nederländerna	11,0	5,6	22,6	60,8	100,0	61,4
Norge	12,6	5,5	18,5	63,4	100,0	54,2
Polen	20,6	4,1	23,2	52,1	100,0	70,5
Portugal	76,8
Rumänien	27,9	3,7	22,5	45,9	100,0	75,3
Schweiz	63,1
Slovakien	17,7	4,0	25,3	53,0	100,0	64,0
Slovenien	14,4	5,5	18,0	62,1	100,0	63,1
Spanien	13,7	5,6	16,9	63,8	100,0	68,1
Storbritannien	8,5	5,4	20,3	65,8	100,0	76,8
Tjeckien	15,7	4,3	21,4	58,6	100,0	58,0
Turkiet	25,4	6,2	18,9	49,5	100,0	71,3
Tyskland	11,1	5,3	23,8	59,8	100,0	67,3
Ungern	17,3	3,5	19,1	60,1	100,0	65,2
Österrike	10,5	6,1	20,8	62,6	100,0	63,8
EU-27	12,6	5,6	21,7	60,1	100,0	..

1) Databasuttag april 2010.

2) Preliminära siffror.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.2

Indextal¹, baserade på hushållens individuella konsumtionsutgifter, per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2008² (EU-27=100)

Indices of real value per head, of final consumption expenditure by households for EU-countries and some other countries

ICP-klassificering

	Privat kon- sum- tions- utgifter	Livs- medel, alkohol- fria drycker	Livs- medel	Alko- hol- fria dryc- ker	Alko- hol- halt- iga dryc- ker ³	To- bak	Res- tau- rang- er, caféer, hotell
Sverige	111	95	94	103	112	64	64
Belgien	106	101	101	104	115	115	69
Bulgarien	44	57	61	22	30	54	73
Cypern	105	139	139	136	232	206	153
Danmark	112	87	87	88	118	105	71
Estland	63	86	89	55	158	84	41
Finland	107	97	99	84	153	83	68
Frankrike	113	119	118	130	119	68	74
Grekland	103	144	151	72	67	230	181
Irland	109	78	78	85	119	88	147
Island	121	101	100	111	128	77	90
Italien	100	109	111	85	47	107	122
Kroatien	60	95	101	42	75	91	88
Lettland	61	82	86	43	129	103	33
Litauen	69	108	113	66	156	81	26
Luxemburg	148	118	113	169	354	768	161
Makedonien	38	78	81	44	21	66	19
Malta	78	112	111	118	46	71	131
Nederländerna	119	112	112	109	94	102	68
Norge	131	111	106	160	108	72	71
Polen	62	86	88	65	98	115	16
Portugal	82	106	111	57	64	112	119
Rumänien	49	91	92	81	56	56	28
Schweiz	120	103	101	124	222	137	130
Slovakien	68	81	82	66	82	77	59
Slovenien	82	89	88	98	86	178	72
Spanien	98	115	118	87	59	166	218
Storbritannien	129	85	83	105	105	67	151
Tjeckien	71	80	81	72	129	154	62
Turkiet	47	77	80	57	2	106	28
Tyskland	113	95	92	133	144	85	77
Ungern	62	70	66	106	170	127	35
Österrike	112	100	97	131	117	112	171
EU-27	100	100	100	100	100	100	100

1) Indextalen återspeglar enbart volymskillnader mellan de olika länderna eftersom omräkning med paritetstal eliminerat skillnaderna i prisnivå mellan länderna.

2) Databasuttag april 2010.

3) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa drycker behandlas i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.3

Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2008² för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)

Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries

SNA-klassificering

	Privat kon- sum- tion	Livs- me- del	Bröd, spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grön- saker, potatis	Andra livs- medel
Sverige	120	117	129	128	107	101	113	124	114
Belgien	115	113	113	123	131	114	115	103	102
Bulgarien	44	60	49	52	67	88	121	53	70
Cypern	92	104	113	79	138	131	131	96	122
Danmark	146	142	156	149	140	119	146	134	165
Estland	72	81	79	70	73	91	104	88	89
Finland	123	125	144	124	116	118	129	127	119
Frankrike	111	107	102	123	106	101	106	109	99
Grekland	94	99	106	96	107	140	121	75	117
Irland	131	126	125	131	124	133	100	129	124
Island	121	124	147	137	86	108	103	135	122
Italien	107	116	111	119	126	124	106	118	115
Kroatien	71	93	95	90	91	94	109	85	114
Lettland	68	76	71	65	75	87	116	77	89
Litauen	60	70	71	59	59	80	106	71	80
Luxemburg	129	118	120	122	110	115	117	130	107
Makedonien	41	59	61	55	67	67	93	47	73
Malta	74	85	80	69	99	115	102	78	104
Nederländerna	106	90	90	105	117	82	69	91	80
Norge	146	155	160	180	127	154	154	136	160
Polen	63	73	69	59	76	75	96	78	93
Portugal	86	86	98	81	70	106	95	77	107
Rumänien	55	69	54	58	81	92	112	74	83
Schweiz	134	142	137	196	140	119	153	129	128
Slovakien	64	79	73	69	81	90	128	73	104
Slovenien	81	92	98	85	109	94	129	86	97
Spanien	95	94	114	82	89	98	84	97	102
Storbritannien	101	103	93	118	82	103	95	110	94
Tjeckien	68	79	77	69	88	93	100	71	99
Turkiet	64	80	74	73	72	105	103	67	108
Tyskland	103	106	107	119	120	89	89	115	101
Ungern	63	76	69	72	83	93	107	66	90
Österrike	109	112	125	123	113	97	118	109	109
EU-27	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1) Indextalen speglar hur prisnivåerna i respektive land, i reala värden, förhåll sig till motsvarande värde för EU-27.

2) Databasuttag april 2010.

3) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa varor behandlats i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: SCB, Konsumentprisindex och Eurostat.

Tabell 20.3 (forts.)

	Alko- hol- fria dryc- ker	Alko- hol- halt- iga dryc- ker ³	To- bak	Res- tau- rang- er, café- er, hotell
Sverige	121	140	133	123
Belgien	104	99	106	111
Bulgarien	78	77	56	42
Cypern	129	113	95	104
Danmark	181	134	118	149
Estland	94	100	50	81
Finland	137	178	111	131
Frankrike	86	92	139	117
Grekland	121	110	75	95
Irland	139	180	202	139
Island	133	165	126	131
Italien	110	114	104	105
Kroatien	111	116	70	83
Lettland	96	97	49	81
Litauen	84	87	37	71
Luxemburg	105	89	91	105
Makedonien	68	70	31	44
Malta	109	120	86	81
Nederländerna	86	94	110	103
Norge	160	225	235	164
Polen	97	101	56	86
Portugal	94	101	84	75
Rumänien	81	83	35	62
Schweiz	104	95	105	122
Slovakien	94	88	63	61
Slovenien	90	88	62	84
Spanien	91	83	67	93
Storbritannien	105	131	185	104
Tjeckien	98	98	69	65
Turkiet	96	174	57	91
Tyskland	105	82	121	99
Ungern	86	84	60	67
Österrike	99	83	105	103
EU-27	100	100	100	100

Tabell 20.4**Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna 1990–2008***Comparative price levels for total private consumption*

	1990 ¹	1995 ¹	2000 ¹	2003 ¹	2004 ¹	2005 ¹	2006 ¹	2007 ¹	2008
Sverige	142	124	108	121	124	122	123	127	127
Australien	101	89	82	94	101	107	106	114	112
Belgien	107	112	87	104	109	110	112	119	123
Danmark	136	136	111	138	143	144	144	150	157
Finland	157	131	103	124	127	127	128	131	138
Frankrike	117	116	90	107	113	111	113	118	123
Grekland	75	81	72	84	90	91	93	99	104
Irland	109	99	98	123	129	127	129	136	142
Island	130	115	123	135	141	158	150	163	129
Italien	110	88	83	101	107	108	108	113	117
Japan	135	182	169	133	133	124	114	106	115
Kanada	102	80	88	91	93	99	105	106	103
Korea	68	77	75	73	74	82	87	86	71
Luxemburg	102	112	86	101	105	115	116	126	132
Mexiko	52	43	73	69	65	67	68	67	66
Nederländerna	102	109	85	105	109	108	108	111	116
Norge	146	133	117	139	138	145	145	151	154
Nya Zeeland	86	84	71	91	99	107	99	108	101
Polen	26	47	49	53	54	63	65	68	76
Portugal	72	81	71	84	89	88	88	94	97
Schweiz	135	150	121	141	144	142	140	136	146
Slovakien	–	39	38	49	56	57	60	69	78
Spanien	99	87	72	86	93	94	95	102	106
Storbritannien	101	91	102	105	111	113	115	123	111
Tjeckien	27	41	41	53	57	60	64	68	81
Turkiet	61	51	53	56	61	69	70	79	79
Tyskland	109	117	91	104	107	106	107	112	115
Ungern	–	43	42	57	63	65	63	73	75
USA	92	87	103	99	95	95	96	93	91
Österrike	106	113	87	101	106	105	106	112	117
OECD	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1) Serien har delvis reviderats.

Källa: OECD.

Tabell 20.5**Harmoniserat index för konsumentpriser 2008¹ och 2009¹ (HIKP) för EU-länderna och vissa andra länder (2005=100). Vissa huvudgrupper***Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countries. Selected categories of foodstuffs*

	Livsmedel och alkoholfria drycker		Alkoholhaltiga drycker och tobak		Restaurang och logi		Totalt	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Sverige	110,01	113,27	117,57	120,70	111,17	114,51	106,65	108,72
Belgien	113,16	114,12	109,89	113,13	109,52	113,02	108,87	108,86
Bulgarien	139,53	138,22	171,50	202,18	142,22	152,99	129,36	132,56
Cypern	117,31	121,93	101,86	105,44	109,68	113,52	109,03	109,22
Danmark	115,40	115,30	107,00	109,40	110,30	112,70	107,30	108,40
Estland	130,66	125,80	124,95	138,27	125,00	123,27	123,31	123,56
Finland	112,54	114,81	108,52	117,35	110,76	115,41	106,91	108,66
Frankrike	108,36	108,44	106,00	108,34	108,28	109,97	106,82	106,93
Grekland	111,33	113,34	114,68	120,70	111,95	114,78	110,90	112,40
Irland	111,00	107,20	111,60	118,70	111,70	111,60	108,90	107,10
Island	123,74	145,31	113,77	147,30	121,53	133,83	122,29	142,18
Italien	110,40	112,20	113,00	117,20	107,60	108,80	108,00	108,80
Kroatien	116,66	118,65	110,64	123,73	111,21	116,26	112,19	114,68
Lettland	145,25	145,16	168,79	202,12	148,79	146,78	135,21	139,62
Litauen	136,45	138,72	121,02	139,34	128,33	135,28	122,01	127,09
Luxemburg	111,43	113,09	114,24	119,42	111,01	114,20	110,01	110,02
Makedonien
Malta	114,67	122,02	103,30	107,05	109,04	110,45	108,13	110,12
Nederländerna	109,09	110,28	107,72	116,85	110,16	114,61	105,54	106,57
Norge	108,40	113,00	107,40	112,80	112,50	116,90	106,70	109,20
Polen	111,50	116,50	112,50	124,80	111,70	117,30	108,30	112,60
Portugal	109,09	105,34	123,32	127,41	108,17	110,41	108,34	107,36
Rumänien	118,09	121,95	148,72	180,26	120,07	127,92	120,69	127,43
Schweiz	103,50	103,30	105,90	108,80	105,20	106,80	104,20	103,40
Slovakien	113,53	109,19	112,39	122,20	111,89	117,54	110,41	111,43
Slovenien	120,21	120,81	114,49	121,97	122,33	128,09	112,28	113,25
Spanien	114,36	113,16	113,30	123,33	114,70	116,92	110,91	110,62
Storbritannien	116,80	123,20	110,50	115,30	110,90	113,60	108,50	110,80
Tjeckien	113,20	109,50	122,60	130,30	114,30	115,90	111,70	112,40
Turkiet	136,66	147,62	142,12	160,18	143,63	156,77	131,26	139,47
Tyskland	110,50	109,10	108,70	111,60	105,70	108,00	107,00	107,20
Ungern	133,70	138,83	117,69	126,91	121,41	128,12	119,05	123,85
Österrike	112,45	112,74	107,79	109,16	107,81	110,19	107,28	107,71
EU-27	112,76	113,90	112,15	118,48	110,47	112,91	108,56	109,62

1) Databasuttag april 2010.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.6

Mervärdesskattesatser inom EU den 1 januari 2010, procent

V.A.T. rates in EU-countries at 1st January 2010, per cent

Land	Livsmedel	Drycker						Restauranger	Basskattesats ¹
		Spritdrycker	Vin	Öl	Mineralvatten	Läskedrycker	Fruktjuicer		
Sverige	12 ² 25	25	25	25	12	12	12	25	25
Belgien	6 12								
"	21	21	21	21	6	6	6	12 ³	21
Bulgarien	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Cypern	0 5								
"	15	15	15	15	15	15	15	8 ⁴	15
Danmark	25	25	25	25	25	25	25	25	25
Estland	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Finland	12	22	22	22	12	12	12	22	22
Frankrike	5,5 19,6	19,6	19,6	19,6	5,5	5,5	5,5	5,5 ⁴	19,6
Grekland	9	19	19	19	9	9	9	9 ⁴	19
Irland	0 4,8								
"	13,5	21	21	21	21	21	21	13,5 ³	21
Italien	4 10	20	20	20	20	20	20	10	20
Lettland	10 ⁵ 21	21	21	21	21	21	21	21	21
"	21	21	21	21	21	21	21	21	21
Litauen	3	15	12	15	3	3	3	3	15
Luxemburg	0 ⁶ 6	18	18	18	18	18	18	18	18
Malta	3 7	19	19	19	6	6	6	6 ⁴	19
Nederländerna	22	22	22	22	22	22	7	7 ⁴	22
Polen	5 12								
"	20	20	12	20	5	5	5	12	20
Portugal	19	19	19	19	19	19	19	19	19
Rumänien	19	19	19	19	19	19	19	19	19
Slovakien	19	19	19	19	19	19	19	19	19
Slovenien	8,5	20	20	20	8,5	8,5	8,5	8,5 ⁷ 20	20
Spanien	4 7	16	16	16	7	7	7	7	16
Storbritannien	0 17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5
"	10	20	20	20	10	10	10	20	20
Tjeckien	7 19	19	19	19	19	19	19	19	19
Tyskland	18 ⁸ 25	25	25	25	25	25	25	25	25
Ungern	12 10	20	20	20	20	20	20	10 ⁹	20
Österrike	10	20	20	20	20	20	20	10 ⁹	20

1) I en del länder är skattesatsen lägre i vissa regioner.

2) För folköl och lättöl i livsmedelsbutik är skattesatsen 12 %.

3) Drycker ingår ej.

4) Alkoholhaltiga drycker har basskattesats.

5) Produkter för barn.

6) För vissa konfektyrer är skattesatsen 5 %.

7) Tillämpas för tillagning av måltider.

8) Avser mjölk och mjölkprodukter (exkl. modersmjölk), mejeriprodukter, smaksatt mjölk och produkter innehållande spannmål, mjöl, stärkelse eller mjölk.

9) 10 % för mat, mjölk och choklad, 20 % för kaffe, te, andra alkoholhaltiga och icke alkoholhaltiga drycker.

Källa: Eurostat.

Lantbruksregistret

Inledning

Lantbrukregistret (LBR), som infördes 1968 och är ett årligt register, används vid produktion av jordbruksstatistik och innehåller uppgifter om landets jordbruksföretag. Uppgiftsinsamlingen till registret var t.o.m. 1994 samordnad med vissa administrativa syften som att utgöra underlag för stödutbetalningar. I samband med Sveriges inträde i EU 1995 fick registret i stort sett bara rollen som underlag för statistik på jordbruksområdet.

Statistiken ur registret har utnyttjats bl.a. av myndigheter och näringsliv vid planering och beslut om åtgärder inom jordbruksområdet, som underlag för utvärdering av vidtagna åtgärder m.m.

Registrets omfattning

I LBR registreras fr.o.m. år 2000 följande grupper av jordbruksföretag:

- företag med mer än 2 hektar åkermark,
- företag med högst 2 hektar åkermark men med stora djurbesättningar med nötkreatur, får, svin eller höns.
- företag med trädgårdsodling som omfattar minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odling i hemträdgårdar eller för husbehov ingår inte.

Tidigare ingick även vissa företag med enbart skogsmark. För varje jordbruksföretag ingår ett stort antal uppgifter i registret. De viktigaste är följande:

- företagarens namn, adress, personnummer och telefonnummer,
- åkerarealens användning och arealen betesmark,
- antal husdjur av olika slag,
- arealen skogsmark.

Uppgifterna i registret ska avse förhållandena en viss dag i början av juni respektive år. De år, då EU:s strukturundersökningar genomförs, ingår för en del jordbruksföretag också uppgifter om ägda/arrenderade arealer, maskiner, konstbevattning och sysselsättning på företaget.

Uppgiftsinsamling

Fram t.o.m. 1995 insamlades uppgifter till LBR genom totalundersökningar, dvs. samtliga uppgifter samlades in från samtliga jordbruksföretag. Därefter har totalundersökningar genomförts endast de år då EU:s strukturundersökningar genomförts, dvs. åren 1997, 1999, 2003, 2005 och 2007. Övriga år har vissa uppgifter samlats in för ett urval av jordbruksföretag.

Fram t.o.m. 1999 samlades alla uppgifter in till LBR genom postenkäter till jordbruksföretagen. Därefter har information från Jordbruksverkets administrativa register i huvudsak använts som underlag. Dessa register är i första hand registret för jordbrukarnas ansökningar om arealbaserade stöd och det centrala nötkreatursregistret (CDB). Utöver detta insamlas information till LBR genom kompletterande enkäter.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken

Sedan lång tid tillbaka sker inom lantbruksstatistiken en omfattande redovisning av resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

Län, kommun och församling

I statistiken redovisas i allmänhet uppgifter för *län* och till en del även för *kommuner* och *församlingar*. De två sistnämnda redovisas dock inte i Jordbruksstatistisk årsbok.

Under årens lopp har ändringar av gränser skett och även delningar och sammanslagningar av områden. I allmänhet används i statistikredovisningen den indelning som gällde vid undersökningens genomförande. Vid publicering av tidsserier sker ofta en omräkning till den senast gällande indelningen.

Naturliga jordbruksområden

Produktionsområden och riksområden

Vid bearbetning och redovisning av lantbruksstatistik är de administrativa områdena från vissa synpunkter inte alltid lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför uppdelade på särskilda s.k. *naturliga jordbruksområden*. Därvid har hänsyn tagits till de naturförhållanden som väsentligt påverkar förutsättningarna för jordbruk, t.ex. berggrundens och jordarternas beskaffenhet, landskapets topografi och klimatet. De naturliga jordbruksområdena är uppbyggda av församlingar och i vissa fall delar av församlingar.

De naturliga jordbruksområdena sammanfördes ursprungligen till 18 *produktionsområden*. De flesta av dessa produktionsområden täcker delar av mer än ett län.

Gränserna för de naturliga jordbruksområdena har modifierats. Gränserna utgör en kombination av gränserna för produktionsområdena och länsgränserna. Detta medför att de

naturliga jordbruksområdena påverkas av ändringar i länsgränserna. År 2000 var landet indelat i 61 naturliga jordbruksområden.

De 18 produktionsområdena kan sammanföras till åtta större produktionsområden.

Dessa kan i sin tur sammanföras till tre *riksområden*. De tre riksområdena sammanfaller inte med de tre administrativa huvudområdena Götaland, Svealand och Norrland.

Indelningen i åtta produktionsområden framgår av kartan nedan och sambandet mellan naturliga jordbruksområden och produktions- och riksområden framgår av sammanställningen nedan.

3 Riksområden

8 Produktionsområden

- 18 Produktionsområden
- 61 Naturliga jordbruksområden

1 Södra och mellersta Sveriges slättbygder

1 Götalands södra slättbygder (Gss)

- 01 Skåne-Hallands slättbygd
- 19 F.d. Kristianstads län, slättbygden
- 22 F.d. Malmöhus län, slättbygden
- 23 Hallands län, slättbygden

2 Götalands mellanbygder (Gmb)

- 02 Sydsvenska mellanbygden
- 10 Kalmar län, Kalmarslätten
- 16 Blekinge län, slättbygden
- 18 F.d. Kristianstads län, mellanbygden
- 21 F.d. Malmöhus län, mellanbygden
- 03 Öland och Gotland
- 13 Kalmar län, Öland
- 14 Gotlands län

3 Götalands norra slättbygder (Gns)

- 04 Östgötaslätten
- 05 Östergötlands län, Östgötaslätten
- 05 Vänerslätten, del av

- 27 F.d. Älvsborgs län, slättbygden
 - 31 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Götalandsdelen
 - 32 F.d. Skaraborgs län, Falbygden
- 4 Svealands slättbygder (Ss)**
- 05 Vänerslätten, del av
 - 35 Värmlands län, slättbygden
 - 62 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Svealandsdelen
 - 06 Mälar- och Hjälmabygden
 - 01 Stockholms län
 - 02 Uppsala län
 - 03 Södermanlands län
 - 40 Örebro län, slättbygden
 - 43 Västmanlands län, slättbygden
- 2 Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder**
- 5 Götalands skogsbygder (Gsk)**
- 07 Sydsvenska höglandet
 - 06 Östergötlands län, södra skogsbygden
 - 08 Jönköpings län
 - 09 Kronobergs län
 - 12 Kalmar län, skogsbygden
 - 15 Blekinge län, skogsbygden
 - 17 F.d. Kristianstads län, skogsbygden
 - 20 F.d. Malmöhus län, skogsbygden
 - 24 Hallands län, skogsbygden
 - 30 F.d. Älvsborgs län, södra höglandet
 - 34 F.d. Skaraborgs län, sydöstra höglandet
 - 61 F.d. Göteborgs och Bohus län, södra höglandet
 - 08 Östsvenska dalbygden
 - 07 Östergötlands län, södra kustlandet
 - 11 Kalmar län, norra kustlandet
 - 09 Västsvenska dalbygden
 - 25 Hallands län, norra Halland
 - 26 F.d. Göteborgs och Bohus län, utom södra höglandet
 - 28 F.d. Älvsborgs län, dalbygderna
- 6 Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)**
- 10 Södra Bergslagen
 - 04 Östergötlands län, norra skogsbygden
 - 33 F.d. Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 - 39 Örebro län, södra skogsbygden
 - 11 Västsvenska Dalsjöområdet
 - 29 F.d. Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 - 36 Värmlands län, centrala och västra Värmland
 - 12 Norra Bergslagen
 - 37 Värmlands län, Bergslagen
 - 41 Örebro län, Bergslagen
 - 42 Västmanlands län, Bergslagen
 - 44 Dalarns län, Bergslagen
 - 13 Östra Dalarna-Gästrikland
 - 45 Dalarnas län, östra Dalarna
 - 48 Gävleborgs län, Gästrikland
- 3 Norra Sverige**
- 7 Nedre Norrland (Nn)**
- 14 Kustlandet i nedre Norrland
 - 49 Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 - 51 Västernorrlands län, kustlandet
 - 16 Nordsvenska mellanbygden
 - 38 Värmlands län, norra Värmland
 - 46 Dalarnas län, mellanbygden
 - 50 Gävleborgs län, inlandet
 - 52 Västernorrlands län, inlandet
 - 55 Jämtlands län, mellanbygden
 - 17 Jämtländska silurområdet
 - 54 Jämtlands län, silurområdet
- 8 Övre Norrland (Nö)**
- 15 Kustlandet i övre Norrland
 - 57 Västerbottens län, kustlandet
 - 59 Norrbottens län, kustlandet
 - 18 Fjäll- och moränbygden
 - 47 Dalarnas län, fjällbygden
 - 56 Jämtlands län, fjällbygden
 - 58 Västerbottens län, inlandet
 - 60 Norrbottens län, inlandet

Områden för skördeberäkningar

I samband med att metoder för objektiva skördeuppskattningar utvecklades och ett permanent skördeskadeskydd för jordbruket infördes 1961, indelades landet i områden som numera benämns *skördeområden* (SKO). Dessa områden är mer homogena än de naturliga jordbruksområdena med avseende framförallt på skördens variation från år till år.

Områdesindelningen har fortlöpande setts över. Därvid har största möjliga homogenitet eftersträvat beträffande skördeavkastningen. Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

I det 1988 förändrade skördeskadeskyddet blev behovet av områdesstatistik mindre än i det tidigare skyddet. Den tidigare gällande områdesindelningen med 420 SKO ersattes 1989 av en ny områdesindelning omfattande 106 SKO. Fem av dessa är fjällområden för vilka skördeuppgifter inte längre insamlas.

Odelade församlingar har i regel varit grundstenar i indelningen i SKO. I åtskilliga fall är dock församlingarna så heterogena att en delning av församlingen mellan olika skördeområden ansetts starkt motiverad. Sedan 1996 är 170 församlingar delade på olika skördeområden.

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna, t.ex. särskilda områden för administrering av stöden till jordbruket (stödområden).

NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) är den regionala indelningen som används inom EU för statistikredovisning. I Sverige utgörs NUTS 1 av tre landsdelar, NUTS 2 av åtta riksområden och NUTS 3 av län. NUTS 2 områdena överensstämmer ej med våra åtta produktionsområden. Inom lantbruksstatistiken tillämpas NUTS 2 endast för rapportering till EU:s statistikbyrå (EUROSTAT).

Annan publicering

Rikets indelningar. Årsbok över regionala indelningar med koder m.m. SCB.

Atlas över rikets indelningar i län, kommuner, församlingar och tätorter 1992. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Atlas över rikets indelningar 1995. Tabelldel. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1998:1.

Historisk återblick på indelningen i skördeområden 1961–1988. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1988:2.

Sveriges klimat-, jordarts- och uppodlingsområden, del VIII. Riksöversikt, regionala uppgifter återfinns i stenciler. Kungl. lantbruksstyrelsen. Meddelanden, serie A nr 8 (1969).

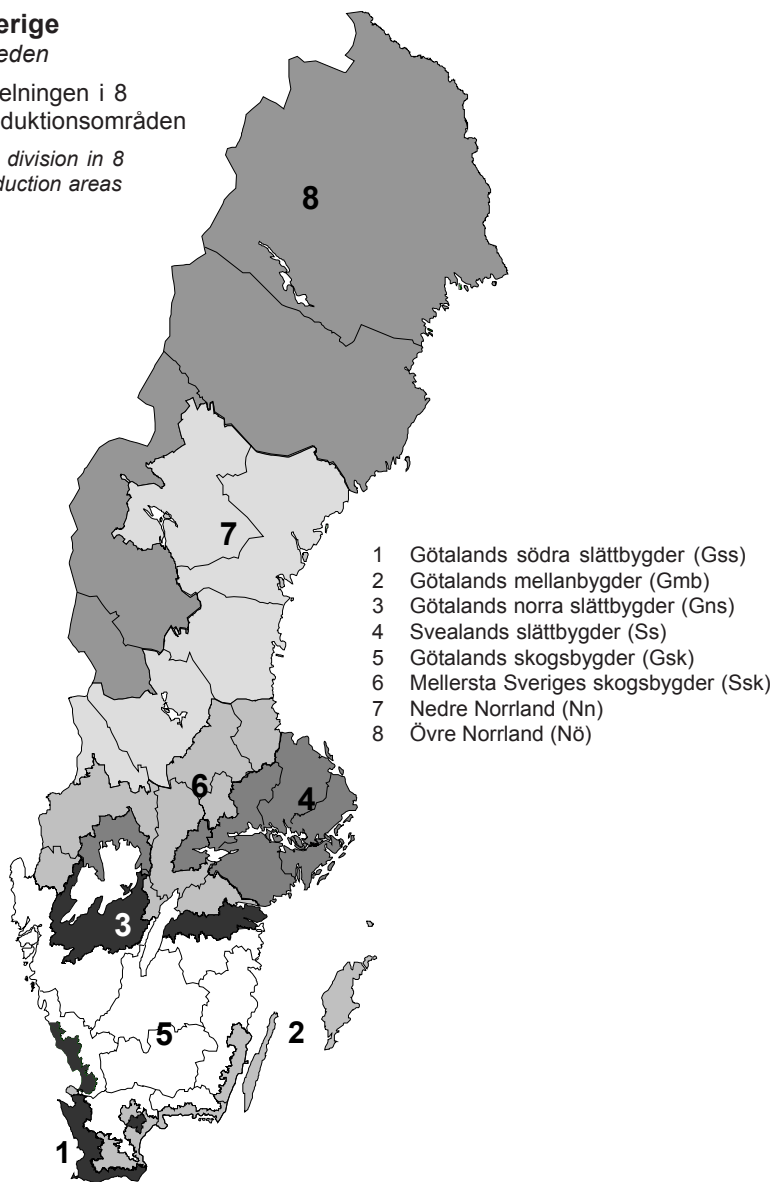
Uppgifter om lantbruksstyrelsens speciella regionindelning återfinns i styrelsens meddelandeserie.

Sverige

Sweden

Indelningen i 8
produktionsområden

The division in 8
production areas

- 1 Götalands södra slättbygder (Gss)
- 2 Götalands mellanbygder (Gmb)
- 3 Götalands norra slättbygder (Gns)
- 4 Svealands slättbygder (Ss)
- 5 Götalands skogsbygder (Gsk)
- 6 Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)
- 7 Nedre Norrland (Nn)
- 8 Övre Norrland (Nö)

Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation

Upplysningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll och om jordbruksstatistik i övrigt kan i första hand göras till Daniel Persson och Charlotta Olsson vid SCB:s avdelning för regioner och miljö i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är: SCB, 701 89 Örebro.

Kvalitetsdeklaration

När det gäller årsboksuppgifternas kvalitet hänvisas till:

- angivna källor
- sidan Statistik på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se
- SCB:s webbplats www.scb.se

Jordbruksstatistikens organisation

Ansvar för den svenska officiella statistiken är fördelat på 25 statistikansvariga myndigheter. Ansvar för ungefär hälften av den officiella statistiken finns hos 24 sakansvariga myndigheter. För resterande del är SCB statistikansvarig myndighet.

Statistikansvarig myndighet för den jordbruksstatistik som ingår under statistikområdet Jord- och skogsbruk, fiske enligt Förordning om den officiella statistiken (SFS 2001:100) är fr.o.m. 1999 Jordbruksverket.

Vid sidan av ansvaret för en del av den officiella statistiken har SCB ett övergripande ansvar för samordning och bevakning av systemet Sveriges officiella statistik (SOS).

Avgränsning av livsmedelssektorn

I merparten av den näringsgrensindelade statistiken i Sverige används Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) för klassificering av arbetsställen. Den baseras på den av FN utarbetade standarden ISIC (International Standard Industrial Classification). Den i publikationen använda standarden – SNI 2002 – har tillämpats sedan 2003 då den ersatte den tidigare standarden SNI 92.

Från 1 januari 2008 används nya versioner av svensk näringsgrensindelning – SNI 2007 och EU:s näringsgrensstandard – NACE Rev 2. Undersökningar där SNI används och vars resultat presenteras i Jordbruksstatistisk årsbok 2010 redovisas dock fortfarande enligt SNI 2002.

De fyra första nivåerna i SNI 2002 är identiska med EU:s näringsgrensstandard NACE, Rev.1.1. För specifikt svenska behov har gjorts en utbyggnad med en femte nivå.

SNI 2002 är en hierarkisk indelning med fem

nivåer. Den första nivån anges av bokstäver, som i avdelning C och D även har en underavdelning utan att bilda en separat nivå. Den andra nivån (Huvudgruppen) anges med två siffror med efterföljande punkt. De därpå följande nivåerna (Grupp, Undergrupp och Detaljgrupp) anges med vardera en siffra. En näringsgren kan entydigt identifieras utan angivande av avdelning/underavdelning.

Nedan redovisas de branscher enligt SNI 2002 (Avdelning/Underavdelning/Detaljgrupp) som har intresse för livsmedelsstatistiken. Redovisningen innebär inget slutligt ställningstagande till vilka branscher som skall anses konstituera ”livsmedelssektorn”.

I en särskild avdelning nedan redovisas branscher inom vilka verksamheter med anknytning till livsmedel kan förekomma utan att man därmed kan hänföra branschen till sektorn ”livsmedel”, t.ex. transportverksamhet och förpackningstillverkning.

”Livsmedelsbranscher” enligt SNI 2002

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
A	Jordbruk, jakt och skogsbruk
01.111	Spannmålsodling m.m.
01.112	Vallodling
01.113	Potatisodling
01.114	Socketbetsodling
01.115	Odling av jordbruksväxter, blandat
01.117	Odling av växter, blandat, mest jordbruksväxter
01.119	Övrig odling av jordbruksväxter
01.121	Odling av köksväxter på friland
01.123	Odling av köksväxter i växthus
01.125	Odling av köks-, prydnads- och plantskoleväxter, blandat
01.127	Odling av växter, blandat, mest köks-, prydnads- och plantskoleväxter
01.129	Svampodling m.m.

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
01.131	Frukt- och bärodling
01.137	Odling av växter, blandat, mest frukt och bär
01.139	Odling av kryddväxter m.m., bärplockning (vilda bär till försäljning)
01.211	Mjölproduktion
01.212	Nötköttsproduktion
01.213	Produktion av mjölk och nötkött, blandat
01.217	Husdjursskötsel, blandat, mest nötkreatur
01.221	Fåruppfödning
01.222	Getuppfödning
01.223	Uppfödning av får och getter, blandat
01.227	Husdjursskötsel, blandad drift, mest får och getter
01.231	Smågrisuppfödning
01.232	Slaktsvinsuppfödning
01.233	Uppfödning av smågrisar och slaktsvin, blandat
01.237	Husdjursskötsel, blandad drift, mest svin
01.241	Äggproduktion
01.242	Slaktkycklingsuppfödning
01.243	Fjäderfäskötsel, blandad drift
01.247	Husdjursskötsel, blandad drift, mest fjäderfä
01.249	Övrig fjäderfäskötsel (ankor, gäss, kalkoner, strutsar)
01.251	Renskötsel
01.253	Bi-, mask- och annan smådjursuppfödning
01.300	Blandat jordbruk (ospecificerat)
01.301	Blandat jordbruk, mest växtodling
01.302	Blandat jordbruk, mest husdjursskötsel
01.410	Service till växtodling, plantering, sådd, och skötsel av grönytor
01.420	Service till djurskötsel utom veterinärverksamhet
01.500	Jakt och viltvård samt service i anslutning härtill
01.900	Småbruk
B	Fiske
05.011	Trålfiske i saltvatten
05.012	Övrigt saltvattensfiske
05.013	Sötvattensfiske
05.021	Matfiskodling
05.022	Sättfiskodling
05.023	Kräftdjursodling
05.024	Blötdjursodling
DA	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksframställning
15.111	Kreatursslakt
15.112	Styckning av kött
15.120	Fjäderfäslakt, beredning och hållbarhetsbehandling av fjäderfäkött (även kaniner)
15.130	Charkuteri- och annan köttvarutillverkning

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
15.200	Beredning och hållbarhetsbehandling av fisk och fiskprodukter
15.310	Beredning och hållbarhetsbehandling av potatis (och potatisprodukter)
15.320	Juice- och safttillverkning
15.330	Annan beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker
15.410	Utvinning av råa vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
15.420	Framställning av raffinerade vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
15.430	Matfettstillverkning
15.511	Ostillverkning
15.512	Annan mejerivarutillverkning (utom ost)
15.520	Glasstillverkning
15.611	Mjötillverkning (ej tillverkning av potatismjöl)
15.612	Tillverkning av frukostflingor, mixer och andra livsmedelsberedningar av kvarnprodukter
15.620	Stärkelsestillverkning
15.810	Tillverkning av mjukt matbröd och färska bakverk (ej pastaprodukter)
15.821	Knäckebrödstillverkning
15.822	Tillverkning av kex och konserverade bakverk
15.830	Sockertillverkning
15.841	Tillverkning av sockerkonfektyrer (även tuggummi, kanderade frukter, bär, nötter m.m.)
15.842	Tillverkning av choklad och chokladkonfektyrer
15.850	Tillverkning av pastaprodukter
15.860	Tillverkning av te och kaffe
15.870	Tillverkning av senap, ketchup, kryddor och andra smaksättningsmedel
15.880	Framställning av homogeniserade livsmedelspreparat inkl. dietmat
15.890	Framställning av andra livsmedel
15.910	Framställning av destillerade alkoholhaltiga drycker
15.920	Framställning av råsprit ur jästa råvaror
15.930	Framställning av vin
15.940	Framställning av cider och andra fruktviner
15.950	Framställning av andra icke-destillerade jästa drycker
15.960	Framställning av öl
15.970	Framställning av malt
15.980	Framställning av mineralvatten och läskedrycker
G	Agentur- och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushållsartiklar m.m.
51.110	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, textilråvaror och textiltillverkningsfabrikat
51.170	Agenturhandel med livsmedel, drycker och tobak
51.210	Partihandel med spannmål, utsäde och djurfoder
51.230	Partihandel med levande djur
51.310	Partihandel med frukt och grönsaker
51.320	Partihandel med kött och köttvaror

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
51.330	Partihandel med mejeriprodukter, ägg, matolja och matfett
51.340	Partihandel med alkoholhaltiga och andra drycker
51.360	Partihandel med socker, choklad och sockerkonfektyrer
51.370	Partihandel med kaffe, te, kakao och kryddor
51.380	Partihandel med andra livsmedel, bl.a. fisk, skal- och blötdjur
51.390	Icke specialiserad partihandel med livsmedel, drycker och tobak
52.111	Varuhus och stormarknadshandel, mest livsmedel, drycker och tobak
52.112	Livsmedelshandel med brett sortiment, ej varuhus eller stormarknad
52.210	Butikshandel med frukt och grönsaker
52.220	Butikshandel med kött och charkuterier
52.230	Butikshandel med fisk, skal- och blötdjur
52.241	Butikshandel med bröd och konditorivaror
52.242	Butikshandel med konfektyrer
52.250	Butikshandel med alkoholhaltiga och andra drycker
52.271	Butikshandel med hälsokost
52.279	Övrig specialiserad butikshandel med livsmedel
52.621	Torg- och marknadshandel med livsmedel
52.632	Ambulerande och tillfällig handel med livsmedel
H	Hotell- och restaurangverksamhet
55.101	Hotellverksamhet med restaurangrörelse (även motell och pensionat)
55.300	Restaurangverksamhet
55.400	Barverksamhet
55.510	Drift av personalmatsalar
55.521	Catering för transportsektorn
55.522	Centralköksverksamhet för sjukhus
55.523	Centralköksverksamhet för skolor, omsorgs- och andra institutioner
55.529	Övrig catering (t.ex. för privathushåll och fester)

Branscher inom vilka verksamhet med anknytning till livsmedel förekommer

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
DA 15.710	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksframställning Framställning av beredda fodermedel
DG 24.150 24.200	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter Tillverkning av gödselmedel och kväveprodukter Tillverkning av bekämpningsmedel och andra lantbrukskemiska produkter
DH 25.220	Tillverkning av gummi- och plastvaror Plastförpackningstillverkning
DI 26.131 26.132	Tillverkning av icke metalliska mineraliska produkter Tillverkning av buteljer och glasförpackningar Tillverkning av hushålls- och prydnadsglas
DK 29.310 29.320	Tillverkning av maskiner som ej ingår i annan underavdelning Tillverkning av traktorer Tillverkning av andra jord- och skogsbruksmaskiner
G 51.880	Agenturhandel och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushållsartiklar m.m. Partihandel med maskiner och verktyg för jordbruket, inkl. traktorer
I 60.100 60.240 61.102 61.200 62.100 62.200 63.110 63.120 63.400	Transport, magasinering och kommunikation Järnvägstransport Vägtransport av gods Övrig havs- och kustsjöfart (ej färjetrafik) Sjöfart på inre vattenvägar Reguljär lufttransport Icke reguljär lufttransport Godshantering Varulagring och magasinering Annat transportförmedling (godshantering, packning, vägning, expedition m.m.)
K 71.310 74.820	Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster Uthyrning av jordbruksmaskiner och jordbruksredskap Förpackningsverksamhet

Varuklassificering enligt SITC/KN

Avgränsningen av varugruppen jordbruksvaror och livsmedel i redovisningen av industris varuproduktion och utrikeshandeln (kapitel 15 respektive 16) baseras på de redovisningar för utrikeshandeln med sådana varor, som Jordbruksverket publicerat sedan 1995. Uppdelningen på varor och varugrupper bygger på den av FN rekommenderade varugrupperingen SITC rev.4 (Standard International Trade Classification) i kombination med den inom EU tillämpade varunomenklaturen KN (Combined Nomenclature). Fram t.o.m. 1994 tillämpades i den svenska utrikeshandelsstatistiken den internationellt överenskomna nomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). I produktionsstatistiken har

KN använts sedan 1996. KN och HS är jämförbara på KN:s sexsiffernivå.

KN-nomenklaturen bygger på Tulltaxan, i vilken tidvis kan ske ändringar som får till följd att samma KN-kod för en vara ej är tillämplig för samtliga år som ingår i tidsserierna.

Indelningen på huvudgrupper utgår från produktgrupper enligt tvåsiffrig SITC medan underindelningarna följer KN.

I det följande sker också en specificering av varukoderna för förädlade livsmedel i tabell 16.5. Varugrupperingen ansluter till Food From Swedens avgränsning av varuområdet. Jordbruksverket har vissa år publicerat statistik över exporten av förädlade livsmedel.

Jordbruksvaror och livsmedel. Specificering på SITC-/KN-nummer

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
00	Levande djur	01	
01	Kött och köttvaror		
	Nötkött	02.01	Kött av nötkreatur el. andra oxdjur, färskt el. kylt
		02.02	Kött av nötkreatur el. andra oxdjur, fryst
		02.06.10-29	Ätbara slaktbiprodukter av nötkreatur o. andra oxdjur, färska, kyllda el. frysta
		02.10.20	Kött av nötkreatur o. andra oxdjur, saltat, i saltlake, torkat el. rökt
	Griskött	02.03	Kött av svin, färskt, kylt el. fryst
		02.06.30-49	Ätbara slaktbiprodukter av svin, färska, kyllda el. frysta
		02.10.11-19	Kött av svin, saltat, i saltlake, torkat el. rökt
	Får-, lamm- o. getkött	02.04	Kött av får eller get, färskt, kylt el. fryst
	Fjäderfäkött	02.07	Kött o. ätbara slaktbiprodukter av tama fjäderfä, färska, kyllda el. frysta
	Övrigt kött inkl. vilt	02.05	Kött av häst, åsna, mula el. mulåsna, färskt, kylt el. fryst

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	02.06.80-90	Ätbara slaktbiprodukter av får, get, häst, åsna, mula o. mulåsna, färska, kylda el. frysta
	02.08	Kött o. ätbara slaktbiprodukter av kanin, hare, duvor samt andra djur, färska, kylda el. frysta
	02.10.91-99	Kött o. ätbara slaktbiprodukter av primater, valar, delfiner o. tumlare, reptiler, häst, får o. getter, ren m.m., saltat, i saltlake, torkat el. rökt samt ätbart mjöl av kött och slaktbiprodukter
	03.07.60	Sniglar, även utan skal, levande, färska el. kylda, frysta, saltade eller i saltlake, torkade (exkl. havssniglar)
Beredda köttprodukter	16.01	Korv o. liknande produkter av kött, slaktbiprodukter el. blod; beredningar av dessa produkter
	16.02.20-90	Kött, slaktbiprodukter o. blod, beredda el. konserverade
	16.03	Extrakter o. safter av kött, fisk, kräftdjur, blötdjur el. andra ryggradslösa vattendjur
02 Mejeriprodukter och ägg		
Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	04.01	Mjölk o. grädde, inte koncentrerade o. inte försatta med socker el. annat sötningsmedel
	04.02	Mjölk o. grädde, koncentrerade el. försatta med socker el. annat sötningsmedel
	04.03	Kärrmjölk, filmjölk, gräddfil, yoghurt, kefir o. annan fermenterad el. syrad mjölk o. grädde, även koncentrerade, försatta med socker el. annat sötningsmedel, smaksatta el. innehållande frukt, bär, nötter el. kakao
	04.04	Vassle, även koncentrerad el. försatt med socker el. annat sötningsmedel; produkter bestående av naturliga mjölkbeståndsdelar, även försatta med socker el. annat sötningsmedel, i.a.n.
Smör o. andra smörfettsprodukter	04.05	Smör, inkl. dehydratiserat smör el. smörolja och andra fetter o. oljor framställda av mjölk; bredbara smörfettsprodukter
Glassvaror	21.05	Glassvaror, även innehållande kakao
Ost o. ostmassa	04.06	Ost o. ostmassa
Ägg o. äggalbuminer	04.07	Fågelägg med skal, färska, konserverade el. kokta
	04.08	Fågelägg utan skal samt äggula, färska, torkade, ångkokta el. kokta i vatten, gjutna, frysta el. på annat sätt konserverade, även försatta med socker el. annat sötningsmedel
	35.02.11-19	Äggalbumin, ej tjänligt till människoföda
03 Fisk-, kräft o. blötdjur m.m.		
Fisk, kräft- o. blötdjur	03.01	Fisk, levande
	03.02	Fisk, färsk el. kyld (exkl. fiskfileer o. annat fiskkött, även hackat o. malet)

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	03.03	Fisk, fryst (exkl. fiskfiléer o. annat fiskkött enligt nr 0304)
	03.04	Fiskfiléer o. annat fiskkött, även hackat el. malet, färska, kylda el. frysta
	03.05	Fisk, torkad, saltad el. i saltlake; rökt, även varmrökt fisk; mjöl, pulver o. pelletar av fisk, lämpliga som livsmedel
	03.06	Kräftdjur, även utan skal, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; kräftdjur med skal, ångkokta el. kokta i vatten, även kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; mjöl, pulver o. pelletar av kräftdjur, lämpliga som livsmedel
	03.07.10-59, 03.07.91-99	Blötdjur, (ej sniglar andra än havssniglar), även utan skal, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; ryggradslösa vattendjur, andra än kräftdjur o. blötdjur, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade, el. i saltlake; mjöl, pulver o. pelletar av andra ryggradslösa vattendjur än kräftdjur, lämpliga som livsmedel
Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	16.04	Fisk, beredd el. konserverad; kaviar och kaviarersättning som framställts av fiskrom
	16.05	Kräftdjur, blötdjur och andra ryggradslösa vattendjur beredda el. konserverade
04 Spannmål och varor därav		
Spannmål (exkl. ris)	10.01	Vete samt blandsäd av vete o. råg
	10.02	Råg
	10.03	Korn
	10.04	Havre
	10.05	Majs
	10.07	Sorghum
	10.08	Bovete, hirs, kanariefrö; annan spannmål
Mjöl, gryn, malt m.m.	11.01	Mjöl finmalet av vete el. av blandsäd av vete o. råg
	11.02	Mjöl finmalet av spannmål, annat än av vete el. av blandsäd av vete o. råg
	11.03	Krossgryn, grovt mjöl inkl. fingryn o. pelletar av spannmål
	11.04	Spannmål, bearbetad på annat sätt, t.ex. skalad, valsad, bearbetad till flingor el. pärlgryn, klippt el. gröpad samt groddar av spannmål, hela, valsade, bearbetade till flingor el. malda (exkl. finmalet mjöl av spannmål samt ris endast befriat från ytterskalet, helt el. delvis slipat ris o. brutet ris)
	11.07	Malt, även rostat
Ris	10.06	Ris

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll	
Bakverk o. bröd m.m.	19.05	Bröd, kakor, kex o. andra bakverk, även innehållande kakao; nattvardsbröd, tomma oblatkapslar av sådana slag som är lämpliga för farmaceutiskt bruk, sigilloblater o. liknande produkter av mjöl el. stärkelse	
Okokt pasta	19.02.11-19	Pastaprodukter, okokta, ofyllda el. på annat sätt beredda	
Övr. beredningar av spannmål o. mjöl	19.01.2000	Mixer o. deg för beredning av bakverk enl. nr 1905	
	19.04	Livsmedelsberedningar erhållna genom svällning el. rostning av spannmål eller spannmålsprodukter, t.ex. majsflingor; spannmål, annan än majs, i form av korn el. flingor el. andra bearbetade korn (exkl. mjöl och krossgryn), förkokt el. på annat sätt beredd, i.a.n.	
05 Frukt och köksväxter			
Färska o. kyllda grönsaker	07.01	Potatis, färsk el. kylad	
	07.02	Tomater, färska el. kylda	
	07.03	Kepalök "vanlig lök", schalottenlök, vitlök, purjolök o. lök av andra <i>Allium</i> -arter, färska el. kylda	
	07.04	Kål, färsk el. kylad	
	07.05	Trädgårdssallat (<i>Lactuca sativa</i>) o. cikoriasallat arter av släktet <i>Cichorium</i> , färska el. kylda	
	07.06	Morötter, rovor, rödbetor, haverrot (salsifi), rot-selleri, rädisor o. liknande rotfrukter, färska el. kylda	
	07.07	Gurkor, färska el. kylda	
	07.08	Baljfrukter o. baljväxtfrön, färska el. kylda	
	07.09	Andra grönsaker, färska el. kylda	
	12.10	Humle, färsk el. torkad, även mald, pulveriserad el. i form av pelletar; lupulin	
	12.12.10	Johannesbröd, inbegripet johannesbrödfrön	
	12.12.91-99	Socketbetor, färska, kylda, frysta el. torkade, även malda samt fruktkärnor o. andra vegetabiliska produkter, inkl. orostad cikoriarot av varieteten <i>Cichorium intybus sativum</i> , av sådana slag som används främst som livsmedel, i.a.n.	
	Frysta grönsaker	07.10	Grönsaker, även ängkokta el. kokta i vatten, frysta
	Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker samt rötter, stam- el. rotknölar	07.11	Grönsaker tillfälligt konserverade, t.ex. med svaveldioxidgas el. i saltlake, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar, men olämpliga för direkt konsumtion i detta tillstånd

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	07.12	Torkade grönsaker, hela, i bitar, skivade, krossade el. pulveriserade, men inte vidare beredda
	07.13	Baljväxtfrön, torkade, även skalade el. sönderdelade
	07.14	Maniok-, arrow- och salepsrot, jordärtskockor, batater "sötpotatis" och liknande rötter, stam. el. rotknölar med hög halt av stärkelse el. inulin, färska, kyllda, frysta el. torkade hela el. i bitar o. även i form av pelletar; mærg av sagopalm
Beredda potatisprodukter	11.05	Mjöl, pulver, flingor, korn o. pelletar av potatis
	19.03	Tapioka o. tapiokaersättningar, framställda av stärkelse, i form av flingor, gryn o.d.
	20.04.10	Potatis, beredd el. konserverad på annat sätt än med ättika el. ättikssyra, fryst
	20.05.20	Potatis, beredd el. konserverad på annat sätt än med ättika el. ättikssyra, inte fryst
Övriga beredningar av grönsaker	11.06	Mjöl o. pulver av ärter, bönor, linser o. andra torkade baljväxtfrön enligt nr 0713, av sago, maniok-, arrow- och salepsrot, jordärtskockor, batater "sötpotatis" o. liknande rötter, stam. el. rotknölar med hög halt av stärkelse el. inulin enligt nr 0714, samt mjöl o. pulver av produkter enligt kap. 8 "Ätbar frukt samt ätbara bär och nötter; skal av citrusfrukter eller meloner"
	20.01.10	Gurkor beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra
	20.01.9020-9070, 9097	Grönsaker, frukt, bär, nötter o. andra ätbara växtdelar, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra
	20.01.9093	Kepalök "vanlig lök" beredd el. konserverad med ättika el. ättiksyra
	20.02	Tomater, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättiksyra
	20.03	Svampar o. tryffel, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättikssyra
	20.04.90	Grönsaker samt blandningar av grönsaker, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättiksyra, frysta (exkl. konserverade med socker samt tomater, svampar, tryffel o. potatis, var för sig)
	20.05.40-99	Grönsaker, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika eller ättiksyra, inte frysta (exkl. tomater, svampar, tryffel o. potatis)
Färsk, kylld, torkad eller tillfälligt konserverad frukt, bär o. nötter	08.01	Kokos-, para- o. cashewnötter, färska el. torkade, även skalade

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	08.02	Andra nötter, färska el. torkade, även skalade
	08.03	Bananer, inkl. mjölblanor, färska el. torkade
	08.04	Dadlar, fikon, ananas, avokado, guava, mango o. mangostan, färska el. torkade
	08.05	Citrusfrukter, färska el. torkade
	08.06	Vindruvor, färska el. torkade
	08.07	Meloner, inkl. vattenmeloner o. "papaya", färska
	08.08	Äpplen, päron o. kvittenfrukter, färska
	08.09	Aprikoser, körsbär, persikor inkl. nektariner, plummon o. slånbar, färska
	08.10	Jordgubbar, hallon, björnbär, vinbär, krusbär o. andra ätbara frukter, färska
	08.12	Frukt, bär o. nötter, tillfälligt konserverade (t.ex. med svaveldioxidgas el. i saltvatten, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar) men olämplig för direkt konsumtion i detta tillstånd
	08.13	Aprikoser, plummon, äpplen, persikor, päron, melonträdfukter "papaya", tamarinder o. andra ätbara frukter, torkade, samt blandningar av ätbara o. torkade frukter el. ätbara nötter
	08.14	Skal av citrusfrukter el. meloner, inkl vattenmeloner, färska, frysta, torkade el. tillfälligt konserverade i saltvatten, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar
	12.12.30	Aprikos-, persiko- (inbegripet nektarin) o. plummonkärnor
Frost frukt o. bär	08.11	Frukt, bär o. nötter, även ångkokta el. kokta i vatten, frysta, med el. utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel
Saft, sylt o. marmelad	20.07.91-99	Sylter, frukt- och bärgelée, marmelader, mos och pastor av frukt, bär el. nötter, erhållna genom kokning, med el. utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel; andra än homogeniserade beredningar
	20.09	Frukt- o. bärsaft, inkl. druvmust, samt grönsaksaft, ojäst o. utan tillsats av alkohol, även med tillsats av socker el. annat sötningsmedel
Övriga beredningar av frukt o. bär	20.01.9010	Mango chutney, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra
	20.01.9091	Guava, mango, mangostan, melonträdfukter "papaya", tamarinder, cashewäpplen, litchi-plummon, jackfrukter, sapodillafrukter, passionsfrukter, carambola, pitahay, kokos-, para-, cashew-, pekan-, areka- "betel-", kola- o. macadamianötter, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	20.01.9099	Grönsaker, frukt, bär, nötter o. andra ätbara växtdelar, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra; Andra
	20.08	Frukt, bär, nötter o. andra ätbara växtdelar, beredda el. konserverade, med el. utan tillsats av socker, annat sötningsmedel el. alkohol (exkl. beredda el. konserverade i ättika el. ättiksyra, konserverade i socker, men inte inlagda i sockerlag, samt sylter, frukt- o. bärgeléeer, marmelader, mos o. pastor av frukt, bär el. nötter, erhållna genom kokning)
06 Socker, sockervaror m.m.		
Socker, melass o. honung	04.09	Naturlig honung
	17.01	Socker från sockerrör el. sockerbetor samt kemiskt ren sackaros, i fast form
	17.02	Socker, inkl. kemiskt ren laktos, maltos, glukos o. fruktos, i fast form, sirap o. andra sockerlösningar utan tillsats av aromämnen el. färgämnen, konstgjord honung, även blandad med naturlig honung samt sockerkulör (exkl. socker från sockerrör el. socker betor o. kemiskt ren sackaros)
	17.03	Melass erhållen vid utvinning el. raffinering av socker
Sockerkonfektyrer	17.04	Sockerkonfektyrer (inkl. vit choklad), inte innehållande kakao
	20.06	Grönsaker, frukt, bär, nötter, fruktskal o. andra växtdelar, konserverade med socker "avrunna, glaserade el. kanderade"
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.		
Kaffe o. kaffeersätningar	09.01	Kaffe, även rostat el. befriat från koffein; skal o. hinnor av kaffe; kaffesurrogat innehållande kaffe, oavsett mängden
	21.01.11-12	Extrakter, essenser o. koncentrat av kaffe samt beredningar på basis av extrakter, essenser el. koncentrat el. på basis av kaffe
	21.01.30	Cikoriaröt, rostad o. andra rostade kaffesurrogat samt extrakter, essenser o. koncentrat av dessa produkter
Choklad o. kakaoberedn.	18.06	Choklad o. andra livsmedelsberedningar innehållande kakao
Te, kakao o. kryddor	09.02	Te, även aromatiserat
	09.03	Maté
	09.04	Peppar av släktet <i>Piper</i> ; frukter av släktena <i>Capsicum</i> o. <i>Pimenta</i> , torkade, krossade el. malda

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	09.05	Vanilj
	09.06	Kanel o. kanelknopp
	09.07	Kryddnejlikor, nejlikstjälkar o. modernejlikor
	09.08	Muskot, muskotblomma o. kardemumma
	09.09	Anis, stjärnanis, fänkål, koriander, spiskummin, kummin o. enbär
	09.10	Ingefära, saffran, gurkmeja, timjan, lagerblad, curry o. andra kryddor
	18.01	Kakaoböner, hela el. krossade, även rostade
	18.02	Kakaoskal, kakaohinna o. annat kakaofall
	18.03	Kakaomassa, även avfettad
	18.04	Kakaosmör, kakaofett o. kakaoolja
	18.05	Kakaopulver utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel
	21.01.20	Extrakter, essenser o. koncentrat av te el. maté samt beredningar på basis av sådana extrakter, essenser el. koncentrat el. på basis av te el. maté
08 Djurfoder		
	12.13	Halm, agnar o. skal av spannmål, oberedda, även hackade, malda, pressade el. i form av pelletar
	12.14	Kålrötter, foderbetor o. andra foderrotfrukter, hö, lusern "alfalfa", klöver, esparsett, foderkål, lupiner, vicker o. liknande djurfoder, även i form av pelletar
	23	Återstoder och avfall från livsmedelsindustrin; beredda fodermedel
09 Diverse livsmedelsprodukter		
Soppor, såser o. buljonger	21.03	Såser samt beredningar för tillredning av såser; blandningar för smaksättningsändamål; senapspulver o. beredd senap
	21.04.10	Soppor o. buljonger samt beredningar för tillredning av soppor el. buljonger
Margarin o. annat matfett	15.17	Margarin; ätbara blandningar o. beredningar av animaliska el. vegetabiliska fetter el. oljor el. av fraktioner av olika fetter el. oljor enligt detta kap. (exkl. ätbara fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, som helt eller delvis hydraterats, omförestrats, även internt el. elaidiniserats, även raffinerade men inte vidare bearbetade samt blandningar av olivolja el. fraktioner)
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	19.01.10	Livsmedelsberedningar avsedda för barn, i detaljhandelsförpackningar
	19.01.90	Livsmedelsberedningar av andra slag (inkl. maltextrakt m.m.)

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll	
Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	19.02.20-40	Pastaprodukter; fyllda, även kokta el. på annat sätt beredda; kokta el. på annat sätt bredda, ofyllda; couscous	
	04.10	Sköldpaddsägg, fågelbon o. andra ätbara produkter av animaliskt ursprung, i.a.n.	
	16.02.10	Homogeniserade beredningar av kött, slaktbiprodukter o. blod och som föreligger i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g, för försäljning som barnmat el. för dietiskt ändamål	
	20.05.10	Grönsaker, i form av fint homogeniserade beredningar som föreligger i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g för försäljning som barnmat el. för dietiskt ändamål	
	20.07.10	Sylter, frukt- o. bärgeléer, marmelader, mos o. pastor av frukt, bär el. nötter, erhållna genom kokning, med el. utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel, i form av homogeniserade beredningar som föreligger i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g för försäljning som barnmat el. för dietiskt ändamål	
	21.02	Jäst "aktiv el. inaktiv"; andra encelliga mikroorganismer, döda med undantag av vacciner; beredda bakpulver	
	21.04.20	Livsmedelsberedningar av den art som används som näringsmedel avsedda för barn el. för dietbruk, bestående av homogeniserade blandningar av två eller flera grundbeständesdelar såsom kött, fisk, grönsaker el. frukt, i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g	
	21.06.10	Proteinkoncentrat o. texturerade proteiner	
	21.06.9010	Ostfondue	
	21.06.9030-9098	Livsmedelsberedningar; sirap o. andra sockerlösningar, aromatiserade el. färgade	
11 Drycker	22.09	Ättika, jäsningsättika och ättikersättning av ättikssyra	
	Starksprit	21.06.9020	Sammansatta alkoholhaltiga beredningar av sådana slag som används för framställning av drycker o. med en verklig alkoholhalt av > 0,5 volymprocent (exkl. beredningar baserade på luktämnen)
		22.08	Etylalkohol, odenaturerad med alkoholhalt av < 80 volymprocent; sprit, likör o. andra spritdrycker (exkl. sammansatta alkoholhaltiga beredningar av sådana slag som används för framställning av drycker)

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Vin	22.04	Vin av färska druvor, inkl. vin som tillsats alkohol; druvmust i jäsnings med verklig alkoholhalt >0,5 volymprocent el. med ett innehåll av tillsatt alkohol > 0,5 volymprocent
	22.05	Vermouth o. annat vin av färska druvor, smaksatt med växter el. aromatiska ämnen
Övriga drycker med alkohol	22.03	Maltdrycker
	22.06	Drycker, jästa t.ex. äppelvin "cider", päronvin o. mjöd; blandningar av jästa drycker samt blandningar av jästa drycker o. alkoholfria drycker, i.a.n.
Drycker utan alkohol	22.01	Vatten, inkl. naturligt eller konstgjort mineralvatten samt kolsyrat vatten, utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel el. av aromämne; is o. snö
	22.02	Vatten, inkl. mineralvatten o. kolsyrat vatten, med tillsats av socker el. annat sötningsmedel el. av aromämne, samt andra alkoholfria drycker (exkl. frukt- o. bärsaft samt grönsakssaft o. mjölk)
12 Tobak och tobaksvaror	24	Tobak samt varor tillverkade av tobaksersättning
22 Oljeväxtfrön och oljehaltiga nötter		
	12.01	Sojabönor, även sönderdelade
	12.02	Jordnötter, även skalade el. sönderdelade men inte rostade el. på annat sätt tillagade
	12.03	Kopra
	12.04	Linfrön, även sönderdelade
	12.05	Raps- o. rybsfrön, även sönderdelade
	12.06	Solrosfrön, även sönderdelade
	12.07	Andra oljeväxtfrön o. oljehaltiga frukter, även sönderdelade
	12.08	Mjöl av oljeväxtfrön el. oljehaltiga frukter (exkl. mjöl av senapsfrön)
4 Oljor och fetter		
	02.09	Svinfett, inte innehållande magert kött o. fjäderfä-fett, inte utsmälta eller på annat sätt extraherade, färska, kylda, frysta, saltade, i saltlake, torkade el. rökta
	15.01	Ister, annat svinfett o. fjäderfä-fett, utsmälta, även utpressade el. extraherade med lösningsmedel (exkl. solarstearin och isterolja)
	15.02	Fetter av nötkreatur, andra oxdjur, får el. getter (exkl. solarstearin, isterolja, oleostearin, oleomargarin o. talgolja, inte emulgerade, blandade el. på annat sätt beredda)
	15.03	Solarstearin, isterolja, oleostearin, oleomargarin o. talgolja, inte emulgerade, blandade el. på annat sätt beredda

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	15.04	Fetter o. oljor av fisk el. havsdäggdjur samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.05	Ullfett o. fettartade ämnen erhållna ur ullfett, inkl. lanolin
	15.06	Andra animaliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.07	Sojabönlolja o. fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.08	Jordnötsolja o. fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.09	Olivolja o. fraktioner av denna olja, erhållna ur frukten, som uteslutande är framställda på mekanisk väg el. med andra fysikaliska metoder under sådana förhållande som inte medför att oljan försämras, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.10	Oljor erhållna enbart ur oliver samt fraktioner av sådana oljor som utvunnits på annat sätt än under 1509, även raffinerade men inte kemiskt modifierade, inkl. blandningar av dessa oljor el. fraktioner med oljor eller fraktioner enligt 1509
	15.11	Palmolja o. fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.12	Solrosolja, safflorolja o. bomullsfröolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.13	Kokosolja, palmkärnolja o. babassuolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.14	Raps-, rybs- o. senapolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.15	Andra vegetabiliska fetter o. oljor, icke flyktiga, inkl. jojobaolja, samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.16	Animaliska och vegetabiliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, som helt el. delvis hydrerats, omförestrats, även internt, el. elaidiniserats, även raffinerade men inte vidare bearbetade

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	15.18	Animaliska o. vegetabiliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, kokta, oxiderade, dehydratiserade, faktiserade, blåsta, polymeriserade genom upphettning i vakuum el. i inert gas el. på annat sätt kemiskt modifierade, med undantag av produkter enligt nr 15.16; oätliga blandningar el. beredningar av animaliska el. vegetabiliska fetter el. oljor el. av fraktioner av olika fetter el. oljor enligt detta kap. 15, i.a.n.
	15.21	Vegetabiliska vaxer, bivax, andra insektsvaxer samt spermaceti "valrav", även raffinerade el. färgade (exkl. triglycerider)
	15.22	Degras; återstoder från bearbetning av fetter, feta oljor el. andra fettartade ämnen el. av animaliska el. vegetabiliska vaxer

Varuklassificering i tabell 16.5 (Förädlade livsmedel)

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
Beredda produkter av kött, vilt och fågel	
Styckat nötkött	02.01.20,30, 02.02.20,30
Styckat griskött	02.03.12,19,22,29
Styckat får- lamm- och getkött	02.04.22,23,42,43,50
Styckat fjäderfäkött	02.07.13,14,26,27,35,36
Övrigt styckat kött	02.08.10,30,40,50,90
Torkat, saltat eller rökt kött m.m.	02.10.11,12,19,20,91,92,93,99
Beredningar av kött	16.01.00, 16.02.10,20,31,32,39,41,42,49,50,90
Mejeri- och äggprodukter	
Mjök- och gräddpulver m.m., konsumentförp.	04.02.10,21,29,91,99
Yoghurt	04.03.10
Fil, gräddfil m.m.	04.03.90
Smör, konsumentförpackat	04.05.1011
Ost och ostmassa	04.06.10,20,30,40,90
Glassvaror	21.05.00
Äggprodukter	04.07, 04.08
Beredda fisk- och skaldjursprodukter	
Fiskfiléer och fiskkött, färskt eller fryst	03.04
Torkad, saltad eller rökt fisk	03.05
Beredda sillprodukter	16.04.12
Övr. beredda fisk- och skaldjursprodukter	16.04.11,13,14,15,16,19,20,30, 16.05.10,20,30,40,90
Beredningar av spannmål	
Mixer och deg för beredn. av bakverk	19.01.20
Knäckebröd	19.05.10
Skorpor	19.05.40
Kakor och kex	19.05.20,31
Övriga bakverk, bröd, pizzor, piroger m.m.	19.05.32,90
Övr. beredningar av spannmål och mjöl	11.04, 19.02.11,19, 19.04.10,20,30,90

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
Beredda frukter och grönsaker	
Frysta grönsaker	07.10
Beredda potatisprodukter	20.04.10, 20.05.20
Andra beredningar av grönsaker	20.01.10,90, 20.02.10,90, 20.03.10,20,90, 20.04.90, 20.05.10,40,51,59,60,70,80,90,91,99
Frysta blåbär	08.11.9050
Övr. frysta, torkade m.m. frukter och bär	08.11.10,20,90 (exkl. 08.11.9050), 08.12, 08.13, 08.14
Saft	20.09
Sylt och marmelad	20.07
Andra beredningar av frukt och bär (inkl. nötter)	20.06.00, 20.08
Sockerkonfektyrer	17.04
Kaffe, te, kakao m.m.	
Rostat kaffe	09.01.21,22
Essenser och koncentrat av kaffe m.m.	21.01.11,12
Te samt essenser och koncentrat av te	09.02.10,20,30,40, 21.01.20
Kakaomassa, kakaosmör och kakaopulver	18.03.10,20, 18.04.00, 18.05.00
Chokladprodukter och chokladpulver	18.06
Diverse livsmedel	
Såser och beredningar för såser	21.03
Soppor och buljonger	21.04.10
Fast margarin	15.17.10
Flytande margarin och annat matfett	15.17.90
Välling m.m.	19.01.10
Övriga produkter (bl.a. smörfettsblandn.)	04.05.20, 04.10, 21.04.20, 21.06.10,90
Drycker	
Vodka	22.08.60
Annan starksprit	22.08.20,30,40,50,70,90
Vin	22.04
Öl och cider m.m.	22.03, 22.06
Övriga drycker med alkohol	22.05
Mineralvatten, läsk m.m.	22.01, 22.02
Oljor och fetter	02.09, 15.01, 15.02, 15.03, 15.04, 15.05, 15.06, 15.07, 15.08, 15.09, 15.10, 15.11, 15.12, 15.13, 15.14, 15.15, 15.16, 15.18, 15.21, 15.22

Swedish-English vocabulary

Letter Åå, Ää and Öö at the end of the list

The English translations are not always word by word

A	
Administrativa områden	Administrative areas
Agronom	Agronomist; M. Sc. in Agriculture
Aktiebolag	Limited company
Aktiv substans	Active substance
Aktuell	Current; present
Alkoholfria drycker	Non-alcoholic beverages
Alkoholhaltiga drycker	Alcoholic beverages
Allmän	General; common
Alvarbete	Grazed alvar
Am- och diko bidrag	Suckler cow premium
Amkor	Suckler cows
Ammoniak	Ammonia
Andel	Proportion; share; percentage
Andra	Other
Andra orsaker	Other reasons
Anhöriga	Relatives; family members
Animalier	Animal products
Animalisk	Animal
Anläggning	Plant; works
Anläggningsstöd	Grant for afforestation and foundation of wetlands
Anmälan	Application
Annan	Other
Annan djurskötsel	Other kind of animal husbandry
Annan mark	Other ground
Annan sallat	Other kind of lettuce
Ansluten till	Connected with; associated with
Anställd	Employee
Antal	Number
Användning	Use
Användning inom	Used in
Apelsiner	Oranges
Arbete	Work; job; occupation
Arbetsbehov	Labour requirement
Arbetskraft	Labour force; labour
Arbetskraftsenheter	Annual Work Units, AWU
Arbetskraftsundersökningen (AKU)	The Labour Force Survey (LFS)
Arbetsmarknad	Labour market
Arbetsmaskin	Working machine
Arbetsställe	Establishment; workplace; local unit
Arbetsstagare	Employee; worker
Arbets tid	Working hours
Arbetsstimmar	Working hours
Areal	Area; acreage
Arealbidrag	Area-based income support
Arealstöd	Area aid
Arrendator	Tenant
Arrende	Tenancy
Arrendepriser	Rental prices
Arrenderad	Held on lease
Avbrutna	Discontinued
Avdrag	Deduction
Avelssvin	Pigs for breeding
Avgångna	Departed

Avkastning	Yield
Avkastningsnivå	Yield level
Avreglerad (marknad)	Deregulated (market)
Avräknad	Discounted
Avräkningsprisindex	Output price index
Avse	Concern; refer to
Avsevärd	Considerable
Avskrivning	Depreciation
Avslutad	Completed
Avstånd	Distance
Avsändningsland	Country of origin
B	
Bagge	Ram
Baljväxt	Leguminous plant
Baspriser	Basic prices
Bearbetning	Processing
Bebyggd	Built-up; developed
Befolkning	Population
Behandlad	Processed
Bekämpningsmedel	Pesticides
Bekämpningsmedelsrester	Pesticide residues
Belopp	Amount; sum
Ben	Leg
Beredd fisk	Processed fish
Beräknad	Calculated; estimated
Besiktigad	Inspected
Beslut	Decision
Bestämmelseland	Country of destination
Besådd areal	Area sown
Besättning	Stock; herd
Besättningsstorlek	Size of stock
Bete	Pasture
Betesmark	Grazing land
Betesvall	Temporary grazings
Betmassa	Beet pulp
Betningsmedel	Seed disinfectant
Betor	Beet
Bevarande	Preservation
Bevattning	Irrigation
Beviljad	Allowed
Bidrag	Grant; subsidy
Bidrag till	Contribution to
Binäring	Subsidiary enterprise
Biodling	Apiculture
Biodynamisk odling	Biodynamic farming
Biologisk	Biological
Biologisk mångfald och kulturmiljövärden	Biodiversity and cultural values
Biprodukt	By-product
Bisamhälle	Bee colony
Bisyssla	Side-line occupation
Blandad	Mixed
Blandsäd	Mixed grain
Blomkål	Cauliflower
Blommor	Flowers
Bokföringsuppgifter	Accounts
Bortfall	Nonresponse
Bostad	Dwelling; housing
Bostadsbyggnadsvärde	House building value
Bostadshus	Residential building
Branschindelning	Division in branches

Brukare	Holder; farmer
Brukningsform	Type of holding
Bruna bönor	Brown beans
Brutto	Gross
Bruttonationalprodukt (BNP)	Gross domestic product (GDP)
Bruttoton	Gross tonnage
Buffel	Buffalo
Byggnad	Building
Byggnadsinventarier	Inventories (building)
Byggnadsverksamhet	Construction activity
Byte	Exchange
Bänkgård	Frame; hotbed
Bär	Berries
Bärbuske	Berrybush
Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Böcker	Books
Bönor	Beans
C	
Certifierad	Fully converted
Charkuterivaror	Cured meat and provision
Choklad- och chokladvaror	Chocolate and chocolate goods
Choklad- och konfektyrvaror	Sweets
Cirka; c:a	About; around
Cistern	Cistern
Container	Container
D	
Dagar	Days
Dagsverke	Day's work
Definition	Definition
Definitiva uppgifter	Definite results
Deklaration	Declaration for income tax purposes
Del av	Part of; share
Delad	Separated
Delbranscher	Sub-branches
Deltagare	Participant
Delvis (ägd, arrenderad)	Partly (owned, held on lease)
Detaljhandel	Retail trade
Dikor	Suckler cows
Direktstöd	Direct support
Direktutbetalning	Direct payment
Diverse	Other; miscellaneous
Djur	Animal
Djurbesättning	Animal stock
Djurbidrag	Headage support, animal premium
Djurhållning	Animal husbandry
Djurhälsovård	Animal health service
Djurslag	Type of animal
Djurstallar	Building for livestock
Dos	Dose
Dricksvatten	Drinking-water
Dricksvattenanläggning	Drinking-water structure
Driftsinriktning	Type of farming
Driftsöverskott	Operating surplus
Driv- och smörjmedel	(Consumption of) motor fuel and lubricants
Drivmedel	Motor fuel
Drycker	Beverages
Dryckesvaror	Beverages
Dräktig	Pregnant
Dvs.	That is; i.e.
Därav	Of which

Därunder	Less
Däröver	More
Dödsbo	Estate of a deceased person
E	
Efterlikvid	Final price adjustment
Egenföretagare	Self-employed person
Egentlig	Real; actual
Eget	Own
Eget kapital	Own capital
Ej	Not
Ej angivet	Not reported
Ekologisk djurhållning	Organic farming with animals
Ekologisk odling	Organic farming
Ekonomi	Economy
Ekonomibyggnad	Farm building
Ekonomibyggnadsvärde	Farm building value
Ekonomisk	Economic; financial
Elektricitet	Electricity
Emballage	Packing
Energiskog	Energy forest
Enhet	Unit; entity
Enkelt bolag	Partnership
Enkla	Simple
Enligt	According to
Ensilageväxter	Plants for silage
Ensilering	Ensilage
Enskild	Private
Ersättning; ersättningsbelopp	Compensation
Exekutiv	Executive
Exklusive	Excluding
Exportör	Exporter
Extensifieringsbidrag	Aid for extensification
Extrapriser	Bargain prices
F	
Fabrikspotatis	Potatoes for processing
Faktorinkomst	Factor income
Faktorpris	Factor price
Familjemedlem	Member of the family
Fasta priser	Constant prices; fixed prices
Fastighet	Real estate
Fastighetsinnehav	Possession of real estates
Fastighetsreglering	Real allotment
Fastighetstaxering	Assessment of real estate
Felaktigt	Incorrect
Fett	Fat
Fetthalt	Fat content
Fisk	Fish
Fiskare	Fisherman
Fiske	Fishing
Fiskmjöl	Fish meal
Fiskprodukter	Fish products
Fjäderfä	Poultry
Fjäderfäkött	Poultry meat
Fjällsamebyar	Mountain sami villages
Fleråriga	Perennial
Fläsk	Pork
Foder	Feed
Foderblandning	Feed mixture
Foderförbrukning	Feed consumption
Fodermedel	Feedstuffs; feeds

Foderråvara	Fodder primary product
Fodersäd	Coarse grain
Foderväxt	Forage plant
Foderärter	Fodder peas
Fosfor	Phosphorus
Frakter	Freights
Frilandsareal	Area for cultivation on open ground
Frilandsodling	Outdoor cultivation
Fritidshästar	Spare-time horses
Frivillig	Voluntary
Frukt	Fruit
Fruktträd	Fruit tree
Frånvaro	Absence
Främjande	For the promotion of
Frö	Seed
Fröburen	Seed born
Fröslag	Kind of seed
Frövall	Seed ley
Fysisk person	Natural person; physical person
Fång	Acquisition
Fånggröda	Laminitis
Fångst	Catch
Fångstmängd	Quantity
Får	Sheep
Färkött	Mutton
Fäbodbeta	Mountain pasture
Fältodlade köksväxter	Field grown vegetables
Färsipotatis	New potatoes
Färskt, kylt och djupfryst	Fresh, chilled and frozen
Född	Born
Föl	Foal
Fördelad	Distributed
Fördelning	Distribution
Före	Before
Föregående	Previous
Förekomma	Occur
Förening	Society; association
Företag	Holding; enterprise
Företagare	Self employed (person); holder
Företagsinkomst, netto	Entrepreneurial income
Företagsnivå	Level of enterprises
Företagsstruktur	Structure of enterprises
Företagstyp	Type of holding
Förlust	Loss
Förmalning	Milling
Förnödenheter	Necessities, requirements
Förpröva	Pre-test
Församling	Parish
Första	First
Första skörd	First cut
Försålda mängder	Sold quantities
Försäljning	Sale
Försäljningsställe	Point of sale; outlet
Försörjningsbalans	Balance of resources
Förvärv	Purchase
Förvärvsarbetande (befolkning)	Economically active (population)
Förvärvsarbete	Gainful employment
Förvärvskälla	Source of income
Förädlad	Processed; refined
Förädling	Improvement; processing

Förädlingsvärde	Value added
Förändringar i djurkapitalet	Changes in livestock capital
G	
Galt	Boar
Generell	General
Genomsnittlig	Average
Get	Goat
Getkött	Goat's meat
Gifter	Poisons
Glas	Glass
Godis	Sweets
Godkänd	Approved
Gram	Gram
Griskött	Pork
Grossist	Wholesale dealer; wholesaler
Grovfoder	Coarse fodder
Grupp(er)	Group(s)
Gryn	Hulled grain
Grädde	Cream
Gränsskydd	Marginal protection
Gräs	Grass
Gröda	Crop
Grödgrupp	Crop group
Grön	Green
Gröna växter	Green plants
Grönfoder	Green fodder
Grönsaker	Vegetables
Gurka	Cucumber; gherkin
Gylta	Gilt
Gäva	Gift
Gödkalv	Fattened calf
Gödsel	Fertilizer; manure
Götalands mellanbygder	Central districts in Götaland
Götalands norra slättbygder	Plains district in northern Götaland
Götalands skogsbygder	Forest districts in Götaland
Götalands södra slättbygder	Plains districts in southern Götaland
H	
Hallon	Raspberries
Halm	Straw
Hampa	Hemp
Handelsgödsel	Fertilizer
Handelsmarginaler	Margins by trade
Handjur	Male animal
Handjursbidrag	Male animal premiums
Hare	Hare
Havre	Oats
Hektar	Hectare
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	Whole of Sweden; the whole country
Hela världen	The whole world
Helt ägd, arrenderad	Totally owned, held on lease
Helträda	Bare fallow
Helårs	Annual
Hemmaförbrukning	Household use
Hemmatillverkat	Home produced
Hemslakt	Home slaughter
Hjortdjur	Deer
Hondjur	Female animal
Honung	Honey
Husdjur	Livestock

Husdjursskötsel	Animal husbandry
Hushåll	Household
Hushållssvinn	Household waste
Huvudsyssla	Main occupation
Huvudtyp	Main type
Hälften av	Half of
Hälsovådlig	Insanitary
Hästar	Horses
Hästkött	Horse meat
Hö	Hay
Högst	At most
Höns	Fowls
Höst	Autumn
Höst- eller vinterbevuxen åkermark	Autumn- or wintergrown arable land
Höstkorn	Winter barley
Höstoljeväxter	Autumnsown oleiferous plants
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höststräsäd	Autumnsown cereals
Höstsädd	Autumn sown
Höstsäd	Winter grain
Höstvete	Winter wheat
I	
Icke	Not
Idisslare	Ruminant
Ilandföringar	Landings
Import	Imports
Importör	Importer
Indelning	Division; classification; breakdown
Industri	Industry
Industriell användning	Industrial use
Industristatistik	Industrial statistics
Industriändamål	Industrial purposes
Ingående lager	Balance brought forward
Inhemsk	Domestic
Inklusive	Including
Inkommen	Received
Inkomst	Income
Inkomststöd	Income support
Inköp	Purchase
Inofficiell	Unofficial
Inre	Internal
Inrikeshandelsstatistiken	The domestic trade statistics
Inräknad	Included
Insektsmedel	Insecticides
Insjö	Lake
Inte	Not
Integrerad svinproduktion	Integrated pig production
Internationell	International
Intäkter	Receipts; income; return
Intäktsfördelning	Breakdown of turnover
Inventarier (levande)	Livestock
Inventarier (döda)	Farm equipment
Inventering	Survey
Investering	Investment
Investeringstyp	Type of investment
Invånare	Inhabitant; resident
Invägd mjölk	Weight of delivered milk
Invägning	Weighing in

Isbergssallat	Iceberg lettuce
J	
Jakt och viltvård	Hunting and wild-life preservation
Jordbearbetningsredskap	Implements for tillage
Jordbruk	Agriculture; farming
Jordbrukare	Farmer
Jordbruksaktiviteter	Agricultural activities
Jordbruksfastighet	Agricultural real estate; farm property
Jordbruksinventering	Agricultural survey
Jordbrukslinje	Agricultural courses
Jordbruksmark	Agricultural area
Jordbrukspolitik, jordbrukspolitisk	Agricultural policy
Jordbruksreglerade livsmedel	Price regulated agricultural products
Jordbruksverket	Swedish Board of Agriculture
Jordbruksvärde	Agriculture value
Jordbruksväxter	Agricultural plants
Jordgubbar	Strawberries
Julstjärna	Christmas-flower (Poinsettia)
Juridisk person	Juridical person
Jämförbar	Comparable
Jämförbarhet	Comparability
K	
Kadmiumhalt	Cadmium content
Kaffe	Coffee
Kaffeersättning	Coffee substitute
Kakao	Cacao
Kalenderår	Calendar year
Kalium	Potassium
Kalk	Lime
Kalkammonsalpeter	Ammonium nitrate
Kalkon	Turkey
Kalksalpeter	Calcium nitrate
Kalkylerad	Calculated
Kallblodig	Cold-blooded
Kalv; kalvar	Calf; calves
Kalvkött	Veal
Kameler	Camels
Kapitalkostnad	Cost of capital
Karaktäristisk	Characteristic
Karens	Qualifying period
Kategori	Category
Kemiskt	Chemically
Kemisk-tekniska artiklar	Chemico-technical articles
K-mjölk; konsumtionsmjölk	Fluid milk
Knölar	Tubers
Kokos	Coconut
Kollektiva avgifter	Social taxes
Kommersiell verksamhet	Commercial activity
Kommun	Municipality
Kompensationsbidrag	Support for less favoured area
Koncessionssamebyar	Concession samivillages
Kondensmjölk	Condensed milk
Konfektyrvaror	Sweets
Konserv	Preserved food; tinned food
Konservärter	Processing peas
Konsumentprisindex (KPI)	Consumer price index (CPI)
Konsumtion	Consumption
Konsumtionsmjölk	Fluid milk
Kontroll	Control
Kontrolluppgift	Salary statement

Kontrollverksamhet	Official control activity
Kor	Cows
Korn	Barley
Korrigering	Correction
Kostnad	Cost
Kraftuttag	Power take-off
Kreatur	Livestock
Kronor	Swedish kronor (SEK)
Krukväxter	Potted plants
Kryddor	Spices
Kräft- och blötdjur	Crustaceans and molluscs
Kull	Litter
Kultiverad betesmark	Cultivated natural pastures
Kurser	Training courses
Kvadratmeter	Square metre
Kvalitet	Quality
Kvantitet	Quantity
Kvarn	Mill
Kvartal	Quarter of a year
Kviga	Heifer
Kvinnor	Women
Kvinnlig	Female
Kväve	Nitrogen
Kyckling(ar)	Chicken(s)
Kålrotter	Swedish turnips
Källa (ursprung)	Source
Kämmjök	Buttermilk
Köksväxter	Vegetables
Kön	Sex
Köp	Purchase
Köpeskilling	Market price
Köpeskillingskoefficient	Market price coefficient
Köpfodermedel	Purchase feeding stuff
Köpkraftsparitet	Purchasing power parity
Körsbär	Cherries
Kött	Meat
Kött och köttvaror	Meat and products of meat
Köttfodermjöl	Meat meal
Köttkonserver	Canned meat
Köttras	Beef cattle
L	
Lager	Stock
Lagerändring	Change of stock
Lagfarna köp	Registered purchases
Lamm	Lamb
Lammkött	Lamb
Land	Country, land
Landareal	Area of land
Landskapsvård	Landscape preservation
Lantbruksnämnd	County agricultural board
Lantbruksregistret (LBR)	The Farm Register
Lantbruksräkning	Census of agriculture
Lantbruksstatistik	Agricultural statistics
Lantras (svin)	Indigenous breed (pigs)
Lejd	Hired
Lejt arbete	Hired labour
Levande	Alive
Levande djur	Live animals
Leverans	Delivery
Leverantör	Supplier

Lin	Flax
Livsmedel	Food; foodstuffs; groceries
Livsmedelskvalitet	Food quality
Livsmedelssektor	Food sector
Livsmedelssäkerhet	Food safety
Livsmedelsändamål	Food purposes
Låg avkastning	Low yield
Låginkomstsatsning	Subsidies to holders with low income
Lån	Loan
Lånegaranti	Loan guarantee
Län	County
Länsgrupper	County groups
Lök	Onion
Lökblommor	Bulbous flowers
Löner	Wages
Löpande priser	Current prices
M	
Magert	Low-fat
Majs	Maize
Maka/make	Spouse
Malt- och läskedrycker	Malt liquors and soft drinks
Manlig	Male
Margarin	Margarine
Mark	Ground
Markanläggningar	Land improvements
Markinventarier	Inventories (ground)
Maskin	Machine
Material	Material
Matfett	Cooking fat
Matök	Onion
Matpotatis	Table potatoes
Max värde	Maximum value
Med	With
Medelfetthalt	Average fat content
Medelinvägning	Average weighing in
Medelkoantal	Average number of cows
Medelslaktvikter	Average weight of carcasses
Medelstärkelsehalt	Average content of starch
Medeltal	Average
Medelvikt	Average weight
Medhjälpare familjemedlem	Assistant member of the family
Medhjälpare	Assistant
Medlem	Member
Mejeri	Dairy
Mejerihantering	Dairy husbandry
Mejerimjök	Dairy milk
Mejeriprodukter, mejerivaror	Dairy products
Mejerismör	Creamery butter
Melass	Molasses
Mellan	Between
Mellankalv	Fattened calf
Mellersta Sveriges skogsbygder	Forest districts in central Sweden
Melon	Melon
Mer än	More than
Mervärdesskatt	Value-added tax (VAT)
Micronäringsämnen	Micro nutritive substance
Milj. Kr	Millions of Swedish kronor (SEK)
Miljarder	Billion; one thousand million
Miljö- och regionalstatistik	Environment- and Regional Statistics
Miljöavgift	Duty for the environment

Miljö kvalitet	Environmental quality
Miljöprogram	Programme for the environment
Miljöstöd	Aid schemes for the environment
Millimeter	Millimetre
Min värde	Minimum value
Mineral	Mineral
Mineralfodermedel	Mineral food; mineral supplement
Mineralgödsel	Fertilizer
Mink	Mink
Minskning	Decrease
Mjöl	Flour
Mjölk	Milk
Mjölkkavkastning	Yield of milk
Mjölkboskapsbesättning	Dairy cattle
Mjölkkö	Dairy cow
Mjölkleverantörer	Suppliers to dairies
Mjölksproducenter	Milk producers
Mjölksprodukt	Dairy product
Mjölksproduktion	Milk production
Mjölkspulver	Milk powder
Mjölkraskorsning	Dairy cross breed
Mjölprodukter	Products of flour
Modersugga	Breeding sow
Moms (mervärdeskatt)	Value-added tax (VAT)
Morötter	Carrots
Motoreffekt	Horsepower at crankshaft
Mulåsnor och åsnor	Mules and asses
Månad	Month
Män	Men
Mängd	Quantity
Mödrar	Mothers
N	
Nationalräkenskaperna	National accounts
Nationellt	National
Naturligt jordbruksområde	Natural agricultural area
Nedre Norrland	Lower parts of Norrland
Netto	Net
Nettointäkt	Net receipt
Normskörd	Standard yield
Norra	Northern
Näringsgren	Branch of business
Näringskvalitet	Nutrition quality
Näringsämne	Nutritive substance
Närvarande	Present
Nöt	Cattle; bovine animals
Nötkreatur	Cattle; bovine animals
Nötkreatursskötsel	Livestock farming
Nötkött	Beef
O	
Obearbetad	Raw
Objektiv skördeuppskattning	Objective crop yield surveys
Obrukad åker	Untilled arable land
Och	And
Odlad	Grown; cultivated
Odling	Cultivation
Offentligt ägda	Publicly owned
Officiell	Official
Ogräsbekämpade arealer	Area treated with herbicides
Ogräsmedel	Herbicides
Okänd	Unknown

Olika	Different
Oliver	Olives
Oljehalt	Oil content
Oljelin	Lin seed; oil flax
Oljevaxter	Oilseed; oilseed crops
Oljeväxtfön	Seeds from oleiferous plants
Oljor och fetter	Oil and grease
Omalet	Ungrounded
Omfattning	Size; scope
Område	Region
Omställning	Conversion
Omställningsstöd	Conversion grant
Omställningsåtgärder	Conversion measures
Omsättning	Turnover
Organisation	Organization
Orsaker	Causes
Ost	Cheese
Ostmassa	Curd
Osäker	Uncertain
Outnyttjad åker	Unused arable land
Oxdjur	Bullock
P	
Palsternacka	Parsnip
Partihandel	Wholesale trade
Partihandelns invägning	Amount delivered to wholesaler
Per	By
Personer	Persons
Plantor för vidare kultur	Plants for further cultivation
Plantskola	Nursery
Plantskolealster	Nursery plants
Plast	Plastic
Plommon	Plums
Postenkät	Postal inquiry
Potatis	Potatoes
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing of starch
Potatis- och rotfruktsredskap	Tools for potatoes and root-crops
Potatisodling	Potato-cultivation
Preliminära uppgifter	Preliminary results
Pris	Price
Pris- och marknadspolitik	Price- and market politics
Prisindex	Price index
Prisnivå	Price level
Prisregleringsavgift	Price regulation charge
Prisregleringsprisindex	Price regulation index
Prisstöd	Price support
Prisutveckling	Price development
Privat ägda	Privately owned
Procent	Per cent
Procentuell	Calculated as a percentage
Producentbidrag	Producer subsidy
Producentprisindex	Producer price index
Producerande	Producing
Produktion	Production
Produktionsgren	Branch of production
Produktionsinriktning	Branch of production
Produktionsmedel	Means of production
Produktionsmedelsprisindex	Cost price index
Produktionsområde	Production area
Produktionsvolymindex	Volume index of industrial production
Produktionsvärde	Gross output

Prognostiserad	Prognosticated
Protein	Protein
Proteinfodermedel	Protein food
Proteinhalt	Protein content
Provtäthet	Test frequency
Provyteskörd	Sample plot yield
Prydnadsväxter	Ornamental plant
Publicering	Publishing, publication
Purjolök	Leek
Pälsdjursskötsel	Fur farming
Päron	Pears
R	
Rabatter	Trade-discounts
Raps	Rape
Ras	Breed, stock
Rationalisering	Rationalization
Rationaliseringsinsatser	Rationalization measures
Redskap	Tools; implements
Reducerad	Reduced
Regionala stöd	Regional grants
Registrerad	Registered
Rekryteringsdjur	Replacement animals
Relativ	Relative
Renar	Reindeer
Rennäring	Reindeer farming
Renrasig	Purebred
Renskötsel	Reindeer husbandry
Representativ	Representative
Respektive	Respectively
Resultat	Result
Riksgenomsnitt	National average
Riksområde	Major region
Ris	Rice
Rosor	Roses
Rotfrukter	Root-crops
Rovdjursrivna	Torn by beast of prey
Rybs	Turnip rape
Rymd	Capacity, volume
Rådgivning	Counselling
Råg	Rye
Rågvete	Triticale
Råsprit	Crude alcohol
Råvara	Raw material
Räntenetto	Interest net
Rättad	Corrected
Räv	Fox
Rödbetor	Red beet
Rökt	Smoked
Rörelseidkare	Employer; owner of a firm
Rörelseintäkt	Operating income
Rörelsekostnad	Operating expense
Rötskadade	Decay damaged
S	
Saknas	Not available, missing
Sallat	Lettuce
Salt	Salt
Saluvärde	Market value
Sambo	Cohabitee
Sameby	Sami village
Sammanfatta	Summarize

Sammanräknad	Total
Sammansättning	Composition
Samtliga	Total
Sektorer	Sectors
Separat	Separately
Självförsörjningsgrad	Degree of self-sufficiency
Sjötransport	Sea transport; carriage by sea
Skadad	Injured
Skattad; uppskattad	Estimated
Skatteadministration	Income-tax administration
Skogförråd	Forest supply
Skogsbruket	Forestry
Skogsbärande mark	Forested ground
Skogsimpediment	Barren land
Skogsmark	Forest; woodland
Skogsplantor	Tree plants
Skogsägare	Forest owner
Skola	School
Skuggindextal	Shadow index numbers
Skuld	Debt
Skummjolk	Skim milk
Skyddsgrödor	Barrier crop
Skyddszoner	Barrier zone
Skörd	Harvest; yield
Skördeskadeersättning och bidrag	Crop insurance compensation
Skördetröska	Combine
Slag	Kind; variety
Slakt	Slaughter; slaughtering
Slaktdjur	Slaughter animal
Slaktkropp	Carcass
Slaktkyckling	Slaughter chicken
Slaktsvin	Fattening pigs
Slam	Sludge
Slumpmässigt urval	Random sample
Slåttervall	Temporary grasses
Slåtteräng	Meadow
Slätköp	Purchase by relatives
Små	Small
Småbruk	Small sized holdings
Smågrisproduktion	Production of piglets
Smör	Butter
Smörjolja	Lubricating oil
Snittblommor	Cut flowers
Snittgrönt	Cut green
Socialförsäkring	Social insurance
Socket	Sugar
Socketbetor	Sugar beet
Socketbruken	Sugar mills
Sockethalt	Sugar content
Socketmajs	Sweet corn
Socketprodukter, sockervaror	Sugar products, sugar goods
Solrosfrö	Sunflower seed
Sort	Kind; variety
Spannmål	Cereals
Spenat	Spinach
Spridning	Spreading
Spritdrycker	Spirits
Spånadsväxter	Fibre plants
Spädgris	Sucking-pig
Spädkalv	Sucking-calf

Stadigvarande	Permanent
Stallgödsel	Manure
Standardtimmar	Standard man-hours
Starköl	Strong beer
Startstöd	Support to new establishments
Staten	Central government; the state
Statistiksystem	Statistic system
Statlig lånegaranti	Government loan security
Statlig stöd	Government support
Statsbidrag	Government subsidy
Sticklingar	Cuttings
Stickprovsundersökning	Sample survey
Storboskap	Cattle
Storkök	Catering
Storlek	Size
Storleksgrupp	Proportion size
Struktur	Structure; structural
Struktur- och regionalpolitik	Structural and regional support
Strålning	Radiation
Stråsäd	Cereal
Stubb	Stubble
Studerande	Student
Stutar	Steers
Stärkelse	Starch
Stärkelsehalt	Content of starch
Stärkelsestillverkning	Starch production
Stöd	Support
Stöd till norra Sverige	Economic support to the north of Sweden
Stöd till smågrisproduktion	Economic support to the production of piglets
Stödnivå	Level of support
Större	Bigger
Subvention	Subsidy
Sugga	Sow
Suggbesättning	Stock of sows
Summa	Sum; total
Superfosfat	Super phosphate
Svampmedel	Fungus poison
Svarta vinbär	Black currants
Svavel	Sulphur
Svaveldioxid	Sulphur dioxide
Svealands slättbygder	Plain districts in Svealand
Svin	Pig
Svinn	Waste; loss
Sysselsatt	Employed; occupied
Sådd	Sowing
Såld direkt till konsument	Sold from farm to consumer
Säd	Grain
Säljare	Seller
Sämre	Worse
Särskild	Special
Sötade	Sweetened
T	
Tackbidrag	Ewe premium
Tackor	Ewes
Tarmgas	Intestine gas
Taxerad	Assessed
Taxeringsenheter	Assessed units
Taxeringsuppgift	Income-tax statement
Taxeringsvärde	Assessed value
Te	Tea

Tidigare	Earlier
Tidpunkt	Time; date
Tillfällig	Temporary
Tillförsel	Supply
Tillgångar	Assets
Tillgänglig	Available
Tillverkare	Manufacturer
Tillverkning	Production; manufacturing
Tillväxt	Growth
Tjock grädde	Cream containing 40 per cent fat
Tjur	Bull
Tjänster (inom jordbruk)	Services (in agriculture)
Tobak	Tobacco
Tomater	Tomatoes
Ton	Tonne; metric ton
Torkad	Dried
Torkningskostnad	Cost of drying
Torrsubstans	Dry matter
Total	Total
Totalräknade uppgifter	Data from a census
Totalskörd	Total crop production
Totalundersökning	Total survey
Traktor	Tractor
Transferering	Transfer
Transport	Transport; conveyance
Transportredskap	Transport equipment
Träd	Tree
Träda	Fallow
Trädgård	Garden
Trädgårdsföretag	Horticultural enterprise
Trädgårdsodling	Horticulture; gardening
Trädgårdsprodukter	Garden produce
Trädgårdsräkning/-inventering	Census of horticulture
Trädgårdsväxter	Horticultural plants
Tröskning	Threshing
Tulpaner	Tulips
Tunn grädde	Cream containing 12 per cent fat
Tvål	Soap
Typ	Type
Typklassificering	Typology
Typologidata	Typology data
U	
Ull och fårskind	Wool and sheepskin
Underhåll	Maintenance
Undersökning	Survey
Ungdjur	Young cattle
Unghästar	Colts
Ungnöt	Young cattle
Uppfödning av kalvar	Breeding of calves
Uppfödningsslust	Raising losses
Uppgift	Information; figure
Uppskattad	Estimated
Uppvärmning	Heating
Ursprung	Origin
Ursprungsland	Country of origin
Urval	Sample
Urvalsbaserade uppgifter	Data from a sample survey
Urvalsundersökning	Sample survey
Utan	Without
Utanför	Outside

Utbetalning	Disbursement, payment
Utbildning	Education; training
Utgifter	Expenditures
Utgående lager	Balance carried forward
Utlandet	Foreign countries
Utnyttja	Utilize
Utplanteringsväxter	Bedding-plants
Utrikeshandel	Foreign trade
Utrotningshotad	Endangered
Utrustning	Equipment
Utsläpp	Discharge
Utsäde	Seed
Utsädesmängd	Quantity of seed
Uttagen areal	Set aside land
Utträde	Withdrawal
V	
Vagnar	Carriages
Vall	Ley
Vall för fröskörd	Grass land for seed production
Vallbaljväxter	Leguminous plants on grass land
Vallfrö	Clover and grass seed
Vallgräs	Grass
Vallhö	Hay
Vallskörd	Yield from ley
Vallväxter	Herbage plants
Vallålder	Age of ley
Valuta	Currency
Varav	Of which
Varuhus	Department store
Varukod	Commodity code
Varuslag	Type of goods
Vattenareal	Water area
Vattenhalt	Water content; moisture content
Vax	Bees wax
Vecka	Week
Vegetabilier	Vegetables
Vegetabilisk	Vegetable
Verksam substans	Active substance
Verksamhet	Activity
Vete	Wheat
Vetegryn	Hulled wheat
Vetekli	Wheat bran
Vetemjöl	Wheat flour
Veterinär	Veterinary
Veterinärbehandlad	Veterinary treated
Vicker	Vetches
Vidareförädling	Processing
Vikt	Weight
Vilt	Game
Vilthägn	Game brackets
Vin	Wine
Vindruvor	Grapes
Vinter	Winter
Vitkål	White cabbage
Vuxna	Adults
Vårkorn	Spring barley
Vårrops	Spring rape
Vårrybs	Spring turnip rape
Vårsträsäd	Spring-sown cereals
Vårsådd	Spring-sown

Vårvete	Spring wheat
Våtmarker och småvatten	Wetlands
Vägd	Weighted
Värde	Value
Värdeändring	Change of value
Världsdel	Continent
Världsmarknadsprisindex	World market price index
Värphöns	Laying hens
Värpras	Laying hen
Växelkurs	Exchange rate
Växthus	Greenhouse
Växthusgas	Greenhouse gas
Växtnäringsämne	Plant nutrient
Växtodling	Crop husbandry
Växtperiod	Growing time
Växtprodukt	Vegetable product
Växtsjukdom	Plant disease
Växtskyddsmedel	Pesticides
Växtslag	Plant type
Växtsort	Variety
Y	
Yrkesmässig	Professional
Yrkesverksam	Economically active
Yta	Area
A	
Åker	Arable land
Åkerareal	Area of arable land
Åkerbruk och boskapsskötsel	Crop and livestock farming
Åkerbönor	Field beans
Åkermark	Arable land
Ålder	Age
Åldersfördelning	Age structure
År	Year
Årskurs	Forn
Återväxt	Second harvest (Harvest after first cut); regrowth
Åtgärd	Measure; act
Ä	
Ägare	Owner
Ägd	Owned
Ägg	Egg
Ägoslag	Type of land
Äldre	Older
Äpplen	Apples
Ärter	Peas
Ö	
Ökning	Increase
Överstiga	Exceed
Översyn	Inspection
Övre Norrland	Upper parts of Norrland

Sakregister

Hänvisning till tidigare årgångar av Jordbruksstatistisk årsbok (JÅ) lämnas för vissa äldre undersökningar.

- A**
- Administrativa områden bil 2
 - Am- och dikobidrag, se Stöd
 - Animaliska produkter
 - export 267–270, 271–284
 - import 267–270, 271–284
 - konsumtion per person 285, 290–291
 - JÅ 2009 321, 328
 - priser 162–163, 180–182
 - produktion 251–252, 257, 258–261
 - Anläggningar
 - antal cisterner för dieselolja m.m. JÅ 2000 50
 - antal företag JÅ 1996 58
 - för bevattning JÅ 1996 60
 - för utfodring JÅ 1996 59
 - för utgödsling JÅ 1996 59
 - systemtäckdikning JÅ 1997 56
 - Anläggningsstöd JÅ 2008 137
 - Annan mark
 - areal 55
 - definitioner 55
 - Anställda (inom jordbruk), se Arbetskraft
 - Aranea Certifiering 185
 - Arbetsbehov 40–41, 52
 - Arbetskraft
 - antal arbetstimmar i jordbruk 125, 132
 - arbetsskador JÅ 2000 37–38
 - avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 - förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m. 125–127, 128–132
 - olycksfall JÅ 2000 37–38
 - sysselsatta i jordbruk 125, 130–132
 - sysselsatta i skogsbruk JÅ 2000 32
 - sysselsatta med trädgårdsodling JÅ 1997 32
 - sysselsatta på trädgårdsföretag JÅ 1997 110
 - åldersfördelning 125, 129
 - Arbetsskador JÅ 2000 37
 - Arbetstimmar, se Arbetskraft
 - Areal
 - annan mark 55
 - arrenderad 39, 48
 - betesmark 55, 59, 204, 209
 - bevattnad JÅ 1996 60
 - ekologisk 185–186, 190–192, 195
 - fördelning efter företagarekategori JÅ 2000 21, 24
 - företag efter storleksgrupper 39, 46–47
 - internationella uppgifter 239, 240–241
 - kemiskt ogräsbekämpad 199–200, 207, 218–220
 - markkarterad JÅ 1997 44
 - odlade grödor 53–54, 57–58, 62–70
 - omställd 185, 188–189
 - skog JÅ 2000 13, 19
 - åkermark 39, 48, 59–62
 - ägd 39, 48
 - Arealbidrag JÅ 2000 161–162
 - Arealersättning, se Stöd
 - Arrendepriser 163, 182–183
 - Arrenderade företag 39, 48
 - Avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 - Avelssvin, se Svin
 - Avkastning per hektar, se Hektarskörd
 - Avräkningsprisindex 166, 314–315, 170, 180, 320
- B**
- Baggar, se Får och lamm
 - Baljväxter
 - antal företag 45, 65
 - hektarskörd 71–72, 80
 - odlad areal 53, 57, 62, 65
 - priser 181
 - totalskörd 73, 80
 - utsäde, certifierat 133, 139
 - Befolkning
 - folkmängdens fördelning på glesbygd och tätort JÅ 1997 29
 - förvärvsarbetande inom jordbruk m.m. 125–125, 128
 - jordbrukarnas åldersfördelning 125, 129
 - Bekämpningsmedel 133–134, 140, se även Växtskyddsmedel
 - bekämpningsmedelsrester 300, 304–305
 - Bensin, se Drivmedel
 - Besädd areal
 - potatis, slättervall, spannmål JÅ 1998 89
 - Besättningsstorlek
 - får 96, 105, 111–112
 - höns 97, 105, 119–120
 - mjölkkor 96, 105, 107, 109
 - nötkreatur 105
 - svin 96–97, 105, 114–117
 - Betat utsäde JÅ 2000 53–54
 - Bete, se Betesmark och Betesvall
 - Betesmark
 - areal 53, 197, 59, 204, 209
 - definition 55 JÅ 2000 41
 - Betesmarker och slätterängar, se Stöd

Betesvall
 antal företag 39, 45, 67
 odlad areal 54, 67–68

Betodling, se Sockerbetor

Bevattnad areal JÅ 1996 60

Bevattningsanläggningar
 antal företag JÅ 1996 60

Bevattningsmaskiner JÅ 1996 61

Bidrag, se Stöd

Biodling
 antal bisamhällen 122
 antal medlemmar i Sveriges Biodlares
 Riksförbund 97, 122
 honung 97, 122
 vax JÅ 1996 153

Biologiska mångfald och kulturmiljövärden 146–
 149, 151, 154–156

Blandsäd
 antal företag JÅ 2000 69
 ekologisk odling 186–187, 190, 193
 hektarskörd 78
 odlad areal 53, 63–64
 totalskörd 73, 79
 utsäde, certifierat 133, 139

Blommor, se Trädgårdsodling

Bokföringsuppgifter, se Jordbruksekonomiska
 undersökningen

Broiler, se Slaktkycklingar

Brukningenshet(er), se Företag

Bruna bönor
 antal företag 65
 odlad areal 65
 stöd 148–149, 151, 156

Bruttonationalprodukt
 jordbruk 161, 171
 privat konsumtion 328

Brödsäd
 odlad areal JÅ 1999 67

Bufflar JÅ 2000 193

Byggnadsverksamhet
 djurplatser, ny- och tillbyggda JÅ 1996 55
 djurstallar, ny- och tillbyggda JÅ 1997 52
 förprovade djurstallar 133, 138
 lagerbyggnader och maskinhus, ny- och
 tillbyggda JÅ 1996 57
 lagerlokaler, ny- och tillbyggda
 JÅ 1996 57
 medelyta i nybyggda djurstallar
 JÅ 1996 54
 nyuppförda kreatursplatser JÅ 1996 55

Byggnadsvärde, se Fastighetstaxering

Bänkgård
 antal företag 87, 90, 93–94
 skörd 87, 93
 yta 87, 90, 93–94

Bär, se Trädgårdsodling

Bärgad skörd (per hektar) 71–72, 78, 80–82

C

Campylobacter 301, 307, 311

Certifierat utsäde 133, 139

Certifiering, se Ekologisk certifiering

Chinchilla
 antal JÅ 2000 138
 antal uppfödare JÅ 2000 138

Cisterner, antal JÅ 2000 50

Cisternvolym JÅ 2000 50

D

Dagsverken, se Arbetskraft

Demeterförbundet 185

Dieselolja, se Drivmedel

Direktstöd, se Stöd

Djurbidrag, se Stöd

Djurförsäkring JÅ 1997 188

Djurplatser
 antal ny- och tillbyggda JÅ 1996 55

Djursjukdomar JÅ 2000 114, 132

Djurstallar, se Byggnadsverksamhet

Driftsinriktning 40, 44, 50–52

Driftsledare 125, 132

Dricksvatten
 dricksvattenanläggningar 299, 301, 303,
 308

Drivmedel
 cisterner JÅ 2000 50
 förbrukning JÅ 1997 71–72
 priser 162–163, 181

Dödsfall, se Olycksfall i jordbruket JÅ 2000
 37–38

E

EAA
 ekonomisk kalkyl för jordbruket 161, 164–
 165, 172–173

Ekologisk certifiering 185–187, 188–189

Ekologisk djurhållning 186, 189

Ekologisk odling
 hektarskörd 186–187, 192–194
 odlad areal 185–186, 190–192, 195
 totalskörd 186–187, 192–194

Ekologisk produktion 185–187, 188–195

Ekologisk produktionsform 147–148, 151,
 154–156

Ekonomibyggnadsvärde, se Fastighetstaxering

Eldningsolja, se Drivmedel

Elever JÅ 2000 175

Energigrödor
 odlad areal 54, 70
 stöd, se Stöd

Energitillförsel JÅ 1997 158

Ensilageväxter (och grönfoder) areal 54,
 62, 67

Ersättningsbelopp JÅ 1997 187

Ersättningsberäkningar JÅ 1997 187

- Ersättningsområden, se Skördeområden
- Europeiska unionen
 förädlingsvärde jordbrukets JÅ 1997 202
 husdjursskötsel 222, 234–237
 jordbruksareal 221, 226, 228
 jordbruksföretag antal 221, 227
 livsmedelskonsumtion 321, 324–325, 328–329
 livsmedelspriser 321, 326–327, 330–333
 mervärdesskatt 322, 334
 skogsmark JÅ 2000 182
 statistiksystem 222
 stöd till jordbruket 143–150, 151–158
 sysselsättning 221, 224–225
 totalskördar 221, 229–233
 trädgårdsodling 221, 233
 växtodling 221, 229–232
- EU-stöd, se Stöd
- Export
 förädlade livsmedel 268, 280
 levande djur 268, 273, 275, 277–278, 283–284
 jordbruksvaror och livsmedel 268, 271, 273, 275, 277, 280, 283–284
- Extensifieringsbidrag, se Stöd
- Extensiv vall JÅ 2003 135
- F**
- Fabrikspotatis, se Potatis
- Faktorpris JÅ 2000 144, 151
- Fastighetspriser 163–164, 167, 170, 183–184
- Fastighetstaxering
 antal enheter med bostad JÅ 2000 47
 antal enheter med ekonomibyggnader JÅ 2000 47
 basvärde medelväde 184
 basvärde totalt JÅ 2000 45
 byggnadsvärden JÅ 2000 44–45
- Fetthalt i mjölk 252, 260
- Fjäderfä, se även Höns
 priser 181
 produktion 251, 257, 259
- Flerårig vallodling 151
- Fläsk
 priser 181
 produktion 251, 246–247, 257, 259, 264
- Foderblandningar
 produktion 134, 141–142
- Fodermedel
 produktion 134, 141–142
- Foderråvara JÅ 2008 295, 300
- Fodersäd
 odlad areal JÅ 1999 69
- Foderarter, se Årter
- Folkmängd, se Befolkning
- Fosfor 134, 197–198, 141, 204–205, 211–213, 215
- Fotogen JÅ 1997 71
- Friland
 antal företag 87, 89–92
 areal 87, 89–92
 ekologisk odling 187, 195
 skörd 87, 93
- Frukt, se Trädgårdsodling
- Frövall 67
- Fänggrödor 148, 151
- Får och lamm
 antal 95–96, 102–105, 110–111
 antal företag 95–96, 105, 112
 besättningsstorlek 96, 105, 111–112
 fårkontroll JÅ 2000 119–120
 priser 181
 rasfördelning JÅ 2000 119–120
 slakt 251, 238, 246–247, 258, 264
- Förbrukning (inköp) av
 bekämpningsmedel 133–134, 140
 driv- och smörjmedel JÅ 1997 71–72
 kraftfoder 134, 141–142
 livsmedel 286, 298
 maskiner och redskap 133, 137
 mineralgödsel 134, 141
 växtnäringssämnen 134, 141
 växtskyddsmedel 199–200, 207, 218–220, se även Bekämpningsmedel
- Föreningsrörelse
 lantbrukarnas avräkningsvärden med producenter JÅ 2000 178
 medlemmar JÅ 2000 177–178
 organisation JÅ 2000 178
- Företag
 antal arrenderade 39, 48
 antal ägda 39, 48
 besättningsstorlek djur 96–97, 105, 107, 109, 111–112, 114–116, 119–120
 brukningsform 39, 48
 definition 41
 företagarekategori JÅ 2000 20
 husdjur av olika slag 40, 49
 intäkter och kostnader 162, 165, 174–177
 odling av olika grödor 39, 45, 53–54, 57–58, 63–70
 storleksgrupper skogsmarkareal JÅ 2000 13, 22
 storleksgrupper åkerareal 39, 46–47
 trädgårdsodling 87–94
- Företagare
 definition 41
- Företagsregister, se Lantbruksregistret
- Förmalning JÅ 2000 139
- Förmögenheter i jordbruket
 netto JÅ 1996 184
 totala JÅ 1996 184
- Försäkring
 hagelskada JÅ 1997 187
 husdjur JÅ 1997 188
 skördekada JÅ 1997 187
- Försäkringsbelopp JÅ 1997 187–188

Försörjningsbalans

- brödsäd JÄ 2000 139
- fodersäd JÄ 2000 140
- kött och fläsk JÄ 2000 141
- potatis JÄ 2000 140
- spannmål JÄ 1996 157

Förvärvsarbete, se Arbetskraft

Fördlingsstöd, se Stöd

Fördlingsvärde 161, 171

G

Galtar, se Svin

Garage JÄ 1996 57

Getter

- antal 96, 104, 235, 244–245
- antal företag 105
- produktion 238, 246–247, 264

Grisar, se Svin

Grädde

- produktion 238, 261

Grödor, se respektive gröda

Grönfoder- och ensilageväxter

- areal 54, 62, 67

Grönsaker, se Trädgårdsodling

Gårdsstöd, se Stöd

Gödselbehållare JÄ 1996 59

Gödselmedel 134, 141, 197–198, 204, 211–214

Gödselplatta JÄ 1996 59

H

Hagelskadeförsäkring JÄ 1997 187

Handelsgödsel, se även Mineralgödsel
internationella uppgifter JÄ 2000 196
kostnad till baspris 169

Handjursbidrag, se Stöd

Havre

- antal företag 57 JÄ 2000 69
- ekologisk odling 186–187, 190, 193
- hektarskörd 78
- normskörd 76, 85
- odlad areal 53, 57–58, 62–64
- priser 181
- skördetidpunkt JÄ 1997 100
- såtidpunkt JÄ 1997 100
- totalskörd 73, 77, 79
- utsäde, certifierat 133, 139
- växtperiodens längd JÄ 1997 101

Hektarskörd

- efter potatisodlingens storlek
JÄ 2000 87
- efter vallålder JÄ 1997 91
- oljeväxter inkl. oljelin 72, 81
- potatis, potatis för stärkelse 72, 83
- slättevall 72, 82
- sockerbeter 72, 83
- spannmål 71, 78
- arter 71–72, 80

Helträda

- areal 54, 57, 62, 70

Honung 97, 122

HS Certifiering 185

Husdjur

- antal 95–99, 100–104, 106–107, 110–111, 113–115, 118–119, 121–123, 244–245
- antal företag 95–99, 105, 108–109, 112, 116–117, 120
- försäkrade djur JÄ 1997 188
- produktion 251–252, 257, 246–247, 258–261, 264
- slakt 251, 258–259

Husdjursförsäkring JÄ 1997 188

Hästar

- antal 97, 121, 244–245
- antal företag 105
- antal hästhållare 97, 121
- försäkrade djur JÄ 1997 188
- köttproduktion JÄ 2000 141
- priser 162–163, 181

Hö, se Slättevall

Höns

- antal 95, 97, 102–104, 118–119, 244–245
- antal företag 95, 97, 105, 120
- besättningsstorlek 97, 105, 119–120

Höstraps, se Oljeväxter

Höstrybs, se Oljeväxter

Höstråg, se Råg

Höstsädd areal JÄ 2000 68, 72

Höstvete, se Vete

Hötork JÄ 1996 58

I

Import

- förädlade livsmedel 267, 279
- jordbruksvaror och livsmedel 267, 271, 273–274, 276, 281–282
- levande djur 267, 273–274, 276, 278, 281–282

Index

- avräkningsprisindex 162–163, 166, 313–315, 180, 182, 320
- harmoniserat index för konsumentpriser 321, 326–327, 333
- konsumentprisindex 162–163, 166–167, 313–315, 180, 316, 318–320
- livsmedelskonsumtion 321, 324–325, 329–331
- livsmedelspriser 313, 321, 316, 318–320, 326–327, 330–331, 333
- prisregleringsprisindex JÄ 2000 155, 157
- producentprisindex 162–163, 166, 180, 320
- produktionsmedelsprisindex 162–163, 166, 180, 320
- världsmarknadsprisindex JÄ 1998 155

- Införselavgifter JÄ 1995 197
 Inkomst av näringsverksamhet 162, 179
 Inkomster, utgifter m.m. 161–162, 172–179
 Inkomster i jordbruket, se Intäkter i jordbruket
 Inkomststöd JÄ 2000 162
 Inköp (förbrukning) av, se Förbrukning av
 Inre rationalisering JÄ 1996 167, 174
 Insektsmedel
 förbrukning 199–200, 207, 217–220
 Inseminationer JÄ 2000 113
 Internationella uppgifter, se även Europeiska unionen
 animalieproduktion 246–247
 förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk 248–249
 handelsgödsel, förbrukning JÄ 2000 196
 husdjur 244–245
 livsmedel 321–323, 324–334
 maskiner och redskap JÄ 2000 195
 mervärdesskatt 321, 334
 totalskörd 242–243
 traktorer JÄ 2000 195
 åkerarealens användning 240–241
 ägoslagsfördelning JÄ 2000 190
 Intervention JÄ 2000 163
 Intäkter i jordbruket
 per företag 162, 174–179
 totala 161–162, 169, 171–173
 Intäkter i skogsbruket per företag 175, 177
 Investeringsstöd JÄ 2008 141, 149–150
 Invägd mjölk 251–252, 260–261
- J**
- Jordbrukarhushållens inkomst 162, 178–179
 Jordbrukarnas taxerade inkomster 162, 179
 Jordbrukets sektorskalkyl, se EAA
 Jordbruksbefolkning, se Befolkning
 Jordbruksekonomi 161–168, 169–184
 Jordbruksekonomiska undersökningen 162, 165, 174–177
 Jordbruksfastighet
 priser 163–164, 183–184
 taxeringsvärden 167
 ägarekategori JÄ 1997 46
 Jordbruksmaskiner 133, 137
 Jordbruksnämnden, se Jordbruksverket
 Jordbrukspolitik 143
 Jordbruksräkning, se Lantbruksregistret
 Jordbruksverket bil 3
 Jordbruksvärde JÄ 2000 44
 Jordförvärvslån JÄ 1996 190
- K**
- Kadmium 199, 206
 Kalium 134, 197–198, 141, 204, 211–213
 Kalkningsmedel 199, 206
 Kalkoner
 antal 95, 97, 104, 118
 antal företag 105
 Kalvar
 kalvningsresultat JÄ 2000 111
 köttproduktion 251, 258
 priser 162–163, 181
 slakt 251, 258
 Kameler JÄ 2000 193
 Kemiskt bekämpade arealer 199–200, 207, 218–220
 Kompensationsbidrag, se Stöd
 Konsumentprisindex 166–167, 313–315, 170, 180, 316, 318–320
 Konsumtion av livsmedel
 försäljningsvärde 286, 295–296
 konsumtionsutgifter 286, 297–298
 näringssinnehåll 285–286, 293–294
 per person 285–286, 321, 290–292
 JÄ 2009 328
 Konsumtionsmjölk
 priser 181, 317
 produktion 252, 238, 261
 Kontrakterad stärkelsepotatis, se Stöd
 Kontrollmätningar JÄ 1997 223
 Kontrollverksamheter JÄ 2000 109–111, 119–120, 129–131
 Kor, se Nötkreatur
 Korn
 antal företag 57 JÄ 2000 69
 ekologisk odling 186–187, 190, 193
 hektarskörd 71, 78
 normskörd 76, 85
 odlad areal 53, 57, 62–64
 priser 181
 skördetidpunkt JÄ 1997 100
 såtidpunkt JÄ 1997 100
 totalskörd 73, 77, 79
 utsäde, certifierat 133, 139
 växtperiodens längd JÄ 1997 101
 Korrigeringstal JÄ 1998 89
 Kostnader i jordbruket
 per företag 162, 165, 174–177
 totala 161, 164–165, 169, 172–173
 Kostnader i skogsbruket
 per företag 162, 165, 175, 177
 Kraffoder, se Fodermedel
 KRAV 185 JÄ 2008 175–177, 178–185
 Kultiverad betesmark
 definition 55
 Kvalitet bil 3
 Kvalitetscertifiering, se Stöd
 Kvigor och kvigkalvar, se Nötkreatur
 Kväve 134, 197–198, 200, 141, 204–205, 208, 211–213, 215
 Kväveläckage, se Stöd
 Kycklingar, se Höns
 Köksväxter, se Trädgårdsodling
 Köpeskilling för fastigheter 164, 183–184
 Köpeskillingkoefficient 164, 184

Kött och köttvaror
 export 268, 273, 275, 277, 280, 283
 import 267, 273–274, 276, 279, 281
 konsumtion 285, 289–292 JÅ 2009 321, 328
 produktion 251, 238, 246–247, 257–260, 264

Köttboskapskontroll
 anslutning JÅ 2000 112
 kalvningsresultat JÅ 2000 111

L

Ladugårdar, se Byggnadsverksamhet

Lamm, se Får och lamm

Landareal JÅ 2000 190

Lantbrukets föreningsrörelse JÅ 2000 177–178

Lantbruksnämndernas verksamhet, se
 Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet

Lantbruksregistret
 allmänt bil 1

Lantbruksräkning, se Lantbruksregistret

Lantbruksstyrelsen, se Jordbruksverket

Lantbruksutbildning JÅ 2000 175–176

Lin, se Oljelin

Livsmedel

arbetsställen 252, 262–263
 export och import 267–270, 271–284
 försäljningsvärde 286, 295–296
 industriproduktion 252, 264
 internationella uppgifter 321–323, 324–334
 konsumtion per person 285–286, 290–292, 324–325, 329 JÅ 2009 321, 328
 konsumtionsutgifter 286, 298
 kvalitét JÅ 2005 289–290, 291–292
 priser 313–315, 316–320
 sysselsättning 252–253, 262–263, 265–266
 säkerhet 299–302, 303–311

Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet
 fastighetsinnehav JÅ 2000 174
 kursverksamhet JÅ 2000 176

M

Majs

hektarskörd 80
 odlad areal 240–241
 skördad areal 229
 totalskörd 80, 231, 242–243

Markarterad areal JÅ 1997 44

Maskiner

fördelning efter företagets drifts-
 inriktning JÅ 1996 65
 inköp av maskiner och redskap 133, 137

Matpotatis, se Potatis

Medlemskap i ekonomiska föreningar
 JÅ 2000 177–178

Mejerier

antal 251–252, 260

Mejerivaror

priser 181

produktion 252, 238, 261, 264

Melass, priser 181

Mervärden i jordbruket, se Stöd

Miljöersättningar, se Stöd

Mineralgödsel, se även Handelsgödsel

förbrukning 197–198, 211–214

försäljning 204

växtnäringsämnen 197–198, 215

Mink

antal 97, 122

antal uppfödare 122

Mjök

användning 252, 261

avkastning per ko 246–247 JÅ 2000 110

fetthalt 260

invägd mjölk 251–252, 260–261

konsumtion 285, 291 JÅ 2009 328

mjölkpulverproduktion 252, 261

pris 181

produktion av mejerivaror 252, 261

proteinhalt 260

Mjölkbidrag, se Stöd

Mjölkboskapskontroll

antal kor och besättningar JÅ 2000 109

kalvningsresultat JÅ 2000 111

medelavkastning JÅ 2000 110

utgångna kor JÅ 2000 111

Mjölkkvot JÅ 2000 166

Mjölkleverantörer 222, 251–252, 236, 260

Mjölproduktion

antal företag 96, 105, 108

antal mejerier 251–252, 260

antal mjölkleverantörer 251–252, 260

användning 252, 261

invägd mjölk 251–252, 260–261

produktion 252, 257, 261, 264

Mjölkpulverproduktion 252, 261

Modernisering, se Stöd

Modersuggor, se Svin

Mulåsnor och åsnor JÅ 2000 193

N

Nationalräkenskaper 161, 171

Nationella stöd 146, 151, 153

Naturligt jordbruksområde bil 2

Nederbörd JÅ 1997 224

Normskördar 72, 76, 85–86

Normskördevärde JÅ 1996 194

Nybyggnadsverksamhet, se Byggnads-
 verksamhet

Nötkreatur

antal 95–96, 100–101, 104, 106–107,
 244–245

antal företag 40, 49–50, 105, 108–109

besättningsstorlek 105, 107, 109

försäkrade djur JÅ 1997 188

insemination JÅ 2000 113

- köttboskapskontroll JÅ 2000 112
köttproduktion 251–252, 246–247, 257, 264
mjölkboskapskontroll JÅ 2000 109–111
priser 181
rasfördelning JÅ 2000 110
sjukdomar JÅ 2000 114
slakt 251, 238, 258
- O**
- Obrukad åker
areal 54, 62, 70
- Ogräsmedel
antal hektardoser 200, 207, 217
behandlad areal 199–200, 218–219
genomsnittlig hektardos JÅ 2003 187
total använd mängd 199–200, 218–219
- Oljelin
antal företag 66
hektarskörd 72, 81
odlad areal 53, 66
totalskörd 73, 81
utsäde, certifierat 133, 139
- Oljeväxter
antal företag 57, 66
ekologisk odling 186–187, 191
hektarskörd 72, 81
normskördar 76, 85
odlad areal 53, 57–58, 62, 66
oljehalt JÅ 2000 85
totalskörd 73, 77, 81
utsäde, certifierat 133, 139
- Olycksfall i jordbruk JÅ 2000 37–38
- Områdesindelning
administrativa områden bil 2
karta över produktionsområdesindelningen bil 2
naturliga jordbruksområden bil 2
produktionsområden bil 2
riksområden bil 2
skördeområden bil 2
- Omställd areal se Areal
- Omställningsareal JÅ 2000 162
- Omställningsstöd JÅ 2000 162
- Ost
priser JÅ 1997 170
produktion 252, 238, 257, 261, 264
- P**
- Partipris, se Priser
- Pesticider 300–301, 309
- Plantskolealster, se Trädgårdsodling
- Potatis
antal företag 54, 57, 69
ekologisk odling 186–187, 191, 194
för stärkelse 54, 69, 72, 74, 83–84, 86
försörjningsbalans JÅ 2000 139–140
hektarskörd 72, 83
konsumtion 285, 292
- normskördar 76, 86
odlad areal 54, 57–58, 62, 69
odlingarnas storlek JÅ 2000 75
priser 181
skördetidpunkt JÅ 1997 100
spill JÅ 1996 99
sättningstidpunkt JÅ 1997 100
totalskörd 74, 83
utsäde, certifierat 133, 139
vidareförädling JÅ 2000 140
- Premieinkomster JÅ 1997 187–188
- Priser
animalier 162–163, 181
arrende 13, 182–183
drivmedel 162–163, 181
handelsgödsel JÅ 2008 153, 171
jordbruksmark 163–164, 183
lantbruksenheter 164, 184
mejerimjolk 181
traktorer 181
vegetabilier 162–163, 181
ägg 181
- Prisindex, se Index
- Prisregleringsprisindex JÅ 2000 155, 157
- Prisstöd 150, 159
- Producentpriser, se Priser
- Producentprisindex 166, 170, 180
- Produktion
bivax JÅ 1996 153
byggnader 133, 138
djurplatser JÅ 1996 55
ekologisk 186–187, 192–194
foderblandningar 134, 141–142
honung 97, 122
kött och fläsk 251, 246–247, 257–259, 264
mjölk 251–252, 246–247, 257, 260–261, 264
oljeväxter 72–73, 81
råsprit JÅ 2000 140
slaktkroppar 251, 258–259
sockerbetar 72, 74, 83
spannmål, slätterravall, baljväxter och potatis 71–74, 77–86
stärkelse JÅ 2000 140
trädgårdsväxter 87, 91, 93
ägg 251, 246–247, 259, 264
- Produktionsmedel 133–136, 137–142
- Produktionsmedelsprisindex 166, 170, 180
- Produktionsområden bil 2
- Proteingrödor, se Stöd
- PSE-tal JÅ 2000 161
- Pälsdjur
antal 97, 122
antal uppfödare 122
sysselsatta med pälsdjursskötsel JÅ 2000 32
- Päron
antal företag 92
antal träd 87, 92
odlad areal 87, 92

Q

Quality Genetics JÅ 2000 129–131

R

Raps, se Oljeväxter

Raser

nötkreatur JÅ 2000 110–112

svin JÅ 2000 130

tackor JÅ 2000 119, 121

Redskap 133, 137

Reduceringstal, se Korrigeringsstal

Regionala stöd, se Stöd

Rennäring

antal företag 123

antal renar 97, 123

antal renägare 123

antal samebyar 123

slakt 251, 260

statligt stöd 144, 150, 159

Riksområden bil 2

Ris 240–243

Rybs, se Oljeväxter

Råg

antal företag 57 JÅ 2000 69

ekologisk odling 186–187, 190, 193

förmalning, lager JÅ 1996 157

hektarskörd 71, 78

normskörd 76, 85

odlad areal 53, 58, 63–64

priser 181

skördetidpunkt JÅ 1997 100

såtidpunkt JÅ 1997 100

totalskörd 73, 79

utsäde, certifierat 133, 139

Rågvete

antal företag 57 JÅ 2000 69

ekologisk odling 186–187, 190, 193

hektarskörd 78

odlad areal 53, 58, 63–64

totalskörd 73, 79

utsäde, certifierat 133, 139

Råsprit och stärkelse

tillverkning av JÅ 2000 140

Räv

antal 122

antal uppfödare 122

S

Salmonella

djurbesättningar 300–301, 306

foderproduktion 301, 310

infektion 300–302, 306

provtagning 300–302, 310

Sametinget 98

Sektorskalkyl, jordbrukets, se EAA

Silo JÅ 1996 58

Sjukdomar

nötkreatur JÅ 2000 114

svin JÅ 2000 132

Självförsörjningsgrad JÅ 2009 321, 328

Självrisk vid skördeskada JÅ 1997 187

Skador

olycksfall JÅ 2000 37–38

Skadeutbetalningar JÅ 1997 187–188

Skogar, se Skogsmark

Skogsbruk

antal sysselsatta JÅ 2000 32

arbetsåtgång JÅ 1996 36

Skogsbruksvärde JÅ 2000 44–46

Skogsimpedimentsvärde JÅ 2000 44

Skogsmark

antal företag JÅ 2000 22

areal JÅ 2000 23–24

definition 55

fördelning på företagarekategorier

JÅ 2000 24

fördelning på storleksgrupper

JÅ 2000 22–23

Skogsstatistik JÅ 1996 220

Skolor

eftergymnasiala skolor JÅ 2000 175–176

gymnasieskolor JÅ 2000 175

universitet JÅ 2000 175–176

Skulder (och tillgångar) JÅ 1997 174

Skydds-zoner, se Stöd

Skörd

bivax JÅ 1996 153

ekologisk 186–187, 192–194

hektarskörd 71–72, 78, 80–83

honung 97, 122

normskörd 72, 76, 85–86

skördetidpunkt JÅ 1997 100–101

totalskörd 72–74, 77, 79–83

Skördeområden bil 2

Skördeskadeskydd

allmänt JÅ 1997 187

ersättningar JÅ 1997 187

finansiering JÅ 1997 187

självrisk JÅ 1997 187

Skördetidpunkt JÅ 1997 100–101

Skördetröska JÅ 2000 51

Slakt

antal slaktkroppar 258–259

marknadsförd slakt JÅ 2000 141

medelslaktvikter JÅ 2000 114, 121, 131

produktion av kött och fläsk 258–259, 264

slaktade kvantiteter 258–259

slaktdjurspriser 181

Slaktkycklingar 259

Slaktvikter 258–260

Slåttervall

antal företag 54, 57, 67

bärgningsförluster JÅ 1996 96

ej utnyttjad areal 70

ekologisk odling 186–187, 192

hektarskörd 72, 82

normskörd JÅ 1998 88

odlad areal 54, 58, 67–68, 82

- skördetidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 73–74, 82
 återväxt 72, 82
- SMÅK 185 JÅ 2008 175
- Smittkälla 300–302
- Smågrisproduktion
 investerings- och startstöd JÅ 2003 139
- Smör
 priser JÅ 1996 178
 produktion 238, 261, 264
- Sockerbetor
 antal företag 57, 69
 hektarskörd 72, 83
 normskörd 76, 86
 odlad areal 54, 58, 62, 69
 priser 181
 sockerhalt 84
 stöd 149, 151, 156
 totalskörd 74, 83
 utsäde, certifierat 133, 139
- Solskenstid JÅ 1997 225
- Sorghum 240–243
- Spannmål
 antal företag per gröda JÅ 2000 69
 antal företag per län 63–64
 försörjningsbalans JÅ 2000 139
 hektarskörd 71, 78
 normskörd 76, 85
 odlad areal 53, 57–58, 62–64
 priser 181
 skördetidpunkt JÅ 1997 100–102
 spill (vid skörd) JÅ 1996 95
 såtidpunkt JÅ 1997 100–102
 totalskörd 73, 77, 79
 utsäde, certifierat 133, 139
- Spannmålstork JÅ 1996 58
- Spill vid (skörd)
 potatis JÅ 1996 99
 spannmål JÅ 1996 95
- Standardtimmar 40, 52
- Startstöd, se Stöd
- Statlig lånegaranti JÅ 1996 184
- Strukturstöd JÅ 2008 141, 149
- Stutar, se Nötkreatur
- Stärkelse
 stärkelsehalt 84
 tillverkning av JÅ 2000 140
- Stöd
 arealersättning 151 JÅ 2005 132
 betesmarker och slätterängar 147, 151,
 154–155
 direktstöd 144, 151
 djurbidrag 151 JÅ 2005 132–133, 138–139
 energiogrödor 144–145, 151–152
 extensifieringsbidrag 151 JÅ 2005 133,
 138–139
 förädlingsstöd 149
 företagsstöd 149–150, 157–158
 grödor för industri- och energidämål 145
 gårdsstöd 143–144, 151–152
 handjurbidrag 145, 151–152
 högre värde i jord- och skogsprodukter
 149–150, 158
 kompensationsbidrag 146, 151, 153
 kontrakterad stärkelsepotatis 145, 151–152
 kvalitetscertifiering 145
 kväveläckage 148, 151, 154
 mervärden i jordbruket 145
 miljöersättningar 146–149, 186–187, 151,
 154–156
 mjölkbidrag 145, 151–152
 modernisering 149, 157
 modulering 146, 151
 nationellt stöd 146, 151, 153
 natur- och kulturmiljöer 147, 151, 155
 prisstöd m.m. till rennäring 150, 159
 proteingrödor 144, 151–152
 regionala stöd 146, 151, 153
 skyddszoner 149, 151, 156
 startstöd 149, 157
 stödrätt 143–144
 utrotningshotade husdjursraser 147, 151,
 155
 vallodling 148, 151, 155
 öppet odlingslandskap 147, 151–152
- Suggkontroll, se Svin
- Suggor, se Svin
- Svin
 antal 95–97, 100, 104, 113–115
 antal företag 95–97, 105, 116–117
 besättningsstorlek 96–97, 105, 114–117
 fläskproduktion 264
 försäkrade djur JÅ 1997 188
 priser 181
 sjukdomar JÅ 2000 132
 slakt 251, 238, 259
 suggkontroll JÅ 2000 129–131
 svinstamkontroll JÅ 2000 129
- Sysselsättning, se Arbetskraft
- Systemtäckdikning JÅ 1997 56
- Sätidpunkt JÅ 1997 100–102

T

- Tackbidrag 151
- Tackor, se Får och lamm
- Taxerade nettointäkter, inkomster 178–179
- Taxeringsenheter JÅ 2000 44–45
- Taxeringsvärden (för jordbruksfastigheter)
 JÅ 2000 44–45
- Temperatur JÅ 1997 225
- Tjurar och tjurkalvar, se Nötkreatur
- Tomtmarksvärde JÅ 2000 44–45
- Totalbefolkning JÅ 1997 29
- Totalskörd
 internationella uppgifter 242–243
 oljevaxter 73, 81

- potatis 74, 83
 slättervall, första skörd 73–74, 82
 sockerbetor 74, 83
 sorghum, majs, ris 242–243
 spannmål 73, 77, 79
- Traktorer**
 antal 133, 137
 effekt 133, 137
 inköp 133, 137
 pris 181
- Trindsäd** 72
- Trädgårdsodling**
 antal företag 87, 89–94
 antal sysselsatta JÄ 1997 32
 areal 87–88, 89–94
 ekologisk odling 187, 195
 KRAV JÄ 2008 177, 180, 182–183
 skörd 87, 91, 93, 233
 trädgårdsräkning/inventering 88
- Typklassificering** 41
- Täckdikad areal** JÄ 1997 56
- U**
- Undervisning**, se Lantbruksutbildning
- Ungnöt**, se Nötkreatur
- Utbildning**, se Lantbruksutbildningen
- Utgifter i jordbruket m.m.** 161–162, 172–177
- Utrikeshandel**
 jordbruksprodukter och livsmedel 267–270,
 271–284
- Utrotningshotade husdjursraser**, se Stöd
- Utsäde**
 betat JÄ 2000 54
 certifierat 133, 139
- V**
- Vall**, se Slättervall (Betesvall)
- Vall till fröskörd** 67
- Vallbaljväxter**
 certifierat utsäde 133, 139
- Vallgräs**
 certifierat utsäde 133, 139
- Vallodling**, se Stöd
- Vax** JÄ 1996 153
- Vegetabiliska produkter**
 export 268, 273, 275, 277, 280, 283–284
 import 267, 273–274, 276, 279, 281–282
 konsumtion 285–286, 289–292
 priser 181
 produktion 71–76, 77–86, 242–243, 264
- Vete**
 antal företag 57 JÄ 2000 67
 ekologisk odling 186–187, 190, 193
 hektarskörd 71, 78
 normskörd 76, 85
 odlad areal 53, 63–64
 priser 181
- skördetidpunkt JÄ 1997 100
 sätidpunkt JÄ 1997 100
 totalskörd 73, 77, 79
 utsäde, certifierat 133, 139
 växtperiodens längd JÄ 1997 100–101
- Vetekli**
 priser 181
- Vicker (och foderärter)**
 odlad areal 65
- Vilt**
 köttproduktion 251, 260
- Vårrops**, se Oljeväxter
- Vårrys**, se Oljeväxter
- Vårråg**, se Råg
- Vårvete**, se Vete
- Våtmarker** 148, 151, 156
- Världsmarknadsprisindex** JÄ 1998 155
- Växthus**
 byggnadssätt JÄ 1997 108
 ekologisk odling 187, 195
 KRAV JÄ 2008 183
 odling 87, 93–94
 yta 81–82, 195
- Växtnäringsämnen**
 mineralgödsel 134, 141, 204, 211–212, 214
- Växtperiod** JÄ 1997 101–102
- Växtskyddsmedel** 199–200, 207, 217–220,
 se även Bekämpningsmedel
- A**
- Åker**
 arealens användning 53–55, 56–70
 definition 55
 fördelning på företagarekategorier
 JÄ 2000 21
 fördelning på storleksgrupp 53, 60–61
 internationella uppgifter 240–241
 systemtäckdikad areal JÄ 1997 56
 ägd respektive arrenderad areal 48
- Åkerböror** 53, 65
- Åkervärde** JÄ 2000 45
- Åldersfördelning** 125, 126–127, 129
- Åsnor och mulåsnor** JÄ 2000 193
- Återväxt på slättervall** 82
- Ä**
- Ägarkategorier inom jordbruk** JÄ 2000 14
- Ägd åker** 39, 48
- Ägda företag** 39, 48
- Ägg**
 beviljade investeringsstöd JÄ 2008 150
 export 273, 275, 277, 280, 283
 import 273–274, 276, 281
 indextal för delposter i avräkningsprisindex
 180
 partihandelns invägning 251, 259
 produktion 251, 238, 259

- produktionsvärde 172
- Ägoslag
 - annan mark 55 JÅ 2004 46
 - betesmark 53, 55, 59, 62
 - skogsmark 53, 55, 59
 - åkermark 53–54, 59
 - övrig mark JÅ 1997 204
- Äpplen
 - antal företag 92
 - antal träd 87, 92
 - odlad areal 87, 92
- Ärter
 - antal företag 65
 - ekologisk odling 186–187, 190, 194
 - hektarskörd 71, 72, 80
 - odlad areal 65
 - totalskörd 73, 80
 - utsäde, certifierat 133, 139

- Ö
- Öppet odlingslandskap, se Stöd

Jordbruksstatistisk årsbok 2010

med data om livsmedel

Yearbook of agricultural statistics

including food statistics

Boken ger en samlad redovisning av den svenska jordbruksstatistiken med uppgifter om företagsstruktur, arbetskraft, maskiner, växtodling, husdjursskötsel, ekonomiska förhållanden m.m. Den ger dessutom ett sammandrag av den viktigaste statistiken inom livsmedelsområdet. Vissa internationella jämförelser görs också.

Årsboken innehåller resultat från undersökningar utförda av SCB, Jordbruksverket och andra myndigheter samt av branschorganisationer. Förutom sifferuppgifter för län och större områden lämnas beskrivningar av undersökningarnas uppläggning och information om var utförligare redovisningar finns. I anslutning till varje kapitel ges också en del kommentarer till vad statistiken visar.

ISSN 1654-4382 (online)
ISSN 0082-0199 (print)
ISBN 978-91-618-1527-2 (print)

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**
Kundservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**
Customer service, phone +46 8 506 948 01